

IX. TÜRKİYE TİCARET VE SANAYİ ŞURASI

6 EKİM 2016

ANKARA

TOBB Yayın No : 2016/282
ISBN No : 978-605-137-579-3

TOBB yayın için ayrıntılı bilgi
Yayın Müdürlüğünden alınabilir.

Tel : 0 312 218 20 00
Faks : 0 312 218 20 64
İnternet : www.tobb.org.tr
TOBB yayınlarına tam metin ve ücretsiz olarak internetten ulaşabilirsiniz.

Dizgi&Tasarım : A. Serkan YÜCE
Baskı : Özyurt Matbaacılık İnş. Taah. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Büyük Sanayi 1. Cadde Süzgün Sokak No:7 İskitler - Ankara / TÜRKİYE
Tel : 0 312 384 15 36
Faks : 0 312 384 15 37
İnternet : www.ozyurtmatbaacilik.com

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	5	KONYA.....	508
ADANA.....	6	KÜTAHYA.....	532
ADİYAMAN.....	22	MALATYA.....	546
AFYONKARAHİSAR.....	30	MANİSA.....	552
AĞRI.....	54	KAHRAMANMARAŞ.....	576
AMASYA.....	60	MARDİN.....	586
ANKARA.....	70	MUĞLA.....	598
ANTALYA.....	86	MUŞ.....	612
ARTVİN.....	100	NEVŞEHİR.....	616
AYDIN.....	108	NİĞDE.....	624
BALIKESİR.....	132	ORDU.....	632
BİLECİK.....	156	RİZE.....	646
BİNGÖL.....	164	SAKARYA.....	658
BİTLİS.....	170	SAMSUN.....	666
BOLU.....	176	SİİRT.....	686
BURDUR.....	182	SİNOP.....	690
BURSA.....	190	SİVAS.....	694
ÇANAKKALE.....	218	TEKİRDAĞ.....	698
ÇANKIRI.....	230	TOKAT.....	718
ÇORUM.....	238	TRABZON.....	736
DENİZLİ.....	252	TUNCELİ.....	746
DİYARBAKIR.....	266	ŞANLIURFA.....	750
EDİRNE.....	272	UŞAK.....	758
ELAZIĞ.....	288	VAN.....	764
ERZİNCAN.....	294	YOZGAT.....	772
ERZURUM.....	300	ZONGULDAK.....	788
ESKİŞEHİR.....	310	AKSARAY.....	802
GAZİANTEP.....	320	BAYBURT.....	808
GİRESUN.....	336	KARAMAN.....	814
GÜMÜŞHANE.....	344	KIRIKKALE.....	820
HAKKARİ.....	350	BATMAN.....	826
HATAY.....	358	ŞIRNAK.....	834
ISPARTA.....	378	BARTIN.....	840
MERSİN.....	386	ARDAHAN.....	844
İSTANBUL.....	408	İĞDIR.....	848
İZMİR.....	420	YALOVA.....	854
KARS.....	446	KARABÜK.....	860
KASTAMONU.....	452	KİLİS.....	866
KAYSERİ.....	462	OSMANİYE.....	872
KIRKLARELİ.....	476	DÜZCE.....	884
KIRŞEHİR.....	488	İNDEKS.....	891
KOCAELİ.....	498		

Türkiye Ticaret ve Sanayi Şuraları; 2003 yılında Başbakan Sn. Abdullah Gül ile başlamış, 2004-2012 arasında Başbakan Sn. Recep Tayyip Erdoğan başkanlığında 6 toplantı ile devam etmiştir. 8. Türkiye Ticaret ve Sanayi Şurası, Nisan 2015'te Başbakan Sn. Ahmet Davutoğlu başkanlığında yapılmıştır. Türkiye Ticaret ve Sanayi Şuralarının dokuzuncusu Başbakan Sn. Binali Yıldırım başkanlığında 6 Ekim 2016'da Ankara'da gerçekleştirilmiştir.

81 il ve 160 ilçede kurulu bulunan Ticaret ve/veya Sanayi Odaları ile Ticaret Borsaları, şehirlerinin ekonomik yapılarını en iyi bilen, sorunları takip eden, bunlara çözüm üreten meslek örgütleri olarak il ve ilçelerde ekonominin kanaat önderleri konumundadırlar. Bu sayede müteşebbislerin ve ekonominin durumunu yakından takip edebilmektedirler.

Önceki Şura toplantılarında olduğu gibi, bu Şura öncesinde de Ticaret ve/veya Sanayi Odaları ile Ticaret Borsaları kapsamlı çalışmalar yaparak kendi şehirleriyle ilgili öne çıkan 5 iktisadi sorunu ve bunlara ilişkin çözüm önerilerini hazırlamışlardır. Şuralarda bu sorunlar ve öneriler Başbakana, Başbakan Yardımcısına, ilgili Bakanlara ve Bürokratlara sunulmuştur.

Tüm bu sorunlar ve öneriler, ilgili Bakanlıklar ve kamu kurumları bazında da ayrıca tasnif edilerek ilgili tüm kurumlara iletilmiştir. Tüm Türkiye'de şehirler bazında öne çıkan iktisadi sorunlar ve çözüm önerileri tek bir çalışmada bir araya getirilmiş ve ilgililerin bunlara kolayca ulaşması sağlanmıştır. Ayrıca Başbakan, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'na bu kitapta yer alan şehirlerin iktisadi meselelerinin çözümünün takipçisi olması talimatını vermiştir.

Bu kapsamlı çalışmanın hayata geçirilmesinde Odalarımız ve Borsalarımız, büyük bir gayret ve emek sarf ederek çalıştılar. Her bir Odamızı, Borsamızı ve çalışma arkadaşlarımızı gösterdikleri bu özverili çalışmalar için tebrik ediyorum.

9. TOBB Türkiye Ticaret ve Sanayi Şurasında tüm gün boyunca bizimle birlikte çalışan, istişare eden, derdimizi paylaşan, çözüm adımlarını birlikte atmamızı sağlayan başta Başbakanımız Sn. Binali Yıldırım olmak üzere, Başbakan Yardımcımıza, Bakanlarımıza ve bürokratlarımıza da camiamız adına teşekkürlerimizi sunuyoruz.

9. TOBB Türkiye Ticaret ve Sanayi Şurasının ülkemize, milletimize ve ekonomimize hayırlı sonuçlar getirmesini diliyorum.

M. Rifat Hisarcıklıoğlu
TOBB Başkanı

1 - ADANA**İllerde Yaşam Endeksi: 61.****Teşvik Bölgesi: 2**

Nüfus (TÜİK - 2015)	2.183.167	Türkiye'de 6.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	1.960	10.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	39.506	8.
İstihdam (SGK - 2015)	302.721	7.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	74.226	8.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 24,5	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	1.192	8.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	1.683.497 \$	11.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	2.048.362 \$	9.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (ISO - 2015)	Koçtaş	8.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	13.240	8.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	44.276 İmamoğlu	8.
Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 175	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	29.242 TL	8.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 5,7	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	8.242 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	12.790 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	68.396 TL	9.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 5,3	TR ort: % 4,0

1 ADANA

Adana'daki 7 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Zeki KIVANÇ

Adana Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Tekstil sektörün en temel girdisi olan pamuklu ve suni sentetik iplik ithalatının ek vergi kapsamına alınması
- Rusya ile yaşanan sorunun narenciye ihracatını olumsuz etkilemesi
- Ceyhan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi'nin kamulaştırma çalışmaları

ADANA TİCARET ODASI

Sorun 1

Bakanlar Kurulu'nun 19/09/2007 tarihli kararıyla, sınırları ve koordinatları tespit edilmiş bulunan Ceyhan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi'nin halen yatırıma açılmamış olması.

Çözüm Önerisi

Adana şehir merkezine yaklaşık 80 km mesafede bulunan ve Türkiye'nin en büyük yatırımlarının yapılması beklenen Ceyhan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesinin kamulaştırma çalışmalarının devam ettiği bilinmektedir. Kuzey Irak petrolü ile gelecekte Kafkas petrolünün bölge üzerinden dağıtımı yapılması ile Ceyhan-Yumurtalık bölgesinin stratejik bir enerji alanına dönüşeceği ve önemli bir iş merkezi haline geleceği değerlendirildiğinde; kamulaştırma çalışmalarının ivedilikle sonuçlandırılması ve bölgenin bir an önce yatırıma açılması İlimiz, Bölgemiz ve hatta Ülkemiz açısından hayati önem arz etmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 2

İşletmelerin enerjiye erişim ve kullanım maliyetlerinin çok yüksek olması, enerjinin zamanında ve kesintisiz olarak temin edilememesi.

Çözüm Önerisi

Doğalgaz ana hattından yeni abone olacak tesise yapılacak çok kısa mesafeli tesisat işleri için doğalgaz dağıtım şirketi tarafından fahiş fiyatlar istenmektedir. Doğalgaz dağıtım şirketinin yüksek ücretleri işletmelerin enerjiye erişimini, maliyetlerini ve yatırımları güçleştirmektedir. Bu nedenle doğalgaz dağıtım şirketi ücretlerinin Bakanlıkça ele alınarak yeniden değerlendirilmesi yatırımlar için önem arz etmektedir. Elektrik enerjisi dağıtımında yetersizlikler ve kesintiler mevcuttur. İlimizde işletmelerce talep edilen enerjinin zamanında ve kesintisiz olarak tedarik edilmesi için elektrik enerjisi dağıtım şirketi ve kamu işbirliğinde altyapı yatırımlarının artırılması önem arz etmektedir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK)

Sorun 3

Adana'da, başta ayakkabıcılık, tekstil, konfeksiyon, mobilya, oto yedek parça ticareti, matbaacılık ve reklamcılık olmak üzere pek çok sektörde faaliyet gösteren firmaların, dağınık ve plansız bir şekilde şehrin yerleşim alanları ile tarihi-turistik niteliği haiz yerlerinde konumlanmış olması.

Çözüm Önerisi

Bu işletmeler, buldukları yerlerde büyüme ve gelişme imkânına sahip değildirler. Bunun yanında, söz konusu firmaların iş yerlerinde gerek müşterilerini ağırlayacak, gerekse ürünlerini sergileyecek yerleri dahi bulunmamaktadır. Kümelenme ve siteleşme gibi modern ve avantajlı işbirliği yöntemlerinden uzak oldukları için küresel rekabet içinde her geçen gün geriye düşmektedirler. Sorun, geldiği nokta itibariyle, yerel yönetimlerin üstesinden gelebileceği bir sorun olmaktan çıkmış; makro düzeyde planlama gerektiren noktaya varmıştır. Bu çerçevede; konunun Toplu Konut İdaresi Başkanlığı nezdinde sahiplenilerek sanayi siteleri inşa edilmesinin yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 4

Maden ruhsatları ve orman izinleri Haziran 2012 tarihli Başbakanlık genelgesi kapsamında Başbakanlık oluruna gönderilmektedir. Nisan 2014 tarihinde orman arazi izin bedelleri üç kat arttırılmıştır. Uzun süreçlerin ve yüksek maliyetlerin yatırımları ve madencilik sektörünün rekabet şansını azaltması.

Çözüm Önerisi

Haziran 2012 tarihli Başbakanlık genelgesi kapsamında maden ruhsatları ve orman izinleri Başbakanlık oluruna gönderilmekte, Başbakanlıkta bu süreç çok uzun sürmektedir. Sürecin kısaltılması için maden ruhsat izinlerinin tekrar ilgili Genel Müdürlüklerce verilmesinin sağlanması önem arz etmektedir. Orman arazi izin bedelleri son iki yılda üç kattan fazla artmış ve artmaya devam etmektedir. Maliyetlerdeki bu artış yatırımları ve sektörün rekabetçiliğini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu kapsamda orman arazi izin bedellerinin Nisan 2014 öncesine çekilmesi sektörün rekabet şansını arttıracak, sektöre yatırımları hızlandıracaktır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Sorun 5

Adana'nın mevcut potansiyeline göre turizmden yeterli payı alamıyor olması.

Çözüm Önerisi

Adana şehir merkezinde bulunan tarihi yapıların restore edilmesi ve Tepebağ Höyüğü Arkeopark Projesinin uygulamaya alınması ile şehir turizmine katkı sağlanmalı, Adana-Yumurtalık arasında doğrudan bir "turizm yolu"nun projelendirilerek hayata geçirilmesi, Sağlık, Fuar ve Kongre turizminin Adana'da, alt ve üst yapı ile koordinasyon noktasında desteklenmesi, Adana Turizm Master Planı'nın yerel yönetimlerle birlikte projelendirilerek uygulanması, Adana ve çevre illerin turizmde ortaklaşa hareket ederek; paket turlar yapılabilmesi için Bakanlık desteği ile koordinasyonun sağlanması, Çukurova Havalimanı'nın ve Tarsus-Kazanlı'daki turizm tesislerinin bir an önce tamamlanmasının sağlanması.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

ADANA SANAYİ ODASI**Sorun 1**

İstihdam üzerindeki vergi yükleri azaltılmalı, çalışma hayatı ve çalışma barışına yönelik sorunlar çözümlenerek imalat sanayi ve ihracatımızın gelişimi sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Artırılan asgari ücret ertesinde işletmeler üzerinde oluşan kıdem ve ihbar tazminatı yükünün belirli bir kısmının işsizlik fonundan karşılanmalı, kıdem tazminatı fonu en kısa sürede hayata geçirilmelidir. İş güvencesi yasasında işe iade şartlarında mahkemelerce daha objektif bir değerlendirme yapılmasına yönelik gerekli yasal alt yapı oluşturulmalı, sendika üyeliği ve üyelikten çekilme işlemlerinin e-devlet kapısı üzerinden yapılmasının sakıncaları nedeniyle kaldırılmalı, bu işlemlerin eski uygulamadaki gibi noterden yapılmalıdır. SGK'nın, iş kazası ve meslek hastalıkları nedeniyle ortaya çıkan masrafları işverenlere rücu etmesine imkân sağlayan yasal düzenleme iptal edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 2

Adana ilinde sanayi yatırımları için yeterli alt yapıya sahip yeni yatırım alanları oldukça sınırlıdır. Yeni yatırım alanları geliştirilmeli ayrıca mevcut yatırım alanları için süresi biten ıslah organize sanayi bölgesi uygulaması yeniden yürürlüğe konulmalıdır.

Çözüm Önerisi

Adana ili sınırları içerisinde dağınık halde faaliyet gösteren veya gerekli alt yapıya sahip olmayan işletmeler mevcut faaliyet alanlarında desteklenmeli bu anlamda Islah Organize Sanayi Bölgesi kanunu bu işletmeler için yeniden yürürlüğe konulmalıdır. Dünyanın en verimli 3. Ovasından biri olan Çukurova'dan etkin şekilde faydalanılması ve elde edilen tarımsal üretimin artırılması amacıyla kapalı devre basınçlı sulama sistemi alt yapısı süratle projelendirilip tamamlanmalı ve bölgedeki sulama alanları genişletilmelidir. Zeytin kanunu, sanayi bölgelerinin gelişimine izin verecek şekilde yeniden ele alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Sorun 3

Suriyelilerin yaygın olarak yaşamakta olduğu Gaziantep, Adana, Kilis vb. bölgelerde çoğunluklu olarak Suriyelilerin istihdam edileceği özel üretim bölgeleri oluşturularak bu bölgelerde üretilecek ürünlerin ABD, Japonya ve AB gibi gelişmiş dünya ülkelerine gümrüksüz şekilde ihracatının sağlanması.

Çözüm Önerisi

Ortadoğu coğrafyasında yaşanan son gelişmeler ertesinde ülkemiz yaklaşık 3 milyona yakın Suriyeli mülteciye ev sahipliği yapmaktadır. Bu durum, sosyal yaşamın yanı sıra ülkemiz ekonomik yapısını ve güvenliğini de önemli ölçüde etkilemektedir. Söz konusu olumsuzlukları azaltacak şekilde, Suriyeli göçmenlerin çalışabileceği özel üretim bölgeleri oluşturulmalıdır. Bu bölgelerde minimum % 60 Suriyeli, % 10 Türk işçi çalıştırma şartıyla faaliyet gösterecek işletmelerde üretilecek ürünlerin, ABD, Kanada, Japonya, AB gibi dünyanın gelişmiş ülkelerine gümrük vergisiz şekilde ihracatına imkân sağlanmasına yönelik olarak Dünya Ticaret Örgütü ve BM nezdinde girişimde bulunulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Sadece Adana için değil bölgemiz ve Ülkemiz için de büyük bir öneme sahip olan Ceyhan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi'nin faaliyete geçirilmesi için devam eden kamulaştırma çalışmalarının sonuçlandırılarak bölgenin en kısa sürede faaliyete geçirilmesi sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Ülkemizin enerji ihtiyacının karşılanmasına yönelik olarak 19.09.2007 tarih ve 2007-12632 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Ceyhan İlçemiz sınırları içerisinde toplam 1.341 hektar alanda Ceyhan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi'nin kurulmasına karar verilmiştir. Azerbaycan ve Irak üzerinden yıllık yaklaşık 100 milyon ton ham petrolü dünya piyasalarına arz eden bölgede başta rafineri olmak üzere petrokimya, petrol ürünleri ve termik santral alanlarında yapılacak yatırımlar Bölgemizin ve Ülkemiz kalkınmasına önemli katkı sağlayacaktır. Bölgenin faaliyete geçmesi için kamulaştırma çalışmaları ve gerekli alt yapı yatırımları süratle tamamlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 5

Haksız ithalatla etkin şekilde mücadele edilmeli. Kapsam dışındaki pamuklu ve suni sentetik iplik üretimi ek vergi kapsamına alınmalı. Artan ithalat göz önüne alınarak ek vergi kapsamındaki tekstil ve konfeksiyon ürünlerindeki ek vergi oranları yukarı yönlü revize edilmelidir.

Çözüm Önerisi

Tekstil konfeksiyon sektörünün entegre üretim yapısı göz önüne alınarak, ek vergi kapsamı dışında kalan, son dönemde karşı karşıya kalınan haksız ithalat baskısı altında önemli üretim ve istihdam kaybı yaşanan pamuklu ve sentetik iplik üretimi, en kısa sürede ek vergi kapsamına alınmalıdır. Temmuz 2011'de yürürlüğe giren ve belirli kumaş ve konfeksiyon ürünlerine yönelik uygulanmakta olan ek vergi oranları yeniden artış trendine giren ithalat göz önüne alınarak yukarı yönlü revize edilmeli, minimum vergi oranları arttırılmalı, ek vergi oranları ülke ayrımı yapılmadan tüm ülkelere aynı oranda olacak şekilde uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

ADANA TİCARET BORSASI

Sorun 1

Adana tarımını ve tarıma dayalı sanayisini geliştirici tedbirlerin alınması, Ticaret Borsalarına bağlı ortaklık olarak kurulan ve kurulacak olan tüzel kişilik niteliği taşıyan Lisanslı Depoculuk A.Ş.'lerin Bakanlıkların hibe programlarına proje sunmaları sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Çukurova Bölgesinde üretimi yoğun bir şekilde yapılan hububat ve yağlı tohumların lisanslı depoculuğun geliştirilmesi için uygun destekleme programlarının oluşturulması (IPARD veya Adana'yı da kapsayan Ulusal Kırsal Kalkınma Programı vb.) yatırımcıların önünü açacaktır. Lisanslı Depoculuk faaliyetleri Ticaret Borsaları ile özel sektör koordinasyonunda işletilmelidir. Bu kapsamda Ticaret Borsaları tarafından kurulan ve kurulacak olan tüzel kişilik niteliği taşıyan Lisanslı Depoculuk A.Ş.'lerin desteklenmesi gerçek borsacılığın oluşması amacıyla Bakanlıklarımıza sunacakları projelerle (Kırsal Kalkınma, Kalkınma Ajansı vb.) hibe programlarından faydalanılması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Adana'nın Bakanlıklarımızın yürüttüğü ulusal ve uluslararası programlarından yararlanamaması.

Çözüm Önerisi

Adana ilimizin, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından yürütülen IPARD; Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülen IPA-BROP, Kalkınma Bakanlığı tarafından yürütülen Cazibe Merkezi programlarına dahil edilmesi Adana ilindeki yatırımların önü açılacak, tarımsal üretimi ve ona dayalı sanayini dolayısıyla istihdamı da arttıracaktır. Örneğin, Bölgemizde üretimi yapılan mısır ve soya gibi ürünlerin depolanmasında yetkili sınıflandırıcılık ve lisanslı depoculuğun oluşmasında ve gelişmesinde AB'nin katkısı ile yürütülen IPARD ve IPA-BROP programlarından yararlanılması veya bunlara benzer ulusal destek fonlarının oluşturulması bölgemizin kalkınmasına katkı sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

Tarımsal üretimde kullanılan tarımsal kimyasal ilaçlarda % 8 KDV uygulanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Tarımsal üretimde kullanılan tarımsal kimyasal ilaçlarda KDV oranının % 1'e düşürülmesi.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 4

Pamuk çekirdeğinde (çiğit) % 8 KDV, işlenip küspe olduğunda ise % 0 KDV oranı uygulanmaktadır. Diğer taraftan, Türkiye'de üretilen yerli mısır yan ürünlerinde (DDGS, mısır proteini vb.) % 18 KDV uygulanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Pamuk çekirdeğindeki KDV oranı % 1'e indirilmeli (Soya, Ayçiçek, Mısır, Buğdayda KDV oranları % 1 olarak uygulanmaktadır). Türkiye'de üretilen yerli mısır yan ürünlerindeki (DDGS, mısır proteini vb.) KDV oranının % 18'den daha aşağı çekilmesi yem sektörünün rahatlaması açısından önemlidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

CEYHAN TİCARET ODASI**Sorun 1**

Ceyhan Organize Sanayi Bölgesi için Bakanlık onayı alındı. OSB için liman ihtiyacı

Çözüm Önerisi

Ceyhan OSB ile Sahil şeridi arasında 1 km'lik mesafe bulunmaktadır. Liman ihtiyacının giderilmesi için OSB ile sahil şeridini birbirine bağlamak gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi

Çözüm Önerisi

Belediyenin daha aktif rol alarak geri dönüşüm yapıp kök parsele dönüp çözüm üretmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Bölgeye acilen üniversite kurulması

Çözüm Önerisi

Bölge üniversitesi rektörü ve Yüksek Öğrenim Kurumu ile irtibata geçilerek bölgeye üniversite kurulmasını sağlamak. Bunun yapılamaması durumunda özel yatırımcılar bölgeye çekilerek, vakıf üniversitesini kurmak gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

Sorun 4

Tarım Ekipman desteğinin tekrar verilmesi

Çözüm Önerisi

Tarım makinalarındaki % 50 devlet desteğinin devam etmesi

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

Serbest Bölge ve Enerji için taşımaya uygun hafif raylı sistemin yapılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Serbest Bölge, Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi ve Ceyhan'ın bağlayan hafif raylı sistemin inşasına başlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

CEYHAN TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Çukurova'da Tarım Ürün Fiyatlarına Erken Müdahale edilmelidir.

Çözüm Önerisi

Ceyhan'da mısır yüksek rutubetli (yüzde 21-23) olarak erken hasat edilmektedir. Erken hasat kalite kaybına sebep olmaktadır. Fiyatların geç açıklanması üreticilerde panik oluşturmakta ve ürünlerini daha erken hasat edip satmaktadır. Bu durum piyasa dengesinin (arz talep dengesinin) bozulmasına ve çiftçimizin ürününü piyasa değerinin altında satmasına sebep olmaktadır. TMO tarafından bu ürünlerin alım satım şartları ile fiyatlarının daha erken açıklanması, üreticilerimizin erken hasat yapmasını önleyecek, ürünün yetiştirme evrimini tamamlamasına olanak sağlanacak ve daha kaliteli ürün üretilerek çiftçimizin rahatlamasını ve piyasa dengelerini pozitif yönde seyri sağlanacaktır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü (TMO)

Sorun 2

Tarımsal Sulama Alanlarının Genişletilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Adana'nın güney doğusundan Ceyhan'a kadar olan bölgede (Seyhan-Seyhan havzası) Sulama kanal ve kanaletleri ve Basınçlı sulama sistemiyle sulama altyapısının bir an önce ele alınarak, havzada sulu tarıma geçilmesine olanak sağlanması gerekmektedir. Zira susuzluk bu on binlerce hektar arazileri olumsuz etkilemektedir. Yeterli sulama; toprağın verimini arttıracığı gibi ürünün kalitesini de arttıracaktır.

İlgili Kurumlar

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ), Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Sorun 3

Borsalarda Müteselsil Sorumluluk Kaldırılmalıdır

Çözüm Önerisi

Ticaret Borsaları; Üyelerce yaptırılan Alış ve Satış tescillerinin akabinde doğacak ve yatırılmayan Zirai Stopaj ve buna tekabül edecek olan bilcümle ceza, gecikme zammı ve gecikme faizine 1'nci derecede müteselsilen sorumlu olduğu 164 Sayılı Gelir vergisi Genel Tebliğinde açıkça belirtilmektedir. Zirai Stopajın ve her ne ad adı altında bulunan tüm vergilerin takibi ve tahsili Vergi Dairelerince yapılması gerekmektedir. Borsalarda Yönetici, Personel ve Üyeler arasında sık sık nahoş ithamlar, polemikler meydana gelmektedir. Stopajların takip ve tahsili gibi Ağır Sorumluluğu bulunan bu uygulamanın Borsalardan alınarak Asli Görevi bulunan Vergi Dairelerince yapılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 4

Ceyhan'da Petrol ve Petrol Ürünleri Borsası Kurulması

Çözüm Önerisi

Dünyanın kilit noktasında bulunan ve Ülkemizde ciddi Enerji koridoru merkezi halinde ki Ceyhan da Petrol Borsası kurulması gerekmektedir. Zira Dünya petrolünün %7 sinin geçtiği gerçeği göz önünde bulundurularak Ceyhan Petrol Endüstri Bölgesinin Planlanarak açılması bölge ve ülkemizin cari açığının kapanmasına katkı sağlayarak Katma değer yaratacaktır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

KOZAN TİCARET ODASI**Sorun 1**

Kadirli, Ceyhan, Osmaniye gibi komşu il ve ilçelerimizde doğalgaz mevcutken halen ilçemizde bulunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Doğalgazın bölgemize getirilmesini istemekteyiz

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 2

İç Anadolu'ya açılan kapımız Kozan-Mansurlu-Yahyalı yol hattı bölgemizin tanınması ve ticari hayatın canlanması açısından önemli rol oynamaktadır. Yolun tamamlanması hem iç Anadolu ile ticari faaliyetlerimizi artıracığı gibi ulaşım ve nakliye maliyetlerini de % 20'lere varan oranda azaltacaktır.

Çözüm Önerisi

Yol hattımızın bir an önce tamamlanması

İlgili Kurumlar

Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 3

Teşvik sisteminde Adana 2. bölgede dolayısıyla hizmet verdiğimiz 5 ilçemizde 2. bölgede yer almaktadır. Yatırımcı çekmekte zorlanmaktayız. Mevcut ve gelmek isteyen yatırımcılar açısından teşvik ve sağladığı avantajlar önemli rol oynamaktadır.

Çözüm Önerisi

Teşvik sisteminde 5. bölgede yer almak istiyoruz.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

KOZAN TİCARET BORSASI

Sorun 1

Kozan Mansurlu Yahyalı yolunun Adana İli sınırları içerisinde kalan 102 km'lik kısmının tamamlanması.

Çözüm Önerisi

Kozan Mansurlu Yahyalı yolu yıllardan beridir bitirilememiştir. Bu yolun bitirilmesiyle beraber Doğu Akdeniz de bulunan İller İç Anadolu Bölgesinin Doğusunda bulunan illere daha kısa bir yoldan ulaşacaktır. Ödenek sıkıntısının çözülerek yolun biran önce bitirilmesi hem bölge hem de ülke ekonomisine ciddi boyutta katkı sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 2

Hazine arazilerini kullanan çiftçilerimizin sorunlarının çözülmesi

Çözüm Önerisi

Hazine arazisini kullanan çiftçilerimiz Devlete ecri misil adı altında kira ödemektedir. Fakat bu çiftçilerimiz devletin verdiği desteklerden faydalanamamaktadır. Hazine arazisini kullanan çiftçilerimize ödeme kolaylığı sağlanarak bu arazilerin satışının yapılmasını talep etmekteyiz.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 3

Kozan'da bulunan Avavarza Antik Kentinin kazı çalışmalarının devam ettirilmesi ve tarihi eserlerin gün yüzüne çıkarılması

Çözüm Önerisi

Anavarza Antik Kenti Adana İline 70 km ve Kozan İlçesine 33 km mesafede Dilekkaya Mahallesi sınırları içerisinde bulunmaktadır. 1 derece sit alanı içerisinde bulunan Dilekkaya Mahallesindeki yaklaşık 100 hanelik evin kamulaştırılarak taşınması ve Anavarza Antik Kentinde Bulunan mozaik in ve Alakapı'nın korumaya alınmasını talep etmekteyiz.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 4

Adana sınırları içerisinde bulunan Yedigöze Sulama Projesinin bitirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Yedigöze Sulama Projesi kapsamında Adana'nın Kozan İmamoğlu ve Ceyhan İlçelerinde toplam 750.000 dekar civarında susuz arazi su ile buluşacaktır. Kapalı Sistem Basınçlı Sulama Sisteminin kurulmasıyla beraber %50- 60 su tasarrufu sağlanacaktır. Bununla beraber salma sulamaya göre rekoltenin %15- 20 civarında artması beklenmektedir. Daha önceden sulanamayan arazilerde farklı ürünler yetiştirilebilecektir. Projenin bir an önce bitirilmesini talep etmekteyiz.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ)

2 - ADIYAMAN

İllerde Yaşam Endeksi: 69.

Teşvik Bölgesi: 5

Nüfus (TÜİK - 2015)	602.774	Türkiye'de 33.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	339	43.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	6.248	48.
İstihdam (SGK - 2015)	49.576	50.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	9.188	56.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 18,5	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	61	51.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	542.820 \$	22.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	42.898 \$	52.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)	2.101	45.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	6.010	55.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	3.082 TL	45.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 3,0	TR ort: % 3,1
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	2.315 TL	TR ort: 14.890 TL
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	5.170 TL	TR ort: 17.588 TL
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	6.245 TL	52.
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	% 6,2	TR ort: % 4,0
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)		
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)		

2 ADIYAMAN

Adıyaman'daki 2 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Mustafa USLU

Adıyaman Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Mevcut teşvik sisteminin yetersizliği
- Tarımsal sulamaya gerekli önemin verilmesi
- Finansmana erişimde yaşanan sıkıntılar

ADİYAMAN TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Mevcut teşvik sisteminin yetersizliği

Çözüm Önerisi

Uygulanan teşvik sisteminde Adıyaman'ın 5. bölgeye dahil edilmesi Adıyaman'ı mağdur durumuna düşürmüştü ve beklenen etkiyi sağlayamamıştır. Yeni yatırımların yapılması söz konusu olmayıp, yok denecek kadar azdır. Ülkemizin ekonomi ihtiyaçlarına ve hedeflerine göre sistemin revize edilmesi gerekmektedir. Teşviklerin mevcut yatırımcıları da kapsayacak ve destekleyecek şekilde, sağlıklı ve cazip bir teşvik uygulamasına acilen ihtiyaç vardır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 2

Tarımsal sulamaya gerekli önem verilmelidir.

Çözüm Önerisi

Adıyaman'da 121 bin hektar sulanabilir arazi mevcuttur. Arazilerimizin 15,4 bin hektarı mevcut sulama alanında % 13 oranına tekabül etmektedir. Türkiye ortalamasında sulanabilir arazi ortalaması % 30'a karşılık gelmektedir. Adıyaman'ın GAP bölgesinde olması hasebiyle ihtiyaca dönük projelerle sulanabilir arazi miktarındaki artışın Türkiye ortalaması seviyesine çıkarılmasını talep etmekteyiz. Atatürk Barajı sulama sahası üzerindeki pompaj istasyonları ve sulama kanalları ivedilikle devreye alınmalıdır. İnşaatı devam eden Gömükhan, Büyükçay, Koçali, Besni Barajı sulama projesi en kısa sürede tamamlanmalıdır. Tarımsal sulamada kullanılan elektrikte ucuz tarife uygulanması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

Finansmana ulaşma konusundaki sıkıntılar

Çözüm Önerisi

Bölgemizdeki bankalar özellikle gayrimenkul teminatına olumsuz yaklaşıtlarından çok ciddi sıkıntılar yaşamaktadır. Bu yaklaşım değıştirilmelidir. KOBİ'lerin ihtiyaç duydukları finansmana ulaşma noktasında ciddi sıkıntıları vardır. Bankaların insafına kalmışlardır. Krediyeye erişimde hem bankaların talep ettiği koşullar, hem de faiz oranlarının yüksekliğinden dolayı üyelerimiz sıkıntı yaşamaktadırlar. Bankaların kredi koşullarının iyileştirilmesi talebimizdir.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 4

Nemrut Dağı ve çevresi için tanıtım yapılması ve kongre turizminin geliştirilmesi

Çözüm Önerisi

Turizm yönünden büyük bir önem arz eden dünyanın sekizinci harikası olarak kabul edilen Nemrut Dağı ve dağda yer alan dev heykeller Adıyaman sınırları içerisinde yer almaktadır. Nemrut dağı ve çevresi, aynı zamanda Milli Park alanıdır. Eko-turizm hareketi açısından "çok elverişli" olması münasebetiyle çok önemli olan bu turizm potansiyeli konusunda gerekli çalışmalar yapılmalıdır. İlimiz için bacasız sanayi olarak nitelendirdiğimiz bu önemli potansiyelin yeterince tanıtımı yapılmalı, anlatılmalı ve kongre turizmi de geliştirilmelidir. Adıyaman inanç turizmi bakımından önemli bir destinasyon merkezi olmaya adaydır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 5

Ulaşım sorunu çözümlenmelidir.

Çözüm Önerisi

Gölbaşı ilçemizden geçen demiryolu ile Adıyaman arasında muhakkak demiryolu bağlantısının yapılması gerekmektedir. Demiryolu ulaşımı, sanayicilerin ürün ve hammaddelerini en ucuz şekilde nakletmeleri açısından önemlidir. Projelendirilmesi tamamlanmış ve yapım aşamasında olan karayollarının yol iyileştirme ve duble yol yapımları hızlandırılmalı, standartları düşük yollar düzeltilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

ADİYAMAN TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Ticaret ve sanayimizin önündeki olumsuz etkenler ve buna bağlı işsizlik oranındaki artış.

Çözüm Önerisi

İller arasında haksız rekabet oluşturan teşvik sistemi; Adıyaman'ın sanayisine, ticaretine olumsuz yönde etkileyerek gelişimi ve büyümesini durdurmuştur. Diğer bölgelerde rekabet edebilirliğini kısıtlamıştır. Yerli ve yabancı yatırımcıların başka bölgelere kaymasına neden olmuş, işsizliği artırmıştır. Bu nedenle teşvik sistemi güncellenerek, yeni yatırımların önü açılmalı, sanayicimizin ihtiyacı olan kalifiye elaman için meslek edindirme kursları artırılarak destek ve teşviklerden daha fazla yararlanmaları sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 2

Kalkınma Ajanslarının bölgesel işlevselliğindeki yetersizlikler

Çözüm Önerisi

Kalkınma Ajanslarının il bazında yapılanması daha etkin ve verimli çalışmasını sağlayacaktır. Verilen desteklerin yeniden yapılandırılması ve artırılması gerekli olup, verilen desteklerde KDV muafiyeti uygulanmalıdır. Ayrıca kalkınma ajanslarının yönetimi yeniden düzenlenerek ticaret borsalarının da yönetime dahil edilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Adıyaman'daki verimli tarım arazilerinin azalması

Çözüm Önerisi

Verimli tarım arazileri çeşitli nedenlerle imara açılarak tarım alanlarının azalmasına neden olmaktadır. Gerekli tedbirler alınarak tarım arazilerinin imara açılması engellenmelidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Adıyaman'da tarım ve hayvancılık istenen düzeyde değildir.

Çözüm Önerisi

Tarım, tarımsal sulama, hayvancılık gibi faaliyetlerin devam etmesi ve üreticinin rahat nefes alması için gerekli (mazot, gübre, elektrik, ilaç vb.) prim destekleri artırılmalıdır. Sulama kanalları olsun Atatürk Barajı üzerindeki pompaj istasyonları olsun veya diğer sulama projeleri olsun en kısa sürede tamamlanarak, sulama sistemlerinin devreye girmesi sağlanmalıdır. Hayvancılık projeleri desteklenerek, teşviklerin hayvancılığa özendirici olması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Sorun 5

Tarihi, kültürel ve inanç turizmi bakımından gerekli tanıtımların eksik kalması

Çözüm Önerisi

Dünyanın 8. harikası olarak kabul edilen Nemrut Dağı ve çevresindeki Perre Antik Kenti, Cendere Köprüsü ve diğer tarihi kültürel zenginlikleri mevcuttur. Bu zenginliklerin yeterince tanıtımı yapılmalı, anlatılmalıdır. Adıyaman inanç turizmi bakımından ise (Camiler, sahabeler, türbeler) oldukça zengin bir yapıya sahiptir. Bu tür zenginliklere sahip olan Adıyaman'ın tanıtım araçlarının daha etkin kullanılması sağlanarak hem yerli hem de yabancı turistlerin dikkatini çekilmesi sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

3 - AFYONKARAHİSAR

İllerde Yaşam Endeksi: 10. | Teşvik Bölgesi: 4

Nüfus (TÜİK - 2015)	709.015	<u>Türkiye'de</u> 31.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	634	25.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	12.507	26.
İstihdam (SGK - 2015)	89.651	28.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	18.929	33.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 21,1	<u>TR ort:</u> % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	266	22.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	301.839 \$	29.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	54.508 \$	48.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)	2	35.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	3.843	28.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015) / andıklı	12.314	27.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 145	<u>TR ort:</u> % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	5.780 TL	27.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015) / Evveler	% 3,3	<u>TR ort:</u> % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	5.935 TL	<u>TR ort:</u> 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	7.803 TL	<u>TR ort:</u> 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	12.466 TL	28.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 4,1	<u>TR ort:</u> % 4,0

AKREDİTE ODA

VE BORSALAR

AFYONKARAHİSAR

TSO

AFYONKARAHİSAR TB

DINAR TSO

EMİRDAĞ TSO

3 AFYONKARAHİSAR

Afyonkarahisar'daki 9 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Hüsnü SERTESER

Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- İthal besi hayvan izninin ESK'nın yanında büyük çiftliklerine de verilmesi
- Tarımda ürün planlamasına yönelik faaliyetlerin hayata geçirilmesi
- Ankara-İzmir Otoyolu yapımında Afyonkarahisar'a da çıkış verilmesi
- Bölgesel Orta-Yüksek OSB kurulması
- OSB'lerdeki % 75 doluluk oranı kriterinin, il/ilçe merkezi dikkate alınarak yeniden düzenlemesi
- Doğal taş madenciliği teşvik kanunu çıkarılması
- Maden ve toprak sanayi saha ruhsatlarının hızlı verilmesi

AFYONKARAHİSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Afyon tarım ve hayvancılıkta önemli bir varlığa sahiptir. 2015'te Türkiye yumurta ihracatının %35'ini yapmıştır. İhracatta 2015 ve 2016'da düşüş olup üretici sıkıntı içindedir; dericilik atıldır; yöresel üründe zengin olan Afyon'da ürünlerin pazarlanması konusunda sorunlar vardır.

Çözüm Önerisi

Her yıl yükselen maliyetlerin kısılcısından kurtulamaz hale gelen yumurta üreticileri, ne yazık ki bu maliyetlerin altında yumurta satar hale gelmiş, kazanamadığı halde KDV ödemesi nedeni ile büyük sıkıntı içine girmiştir. İflas ve iflas ertelemelere başvurulma artmıştır. Sektörü rahatlatmak için ivedi bir şekilde yumurtada KDV %8'den %1'e düşürülmelidir. Deri işleme ünitelerinin kurulması için teşvikler artırılmalı, yatırımcılar özendirilmelidir. Getirisi yüksek yeni tarım ürünlerinin üretilmesi ile teknolojik termal seracılık planlamalı ve desteklenmeli, üniversite ile hayvan ıslahı yapılmalıdır. Alternatif ve organik tarıma geçilmeli, ihracat için akredite laboratuvarlar yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 2

Yolların kesişme noktası Afyon'da Kara-Hava-Demiryolu lojistik merkezi kurulmalıdır. Zafer Havalimanı'ndan Afyonun aktif bir şekilde yararlanamaması. Hızlı Tren Projesi. Ankara-İzmir Otoyolu projesinde, ilimizin konumu dikkate alınmalıdır. Afyon merkezinde ve bağlantı yollarda trafik sorunu.

Çözüm Önerisi

İlimizde bölge havalimanı yakınında Lojistik Köy Kurulması, BALO Projesi ve Çandarlı Limanı'nın Entegrasyonlarının Sağlanması ve İncehisar OSB ve Afyonkarahisar OSB'den tren yolu hattına bağlantı yapılması çalışmaları tamamlanmalıdır. Bölgesel Havalimanı kargo-lojistik merkez olarak kullanılmalıdır. BALO projesi kapsamında Bandırma Limanıyla, konvansiyonel demiryolu hatlarının entegrasyonu sağlanmalıdır. Hızlı tren Afyon-İzmir güzergâhın ihalesi en kısa sürede yapılmalı, Afyon'dan geçecek şekilde İstanbul-Antalya arasında hızlı tren ihalesi yapılmalıdır. Ankara-İzmir Otoyolu, Afyon merkez kavşaklarından bir veya birkaçına çıkış verilecek şekilde geçmelidir. İç-dış hatlara destek verilmelidir

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

Katma değeri yüksek ürün üretilmelidir. Afyon Bölgesel Orta/Yüksek Teknoloji OSB kurulmalıdır. OSB doluluk oranları. Ruhsat alma, denetim ve yaptırımda karşılaşılan sorunlar. Doğalgazın henüz tüm il ve ilçe OSB'lere ulaşmamış olması. Türkiye Sanayi 4.0 devrimi sürecinin dışında kalmamalıdır.

Çözüm Önerisi

Sanayi 4.0 devrimi ile üretime dayalı büyüme için büyümeye pozitif katkı veren net ihracat, marka değeri yüksek bir Türkiye ve tuttuğunu koparan inovatif girişimci modeli gerekmektedir. Ar-ge ile katma değer artırılmasını sağlar. Devam eden sanayi gelişimi, test ve uygulama geliştirme ihtiyaçları için teknoloji geliştirme ve tasarım merkezlerinin kurulması ve Ar-ge artmalıdır. İlçe OSB için zaman-kapasite ölçeği getirilmeli, diğer bölgeleri olumsuz etkilememeli, yatırımlar kapasitesi yüksek kesime kaydırılmalıdır. Karma OSB için %75 doluluk aranması, il/ilçe merkezi dikkate alınarak yapılmalıdır. Atıl OSB'ler iptal edilmelidir. Bölgesel havalimanı yakınında orta/yüksek teknoloji OSB kurulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 4

Afyon, mevcut turizm potansiyelinin küçük bir bölümünü kullanabilmektedir. Fuar, konferans ve kongre merkezi kazandırılmalıdır. Termal turizmde, doğal kaynakların plansız kullanılması, rüsum bedeli yüksekliği sorun olup Kurtuluş Savaşı Panoraması yapılmalıdır. Afyon bir cazibe merkezi haline getirilmelidir.

Çözüm Önerisi

Afyonun stratejik konumu, konaklama kapasitesi, yeni yatırımlar dikkate alınarak uluslararası fuar, konferans ve kongre merkezi olması için bedelsiz arsa tahsis edilmeli, teşvik kapsamına alınmalıdır. TOBB öncülüğünde, kamu ve özel kurum ve kuruluşları ile Oda ve Borsa ortaklığında Fuar, Konferans ve Kongre Merkezi kazandırılmalıdır. Kurtuluş Savaşı Panoraması yapılmalı, Kocatepe marka haline gelmeli, okul gezilerinde ziyareti sağlanmalıdır. Sağlık turizmi, spor turizmi, Frig Vadisi, termal kaynaklar için master plan yapılmalı, planlı yapılanma ile fizik ve rehabilitasyon hastanesi açılması desteklenmeli, termalde rüsum bedeli düşmelidir. AB Sigorta şirketleri talebine göre tesisler rehabilite edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

AFYONKARAHİSAR TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Afyon'da 17 milyon yumurta üretilmekte olup, büyük bir kısmı ihraç edilmektedir. 2015'te Türkiye yumurta ihracatının yaklaşık %35'i Afyonlu üreticilerce yapılmıştır. İhraç edilen ülkelerin başında ise Irak, Suriye gelmektedir. Yumurta ve tavuk ürünleri ihracatı yıldan yıla düşmektedir.

Çözüm Önerisi

Yumurta ve tavukçuluk sektöründeki ihracat sıkıntısının giderilmesi, gümrük kapılarımızdaki işlerliğin artırılması, ihracat seçeneklerinin çeşitlendirilmesi, darda olan firmalara destek olunması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Ülkemizde canlı hayvancılıkta kayıtdışılık, piyasa fiyatının oluşumu ve izlenmesi, fiyat konusunda spekülâtif hareketlerin bulunması sektörün en büyük problemlerindedir. Dünya’da ve Avrupa’da canlı hayvan alım-satımları canlı hayvan borsalarında açık artırma usulü ile yapılmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bu nedenle ülkemizde Canlı Hayvan alım-satımlarının pazar yerleri yerine, Ticaret Borsalarının işleteceği canlı hayvan borsalarına devri gerekmektedir. Ticaret Borsalarının kuracağı ve işleteceği canlı hayvan borsalarında işlem gören canlı hayvan için Bağ-Kur, mera fonu, stopaj gibi kesintilerin 0’a (sıfıra) indirilmesi canlı hayvan ticaretindeki sorunların çoğunu ortadan kaldıracaktır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 3

Afyonkarahisar ihracat rakamları yaklaşık 350-400 milyon dolar seviyesindedir. İhracat kalemlerimiz ise başta mermer, yaş meyve olmak üzere çeşitlilik göstermektedir. Ancak, yapılan bu ihracatımız Afyon Gümrük Müdürlüğü’nün yeterli hizmeti verememesi nedeniyle başka illerden yapılmaktadır.

Çözüm Önerisi

Afyonkarahisar’da bir an önce akredite gıda laboratuvarı kurulmalıdır. Zaman tasarrufu ve maddi kaybın önlenmesi için Afyonkarahisar Gümrük Müdürlüğü’nün teknik altyapı, fiziki ve beşeri eksikliklerinin giderilerek işlerlik kazandırılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Ülkemizde karkas etin tanımı bulunmamaktadır. Bu tanım olmadığından dolayı tüketici dana eti adı altında, sığır etini aynı fiyatlarla yemektedir. Bu durum sektörde haksız rekabete ve yanlış fiyat oluşumlarına neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Üretici ve tüketiciyi direkt olarak ilgilendiren sanayide karkas derecelendirmesi ile ilgili olarak, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile sektör temsilcileri birlikte gelişmiş ülkelerdeki sistemlerde dikkate alınarak uygulanabilir bir derecelendirme sistemi oluşturmalı, bunun uygulamaya konulmasını sağlamalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü (ESK)

Sorun 5

Seracılığın geliştirilmesi yönünde çalışmaların artırılarak ve termal seracılık ön plana çıkartılarak bu yönde yatırımların desteklenmesi ile Afyonkarahisar ekonomisinin gelişimi sağlanmış olacaktır.

Çözüm Önerisi

Yılın dört mevsiminde tarımı elverişli hale getirecek olan, jeotermal su ısıtmalı seracılık, Organize Sera Bölgesinin kurulmasıyla teşvik edilmelidir. Ayrıca, bu seracılık faaliyetlerinin tabana yayılması için gerekli teşvikler verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

BOLVADİN TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Vergi ve KDV oranlarındaki yükseklik vergi kayıplarına ve yüksek fiyatlı ürünlere yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

Vergi ve KDV oranları düşürülmelidir. KDV'deki %18'lik yüksek oran oranı vergi kaçakçılığına teşvik etmektedir. Bu nedenle %18'lik KDV oranı düşürülmelidir. Ayrıca Gelir ve Kurumlar vergisindeki oranlarda düşürülmelidir. Böylece vergi kaçakçılığının önüne geçilecek ve haksız rekabet önlenecektir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 2

İş Güvenliği Yasası nedeniyle getirilen yükler ve sorumluluklar işçi çalıştırma eğilimini olumsuz etkilemektedir. İş Güvenliği Yasası'nın gereklilikleri yerine getirilmesine rağmen işveren sorumluluğunun ortadan kalkmaması konunun art niyetli kişiler tarafından suiistimal edilmesine yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

İş güvenliği Yasası'nın yeniden düzenlenerek işverenin sorumluluğunun alınması gereken tedbirler ve işçinin eğitilmesiyle sınırlandırılması gerekmektedir. Yani işveren kanunun emrettiği tedbirleri yerine getirmeye ve çalışanın iş güvenliği konusundaki eğitimlerini sağlamaya zorlanmalı ancak bu gereklilikleri yerine getiren işverenin oluşacak işçi hataları nedeniyle kazalardan dolayı yükümlülüğü kaldırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 3

İşçi tazminatları konusu firmalarımızın mali yapılarından dolayı sıkıntı oluşturmaktadır. Firmalar işten ayrılacakların kıdem ve ayrılma tazminatları için birikim yapamamaktadır. İşverenin üzerindeki mevcut işlem yükü ve mali sorumluluklar nedeniyle ayrıca birikim yapma imkânına sahip değildir.

Çözüm Önerisi

Firmaların her ay düzenli olarak ödedikleri (veya borçlandıkları) SGK primlerine aylık olarak tazminatlar yansıtılmalı ve firma ayırması gereken bu parayı SGK'ya ödemelidir. Böylece işten ayrılan ya da emekliliğini hak eden çalışanın tazminatı da devlet tarafından garanti altına alınmış olacaktır. Böylelikle hem devlet uzun vadeli borçlanma imkânı bulacak hem de tazminatlar nedeniyle yaşanan mahkeme davalarında oluşacak azalma nedeniyle adli kurumlardaki yük hafiflemiş olacaktır. Böylece şirketlerimizin tazminatlar nedeniyle karşılaştığı mali sorunlar çözüme kavuşacaktır.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (SGK)

Sorun 4

Yerel esnafın ve üreticinin discount marketler (zincir marketler) karşısında çaresiz kalması iç ticareti eritmektedir. Böylece hem şehirlerimizdeki para emisyonu daralmakta hem de Türk insanının alışveriş alışkanlığı dejenere edilmektedir.

Çözüm Önerisi

Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkındaki Kanuna yönelik ikincil düzenlemelerde bu konu bir an önce yeniden düzenlenmeli zincir marketlere bir sınırlandırma getirilmelidir. Metrekare bazındaki kısıtlamalar yetersiz olup market sayısı bazında da sınır getirilmelidir. Türk insanının alışveriş alışkanlığındaki dejenerasyonun önüne geçilmeli, tüketim ekonomisinden üretim ekonomisine geçilmelidir. Aksi takdirde kısa süre içerisinde piyasalar kilitlenecek, ekonomik sorunlar artacaktır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

BOLVADİN TİCARET BORSASI

Sorun 1

Ülkemiz genelindeki ekonomik durgunluktan ilçemiz de ciddi bir şekilde etkilenmektedir. İlçemiz esnafı zor durumdadır. Veresiye sistemi ve alacakların zamanında ya da hiç toplanamaması, esnaf için verilen kredilerin artık amacına uygun olarak değil de borç kapatmak için kullanılması ve işsizlik

Çözüm Önerisi

Hükümetin bu konuya ciddi bir şekilde eğilmesi gerekmektedir. Ticaret bir ülkenin ekonomik gelişiminin temel faktörüdür. Esnafın nakit ihtiyacının karşılanması ve piyasanın rahatlaması için; yıllardır çiftçiye uygulanan uzun vadeli kredi seçenekleri, vergi muafiyeti, faizlerin silinmesi gibi uygulamaların esnaf içinde düzenlenmesi faydalı olacaktır. Ayrıca; bölgesel pazar araştırmalarının yapılması buna uygun olarak da fuar vb. gibi ekonomiye yön verecek organizasyonların yapılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 2

Bolvadin, ekilebilir alan ve sulama imkânları açısından sıkıntı çekmeyecek durumdadır. Haşhaş, arpa, buğday, silaç, pancar, fiğ, yonca, meyve ve sebze üretilmektedir. Ancak, üretim tekniklerinin eski olması, çiftçilerin yeterli bilgiye sahip olmaması, yetişen ürünlerin işlenip pazarlanması sıkıntısı

Çözüm Önerisi

Bu konuda gerekli yasal düzenlemelerin yapılması, uygun tarım politikalarının geliştirilmesi, bölgesel üretim uygulamasının da hayata geçirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)

Sorun 3

Bolvadin’de bulunan Eber Gölü, yıllar önce güzelliğiyle adından söz ettirirken, şu anda adı sadece çevre kirliliğiyle anılmaktadır. Gölümüzün bu şekilde kuruyup çamur olmasının sebebi; Eber Gölü’ne dökülen atıkların arıtma tesislerinde arıtılmadan göle bırakılmasıdır.

Çözüm Önerisi

Gölümüze tekrar su gelmesi için hiçbir çalışma yapılmamaktadır. Bolvadin’de birçok ailenin geçim kaynağı olarak gördüğü gölümüze (kamış, kındıra, hasır otu, balık vb. işler ile ilgilenenler) su kaynakları sağlanıp, tekrar gölümüze kavuşmamız için çalışmaların başlatılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Sorun 4

Afyon Kocatepe Üniversitesi’ne bağlı Meslek Yüksek Okulumuz mevcuttur. Okulumuz ilçeler arasındaki en büyük meslek yüksekokulu olma özelliği taşımaktadır. Bolvadin şuan 3000-3500 civarında öğrenci bulunmaktadır. Ancak, okulumuzun kapasitesi 6500-7000 öğrenciyi kaldırabilecek durumdadır.

Çözüm Önerisi

Bolvadin’de öğrencinin kalabileceği yurtlar ve evlerin; şu anda doluluk oranı sadece %50’dir. Yeterli altyapımız olmasına rağmen, öğrencimiz yoktur. Okulda yeni yapılan derslikler boş bekletilmektedir. Bu nedenle okulumuza ek olarak fakülte ve yeni bölümlerin açılması konusunda gerekli hassasiyetin gösterilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

Sorun 5

Bolvadin Organize Sanayi Bölgesi, ilçemizin ümit bağıladığı önemli bir konudur. Ancak, henüz tamamlanamamıştır.

Çözüm Önerisi

Bir an önce altyapı çalışmalarının tamamlanması ve yatırımcılarımızın hizmetine açılmasına hız verilmesi gerekmektedir. Ayrıca, yatırım yapacak girişimcilerimizin Bolvadin Organize Sanayi Bölgesine yönlendirilmesi konusunda gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

ÇAY TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Bölgemiz meyvecilik sektöründe önemli bir hacme sahiptir. Bundan dolayı da önemli ticari faaliyeti meyvecilik sektörüdür. Yalnız bölgemizde gümrük laboratuvarı olmadığı için ticari konuda birçok sorun ile karşılaşmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bölgemize bir gümrük laboratuvarı kurulması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

DİNAR TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

İşsizlik

Çözüm Önerisi

Dinar Organize Sanayi Bölgesine yatırımcı gelmemesi nedeniyle yatırımcı çekmek için çalışmaların yapılması (doğalgazın getirilmesi, arıtma tesisinin yapılması), istihdamın artırılması için KOBİ'lere kullanılacak olan kredilerin daha geniş tabana yayılması, faiz oranlarında ve vade tarihlerinin daha uygun olması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 2

Tarım

Çözüm Önerisi

Tarım bölgesi olan Dinar'da bölgeye cevap verecek şekilde toprak analiz laboratuvarı kurulması gerekmektedir. Tarıma uygulanan desteklerin artması ve kredi faizlerinin düşürülmesi çiftçilere özel mazot fiyatlarının düşürülmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 3

Hayvancılık

Çözüm Önerisi

Yöremizin önemli geçim kaynaklarından biri olan büyükbaş, küçükbaş ve kümes hayvancılığındaki en büyük sorun ürettikleri ürünü pazarlamak ve girdi maliyeti olan yem fiyatlarının çok yüksek olmasıdır. Yemin maliyetini düşürmek için yem için gerekli malzemeleri ithal etmek veya yem bitkilerine destek vererek üretimini teşvik edip yem maliyetini düşürmek yumurta satışlarında KDV'nin %8'den %1'e düşürülmesi gerekmektedir. Dinar'da bulunan mezbahanelerin bakanlığın istemiş olduğu standartlara devlet yardımı ile uygun hale getirilmesi hayvancılığa ivme kazandıracaktır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 4

Turizm

Çözüm Önerisi

Dinar tarihi, coğrafyası ve konumu ile tam bir turizm bölgesidir. Kültür ve Turizm Bakanlığı yardımı ile tanıtımı yapılarak ve tarihi yerlerin restorasyonu yaptırılarak Dinar ekonomisine büyük katkı sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 5

Madencilik

Çözüm Önerisi

Maden kanununda değişiklik yapılması (maden ruhsat bölünmeleri, maden ruhsat sahalarında çalışmayan sahaların ruhsat bölünmeleri ile çalışır hale getirilmesi) talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

EMİRDAĞ TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

1960'tan bu yana Emirdağ, Avrupa ülkeleri başta olmak üzere illerimize göç vermektedir. Emirdağ'da yapılan tarım ve hayvancılık gelirinin düşmesi halkı göçe zorlamaktadır. İlçe merkezinde ve özellikle de köylerde yetişen genç işgücü istihdam imkânları azlığından göç etmektedir.

Çözüm Önerisi

Göçün önlenmesi için Emirdağ'da iş bulunabilir bir cazibe merkezi olması gerekmektedir. Bunun içinde sanayileşme önem kazanmaktadır. Emirdağ'da bulunan OSB'de istihdam edilecek kalifiye elemanlar için mesleki yeterlilik kurslarına önem verilmelidir. Gençlerin sosyal ve kültürel yaşamlarına imkân sağlayacak faaliyetlerin artırılması, eğitim imkânlarının yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir. Ayrıca bilinçli tarım ve hayvancılık ile verimin, kalite ve rekoltenin yükseltilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 2

Avrupa'ya göç ilk başlarda gelir düzeyinde belli bir refah sağlamıştır. Dolayısıyla Avrupa yeni nesil için bir hedef olmuştur. Avrupa'ya gitmek için karşılıklı evlilikler yapılmış yapılan bu evlilikler zamanla sosyolojik ve kültürel sorunlar ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Boşanmalar başlamıştır.

Çözüm Önerisi

Üniversitelerin sosyoloji ve psikoloji bölümlerinde sorun akademik olarak incelenmelidir. Son yıllarda Avrupa'da başlayan ekonomik kriz bu sorunun ortaya çıkmasına hatta toplumsal boyutta ele alınmasına ihtiyaç doğurmuştur. 4.nesil olarak yetişen insanlar hem Avrupa hem Türk kültürü arasında sıkışmışlardır. Sosyal davranış bozuklukları uyumsuzluk ve etnik yozlaşma başlıca sorundur. Konu Avrupa dernekleri ile ülkemiz kurumları arasında ele alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

Sorun 3

Hayvancılık Emirdağ'ın en önemli geçim kaynaklarından biri durumundadır. Tamamen atadan öğrenilen yöntemlerle bilinçsizce yapılan hayvancılık bitme noktasına gelmiştir. Yetiştirilen hayvanlarda herhangi bir ırk yetiştirme şartları verimi pazar payı araştırmaları yapılmadan üretim yapılmıştır.

Çözüm Önerisi

Hayvancılığın geliştirilmesi için planlı ve teşvik koşullarının iyileştirilmesine yönelik hazırlanan bir planın uygulanması gerekmektedir. Bakanlık tarafından bölge hayvan envanterinin çıkarılarak ülke ihtiyacına yönelik olarak et veya süt hayvancılığının devlet kontrolünde yapılması gerekmektedir. Ülke pazarı analiz edilerek ihtiyaca göre üretilen malın pazar değerini koruması sağlanmalıdır. Hayvancılık hazırlanan projelerde tarım köylerinin kurulması sağlanmalıdır. Hayvanların ihtiyaçlarına yönelik mera ıslahı ve tarım ekimleri kontrol edilmelidir. Hastalıklarla mücadelede kesin kurallar uygulanmalı ithal olarak getirilen hayvanlar yerli hayvan sağlığını etkilememelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Son zamanlarda maliyetlerdeki artışlar ürünlerin bilinçsiz ekimi ve çiftçilik yapacak insanların azlığı tarım bölgesi olan Emirdağ'ın başlıca sorunu haline gelmiştir.

Çözüm Önerisi

Tarımsal üretimimde akaryakıt gübre tohum işçilik ve diğer maliyetlerdeki büyük artışlara rağmen üretilen ürün fiyatların düşmesi tarımın önündeki en büyük sorundur. Tarımsal faaliyetlerde kullanılan mazot fiyatlarının desteklenmesi gerekmektedir. Çiftçilerimizin eğitilmesi bakanlık tarafından envanterleri çıkartılacak ürünlere göre ekim yaptırılması gerekmektedir. Özellikle ihraç edilen ürünlere ayrıca destek verilmeli dünya piyasalarında rekabet koşulları desteklenmelidir. Tarımsal verimin artmasına yönelik denetimler yapılmalı bilinçsiz tarım gübre ve ilaç kullanımı önlenmelidir. Üretilen malların pazar fiyatları spekülasyondan uzak tutulmalı malın piyasa değeri korunmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 5

Üyelerimiz yaz sezonunu beklemekte 3 aylık sezonda iş yapmaktadır. Ancak son yıllarda Avrupa ülkelerinde de oluşan maddi krizlerden dolayı esnafımızın işleri durma noktasına gelmiş, esnaflarımız vergi, SGK primleri ve diğer giderlerini ödeyemez hale gelmiştir.

Çözüm Önerisi

Devletimiz tarafından esnaflarımızın varlığını sürdürmeleri için acil olarak faizsiz veya çok düşük faizli kredi imkanlarının sağlanması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

SANDIKLI TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

İş güvenliği yasası nedeniyle getirilen yükler ve sorumluluklar, işçi istihdamında sıkıntılar oluşturmaktadır. Ayrıca işverene de mali külfetler getirmektedir. İş güvenliği hizmetini veren art niyetli firmalar tarafından işverenlerin suiistimal edilmesine rastlanmaktadır.

Çözüm Önerisi

İş güvenliği yasasında bazı düzenlemelere gidilerek işverenlerin sorumluluğunun azaltılması gerekmektedir. İş güvenliği hizmeti sağlayan firmaların daha sıkı denetlenmesi, suiistimallerin önüne geçecektir. Ayrıca İş güvenliği hizmeti alımı ve gerekliliklerinin yerine getirilmesinde oluşan maddi külfetin de, desteklerle çözülmesi, uygulanabilirliğini daha da kolaylaştıracaktır.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 2

Sandıklı tarımı yıllardır patates ekimi üzerine endekslenmiş durumdadır. Patates ekimi fazla olduğundan ve artık Türkiye'nin her tarafında ekildiğinden, patates ürünü ücreti düşük olduğunda ya da hastalık neticesinde verim düşük olduğunda, Sandıklı ekonomimiz ciddi şekilde zarar görmektedir.

Çözüm Önerisi

Tarımsal ürün planlaması yapılmalıdır. Ancak bu pancarda olduğu gibi kota koymak suretiyle değil, alternatif ürünlere destek verme şeklinde olmalıdır. Bununla ilgili hangi alternatif ürünlerin bölgenin coğrafi ve iklim şartlarına uygun olduğu tespit edilmeli, çiftçilerin de bu ürünlere yönelmesi noktasında, tohum ve fide desteği, ürünleri pazarlama noktasında da, pazar bulma, ihracat vb. destekler verilmelidir. Ekilecek ürünlerin ülkenin her tarafında değil, en iyi verim ve kalitenin alınacağı yerlerde ekilmesi sağlanmalıdır. Böylelikle bir tek ürüne bağlı kalınmayacak, oluşan olumsuzluklarda daha aza indirgenecektir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)

Sorun 3

Sanayici işadamlarımız, tüccarlarımızın üretim kapasitesini artırmak ve değişik ihtiyaçları için nakit ihtiyaçları bulunmaktadır. Bu ihtiyaçları ancak bankalar aracılığıyla giderebilmektedirler. Bankaların kredi verirken şartları ağır olduğundan, nakit ihtiyacı temini noktasında sıkıntılar olmaktadır

Çözüm Önerisi

Esnaf ve sanatkârların nakit ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için kooperatifleri bulunmaktadır. Bu da ucuz maliyetli, kolay kredi demektir. Tüccar, sanayici ve işadamlarımız için de buna benzer kooperatifler kurulabilir ya da Esnaf ve Sanatkârlar Kooperatiflerinin mevzuatında değişikliğe gidilerek tüccar ve işadamlarımızın da buralardan düşük maliyetli krediler alması sağlanabilir. Bunun dışında KOSGEB veya devlet bankaları aracılığı ile uzun vadeli düşük maliyetli, faizinin sübvansede edildiği krediler çıkarılabilir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 4

Termal turizmle beraber yan aktörlerin gelişmemesi yüzünden, turizmden Sandıklı ekonomisi yeteri düzeyde faydalanamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Sandıklı termal kaynaklar açısından önemli bir merkezdir. Modern termal tesislere sahiptir ve doluluk oranı yüksektir. Ancak termal turizm tesislerinden faydalanan müşterilerin Sandıklı ekonomisine katkısı çok azdır. Bunun için şehir içinde ilgi çekebilecek yerlere ihtiyaç vardır. Sandıklı'daki tarihi eserlerin restorasyonu, sokak ve bina iyileştirmeleri ilçeye katma değer olarak katkı sağlayabilir. Ayrıca Sandıklı'da yaşamış, Hristiyan Alemleri için önemli olan Aziz Aberkios ile ilgili çalışmaların yapılması, arkeolojik kazıların yapılarak, tarihi şehirlerin ortaya çıkarılması, yabancı turistlerin de ilçeye gelmesini sağlayacaktır. Bununla ilgili kaynak sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 5

Gençlerimizin sosyal faaliyette bulunabilecekleri alanlar son derece kısıtlıdır. Spor yapabilecekleri ya da yeteneklerini ortaya koyabilecekleri tesisler yok denecek kadar azdır. Bu da zararlı madde kullanımının artmasına ve buna bağlı olarak asayişte sıkıntılar oluşmasına sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Gençlerimizin sosyalleşmesi, enerjilerini kullanabilmesi, iyi alışkanlıklar edinebilmesi için yüzme havuzları ve kapalı spor salonları gibi spor tesislerine ihtiyaç vardır. Ayrıca masa tenisi, tenis, buz pateni gibi sporları yapacak imkânlar da gereklidir. Yetenekleri olanların, resim, müzik vb. alanlarda da bu yeteneklerini geliştirebileceği imkânlara ihtiyaçları vardır. Bu tesislerin gençlerimize kullandırılması ve ilgi duydukları spor ve kültür branşlarında çalışabilmeleri için MEB ile koordineli çalışılması gerekmektedir. Böylelikle gençlerimiz topluma kazandırılacak, zararlı alışkanlık kullanımı ve emniyet problemi de azalacaktır. Güvenliğin olmadığı yerde ticaret de sanayi de olmaz.

İlgili Kurumlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı

SANDIKLI TİCARET BORSASI

Sorun 1

Sandıklı ekonomisi tarıma yani patates ekimi üzerine endekslenmiş durumdadır. Patates ekimi çok olduğundan ve Türkiye'nin her yerinde patates ekimi yapıldığından dolayı, hastalık neticesinde verim düşük patates ürününün fiyatı düşük olduğunda Sandıklı ekonomisi ciddi şekilde zarar görmektedir.

Çözüm Önerisi

Tarımsal ürün planlaması yapılmalıdır. Ancak bu şekerpancarında olduğu gibi kota koymak suretiyle değil, alternatif ürünlere destek verme şeklinde olmalıdır. Hangi ürünün hangi bölgede daha verimli olarak yetiştirilebileceğinin tespit edilerek, çiftçilerin de bu ürünlere yönelmesi için çiftçilerimize tohum, fide ve ürünlerini pazarlama konusunda destekler verilmelidir. Çiftçimiz yapılacak destekler sayesinde tek ürüne bağlı kalmayacaktır. Meydana gelecek olumsuzluklar en aza indirilmiş olacak ve bunun neticesinde çiftçimiz zarar etmektен kurtulacaktır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)

Sorun 2

Tüccar ve üreticilerimizin ekonomik olarak mali durumlarının iyileştirilmesi için kredi kullanması için önce kredi kullanacakların sicillerinin düzeltilmesi gereklidir. Sicil affının getirilmesi ve kredi veren bankaların şartlarının iyileştirme yapılması

Çözüm Önerisi

Esnaflarımızın bağlı olduğu üyelerinin nakit ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için kooperatifler bulunmaktadır. Oda ve Borsa üyeleri içinde buna benzer kooperatifler kurularak ucuz maliyetli ve kolay kredi alması sağlanmalıdır. Ayrıca esnafımız sicili yüzünden bankalar tarafından kredi kullandırılmamaktadır. Bu sıkıntısının giderilmesi için sicil affı getirilmesi sağlanmalıdır. Bunların dışında KOSGEB, Eximbank veya devlet bankaları aracılığı ile uzun vadeli ve düşük maliyetli, faizinin sübvansede edildiği krediler sağlanabilirse ticari anlamda hareketlilik sağlanmış olacaktır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Sandıklı'nın ticari anlamda canlanması için Sandıklı-Şuhut bağlantı yolu olan dağ yolunun ulaşımının kolaylaştırılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Sandıklı - Şuhut bağlantı yolunun bir an önce iyileştirilmesi gerekmektedir. Bahsi geçen yoldan kış aylarında ulaşım hemen hemen sağlanamamaktadır. Yolun iyileştirilmesinin yapılması durumunda iki ilçe arasında mesafe kısılacak ve bu durumda bu iki ilçenin gelişmesi açısından katkı sağlanmış olacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 4

Bölgemizden geçecek olan hızlı trenin Sandıklı'da durması için gerekli olan girişimlerin bir an önce hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Sandıklı jeotermal kaynaklar açısından önemli bir merkez konumundadır. Modern tesislere sahiptir. Yapılacak olan hızlı tren istasyonu sayesinde bölgemize gelen vatandaşlar mevcut olan bu termal tesislerden daha hızlı ve verimli bir şekilde faydalanaabileceklerdir. Sandıklı'nın kalkınmasına büyük katkı sağlayacak olan hızlı tren çalışmasının tamamlanması ve Sandıklı'da durması için istasyon yapılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 5

Sandıklı'da bulunan Devlet Hastanesindeki eksik olan branşların tamamlanması ve mevcut branşlarda bulunan doktor açığının giderilmesini istemekteyiz.

Çözüm Önerisi

Devlet Hastanesindeki eksik branşların tamamlanması ve mevcut branşlarda bulunan doktor açığının giderilmesi için gerekli işlemlerin yapılması gerekmektedir. Hastalarımız zaman zaman tedavileri için ilçe dışına çıkmak durumunda kalmaktadır.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu (TKHK)

4 - AĞRI

İllerde Yaşam Endeksi: 79. | Teşvik Bölgesi: 6

Nüfus (TÜİK - 2015)	547.210	Türkiye'de 39.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	247	53.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	2.401	70.
İstihdam (SGK - 2015)	22.243	72.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	3.430	76.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 15,4	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	63	49.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	87.645 \$	54.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	99.832 \$	39.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)		
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	1.359	58.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	4.081	63.
Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 174	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	1.499 TL	64.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 2,4	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	1.577 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	2.647 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	2.510 TL	67.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 3,0	TR ort: % 4,0

4 AĞRI

Ağrı'daki 2 Oda adına konuşacak il sözcüsü:

Saim ALPASLAN

Ağrı Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Ağrı'ya doğalgazın gelmesi
- Ağrı'nın İran ile yapacağı yolcu ve yük taşımacılığında demiryolu sisteminin getirilmesi
- İran İslam Cumhuriyeti ile yapılacak olan ithalat ve ihracatta iki ülke arasındaki anlaşma eksikliklerinden dolayı tacirlerin sorun yaşamaması, kotaların artırılması
- Ağrı, Muş, Bitlis, Iğdır gibi illerin pilot bölge seçilerek yatırımcıyı cezbedecek teşviklerin uygulanması, uçak seferlerinin artırılması, demiryolu hattının yapılması
- Ağrı'ya yapılan Vali, müdür, doktor, memur ve öğretmen atamalarında 4 yıllık mecburi hizmet getirilmesi ve Batı bölgelerine göre daha yüksek maaşla çalışmalarının sağlanması

AĞRI TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Demiryolu ağının olmaması

Çözüm Önerisi

Ülkemizde ulaşım olarak altın bir dönem yaşamaktayız. Gerek kara gerek hava yolu ile gelişim çığ gibi büyümektedir. Ağrı'nın İran ile komşu ülke olduğundan ülkemizin İran ile yapacağı yolcu ve yük taşımacılığında demiryolu sisteminin getirilmesi nakliye giderlerini düşürecek ve yolcu taşımacılığı artacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü (TCDD)

Sorun 2

Ağrı Şeker Fabrikasının özelleştirilmesi meselesi

Çözüm Önerisi

Ağrı Şeker Fabrikası, Ağrı'nın aktif olan tek fabrikası olup; özelleştirilmesi durumunda Ağrı'nın tüten bacası tütmeyecek ekonomik olarak ilimiz etkilenecektir. Bu nedenle fabrikamızın kapatılmaması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyeti Şeker Kurumu

Sorun 3

Sınır ticaretinin geliştirilmesi, Serbest Organize Sanayi Bölgesinin Ağrı'ya kazandırılması

Çözüm Önerisi

Ağrı, İran İslam Cumhuriyeti ile komşu olup Gürbulak Sınır Kapısı ve Sarısu Açık Pazarından sınır ticareti, ithalat ve ihracat yapılmaktadır. Mücavir il uygulamasının olmaması ithal edilen ürünlerin Ağrı'nın tüketiminden fazla olması nedeniyle sınır ticareti yapılamamaktadır. Mücavir il uygulamasının getirilmesi ithalatı artıracaktır. İran İslam Cumhuriyeti ile yapılacak olan ithalat ve ihracatta iki ülke arasındaki anlaşma eksikliklerinden dolayı tacirlerimiz sorun yaşamaktadır. Bu sorunların giderilmesi gerekmektedir. İran İslam Cumhuriyeti Makû ili bölgesine Serbest Organize Sanayi Bölgesi oluşturulmuştur. Serbest Organize Sanayi Bölgesinin İran'a yakın olan Gürbulak'ta kurulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 4

Ağrı'da İŞGEM (İş Geliştirme Merkezi) kurulması

Çözüm Önerisi

Ağrı'da küçük işletmelere bina konusunda ve yeni iş kurma konularında destek vermek ve yardım etmek, başarılı işletmelerin kurulmasını sağlamak, işletmenin büyüme ve hayatta kalma fırsatlarını artırmak, yeni iş ve istihdam olanakları yaratmak, yerel kaynakları yeni ve/veya farklı işletmelere yönleltmek, girişimciliği özendirmek, güvenli bir iş ortamı sağlamak, rekabetçi ortamı sağlamak, bölgesel ve yerel gelişimi hızlandırmak ve bu konulara katkıda bulunmak ve yerel ekonomiyi desteklemek amacıyla İŞGEM kurulması önerilmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, KOSGEB

Sorun 5

Ağrı'da potansiyel teşkil eden sektörlerle yönelik büyük çaplı işletmelerin kurulması ve teşvik sisteminin yeniden düzenlenmesi

Çözüm Önerisi

Ağrı'da üretim sektörüne yönelik büyük fabrikaların kurulması önem arz etmektedir. Başta süt ve süt ürünleri olmak üzere, et ve et ürünleri, mobilya, inşaat malzemeleri vb. imalatı alanında faaliyet gösteren firmaların kurulması teşvik edilerek istihdama katkı sağlanabilir. Ağrı, 6.teşvik bölgesinde yer almaktadır. Ağrı; Batman, Diyarbakır, Şanlıurfa gibi görece daha gelişmiş iller ile aynı bölgede yer almaktadır. Dışarıdan gelen yatırımcının Ağrı yerine bu illeri tercih etmeler muhtemeldir. Dolayısıyla Ağrı gibi görece daha az gelişmiş iller için ayrı bir teşvik sisteminin öngörülmesi önerilmektedir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

DOĞUBAYAZIT TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Bölgemizde ticaret ve sanayi önündeki en büyük engel terör olaylarıdır. Terörden dolayı yayla yasağı getirilmiş hayvancılık bitme noktasına gelmiştir.

Çözüm Önerisi

Huzur ve güven ortamı yeniden sağlanmalı, iş imkânları ve istihdam sağlanmalıdır. Tarım ve hayvancılığa destek verilmelidir.

İlgili Kurumlar

İçişleri Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Doğubayazıt Ticaret ve Sanayi Odası üyesi iş adamlarımız bölgeyi terk edip metropollere gidip ticaret hayatlarına orda devam ettiklerinden dolayı bölgemizde ticaret azalmıştır.

Çözüm Önerisi

Gümrük kapılarında yaşanan sorunlar giderilmelidir. Bavul ticareti ve İran'a gidip gelen günü birlikçilerin önündeki engellerin kaldırılması talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Spor faaliyetlerinin olmaması ve desteksiz olması nedeni ile gençlerin kahve köşelerine ve benzeri faaliyetlerde bulunmaları meselesi

Çözüm Önerisi

Spora önem verilmelidir. Spor tesislerinin kurulması altyapının oluşturulması ve destek verilmesi önem arz etmektedir.

İlgili Kurumlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 4

Üniversite ve üniversite hastanelerinin olmaması

Çözüm Önerisi

Büyük sağlık hastanelerinin kurulması talep edilmektedir. Eğitime önem verilmesi üniversitelerin kurulması önemlidir. Üniversitelerin olması ekonominin gelişmesine ve kültür seviyesinin yükseltileceğinden ilçemizin iki devletle sınırda olmasından dolayı Doğubayazıt'ta bir üniversitenin kurulması talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

5 - AMASYA

İllerde Yaşam Endeksi: 27.

Teşvik Bölgesi: 4

Nüfus (TÜİK - 2015)	322.167	<u>Türkiye'de</u> 57.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	182	62.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	5.615	53.
İstihdam (SGK - 2015)	42.491	55.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	10.957	50.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 25,8	<u>TR ort:</u> % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	42	63.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015) ÖZÜ	88.856 \$	53. AVA
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	28.040 \$	60.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (ISO - 2015)	2	36. Amasya Merkez
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	1.528	56.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	6.364	54.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 216	<u>TR ort:</u> % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	3.073 TL	46.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,1	<u>TR ort:</u> % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	4.774 TL	<u>TR ort:</u> 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	9.100 TL	<u>TR ort:</u> 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	5.165 TL	56.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 6,9	<u>TR ort:</u> % 4,0

AMASYA TSO - GÜMÜŞHACIKÖY TSO - MERZİFON TSO - SULLUOVA TSO

5 AMASYA

Amasya'daki 4 Oda adına konuşacak il sözcüsü:

Murat KIRLANGIÇ

Amasya Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Turizm teşviklerinin yeniden yapılandırılarak adil bir rekabet ortamı oluşturulması
- Ege bölgesinden şehrimize yönelik turizm taleplerine yönelik karşılıklı direk uçuşlar olmaması
- Pancar kotalarının kaldırılması
- Gençlerin üretim ve imalat sektörlerinde çalışmalarının teşvik edilmesi
- OSB'lerin gerek kamulaştırma gerekse genişleme alanları ile ilgili sorunlarının çözülmesi
- Tarım için elverişli olmayan tarım arazilerinin sanayi parsellerine dönüştürülerek ticarete kazandırılması

AMASYA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Havayolu taşımacılığının yeterli olmaması nedeniyle ilin turizm potansiyelinin yeterince kullanılmaması.

Çözüm Önerisi

Amasya Karadeniz turlarının başlangıç ya da bitiş noktasında yer almaktadır. Yerli ziyaretçilerin % 60'ının Ege Bölgesinden geldiği hususu göz önünde bulundurularak İzmir–Amasya seferlerinin uçuş programlarına dâhil edilmesinin bölge insanının talep ve ihtiyaçlarını karşılayacağı, ulaşımdaki sürenin azalmasıyla da il ve bölge ekonomisine katkının artacağı görüşünderiz.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Türk Hava Yolları Genel Müdürlüğü (THY)

Sorun 2

Amasya Organize Sanayi Bölgesinin çevresinde yer alan arazinin tarım arazisi olması nedeniyle genişleme sahası olmayan OSB yeni yer tahsisi taleplerine cevap verememektedir.

Çözüm Önerisi

Amasya Organize Sanayi Bölgesine komşu TİGEM'e tahsisli 3. sınıf tarım arazisi vasfı taşıyan arazilerin sanayi parseli olarak düzenlenmesi talep edilmektedir. Yeni bölgeye altyapı hizmetleri çabuk ve ekonomik bir şekilde getirilebilecek olup, bölge bütünlüğü bozulmayacaktır. Böylece, boş arazi ihtiyacımızın önemli bir kısmı buradan karşılanmış olacaktır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Amasya ili ve bölgemize uygulanan turizm teşviklerinin deniz, kum ve güneş turizmine uygulanan teşvik sistemi ile aynı olması ilimizde yapılan kültür turizmini dezavantajlı duruma düşürmektedir.

Çözüm Önerisi

Amasya'nın içinde yer aldığı TR83 bölgesi ve Karadeniz Bölgesi için farklı bir turizm teşviki uygulanarak, bölgemizdeki kültür turizmi yatırımcılarına destek sağlanmalıdır. Gelişen turizm alt yapımız ile ilimiz ve bölgemize gelecek turist sayısı artacağından ülke ekonomisine sağlanan döviz girdisi de artacaktır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 4

Amasya bağlantı yolları üzerindeki 1. sınıf tarım arazilerinin sanayi parseli olarak değerlendirilerek ticarete açılması

Çözüm Önerisi

Amasya Küçük Sanayi Sitesi ve Suluova bağlantı yolları üzerindeki 1. sınıf tarım arazilerinin sanayi parseli olarak değerlendirilerek ticarete açılması talep edilmektedir. Böylece ilin ekonomik gelişimine önemli katkılar sağlanacaktır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

GÜMÜŞHACIKOY TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Yatırımlarda ve sanayi sektöründe maliyet artırıcı unsurlar ve rekabet dezavantajının bulunması.

Çözüm Önerisi

Teşvik mekanizması ile reel sektöre verilen krediler ve istihdam üzerindeki yük azaltılmalıdır. KOBİ yatırım tutarı limitleri aşağı çekilmelidir. Bölge ayrımı yapılmaksızın seçilmiş sektörlerle Proje Bazlı Teşvik Sistemi uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

İlçede günlük 20.000 aracın geçtiği İstanbul Karayolunun etkin bir şekilde kullanılmaması ve bunun sonucunda, yolun ilçe esnafına yeterli katkıyı sağlayamaması ve bölge içindeki stratejik konumunun kullanılmaması.

Çözüm Önerisi

İlçe esnafının ve diğer yatırımcıların işletmelerinin bulunabileceği yol üzeri güzergâh çarşısı tesisleri yapılarak girişimciye tahsis edilmeli, tarım arazisi olmayan yerler yatırımcı talebine göre mikro ölçekli sanayi parseli olarak belirlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Tarımın yeteri kadar kat değer üretememesi, tarıma dayalı sanayinin gelişmemesi.

Çözüm Önerisi

Havza bazlı üretim modeli geliştirilmelidir. Bölgesel tarım ve inovasyon merkezlerinin kurularak, kümelenme sağlayacak tarımsal sanayi ve ticaret merkezleri için ayrı bir destek uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Turizm potansiyelinin yeterli ölçüde kullanılamaması.

Çözüm Önerisi

Samsun – Amasya – Çorum – Tokat İlleri turizm destinasyonu oluşturulmalı, bu bölge “Sağlık ve Kültür Turizm Bölgesi” olarak değerlendirilmeli, destinasyonlar arası bütünleşme sağlanmalıdır. Kokartlı yerleşik rehber sayısı artırılmalıdır. Merzifon Havaalanı uluslararası ulaşımına açılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

MERZİFON TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Genç nüfusa sahip olmamıza rağmen nitelikli işgücü, kalifiye eleman sorunu bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Merzifon Ticaret ve Sanayi Odası, Mesleki eğitimin yüksek verim sağlanabilmesi için OSB’de üretim yapan işletmelerle organize bir şekilde faaliyet gösterecek günümüz standartlarına uygun yatılı Meslek Lisesi kurulması ve öğrencilerimizin bu liselere teşvik edilmesi ve tercih edilebilir okullar olması için gerekli çalışmalar Milli Eğitim Bakanlığımız tarafından yapılmalıdır. (Örneğin; Mesleki öğrenim gören öğrencilerin askerlik sürelerinin kısaltılması, burslu öğrenim gibi)

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 2

Kalkınma Ajansında kamuya yönelik projelerin çokluğu ve bu projelere ayrılan bütçenin özel sektöre ayrılan bütçeden fazla olması sebebiyle özel sektör bu projelerden yeterince faydalanamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Bölgesel kalkınma ajansları Kamu alanından çok, özel sektör alanına, özellikle imalat sanayiye yönelik proje teklif çağrılarını yapmaları gerekmektedir. Sanayi ve istihdamın artması için özel sektöre daha fazla bütçe ayrılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

KOBİ sınıfına giren üyelerimiz, mevcut piyasa daralmasından ve kendilerine uygun KOSGEB işletme kredi destekleri olmadığından dolayı nakit sıkıntısı yaşamaktadır.

Çözüm Önerisi

KOSGEB Başkanlığımız tarafından KOBİ'lerin kısa dönem sermaye ihtiyaçlarının karşılanması için dana önceki yıllarda verilmiş olan KOSGEB'in düşük faizli cansuyu kredilerinin tekrar verilmesi için en uygun zamandır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

OSB'de de faaliyet gösteren imalat yapan firmaların gelişen teknolojileri kendi imkânları ile takip edememesi bu departmanlara bütçe ayıramamasından dolayı Ar-Ge çalışmaları yapamaması.

Çözüm Önerisi

OSB'de üretim yapan firmalara yönelik Ar-Ge Ofisi'nin yer alacağı Teknopark kurulması bu sorunu ortadan kaldıracaktır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

İlçede faaliyet gösteren tek noter çok yoğun olması nedeniyle oda üyelerinin büyük zaman kaybı yaşamaktadır. Başka ilçe noterlerine gidilmek zorunda kalınmaktadır.

Çözüm Önerisi

İkinci noterliğin açılması için Adalet Bakanlığımızın ve Noterler birliğinin bu sorunun çözülmesi için gerekli çalışmaları yapması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Adalet Bakanlığı

SULUOVA TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Besi OSB ve Karma OSB olmak üzere 2 OSB'nin yeterince yatırımcılara tanıtılmaması.

Çözüm Önerisi

Bilim ve Sanayi Teknoloji bakanlığının OSB'lerde yer ve bina yapımı için başlatılacak olan kampanyaya Orta Karadeniz TR83 bölgesi de dahil edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 2

Besicilik için yavru hayvan bulma zorluğu.

Çözüm Önerisi

Et ürünlerindeki fiyat artışlarının en önemli sebeplerinden biri yavru hayvan bulunmamasıdır. Bunun çözümü damızlığı, süt inekçiliğini daha fazla teşvik etmektir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Amasya-Merzifon Havalimanının sefer sayısının artırılması ve uluslararası uçuşlara açılması.

Çözüm Önerisi

Amasya ve Merzifon Havalimanının daha işlevsel olmasıyla bölgemize gelecek olan yatırım miktarında artış olacaktır. Bu bağlamda sefer sayılarının artırılmalı, havaalanı uluslararası uçuşlara açılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

İlin ve ilçenin önemli sanayi kuruluşlarından biri olan ve önemli derecede istihdam sağlayan, daha önceki yıllarda ülkenin ilk 500 işletmesi arasında yer alan Amasya Şeker Fabrikası'nın, pancar kotası nedeniyle çalışmaz hale gelmesi önemli bir sorun olarak durmaktadır.

Çözüm Önerisi

Pancar kotasının kaldırılması gerekmektedir. Kotanın kalkması demek pancar üretiminin artması demektir ve aynı zamanda hem istihdama katkısı olacak hem de hayvancılığa katkısı olacaktır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

6 - ANKARA

İllerde Yaşam Endeksi: 17. | Teşvik Bölgesi: 1

Nüfus (TÜİK - 2015)	5.270.575	<u>Türkiye'de</u> 2.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	10.251	2.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	137.408	2.
İstihdam (SGK - 2015)	1.225.685	2.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	380.067	2.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 31,0	<u>TR ort:</u> % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	4.279	Kale-3.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	7.048.777 \$	5.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	9.710.506 \$	Elmadag-2.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	56	5.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (Gib - 2015)	77.924	2.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (Gib - 2015)	133.229	2.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 109	<u>TR ort:</u> % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	207.012 TL	2.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,5	<u>TR ort:</u> % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	33.396 TL	<u>TR ort:</u> 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	31.921 TL	<u>TR ort:</u> 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	518.873 TL	2.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 4,4	<u>TR ort:</u> % 4,0

6 ANKARA

Ankara'daki 10 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Salih BEZCİ

Ankara Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Ankara'nın, ileri teknoloji üssü haline getirilecek şekilde yeniden konumlandırılması
- Ankara'yı liman kentlerine bağlayacak demiryolu ihtiyacı
- Teşvik sisteminin bölgesel ve sektörel şartlar dikkate alınarak yeniden düzenlenmesi
- Tarım alanında gümrükleme altyapısının kurulması
- Jeotermal kaynak sularının seracılıkta ve sağlık turizminde kullanılması
- Lisanslı depoculukla çok sayıda, değişik özellik gösteren ürünlerin depolanmasında yaşanan zorluklar
- Üreticilere, tohum ve prim desteği verilmesi
- Esenboğa Havalimanı'ndan yurtdışına doğrudan uçuşların artırılması
- Ankara'nın kültürel turizm programlarına dâhil edilmesi
- Kızılay'ın yeniden canlanması için Saraçoğlu Mahallesi'nin restore edilmesi

ANKARA TİCARET ODASI

Sorun 1

Ankara, orta ve ileri teknoloji üretiminde diğer illere göre önemli avantajlara sahip olduğu halde teknoloji üretim merkezi vasfına haiz değildir. Bu vasfının güçlendirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Ankara, orta ve ileri teknoloji üretiminde diğer illere göre önemli avantajlara sahiptir. “Yaratıcı sermaye” endeksinde 100 tam puanla açık ara önde bulunan Ankara, teknoloji istihdamında da liderliğini sürdürmektedir. Ankara’da faaliyet gösteren 6 teknoparkta bulunan 600’e yakın kuruluşta çok sayıda uzman çalışmaktadır. Ankara, üniversite teknopark ve sanayi bölgelerinin entegrasyonu sağlanarak, Silikon Vadisi benzeri bir ileri teknoloji üretim merkezi haline getirilebilir.

İlgili Kurumlar

Başbakanlık, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Mevcut teşvik sisteminde birinci bölgede yer alan Ankara’nın merkez ilçeleri ve dış ilçeleri arasındaki mesafenin çok geniş olması, ilçeler arasındaki gelişmişliklerin farklılıklar arz etmesi sebebiyle bütün ilçelerin aynı teşvik kapsamında değerlendirilmesi sorun oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Üretimin desteklenmesi noktasında Sincan’da kurulu bir tesisle Haymana ve Şereflikoçhisar’da kurulu bir tesisin aynı şartlarda rekabet etmesi mümkün değildir. Ayrıca il sınırına yakın ilçelerimizdeki sanayi tesisleri komşu illere çok daha fazla teşvik tahsis edildiğinden dolayı haksız rekabete maruz kalmaktadır. Örneğin Şereflikoçhisar ile Aksaray arasındaki kısa mesafe düşünüldüğünde yatırımların Aksaray’a kayması kaçınılmaz olacaktır. Bu teşvik modeliyle Ankara’da sanayinin gelişmesi mümkün değildir. Teşvik sisteminin mutlaka bölgesel, sektörel ve ilin özgün şartları göze alınarak yapılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 3

Ankara’da üretilen tuz ve alçı taşının nakliye masraflarının yüksek olması üretim maliyetlerinin yükselmesine yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

Ankara-Şereflikoçhisar ve Aksaray’ı kapsayan bir demiryolu hattının yapılması bölge ve ülke ekonomisi bakımından hayati önem taşımaktadır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 4

Ankara Esenboğa Havalimanı’ndan yurtdışına doğrudan uçuş sayısının az olması, hem şehre gelen yabancı turist potansiyelini kısıtlamakta hem de işadamlarımızın yurtdışına giderken vakit kaybetmesine yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

Ankara’nın sağlık hizmetleriyle, turizm potansiyeliyle, fuar ve kongre merkezleriyle turizm şehri olarak da marka haline gelmesi için çalışmalar yürütüyoruz. Ankara’nın dünyanın önemli bölgelerine direk uçuşlara sahip olması, turizmi ve ekonomisi için büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle Esenboğa Havaalanına doğrudan uçuşların artırılması gerekmektedir. Ayrıca, Ankara’da yapılacak olan fuar alanının raylı sistem ile havaalanına bağlanması Ankara’nın geleceği açısından çok önemlidir. Bu hat için yapılacak yatırım, fuar ve kongre şehri olan Ankara’nın canlanan ekonomisiyle karşılığını bulacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Devlet Hava Meydanları İşletmeleri Genel Müdürlüğü (DHMI)

Sorun 5

Ankara'nın merkezi Kızılay gerek trafik gerekse gelişen ticari hayatın etkileriyle ne yazık ki olumsuz etkilenmiştir. Esnaf ve tüccar ilgi beklemektedir.

Çözüm Önerisi

Kızılay'ın Ankara'nın gerek turist gerekse yerli halkı için cazibe merkezi haline getirilmesi için yeni bir projeye ihtiyaç vardır. Bu açıdan Güvenpark'ın arkasındaki kalan bölgedeki Saraçoğlu Mahallesi biçilmiş kaftandır. 1944 yılında inşa edilen Saraçoğlu Evleri'nin mevcut mimari dokusu korunarak New York'taki Chelsa veya İstanbul'daki Akaretler gibi sergi salonları, kütüphaneler, müzeler, restoranlar, kafeler başta olmak üzere sosyal mekanlar açılarak Kızılay tekrar cazibe merkezi haline getirilebilir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü (TKGM)

ANKARA SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Vergilendirme ve özellikle % 70'lere ulaşan dolaylı vergiler olmak üzere yüksek vergi oranları ile peşin vergilendirme sanayicinin üzerinde yük oluşturmakta ve gıda, iş makineleri, tarımsal araç gereç ve sağlık sektöründe indirimli KDV uygulanması nedeniyle oluşan KDV yükü işletmelere kalmaktadır.

Çözüm Önerisi

Kişi ve kurumları kayıt dışılığa iten nedenler konusunda yapılan çalışmalar ve eylem planı sonuçları dikkate alınarak vergi tabanının genişletilmesi için gerekli çalışmalar ve mevzuat değişiklikleri yapılmalı, dolaylı ve dolaysız vergi oranları düşürülerek yaygınlaştırılmalı, zarar dönemlerinde işletmelere yük olan peşin vergilendirmeden vazgeçilmesi ve özellikle gıda, iş makineleri, tarımsal araç gereç ve sağlık sektöründe indirimli KDV uygulaması sonucu ortaya çıkan farklı oranlarda KDV uygulamasından vazgeçilmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 2

Yerli Malı Belgesi için yerli katkı oranının hesaplanmasında, Türkiye’de henüz üretimi olmayan malzemelerde yerli üretici tarafından geliştirilen yazılım, know-how, üretim maliyetlerine yansıtılmamakta; DMO fiyat belirlemede ise montaj, işçilik, teknoloji geliştirme vb. giderler dikkate alınmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Yerli Malı Belgesi düzenleme esasları değiştirilmeli ve Türkiye’de henüz üretimi olmayan malzemelerin kullanıldığı özellikle elektronik, tıbbi cihazlar gibi ileri teknoloji gerektiren ürünlerde satış oranları üzerinden hesaplama yapılması veya yazılım ve know-how’ın da hesaplama yöntemine dahil edilmesi gereklidir. DMO alımlarında fiyat belirleme yöntemi değişmeli, eşdeğer üreticilerden fiyat alınmalı ve KİK kapsamında son altı ayda yapılmış benzer ihalelerin fiyatlarını dikkate alınmalı, döviz kuru artışında % 5’i geçtiğinde otomatik fiyat güncellenmesi yapılmalı, % 6’lık komisyon % 3’lere indirilmelidir. Kamu alımlarında yerli firmalara öncelik tanınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Devlet Malzeme Ofisi (DMO)

Sorun 3

Factoring şirketleri, kullandıkları kredilerde BSMV ödemekte, kredi kullanırken BSMV uygulamakta; ayırdıkları özel karşılıkları kurumlar vergisinden düşemedikleri ve interbankdan yararlanamadıkları için yüksek komisyon almaktadır. Sanayicilerin kredi maliyetleri yüksektir, özkaynak sorunları vardır.

Çözüm Önerisi

Finansal hizmetlerde çeşitlilik için özel finans kurumları, risk sermayesi kuruluşları, yatırım bankacılığı, ipotek bankacılığı, proje krediciliği gibi alanların hukuki altyapısı güçlendirilmeli, faktöring şirketlerinin fonlama maliyetleri düşürülerek alacak temlikinde bulunan şirketlerin finansman maliyetleri azaltılmalı, şirket sermayesini özkaynakları ile artıranlara cazip vergi avantajları getirilmeli, sanayi sektörü lehine sermaye yeterlik oranı hesaplaması yapılmalı, proje ve yatırım kredileri için destekleyici faktör uygulaması getirilmeli, sanayici tarafından kullanılacak ticari, proje ve yatırım kredilerinin genel karşılık oranları düşürülmeli, ilave genel karşılık uygulaması kaldırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), Hazine Müsteşarlığı

Sorun 4

İmalatçı firmaların girdi maliyetleri çok yüksektir. Sanayicilerin bedelsiz olarak arsa tahsisine ihtiyacı bulunmaktadır. İşletmelerin kar etmelerini sağlayacak ve rekabeti bozucu olmayacak bir teşvik sistemine ihtiyaç vardır.

Çözüm Önerisi

İmalatçı firmaların rekabet gücünün artırılabilmesi için en önemli girdilerini oluşturan enerji, istihdam ve haberleşme üzerindeki yüksek vergiler düşürülmeli, belediye fonu gibi ilaveler kaldırılmalıdır. Sanayicilerin işyeri kurması ve birleşme yapabilmeleri amacıyla TOKİ arazilerinin tahsisi yapılmalıdır. Teşvik tedbirleri yeniden düzenlenmeli, daha önce uygulanmakta olan yatırım indirimi sistemine yeniden geçilmeli, eğitim, sağlık ve kültürel yatırımlar gibi bölgenin sosyal altyapısını geliştirecek yatırımlar ile bölgede bulunan doğal kaynaklara dayalı sanayi ve yüksek işgücüne dayanan ve rekabet gücünü kaybetmekte olan gelişmiş bölgelerdeki yatırımların buralara taşınmasına teşvik verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ)

Sorun 5

Vergi, SGK primi, işsizlik sigortası primi, tazminat gibi ücret-dışı işgücü maliyeti ödemeleri ile zorunlu istihdam sanayicilerin üzerinde yük oluşturmaktadır. İş kazası ve meslek hastalıklarında işveren kusuru yoruma açıktır ve tazminat tutarları çok yüksektir.

Çözüm Önerisi

Vergi, SGK primi, işsizlik sigortası primi, tazminat gibi ücret-dışı işgücü maliyeti ödemeleri, belirli bir takvime bağlı şekilde, kademeli olarak daha düşük düzeylere indirilmeli, iş piyasaları esnekleştirilmelidir. SGK tarafından ödenebilen her türlü zarara ilişkin dava ve talep hakkı işverenle birlikte SGK'ya karşı da kullanılmalıdır. 5510 sayılı Kanununun 21. maddesinde değişikliğe gidilerek Kanundaki ifade "işverenin kastı veya ağır kusuru sonucu meydana gelmişse" şeklinde düzenlenmelidir. İş kazası ve meslek hastalığı neticesinde işverenin ödeyeceği tazminat tutarlarını taksitler halinde yapmasına olanak tanıyan yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Zorunlu istihdamdan vazgeçilmelidir.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (SGK)

ANKARA TİCARET BORSASI

Sorun 1

Kotasyona tabi ürünler mevcut borsa yeri dışında satılmaktadır

Çözüm Önerisi

Ticaret Borsalarının kotasyonuna tabi ürünlerin ticaretine ilişkin “borsa yeri” varsa, borsa faaliyet alanı içindeki o ürün veya ürünlerin tüm ticareti bu alanda yapılmalıdır. Bunun için 5174 sayılı yasanın 4’üncü maddesi hükmü yeniden düzenlenmeli, 5215 sayılı Belediyeler Kanunu ile 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunlarında paralel düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

Ürün çeşitliliğinin fazlalığı nedeniyle lisanslı depoları yeterince doldurulamamakta ve optimum kullanım sağlanamamaktadır.

Çözüm Önerisi

5300 sayılı yasaya göre kurulan Lisanslı Depoların mevcut kapasitelerini en verimli ve optimum ölçekte kullanabilmesi için depoculuğa konu olan ürünlerin çeşitliliğinin azaltılıp en verimli olan çeşidin desteklenmesi gerekir. Bunun için 5488 sayılı Tarım Kanununun 14 ve 19’uncu maddelerinde ve konuya ilişkin mevzuatla gerekli düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

E-fatura uygulamasında veri tabanı gerekli büyüklükte oluşmadığı için borsalar tescil işlemlerinde kayıtların tümüne ulaşamamaktadır.

Çözüm Önerisi

TOBB ve Maliye Bakanlığı arasında yapılan çalışmalara rağmen, vergi kayıplarını ve kaçışını önlemek için borsalar tarafından yapılan fatura kontrol ve onay mekanizmasında; henüz bir çözüme ulaşılmamıştır. Maliye Bakanlığı ile TOBB arasında e-faturaların web üzerinden kontrolünün sağlanmasına yönelik bir web servisin kurulması çalışmalarına başlanmıştır. Söz konusu web servisi henüz hayata geçmemiştir. Ayrıca, E-fatura uygulamasında borsalarında e-fatura portalına üye olması gerekmektedir. Borsa kotasyonuna dahil ürünlerin alım-satımını yapan kendi üyelerinin fatura bilgilerini sorgulayabilmelidir. Ticaret borsalarının firma bazında veri tabanına erişimi sağlanmalıdır

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 4

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın veya bağlı, ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşlarının yaptığı veya yaptırdığı tarım ve hayvancılık konularındaki tüm sözleşmelerin, Ticaret Borsalarının denetim, gözetim ve garantörlüğünde hazırlanması ve bu sözleşmelerin tescile tabi olması sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Gıda Tarım Ve Hayvancılık Bakanlığınca gerekli hukuki düzenlemeler yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 5

Küçük esnafın ambalajlanmış kırmızı ve kanatlı et ürünleri satışında ambalaj zorunluluğunun kaldırılması.

Çözüm Önerisi

Gıda Tarım Ve Hayvancılık Bakanlığınca gerekli hukuki düzenlemelerin yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

BEYPAZARI TİCARET ODASI**Sorun 1**

Beypazarı'nda tarım sektöründe faaliyet gösteren Üyelerimiz yurtdışına (Rusya) ihracatçı firmalar kanalıyla 6 aylık sürede en az 3000 ton Aysberg ve 1000 Ton Düz Marul salatalık malzemesi ihracatı yapmaktadırlar. Ancak Rusya'ya ihracat izni olan firmalar Ankara'dan gümrükleme yapamamaktadırlar.

Çözüm Önerisi

İhracat ürünlerinin gümrük işlemlerinin sadece Bursa-Alaşehir-Mersin'den yapılabiliyor olması ilçemizden giden tırların tekrar geri dönerek Mersin-Ankara-Edirne tarafından yola devam etmeleri ihracat malzemelerinin yıpranmasına ve sürenin uzamasına neden olmaktadır. Beypazarı Ticaret Odası olarak; Ankara Gümrüğü için ihtisas laboratuvarları kurulması, bu konuda bürokratik engellerin aşılması ile Ankara'da gümrüklemenin sağlanması halinde, İlçemiz için ihracatın kolaylaşacağı, maliyetin azalacağı ve zaman kaybının önüne geçilebileceği kanaatindeyiz.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

ÇUBUK TİCARET BORSASI

Sorun 1

Poliklinik sayısı ve doktor yetersiz ve acilen diş hastanesine ihtiyaç var. Gelen hastaların çoğunluğu Ankara'ya sevk edilmek zorunda kalınıyor.

Çözüm Önerisi

Yeni bir diş hastanesi ve ek binalar yapılarak poliklinik ve doktor sayısı çoğaltılmalı ve yeni cihazların temin edilmeli.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu (TKHK)

HAYMANA TİCARET ODASI

Sorun 1

Hastanemizde doktor eksikliği bulunuyor

Çözüm Önerisi

Eksik olan branş doktorlarınının tamamlanması

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı

Sorun 2

İlçemizde fen lisesi ve sağlık meslek liseleri bulunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

İlçemizde bu okulların açılması

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 3

Ankara-Haymana arasında yapımı devam eden yol

Çözüm Önerisi

Ankara-Haymana arasında yapımı uzun süredir devam eden yol tamamlanmalı

İlgili Kurumlar

Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 4

İlçemizde TOKİ tarafından yaptırılan 3+1 120 m²'lik daireler yoktur

Çözüm Önerisi

TOKİ tarafından İlçemizde 120 m²'lik dairelerin yapılması

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ)

Sorun 5

İlçemizde mobese kamera sistemi bulunmamaktadır

Çözüm Önerisi

Mobese sisteminin İlçemizde yapılmasının sağlanması

İlgili Kurumlar

İçişleri Bakanlığı

HAYMANA TİCARET BORSASI

Sorun 1

Hububat üretimindeki verim ve kalite oranlarının düzensizliği

Çözüm Önerisi

Tarımsal faaliyetlerin sürdürülebilirliği ve üreticilere verilen desteklerin (sertifikalı tohumluk, mazot, gübre, vb.) her alanda sağladığı gibi kalitesiz tohumlarda da bu durumun mevcut olmasından kaynaklı sıkıntıların giderilmesi gereklidir. Kalitesiz buğday tohumu desteklemelerini gözden geçirilmesi, kaliteli hububat yetiştiriciliği özendirerek daha ikna edici önlemlerle çalışmalar sürdürülmelidir. Haymana'ya özgü buğday çeşitlerinde, yeni fizibilite çalışmalarının yapılması ve yetkili merciler kontrolünde süreklilik sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK), Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Çiftçi eğitimi ve uygulamalarının yetersiz olması

Çözüm Önerisi

Yeni teknolojiler, üretim sistemleri, pazarlama sistemleri, teşvikler ve mevzuat konusunda üreticilerin bilinçlenmesi, genç nüfusun tarımsal üretime özendirilmesine ve teşvik edilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Tarım ekonomisine dikkat çekmek için desteklemeler, hibe ve teşvik sağlanmalıdır. İlgili kurumların desteği ile arazide uygulamalı ve kontrollü eğitim verilmelidir

İlgili Kurumlar

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK), Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Tarım arazilerinin parçalı ve dağınık yapısının düzenlenmesi

Çözüm Önerisi

Parçalı ve dağınık tarımsal arazilerin varlığı, üretim maliyetini artırmaktadır. Bu durumda modern tekniklerin uygulanması, ulaşım ağının geliştirilmesi gerekmektedir. Çiftçinin kazancı arttırılmakta tarımsal rekabet ile tüketici fiyatları arasında olumsuzluk ortadan kaldırılmalıdır. Arazi toplulaştırılması hızlandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)

POLATLI TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Yatırım Teşvikler

Çözüm Önerisi

Teşviklerin Bölgesel ve Sektörel Bazda Yapılması

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Tarımda Havza ve Ürün Bazında Tarım Politikalarının Oluşturulması.

Çözüm Önerisi

Havza bazında belirlenen ürünler dışında üretimi gerçekleştirilen ürünlere destek verilmemesi.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

ŞEREF LİKOÇ HİSAR TİCARET ODASI

Sorun 1

Yatırım Teşvikler

Çözüm Önerisi

Teşvikler bölgesel değil, il veya ilçe bazlı belirlenip ona göre verilmelidir

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

7 - ANTALYA

İllerde Yaşam Endeksi: 44.

Teşvik Bölgesi: 1

Nüfus (TÜİK - 2015)	2.288.456	<u>Türkiye'de</u> 5.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	4.970	4.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	68.133	5.
İstihdam (SGK - 2015)	476.718	5.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	137.869	5.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 28,9	<u>TR ort:</u> % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	1.134	9.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	961.270 \$	Aks16:
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	976.463 \$	17.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	7	Gündoğmuş
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	26.103	4.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	79.344	4.
Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 189	<u>TR ort:</u> % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	53.257 TL	4.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,7	<u>TR ort:</u> % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	13.668 TL	<u>TR ort:</u> 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	22.178 TL	<u>TR ort:</u> 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	79.869 TL	7.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 5,3	<u>TR ort:</u> % 4,0

AKREDİTE ODA VE

BORSALAR

ANTALYA TSO

ACCREDITED CHAMBER

ANTALYA TB

ALANYA TSO

KUMLUCA TSO

AKREDİTE BORSA

KUMLUCA TB

MANAVGAT TSO

7 ANTALYA

Antalya'daki 6 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Ali ÇANDIR

Antalya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Finansmana erişimde yaşanan sıkıntılar
- Hükümetimizden daha önce İstanbul ve Anadolu yaklaşımı adıyla uygulanan ekonomik desteklerden Antalya'da yerleşik unsurları kapsayan bir "Antalya Yaklaşımı" talebi
- Vergi, SGK ve kamu borçlarının ertelenmesi
- Yeni kredi kaynaklarına erişim kolaylıklarının sağlanması
- Kredilerde karşılık oranlarının düşürülmesi
- Peşin vergi uygulamasının iptal edilmesi
- Her ay yapılan KDV mahsuplaşması yerine, mümkünse birikmiş KDV'lerin ödenmesi ya da üç ayda bir KDV mahsuplaşmasının yapılması

ANTALYA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Rusya pazarı Antalya turizminin 3'te 1'i, tarım ihracatının 3'te 2'sini temsil etmektedir. Rusya'nın Aralık 2015'te turizm ve tarımsal ihracata dönük yasaklama ve terör olayları Antalya ekonomisine darbe vurmuştur, Ekonomideki bu adeta afet durumu nedeni ile piyasa mekanizması işleyemez hale gelmiştir

Çözüm Önerisi

Antalya'da yaşanan durum afet etkisi olarak nitelendirilebilecek düzeydedir. Bu nedenle Antalya ekonomisinin özel önlemlerle desteklenmesi; KOBİ'lere vergi, SGK prim ödemelerinde erteleme ve KOBİ kredisi imkânları sağlanması, Antalya ekonomisinin ayakta kalmasını ve istihdamın korunmasını sağlayacaktır

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Antalya'ya gelen turist sayısı Temmuz itibarıyla 2015'e göre % 47 oranında düşüş göstermiştir Hükümetimiz turizm kaybını en az düzeyde tutabilmek için önlemler açıklamıştır Bunlardan biri de turist getiren uçaklara yakıt desteğidir Ancak bu desteğin süresi ve kapsamının genişletilmesi gerekmektedir

Çözüm Önerisi

Turizmdeki kriz nedeniyle uygulamaya konulan "uçak yakıt desteği"nin sürekli hale getirilmesi, en azından Kasım ayı sonuna kadar uzatılması ve kararın acilen açıklanması, ayrıca Antalya'ya yurtdışından yapılacak direkt tarifeli seferlere de destek uygulamasının başlatılması yararlı olacaktır. Nitekim uçak desteği, bu yıl Avrupa pazarında çok daha büyük bir düşüşü engellemiştir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 3

Türkiye'nin küresel imaj ve PR çalışmasını çok daha güçlü biçimde yapması, bu çerçevede turizm tanıtımında israfa ve verimsizliğe neden olan klasik fuar katılımları yerine aktif tanıtım-PR-sosyal medya çalışmalarının destinasyon boyutunda yürütülmesi gereklidir.

Çözüm Önerisi

İllerimiz turizm fuarlarına çok sayıda kuruluşa ait standlarla katılmakta ve bu katılımlar yüksek maliyete rağmen istenen sonucu verememektedir. Antalya'nın destinasyon olarak bütüncül bakış açısı ile tanıtılması için Antalya Tanıtım A.Ş. adında bir şirket kurulmuştur. Antalya Büyükşehir Belediyesi, Antalya TSO, Manavgat TSO, Antalya TB, Alanya TSO, Akdeniz Turistik Otelciler Birliği ve diğer kuruluşların ortak girişimi olan Antalya Tanıtım A.Ş., bütçe konusunda sorun yaşadığı için beklenen verimi gösterememektedir. Model doğrudur ancak fon yaratılması konusunda sorun yaşanmaktadır. Bu önemli konuda kendi kaynakları olan bir Tanıtım Ajansının yasa ile kurulması yararlı olacaktır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 4

Odalar üyelerini yurt dışına açmak için çeşitli faaliyetler yürütmektedirler. Bu noktada yurt dışında oluşturulmuş tanıtım ofislerinin olmaması işletmelerin yurtdışı iş bağlantılarını kurması noktasında sınırlayıcı etkenlerden birisi olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Türkiye'nin yurtdışı ticaret müşavirlikleri ve tanıtım ofisleri, klasik bürokratik sistem içerisinde sayı ve imkân bakımından yetersiz kalmaktadır. Oysa hedef olarak belirlenen ya da stratejik öneme sahip her ülkede ihracat, yatırım, tanıtım, gayrimenkul satışı konularında aktif çalışma yapacak, çalışmalarını özel sektörle iç içe yürütecek ticaret ve tanıtım ofisleri kurulmalıdır. TSO'lar, TOBB şemsiyesi altında bu örgütlenmeyi başarıyla gerçekleştirebilirler. Bir başka yöntem URGE projelerindeki Ekonomi Bakanlığı TSO'lar işbirliğinin devamı olarak yeni tür yurtdışı ofislerin kurulması olabilir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

İşyeri ruhsatlandırmasındaki mevzuat boşluğu, kalite ve standart denetimi eksikliği gelmektedir. Gerekli çalışma ruhsatlarına sahip olmayan veya üretim için gerekli kalite standartlarına sahip olmayan işletmeler, diğer işletmeler için haksız rekabet kaynağı olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Perakende ticaretin düzenlenmesiyle ilgili mevzuatta ticaret planı veya işyeri planlamasına yer verilmemesi büyük eksiklik olmuştur. Ayrıca, işyeri ruhsatı belediyeler tarafından kayıtlı olma, kalite standartları konularına bakılmaksızın verilmektedir. Aynı işyeri emlak ofisi, 2. el otomobil satışı, tütün satışı, bal satışını reklam panoları asarak birlikte yürütebilmektedir. Gıda gibi insan sağlığıyla ilgili bir alanda yeterli denetim yoktur. Kentlerin ticari alan planlamasında, işyeri ruhsatlarında ve denetimlerinde TSO'lara yetki verilmesi gereklidir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

ANTALYA TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Rusya Federasyonu ile kurulan temaslarda tarım ürünlerinin ticaretine ve ihracat yapılan tarımsal ürünlerdeki yasakların kaldırılmasına öncelik tanınması

Çözüm Önerisi

Tarım ürünleri ihracatına bugün başlanması halinde dahi Rusya Federasyonu ile ticari ilişkilerin kısa sürede eski seviyelere dönmek zor olduğunu görülmektedir. Ancak, üretici ve ihracatçıların gerek üretimde kullandıkları çeşitlerin belirlenebilmesi gerekse dış ticaret hazırlıklarının planlanabilmesi için erken hareket edilmesi zaruridir. Tarım sektörünün bir yıl daha aynı sorunlar ile baş başa kalması halinde Antalya ticaret erbabı başta olmak üzere ülkemiz ticareti içinden çıkılmaz bir darboğaza girecektir. Tüm bu nedenlerle Rusya Federasyonu ile kurulan ilişkilerde tarımsal konulara öncelik tanınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Son dönemlerde tarımsal ticarete girdi tedarikinde ve ürün satışlarında ekonomik koşullar nedeniyle vade yapısı bozulmuş ve normalin üzerinde uzamıştır. Vadeler ki uzunluğun üretime, girdi maliyetlerinin artmasına ve nihai sonuç olarak enflasyon fiyatlarına etki etmesi

Çözüm Önerisi

Tarımda vadeli alımları azaltıcı tedbirler alınmalıdır. Tarımsal girdi alımlarında peşin ya da finansmanının Ziraat Bankası tarafından yapılacağı bir alım sistemi geliştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Ülkemizde azımsanmayacak miktarda yapılan tarımsal destek ve teşviklerin Antalya tarımsal performansına yeterince yansımaması

Çözüm Önerisi

Antalya gibi özellikli tarım yapan bölgeler, ortalama tarım için hazırlanan destek ve teşvike erişememektedir. Genele yapılan desteklerin yanında bu özellikli bölgelerin ihtiyacına uygun destek ve teşviklerin de uygulamaya konması gerekmektedir. Eğer Antalya'nın tarımsal faaliyetlerinin yapısına uygun destek ve teşvik uygulamaları gerçekleştirilirse eminiz ki Antalya tarımı, bugün olduğu düzeyden çok daha yüksek bir performansla küresel ticarete açılacaktır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Tarım sektörünün yapısına uygun bir sosyal güvelik sisteminin olmayışı

Çözüm Önerisi

Tarım sektörünün kendine has yapısı göz önünde tutularak sosyal sigorta hizmetleri geliştirilmelidir. Mevcut sosyal güvenlik uygulamaları işlevsel değildir. Mevsimsel olarak işçi sayısında artış ve azalışlarda öne çıkan 50 işçi sınırı gibi işçi ve işverenlerin aleyhine olan uygulamalara son verilmelidir. Tarımda büyümeyi özendirici bir sosyal güvenlik sitemine ihtiyaç vardır. İşletmelerde parça başı, yarıcı ve ortak şekilde çalışanlar sosyal güvenlik kapsamına alınamamaktadır. Tüm bunları çözümleyici yeni bir model geliştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 5

Son dönemlerde yaşanan ekonomik ve siyasi krizlerin ekonomimize yansımalarından Antalya, ülke ortalamasının üzerinde etkilenmektedir. Bu nedenle Antalya'nın kurulu kapasitesini harekete geçirecek bir "Antalya Yaklaşımı"na ihtiyaç vardır.

Çözüm Önerisi

Ekonomik anlamda yapılan iyileştirmelerde Antalya'da yerleşik ve Antalya vergi dairelerine kayıtlı çiftçiden esnafa, turizmden ticarete, sanayiden hane halkına kadar Vergi daireleri, SGK birimleri, yerel yönetimler, kamu bankaları ve meslek örgütleri gibi kamu kurumları, kendi konuları kapsamındaki yükümlülüklerini belirli bir dönem için kolaylaştırmalıdır. Kapsam içi şirketlerin, özel ve kamu bankaları ile diğer mali kuruluşlara karşı olan yükümlülükleri ötelenmeli ve tedbirler alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

ALANYA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Turistik tesis işletmelerinin kapalı oldukları kış dönemlerinde kalifiye personellerini bir sonraki sezon için ellerinde tutamamaları turistik işletmelerinin yaşadıkları en büyük sorunlardan olup, bu durum bölgemiz turizm konaklama sektöründeki hizmet kalitesinin sürekliliğini de olumsuz etkilemekte

Çözüm Önerisi

Bölgemiz Turistik işletme tesislerinin en az 3/4'ü sezonun 12 ay olmaması nedeniyle kış döneminde işletmelerini kapatmaktadır ve sigorta prim yükünü hafifletmek için personel çıkışı yapmaktadır. Bu işletmelerin kalifiye personellerini bu dönemlerde elde tutabilmeleri için personellerin sosyal güvenlik primleri için işletmelere yeni teşvikler sunulması gerekmektedir. Yeni yapılacak yasal bir düzenleme ile Alanya'nın bu konuda pilot bölge olarak belirlenmesi ve işsizlik fonunun kullanılması ile bir fon oluşturarak turizm tesislerinin 12 ay süre ile açık kalmalarının desteklenmesi sadece bölgemiz değil ülkemiz turizmi açısından da büyük önem arz etmektedir.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 2

Ülkemizin içinde bulunduğu coğrafyada yaşanan olaylar ile tarihte olduğu gibi bugünde kirli ellerin ülkemizi birlik ve beraberliğine karşı yapmış oldukları eylemler ve bunu fırsat bilen dış güçlerin ülkemiz imajına yapmış oldukları saldırılar bölgemiz turizmine de büyük yara vermiştir.

Çözüm Önerisi

Akdeniz'e kıyısı olan ülkelere göre konaklama sektöründe çok daha yeni ve yüksek kalitede hizmet sunan ülkemiz ve bölgemiz turizmi ile ilgili acil bir şekilde etkili PR çalışmaları yapılarak ülkemiz turizm imajını hak ettiği seviyelere tekrar getirilmesi sağlanmalıdır. Rezervasyonların en yoğun olduğu Mart ayı sonuna kadar acil olarak bir uluslararası Reklam şirketi ile anlaşılıp TV ve sosyal medyada etkin bir algı değiştirici reklam kampanyasına girilmesi gerekmektedir. Uluslararası gazete dergi ve blog yazarlarının ülkemizde ağırlama komitesi oluşturulup bu süre zarfında yazıların çıkması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 3

Bölgemizde, yabancıya gayrimenkul satışı yapan İnşaat Müteahhitlerinin yeterli destek alamamaları

Çözüm Önerisi

Alanya, son yıllarda sahip olduğu ılıman iklimi ve coğrafi güzellikleri sayesinde binlerce yabancı uyruklunun sürekli yaşamak için talep ettiği bir yöre haline gelmiştir. Alanya' da 31.12.2016 tarihine kadar yabancıya 79 milletten toplam 37234 bağımsız bölüm satışı yapılmıştır. Yarattığı katma değer ve istihdam olanaklarıyla bir kaldıraç görevini üstlenen inşaat sektöründe faaliyet gösterip de yabancı uyruklulara yönelik emlak satışlarını yerinden yapılan satış ve teslimler tanımı ile ihracatçı sayılmaları, belirlenecek yasal kurallar çerçevesinde yabancı uyruklulara yapılan emlak satışlarının ihracat sayılarak ihracata tanınan destek ve teşviklerden faydalandırılmaları önem arz etmektedir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Geçtiğimiz yıl Rusya’da yaşanan Ruble krizi ve akabinde meydana gelen olaylar neticesinde bölgemiz tarımı için çok önemli bir konumda olan Rusya pazarının kaybedilmesi ile ilgili tarım sektöründe başlayan ve etkileri devam eden krizin çözümü için acil tedbirler alınması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Bölgemizle ilgili iyileştirici önlemler için tarımsal yatırımlarda uygulanan teşvikler için bölgemizde faiz desteği, gelir vergisi stopajı desteği, vergi indirim desteği, sigorta primi işveren desteği sağlanması, yeni Pazar arayışları kapsamında uluslararası fuar, b2b görüşmeler gibi organizasyonların sağlanması için ilave desteklerin verilmesi, tarımsal üretim faaliyetlerinde istihdam, sosyal güvenlik ve vergi mevzuatında iyileştirmeler yapılmasında fayda görülmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

KUMLUCA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Mesleki Eğitim Merkezlerinde Çıraklık Eğitimlerinin etkin olmaması ve çeşitli dalları kapsamaması.

Çözüm Önerisi

Mesleki eğitim merkezlerinde gerçekleşen ustalık, kalfalık ve çıraklık eğitimlerinin daha etkin eğitim verilerek yaygınlaştırılması ve işverenlerin ihtiyaçlarına göre meslek dallarının yaygınlaştırılması sağlanmalıdır. 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu Kapsamında olan Meslek Dallarının işveren taleplerine göre yeniden oluşturulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 2

Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK)'nin Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkez Birliği (TESKOMB) aracılığı ile Esnaf ve Sanatkârlar odaları üyelerine sağladığı finansman avantajlarından oda borsa üyelerinin faydalanamaması.

Çözüm Önerisi

Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkez Birliği (TESKOMB) aracılığı ile Esnaf ve Sanatkârlar odaları üyelerine sağladığı finansman avantajlarından oda borsa üyelerinin de faydalanması sağlanmalı ya da benzer bir yapılanma TOBB bünyesinde oluşturularak oda ve borsa üyelerinin de esnaf ve sanatkârlar odası üyelerinin kullandığı kredi avantajlarından faydalanması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Batı Antalya Bölgesi'nde yaş sebze-meyve ihracatında havayolu taşımacılığının kullanılmaması.

Çözüm Önerisi

Batı Antalya bölgesinde yaş sebze meyve ihracatının Hava kargo taşımacılığı ile yapılması ihracatın artmasına ve farklı bölgelere yapılmasına olanak sağlayacaktır. Bu kapsamda Batı Antalya Bölgesi'ne yapılması planlanan hava limanının ekonomimize fayda sağlaması uzun zaman alacaktır. Bu nedenle Uçak kargo ile ilgili ihracatçı firmalara sağlanacak olan lojistik teşvikleri ile (Vergi İndirimi, KDV istisnası, vb.) sağlanan avantajlarla firmalar uçak kargoya teşvik edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Devlet Teşvik ve desteklerinin her bir bakanlığın kendi bünyesinde oluşturulması.

Çözüm Önerisi

Tüm devlet teşvik ve desteklerinin tek bir kurumdan idare edilmesi desteklerin takibini ve işleyişini kolaylaştıracaktır. Bu durum ayrıca teşvik ve desteklerin daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

MANAVGAT TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Manavgat'a doğalgaz gelmesi

Çözüm Önerisi

Antalya'dan Serik İlçesi'ne gelen doğalgaz boru hattının Manavgat İlçesi'ne gelmesi ve Side Turizm Bölgesi'ne ulaşması

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 2

Kış turizminin geliştirilmesi

Çözüm Önerisi

17.08.2008 tarihinde Bakanlıkça onanan Oymapınar Kültür ve Turizm Koruma Gelişim Bölgesi Çevre Düzeni Planı'nın (1/25000 ölçekli) revize edilerek alt ölçekli planlarının yapılıp yatırımcıya açılması, bölge turizminin tamamlanması, çeşitlendirilmesi

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 3

Hızlı tren hattı ve otoban yapımı

Çözüm Önerisi

Konya-Manavgat-Antalya hızlı tren hattının faaliyete geçirilmesi ve Antalya-Manavgat-Alanya otoban yolu yapımının hızlandırılması

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 4

Organize Sanayi Bölgeleri

Çözüm Önerisi

Orman vasfını kaybetmiş arazilerin OSB'ler için tahsisi

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

8 - ARTVİN

İllerde Yaşam Endeksi: 8.

Teşvik Bölgesi: 4

Nüfus (TÜİK - 2015)	168.370	Türkiye'de 76.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	97	76.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	3.487	65.
İstihdam (SGK - 2015)	25.015	68.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	5.823	66.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 23,3	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	90	37.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	64.684 \$	59.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	28.050 \$	59.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)		
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	924	69.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	3.935	64.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 150	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	1.452 TL	67.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 2,6	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	6.185 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	8.497 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	1.565 TL	74.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 5,5	TR ort: % 4,0

ARTVİN TSO - ARHAVI TSO - BORÇKA TSO - HOPA TSO

8 ARTVİN

Artvin'deki 4 Oda adına konuşacak il sözcüsü:

Kurtul ÖZEL

Artvin Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Artvin'in bölgesel teşviklerde 6. bölge kapsamına alınması
- Turizm altyapı imkânlarının artırılması
- OSB'de mevcut çalışmalar hızlandırılarak, arsa tahsislerinin yapılması ve bölgede OSB'nin işler hale getirilmesi
- Muratlı Sınır Kapısının açılması
- Batum-Hopa Tren Yolu projesi için TCDD tarafından başlatılan fizibilite çalışmalarının ivedilikle sonuçlandırılması

ARTVIN TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Artvin-Hopa Sarp Sınır Kapısı yoğun talebi artık karşılayamamaktadır. İç tarafta kalan ilçelerin yollar transit taşımacılığa uygun değildir, bu nedenle Şavşat/Sahara geçidi açılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Muratlı Sınır Kapısı açılmalıdır. Bu durum Sarp Kapısının yükünü hafifletecek, transit taşımacılık rahatlayacaktır. Hopa'ya kadar gelen duble yol, iç bölgedeki ilçelere de getirilmelidir. Yol şartlarının gelişmesi, iç bölgelerde kalan ilçelerin ticaretinin gelişmesini sağlayacaktır. Sahara tünelinin tamamlanması transit taşımacılığın gelişmesine katkı sağlayacak, olumsuz kış şartlarının etkilerini düşürecektir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Küçük sanayi sitesinin yetersizliği.

Çözüm Önerisi

Geçtiğimiz aylarda kurulan kooperatifle start alan Yeni Sanayi Sitesi yapımı çalışmaları hızlandırılmalıdır. Bunun için arsa tahsisi yapılmalı, gerekli kredi imkânlar da oluşturulmalıdır. Bu girişimin bitirilmesiyle il merkezinde sıkışan üretici küçük esnaf rahatlayacak, imalata dönük yatırımlarını artıracaktır. Bu, KOBİ'lerin büyümesini sağlayarak istihdama katkı sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 3

Turizm alt yapı eksikliği.

Çözüm Önerisi

Artvin'in kalkınması ve geleceği için turizm önemlidir. Bu anlamda yollar turizm ulaşım imkânları standartlarına çıkartılmalıdır. Turizm il müdürlüğü kadroları geliştirilmelidir. İl müdürlüğü aktifleştirilmelidir. İl merkezinde Kafkasör Bölgesi turizm alanı olarak yapılandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 4

Ulusal market zincirleri.

Çözüm Önerisi

İlimizde bulunan küçük market, bakkal, hazır giyim beyaz eşya vb. işiyle uğraşan perakende ticaret yapan işletmeler, ulusal market zincirleri karşısında zor durumdadır. Rekabet edememektedirler. Ulusal market zincirlerinin il ve ilçelerde kontrolsüz bir şekilde artmasını engelleyecek yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

ARHAVİ TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

İhracatçı üyelerimizin talepleri doğrultusunda Arhavi’de iskele yapılması istenmektedir.

Çözüm Önerisi

İskelenin yapılması durumunda imalata yönelik işletmelerin; nakliye maliyetleri azalacağı, hammaddelerini iskeleyle indirecekleri, iç piyasa mallarını burada ürettikten sonra doğu bölgelerine rahatlıkla pazarlayabilecekleri, ihracata üretecekleri malları Sarp sınır kapısına yakın olması sebebiyle rahatlıkla pazarlayabilecekleri ayrıca imalata yönelik işletmeler açıldığında istihdama fayda sağlayabilecekleri düşünülmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

BORÇKA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Muratlı sınır kapısının açılması.

Çözüm Önerisi

Gürcistan devleti ile işbirliği yapılarak, Muratlı Sınır Kapısı acilen açılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

Yayla turizminin geliştirilmesi. Borçka-Karcal yayla yolunda bulunan Otingo Çermik'in yeniden hizmete kazandırılması

Çözüm Önerisi

Yaylada pansiyonların yapılması için teşvik verilmeli, yol güzergâhları ele alınarak genişletilmelidir. Borçka-Karcal Yayla yolunda bulunan Otingo Çermik yeniden hizmete kazandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 3

Cankurtaran Tüneli'nin bitirilmesi ve mevcut yolların duble yol yapılması.

Çözüm Önerisi

Cankurtaran Tüneli acilen hizmete açılmalıdır. Tünel çıkışlarında yapılması gereken viyadükleri faaliyete geçmelidir. Mevcut yollar duble yol haline getirilmiştir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

HOPA TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Teşvikleri kapsamında 4. bölgede yer alan Artvin ili kalkınma konusunda ihtiyaç duyduğu desteği alamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Artvin ilinin Sosyo-Ekonomik gelişmişlik durumunun yeniden değerlendirilmesi ve kalkınmanın sağlanması amacıyla daha fazla devlet desteği alabilmesi için 6. bölge teşvik grubuna alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Artvin’de kurulacak OSB’nin yer seçimi konusunda Hopa ilçesinin sahip olduğu avantajlar dikkate alınmalıdır.

Çözüm Önerisi

OSB’nin olmazsa olmazı 5 şartın tamamı Hopa/Kemalpaşa’da gösterilen arazide mevcuttur. Bu 5 şart; Yatırımcının olması, Pazara yakın olması, OSB arazisinin maliyetinin ucuz olması, Kara ve denizyoluna yakın olması, Limanın ve demiryolu ağının olmasıdır. Demiryolunu fizibil olduğuna dair rapor Ulaştırma Bakanlığı tarafından Odamıza ulaşmıştır. Bu nedenlerden ötürü Artvin’de kurulacak OSB için en uygun yer Hopa’dır ve OSB burada gösterilen arazide kurulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Gürcistan Batum’a kadar uzanan demir yol ağına bağlantı olmaması nedeniyle Kafkasya bölgesinin 40 milyar doların üzerindeki ticaret hacminden Türkiye yararlanamamak. Bu durum hem Hopa limanın hem de Hopa İlçesinin konumu itibariyle sahip olduğu ticari potansiyelin altında kalmasına yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

İlk kez 2000’li yılların ilk yarısında talep edilen söz konusu demir yolu projesi, Hükümetimizin 2023 program taslağına girmiştir. TCDD tarafından hazırlanan Nisan 2015 tarihli raporda projenin fizibil olduğu belirtilmiştir. TCDD ile girişimlerde bulunarak söz konusu demir yolu hattının kurulması için gerekli yasal izinlerin alınması ve altyapı hazırlıklarının ivedilikle başlatılması gerekmektedir. Bu konuda geniş ve kapsamlı bir ‘Lojistik Master Planı’ hazırlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Iğdır-Kars hattının cazibe merkezi oluşturulması Hükümet programında mevcut fakat Karadeniz bağlantısı eksik kalmıştır. Cazibe merkezleri olarak düşünülen bölgeye ulaşılabilmesi için bir deniz bağlantısı gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Hopa ilçesi konumu itibari ile liman ve deniz yolu ilişkisi içerisinde Iğdır-Kars cazibe merkezinin Karadeniz ayağı olarak düşünülmeli yabancı ziyaretçi ve yatırımcıların bölgeye ulaşımı noktasında geçiş noktası olarak planlanmalı.

İlgili Kurumlar

Başbakanlık, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 5

Teknolojik gelişmeler hızla devam etmekte ve bölgemiz bunun gerisinde kalmakta. Yeni nesil Serbest Bölgenin olmaması Artvin ilinin bu gelişmelerin gerisinde kalmasına neden olmakta ve üretim faaliyetlerinin çağın gerisinde kalmasına yol açmakta.

Çözüm Önerisi

Artvin Hopa ilçesi konumu itibari ile yeni nesil Serbest Bölge kurulması için son derece uygun bir yere sahip. Hopa'da yeni nesil Serbest Bölge kurularak gelişen üretim teknolojilerinden bölgenin yararlanması sağlanmalı.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

9 - AYDIN

İllerde Yaşam Endeksi: 46.

Teşvik Bölgesi: 2

Nüfus (TÜİK - 2015)	1.053.506	Türkiye'de 20.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	1.432	14.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	25.520	15.
İstihdam (SGK - 2015)	151.509	21.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	44.827	19.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 29,6	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	287	19.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	636.340 \$	21.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	271.479 \$	25.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	6	22.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (Gib - 2015)	6.944	16.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (Gib - 2015)	23.974	18.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 133	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	11.295 TL	19.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 4,1	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	9.765 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	10.912 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	15.583 TL	26.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 3,7	TR ort: % 4,0

AKREDİTE ODA VE

BORSALAR

AYDIN TO

AYDIN SO (S)

AYDIN TB

DİDİM TO (S)

KUŞADASI TO

NAZILLI TO

NAZILLI TB

SÖKE TO (S)

9 AYDIN

Aydın'daki 9 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Mehmet Yunus ŞAHİN

Aydın Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin, en az bir yıl geri ödemesiz düşük faizli kredi imkanların sağlanması
- Termal Suyun sağlık sektöründe kullanılması ile Sağlık Serbest Bölgesinin kurulması
- Nazilli'de "Uzun Yaşam Köyünün" kurulması amacıyla hazine arazisi tahsisi
- Didim'de Kurvaziyer Liman yapımının programa alınması
- Pamuk, incir, zeytinyağı ve kestanenin stratejik ürün olarak kabul edilmesi; incir, zeytinyağı ve kestane üretiminin prim ile desteklenmesi
- Zeytinyağı sektörünün geleceği için, taklit ve tağşişteki cezai yaptırımların artırılması, sorumluların nitelikli suçlar kapsamında cezalandırılması
- Organize Sanayi Bölgeleri içinde TEDAŞ mülkiyetindeki elektrik dağıtımı ile ilgili tüm sistemlerin bedeli karşılığında OSB'lere devredilmesi
- Aydın Serbest Bölgesinin ve Jeotermal enerjinin kullanılacağı Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi'nin yatırım programına alınması
- Aydın'a en kısa sürede hizmet verecek bir havaalanının yapılması
- Jeotermal enerji santrallerinin çevreye olan etkileri hususunda bilimsel bir rapor hazırlanması
- Adnan Menderes Üniversitesi'nin 3'e bölünerek; Aydın merkezde Adnan Menderes, Nazilli'de Sümer ve Söke'de Millet Üniversitesi'nin kurulması

AYDIN TİCARET ODASI

Sorun 1

Taşımacılıktaki ulaşımın il bazında yetersiz kalması

Çözüm Önerisi

Taşımacılığın hızlanması için Aydın-İzmir-Ankara arası hızlı tren hattının açılması, Aydın-Ankara arası ulaşım süresini ve zaman kaybını azaltmak ve taşımacılığı şehir içi yollardan ayırmak için Aydın-Ankara arası otopan yapılması talep edilmektedir. İl bazında ticaretin ivme kazanması, turizmin artması ve ulaşımında kaybedilen zamanın kazanılması adına mevcutta bulunan Çıldır Havaalanı'nın yolcu taşımacılığına açılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 2

Serbest bölge olarak Aydın'ın değerlendirilmemesi

Çözüm Önerisi

Aydın'ın bulunduğu konum itibarıyla karstik coğrafi yapıya sahip olduğu için yeraltı kaynakları (termal kaynaklar, şifalı sular) açısından oldukça zengindir. Ancak bu kaynaklar günümüzde etkin olarak kullanılmamaktadır. Kentimizde oluşturulacak sağlık serbest bölgesiyle gerek bu kaynakların aktif olarak kullanılmasını sağlamak sağlık turizminin gelişimi açısından fayda sağlayacaktır. Verimli toprakları ve iklim özellikleri önemli bir konuma sahip olan Aydın'da tarım ürünlerinin tamamına yakını yetişebilmektedir. Klimatik özellikleri sayesinde yılın her mevsiminde sebze ve meyve üretimi yapılabilmesine olanak sağladığı için gıda serbest bölgesi oluşturulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

Jeotermal enerjinin çevreye verdiği zarar

Çözüm Önerisi

Jeotermal enerjinin çevreye, toprağa ve insan sağlığına herhangi bir zararının olup olmadığı ilgili kurumlarca araştırılarak, gerekli bilgilendirmenin yapılması ve/veya gerekli önlemlerin alınması talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 4

Teşvik bölgesindeki adaletsizlik

Çözüm Önerisi

Teşvik bölgesinin sadece il bazında değil ilçe bazında değerlendirilip, her ilçenin sektörel alanda gelişmesine ve kalkınmasına fayda sağlayacak konularda teşviklerin verilmesi talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 5

Şirket merkezi başka ilde kurulu şube işletmelerin elde ettikleri kazancı merkezdeki vergi dairelerine ödemeleri

Çözüm Önerisi

Şube işletmelerin elde ettikleri kazançta istinaden ödedikleri vergileri buldukları ilin vergi dairelerine ödemeleri talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

AYDIN TİCARET BORSASI

Sorun 1

Jeotermal enerji üreten tesislerin ve açılan kuyuların toprağa, havaya, suya zarar verdiği, Aydın'da kanser oranlarının artmasına, yerel ürünlerin kalitesinde kayıplara neden olduğu şeklinde endişeleri beraberinde getirmektedir. Bilimsel olarak jeotermalin etkilerinin tespiti gereklidir.

Çözüm Önerisi

Varsa gerekli tedbirlerin alınması amacıyla bilimsel çalışma yapılmasına ihtiyaç vardır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 2

Zeytinyağı tesislerinde Oluşan Atıksuların Yönetiminde Uyulması Gereken Teknik Hususlar konulu 2015/10 sayılı Genelge sektöre 1 Kasım 2016 tarihine kadar süre tanımaktadır. Zeytinyağı işletmelerinin çoğu yerleşim bölgelerinin içerisinde olup, istenilen ölçüde havuz yapmak için arazi bulunamamaktadır.

Çözüm Önerisi

İşletmelerin bireysel olarak lagün inşa ettirmeleri yerine, merkezi toplama ve buharlaştırma lagünlerinin oluşturması ve Bakanlık Koordinatörlüğünde Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ve Belediyeler işbirliği ile hazinenin ve belediyelerin göstereceği kırsal alanda sektöründe katılımıyla lagünler yapılması gerçekçi ve yararlı bir çözüm olacaktır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Büyük Menderes yerleşim yerlerinden kaynaklanan evsel atık sular; sanayi kuruluşlarında oluşan endüstriyel atık sular; aşırı, zamansız ve yanlış gübre-pestisit kullanımı etkileriyle kirletilmektedir. Nehrinin aşırı kirliliği bölge için çözümlenmesi gereken önemli bir sorundur.

Çözüm Önerisi

Tüm sanayilerde çevre uzmanlarının görevlendirilmesi, atık su arıtma için mevcut en iyi teknolojilerin kullanılması, hassas alanlarda ileri arıtması olan atık su arıtma tesislerinin de yaygınlaştırılması, jeotermal suların arıtılmasını veya reenjeksiyonun teşviki gereklidir. Bu konularda denetimlerin ciddi bir şekilde yapılması mecburidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Sorun 4

1955'te kısa menzilli bir toprak pist ve ahşap terminal binası inşa edilerek hizmete verilen Çıldır Havaalanında halen yolcu taşımacılığı gerçekleşmemektedir. Büyükşehirler arasında havaalanı olmayan tek il Aydın'dır ve Aydın'ın potansiyeli yolcu taşımacılığını hak etmektedir.

Çözüm Önerisi

Mevcut Çıldır Havaalanının yolcu taşımacılığına açılması talebimizdir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 5

Son yıllarda yaşanan zeytinyağı rekoltesinde düşüşler fiyatları etkilemiş ve yükselen fiyatlar kötü niyetli firmaların daha fazla hile yapmalarına, tüketiciyi yanıltmalarına, hileli satışlarını arttırmalarına neden olmuştur. Zeytinyağındaki tağşiş sektörün geleceği açısından önemli bir sorundur.

Çözüm Önerisi

Taklit ve tağşişteki cezai yaptırımın artırılması, nitelikli suçlar kapsamına alınması, müteselsil sorumluluğun getirilmesi, tağşişli zeytinyağı ticareti yapanların nitelikli suçlar kapsamında cezalandırılması ve tağşişli yakalanan yağ miktarı ile orantılı caydırıcı para cezası uygulanmalıdır. Zeytinyağı ticareti yapanların eğitime takiben verilecek bir ruhsat ile çalıştırılmaları sağlanmalıdır. Yol kenarlarında satışların önlenmesi ile ilgili tedbirler alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

AYDIN SANAYİ ODASI

Sorun 1

Organize Sanayi Bölgelerinin boş kalması. Uzun yıllar müteşebbis heyetler tarafından yönetilmesi. Karar alma ve uygulamaların gecikmesi.

Çözüm Önerisi

OSB'lerde yapılacak yatırımların “Öncelikli Yatırım” kapsamında değerlendirilmesi önem arz etmektedir. Organize Sanayi Bölgelerinde genel kurulun oluşum süreci başlaması için; 4562 sayılı OSB Kanununun 25. ve OSB Uygulama Yönetmeliğininin 18. Maddesindeki “OSB’deki kurulacak toplam işletme sayısının 2/3’ünün yapı kullanma izni alması” hükmünün yerine “OSB’de kurulacak toplam işletme sayısının %50’sinin yapı kullanma izni alması” şeklinde değiştirilmesinin daha uygun olacağını düşünmekteyiz.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

Enerji maliyetlerinin yüksek olması ve sanayicinin yenilenebilir enerji kaynaklarından faydalanarak tükettiği enerjiyi üretme imkânının desteklenmemesi

Çözüm Önerisi

Sanayici ticaretini yapmadan, kendi tükettiği elektrik enerjisini ürettiğinde, sanayicimiz için alım garantisi değil yaptığı yatırımda vergisel anlamda destek verilmelidir. Mevcut durumda sanayi sicil belgesine ile elektrik enerjisi için ortalama 8 \$ cent/kWh ödemektedir. 1 MW GES için yatırımın geri dönüş süresi yaklaşık 9 yıldır. Eğer; sanayicimize 13,3 – 8 \$ cent/kWh farkı karşılığındaki oran kadar $(13,3-8 = 5,3$ 'ten $5,3/13,3 = \%40$) yaptığı yatırım tutarı üzerinden vergi desteği verilirse yatırımın geri dönüş süresi ortalama 5,5 yıla düşmektedir. Bu sayede sanayicilerimiz 5 yıl vadeli banka kredi seçenekleri ile rahatlıkla bu yatırımı gerçekleştirecektir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 3

Aydın-Çine-Güllük demiryolu hattı yatırımının gerçekleşmemesi sebebi ile karayolu üzerinden taşıma yapılarak maliyetlerin ve sürenin artması. Karayollarının olumsuz etkilenmesi.

Çözüm Önerisi

Sadece Çine bölgesinden yıllık 800 bin ton maden karayolu ile limanlara sevk edilmektedir. Aydın-Çine-Güllük demiryolu hattı gerçekleştiği takdirde, özellikle Afyon ve Denizli'de üretilen mermerinde bu hat üzerinden taşınması ile bu hat ihracatçı için yeni bir çıkış kapısı olacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 4

Organize Sanayi Bölgelerinde beton santralleri ve bazı madenlerin kırma eleme tesisleri için yapılacak yatırımlara izin verilmemesi.

Çözüm Önerisi

OSB Uygulama Yönetmeliği'nin 101. maddesi gereği OSB'lerde kurulamayacak tesisler kapsamında yer alan "Beton santralleri ve bazı madenlerin kırma eleme tesisleri ile ilgili yapılacak yatırımların, gerekli çevresel limit konsantrasyon değerleri sağlandığı takdirde uygun görünmesi" hususunun mevzuata eklenmesi bu konuda yatırım yapmayı bekleyen firmaların önünü açacaktır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 5

Aydın'ın yüksek üretim potansiyeline sahip olmasına rağmen yeterince yabancı yatırımcıyı cezbedecek koşulların olmaması.

Çözüm Önerisi

Aydın'da hammaddeye yakın ulaşım kolaylığı olan alanda Serbest Bölge kurulması konusunda Ekonomi Bakanlığı ile istişare yapılmış ön bilgiler verilmiştir. Mevcut durumda serbest bölgenin fizibilite raporu hazırlanmakta ve serbest bölgeyi işletecek kurucu ve işletici firmanın kuruluş işlemlerine başlanılmıştır. Sürecin tamamlanmasında ve kamulaştırma çalışmalarında devlet desteğinin sağlaması serbest bölgenin kuruluşu açısından büyük önem arz etmektedir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

DİDİM TİCARET ODASI

Sorun 1

En kalabalık turizm beldelerinden biri olan Didim’de yaz nüfusu ortalaması 350 binin üzerindedir. Kışın 74 bin olan nüfusa hizmet verirken bile ciddi bir yoğunluğa sahip olan 50 yataklı Didim Devlet Hastanesi yazın hizmet veremez hale gelmektedir. Hastanemizde birçok branşta doktor bulunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

TÜİK kayıtlarına göre nüfus artış oranı en yüksek yerleşim yeri olan Didim’de hastane bugünün ihtiyaçlarına cevap verememekte, özellikle acil hizmetleri ve poliklinik hizmetlerinde kapasitesinin çok üzerinde çalışılmaktadır. Hastalar doktor branş eksikliği sebebiyle yeterli sağlık hizmetinden faydalanamamaktadır. Bu da hem Didim’de yaşayan vatandaşların hem de Didim’e gelen misafirlerin mağduriyetlerine sebep olmakta turizm gelişiminin önünde engel teşkil etmektedir. Daha etkin ve kaliteli sağlık hizmeti verilebilmesi için zaten müsait olan alana Didim’e de yakışan daha modern ve personel sayısı açısından daha etkin en az 150 yataklı yeni bir hastaneye ihtiyaç duyulmaktadır.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 2

Didim turizm çeşitliliğinden faydalanabilmesi için, mevcut Didim Marina’da bulunan denizin derinliği kurvaziyer gemilerinin demir atmasına müsait değildir. Bu turların rotalarına Didim’i dahil etmesi için büyük yolcu gemilerinin yanaşacağı bir kurvaziyer limanına acilen ihtiyacımız bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Ülke ve ilçe turizmimizde gerçekleşen turist sayısında artışın sürdürülebilir olması için turizmi çeşitlendirmeliyiz. Bu amaca katkı sunacak liman yapıldığında; Didim kurvaziyer turizmi rotalarına dahil olacak, Yunan adalarıyla yapacağımız günübirlik deniz taşımacılığı ilçe ve bölge turizmimizi hareketlenecektir. Denizyolu ile gelen misafirlerimiz Didim’de deniz kıyısında yer alan restoranlar ve çay bahçelerinde vakit geçirebilir, çeşitli ürünler satan işyerlerinde alışveriş yapabilir, tarihi-kültürel yerlerimiz: Apollon Tapınağı ve Millet antik kentinin yanı sıra günübirlik ulaşım mesafesinde olan; Priene, Efes antik kenti, Bafa Gölü Dilek Yarımadası Milli Parkı ve Pamukkale’yi görebilir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 3

Köy yollarından geçen Didim, Akbük, Kazıklı, Milas Bodrum havaalanı yol güzergâhının turizm yolu ilan edilerek havaalanı mesafesinin takribi yol planına göre 60 kilometreye inmesi ilçe turizmimize çok ciddi katkı sağlayacaktır.

Çözüm Önerisi

Didim'e en yakın havaalanı olan Bodrum-Milas Havaalanına mevcut güzergâhla ulaşmak için 83 km yol ve yaklaşık bir saati aşkın bir zamana ihtiyaç vardır. Bu durumda yıllardır var olan fakat köy yolu statüsünde ve vasfında olduğu için kullanımı ekonomik olmayan Didim-Kazıklı-Havaalanı yolunun turizm yolu kapsamına alınıp kullanıma açılması mesafeyi yaklaşık 25 km kısaltacak ve havaalanına varış süresini 40 dakika seviyesine çekecektir. 7 Haziran Seçimleri öncesi Aydın'a gelen dönemin Başbakanı Sayın Ahmet Davutoğlu'ndan söz konusu yolun yatırım programına alındığı müjdesi alınmıştır. Dileğimiz yatırımın bir an önce gerçekleşmesidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 4

Turizm beldelerinde altyapı ve üstyapı problemleri. Yaz nüfusu artış gösteren belediyelere aktarılan paylar. Büyükşehir yasasındaki yetki karmaşası.

Çözüm Önerisi

Didim ve diğer turizm beldelerinin altyapı ve üstyapı problemleri giderilmelidir. Bunun için Belediyeler sorumluluklarını yerine getirmesi gerekmektedir. Merkezi yönetimin de yaz nüfusu artış gösteren belediyelere aktarılan payı artırması önemlidir. Birçok soruna sebep olan büyükşehir yasasındaki yetki karmaşası ortadan kaldırılmalıdır. İlçenin karakterini yok eden betonarme yapılar yerine Akdeniz kültürünü yansıtan binaların yapılmalıdır. Şehir planlarında bina boyları ağaç boylarını geçmemelidir. Şehirlerin otantik yerleri korunmalı, estetik bir yapıya sahip araç trafiğinin olmadığı cadde ve sokaklar oluşturulmalıdır. Kent merkezinde otoparklar yeterli hale getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 5

Adnan Menderes Üniversitesi bağlı olan Didim Meslek Yüksek Okulu ilçe merkezinden uzakta MEB'den kiralanan alanda hizmet vermektedir. Kiralanan binadaki yetersizlikler yeni bölümler açılmasına ve kontenjanın artışına engel olmakta, Didim'e olan uzaklığı da ayrıca sorun olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Kamu arazileri bakımından zengin olan beldemizde şehir merkezine yakın olan bir bölgede üniversite yerleşkesi için gelecekte de açılacak bölümler düşünülerek geniş bir arazi tahsis edilmelidir. Arazi tahsisi gerçekleşmesi ile devlet ve yerel kurumların katkılarıyla yapılacak eğitim binalarıyla büyük bir kampüs oluşturulmalıdır. Eğer bunun gerçekleşmesi mümkün değil ise yüksekokulun mevcut bulunduğu, Milli Eğitim Bakanlığı'ndan kiralanan yerleşkenin Adnan Menderes Üniversite'ne tahsisi gerçekleşmelidir. Şuan eğitim veren turizm bölümlerine başka fakülte ve bölümler eklenerek kontenjan arttırılmalı, Didim'de kış aylarında da ekonomide canlılık sürdürülmelidir.

İlgili Kurumlar

Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK), Milli Eğitim Bakanlığı

KUŞADASI TİCARET ODASI

Sorun 1

2015 ve 2016 yıllarında yaşanan birçok negatif olay Avrupa-İran-Rusya pazarı gibi ülkelerden ülkemize gelen turist sayısında kesintiye uğratmıştır. Bu negatif durumun 2016 yılında turizm sektörüne ve sektördeki işletmelere verdiği zarar %70 oranına ulaşmıştır.

Çözüm Önerisi

Avrupa, İran ve Rusya pazarları başta olmak üzere, acilen tanıtım, teşvik ve reklam uygulamaları hayata geçirilmelidir. Benzin/mazot teşviki, reklam kampanyaları, tur operatörlerine teşvik gibi acil önlemler uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 2

2016 yılında yaşanan gelişmelerin neticesinde turizmdeki kriz, tüm sektörlerin gelirlerini düşürmüştür. Bu durum, ciddi mali krizlere yol açmış ve açmaya devam etmektedir.

Çözüm Önerisi

Turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmeler, mali büyüklüklerine göre değerlendirilerek borçlarının ertelenmesi, teşvik ve sübvansede edilmesi gerekmektedir. Yıllarca cari açığı kapatmakta büyük rol oynayan, aynı zamanda istihdama büyük katkı sağlayan turizm sektörünün yaşaması ve yaşatılması için acilen bu tedbirlerin alınması şarttır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 3

Turizmin en önemli ögesi yerli ve yabancı turist, turisti ilgili destinasyona çekmenin temel yöntemi ise yurt içi ve yurt dışı tanıtımdır. Kuşadası, ülkemizde turizmin ilk başladığı yerdir. Her çeşidinin yapıldığı Kuşadası'nın yurt içi ve yurt dışında daha fazla tanıtılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Ülkemizdeki turizm destinasyonlarının hepsinin yerel dinamizm yaratması için tanıtıma öncelik vermeli, her bölge kendi değerlerini öne çıkararak tanıtım atağına geçmelidir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Başkanlığı (TYDTA)

Sorun 4

Son yıllarda yaşanan gelişmelerden dolayı ülkemizi ziyaret eden yabancı turist sayısında çok önemli düşüşler yaşanmıştır. İç pazarın turizme desteği sınırlıdır.

Çözüm Önerisi

Turizm sektörü açısından, 2016 yılında yaşadığımız yurt dışı krizleri için ülkemizin bir B planı her zaman iç pazardır. İç pazarın kalıcı bir şekilde turizme destek olmasını sağlayacak politikalar üretilmeli ve bu politikaların devamlılığı sağlanmalıdır. Kamu çalışanlarına tatil desteği örnek olarak verilebilir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 5

Belediyelere genel bütçe gelirlerinden ayrılan payın nüfusa göre tahsis edilmesi

Çözüm Önerisi

TÜİK verilerine göre Kuşadası'nın nüfusu (2015) 103.849'dur. Yaz aylarında ise ilçemizi ziyaret eden yerli ve yabancı turistler, yazlıkçılar, günübirlik ziyaretçiler ile söz konusu nüfus yaklaşık 10 kat artmaktadır. Söz konusu nüfus artışı ulaşım, enerji, trafik gibi sorunlar üretmektedir. 5779 sayılı Kanun'un 2. Maddesine göre, Belediyelere aktarılan genel bütçe vergi gelirleri payı ise nüfus ile orantılıdır. Belediye gelirlerinin yetersizliği nedeniyle, altyapı, ulaşım, enerji, çevre ve temizlik gibi sorunlar çözülememektedir. Bu nedenle, Belediyelere genel vergi gelirlerinden aktarılan payın kentin nüfusu oranında değil gelen ziyaretçiler de dikkate alınarak yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

NAZİLLİ TİCARET ODASI

Sorun 1

Teknik ve endüstri meslek liselerinin sayılarının eksikliği ve donanım yetersizliği ile ortaya çıkan istihdam sorunu

Çözüm Önerisi

Tüm Türkiye’de olduğu gibi bölgemizde de mesleki eğitim veren liseler sayıca düz liselere göre eksik kalmaktadır. Sorumluluk sahamızdaki her ilçemizde sadece birer tane mesleki ve teknik eğitim lisesi bulunmasına rağmen ilçelerimizde toplam 20 adet düz lise (Anadolu Lisesi) bulunmaktadır. Türkiye’nin iş dünyasının istekleri de göz önünde bulundurulduğunda gelecek yıllarda iş dünyasının kaynakçılık, makine, torna, elektrik vb. bölümlerdeki istihdam talebi artacak ve bu talebin karşılanması için mesleki eğitim veren okullara olan ihtiyaç da artacaktır. Aynı zamanda hem veliler için hem de öğrenciler için meslek liselerine özendirici çalışmalar yapılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 2

Aydın 1/100.000 çevre düzeni planının usulüne uygun ve yeniden düzenlenmesi

Çözüm Önerisi

Bölgemizde arazilerin önemli bir bölümü tarım arazisi olarak belirlendiği için yeni ticaret ve sanayi işletmeleri açısından uygun yer bulmak neredeyse imkânsız hale gelmiştir. Mevcut kullanılan 1/100000 ölçekli planın hazırlığında yeterli saha çalışması yapılmadığı için bölgemizde tarım yapılamayacak alanlar bile tarım arazisi olarak işaretlenmiştir. Bu nedenle Aydın’ın 1/100.000 düzenleme planının meslek odalarının, sivil toplum kuruluşlarının ve belediyelerin görüşleri de alınarak revize edilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Bölgemizdeki jeotermal kaynakların kullanımına ilişkin sorun

Çözüm Önerisi

Aydın sınırları dâhilinde Buharkent'ten Ortaklar'a kadar uzanan bir koridor içinde yer alan jeotermal sahaları bölgemizin kalkınması için büyük bir potansiyeldir. Ancak bugüne kadar yapılan uygulamalar bu doğal zenginliğin sadece elektrik üretmek amacıyla kullanılmasına izin vermiştir. Halbuki jeotermal elektrik üreten işletmeler için atık olarak kabul edilen akışkan su tekrar re-enjeksiyon yapılarak toprağa geri verilmekte ve bu suyu değerlendirebilecek seralar, tarım işletmeleri, turizm tesisleri yatırımlar bu çok ucuz enerjiden mahrum kalmaktadır. Ayrıca re-enjeksiyon yapılması gereken su enerji üretim tesisleri tarafından doğaya salınarak çevre kirliliğine sebep olmaktadır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

Nazilli Sümerbank Basma Fabrikası senelerce ülkemize hizmet ettikten sonra 2005 yılında Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından Aydın Adnan Menderes Üniversitesi'ne tahsis edilmiş fakat beklenen fayda ve gelişme sağlanamamıştır.

Çözüm Önerisi

600 dönüm arazi üzerinde bulunan eski Sümerbank fabrikası tesisleri bugün ADÜ Sümer Kampüsü olarak Nazilli Belediyesi ve Nazilli yerel imkânları ile yenilenen ve yeniden yapılan pek çok amfi ve derslikle modern bir eğitim kampüsü halini almıştır. Ancak bu kampüsün sadece küçük bir bölümünde eğitim faaliyeti yapılmakta olup fiziki altyapı olarak ülkemizde pek fazla örneği olmayan ve atıl olarak bekleyen Atatürk'ün mirası tesislerin kurulacak olan Nazilli Sümer Üniversitesi ile yeniden canlandırılması bölgemiz açısından büyük önem taşımaktadır. Amacımız sadece Nazilli'nin değil Aydın'ın bir bütün olarak tarih ve turizmi birleştiren üniversiteler şehri olarak anılmasıdır.

İlgili Kurumlar

Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK), Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 5

Aydın'a yapılması planlanan yeni havaalanı yerinin doğru tespit edilmesi

Çözüm Önerisi

Aydın'a bir havaalanı yapılması sıkça gündeme gelmektedir. Genel olarak baktığımızda Aydın'a bir havaalanı yapılmasının gerekli olduğu hepimizce malum bir konu olsa da yer olarak Nazilli ve Buharkent arasına yapılacak bir havalimanının da hem Aydın'a hem de Nazilli'ye hem Denizli'ye hem de bölgedeki Kiraz, Ödemiş ve Beydağ gibi çevre ilçelere hizmet edeceği kanaatindeyiz. Aydın'ın doğusunun toplam nüfusu 280.000'dir. Denizli'nin nüfusu 978.700 ve yine Sarıgöl gibi çevre ilçelerin nüfusu da 300.000 dolaylarındadır. Yani Buharkent tarafına yapılacak bir havaalanının 1,5 milyon kişiye hitap etmesi beklenmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

NAZILLI TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Canlı hayvan ticaretinde kayıtdışı hayvan alım satımının önüne geçilmesi

Çözüm Önerisi

Nazilli canlı hayvan pazarında gerekli tüm mali kontroller yapılmakta iken Aydın, Çine, Dalaman pazarlarında kayıtdışı alım satım yapılmaktadır. Bölgemizde haksız rekabet ortamı oluşmaktadır. Bunun neticesinde kayıt altında bulunan mükellefler zor durumda kalmaktadır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Ticaret Borsalarının TKDK teşviklerinden yararlanması

Çözüm Önerisi

Kamu tüzel kuruluş olarak belediyelerin yararlandığı TKDK teşviklerinden Ticaret Borsalarının da yararlanması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)

Sorun 3

15.08.2016 Tarihinde alınan kararlar çerçevesinde limanlarda konteynerlerin x-ray cihazından geçmesi

Çözüm Önerisi

15.08.2016 darbe girişiminden sonra alınan kararlar çerçevesinde İzmir Alsancak Limanı, Aliğa Hemptport Limanı, Aliğa Ege Gübre Limalarında işlem görecekt konteynerlerin x-ray cihazından geçmesi esnasında yığılmaların yaşandığından dolayı zaman kaybına neden olmaktadır. Bu kararlar neticesinde ihracat işlemleri ve gemi out-of tarihleri için zaman problemi ortaya çıkmaktadır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

SOLAS sözleşmesi gereğince doğrulanmış brüt kantar uygulamasının belirlenen kantarlarda yığılmadan dolayı süre sıkıntısının yaşanması

Çözüm Önerisi

01.07.2016 tarihinde SOLAS sözleşmesi gereğince doğrulanmış brüt ağırlık uygulaması ile konteynerlerin belirlenmiş kantarlara girmeden gemiye alınmamaktadır. Belirlenen kantarlarda yığılmalar yaşandığı için gemi out-of sürelerinde gecikme ve ihracatta aksamalar yaşanmaktadır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

SÖKE TİCARET ODASI**Sorun 1**

Söke’de modern, sağlıklı ve düzenli çalışan bir hayvan kesim yerinin (mezbaha) bulunmayışı büyük bir eksiklik ve ihtiyaç olarak göze çarpmaktadır.

Çözüm Önerisi

Belediyenin tahsis edeceği alan üzerine bir mezbahanın kurulması veya bu yatırımı gerçekleştirebilecek yatırımcıların bölgeye yönlendirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)

Sorun 2

Söke’de bulunan ve restorasyon çalışmaları başlayan tren garı ve müstemilatının restorasyon çalışmaları tamamlandıktan sonra ne şekilde ve kimin tarafından işletilmesi sorun yaratacaktır.

Çözüm Önerisi

Bunun için tren garının restorasyon çalışmaları tamamlandıktan sonra işletmesinin daha önceden sözü verildiği gibi Söke Ticaret Odası’na verilmesinin uygun olacağı düşüncesindeyiz.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü (TCDD)

Sorun 3

Söke’nin Güllübahçe Mahallesinde bulunan Aziz Nicolas Kilisesi atıl ve bakımsız halde bulunmakta ve tarihi değerimiz kaybolmak üzeredir.

Çözüm Önerisi

Bu nedenle hem tarihi yapıyı korumak hem de bölgenin turizm potansiyelini artırmak amacı ile acilen restorasyon çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

SÖKE TİCARET BORSASI

Sorun 1

Söke’de son 10 yılda makineli hasat yöntemine dönüşen pamuk hasatı nedeniyle, çırçır fabrikaları daha büyük, daha kapasiteli ve tarlalar yakın olma zorunluluğundan ovaya taşınmışlardır. Tarım müdürlüklerinden izinli olarak yapılan bu tesisler 1/100.000 çevre düzeni planına işlenememektedir.

Çözüm Önerisi

Çevre Bakanlığı tarım dışına çıkmış arazilerin plana işlenmesini kabul etmemekte başka alanlarda en az 20 hektar olarak yeni düzenleme yapılmasını istemektedir. Bu yöntem tarım arazilerinin sadece israfına sebep olacaktır. Tarım müdürlüklerinden izinli yapılmış tesislerin Aydın/Denizli/Muğla 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planına işlenmesi veya plan notlarında değişiklik yapılarak “Özel Ürün Arazileri” başlığı altındaki notlarda olan “tarım alanlarında yapılacak küçük ölçekli sanayi işletmelerinin yapımı Gıda, Tarım Hayvancılık Bakanlığı iznine tabidir” notunun “Tarım Alanları” başlığı altına çıkarılması veya çırçır fabrikalarının “Tarımsal Yapı” statüsüne alınmaları sorunumuzu çözecektir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 2

Söke Tapu Müdürlüğü eksik personel nedeniyle aşırı derecede iş yoğunluğu yaşamaktadır.

Çözüm Önerisi

Vatandaşların işlerinin yetişmesi konusunda aşırı gayret gösteren Söke Tapu Müdürlüğü personelinin norm kadro sayısına getirilmesi sorunu çözecektir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü (TKGM)

Sorun 3

Büyükşehir yasası vatandaşın sorumluluk alanları konusunda vatandaşın kafasını karıştırmaktadır. Büyükşehir ile ilçe belediyesinin anlaşmazlığı durumunda işler sağlıklı yürümektedir.

Çözüm Önerisi

Büyükşehir yasasının, ilçe belediyelerinin yetki ve sorumluluklarının artırılarak yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

Sorun 4

Söke Ovasında enerji hatları bazı noktalarda yapılmış olmasına rağmen birçok noktada bulunmamaktadır. Ayrıca eskiden kalma bazı hatlar yeni çıkan hasat makinelerine göre alçak seviyede kaldığından can kayıplarına sebep olabilmektedir.

Çözüm Önerisi

Üretimin çeşitlenmesi ve elektrik ile sulama imkânının açılması için Söke Ovasında eksik olan hatların tamamlanması gerekmektedir. Vatandaş tarafından yaptırılan özel hatların dağıtım şirketine devri sorunun çözümüne katkı sağlayacaktır. Ayrıca bütün hatların gözden geçirilerek yeni çıkan hasat makinelerine uygun yüksekliğe çıkarılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Türkiye Elektrik İletim AŞ Genel Müdürlüğü (TEİAŞ)

Sorun 5

Söke Ovamızda kullanılan sulama şebekesi çok eski olduğundan sürekli bakıma ve kaçaklara sebep olmaktadır. Ayrıca kanal boylarındaki servis yolları günün şartlarına göre düzenlenmiş olduğundan günümüze uyum sağlamamaktadırlar.

Çözüm Önerisi

Söke Ovamızdaki sulama şebekesinin geniş kapsamlı bir revizyona alınması veya kapalı sulama sistemi döşenerek su ve toprak kayıplarının ortadan kaldırılması gerekmektedir. Ayrıca kanal boylarında yapılmış olan servis yollarının yeni çıkan tarım makinelerinin geçişlerinde kazalara sebep olmaması için gözden geçirilmesi ve gerekli olan yapısal değişikliklerin tamamlanması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ)

10 - BALIKESİR

İllerde Yaşam Endeksi: 7. | Teşvik Bölgesi: 3

Nüfus (TÜİK - 2015)	1.186.688	Türkiye'de 17.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	842	24.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	27.296	13.
İstihdam (SGK - 2015)	165.762	18.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	44.930	18.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 27,1	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	293	18.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	517.418 \$	23.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	450.210 \$	23.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)	14	14.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	5.441	23.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	27.532	14.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 129	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	11.975 TL	16.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,2	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	9.030 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	10.103 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	25.753 TL	19.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 4,9	TR ort: % 4,0

AKREDİTE ODA VE

BORSALAR

BALIKESİR TO

ACCREDITED CHAMBER

BALIKESİR SO

BALIKESİR TB

AYVALIK TO

BANDIRMA TO

COMMERCIAL MANAGE

BANDIRMA TB

BURHANİYE TO

EDREMIT TO

ERDEK TO

SUSURLUK TO

SUSURLUK TB

BALIKESİR TO-BALIKESİR SO-BALIKESİR TB-AYVALIK TO-BANDIRMA TO-BANDIRMA TB-BURHANİYE TO-EDREMIT TO-EDREMIT TB-ERDEK TO
GÖNEN TO-GÖNEN TB-SUSURLUK TO-SUSURLUK TB

10 BALIKESİR

Balıkesir'deki 14 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Faika Özlem SARI

Erdek Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Bölgedeki tespitli tarihi yapıların yenilenme ve kazı çalışmaları ile hayata dönmesi için devletin Kalkınma Bakanlığı ve hibe fonları kapsamı genişletilerek bölgeye özel hale getirmesi
- Bölge sanayisinde ve madencilik sektöründe yaşanan sıkıntılar
- Süt ve süt ürünlerindeki fiyat politikası ve üretim fazlalığı ve okul süt projesinin tam yıl ve devamlı olarak uygulanması
- Lisanslı depoculuk uygulamalarının yaygınlaştırılması
- Tarım ve hayvancılığa yönelik teşvik talepleri
- Zeytin ve zeytinyağı üretim kalitesinin artırılması
- Coğrafi işaretli ürünlerin teşvik ile desteklenmesi, başvuru ve inceleme süreçlerinin kolaylaştırılması
- Balıkesir'deki mevcut üniversitelerin yerleşke alanları ilçelerin önemleri ve kabiliyetleri ile doğru orantıda kampüsleşmesinin sağlanması

BALIKESİR TİCARET ODASI

Sorun 1

İhracat Teşvikleri Yetersiz Kalmaktadır.

Çözüm Önerisi

İhracat Teşvikleri ile ilgili olarak sektör ayırımı yapmaksızın ihracat yapan tüm firmalar desteklenmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Eximbank

Sorun 2

Vergi dilimlerinin sektörlere göre düzenlenmemiş olması sıkıntılara neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Vergi dilimleri sektörelere ve faaliyetlere göre düzenlenmelidir. Çok kazananan çok vergi, az kazananan az vergi alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 3

Madencilik sektöründe bürokrasi ve izin sürelerinin uzun olması sıkıntılara neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Madencilik sektöründe izin, ruhsat aşamaları ve diğer işlemlerde bürokrasinin azaltılması yönünde düzenlemeler yapılmalıdır. Ruhsatlandırma diğer işlemlerdeki izin alma sürelerinin kısaltılması yönünde mevzuat düzenlemeleri gereklidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 4

Firmaların krediye ve finansmana ulaşım zorluğu.

Çözüm Önerisi

Gerek yatırımcı firmaların gerekse ticaret erbabının işlerinin geliştirilebilmesi amacıyla krediye ve finansmana ulaşım noktasında kolaylaştırıcı düzenlemelerin ve tedbirlerin alınması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 5

Sanayide enerji maliyetlerinin yüksekliği.

Çözüm Önerisi

Enerji maliyetlerinin düşürülmesi yönünde tedbirler ve teşvik düzenlemeleri getirilmelidir. Sanayi elektriği kullananlara teşvikler içeren düzenlemeler önem arz etmektedir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

BALIKESİR SANAYİ ODASI**Sorun 1**

26.01.1939 tarihinde kabul edilen 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması hakkındaki kanun özellikle madencilik alanındaki yatırımları engellemektedir.

Çözüm Önerisi

Maden ve Zeytin/Zeytinyağı sektörlerinin istihdam ve ihracat potansiyelleri göz önünde bulundurularak 3573 sayılı Zeytincilik Kanunu gözden geçirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

ÇED süreçlerinin uzun ve zorlu olması

Çözüm Önerisi

İdare mahkemesine yatırılan 100 TL tutarındaki harç ile 100.000.000 TL'lik yatırım durdurulabiliyor. Yatırımların hayata geçirilmesi için daha fazla destek sağlanmalı.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 3

Enerji maliyetlerinin yüksek olması

Çözüm Önerisi

Yenilenebilir enerji lisanssız kullanım limitlerinin yükseltilmesi, yenilenebilir enerji devlet teşviklerinin geliştirilmesi.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

BALIKESİR TİCARET BORSASI

Sorun 1

Tarım ve Hayvancılıkta Üretim Planlaması yapılamaması. Planlama Sorunu.

Çözüm Önerisi

Tarım ve Hayvancılık bakanlığı, iller bazında tespit edilecek verilerle, ölçeklendirme, Mevcut toprak bütünlüğü, iklim, toprak yapısı, sulama, bölünmüş arazilerin toplulaştırılması çalışması yapılmalıdır. Tüketimine göre; sebze, meyve, endüstriyel tarım ürünleri, hayvan yemi üretimi şeklinde alanlara ayırarak, üreticinin hangi ürünü ne kadar üreteceğini belirleyebilir. Bakanlık, belirlenen tarım arazilerine, toprak haritası çıkararak bölgelere uygun tarım yapılması önerisinde bulunabilmelidir. Alternatif tarımsal ürünlerin üretimini teşvik ederek ülkenin ihtiyacı olan yüksek katma değerli verimliliği yüksek ürünlerin üretilmesi ile Ülkemizin dışa bağımlılığının azaltılması sağlanabilir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Hayvancılık ve et üretimi ile ilgili sorunlar

Çözüm Önerisi

Ülkemizdeki et açığının, damızlık gelen süt sığırlarının etçi ırktan gelmesi ile kapanacağı, sütçü ırk yerine, etçi ırktan gelen hayvanlardan daha iyi netice alındığı, sütçü ırkından besiye gidilen hayvanlarda ise netice alınamamıştır. Krediler hayvancılıkla iştigal eden firmalara yararlı olmuştur. Köylerde yaşayan ve geçimini hayvancılıktan sağlayan küçük üreticimizi, büyütme, rekabet edebilir hale getirecek şekilde verilmesiyle, iç piyasada hayvancılık alanında sürdürülebilirlik ve rekabet ortamı sağlanmış olacaktır. Hayvancılığa dayalı sanayinin gelişmesinin teşvik edilmesi, istihdamı arttırıcı projelerin hayata geçirilmesi ve organize sanayi bölgeleri kurulması ile mümkün olacaktır

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Gıda sektöründe taklit ve tağşişin önlenmesi

Çözüm Önerisi

Gıda ürünlerinde en çok karşılaşılan hile çeşidi taklittir. Tağşiş ise bir ürünün doğallığına başka bir ürünle bilinçli veya bilinçsiz olarak değiştirilmesi anlamına gelmektedir. Bu tür tağşişler ürün kalitesini düşürerek hem haksız rekabete yol açar hem de insan sağlığını ciddi olarak tehdit edebilir. Taklit ve Tağşiş yapan firmalar hem ülke ekonomisine zarar vermekte hem de üretim yapan, dürüst, saygın, küçük ve büyük çaplı firmalara karşı haksız rekabet engellenmelidir. Yasal olmayan üretim yapan firmaların ifşa edilmesi ve verilen para cezaları dışında bu firmaların, Ticaretten men edilmesi gibi ağır cezaların getirilmesi şarttır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

AYVALIK TİCARET ODASI**Sorun 1**

3573 Sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun'un 20. Maddesi'nde yapılmak istenen değişiklik bölge ekonomisine ve çevreye zarar verecektir.

Çözüm Önerisi

Zeytin Türkiye'de yaklaşık 500 bin ailenin geçim kaynağını, işlenen tarım alanlarının da yüzde 3,5'ini oluşturuyor. Doğrudan ve dolaylı 10 milyonun üzerinde kişinin geçimini sağlıyor. Bu nedenle de tarımsal ve sosyoekonomik yönden büyük öneme sahiptir. Ülkemiz zeytinlikleri ve çiftçilerimiz açısından son derece önem taşıyan mevcut zeytincilik kanununun, değiştirilmeden, mevcut haliyle korunması sektörün tüm ilgili kurumlarının ortak görüşüdür.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Zeytinyağında Tağşiş: Sızma Zeytinyağının kalitesi düşük farklı bitkisel yağlarla karıştırılması anlamına gelen tağşiş insan sağlığına zarar vermesinin yanı sıra bunu yapanlara haksız kazanç sağlamakta, dürüst üretici ve perakendecilerin rekabet gücünü azaltmaktadır.

Çözüm Önerisi

Konu ile ilgili yasal düzenleme ve uygulamaların ulusal ve bölgesel anlamda ciddiyle uygulanması toplum sağlığı ve bölge ekonomimiz açısından büyük önem arz etmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Besleyiciliği ve antioksidan özelliğinin çok yüksek olduğu herkesçe bilinen zeytinyağının ülkemizde ne yazık ki kişi başına tüketimi 1-1,5 kg civarındadır. Akdeniz çanağında zeytinyağı üretimi yapan diğer ülkelere baktığımızda ise bu miktarın İtalya ve İspanya'da 14 kg, Yunanistan'da 24 kg'dır.

Çözüm Önerisi

Bir dönem fındık tüketimini artırmak için kamu spotu, gazete ilanı vb. gerçekleştirilen kampanyanın zeytin ve zeytinyağı için de oluşturulacak Zeytinyağı Tanıtım Komitesi aracılığıyla hayata geçirilmesi hem vatandaşlarımızın insan sağlığına son derece faydalı bu ürünün tüketilmesini sağlayacak, hem de zeytin ve zeytinyağı sektörünün yüzünü güldürecektir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

BANDIRMA TİCARET ODASI

Sorun 1

Bandırma 17 Eylül Üniversitesi yerleşke planının yapılması ve ilave bölümlerin açılması

Çözüm Önerisi

İlçelerde kurulmuş olan ilk üç üniversiteden biri olan bandırma 17 Eylül Üniversitesinin yerleşke planının yapılarak bölgeye hizmet edebilecek bölümlerin bir an önce açılmasıyla öğrenci kabulüne başlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

Sorun 2

Sigorta acentelerinin KOBİ statüsüne alınması

Çözüm Önerisi

Önemli bir sektör olan, kendi yönetmeliğine göre belirli şartlar dâhilinde çalışan sigorta acentelerinin KOSGEB desteklerinden yararlanabilmeleri için KOBİ statüsüne alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

KOSGEB

Sorun 3

Kobilerin finansman imkânlarının arttırılması

Çözüm Önerisi

Kobilerin büyümesini kısıtlayan, verimliliklerini arttırmalarını engelleyen en büyük sorun yetersiz finansmandır. Esnaf odalarına üye olan şahıs firmalarına Halkbank vasıtasıyla sağlanan finansman imkânlarının ticaret odasına kayıtlı şahıs firmalarına da sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 4

K türü yetki belgesi ve takograf işlemlerinin ilçelerde de yapılmaması üyelere zaman büyük oranda zaman ve maliyet kaybına sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

İllere mesafesi uzak ve nüfus ile araç sayısı yüksek olan ilçelerde, k türü yetki belgesi ve takograf işlemleri için illere gidiliyor olması büyük zaman ve maliyet kaybına sebep olmaktadır. Araç sayısı ve il-ilçe mesafesi göz önünde bulundurularak ilçelerde de hizmetlerin verilmesi sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

BANDIRMA TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Tarım Sektöründe Verimlilik ve Kalitenin Artırılması

Çözüm Önerisi

Bandırma'da Lisanslı depoculuk uygulamalarının yaygınlaştırılması, mevcut depoların iyileştirilmesi, Tarımsal işletmelerin uygun ölçeğe geçişlerini sağlamak üzere arazi toplulaştırma faaliyetlerinde koordinasyon güçlendirilmesi, hayvancılık işletmelerinin büyütülmesinin teşvik edilmesi, Açık sulama sistemlerinden kapalı basınçlı sistemlere geçiş özendirilerek modern sulama teknikleri konusunda üreticileri bilinçlendirilmesi, Sertifikalı tohum, fide ve damızlık değeri yüksek hayvan materyallerinin kullanımı artırılması, Bölgeye adapte olmuş veya olabilecek çeşitlerin tanıtımının yapılarak kullanımı yaygınlaştırılması, Yerli tohum kullanımı özendirilmesi,

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM)

Sorun 2

Bandırma ve çevresinde kurulması planlanan sanayi alanlarının, şehrimizin mekân ve yaşam kalitesi ile tarım ve turizm sektörlerinin gelişimini riske atmayacak şekilde geliştirilerek sanayinin verimli tarım alanları, turizm alanları ve meralar dışında yapılması ve ulaşım entegrasyonunun sağlanması

Çözüm Önerisi

Kirletici ve dağınık sanayinin çevresel etkilerinin bertaraf edilmesi için, yerleşik alana sıkışmış sanayinin tarım ve turizm sektörlerinin gelişimini riske atmayacak ve gelişebileceği alanlara yerleştirilmesi, bu suretle boşalan veya nitelik değiştiren alanların planlı bir şekilde dönüştürülmesinin sağlanması, Bu yönde yapılacak mekânsal düzenlemelerin sanayi, çevre ve şehircilikle ilgili kurumlar, mahalli idareler, Ticaret Odaları ve Borsalarıyla esnaf ve sanatkâr odaları ve 17 Eylül Üniversitesinin katılımlarıyla yürütülmesi büyük önem arz etmektedir. BALO A.Ş.'nin ve Bandırma Limanının bölgemiz sanayisiyle entegrasyonunun sağlanarak üyelerimizin lojistik sorunlarının giderilmesi.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 3

Marmara ve Erdek hattının turizm gelişiminde sanayinin olumsuz etkilerini azaltılması

Çözüm Önerisi

Turizm hattında koruma statüsünde bulunan alan sınırları harita ve CBS (Coğrafi Bilgi Sistemleri) altyapısı üzerinde tespit edilerek amaç dışı kullanımın önüne geçilmesinin sağlanması; Bölgenin doğal ve kültürel özelliklerini bozmayan nitelikli tesis yatırımlarının artırılmasına öncelik verilmesi; Doğal, tarihi ve kültürel miraslar ile ören yerlerinin düzenlenmesi, gerekli restorasyon çalışmalarının yapılarak çevre düzenlemelerinin iyileştirilmesi yoluyla turizme kazandırılması ve ziyaretçi sayılarının artırılması sağlanması; Spor turizmine yönelik altyapı çalışmaları tamamlanarak bu turizm dalının geliştirilmesine yönelik faaliyetler gerçekleştirilmesi

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 4

Bandırma'da AR-GE, Yenilikçilik ve Markalaşma Çalışmalarının özendirilmesi

Çözüm Önerisi

Bandırmanın Ar-Ge potansiyeli ve teknoloji üretebilme yeteneğinin geliştirilmesi için, Bandırma 17 Eylül Üniversitesinin eğitimde AR-GE çalışmalarına öncelik vermesi, kurulacak olan Ziraat fakültesinin, Tarımsal üretimde sürdürülebilirliğin sağlanarak verimliliğin artırılması için yeni ve modern tarım eğitimlerinin verildiği bir araştırma merkezi gibi eğitim vermesi; teknoparklara işlerlik kazandırılması büyük önem arz etmektedir. Süt ürünleri, zeytin, zeytinyağı, beyaz et, yumurta, ceviz fidanı gibi ihracat potansiyeli bulunan ürünleri Ar-Ge faaliyetleri, coğrafi işaretleme yoluyla dünya pazarlarına ulaşmasına yönelik çalışmalar yürütülmesi ve ihracat desteklerinin artırılması

İlgili Kurumlar

Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK), Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

Bandırma'nın turizm, tarımsal potansiyeli göz önünde bulundurularak çevresel değerlerin korunması ve altyapının iyileştirilmesi, deniz kirliliğinin önüne geçilmesi

Çözüm Önerisi

Atık su arıtma tesisi ve kanalizasyon gibi çevresel tahribatı önemli ölçüde azaltan altyapı hizmetlerinin Bandırma'nın nüfusuyla orantılı olarak yeniden planlanması; Sanayi kuruluşlarının çevre standartlarına uymaları için inceleme ve denetimler etkili bir şekilde yürütülmesi; Mahalli alan dışında olup kanalizasyon altyapısına bağlanamayan turizm beldelerinin (Tatlısu, Dalyan, Karşıyaka) atık su altyapılarının denetimlerinin yapılması; endüstri kaynaklı hava kirliliğiyle mücadele, yakma sistemleri ve üretim süreçleri kaynaklı emisyonları azaltıcı önlemler yaygınlaştırılması; biyoatık miktarının yüksek olduğu Edincik'te hayvancılık işletmelerinin kendi enerjilerini üretmesinin teşvik edilmesi

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)

BURHANIYE TİCARET ODASI

Sorun 1

Zeytincilikte prim sistemi ve zeytin zararlıları ile mücadele

Çözüm Önerisi

Bölgemizin en önemli ürünü olan zeytinin ilaçlama sorunları yüzünden çok ciddi ekonomik kayıplar yaşanmakta. Sofralık zeytin yemeklik ve ham zeytinyağı ayrı ayrı prim sistemine dahil edilerek yasal düzenleme ile çok düşük oranda ilaçlama bedeli müstahsil satış faturalarından kesinti yapılarak bütçe sağlanarak tek elden ve zamanında ilaçlanması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 2

Reşitköy Barajı

Çözüm Önerisi

Burhaniye'mizin Ekonomik Kaynaklarından Zeytinlik Alanların Sulanması Sofralık Zeytin Üretiminin Arttırılması Yeraltı Kaynaklarının Harcanıp Doğal Dengenin Bozulmaması İçin Hayati Önem Taşıyan Etüdü Yapılmış Reşit Köy Barajının Yapılması

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü

Sorun 3

Burhaniye'nin Sağlık, Termal Turizm Bölgesi ilan edilmesi

Çözüm Önerisi

Burhaniye'nin de içerisinde olduğu Edremit Körfez Bölgesi özellikle yaz aylarındaki nüfus potansiyeli ile vatandaşlarımızın yaşamak ve dinlenmek için tercih ettiği bir bölgedir. Kaz dağlarının ve körfezin denizle bütünleşen tabiat güzellikleri oksijen deposu niteliğindeki iklimi, hava yolu, kara yolu ile gelişen ulaşım imkânları ve son yıllarda keşfedilen termal su kaynakları ile sağlıklı yaşam bölgesidir. Kültür ve Turizm Bakanlığı yatırım işletmeler genel müdürlüğü (04.04.2016) ile Sağlık Bakanlığı Sağlık Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü Sağlık Turizmi Daire Başkanlığı'na 802.05.2016) Burhaniye'nin Sağlık turizmi Termal Turizm Bölgesi (1267 hektar) ilan edilmesi için teklifler yapılmıştır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 4

Yapay Resif ve Dalış Turizminin geliştirilmesi

Çözüm Önerisi

Bakanlıkça uygun görülecek sahaya uzman ekipler tarafından yapay resiflerin imal edilerek atılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

EDREMİT TİCARET ODASI

Sorun 1

Anti dumping uygulamaları

Çözüm Önerisi

Türkiye'nin Rusya'dan yaptığı ahşap ithalatındaki metre tül bazındaki uygulamalar Türkiye üretim maliyeti ortalama 15,70 TL/mt iken Rusya'dan ithalat fiyatı 10,35 TL/mt'dir. Bu durumda Rusya'dan ithalat büyük ölçüde artmıştır. Bu durumun dengelenmesi uluslararası rekabette firmalarımıza fayda sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

İnşaat ruhsatlandırma da ki farklı uygulamalar

Çözüm Önerisi

İnşaat firmalarımızdan gelen uyarılar nedeniyle aynı büyükşehir il sınırları içerisinde ilçelerde farklı ruhsatlandırma işlemlerinde birliktelik sağlanamaz mı? A belediyesi başka B belediyesi başka işlemler talep ediyor.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 3

Coğrafi işaretli ürünlerin korunması, pazarlanması ve denetimleri

Çözüm Önerisi

Coğrafi işaretli ürünlerin pazarlanmasında teşvikler öne çıkarılmalı ki üretici sahiplensin, pazarlanmasında özellikle ihracat yönünden gümrüklerde kolaylıklar sağlanmalı, yurtiçi fason satıcı diye tabir edilen ve asli üreticiyi ve ürünün adını da lekeleyen firma ya da kişilere yaptırımların daha caydırıcı olmalıdır. Karayolları kenarların da yapılan satışların denetimi de karayolları, jandarma ve gıda tarım ve hayvancılık bakanlığı yetkililerince ortak çalışma ile denetlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

EDREMİT TİCARET BORSASI

Sorun 1

Meralar, sit alanları, ormanlar, sulak alanlar gibi zeytinlik alanlarda da maden arama ve işletme faaliyetlerine izin verilmesi ile zeytin ağaçları da kesilmektedir. Bunun yanı sıra işletmede kullanılan metot, yeraltı sularına ve insan sağlığına olumsuz etki yapmaktadır

Çözüm Önerisi

İlgili Bakanlıklar ile kamu kuruluşları ve meslek örgütleri ile birlikte müdahale programları yapıp yasal düzenlemeler gözden geçirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Zeytinyağı fabrikalarında zeytin sıkımı sonucunda ortaya çıkan karasu atığı

Çözüm Önerisi

Zeytinyağı fabrikalarının atığını işleyecek firmaların uzun vadeli kredilerle desteklenmesi ya da karasu atığının atık değil geri kazanım olarak kabul edilerek değerlendirilmesi

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

ERDEK TİCARET ODASI

Sorun 1

Erdek ilçesinin turizme yönelik desteklerden yararlanamaması

Çözüm Önerisi

Bu konuya bağlı olarak aynı zamanda, Balıkesir ilinin kışlık nüfusa göre milli gelirden aldığı pay turizm bölgesi olması nedeni ile Erdek İlçesinin yaz aylarında da aynı kalitede hizmet edebilmesi için yeterli değildir. Bu konu büyükşehirlerin olduğu kadar ilçe belediyelerinde de sorunudur. Konut sayısı üzerin pay almak İlçemizin sorunlarının giderilmesinde yardımcı olacaktır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Erdek ilçesindeki yüksekokulun bölge ihtiyaçlarına karşılık verememesi

Çözüm Önerisi

Erdek ilçemizdeki 17 Eylül Üniversitesi'nin 2 yıllık olması ve bölgemizin ihtiyaçları ve bölgemizin kabiliyeti doğrultusunda kapsamlı bir bölüm bulunmaması bölgemizin başlıca sorunları arasında gelmektedir. Bölgemize 4 yıllık denizcilik ve turizm bölümlerinin açılması ve dolayısıyla bölge kalkınmasına etkili olacağı ve yerel ihtiyaçlara cevap vermesi açısından oldukça önem taşımaktadır.

İlgili Kurumlar

Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK), Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 3

Erdek ilçesindeki sanayileşme çevre planının uygulanması

Çözüm Önerisi

1/100.000'lik çevre düzeni planı Mart 2015'te Türkiye'nin en büyük kimyasal sanayi bölgesi 10 milyon m2 olarak onaylanmıştır. Marmara Denizindeki bütün canlıların yaşam platosu olan Erdek körfezi tehdit altındadır, bunun yanında kırsal kesimde hayvancılık ve tarım için ayrılan bölgede gerekli donatıların sağlanmaması bölgenin ticari olarak gelişim ve kalkınması adına önem taşıyan geçim kaynakları "turizm, tarım ve hayvancılık" için büyük önem taşımaktadır. Bölgede yaşayan halk, resmi kurum ve kuruluşlardan hiçbir şekilde fikir alınmadan düzenlenmesi gelecek yıllardaki bölge kalkınmasına zarar vermekte ve geriye dönüşü olmayan büyük sorunlara yol açacağı düşünülerek revizyon yapılması gerek

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Erdek ilçesinin arkeolojik kazılar için yeterli destek alamaması

Çözüm Önerisi

Bölgede ki tespitli tarihi yapıların yenileme ve kazı çalışmaları ile hayata dönmesine yeni bir turizm hareketi yaratacaktır. Bu durum bölgede turizm sezonunu uzatmakla kalmayacak, ülkemiz adına kazanç artacak ve alınan pay büyüyecektir. Ancak yenilenme ve kazı maliyetleri çok yüksek olup, ne bina sahipleri ne de yerel yönetimler bu maliyeti karşılayamamaktadır. Avrupa Birliği Hibe Fonları, benzeri desteklerle birlikte Turizm Bakanlığı'nın konuya önem vermesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 5

Coğrafi işaretlerle ilgili mali desteklerden faydalanamamak

Çözüm Önerisi

Erdek İlçesinin belli başlı ürünlerinin Coğrafi İşaret almasına yönelik kurumumuz tarafından çeşitli çalışmalar yapmaktayız. İşlemlerin Maliyetli olması ve sürecin uzun sürmesi İlçemiz ve Erdek Ticaret Odası olarak sıkıntı yaşadığımız konulardandır. Konuyla ilgili Kalkınma Ajanslarının desteğini talep etmekteyiz.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

GÖNEN TİCARET ODASI

Sorun 1

İlçemiz ekonomisinin temel taşlarından biriside Dericilik sektörü olup, Rusya ile yaşanan kriz sebebiyle sektörde imalat durma noktasına gelmiştir. Dericilik sektörü aynı zamanda istihdam kapasitesi de yüksek olan bir sektördür. Bu sebeple işçi ve işveren zor duruma düşmüştür.

Çözüm Önerisi

Rusya ile son zamanlarda gelişmekte olan ikili ilişkiler sebebiyle sektörün sezonu olan 2017 yılının şubat ayından itibaren ihracatın ivme kazanacağına inanıyoruz. Bu yönde yapılan çalışmaların hızlı bir şekilde yürütülmesi istiyoruz.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

GÖNEN TİCARET BORSASI

Sorun 1

Gönen Deri İhtisas ve Karma Organize Sanayi Bölgesinde kötü ve keyfi yönetim

Çözüm Önerisi

Deri OSB Gönen’de 1997 yılında kurulup 2013 yılında Karma OSB’ye geçiş yapılmıştır. Fakat OSB yönetimi halen Deri Sanayicilerinden oluşmaktadır. Deri Sanayicileri yaklaşık 20 yıldır OSB’ye hiçbir yatırım yapmadıkları gibi bundan sonra da yapmaya niyetleri yoktur. Geçiş sürecinden bu yana yatırım yapmak isteyen sanayicilere de destekten çok köstek olmaktadır. OSB’de yer alan parsellerde 5 dönümden küçük alana birden fazla kişinin girmesi yasak iken A-7 no’lu parseli Yönetim Kurulu Başkanı ve Yardımcısı sahiplenmiştir. Bu ve benzeri birçok sebeple OSB kötü ve tamamen keyfi yönetilmektedir. Kendilerinin uyarılmasını ve yönetimde diğer sanayici üyelerin de yer alabilmesini talep etmekteyiz.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

SUSURLUK TİCARET ODASI

Sorun 1

Susurluk Şeker Fabrikası'nın Atıl Kalması

Çözüm Önerisi

Şekerpancarı, belirli dönemlerde meydana gelen bir üründür. Şekerpancarı yanında kanola veya benzeri bir ürünün ekimi ve işlenmesi planlanabilir, Biodizel yakıt üretimi konusunda çalışmalar yapılabilir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Mera vasfında olup, mera olarak kullanılmayan atıl arazilerin değerlendirilmesi

Çözüm Önerisi

Susurluk Ticaret Odası olarak, Susurluk ilçemizin Göbel ve Karapürçek mahallelerinde yer alan meraların, Tarım Organize Sanayi Bölgesi olarak tahsis edilmesi, bu meraların kurulacak Ziraat ve/veya Veterinerlik Fakültelerine uygulama alanı olarak tahsis edilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Ara meslek elemanı sorunu

Çözüm Önerisi

Susurluk Ticaret Odası olarak, Firmalarımızın yönetim kademelerinde ara teknik personel sıkıntısı bulunduğundan, yönetim kademesindeki sıkıntısının giderilmesi açısından Ticaret Meslek Lisesi kurulması düşüncesindeyiz.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

Sorun 4

Kamu kurum ve kuruluşlarının dağınık ve kötü fiziki şartlarda hizmet vermeleri

Çözüm Önerisi

Susurluk Ticaret Odası olarak, başta kaymakamlık makamı ve buna bağlı bütün kamu kurum ve kuruluşlarının bir arada yer alacağı, fiziki şartlarının iyileştirildiği geniş ve teknolojik imkânlarla donatılmış yeni bir hizmet binasının yapılması gerektiği düşüncesindeyiz. Teknolojik altyapı da kurulmalıdır.

İlgili Kurumlar

İçişleri Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 5

Susurluk Ticaret Odası olarak, başvurumuzu yaptığımız Bölgesel Coğrafi İşaret Başvurularımızın (Susurluk Ayranı, Susurluk Tostu) sonuçlanması bir hayli gecikmektedir.

Çözüm Önerisi

Susurluk Ticaret Odası olarak Türk Patent Enstitüsünde uzman sayısının arttırılarak sürecin hızlandırılmasını talep etmekteyiz.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Türk Patent Enstitüsü (TPE)

SUSURLUK TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Susurluk Devlet Hastanesinde yeterli sayıda uzman doktor ve sağlık ekibinin bulunmaması.

Çözüm Önerisi

Susurluk Devlet Hastanesine yeterli Uzman Doktor atamalarının yapılması ve bu doktorların en az 3 yıl süre ile hastanede görevine devamlılık sağlaması, yerine yeni doktor gelmeden tayin işlemlerinin yapılmaması.

İlgili Kurumlar

Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu (TKHK), Sağlık Bakanlığı

Sorun 2

Susurluk bölgesinde süt parası ödemelerinin zamanında gerçekleştirilmemesi ve çok uzun vadelere yayılması.

Çözüm Önerisi

Susurluk hayvancılığının ve süt üretiminin yoğun olduğu bir bölge olmasından dolayı hayvancılık ve süt geliri ilçe ekonomisinde büyük bir paya sahiptir. Süt ücretlerinin zamanında ödenmemesi bölgemiz çiftçisini zor durumda bırakmaktadır. Buna bağlı olarak bölgemizdeki çiftçilerle ticaret yapan tüm firmalar olumsuz etkilenmektedirler. İlgili süt alımı yapan firmalarla gerekli birimlerin, Sivil Toplum Kuruluşlarının vb. görüşüp, ödemelerin düzenli ve uygun vadelere yapılarak çiftçilerin ve ticaret yapan firmaların mağduriyetinin ortadan kaldırılması.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Susurluk ilçesinde beyin göçünün önlenmesi.

Çözüm Önerisi

Susurluk ilçesi gençleri tahsillerini tamamladıktan sonra iş imkânlarından dolayı tamamına yakını iş bulmak ve çalışmak amacıyla ilçemizi terk etmektedirler. Buna bağlı olarak İlçe nüfusumuz gün gün azalmaktadır. Tahsilli gençlerimizi ilçemizde tutmak için yeni iş kolları ve yeni yatırımların yapılıp, iş istihdamının artırılması ve çeşitlendirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü (İŞKUR), Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Susurluk ilçesi tarım arazilerinin parçalanmış olması.

Çözüm Önerisi

Susurluk ilçesi tarım arazileri oldukça kısıtlı ve çok küçük parçalara ayrılmış vaziyettedir. Buda tarımdaki maliyeti ciddi boyutta arttırmakta ve bunun yanı sıra verimi de çok düşürmektedir. Buda çiftçilerimizin tarımdan yeterli geliri sağlayamamasına sebep olmaktadır. Bölgemizde tarım arazilerinin birleştirilmesi için çalışmalar yapılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM), Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

11 - BİLECİK

İllerde Yaşam Endeksi: 13.

Teşvik Bölgesi: 3

Nüfus (TÜİK - 2015)	212.361	Türkiye'de 71.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	187	59.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	4.482	59.
İstihdam (SGK - 2015)	42.591	54.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	11.478	49.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 26,9	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	55	54.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	124.400 \$	50.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	142.916 \$	33.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	1	44.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	981	66.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	4.370	62.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 218	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	2.014 TL	62.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,7	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	4.849 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	10.046 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	4.513 TL	58.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 5,6	TR ort: % 4,0

**AKREDİTE ODA
VE BORSALAR**

BİLECİK TSO

BOZÜYÜK TSO

AKREDİTE BORSA
ACCREDITED
COMMERCE
EXCHANGE

11 BİLECİK

Bilecik'teki 2 Oda adına konuşacak il sözcüsü:

Mefail ATEŞ

Bilecik Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Gümrük Müdürlüğü ihtiyacı
- Teşvik sisteminde ilçe veya sektörel bazda; teşvik sistemine geçilmesi
- Orman arazi kiralamasında yaşanan sıkıntılar

BİLECİK TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Bilecik 3. bölge teşvik kapsamında iken komşu illerimiz aynı (maden) sektörlerde faaliyet gösterdiğimiz alanlarda (örneğin; Kütahya, Düzce) 4. bölge teşvik kapsamında olduğu için yatırımlar açısından bizden daha avantajlı durumdadır.

Çözüm Önerisi

Bilecik'in büyümeye çalışan ekonomisine katkıda bulunmak adına teşvik sisteminin yeniden yapılandırılması gerekir. Sektörel teşvik uygulamalarının ön plana çıkartılması

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

İlimizin ulaşım ile ilgili problemleri bulunmaktadır. Bursa - Bilecik arası duble yol maalesef uzun bir süredir tamamlanamamıştır. Bu nedenle, can kayıplı trafik kazaları yaşandığı gibi, sanayicimizin ihracat için ağırlıklı olarak kullandığı Bursa'ya ve Gemlik limanına ulaşım olumsuz olarak etki

Çözüm Önerisi

Bu yolun en kısa sürede tamamlanması kazaların azalmasına neden olacak, daha hızlı ve daha az maliyetle Bursa'ya ve Gemlik limanına ulaşım imkânı sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

İlimizde ekonomisinde önemli bir yeri olan mermer üretimi ile kaynaklı olan atıklar çevre sorunlarına neden oluyor.

Çözüm Önerisi

Mermer atıklarını en aza indiren teknolojiler kullanılmalı ve mermer atıklarının değerlendirilebileceği tesisler kurulmalı.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

Maden sektöründeki en temel maliyet kalemlerinden olan doğalgaz, elektrik ve akaryakıt maliyetlerinin ve bu maliyetler üzerindeki ilave fon ve kesintilerin yüksek olması firmalarımızın üretimini ve ulusal ve uluslararası rekabeti güçleştirmektedir.

Çözüm Önerisi

Sanayi alanında kullanılan doğalgaz, elektrik ve akaryakıt üzerindeki üreticiye yönelik her türlü fon ve kesintilerin kaldırılması

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 5

Vergi ve ihracat rakamları üretim yerine göre kayda geçirilmemektedir.

Çözüm Önerisi

Çoğu şirketin genel merkezi ile üretim yeri farklı şehirlerde bulunmaktadır. Bu durum da üretim yapılan küçük şehirlerin elde etmesi gereken vergilerin şirketin genel merkezinin bulunduğu büyük şehirlere gitmesine neden olmaktadır

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

BOZÜYÜK TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Bozüyük TSO üyelerine düşük faizli uygun vadeli kredi imkânı sağlanması böylece esnaf ve sanatkârlar odası üyeleri ile TOBB üyeleri arasında da yaşanan haksız rekabetin ortadan kaldırılması

Çözüm Önerisi

Esnaf Sanatkârlar Odası gibi Ticaret ve Sanayi Odası üyelerine de Devlet tarafından kredi verilmesi için alt yapının oluşturulması. KOSGEB ve Diğer Devlet Kurumları'nın kredi ve destekler konusunda Ticaret Odası üyelerine özel destek paketlerinin hazırlanması

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

Bozüyük lojistik merkez çalışmasının tamamlanması

Çözüm Önerisi

İlçemiz Bozüyük Eskişehir Karayolu üzerinde Bozüyük Organize Sanayi Bölgesi bağlantılı olarak çalışmaları devam eden Bozüyük Lojistik Merkez Projesinin biran önce tamamlanarak faaliyete geçirilmesi Özellikle seramik sektörü başta olmak üzere anılan ürünlerin imalatı sırasında hammadde sevkiyatları ve yine mamul ürünlerin özellikle yurt dışı piyasalara hızla ve ekonomik şekilde ulaştırılmasında Demiryolu Taşımacılığı bölgemizde faaliyet gösteren başta büyük ölçekli firmalar olmak üzere tüm imalatçı firmalarımıza çok büyük zaman, nakliye, maliyet avantajı sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Bir milyar dolarlık ihracata konu üretim gerçekleştirilen bölgemizde en kısa zamanda Bozüyük lojistik merkez ile eşzamanlı Bozüyük gümrük müdürlüğünün açılması

Çözüm Önerisi

Bozüyük özelinde 2015 yılsonu itibariyle yaklaşık 400.000.000 \$ ve Bilecik Genelinde ise yaklaşık toplamda 1.000.000.000 \$'lık bir İhracat Potansiyeli mevcuttur. Bu tespitlerden hareketle 2017 yılında işletmeye alınması planlanan Bozüyük Lojistik Merkez Projesi ile birlikte Bilecik ve bölgede bizlere yakın dağınık halde ihracat ağırlıklı üretim yapan firmalara da hizmet verebilecek Bozüyük Gümrük Müdürlüğü açılması Firmalarımıza zaman ve maliyet avantajı sağlaması ile birlikte bölgemizdeki mevcut yatırımlar ve gelecek yeni yatırımcılar içinde cazibe oluşturacaktır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 4

Bozüyük'te uygulanan mevcut yatırım teşviklerinin bölgemiz ve gerekirse sektörler bazında ele alınması ve hayata geçirilmesi

Çözüm Önerisi

Bilecik Bozüyük Teşvik Uygulamaları konusunda 3. Bölgede yer almaktadır. Yatırımcılara Gerek Bozüyük Organize Sanayi Bölgesi gerek diğer OSB'ler ve gerekse de diğer yatırım alanları için daha fazla sektörde, daha uygun ve etkin teşvik uygulamalarına ihtiyaç duyulmaktadır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

Kalifiye eleman ihtiyaçlarının hızla ve etkin bir şekilde çözülebilmesi için Bozüyük Organize Sanayi Bölgesi içinde mesleki ve teknik eğitim merkezlerinin açılması

Çözüm Önerisi

Sanayi sektörünün ihtiyaç duyduğu eğitilmiş iş gücünün yetiştirilmesi amacıyla Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezlerinin Açılması Bozüyük Organize Sanayi Bölgemizde bulunan işletmelerin ihtiyaçlarına göre eğitim verilmesi ve eğitim merkezlerinden mezun olanların direk işletmelere yerleştirilmelerinin sağlanması. Özel sektör işletmelerinin özel meslekî ve teknik eğitim liseleri açmaları için teşvik edilmelerinin sağlanması.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı

12 - BİNGÖL

İllerde Yaşam Endeksi: 63.

Teşvik Bölgesi: 6

Nüfus (TÜİK - 2015)	267.184	Türkiye'de 64.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	185	61.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	2.110	71.
İstihdam (SGK - 2015)	25.461	66.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	5.692	68.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 22,4	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	9	74.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	3.559 \$	75.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	733 \$	79.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)		
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	1.291	61.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	2.330	74.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 124	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	797 TL	75.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,2	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	2.425 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	3.025 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	2.240 TL	71.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 9,2	TR ort: % 4,0

12 BİNGÖL

Bingöl'deki 1 Oda adına konuşacak il sözcüsü:

Erkan ÇALBAY

Bingöl Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Gülbahar Sulama Barajı'nın tamamlanması
- Bingöl; Muş, Tunceli, Bitlis gibi iller ile aynı kategoride gösterilerek 6. bölge illeri olarak daha fazla sektörel kapsam genişletilmesi
- 6 ayı ödemesiz 24 aylık faizsiz kredilerin yeniden Bingöl'deki, üretim yapan KOBİ'lerimize, tüccar ve esnaf vergi mükelleflerine kullanılması
- Kayıt dışı istihdam ve kayıtdışı ticaret sorunları
- Bingöl'de turizm yatırımları açısından sıcak termal su ve orman alanlarda bulunan su kaynakları değerlendirilmesi

BİNGÖL TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Bingöl'deki en önemli sorunlardan biri işsizliktir.

Çözüm Önerisi

Bingölekonomisinikamukurumlarındaçalışanlarınmaaşlarıveyurtdışındaçalışanlarımızın ailelerine katkıları oluşturmaktadır. Bu durum piyasayı durgunlaştırmaktadır. Esnaf ve tüccar; vergi, kira vb. giderleri ödeme sıkıntısı çektiğinden kepenk indirmektedir. İflas eden esnaf, tüccar çoğalmaktadır. Sanayi ve üretim olmayan Bingöl'de işsizlik oranı çok yüksek seviyededir. Bingöl nüfusunun büyük çoğunluğu tarım ve hayvancılık ile iştigal etmektedir. Tarım ve hayvancılığımız için çok önemli 1996 yılında temeli atılan 2000'de bitirilmesi hedeflenen Gülbahar Sulama Barajına ayrılan ödeneğin tam kullanılamadığı görülmektedir.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Teşvik yasası

Çözüm Önerisi

Bölge illeri içinde Bingöl, Malatya-Elazığ gibi iller ile aynı kıstasta değerlendirilmesi haksızlıktır. Bingöl olarak ulaşımda, sağlıkta, eğitimde dışa bağımlılık vb. yığınla sorunlarımız var iken bu illerin sağlık, eğitim ve ulaşımda hiçbir problemleri kalmamıştır. Bingöl'ün hakkaniyet ölçüleri ile değerlendirilmesi lazım, uzun yıllar terörden mustarip olmuş, güvenlik kaygısı gerekçe gösterilerek yatırım almamış, Bingöl; Muş, Tunceli, Bitlis gibi iller ile aynı kategoride gösterilerek 6. bölge illeri olarak daha fazla sektörel kapsam genişletilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Kalkınma Ajansı'nın, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın ve KOSGEB'in KOBİ hibe ve kredileri

Çözüm Önerisi

Bölgesel kalkınma stratejileri kapsamında uygulanan hibe ve teşvik desteklerinin genellikle ilin gelişmişlik düzeyine uygun olarak artırılması, bu alanda sağlanan desteklerde KDV, istihdam katkısı, kredi ve hibelerde uygulana gelir vergisi (602) harcama kaleminin kaldırılması, yatırımların hızlı ve güçlü olarak büyümesine katkı sunacaktır. Bu alanda 6 ayı ödemesiz 24 aylık faizsiz kredilerin yeniden Bingöl'deki, üretim yapan KOBİ'lerimize, tüccar ve esnaf vergi mükelleflerine kullanılması, üretim ve istihdam sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 4

Kayıt dışı istihdam ve kayıtdışı ticaret sorunları

Çözüm Önerisi

Kayıt dışı istihdam, sosyal güvenlik sistemimizin çok önemli yarasıdır. Bir işyerinde çalıştığı halde kayıtlı olmayan kişiler resmi verilere göre işsiz oldukları gibi sosyal yardımlaşma vakıflarından yardım aldıkları için gerçekten fakir muhtaç ihtiyaç sahibi kişilerin haklarına girmektedirler. Kayıt dışı gelir elde edenler de, diğer taraftan KDV, stopaj, yıllık vergi, işçi, kira vb. giderleri olan kayıtlı tüccar, esnafı da kayıt dışılığına itmektedir. Bu nedenle Bingöl'de yatırım alanları yeniden irdelenerek 1 çalışandan itibaren derecelendirme ve kişi sayısına uygun desteklerin yeniden Bingöl için ele alınması herkesin ve ülkenin faydasına olacaktır.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 5

Termal turizm sektörü

Çözüm Önerisi

Bingöl’de turizm yatırımları açısından sıcak termal su ve orman alanlarda bulunan su kaynakları değerlendirilmelidir. Bingöl’e 20 km uzaklıkta Ilıcalar Beldemiz Erzurum yolu üzerindedir. Şifalı kaplıcalara sahip beldemizde üniversitemiz ve özel bir firmanın otel ve motelleri bulunmaktadır. Beldemiz aynı zamanda sit alanıdır. Bingöl, bölgemiz ve ülkemiz için önemli olan kaplıcalara yapılacak yatırımların her türlü engeli kaldırılmalıdır. SİT Alanı dışına çıkarılmalıdır. Bingöl, bölgemiz ve ülkemiz dağ sporları için önem arz eden, Bingöl Haserek Kayak Merkezine daha fazla yatırım yapılarak, otelde yatak sayısı, kayak pistinin uzatılması, yeni kayak pisti ve ulaşım vb. imkânlar sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı

Nüfus (TÜİK - 2015)	340.449	<u>Türkiye'de</u> 55.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	128	69.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	2.507	69.
İstihdam (SGK - 2015)	22.483	71.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	4.129	70.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 18,4	<u>TR ort:</u> % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	12	72.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	3.534 \$	76.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	1.776 \$	75.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)		
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	1.077	65.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	3.139	71.
Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 225	<u>TR ort:</u> % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	1.329 TL	70.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 2,6	<u>TR ort:</u> % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	1.544 TL	<u>TR ort:</u> 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	3.707 TL	<u>TR ort:</u> 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	4.493 TL	59.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 10,8	<u>TR ort:</u> % 4,0

13 BİTLİS

Bitlis'teki 2 Oda adına konuşacak il sözcüsü:

Davut TEZCAN

Bitlis Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Finansmana erişimin yatırıma engel olması
- 16 yıldır yapım aşaması bekleyen havaalanının yapılması
- Huzur ve güven ortamının yeniden sağlanması

BİTLİS TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Mevcut teşvik yasası Bitlis'te beklenen yatırımı ve istihdamı getirmemiştir.

Çözüm Önerisi

İllerin gelişmişlik seviyesi baz alınarak illerin de görüşü alınarak iller bazında yeni teşvik yasası çıkarılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

Kamulaştırılması yapılmış ve projeleri çizilmiş yaklaşık 16 yıldır yapım aşaması beklenen havaalanı

Çözüm Önerisi

Havaalanının ilimize kazandırılması talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

Tarihi eserlerimizin restorasyonu yapılarak turizme açılması, binlerce yıllık geçmişle çok sayıda medeniyetlere ev sahipliği yapan Bitlis'in inanç turizmine açılması

Çözüm Önerisi

Tarihi eserlerin korunması ve ilimizin inanç turizmine açılması talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 4

Yeni anayasanın bir an önce çıkarılması

Çözüm Önerisi

Yeni anayasanın bir an önce çıkarılması için siyasi partiler birleşerek orta karar vermesi talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Başbakanlık

Sorun 5

Paralel yapının bölgede yaşayan iş adamlarını fişleyerek zarar verdiği ve devletle karşı karşıya getirdiği bölgenin huzurunu bozduğundan fişlemelerin gözden geçirilmesi

Çözüm Önerisi

Paralel yapıyla top yekün mücadele edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

TATVAN TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Bitlis için çevre planında yapılması düşünülen değişikliklerin henüz tamamlanmamış olmasından kaynaklı Tatvan'ın da yaşamakta olduğu sorunlar

Çözüm Önerisi

Bitlis'in çevre planı yapılmış, onay aşamasında Tatvan Ticaret ve Sanayi Odası olarak gözden kaçan ve yeterli görülmeyen yatırım ve yaşam alanlarının düzeltilmesine ilişkin çalışmalar yapılarak itirazlarda bulunulmuştur. Ancak bugüne kadar bu değişiklikler henüz onay almadığı için maalesef birçok yatırımcı bu sıkıntıları görerek yatırım yapmaktan vazgeçmiştir. Bitlis çevre planı ve Tatvan kıyı şeridi ile ilgili afet kapsamında olmasından kaynaklı sıkıntılardan bir an önce ele alınması ve kamu yararı gözetilerek ilgili düzenlemelerin yapılması elzemdir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 2

Bitlis'te altyapısı tamamlanan Organize Sanayi Bölgesinde yatırımcıların talepleri alınmaya başlanmıştır. Ancak yoğun rağbet gören Tatvan'da da bir Organize Sanayi Bölgesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

Alternatif ikinci bir organize sanayi bölgesinin ağır bacalı sanayi kolları için acil eylem planına alınarak Bitlis katı atık merkezinin olduğu bölgede yapımına karar verilmesi halinde, bölgedeki madenlerin işlenmesine yönelik veya daha farklı imalatlar için büyük ölçekli yatırımcının önü açılmış olacaktır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Tatvan üzerinden İran'a kadar Van Gölü üzerinden devam eden demiryolu (raylı taşıma) taşımacılığının revizyonu ve nakliyede yoğunluklu kullanımının sağlanması

Çözüm Önerisi

Tatvan'dan demiryolu ağı geçmesine karşın maalesef nakliye sektörüne bir katkısı bulunmamaktadır. Sebebi ise pahalı taşıma maliyetleri ve her gün düzenli seferlerin olmamasıdır. Nakliye sektöründe yakıt kullanımından kaynaklı maliyetlerin düşürülmesinin en etkin yolu demiryolu taşımacılığıdır. Maalesef istenilen boyutta bir taşımacılık yapılamamaktadır. Bu rayların revize edilerek seferlerin düzenli hale getirilmesi Tatvan'da faaliyet gösteren imalatçı firmaların nakliyeden kaynaklı maliyetlerini düşürerek büyük katma değer sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 4

Teşvik ve desteklerden Tatvan maalesef istenilen düzeyde destek alamamıştır.

Çözüm Önerisi

Tatvan istenilen düzeyde destek alamamasının en büyük nedenlerinden biri maalesef yatırımcıya yatırım yeri tahsisi yapmamamızdan kaynaklanmaktadır. İklim koşulları, yatırım alanlarına uzaklığı, ulaşım maliyetleri gibi problemler de başka sorunlar olarak karşımızda durmaktadır. Yeni deneyimden uzak yatırımlar yerine, daha önce başarılı iş modelleri geliştirmiş, büyük ölçekli yatırımcıların yatırımlarının desteklenmesinin beraberinde yan sanayi, imalat ve hizmet kollarının da gelişmesine katkısı olacağına inanıyoruz. Tatvan'dan geçmekte olan demiryollarının yeniden revize edilerek sefer sayısının artırılması ve ulaşım maliyetlerinin düşürülmesinin de etkisi büyük olacaktır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 5

Finansmana erişim bölgenin ekonomik sorunları ile uğraşan yatırımcının önündeki en büyük sorunlardan biri olarak durmaktadır.

Çözüm Önerisi

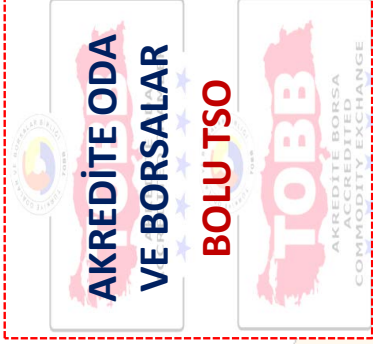
KOSGEB ve Kalkınma ajansı gibi, yatırımcı ve küçük girişimcilere destek olan kuruluşların bütçelerinin bölgeye pozitif ayrımcılık yapılarak daha yüksek rakamlarda olması ve bu kuruluşların ilgili birimlerinde yeterli sayıda uzman bulundurulması işlerin daha hızlı ve süratli olmasına ve gelişime destek sağlayacaktır. Ayrıca faiz oranlarının yüksek oluşu, bankaların keyfi şekilde daha önce müşterilerinin belirlenmiş kredi limitlerini hiçbir gerekçe göstermeden aşağı çekmeleri, bölgede teminat olarak bankalara sunulan gayri menkul kıymetlerin gerçek değerlerinin altında değerlendirilmesi yatırımcının önüne set çekmektedir.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

14 - BOLU

İllerde Yaşam Endeksi: 3. | Teşvik Bölgesi: 2

Nüfus (TÜİK - 2015)	291.095	Türkiye'de 60.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	260	50.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	7.079	43.
İstihdam (SGK - 2015)	58.450	43.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	17.982	Mengen 35.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 30,8	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	64	48.niçaağa
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	119.249 \$	51.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	186.009 \$	29. Gerede
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	4	23.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (Gib - 2015)/durnu	1.886	49.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (Gib - 2015)	6.768	Sebett Kıbrıscık 50.
Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 184	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	3.059 TL	47.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 2,9	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	5.779 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	9.984 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	9.174 TL	40.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 3,4	TR ort: % 4,0

BOLU TSO - GEREDE TSO

14 BOLU

Bolu'daki 2 Oda adına konuşacak il sözcüsü:

Ersin KAŞKA

Gerede Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Karabük/İsmetpaşa demiryolu hattının Gerede-Bolu–Düzce üzerinden Sakarya/Arifiye demiryolu hattına bağlanması
- Bolu Köroğlu Dağı Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesinin planlama çalışmalarının en kısa sürede tamamlanması
- Gerede Arkut dağı ve kayak merkezinin de gerekli master planlarının yapılması
- İlçelere pozitif ayrımcılık yapılarak teşvik sisteminin değiştirilmesi
- Finansmana erişimde yaşanan sıkıntılar

BOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

TKDK desteklerinin henüz 81 ile yaygınlaştırılmamış olması

Çözüm Önerisi

Geçtiğimiz dönemde çalışmalarını başlatılan TKDK desteklerinin 81 ile yayılması ile ilgili düzenlemelerin ve il koordinatörlüklerinin hayata geçirilmesi

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Yatırım teşvik sisteminde yapısal iyileştirme ihtiyacının bulunması

Çözüm Önerisi

Mevcut yatırım teşvik sistemi, genel itibarıyla operasyon maliyetlerinde indirimler şeklinde çalışmaktadır. Sistemin başlangıç maliyetlerini desteklemede yetersiz kalması yatırım finansmanını pahalı hale getirmektedir. Sistemde faiz desteği aracının yaygınlaştırılması ve güçlendirilmesi, operasyon maliyetlerinde ise enerji indirimlerine ağırlık verilmesi talep edilmektedir. Ayrıca, herhangi bir bölge ayrımı olmadan, imalat sanayi firmalarının yaptığı mevcut yatırımı genişletme yatırımlarında, belli bir ölçüye kadar (örneğin yapılacak olan genişletme yatırımı büyüklüğü, önceki yatırım tutarının % 50'sini geçmeyecek şekilde) sabit yatırım giderleri ve makine yatırımlarının da teşvik kapsamına alınması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

Yatırım ortamının istenen düzeyde olmayışı dolayısıyla, lisans mezunu genç nüfusta kariyer kısıtı sebebiyle beyin göçü veya işsizlik oluşması; ayrıca imalat sektöründe istihdam edilecek nitelikli ara eleman personel bulunmaması

Çözüm Önerisi

Bolu gibi önemli coğrafi konumlarda bulunan şehirlerde, beyaz yaka istihdamı yoğun olan kimya, savunma sanayi, otomotiv vb. sektörlerde yatırımı özendirici ilave düzenlemeler yapılarak yatırım cazibesinin artırılması, bu yolla genç nüfusun şehirde istihdamına ve beyin göçünün engellenmesi katkı sağlanması gereklidir. Meslek Liseleri ve MYO'ların OSB alanları içine taşınması, müfredatın uygulamalı eğitimlere göre yeniden düzenlenmesi ve staj sürelerinin uzatılması talep edilmektedir. Sektörel asgari ücret uygulamasına geçilmesi; sektörlerin iş güvenliği derecelerine göre farklı asgari ücretlere sahip olması, daha riskli sektörler için daha yüksek asgari ücretlerin belirlenmesi önemlidir.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 4

İşverenlere çeşitli mevzuat ile getirilen belge vb. yükümlülüklerin getirdiği yük ve yaptırımlar

Çözüm Önerisi

Son dönemde uygulanmakta olan İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları, İşyeri Hekimi ve İş Güvenliği Uzmanı Bulundurma Zorunluluğu, İlk Yardım Bilen Eleman Zorunluluğu, Mesleki Yeterlik Belgesi Zorunluluğu (40 Branşta), K Belgesi ve SRC Belgesi Gibi Tedarik Maliyeti Yüksek Yetki Belgeleri (Ulaştırma Sektörü İçin), E-Fatura, E-İmza, E-Tebliğat vb. Uygulamaların işverenler üzerinde meydana getirdiği mali yük ve yaptırımlara ilişkin hafifletici düzenlemeler yapılması gereklidir. Ayrıca, iş sağlığı ve güvenliği işlemlerinde kullanılan tehlike sınıflarının daha fazla çeşitlendirilerek bunlara ilişkin derece kriterleri belirlenmeli ve kademeli uygulamanın genişletilmesi talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

GEREDE TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Gerede Arkut Kayak Merkezi Yeni Master Planı

Çözüm Önerisi

Gerede'nin Kuzeyinde 1600-1900 metre yükseklikte Arkut dağında 5 km uzunluğunda ve 1 km uzunluğunda FIS (Uluslararası Kayak Federasyonu) tarafından homopolasyonu yapılmış 2 adet kayaklı koşu pisti mevcuttur. Uluslararası Karayoluna en yakın (Gerede Şehir Merkezi 5 km) FIS dalında tescilli Gerede Arkut Kayak Merkezi yeni Turizm Master planı hazırlanarak Mevcut arzın artırılması, kış sporlarının çeşitlendirilmesi kayak pisti geliştirilerek sayısının artırılması Şehir Merkezinden kayak merkezine teleferik projesi hazırlanması, Yaz aylarında ise ilgili alanlarda bulunan futbol sahaları artırılarak kamp yapan spor kulüplerinin kendi tesislerinde bölgeye yatırım yapması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 2

Bolu'nun Bölgesel ve Sektörel Teşviklerde 2. Bölgede Olması

Çözüm Önerisi

Bolu'nun Komşu illeri Düzce 4. Karabük ve Zonguldak 3. Derece iller arasında bulunması ilimiz ve ilçelerine haksız rekabet oluşturmakta ve yatırımcının Bolu'ya yatırım yapmasının kaçışına sebep olmaktadır. Bolu komşu illeri ile aynı kulvarda değerlendirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

Hayvancılık Sektörüne Destekler

Çözüm Önerisi

Gerede Kuzeydeki dağlık alanın 1600-1900 metre yüksekliklerinde, Güneydeki dağlık alanın 1700-2200 metre yüksekliklerinde düz şeritler halinde Gerede yaylaları ile Başkente 1 saat mesafede kırmızı et üretiminde avantajlara sahiptir. Bölgemiz Hayvancılık Organize sanayi Bölgesi kurulması konusunda desteklenmelidir. Mera Kanunu yeniden ele alınarak Mera Vafında ama meskûn mahal içinde kalmış bölgeler Mera vafından çıkarılarak ekonomiye kazandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Gıda Üretim ve Soğuk Hava Depolarının Desteklenmesi

Çözüm Önerisi

Batı Bölgesinde yıl ortalama sıcaklık değerleri Gündüz 18 derece Gece 7-8 derece olan Gerede Sektörel Teşviklerle Gıda üretim Sektörü ve Soğuk hava depoları kurulması konusunda desteklenerek bölgenin avantajlarından yararlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 5

Ankara'da bulunan askeri birliklerin çevre illere taşınması

Çözüm Önerisi

Ankara İçerisinde iken çevre illere taşınması düşünülen Askeri Birliklerden uygun olan bir birliğin Jeopolitik konumu ile Başkent'in dibinde ve coğrafi yapısı ile artıları olan Gerede Bölgesine taşınması desteklenmelidir.

İlgili Kurumlar

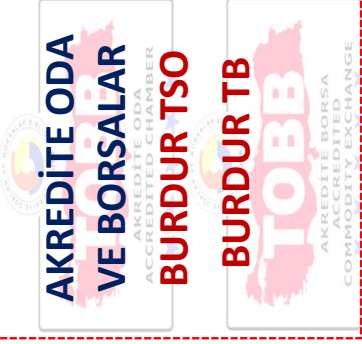
Milli Savunma Bakanlığı

15 - BURDUR

İllerde Yaşam Endeksi: 43.

Teşvik Bölgesi: 3

Nüfus (TÜİK - 2015)	258.339	Türkiye'de 65.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	199	56.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	5.780	52.
İstihdam (SGK - 2015)	37.579	61.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	10.018	53.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 26,7	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	139	31.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	201.631 \$	38.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	33.313 \$	55.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	2	37.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	1.719	54.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	6.754	52.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 139	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	2.244 TL	58.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,0	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	7.205 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	8.579 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	6.691 TL	49.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 3,1	TR ort: % 4,0

15 BURDUR

Burdur'daki 3 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Hasan Yalçın MEÇİKOĞLU

Bucak Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Burdur yatırım ortamının önündeki engeller
- OSB mevzuatının katılıktan kurtarılarak OSB'ye yakın noktalarda faaliyete başlamış işletmelerin Islah OSB kapsamına alınarak altyapı eksikliklerinin giderilmesi
- Maden arama ve işletme ruhsatlarındaki prosedürler ve bürokratik engellerin azaltılması, orman bölgelerindeki istimlak bedellerinin düşürülmesi
- Blok mermer satışının sahip olduğu riskler nedeniyle katma değer kaybının önlenmesi için mermerin işlenmesini teşvik edecek özel önlemler ve desteklerin planlanması
- Organize hayvancılık bölgelerinin kurulması için devlet desteğinin sağlanması
- Pancar üretim kotasının kaldırılması
- Burdur'un avantajlı endüstriyel tarım ürünlerinin (anason, susam, haşhaş, vb.) geliştirilmesinin desteklemesi

BURDUR TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Burdur’da Sanayinin gelişmesinde ciddi yapısal sorunlar bulunmakta, bu durum ilin gelişmesini engellemekte, nüfusun diğer illere göç etmesine neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Teşvikte 4. Bölge, yatırımlardaki bürokratik ve yasal engeller kaldırılmalı, yatırımcıların finansman talepleri için alternatifler üretilmeli, krediye ulaşımı kolaylaştırılmalı, mesleki eğitim güçlendirilmeli, nitelikli ara eleman ihtiyacı karşılanmalı, ortaklık kültürünün gelişmesine yönelik işbirliği imkânları geliştirilmeli, Ekonomide yerel dinamikler desteklenmeli, Üniversite-sanayi işbirliği hükümetçe öncelikli ele alınmalıdır. OSB mevzuatı katılıktan kurtarılarak OSB’ye yakın noktalarda faaliyete başlamış işletmelerin İslah OSB kapsamında alt yapı eksikliklerinin giderilmesi sağlanmalı, Hızlı tren hattı yük ve yolcu taşımaya uygun olmalı, Bucak ilçemizde bir istasyon olmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Madencilik ve özellikle mermer Burdur’un en önemli istihdam ve katma değer üreten bir ekonomik değeri haline gelmiştir. Ancak bu sektörden çok daha fazla katma değer ve istihdam oluşturulabileceği halde yeterince yararlanılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Maden arama ve işletme ruhsatlarındaki prosedürler ve bürokratik engeller azaltılmalı, Orman bölgelerindeki “istimlak bedelleri” düşürülmelidir. Madencilikğin çevreye olumsuz etkilerini azaltacak maden atıklarının ekonomiye kazandırılmasına yönelik proje ve ar-ge çalışmaları desteklenmeli, rezervi biten maden ocaklarının tekrar doğal sisteme uyumlu hale getirilmesi için kamu kurumlarının firmalara rehberlik etmesi sağlanmalı, blok mermer satışının sahip olduğu riskler nedeniyle katma değer kaybının önlenmesi için mermerin işlenmesini teşvik edecek özel önlemler ve destekler planlanmalı, böylece istihdam ve katma değer artışı sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 3

Burdur ili önemli bir tarım ve hayvancılık potansiyeline sahip olmasına rağmen birçok yönden yeterli gelişme ivmesini yakalayamamıştır.

Çözüm Önerisi

Tarımsal Girdi maliyetleri düşürülmeli, organize hayvancılık bölgelerinin kurulması için devlet desteği yapılmalı, tarımsal desteklerde destek dönemi 1 yıllık dönemde değil orta-uzun vadeli bir zamanda olmalı ki üretici önünü görebilsin. Çiftlik hayvancılığı teşvik edilmeli, karma yem kontrolleri daha sıkı yapılmalı, besicilikte önemli bir girdi olan pancar küspesi üretiminin artırılması için pancar üretim kotasının kaldırılması ya da genişletilmeli, Burdur ilinin avantajlı endüstriyel tarım ürünlerinin (anason, susam, haşhaş, vb.) geliştirilmesi desteklemeli, kaliteli ürün ve ıslah çalışmaları için ar-ge ve eğitim destekleri artırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Bilhassa OSB ve Küçük Sanayi Sitelerindeki enerji maliyetinin düşürülmesine yönelik teşvik.

Çözüm Önerisi

Enerji tüketimi fazla olan bilhassa OSB – Organize Sanayi Bölgeleri, Küçük Sanayi Sitelerinde yörenin konumuna uygun olarak Yenilenebilir Enerji teşvik edilerek girdi maliyetlerinin düşürülmesine katkı sağlanarak rekabet gücümüz artırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

Şehir ticareti her geçen gün kan kaybetmekte, küçük esnaf faaliyetleri yerini zincir mağazalara bırakmakta, birçok meslek de kaybolmaya yüz tutmaktadır. Küçük işletmelerin kapanması sosyal sistemin de ağır hasar görmesine neden olmakta, aileler dağılmakta ve göç artmaktadır.

Çözüm Önerisi

Küçük esnafı koruyucu önlemler alınmalı, zincir mağazaların her sokağa rahatça girmesi engellenmeli, yerel esnafın bir araya gelerek ölçeklerini büyütme teşvik edilmeli, bu bağlamda KOSGEB'in işbirliği-güç birliği desteği 5 işletmeden değil, bütün girişimciler için bu sayı 3'e indirilmelidir. Firmaların kurumsallaşma ve markalaşmaları için yürütülen programlar olumlu ancak geliştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, KOSGEB

BURDUR TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Burdur'da geçimini hayvancılıktan karşılayan 28.000 aile ürettikleri sütü para çevirirken sorun yaşamakta ve ekonomik krize düşmektedirler. Üretilen sütün fazla olmasından dolayı firmalar sütü satın almamakta, ödemeleri geciktirmekte, yem takası yaparak 45 TL olan yemi 52 TL olarak satmaktadırlar.

Çözüm Önerisi

ESK'nın derhal süt alımını bırakması, süt tozu yapan firmalara ihracatta 1 tonda 6 bin TL destek vererek üretilen tüm sütü alma garantisini sağlamalıdır. Diğer taraftan market yasasının acilen yürürlüğe girmesi, süt sanayisini de rahatlatacak önemli bir adım olacaktır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü (ESK)

Sorun 2

Burdur'da Hayvancılıkta Kullanılan Yem Maliyetlerinin Yüksekliği ve Kaba Yem Açığından dolayı yem kalitelerinin düşüklüğü bu sorunların ışığında maliyet başına verimliliğin düşük olması

Çözüm Önerisi

Burdur gibi hayvancılığın merkezi olan bir ilde çayır-mera alanları %4 düzeyindedir ve yem bitkileri üretimleri yetersiz düzeydedir. Özellikle sulu tarım yapılan arazilerde kışlık yem bitkileri üretimine destek olunmalıdır. Silaj teknikleri açısından çiftçilere belli başlı eğitimler verilip, silaj üretimi artırılabilir. Kaba yem kaynaklarından olan mısır, yağlı tohum bitkileri vb. ürünlerin üretimini yapan çiftçilerimize özel teşvikler verilmelidir. Ayrıca fabrika yemi maliyetlerini de düşürmek açısından ilimizdeki yem fabrikaları artırılabilir. Çünkü ilimizdeki hayvancılık potansiyeline bakıldığında, fabrika yemi üretim kapasitesi yeterli düzeyde değildir.

İlgili Kurumlar

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK), Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Burdur'da Tarım ve Hayvancılık politikaları sonucu oluşan, süt te üretim fazlalığı, et te ise üretim açığı oluşmaktadır. Hayvancılıkta ithalata dayalı yanlış politikalar izlenmekte ve bu sorun giderek daha büyümeye ve çözülemez hale gelmektedir.

Çözüm Önerisi

Et için küçükbaş, süt için büyükbaş hayvan üretimine geçilmeli, çiftlikler et ve süt olarak ikiye ayrılmalı ve destekler bu ayrıma göre verilmelidir. Mera kanunu yeniden yapılandırılmalıdır. Bir kez ithalat yapıldıktan sonra, kademeli olarak 9aylık,6aylık,3aylık ve hemen kesim şeklinde erkek sığır alımı yapılmalı et üreten çiftliklere dağıtımı yapıp, hem çiftlikler hem de sakatat ve deri sektöründe çalışmaya devam edecektir.

İlgili Kurumlar

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK), Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Ülkemizdeki anason üretiminin % 35 ila % 40'ı Burdur ilinde gerçekleşmektedir. Bu üretimin çoğunluğu İlimizin batısında bulunan ilçelerde özellikle de Çavdır ve Yeşilova'da yaygın olarak görülmektedir. Ama son yıllarda anasonun giderek hem iç pazar hem de dış pazarda değer kaybetmektedir.

Çözüm Önerisi

Anason ihracatının desteklenmesi, anason üreticilerinin de diğer üreticiler gibi aynı girdi maliyetlerine katıldığı halde pazar bulamamasından dolayı, bu maliyetlerin ağırlık daha da fazla üstlerine binmektedir. Bundan dolayı anason üreticilerine özel teşvik verilmesi, önlerindeki ihracat engellerinin kaldırılması ayrıca sadece alkol üretiminde kullanılmayan anasonun insan ve havan sağlığı açısından çok önemli faydalarının olduğu konusunda tüketiciyi bilinçlendirecek çalışmalar yapılması ve bu konuda eğitimler verilmesi aynı zamanda anason üreticilerine iyi bir iç pazar oluşturacaktır.

İlgili Kurumlar

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK), Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

BUCAK TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

OSB ihtiyacı

Çözüm Önerisi

Mevcut OSB dolu durumda olduğundan, yatırımcıya yer tahsisi yapılamamaktadır. İslah OSB bölgesi kurularak, hem yatırımcıya yer tahsisi yapılmalı, hem de mevcut sanayi fabrikaları düzene sokularak OSB bölgesine dahil edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Demiryolu bağlantısı

Çözüm Önerisi

Bölge üretiminin çoğunluğu çimento ve mermerdir. Her iki ürün grubu da ağır tonajlıdır. Üretilen mamulün taşınması karayolu ile sıkıntılıdır. Limana ulaşım yoğun karayolu trafiği oluşturmakta ve maliyet artmaktadır. Demiryolu bağlantısının limana yapılması halinde maliyet düşürecek, turizm kentinin trafiğini azaltacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Teşvik ve Destek ödemeleri

Çözüm Önerisi

Süt ve süt ürünlerinin ihracatında ihracata dönük devlet destek ve ödemelerinin üretici yerine doğrudan ihracatı yapan firmaya ödenmesi gerekmektedir. Gıda üreticileri bu şekilde ihracata daha fazla önem verecek, bölgede üretilen süt işlenerek ihracata gidecektir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü (ESK)

16 - BURSA

İllerde Yaşam Endeksi: 19.

Teşvik Bölgesi: 1

Nüfus (TÜİK - 2015)	2.842.547	<u>Türkiye'de</u> 4.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	3.445	5.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	71.548	4.
İstihdam (SGK - 2015)	656.276	4.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	196.478	4.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 29,9	<u>TR ort:</u> % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	4.168	4.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	8.634.502 \$	Yenişehirli.2.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	8.050.555 \$	5.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)	66	3.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	25.330	İnegöl 5.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	79.237	5.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 158	<u>TR ort:</u> % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	45.706 TL	5.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 2,5	<u>TR ort:</u> % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	10.195 TL	<u>TR ort:</u> 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	14.861 TL	<u>TR ort:</u> 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	148.481 TL	5.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 4,4	<u>TR ort:</u> % 4,0

AKREDİTE ODA VE

BORSALAR

BURSA TSO

BURSA TB

GEMLİK TSO

İNEGÖL TSO

KARACABEY TSO

KARACABEY TB

ORHANGAZI TSO

16 BURSA

Bursa'daki 13 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Metin ANIL

İnegöl Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Lojistik kolaylıkların sağlandığı, yer maliyetinin yatırım maliyeti içerisinde minimal ölçekte tutulduğu, üniversite ile yakın işbirliği içinde olan teknoloji geliştirme merkezi-teknoloji transfer ofisi-araştırma merkezlerinin kümelenen sektörler içerisinde faaliyette bulunduğu, fiber optik altyapısı ve kesintisiz enerji kaynağı ile Sanayi 4.0'a hazır yeni OSB'lerin kurgulanması
- Gemlik tipi zeytin ülkemizde zeytin üretimi, depolama ve satış merkezi haline getirilmesi için, gerekli depolama satış alanları oluşturulabilecek Ürün İhtisas Borsası vasıtasıyla bir merkez haline getirilmesi
- Bursa'nın tüm ilçelerini de kapsayacak bir şekilde bütünsel bir yaklaşımla "Bursa turizm master planı"nın oluşturulması
- Bursa'nın, deniz - kara ve demiryolunun bir arada kullanılacağı intermodal taşımacılığa uygun bir lojistik köye sahip olmaması ve Bursa'da denizyolu taşımacılığını geliştirilmesi için yeni bir liman ihtiyacı

BURSA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Yetişmiş ve tecrübeli ara eleman, tekniker, mühendis ve araştırma geliştirme uzmanları ile araştırma geliştirme mühendisleri ve laboratuvar uzmanları gibi insan kaynağının yetersiz kalması

Çözüm Önerisi

Nitelikli eleman ihtiyacının iş dünyasının ihtiyacını karşılayacak şekilde karşılanabilmesi için, eğitim müfredatının ilköğretimden üniversiteye dek yeniden düzenlenmesi ve bölgesel ihtiyaçlar gözetilerek okullarda açılacak bölümlerin belirlenmesinde il istihdam mesleki eğitim kurulu ve ticaret sanayi odalarının etkin rol oynamasının sağlanması ve eğitim müfredatının iş dünyasının beklentilerini karşılayabilecek düzeyde olması adına ilgili oda ve borsaların mesleki eğitim kurumlarının yürütmesini bünyesinde sağlaması ve mesleki yeterliliklerin belgelendirilmesi

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

Sorun 2

İleri teknoloji ürün ihracatının beklenen seviyenin altında kalması

Çözüm Önerisi

İleri Teknoloji ürünlerin toplam ihracat payı % 3,5 civarında ve ülkemizin ihracat kg fiyatı 1\$ civarındayken katma değerli ileri teknoloji ürünlerin üretiminin teşvik edilmesini zorunlu kılmaktadır. Sadece yatırım yaparak çözülebilecek bir sorun değil; insan kaynağı, ARGE ve ARGE altyapısı, araştırma merkezi sayısının artması, bölgesel tematik üniversite veya fakültelerin oluşturulması, yatırım ile eş zamanlı yerine getirilmesi gereklidir. Yatırım teşvik yanı sıra tüm bu unsurların birlikte düşünülmesi gerekmektedir. Bu tür ürünler genellikle kritik sektörlere yönelik olduğu için, başlangıçta devletin en büyük alıcı konumunda olması, sektör kendi ayakları üzerinde durana kadar gereklidir

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

Milli otomobil üretiminin istenilen düzeyde yapılamamasının ekonomik büyüme potansiyelimizi sınırlayan bir faktör haline gelmesi

Çözüm Önerisi

Ülkemiz henüz otomobil tüketiminde doyumluğa erişmemiştir. Yaklaşık yılda 600.000 araç ülkemizde satılmaktadır. Gelişmiş bir otomotiv yan sanayimiz nedeniyle aslında milli otomobil üretecek altyapımız ve insan gücümüz oluşmuş durumdadır. Bursa elektronik, yazılım ve mekanik aksam üretebilecek kapasitededir. Kaliteli bir yerli otomobil iç ve dış talebi artıracak, ekonomik büyümede katma değer yaratacaktır. Bursa gelişmiş otomotiv ana ve yan sanayisi ile yerli araç üretebilecek olgunluğa gelmiştir. Bu nedenle yerli, milli otomobil imalat merkezinin bursa olması önerilmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

Bursa'nın, deniz - kara ve demiryolunun bir arada kullanılacağı intermodal taşımacılığa uygun bir lojistik köye sahip olmaması ve Bursa'da denizyolu taşımacılığını geliştirilmesi için yeni bir liman ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

Lojistik maliyetlerin, ürünün satış fiyatının %4'ü ile %20'si arasında olduğu, kar marjının ise %5'lere, hatta %1-2'lere düştüğü bir ortamda lojistiği etkili kullanmak önemli bir rekabet avantajı sağlamaktadır. Bursa sanayisinin lojistik ihtiyacının karşılayacak olan liman, hızlı tren ve otoyol projeleriyle entegre edilecek lojistik köy projesinin lojistik avantajları ile bursa teknoloji organize sanayi bölgesi projesinin ileri teknoloji üretimle sağlanacak katma değerlerin ihracata büyük katkı sunacağı açıktır. Bu kapsamda hızlı tren ve bursa çevre yolundan ulaşım sağlanabilecek olan Mudanya ilçesi Ketendere mevkiindeki yük, kargo ve yolcu limanlarının en kısa sürede yapılması gerekmektedir

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 5

1.bölgeye orta-yüksek teknolojiye yönelik özel teşvik politikası; OSB’lerde yer/lojistik sorunlarının gelişme alanları ve yeni yatırımı engellemesi; ileri teknoloji/katma değerli yapıya dönüşüm için bilgi-sermaye birikimi ihtiyacı; uluslararası akreditasyona sahip lab. ve sertifika merkezi ihtiyacı

Çözüm Önerisi

İçinde teknoloji geliştirme merkezi-teknoloji transfer ofisi-araştırma merkezleri olan, kümelenmeyle ana-yan sanayi işbirliğini gözeten, yeni ihtisas OSB’ler; kurulmakta olan Bursa Teknoloji OSB (TEKNOSAB) örneğindeki gibi, altyapı/ üst yapısıyla mevcut anlayıştan farklı yeni nesil OSB olarak kurgulanmalı. Firmaların bütünsel olarak desteklenmesine yönelik programlar geliştirilmesi, kümelenmelerin olduğu bölgelerde ortak sektörel araştırma merkezleri kurulması, uluslararası akreditasyona sahip, test, laboratuvar ve sertifika merkezi kurulması ve 1.bölgeye özel olarak sektörler göre üretim planlaması ve teşvik politikalarının potansiyel alanları güçlendirecek şekilde revize edilmesi

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

BURSA TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Et sektörünün gelişimi ve istikrarının sağlanması gerekir.

Çözüm Önerisi

Canlı Hayvan Eylem Planı oluşturulmalı ve besi hayvancılığı destekleri yeniden düzenlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Yatırım teşvikleri yelpazesi genişletilmelidir.

Çözüm Önerisi

Makine parkını yenilemek isteyen üreticileri teşvik amacıyla Yatırım Teşvik Enstrümanı geliştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Tekstil sektöründe iç pazarda üretilen ürünlerin katma değerinin arttırılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

İç pazarda üretilecek olan ürünlerin hammaddelerinde anti dumpinglerin olmaması, dolayısı ile ihracatının arttırılması sağlanmalıdır. (Ham bezin ithal edilerek (anti dumping uygulanmadan) işlenmesi ve katma değer yaratılması sonucu ihracata yöneltilmesi)

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 4

Yabancı işgücü konusunun netleştirilmesi.

Çözüm Önerisi

Özellikle tekstil gibi yoğun işgücü harcayan sektörlerde, yabancı menşeli çalışanların statüsünün netleştirilerek yasal zeminin oluşturulması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 5

Kayıt dışılığın yarattığı olumsuz rekabet koşulları

Çözüm Önerisi

Gıda sektöründe yaşanan kayıt dışılığın ülke adına yarattığı ekonomik kaybın dışında gıda güvenliği hususunda da olumsuz etkileri bulunmaktadır. Bilinçlendirme kampanyaları ve eğitim dönemi çalışmaları ile denetim hususları arttırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

GEMLİK TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Gemlik'te bir organize sanayi bölgesi bulunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Gemlik 13 milyar dolar ihracat hacmi ile Türkiye ihracatına büyük katkılar sağlamaktadır. Büyük limanları, uluslararası deniz yollarına yakınlığı ve alt yapısı ile her türlü yatırıma cevap verecek düzeydedir. İlçemizde yapılacak kapsamlı bir organize sanayi bölgesi ile hem bölgemiz hem de ülke ekonomimiz büyük kazançlar sağlayacaktır

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Gemlik körfezinde turizmi canlandırarak ve değer katacak bir yat limanı bulunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Sanayisi, limanları ve zeytininin yanı sıra, Gemlik 1. Derecede turistik hüviyete sahip bir ilçemizdir. Mevcut ekonomik dinamiklerinin yanında turizmin de canlanması için körfezimize bir yat limanının yapılması ekonomimize büyük katkılar sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 3

Marmarabirlik zeytin alım ve satışlarında Gemlik zeytini ile diğer bölgelerde yetişen zeytinleri bir tutup aynı fiyat oranında alım yapmakta ve Gemlik zeytini üreten müstahsillerimizi mağdur etmektedir.

Çözüm Önerisi

Türkiye'nin en kaliteli sofralık zeytinleri hiç şüphesiz ki Gemlik'te yetişmektedir. Gemlik zeytini coğrafi işaret tescili ile korunmaktadır. Marmara birlik zeytin alım ve satımlarda Gemlik zeytinine özel fiyat politikası uygulamalı hak ettiği değeri vermelidir

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM)

Sorun 4

Gemlik'te bulunan kömür depolama sahaları, Gemlik belediyesince kapatılmıştır. Bu nedenle ithalatçılar mağdur olmuş, yıllık 30 milyon dolar civarında ekonomik kayıp oluşmuştur

Çözüm Önerisi

1.500.000 ton/yıl kömür işlem hacmi bulunan Gemlik'te kapatılan kömür depolama sahalarının dünya standartları neyi gerektiriyorsa o şartlar altında yeniden açılması ilçe ekonomisi için son derece büyük önem arz etmektedir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

Sorun 5

Enerji piyasası kanununda serbest bölgeler OSB sayılmadığı için kayıp kaçak bedelleri tahsil edilmektedir ve buna bağlı olarak elektrik ücretleri yüksektir.

Çözüm Önerisi

Mevcut kanunda yapılacak bir değişiklikle serbest bölgeleri de OSB olarak sayılmalı ve enerji fiyatlarındaki yükseklik bu vesile ile giderilmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

GEMLİK TİCARET BORSASI

Sorun 1

Zeytin ve Zeytinyağı Destekleme Politikaları ülkemizin makro düzeydeki zeytin ve zeytinyağı destekleme konusundaki politikalarına itiraz etmekteyiz.

Çözüm Önerisi

Biz kurum olarak bu teşviklerin farklı bir mecrada değerlendirilmesi gerektiğine inanıyoruz. Bizim savunduğumuz ilkeye göre müstahsil fişi üzerinde tüccar hiçbir kesinti yapmasın. Tam tersine aldığı müstahsil fişi üzerinden kendisine kesilen miktar kadar destekleme primi ödensin. Müstahsil bütün satımları için tüccardan eksiksiz fiş isteyecek ve bu durum zeytin-zeytinyağı alım-satımlarından kaynaklanan belgesiz işlemlerin sonunu getirecektir. Bu devletimizin bu konudaki vergi gelirlerinde büyük bir artışa neden olacaktır. Zeytinde stopaj vergisinin yürürlükten kalkmasıyla birlikte zeytin ve zeytinyağında fiyatlarda ciddi bir azalış meydana gelecek ve böylece iç tüketim ve ihracat artacaktır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Fire, bir malın üretim veya tüketim aşamalarında kendiliğinden oluşan ve başlangıçta miktarı kesin olarak tespit edilemeyen ancak envanter sırasında kayıtlardan ortaya çıkarılabilen bir azalmayı ifade etmek için kullanılmaktadır.

Çözüm Önerisi

Fireler, maliyetleri etkileyen önemli unsurlardan birisidir. Bölgemiz zeytinciliği ise fire konusunda önemli kayıpların olduğu ve maliyetlerin bir hayli üst seviyelere çıktığı bir alandır. Çünkü “Coğrafi İşaret Kapsamı Alanı”na dahil bölgelerde (Gemlik – Orhangazi – İznik ve Mudanya) fire oranları, diğer bölgelere nazaran daha fazla üst seviyelerdedir. Bu nedenlerle her bir bölge için fire oranları o bölgedeki meslek kuruluşları, üniversite veya araştırma merkezleri tarafından ayrı ayrı tespit edilmesidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

01/03/2013 tarihli ve 28574 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan tebliğ 01/04/2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Müstahsil makbuzu üzerinden kesilmesi gereken stopaj vergisini bile kabul etmeyen üretici prim kesintilerini de kabul etmeyecektir. Stopajdan kaynaklanan maliyete prim kesintisi eklenecektir

Çözüm Önerisi

Büyük bir rekabet ortamında ve fakat minimum karlarla iş hayatımızı idame ettirmeye çalıştığımız bu ortamda bu uygulamanın tamamen ortadan kaldırılmasını talep etmekteyiz.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

İNEGÖL TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

2014 yılı Kasım ayı itibariyle ayırık nizamda müstakil bina şartı aranmayan ekmek fırınlarının ruhsatlarının devredilememesi bu işletme sahiplerinin yapmış oldukları yatırımları değersizleştirerek yatırımlarının yeniden sermayeye dönüştürülmesini engellemektedir.

Çözüm Önerisi

26/11/2014 tarihli ve 29187 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “İşyeri Açma Ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”in 2. maddesi ile 14/07/2005 tarihli ve 2005/9207 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulan “İşyeri Açma Ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik”e eklenen Geçici Madde 3’teki “İşyeri açma ve çalışma ruhsatı bulunan ancak ayırık nizamda müstakil binada bulunmayan ekmek fırınları devredilemez.” hükmünün kaldırılarak kazanılmış hak niteliğindeki işyeri açma ve çalıştırma ruhsatlarının devredilmesine olanak sağlanması.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 2

Ambalajlama ve taşımada üyelerimiz ve vatandaşlarımız tarafından kullanılan naylon materyallerin ve atıklarının çevre kirliliğine sebep olması.

Çözüm Önerisi

Paketleme ve taşımada naylon yerine doğada daha kolay çözünebilecek kâğıt vb. paketleme ve taşıma malzemelerinin kullanımının yaygınlaştırılmasını ve teşvikini sağlayacak yasal düzenlemelerin çıkarılması.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

İnegöl gibi sanayisi ve nüfusu yoğun yerleşim yerlerinde, hanelerde kalitesiz kömür sanayide ise kalitesiz yakıt kullanımının yüksek hava kirliliğine sebep olması.

Çözüm Önerisi

Denetimlerin artırılarak kalitesiz kömür kullanımının engellenmesi ve sanayide emisyonu düşük doğalgaz kullanımının teşviki için sanayide kullanılan doğalgazda ÖTV'nin kaldırılması.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 4

İstihdamı yüksek sektörlerden olan mobilya sektöründe girdi maliyetleri ve verginin yüksek olması sebebiyle fiyat avantajının yakalanmasında zorluk çekilmesi ve mobilya ihracatında uluslararası rekabetin yakalanmasında zorluk çekilmesi.

Çözüm Önerisi

Mobilya sektöründe kullanılan hammadde ve girdi fiyatlarındaki KDV'nin göz önünde bulundurularak mobilyada KDV oranının makul bir seviyeye düşürülmesi.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 5

Ülkemizde, bölgelere göre farklılık göstererek özellikle üretim yoğun sektörlerde çalışanların yetkinliklerinin yetersiz oluşuna bağlı olarak istihdamdaki verimliliğin beklentilerin altında olması.

Çözüm Önerisi

Nitelikli ara eleman yetiştirilmesi konusunda Milli Eğitim Bakanlığı nezdinde teknik liselerin bölüm ve müfredatlarının belirlenmesinde bölgelerin ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulacağı bir devlet politikasının benimsenmesi beraberinde İŞKUR tarafından yürütülmüş ve şuan yürütmesi durdurulmuş olan işbaşı eğitim programlarının yeniden hayata geçirilmesi.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü (İŞKUR)

İZNİK TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Ulusal marketlerin örümcek ağı gibi yayılması.

Çözüm Önerisi

Bulunulan Bölgenin nüfusuna göre market açılması için perakendecilik kanununda düzeltilme yapılması.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

AB, Kalkınma Ajansı, TKDK, KOSGEB gibi kurumların açmış olduğu çağrılara başvurmak için yeterli ilginin gösterilmemesi.

Çözüm Önerisi

Prosedürlerin, mevzuatın ve evrak işlerinin azaltılması, başvuru sahiplerinin aracısız bu işleri yapabileceği duruma getirilmesi.

İlgili Kurumlar

Avrupa Birliği Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

KARACABEY TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Karacabey ve Mustafakemalpaşa İlçeleri bölgesel fakülte eksikliği

Çözüm Önerisi

Komşu iki ilçe olan Karacabey ve Mustafakemalpaşa ilçeleri gerek Bursa gerekse Marmara Bölgesi içerisinde tarım ve hayvancılık alanında üretim kapasitesi ve çeşitliliği yönlerinden önde gelmekte, yüksek tutarda katma değer yaratılmaktadır. Her geçen gün artan tarım ve hayvancılık yatırımları başta uzman işgücü ihtiyacını meydana getirmektedir. İki ilçe arasında yer alan TİGEM Karacabey Harası üzerinde kurulacak Doğa Bilimleri Fakülte ve Yerleşkesinde tarım ve hayvancılık ile ilgili tüm branşlarda uygulama ağırlıklı eğitim verilebilecek, hem bölgenin hem de tüm Türkiye'nin bu alandaki uzman işgücü ihtiyacı en iyi şekilde karşılanabilecektir.

İlgili Kurumlar

Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

Sorun 2

Tüm sektör ve iş kollarında yaşanan uzman iş gücü ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

Ülkemizin genel sorunları arasında yer alan işsizlik/uzman işgücü ihtiyacı had safhaya ulaşmıştır. Meslek Liseleri ve Ön Lisans programlarında 1 dönemi işbaşı staj olmak üzere 3 dönemli eğitim müfredatı uygulanmalı, Meslek Liselerine kaybettikleri itibar yeniden kazandırılarak İlk Öğrenim döneminde öğrencilerin yetenekleri çerçevesinde uygun branşlara başvurularını özendirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü (İŞKUR)

Sorun 3

Tarımsal sorunlar; arazilerde çoraklaşma, enerji maliyetleri ve makine-alet parkı yüksek maliyet sorunları

Çözüm Önerisi

Çiftçilerin bilinçlendirilmesi için eğitsel faaliyetler yapılmalı, arazi büyüklüğüne göre tarımsal destekler planlanarak toplu arazilere artan oranlı destekler sağlanmalı küçük çiftçiler işletmeciliğe yönlendirilmeli, naz 4yıllık ekim deseni planı yapılmalı münavebelinin uygulanabilmesi için sözleşmeli ekim yapılmalıdır. Su kaynaklarını korumak üzere kapalı sulama sistemi yatırımları artırılmalıdır. ÇKS verileri ile arazi büyüklüğüne göre; toprak sürümünden hasat zamanına kadar kullanılacak motorin miktarı tespit edilerek indirim sağlanmalıdır. Makine ve alet parkı yüksek yatırım maliyetleri ve atıl kapasiteyi önlemek üzere; tarımsal faaliyetler hizmet sektörünün ülkemizde yaygınlaştırılmalıdır

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Taşımacılık sektöründe haksız rekabet ve sigorta primleri sorunları

Çözüm Önerisi

Kara yolu ile yük taşımacılığında nakliye bedellerinin “km” üzerinden hesaplanması zorunluluğu getirilmeli, kaçak akaryakıtın yurda girişinin engellenmesi ile bölgeler arası nakliyeciler arasında yaşanan haksız rekabetin önüne geçilmelidir. Kasko primleri ve trafik sigorta primlerinin ivedi olarak düşürülmesi ve tekrar genel merkezden düzenlenerek kontrol edilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 5

Yenilenebilir enerji üretim tesislerinin kurulmasında yaşanan sorunlar

Çözüm Önerisi

Enerji ithalatına bağımlılığın azaltılması, çevre kirliliğinin önüne geçilmesi vb. birçok alanda vazgeçilmez olan yenilenebilir enerji üretim tesislerinin kurulmasında karşılaşılan bürokratik engeller kaldırılmalı, bu yatırımlara başta vergi avantajı ve düşük finansman kaynağı olmak üzere teşvikler sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

KARACABEY TİCARET BORSASI**Sorun 1**

İlçemiz ve Bölgemizde kurulması düşünülen organize sanayi bölgesinin tarıma dayalı organize sanayi bölgesi olarak kurulması ve sanayi tesislerinin ağırlıklı olarak gıda üretimi yapan fabrikalar ve işletmeler olarak kurulması için izin verilmesinin uygun olacağı,

Çözüm Önerisi

İlçemiz ve Bölgemizdeki verimli arazilerden çıkan mahsulün yine bölgeye kurulacak olan gıda üretimi yapacak tesislerin ham madde tedariklerini çok kolay ilçemiz ve bölgemizden temin edilebilecek olması işletmelerin girdi maliyetlerini düşürecektir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Bölgemizde özel sektörde rüzgâr enerjisi ve biyogaz enerjisi üretmeye müsait olması nedeniyle yenilebilir enerjinin üretimindeki bürokratik engellerin azaltılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Bölgemizde rüzgâr ve biyogaz enerji üretimine yönelik yenilebilir enerji üretimlerinin hızlandırılması gerekmektedir. Ülkemizde dışa bağımlı enerji açığının kapatılması için yenilebilir enerji üretimlerini yapmak isteyen firmaların önündeki bürokratik engellerin devletimizce daha da azaltılması, ülkemize ister yabancı yatırımcının, isterse yerli yatırımcının yenilebilir enerji üretimi konusunda yapacakları yatırımların hızlandırılması yönünde devletimizce özel sektöre yönelik teşviklerin artırılarak yatırımın özendirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 3

Bölgemizdeki zirai ürünler işleyen çok miktarda gıda üretimi yapan fabrika ve işletmeler mevcuttur. Bu fabrikalarda çalıştırılacak nitelikli kalifiye veya niteliksiz ara elemanlara ihtiyaç vardır.

Çözüm Önerisi

Bölge Sanayicimizin ara eleman ihtiyacının karşılanması için devletimizin maddi, manevi desteği ve teşviğiyle, TOBB'un önderliğinde Oda/Borsalarımıza imkânlar tanınarak sanayicimizle ortak işbirliği içerisinde her türlü verilecek eğitimlerle nitelikli kalifiye ve niteliksiz ara eleman ihtiyacının karşılanması yönünde çözümler üretilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 4

Bölgemizdeki 1. sınıf tarım arazilerinin sulanmasında kapalı basınçlı sulama sistemleri teknolojisinin yaygınlaştırılması,

Çözüm Önerisi

Sulanabilir tarım arazilerinin sulamasının yapılmasına yönelik basınçlı kapalı sulama sistemleri kurulduğunda Çiftçilerimiz ürünlerini çok düşük maliyetle sulama imkânına kavuşacaktır. Sulama sistemlerine yapacağı yatırım maliyeti yarı yarıya düşecektir. Buda yetişen ürünün maliyetini ciddi şekilde etkileyecektir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 5

Bölgemizde son yıllarda yağışların bol olması nedeniyle ovada 1'nci sınıf tarım arazilerinde biriken yağmur sularının drenaj sistemiyle dışarıya atılması,

Çözüm Önerisi

Devletimizce ilk önce Uluabat gölü ve etrafındaki tüm akarsu ve derelerin yataklarını temizlenerek suyun akışının hızlandırılması, daha sonra arazilerin etraflarına araziden suyun dışarı atılmasına yönelik sızma drenaj kanalları açılmalıdır. Bu drenaj kanalları en yakın dere, akarsularla bağlantıları yapılarak su denize akıtılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

MUSTAFAKEMALPAŞA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

İstanbul – İzmir otobanı

Çözüm Önerisi

Yapılmakta olan İstanbul – İzmir otobanında ilçemiz sanayisinin (OSB) canlandırılması ve sanayicilerimizin ulaşım imkânların daha hızlı bir şekilde yapabilmeleri için ilçemize en yakın bir yerden bir çıkış verilmesi

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 2

Yeni organize sanayi bölgelerinin kurulması hk.

Çözüm Önerisi

İlçemizde bulunan Mustafakemalpaşa mermerciler ihtisas organize sanayi bölgesinin tam faaliyet geçmemesi ve canlandırılması için yapılan çalışmalarımız devam etmektedir. Ama organize sanayi bölgemize yakın olan Orhaneli'ye her ne kadar da maden organize sanayi bölgesi denilse de mermer OSB olacağından bir OSB'nin tamamlanmadan diğer bir organize sanayi bölgelerine izin verilmemesi

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

MUSTAFAKEMALPAŞA TİCARET BORSASI

Sorun 1

Şehir içi trafik çevre yollarının yetersiz oluşu çevre yolu köprüsü

Çözüm Önerisi

Borsamızın olduğu alanda ilçemiz içinden geçmekte olan çaya bir köprü yapılarak çevre yolları ile birlikte şehir içindeki yoğun trafik sorununa çözüm bulunulması

İlgili Kurumlar

Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM), Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

İlçemizde olmayan hal sorunu

Çözüm Önerisi

Yöremizde yaz aylarında yaş sebze ve meyve üretimi oldukça yoğun olarak yetiştirilmektedir. İlçemizde hal olmaması sebebiyle çok büyük miktarda yaş sebze ve meyve kayıt dışı olarak yöremizden toplanarak büyük şehirlere pazarlanmaktadır. İlçemize kurulacak olan hal ile kayıtdışılığın önüne geçilecektir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Yeni inşaatlardan alınan yüksek miktarda otopark parası

Çözüm Önerisi

Yeni inşaatlardan belediyenin aldığı yüksek miktarlardaki otopark paraları belediye bu paraları topladığı halde ilçede trafik ve otopark sorununa çözüm bulamamaktadır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 4

Yeni inşaatlardan alınan yüksek miktarda otopark parası

Çözüm Önerisi

Yeni inşaatlardan belediyenin aldığı yüksek miktarlardaki otopark paraları belediye bu paraları topladığı halde ilçede trafik ve otopark sorununa çözüm bulamamaktadır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

ORHANGAZİ TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

İlçe Sınırlarımızın Genişletilmesi: İlçemizde Gıda OSB kurulumu ile ilgili çalışmalarımız devam etmektedir. İlçe sınırlarının azlığı ve fiziksel olarak bize daha uygun olan arazilerin Yalova sınırları içerisinde yer alması ilçemizin gelişiminin önünde büyük bir engel teşkil etmektedir.

Çözüm Önerisi

İlçemizde devam eden Gıda İhtisas OSB kurulması devam eden bölgede yer alan (Süpürgelik mevki) aynı zamanda Bursa - Yalova il sınırını oluşturan ilçe sınırlarının 1994 yılı öncesindeki eski sınırlarına çekilmesini ve dolayısıyla İlçemiz sınırlarının genişletilmesini öneriyoruz.

İlgili Kurumlar

İçişleri Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Turizm Planlamaları: Orhangazi, Gebze-Orhangazi-İzmir otoyolu ile İstanbul ve İzmir gibi önemli metropollere ciddi manada yaklaşmıştır. Yoğun nüfus beklentisine rağmen bölgemizde herhangi bir turizm planlamasının olmaması, ilçenin gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Orhangazi'nin İznik gölü kıyısında olması nedeniyle, yurtdışındaki örneklerine benzer (Como, Garda vb.), bölgeye zarar vermeyecek turizm planları oluşturulmasını öneriyoruz (göl koruma bandı, zeytin koruma kanunu ve tarım arazileri ile ilgili mevzuat revizyonları dikkate alınarak)

İlgili Kurumlar

İçişleri Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 3

Gebze- Orhangazi-İzmir otoyolunun açılmasıyla beraber, ulaşım imkânlarımız giderek artmaktadır. İlçemizin ileriki yıllarda nüfus ve buna bağlı lojistik gereksiniminin hızlı bir şekilde artması beklenmektedir. Bu da beraberinde ulaşım sıkıntısı getirecektir.

Çözüm Önerisi

Bursa-Kocaeli-İstanbul'un merkez noktasında ve limanları arasında bulunan Orhangazi için, illeri birbirine bağlayacak demiryolu ağının Orhangazi'den geçecek hattının yapılmasını öneriyoruz.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

YENİŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Yenişehir'de sanayi ve tarımda üretilen ürünlerin çevreye ve bölgelere dağıtımı ile diğer çevre il ve bölge illerde üretilen ürünlerin ve hammaddenin İlçemize daha etkin ve kısa sürede ulaştırılması hususları.

Çözüm Önerisi

İstanbul-Gebze-Orhangazi-İzmir otoyolunun Orhangazi yönünden Yenişehir'e bağlantı kurulması ve devamında Sivrihisar-Bursa otoyoluna bağlanması,

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 2

Yenişehir'in ikinci bir sanayi sitesine ihtiyacı vardır. Mevcut yer dolmuş olup firmalardan gelen yeni yerler açma taleplerine cevap verilememektedir.

Çözüm Önerisi

Bu hususta Milli Emlak Müdürlüğü ve Belediye ile temasa geçilerek Sanayi Sitesi olabilecek uygun Hazine taşınmazlarının veya Belediye taşınmazlarının tespitinin yapılarak, bu amaçla kurulacak bir Kooperatife devrinin yapılması işlemlerin hızlı bir şekilde gerçekleşmesi,

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Yenişehir'de mevcut olan işsiz sayısının azaltılması ve İlçenin kalifiye elemanlarının çevre il ve ilçelere gitmesini engellemek.

Çözüm Önerisi

Sanayi yatırımlarının hızla artmasını sağlamak, bu hususta gerekli teşvik ve destekleri sağlamak, kişilerin konut, eğitim ve sağlık ihtiyaçlarını karşılamak gerekir

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

Aynı zamanda Bursa ilinde havaalanı olan Yenişehir uluslararası havaalanının daha işler olması, özellikle kargo ulaşımı konusunda daha aktif hale gelmesi,

Çözüm Önerisi

Yenişehir'in dört bir yönünden yollarının tamamlanması, otoyol bağlantılarının bitirilmesi, hızlı tren projesinin bir an önce hayata geçirilmesi, ilçemizde kurulacak olan ve dünya da 7. olacak oto test merkezinin bir an evvel ihale edilerek inşaatına başlanması,

İlgili Kurumlar

Devlet Hava Meydanları İşletmeleri Genel Müdürlüğü (DHMI), Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

YENİŞEHİR TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Hububat Alım-Satım (Pazar) Yeri Eksikliği

Çözüm Önerisi

Öneri: Bursa ili Yenişehir İlçesinde hububat ürünleri ekimi yüksek miktarlardadır. Ayrıca Yenişehir çevre İl ve İlçelerde ürün alım hizmeti yönünden merkez ilçe sayılır. Alıcı tüccarların toplu halde alım yapabileceği yeterli bir alanın olmaması şehir trafiği ve ticaret kolaylığının modern bir hububat pazarı kurulmak sureti ile giderilebileceği düşünülmektedir. İlçemizde hazineye ait 60.000 m2 hazırda alan bulunmaktadır

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

Bursa İli Yenişehir İlçesinde Canlı hayvan satış ve kesim yeri eksikliği yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bursa İli Yenişehir İlçesinde canlı hayvan mevcudiyetinin çok olması nedeniyle bölgede güvenilir bir hayvan kesim merkezinin yapılması gereklidir. Mevcut olan alanın daha modern hale gelmesiyle bu sorun çok hızlı ve kolay çözülebilir

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Bursa İli Yenişehir İlçesinde Tarıma Dayalı Organize Sanayi Bölgesinin kurulması gereklidir.

Çözüm Önerisi

Bursa İli Yenişehir İlçesi tarım kenti olması nedeniyle Tarıma Dayalı Organize Sanayi Bölgesinin kurulması gereklidir. Tarım ürünlerinin bölgemizde işlenebilmesi işsizlik oranlarını da etkileyecektir

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

Mevcut Yenişehir Organize Sanayi Bölgesinin genişletilmesi

Çözüm Önerisi

Öneri: Mevcut bulunan Organize Sanayi Bölgesinin tek çeşit sanayiye hitap etmesi iş imkânını azaltması nedeniyle mevcut bölgenin genişletilmesi. Diğer sektörlere de hitap edebilir hale getirilmesi

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

Yenişehir Havaalanının aktif olmaması

Çözüm Önerisi

Yenişehir Havaalanı'nın şehirlerarası ve yurt dışı uçuşlara Özellikle kargo ulaşımına açık duruma getirilmesi gerekmektedir. Bölgenin hava ulaşımı potansiyelinin yüksek olması nedeniyle bu ihtiyacın karşılanması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

17 - ÇANAKKALE

İllerde Yaşam Endeksi: 24.

Teşvik Bölgesi: 2

Nüfus (TÜİK - 2015)	513.341	Türkiye'de 41.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	372	36.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	13.523	24.
İstihdam (SGK - 2015)	79.424	31.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	22.547	26.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 28,4	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	58	53.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	129.299 \$	48.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	70.407 \$	43.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	3	29.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (Gib - 2015)	3.015	31.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (Gib - 2015)	12.883	26.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 136	Yeni TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	5.068 TL	30.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 2,5	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	7.652 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	9.618 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	8.194 TL	44.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 7,0	TR ort: % 4,0

AKREDİTE ODA VE

BORSALAR

ÇANAKKALE TSO

ACCREDITED CHAMBER

ÇANAKKALE TB

BİGA TSO

BİGA TB

AKREDİTE BORSA

GELİBOLU TSO

17 ÇANAKKALE

Çanakkale’deki 5 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Osman OKYAY

Çanakkale Ticaret ve Sanayi Odası Meclis Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Çanakkale Yat Limanı projesinin Yap-İşlet-Devret Modeli ile ihaleye çıkarılması
- Mania planı ile Çanakkale’nin mevcut yatırım ve kentsel dönüşüm planlarını engelleyen havaalanının imara açılması ve elde edilecek gelir ile yeni havaalanları inşa edilmesi
- Çevreye duyarlı ve katma değeri özendiren terzi işi bir teşvik sistemiyle Çanakkale’nin cazibe merkezi haline getirilmesi
- Yer seçimi kesinleşme aşamasında olan Ezine Gıda OSB yatırım programına alınması
- Çanakkale Gümrük Müdürlüğü’nün tarım ürünleri ithalinde tam yetkilendirilmesi
- Türk denizciliğinde önemli yeri olan Gelibolu’ya Denizcilik Fakültesi kurulması

ÇANAKKALE TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Çanakkale Ticaret ve Sanayi Odası'nın 2011'de projelendirdiği 2012'de ÇED Olumlu Belgesini aldığı tamamen kamu yararı güden bir projedir. İlgili Genel Müdürlükçe Anayasaya aykırı olduğu gerekçesi ile reddedildi Çanakkale Kurvaziyer İskele, Lâpseki Balıkçı Barınağı ve Yat Limanı Projesi de hazırdır.

Çözüm Önerisi

Çanakkale Yat Limanının Kıyı Kanununca gereken tüm çalışmaları ve ihale alt yapısı hazırdır. Yap İşlet Devret Modeli ile ihaleye çıkarılması beklenmektedir. Çanakkale Kurvaziyer İskele Projesi hazırdır ve Yap İşlet Devret Modeli ile ihaleye çıkarılmalıdır. Lâpseki Balıkçı Barınağı da yap işlet devret modeli ile ihaleye çıkarılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 2

Çanakkale Havaalanı etrafındaki mânia planı neredeyse tüm kenti kapsamaktadır. Çanakkale'nin yatırım ve kentsel dönüşüm planlamalarının uygulanabilirliği yönünden ciddi problemdir. Bandırma'ya kadar gelen demiryolu hattı Çanakkale'ye gelmemektedir.

Çözüm Önerisi

Mevcut havaalanı yeri imara açılmalı ve buradan elde edilecek ihale geliri ile yeni havaalanları inşa edilmelidir. Bandırmaya kadar gelen demiryolu hattı Çanakkale Lâpseki'ye getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Çanakkale Ticaret ve Sanayi Odası tarafından projelendirilen Ezine Gıda İhtisas OSB Yer Seçim Süreci tamamlanmak üzere olup jeolojik etüt çalışmaları Odamızca tamamlanmış, ÇED sürecine geçilmiştir. Çan Karma OSB Bilgilendirme Raporu da Odamızca hazırlanmış ve sunulmuştur.

Çözüm Önerisi

Ezine Gıda OSB'nin yatırım programına alınması gerekmektedir. Çan Karma OSB için süreç başlatılmalıdır. Yaşanabilir çevreden ödün vermeden sanayi yatırımlarının önü açılmalı, istihdam sağlayan, katma değeri yüksek yatırımlar için Çanakkale cazip hale getirilmeli, teşvikler artırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

Çanakkale Gökçeada ve Bozcaada hariç teşvik sisteminde 2. bölgededir. Mevcut potansiyelin ekonomiye kazandırılması için yeterli değildir. Yeni yatırımlar için cazip değildir. Emekli şehri olarak anılmakta, en yaşlı nüfusun olduğu 2. şehirdir. İstihdam yaratılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Teşvik ve desteklerin artırılması, yatırımlar için cazip hale getirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

ÇANAKKALE TİCARET BORSASI

Sorun 1

Çanakkale'nin kara, hava, deniz ve demiryolu ulaşımının yetersiz oluşu

Çözüm Önerisi

Dünyanın en önemli destinasyonlarından olan Çanakkale'nin ulaşımında özel bir önem ve strateji olmalıdır. Double yolar tamamlanmalıdır. Çanakkale boğaz geçişi köprüsü ile demiryolu bağlantılarının birbirine entegre edilmesi sağlanarak tamamlanmalıdır. Çanakkale'nin gelişimine engel olan mevcut Çanakkale havaalanı yeri imara açılarak devlete yük olmadan yeni havaalanı hatta 2. Havaalanı yapılabileceği alternatifi değerlendirilmelidir. Çanakkale yat limanı projesi hayata geçirilmelidir. Kurvaziyer iskelesi ve Lâpseki yat limanı balıkçı barınağı, ayrıca Gelibolu limanı projesi, Karabiga limanı projesi Çanakkale'ye kazandırılmalıdır

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Çanakkale limanlarına tarım ürünlerinin ithali için yetki verilmemiş olması. Bu durum özellikle dahilde işleme rejimi ile deniz ürünleri ithal eden kuruluşlarımızın gümrük işlemlerinde ve canlı hayvan nakilleri yapan çiftliklerde zorluklara sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

5 Ekim 2013 tarihli ve 28786 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan gıda, tarım ve hayvancılık bakanlığı kontrolüne tabi belirli ürünlerin girişine yetkili gümrük idareleri ile resmi kontrollerini yapmaya yetkili il gıda, tarım ve hayvancılık müdürlüklerinin belirlenmesine dair tebliğde belirtilen tüm ürünlerin ithalinde Çanakkale gümrük müdürlüğüne yetki verilmesi sağlanmalıdır. Çanakkale limanları, gıda tarım ve hayvancılık il müdürlüğümüz, il kontrol laboratuvarımız hem personel kapasitesi hem de fiziksel altyapısı açısından yeterlidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Gıda ihtisas OSB'sinin tamamlanması ilimiz için önemlidir.

Çözüm Önerisi

Ezine, Bayramiç, Ayvacık havzamız tarımda, peynirde, sütte çok bereketli bir bölgedir. 750 bin metrekarelik alanda başlatılan gıda ihtisas OSB'sinin kurulması ilimize ve bölgemize çok büyük katkılar sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

Zeytinyağı tesislerinde oluşan atıksuların yönetiminde uygulanması gereken teknik hususlara ilişkin yayınlanan bakanlığımızın 2015/10 sayılı genelgesi bölgemizdeki firmalar için uygun değildir

Çözüm Önerisi

Çanakkale'deki işletmeler üç fazlı dekantasyon sistemi kapsamında çalışmakta olup, iki fazlı dekantasyon sistemine geçiş çok yüksek maliyetli ve fizibil değildir. Yeni kurulacak işletmelerin genelge kapsamında kurulması mevcut işletmelerin iki fazlı olarak devam etmesi sağlanmalıdır. İki fazlı üretim sonucu oluşan prinanın değerlendirilmesinde bölgemizde yeterli prina fabrikası bulunmamaktadır. Mevcut prina fabrikaları son günlerde kapanma noktasına gelmiştir. Yeni kurulacak işletmelerin hammadde sağlanması kapsamında fizibilitesinin yapılması çok önemlidir. Yeni tesis kuruluşundan ziyade mevcut tesislerin modernizasyonunun sağlanması önemlidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 5

Küçükbaş hayvancılık desteklerinin arttırılması

Çözüm Önerisi

İlimizde Ezine peyniri coğrafi işaret tescili almış olup, Ezine peynirinin üretiminde küçükbaş hayvan sütü önemlidir. Bölgemizde katma değeri yüksek olan Ezine peynirimizin yaşatılabilmesi için küçükbaş hayvancılık desteklerinin arttırılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

BİGA TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Tarım ve hayvancılıkta yeterli katma değer üretilmemesi.

Çözüm Önerisi

“Yerel Girdilere Dayalı KOBİ Sanayi Bölgesi (YGD KOBİ Sanayi Bölgesi)” mevzuatı oluşturulmalıdır. - Bölgemizdeki tarımsal ve hayvansal ürünleri değerlendirecek YGD KOBİ Sanayi Bölgesi için yatırım, teşvik ve destek politikası oluşturulmalıdır. YGD KOBİ Sanayi Bölgesi’nde yatırım yapacak KOBİ’lere özel destek verilmelidir. YGD KOBİ Sanayi Bölgesi’ndeki yatırıma girdi sağlayan çiftçi ve besiciye özel destek verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Demiryolu ve liman eksikliği

Çözüm Önerisi

Hükümetimizin Çanakkale Boğaz Köprüsü'nü yatırım aşamasına getirmesi ve otoyol bağlantısını Balıkesir'e uzatmayı programına almasıyla; bölgemizin lojistik ihtiyaçları daha net ortaya çıkacak. Lojistik ihtiyacın birincisi Bandırma – Biga Demiryolu bağlantısıdır. İkinci lojistik ihtiyaç ise yolcu ve yük taşımacılığına uygun Karabiga Limanı'nın yapılmasıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Sektör bazlı esnaf odalarının işlevini yitirmesi, üretici birlikleri karmaşası.

Çözüm Önerisi

Esnaf ve Sanatkârlar Odaları tek çatı altında toplanmalı, Ticaret ve Sanayi Odaları gibi meslek komiteleri/meclis yapısına kavuşturulmalı. Esnaf ve sanatkâr ile Ticaret ve Sanayi Odası üyelikleri arasında geçişlerde, yaptırıma dayalı yasal düzenlemeler yapılmalı. Tarım ve hayvancılıkta üretici birlikleri karmaşası giderilmeli; bu tür birliklere bireysel üyelik değil, kooperatif temelinde üyelikler getirilmeli. Kooperatiflere de, kendi üyelerinin Çiftçi Kayıt Sistemi kayıtlarına geçecek ürettiği her ürüne ilişkin üretici birliğine üye olma zorunluluğu getirilmeli.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Ekonomik merkez ile siyasal merkez ayrımının yapılmaması

Çözüm Önerisi

KOSGEB, İŞKUR, Kalkınma Ajansı gibi kamusal yapılar, ekonomik merkez olan ilçelerde de tam hizmet verebilmeli, altyapı uygunsa, bu tür yapılar Ticaret ve Sanayi Odaları hizmet binaları içinde veya en yakınında konuşlanmalı.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 5

Tarıma dayalı sanayi yatırımlarının yeterince desteklenmemesi

Çözüm Önerisi

Bölgemizde yoğun bir şekilde hayvancılık yapılmakta, buna paralel olarak et ve süt üretimi gerçekleştirilmektedir. Yine bölgemiz meyve-sebze üretimi için Türkiye'nin en uygun bölgesi olup, büyük çapta sebze-meyve üretimi gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle, tarıma dayalı sanayi yatırımlarının desteklenmesine ağırlık verilmelidir. Türkiye'nin dış pazarlara ürün satmasında zorluk yoktur. Tek sorun, rekabet edebilir fiyat ve kaliteli ürün yetiştirebilmektir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

BİGA TİCARET BORSASI

Sorun 1

Çanakkale-Bandırma arası raylı sistemin bulunmaması.

Çözüm Önerisi

Ticareti kolaylaştıracak Çanakkale-Bandırma arası raylı sistemin bir an önce hayata geçirilmesi.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü (TCDD)

Sorun 2

KOBİ olma kriterlerinin güncel olmaması.

Çözüm Önerisi

Kobi olma şartlarının ekonomik kriterlerle her yıl revize edilmesi.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Sanayi tesislerindeki enerjinin girdisinin yüksek olması.

Çözüm Önerisi

Vergi borcu bulunmayan sanayi kuruluşlarına enerji indirimi uygulanması.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

Büyük ve Küçükbaş hayvancılıkta kayıt sisteminin sağlıklı olmaması.

Çözüm Önerisi

İl içi hayvan sevkiyatının tekrardan kayıt sistemine alınması ve küpe uygulamasının geliştirilip çip sistemine geçilmesi.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 5

Süt tüketiminin az olması.

Çözüm Önerisi

Kafe, kahvehane gibi ticarethanelere ruhsat aşamasında süt satışının ön koşul olarak yer alması.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

GELİBOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Gelibolu piri reis meslek yüksekokulunda 6 (altı) bölümün açılması ve uygulamalı bilimler fakültesi

Çözüm Önerisi

Gelibolu Piri MYO'da altı bölüm açılmış ancak öğrenci kabul edilmemekte. Yeterli sayıda öğretim görevlisi ataması yapılması halinde bu bölümler eğitim öğretime açılacaktır. Çanakkale'de ki ilçelerin nüfuslarına göre öğrenci oranı en düşük ilçe Gelibolu'dur. İlçe ekonomisine katkısı anlamında uygulamalı bilimler fakültesinin acilen açılması.

İlgili Kurumlar

Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

Sorun 2

Liman sorunu

Çözüm Önerisi

Gelibolu limanının ilçemiz merkezinde olduğundan dolayı yıl içerisinde 1 milyon ağır tonajlı araç ve sıvı gaz taşıyan yanıcı patlayıcı tankerler geçmektedir. Şehrin güvenliği ve mal can emniyetinin korunması adına acilen yeni bir liman projesine ihtiyaç duyulmaktadır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Gelibolu devlet hastanesi

Çözüm Önerisi

Gelibolu devlet hastanesi 30 yataklı olup mevcut taleplere cevap verememekle birlikte askeri hastanenin kapatılması ve askeri personeline Gelibolu devlet hastanesine yönlendirilmesi nedeni ile mevcut kapasitenin çok üstünde olan hasta yoğunluğu ve personel eksikliğinden ötürü taleplere verememekte ve yaz nüfusunun kış nüfusuna oranla 3 kat olduğu düşünüldüğünde bölgemizin sağlık taleplerine cevap verecek büyüklükte devlet hastanesine ivedilikle ihtiyaç bulunmaktadır.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu (TKHK)

18 - ÇANKIRI

İllerde Yaşam Endeksi: 22.

Teşvik Bölgesi: 5

Nüfus (TÜİK - 2015)	180.945	<u>Türkiye'de</u> 75.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	110	73.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	2.919	67.
İstihdam (SGK - 2015)	25.634	65.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	6.752	64.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 26,3	<u>TR ort:</u> % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	Kurşunlu 19	69.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	67.570 \$	58.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	76.394 \$	41.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	1	45.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	697	75.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	2.614	72.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 181	<u>TR ort:</u> % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	1.488 TL	65.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 1,9	<u>TR ort:</u> % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	4.500 TL	<u>TR ort:</u> 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	8.115 TL	<u>TR ort:</u> 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	2.324 TL	70.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 3,3	<u>TR ort:</u> % 4,0

18 ÇANKIRI

Çankırı'daki 2 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Hayrettin ÇELİKTEN

Çankırı Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Göçü tersine çevirmek için sektörel kümelenme ve İhtisas OSB'ler kurarak buraların tercih edilmesinin sağlanması
- Bölgesel olarak asgari ücret uygulanması
- Özelleştirilmiş olan enerji dağıtım şirketlerine Enerji Bakanlığı tarafından hatların yenilenmesi konusunda yatırıma zorlanması ve denetimlerin sıklaştırılması
- 10 seneyi aşkındır devam eden Ankara - Çankırı yolunun bir an önce bitirilmesi

ÇANKIRI TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Elektrik Kesintileri: Elektrik kesintilerinin olması, elektrik kesintilerinin sanayici üyelerimize haber edilmemesi ve ilgili şirketin belirtilen süre içerisinde enerjiyi yeniden vermemesi nedeniyle yüksek maliyetli üretim, cihaz arızaları ile maddi külfet ve üretim sektesi yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bu sorunlarımızı dile getirdiğimiz dosyaları ilgili makamlara iletmiştik. Bakanlığın cevabi yazılarında gereken yatırım ve düzenlemelerin yapılması hususunda talimatların verildiği bildirildi. Ancak iki seneye yakın zamandır herhangi bir iyileşme görülmemiştir. Yapılması düşünülen düzenleme şuydu: Yanlar Trafo merkezinde taşra ile merkezin besleme noktaları aynı olduğundan sık sık arızalarla karşılaşmaktadır denilmişti. Bunun çözümü için de Trafo merkezinde yeni hücre ilavesi ile taşra-köy hatları ile merkezin ayrı ayrı beslenmesi yönünde bir çalışma uygun olacağı bildirilmişti. Bu sorunun bir an önce giderilerek Çankırı sanayicisine kaliteli elektrik verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 2

Çankırı'ya üniversitenin ve askeri birliklerin gelmesi konut fiyatlarını artırmıştır. Yeterli konutun bulunamaması ve konut satışlarının kira ve satış fiyatlarında yüksek ivmeli artış özel sektörde istihdam edilecek kalifiye eleman maliyetleri, konut fiyatları artışı ile yatırımcıları zorlamaktadır.

Çözüm Önerisi

İstihdam ve bireysel harcama maliyetlerinde büyük önem arz eden barınma sorunumuzda TOKİ'nin ilde yaşayan vatandaşlar için uydu kent ve öğrenciler için yurt inşa ederek konut ve barınma ihtiyacının giderilmesine destek olması ve ilde konut yapılabilir arazilerin oluşturulması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 3

İŞKUR'un çok faydalı gördüğümüz İşbaşı Eğitimi Projelerinin uygulamadaki zorlukları.

Çözüm Önerisi

Bu kurslarda çalışacak işçi bulunmasına rağmen şartlar nedeniyle kabul görmemektedir. Özellikle sigortasızlık durumu talebi azaltmaktadır. Sigorta konusu halledilirse çok isabetli olur.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 4

Çankırı 11 ilçesi olan bir il olmasına rağmen yolların bozuk, eksik ve uzun olmasından dolayı 3 ilçe haricindeki diğer ilçeler ekonomik anlamda gelişmemektedir.

Çözüm Önerisi

Çankırı'yı ilçelere bağlayan yolların ve 10 senedir bitirilemeyen Ankara yolunun bir an önce bitirilmesi gerekmektedir. Çankırı ilini ilçelere bağlayan yolların fizibilitesi yapılarak bazı tadilatlarla kısaltılması ve iyi standartlara kavuşturulması gerekmektedir. Özellikle kuzey ilçelerimiz Çerkeş, Kurşunlu, Atkaracalar için Kurşunlu-Korgun yolunun genişletilip bir standarda getirilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde buradaki halk özellikle Ankara olmak üzere Çevre illere gitmeye devam edecektir. 10 seneyi aşkındır devam eden Ankara - Çankırı yolunun bir an önce bitirilmesi de gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 5

Çankırı ilimizin D-100 Karayolunda bulunan akaryakıt istasyonlarında haksız rekabet ve kayıtdışılık yaşanmaktadır. Yine küçük ilçelerdeki üyelerimizden büyük marketlerin haksız rekabete yol açtığı ve küçük esnafı bitirdiği aktarılmıştır.

Çözüm Önerisi

Akaryakıt ile ilgili özellikle D-100 Karayolu üzerindeki denetimlerin artırılarak kayıt dışılığın önüne geçilmelidir. Ulusal marketlerin açılması ile ilgilide küçük esnafın bu marketlerle rekabet edebilmesi için ortak mal tedariki için birleştirici teşvikler verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

ÇANKIRI TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Çankırı ilimizin D-100 Karayolunda bulunan akaryakıt istasyonlarında haksız rekabet ve kayıtdışılık yaşanmaktadır. Yine küçük ilçelerdeki üyelerimizden büyük marketlerin haksız rekabete yol açtığı ve küçük esnafı bitirdiği aktarılmıştır.

Çözüm Önerisi

Akaryakıt ile ilgili özellikle D-100 Karayolu üzerindeki denetimlerin artırılarak kayıt dışılığın önüne geçilmelidir. Ulusal marketlerin açılması ile ilgilide küçük esnafın bu marketlerle rekabet edebilmesi için ortak mal tedariki için birleştirici teşvikler verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 2

Çankırı 11 ilçesi olan bir il olmasına rağmen yolların bozuk, eksik ve uzun olmasından dolayı 3 ilçe haricindeki diğer ilçeler ekonomik anlamda gelişmemektedir.

Çözüm Önerisi

Çankırı'yı ilçelere bağlayan yolların ve 10 senedir bitirilemeyen Ankara yolunun bir an önce bitirilmesi gerekmektedir. Çankırı ilini ilçelere bağlayan yolların fizibilitesi yapılarak bazı tadilatlarla kısaltılması ve iyi standartlara kavuşturulması gerekmektedir. Özellikle kuzey ilçelerimiz Çerkeş, Kurşunlu, Atkaracalar için Kurşunlu-Korgun yolunun genişletilip bir standarda getirilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde buradaki halk özellikle Ankara olmak üzere Çevre illere gitmeye devam edecektir. 10 seneyi aşkındır devam eden Ankara - Çankırı yolunun bir an önce bitirilmesi de gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

İŞKUR'un çok faydalı gördüğümüz İşbaşı Eğitimi Projelerinin uygulamadaki zorlukları.

Çözüm Önerisi

Bu kurslarda çalışacak işçi bulunmasına rağmen şartlar nedeniyle kabul görmemektedir. Özellikle sigortasızlık durumu talebi azaltmaktadır. Sigorta konusu halledilirse çok isabetli olur.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 4

Çankırı'ya üniversitenin ve askeri birliklerin gelmesi konut fiyatlarını artırmıştır. Yeterli konutun bulunamaması ve konut satışlarının kira ve satış fiyatlarında yüksek ivmeli artış özel sektörde istihdam edilecek kalifiye eleman maliyetleri, konut fiyatları artışı ile yatırımcıları zorlamaktadır.

Çözüm Önerisi

İstihdam ve bireysel harcama maliyetlerinde büyük önem arz eden barınma sorunumuzda TOKİ'nin ilde yaşayan vatandaşlar için uydu kent ve öğrenciler için yurt inşa ederek konut ve barınma ihtiyacının giderilmesine destek olması ve ilde konut yapılabilir arazilerin oluşturulması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 5

Elektrik Kesintileri: Elektrik kesintilerinin olması, elektrik kesintilerinin sanayici üyelerimize haber edilmemesi ve ilgili şirketin belirtilen süre içerisinde enerjiyi yeniden vermemesi nedeniyle yüksek maliyetli üretim, cihaz arızaları ile maddi külfet ve üretim sektesi yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bu sorunlarımızı dile getirdiğimiz dosyaları ilgili makamlara iletmiştik. Bakanlığın cevabi yazılarında gereken yatırım ve düzenlemelerin yapılması hususunda talimatların verildiği bildirildi. Ancak iki seneye yakın zamandır herhangi bir iyileşme görülmemiştir. Yapılması düşünülen düzenleme şuydu: Yanlar Trafo merkezinde taşra ile merkezin besleme noktaları aynı olduğundan sık sık arızalarla karşılaşmaktadır denilmişti. Bunun çözümü için de trafo merkezinde yeni hücre ilavesi ile taşra-köy hatları ile merkezin ayrı ayrı beslenmesi yönünde bir çalışma uygun olacağı bildirilmişti. Bu sorunun bir an önce giderilerek Çankırı sanayicisine kaliteli elektrik verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

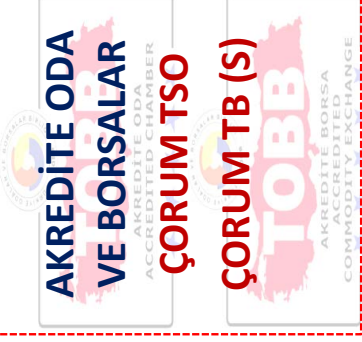

19 - ÇORUM

İllerde Yaşam Endeksi: 56.

Teşvik Bölgesi: 4

Nüfus (TÜİK - 2015)	525.180	Türkiye'de 40.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	446	30.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	8.200	37.
İstihdam (SGK - 2015)	59.598	42.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	15.351	40.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 25,8	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	127	33.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	338.329 \$	28.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	291.622 \$	24.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)		
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	2.311	40.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	10.762	30.
Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	mer.% 185	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	5.234 TL	29.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,1	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	5.598 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	9.401 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	11.522 TL	29.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 4,3	TR ort: % 4,0

19 ÇORUM

Çorum'daki 6 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Çetin BAŞARANHINCAL

Çorum Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Alaca veya Sungurlu'da Tarıma Dayalı İhtisas Besi Organize Sanayi Bölgesi kurulması
- İlçe OSB'lerinin il OSB'lerine göre bir üst dereceden teşvikten faydalanılması
- Ankara dışına çıkan askeri birliklerden bir birliğin il veya ilçelerimizden birine konumlandırılması
- Havaalanı ihtiyacı
- Ticaret ve Sanayi Odası üyelerine faizsiz destek kredisi çalışmasının yapılması
- Kızılırmak ve Yeşilirmak arasında kalan arazilerin, bu ırmaklardan sulanabilmesi için sulama kanallarının açılması ve Alaca Koçhisar Barajı gibi çevre barajlardan sulanması, arazi birleştirilmesi çalışmalarının il veya bölge bazında analiz çalışmaları yapılarak teşvik edilmesi
- İş mahkemelerinde yaşanan sıkıntılar

ÇORUM TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Demiryolu İhtiyacı: TR83 Bölgesi'nin üretim ve sanayi merkezi olan Çorum ilimiz, dış ticaret potansiyelini artırmak amacıyla demiryolu talep etmektedir. Ankara-Samsun güzergâhına kurulacak demiryolu ile Samsun Limanı ile Mersin Limanı arasında bağlantı kurulmuş olacaktır.

Çözüm Önerisi

Söz konusu demiryolu talebimiz, 2015 yılı yatırım programına alınmıştır. Ancak yatırımın tamamlanması, uzunca bir zaman alacak gibi görünmektedir. Sanayi şehri olan ilimiz için, demiryolu olmaksızın geçen her bir gün, kayıp olarak değerlendirilmektedir. Yatırım eğer hızla hayata geçirilirse bölgemizin, ülke ekonomisine sağladığı katma değer artacak, dolayısıyla kısa süre içerisinde kendisini amorti edecektir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü (TCDD)

Sorun 2

Amasya-Merzifon Havaalanının yetersizliği ve gümrük ihtiyacı: Çorum ilimizin de kullanıldığı Amasya-Merzifon Havaalanı, gerek uçuş sefer sayısı, gerekse fizik altyapı olarak yetersiz kalmaktadır. Ayrıca gümrük hizmeti de verilmelidir

Çözüm Önerisi

Merzifon Havaalanı'nın terminal binası yenilenmeli, prestijli bir hale getirilmelidir. Şu anda yalnızca İstanbul'a gerçekleştirilen seferlerin sayıları artırılmalı, Ege ve Akdeniz Bölgelerine de seferler açılmalıdır. Havaalanı'na Çorum'un adının da eklenmesi önemli bir husustur. Çoğunluğu dış ticaret yapan sanayicilerimiz, yabancı ortaklarıyla ya da müşterileriyle zaman zaman bu konuda sorun yaşamaktadırlar. Uluslararası havayolu hüviyeti kazandırılmalıdır. Havaalanı'nda gümrük hizmetleri de verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

İş Mahkemeleri: İşçi, kendi rızasıyla işten ayrılrsa dahi, bazı avukatlar, işçiyi işten çıkartılmış olarak göstermek suretiyle tazminat davaları açmaktadır. Davalarda işletme ile çalışan arasında imzalanan evraklar ikinci plana itilmekte, tamamen şahitlerin beyanları doğrultusunda karar verilmektedir.

Çözüm Önerisi

İşten çıkartılma, çalıştığı dönemde tatil günlerinde de çalışma, mesai alamama gibi konularda açılan tazminat davalarında, çalışanın imzaladığı resmi evraklar, mahkeme tarafından dikkate alınmalıdır. Daha çok tanıkların beyanlarına itibar edilmektedir. Ayrıca avukatlar da bu uygulamayı, ticari bir kazanç yolu olarak görmektedir. İşletmelerin mağduriyetinin giderilmesi için evraklara riayet edilmesinin sağlanması önemlidir.

İlgili Kurumlar

Adalet Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 4

İşbaşı Eğitim Programı: İŞKUR'un İşbaşı Eğitim Programı'nın yüksek talep görmesi illerin bütçelerinin tüketilmesine yol açmaktadır. Ayrıca, programın birkaç ayında oluşan işten ayrılmalarda, işverenler yeniden talepte bulduklarında, "ödenğimiz tükendi" gerekçesiyle talepler karşılanmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Örneğin; İEP'nin 320 gün sürdüğü dikkate alındığında 100 gün programa devam eden bir kişinin haklı gerekçelerle ya da kendi isteği ile ayrıldığı düşünüldüğünde işverenin 220 gün daha bu programdan yararlanması mümkün iken bütçe yokluğu nedeniyle yeni bir kişiyi programdan faydalandırılmamaktadır. 320 gün olan sözleşme için ayrılan bütçe kullanılmamakta ve iade edilmektedir. Tarafımızdan yapılan değerlendirmede, bu ödeneğin geri gönderilmesi yerine, kalan süre kadar işverenin ihtiyacı olan alanda yeni bir iş arayanı programa alarak istihdama katkıda bulunması ve yetiştirmesi mümkün görülmektedir.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

ÇORUM TİCARET BORSASI

Sorun 1

Demiryolu ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

İlimizin yakınında bulunan özellikle Samsun Limanı başta olmak üzere limanlara ulaşımın kolay sağlanması için Çorum üzerinden Delice-Suluova demir yolu bağlantısının yapılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Ticaret Borsalarının %2 Bağ-Kur kesintisinin yapıldığı aracılar olmaktan çıkarılması.

Çözüm Önerisi

Bağ-Kur kesintilerinin Borsalarımız üzerinden yapılması çiftçi ve tüccarla Borsaları karşı karşıya getirmektedir. Ticaret Borsalarının vazifesi olmayan bu yükümlülük Borsaların üzerinden kaldırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (SGK)

Sorun 3

Merzifon Havaalanı uçuşlarının yeniden düzenlenmesi.

Çözüm Önerisi

Şu an sadece İstanbul seferi bulunan Merzifon Hava Limanı uçuş planına Akdeniz ve Ege bölgelerine de uçuş seferlerinin eklenmesi ticarete sağlayacağı katkı nedeniyle faydalı olacaktır. Ayrıca daha önce söz verildiği şekilde havalimanının adına “Çorum” isminin eklenmesi de ilimizin markasına faydalı olacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

İlimizde bulunan parçalı tarım arazilerinin toplulaştırılması sulanabilir arazilerimizin artırılması ve sulama kanalı ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

Gerek sulama kolaylığı gerekse tarım yapma kolaylığı açısından ilimizde bulunan küçük ve parçalı tarım arazilerinin toplulaştırılması ve Kızılırmak ve Yeşil Irmak arasında kalan arazilerimizin bu ırmaklardan faydalanılarak sulanabilmesi için sulama kanallarının açılması amacıyla gereken çalışmaların yapılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Sorun 5

Tarıma dayalı OSB ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

İlimizde tarıma dayalı sanayinin önünün açılması amacıyla tarıma dayalı OSB'lerin açılması için gereken çalışmaların yapılması ayrıca Çorum'un içinde bulunduğu kalkınmada öncelikli 4. bölgeden 5.bölgeye alınması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

ALACA TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

İlçedeki işsizlik sorunu ve göçün engellenmesi.

Çözüm Önerisi

15 Temmuz darbe girişiminden sonra hükümetimizin Şehir merkezlerinde yer alan askeri birlikler şehir dışına komsu illerde ki uygun alanlara taşınacak açıklamasından sonra Ankara'ya 225 km uzaklıkta ve coğrafi olarak kavşak noktasında yer alan Alaca ilçemize bir askeri birliğin taşınmasıdır. Bu sayede ilçe ekonomisi canlanacak ve göç duracaktır.

İlgili Kurumlar

Milli Savunma Bakanlığı

Sorun 2

Kalkınma ajanslarının faaliyetlerinin yetersizliği.

Çözüm Önerisi

Kalkınma Ajansları 5449 sayılı kanun ile kurulurken bölgenin itici gücü olması hedeflenmişti. Ancak 2016 yılında gelinen noktada kalkınma ajanlarımız bölgenin her noktasına ulaşmak gibi hedeflerini yitirmiş bürokratik bir hantallığa dönüşmüştür. Bir an önce bu yapının yeniden revize edilmesi ve bölgenin her noktasına ulaşabilecek şekilde eşit ve adil hareket etmelidir

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

Ticaret ve Sanayi Odası üyelerine yönelik düşük faiz destekli kredinin olmaması.

Çözüm Önerisi

2016 yılı hükümet programında yer alan Esnaf ve Sanatkârlara yönelik sıfır faizsiz 30 bin TL 60 ay vadeli krediler uygulanmıştır. Ancak bu krediden Ticaret ve sanayi Odalarına kayıtlı olan küçük üyeler yararlanmamış bu da haksız rekabete yol açmıştır. Özellikle kırsal alanlarda yer alan Ticaret ve sanayi Odası üyeleri ile esnaf odası üyelerinin büyüklük bakımından pek fark yoktur. Kırsal alandaki likidite sıkışıklığını çözmek için esnafa ve sanatkârlara ödenen kredinin ticaret ve sanayi odasına kayıtlı üyelere de uygulanmasıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 4

Yozgat Havalimanı'nın Alaca'ya da hizmet edebilecek bir noktaya yapılması.

Çözüm Önerisi

Hava Limanı inşası bölgenin gelişmişliğini etki eden faktörlerin en başında gelmektedir. Yozgat iline hava limanı yapılacaktır. Ancak havaalanı için yer tespitleri halen devam etmektedir. Bilindiği üzere Yozgat iline yapılacak liman sadece Yozgat'a hizmet edecek ve çevre illeri ve ilçeleri kapsamayacaktır. Çorum ili ve özellikle turizm potansiyeli olan Alaca ilçesi dikkate alındığında ilgili hava limanının Alaca ilçesi yakınlarına yapılacak olması ilgili limanın bölge limanı yapacak ve daha verimli bir yatırım olmasını sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 5

Bölgedeki hayvancılık sorunu.

Çözüm Önerisi

İlçemizde tarım ve hayvancılık ön plandadır. Hayvancılık alanında özellikle büyükbaş hayvancılık yaygındır. İlçemizde bağlı 101 köyde hayvancılık yapılmaktadır. Ancak gerek süt hayvancılığı gerekse damızlık hayvancılık modern tekniklerle yapılmamaktadır. İlçemizde ki hayvancılık sorunları ve yeni üretim teknikleri ve modern yapılaşmanın olacağı Organize Hayvancılık Bölgesi kurulması çözülerek ekonomiye katkı yapacaktır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

ALACA TİCARET BORSASI

Sorun 1

Süne sorunu: Tarımsal ürünlerde görülen süne haşeresi ile mücadele yapılması.

Çözüm Önerisi

Süne, yurdumuzda buğday üretimini kalite ve kantite yönünden olumsuz yönde etkileyen ana zararlı konumundadır. Süne yoğunluğunun yüksek olduğu Alaca ilçemizde, mücadele yapılmadığı zaman; ekmeklik, makarnalık ve tohumluk yönünden özellikle buğdayda %100'e varan oranlarda zarar oluşturabilmektedir. Süne devamlı mücadele yapılması gereken bir sorun haline gelmiştir. Bu konunun ilgili bakanlık nezdinde dikkate alınması ve mücadelede ilçe çiftçilerinin desteklenmesi önem arz etmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Eğitim sektörü alanında yatırımların yetersizliği.

Çözüm Önerisi

Hitit Üniversitesine bağlı olarak Alaca ilçesine Veterinerlik ve Ziraat Fakültesinin açılması, ilçemizde bulunan Yüksek Okul bölümlerinin ilçe ekonomisine uygun olarak çeşitlendirilmesi, ilçede ikamet eden ailelerin üniversite öncesi eğitim ihtiyaçlarını karşılamak üzere özel okullara yönelik yatırımların desteklenmesi, ilçenin sosyal ve ekonomik yönden gelişmesine katkı sağlamasının yanı sıra ilçenin eğitim kalitesini arttırarak ailelerin bu nedenle gerçekleştirdikleri ilçe dışına göçlerini de azaltabilecektir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

Sorun 3

Tarım arazilerini sulama sorunu.

Çözüm Önerisi

Alaca İlçemizde yapımı yıllar öncesinde başlayan Koçhisar Barajı tamamlanmış olup tarım arazilerinin sulanması için gerekli olan alt yapı çalışmaları devam etmektedir. Bu durum tarımsal üretiminde verimlilik düşüşüne neden olmaktadır. İlçemiz tarım üretiminin verimliliği ve kaliteli mahsul alınması açısından gerekli işlemlerin bir an önce bitirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Alaca İlçemizde Doğal gaz Enerjisinin getirilmesi.

Çözüm Önerisi

Alaca İlçemizde kirli havasının önlenmesi, insanlarımızın sağlıklı yaşama kavuşturulması, ilçe ekonomisine katkı sağlanması, yatırımcının önünün açılması için doğal gazın en kısa zamanda ilçemize getirilmesi amacıyla gerekli bürokratik ve alt yapı çalışmalarının bir an önce bitirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Boru Hatları ile Petrol Taşıma AŞ Genel Müdürlüğü (BOTAŞ)

Sorun 5

Tarımsal ürünlerde müstahsil makbuzu ile üreticilerimiz den kesilen Bağ-kur kesintisinin kaldırılması.

Çözüm Önerisi

Alaca Ticaret Borsası üyeleri olan gerçek ve tüzel kişilerin, üretici çiftçilerden satın aldıkları ürün bedellerinden bunların prim borçlarına mahsuben tebliğdeki esaslar çerçevesinde % 2 (yüzde iki) oranında tevfiyat yapmaları gerektiğinden, üyelerimiz bu tevfiyatı yapmakta çok zorlanmakta, üyelerimiz ile üreticiler arasında sorunlar yaşanmaktadır. Tevfiyat zorunluluğunun üyelerimiz üzerinden kaldırılmasının uygun olacağı kanaatindeyiz.

İlgili Kurumlar

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (SGK), Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

SUNGURLU TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Teşviklerin ilçeler için yetersiz olması.

Çözüm Önerisi

İllerin Kalkınmışlık ve Gayri Safi Milli Hasıladan düşen pay üzerinden uygulanan teşvik kapsamı neticesinde ilçemiz çok mağdur olmaktadır. Değerlendirme yapılırken ilin gelir dağılımı göz önüne alınmaktadır. Oysa düşünüldüğü zaman il ile ilçe bir olur mu bizim isteğimiz bu değerlendirmeler yapılırken ilçelerin illerden ayrı bir konumda değerlendirilerek İlçelerin gelir seviyeleri göz önünde bulundurulmalı ve buna göre teşvik uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Zincir mağazaların küçük tüccarı zor durumda bırakması.

Çözüm Önerisi

Zincir Mağazalar açılmasına bir kriter konularak sınırlandırılmalıdır. İlçemizde ve Türkiye genelinde görüldüğü üzere zincir mağazaların açılması konusunda bir patlama yaşanmaktadır. Zincir mağazalar gıda, ev tekstili, elektronik ve hemen hemen her alanda satış yapmaktadır ve bu alanlarda faaliyet gösteren küçük tüccara büyük zarar vermektedir. Ticaretin kısıtlanmayacağı esastır ama bunlara ilçelerin yapısına göre bir kriter getirilmesi gerekmektedir. Bu konuda Mecliste gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

İlçemizde sulu tarım yapılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

İlçemizde sulu tarım yapılması sağlanmalıdır. İlçemizde tarım arazilerinin verimini artırmak üretimde kaliteyi yakalamak ve çiftçimizin ürününün gerçek değerini bulması açısından sulu tarıma geçilmesi esastır. Bu konuda yapılacak olan sulama barajları göletlere öncelik verilmeli ve bu konuda yapılacak olan çalışmalara hız verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

İş mahkemeleri ve kıdem tazminatı.

Çözüm Önerisi

İş davaları ve kıdem tazminatı ile ilgili düzenlemeler konusunda gerekli çalışmalar yapılması gerekmektedir. İş mahkemeleri sorun ne olursa olsun işveren aleyhine karar almaktadır. Kıdem tazminatı da büyük sorun olmaktadır. Bu konularda acilen düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

SUNGURLU TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Bölünmüş tarım arazileri.

Çözüm Önerisi

Sungurlu’da bölünmüş ve paylara ayrılmış tarım arazilerinin birleştirilmesi için gerekli yasal adımların atılması ve uygulanması ile çiftçi arazilerinin birleştirilmesi sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Sürekli hale gelen elektrik kesintileri.

Çözüm Önerisi

Sungurlu’nun elektrik gücünü sağlayacak elektrik nakil hatları kurulmalı, kesintileri engelleyecek önlemler ilgili şirket tarafından alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 3

Teşviklerin yetersiz olması

Çözüm Önerisi

Sungurlu'da boş duran OSB'ye yatırımcı gelmesi için uygun ilçeye uygun teşvikler verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Göç verme ve nüfusun azalması sorunu.

Çözüm Önerisi

Sungurlu'da iş alanlarının geliştirilmesi, üretim ve sanayi tesisleri kurulması, istihdam alanlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca özellikle gençler için sosyal faaliyet alanlarının oluşturulması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

20 - DENİZLİ

İllerde Yaşam Endeksi: 26.

Teşvik Bölgesi: 2

Nüfus (TÜİK - 2015)	993.442	Türkiye'de 21.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	1.525	13.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	24.430	16.
İstihdam (SGK - 2015)	192.244	14.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	63.313	9.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 32,9	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	999	13.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	2.516.246 \$	7.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	1.902.001 \$	10.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	Hon 22	10.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (Gib - 2015)	6.808	17.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (Gib - 2015)	23.328	20.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 227	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	21.810 TL	10.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 2,2	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015) Beyazaç	11.185 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	22.241 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	50.571 TL	12.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	2,7 %	TR ort: % 4,0

20 DENİZLİ

Denizli’deki 8 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

İbrahim TEFENLİLİ

Denizli Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- İhracatta Türkiye’nin 8. ili olan Denizli, ürettiği ürünleri demiryolu ile İzmir Nemrut Limanına ulaştıramaması
- Sanayimizin yoğunlaştığı İslah OSB içerisinde ve Çardak OSB içerisinde birer yükleme istasyonu yapılması
- Denizli Çardak OSB’deki parsellerin yatırımcıya teşvik kapsamında tahsis edilmesi
- “Tarım, Gıda İhtisas OSB” kurularak parsellerin yatırımcılara teşvik kapsamında verilmesi
- Şifalı Termal kaynak zengini ilimizde termal tedavi, yaşlı bakım, geriatri hizmetleri sağlayacak tesislerin kurulması

DENİZLİ TİCARET ODASI

Sorun 1

Küresel ekonomideki kriz ve bölgesel siyasi istikrarsızlıklar ihracatımızın büyüme hızını düşürmüştür. AB ve diğer gelişmiş ekonomilerin düşük büyüme sorununu çözmemesi, Ortadoğu'daki savaşlar ve istikrarsızlığın yarattığı olumsuz koşullar firmalarımızın önündeki en önemli engeldir.

Çözüm Önerisi

Bu ortamda mevcut pazarları korumak ve ihracatı artıracak destek ve teşvik politikalarına ihtiyaç vardır. Eximbank kredilerinin erişilebilirliği kolaylaştırılmalı ve maliyeti en az bir yıl sıfıra çekilmelidir. İhracat ve taşıma sigortaları için destek sağlanmalıdır. İhracata dönük yatırımlarda etkin ve yoğun teşvik sağlanmalıdır. Bu teşvik ve destekler küresel ekonominin normalleşmesi ve Ortadoğu krizi sonlanıncaya kadar sürmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 2

Son zamanlarda yaşanan iç ve dış etkenlerden dolayı turizm durma noktasına gelmiştir. Çünkü bölgenin sahip olduğu tarihi ve kültürel kaynakların diğer ekonomik alanlara katkısı büyüktür.

Çözüm Önerisi

2017 yılı turizm sezonu için yabancı turistlerin tekrar ülkemize ve bölgemize gelmesi sağlanmalıdır. Çözüm olarak kaynak ülkelerin gazetecileri, sanatçıları, siyasileri vb. davet edilerek ağırlanmalıdır. Sivil toplum örgütleri ve yerel yönetimler bu konuda inisiyatif alabilir. Pamukkale ve Karahayıt Termal Bölgeleri yerli ve yabancı turistlerin tercih ettikleri en önemli destinasyonlardır. Karahayıt ve etrafındaki yerleşim yerleri özel kentsel planlama ve dönüşüm yapılmalıdır. Tıbbi Termal Tedavi Merkezleri kamu eliyle açılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

Yatırımlardaki azalma ve istihdam yaratan yatırımların yapılmaması, bu olumsuzlukların giderilmesi, Denizli'nin eskiden olduğu gibi parlak günlerine döndürülmesi gereği vardır. Çünkü üretim olmadan ekonomik sürdürülebilirlik mümkün değildir.

Çözüm Önerisi

Yeni yatırımları hızlandırmak, artırmak için hazırlanan ve ilan edilen çok sayıda teşvik programı karışık görünüm yarattığı şikayetleri vardır. Arzu edilen yüksek teknoloji yoğun, yüksek katma değerli mal üreten yatırımlar için Denizli Serbest Bölgeden ve diğer Organize Sanayi Bölgelerinden arsa tahsisini uzun vadeli olarak yapmanın yolu mutlaka bulunmalıdır. Serbest Bölgede ve Organize Sanayi Bölgelerinde yapılan fabrika binaları 20-30 yıl vadeli konut kredilerine benzer bir finansman imkânı yaratılmalıdır. Aynı şekilde makine ve teçhizat alımlarında ise Leasing ile ilgili harç, KDV, ÖTV, vb. sorunu çözülmelidir. Özellikle yatırımlarda yerli makine ve teçhizat kullanımı teşvik edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Sanayi, ticaret ve üretilen ürünün zamanında ve etkin değerlendirilmesine kolaylık sağlayacak altyapı eksikliği. Bu konudaki eksikliklerin giderilmesi gereği vardır.

Çözüm Önerisi

Denizli ve İç Ege Bölgesinin limanlara ulaşımı diğer bölgelerle olan bağıntısı ekonomik ve sosyal kalkınmışlık düzeyi ile uyumlu değildir. En kısa zamanda Aydın-Denizli Otoyolu yapılmalıdır. Antalya-Denizli Otoyolunun planlanması gecikmiştir. Aydın-Denizli Otoyolunun yapılması ilimiz ve çevresini etkileyecektir. Çardak Havaalanı-Denizli Serbest Bölge-Özdemir Sabancı Organize Sanayi Bölgesi-Denizli Organize Sanayi Bölgesini il merkezine bağlayacak banliyö tren hattı küçük bir yatırımla Denizli'nin çehresini değiştirebilir. (İzmir Büyükşehir Belediyesinin inşa ettiği Aliğa-İzmir-Torbalı hattı örnek alınabilir.)

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 5

Tarım ve hayvancılık

Çözüm Önerisi

Tarım ve hayvancılık sektörü bu yapısı ile hem çiftçileri hem de Türkiye'yi yeterli yaşam desteği sağlamamaktadır. Yakın gelecekte sağlayacağı da belirsizdir. Küçük işletmeler yerine kaynaklar optimal ölçekli tarım işletmelerine kaydırılmalıdır. Tarımda ürün açığını kapatacak önemli bir yol olan seracılık Denizli'de büyük potansiyele sahiptir. Denizli İhtisas Seracılık Organize Bölgesi faaliyete geçirilmelidir. Ham yem üretim kapasitesi artırılmalı ve destekleme fiyatı uygulanmalıdır. Tarım ürünlerinde taban fiyat uygulaması yapılmalı ve ürün ekiminden önce taban fiyatlar açıklanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

DENİZLİ SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Üretici ihracatçıların önlerindeki en önemli engellerden biri finansmana erişimdir. Bu nedenle yatırım yapılmamaktadır. Hem yeni yatırım hem de ihracatın finansmanı orta ölçekli firmalarımızı korkutmaktadır. Orta ölçekli üretici ihracatçı firmalar için yeni finansman kaynakları yaratılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Ülkemizin tamamında ihracata yönelik sanayiye yatırımın özendirilmesi gerekmektedir. Sadece yeni yatırımların değil mevcut yatırımların da desteklendiği bir teşvik mekanizması kurulmalıdır. Yapılacak yatırım ihracata yönelik bir yatırımsa öncelikle ve ihracat ile orantılı olarak desteklenmelidir; böylece orta ölçekli firmalar ihracata yönelik korkmadan yatırım yapabilmelidir. Bu kapsamda Eximbank kredi limitler arttırılmalı, kredi oranları düşürülmeli ve vadeler uzatılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Eximbank

Sorun 2

Özellikle tekstil gibi emek yoğun sektörlerde sanayicilerin üzerinde çok ciddi bir kıdem tazminatı yükü bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Kıdem tazminatı sistemi bir an önce yenilenmelidir. Mevcut kıdem tazminatı yüklerinin işverenden 10 yıllık vadeye yayılarak taksitler halinde alınması, özellikle sanayicilerin üzerindeki yükü oldukça hafifletecektir.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 3

Gerek ülkemizde gerekse Denizli’de imalat sanayisine yapılan yatırımlar durma noktasında gelmiştir. Denizli’ye 10 yıldır sıfırdan yatırım gelmemiştir. Yapılan yatırımlar modernizasyon yatırımıyla sınırlı kalmaktadır. Yatırım yapılabilecek araziler ise rant nedeniyle fahiş fiyatlara satılmaktadır.

Çözüm Önerisi

Gerek Denizli bölgesinin ihtiyacı olan istihdamı ve gerekse Denizli’nin durmuş yatırımlarının hareketlenmesini sağlamak için yeni üretim alanlarının kurulmasını sağlamak, mevcut OSB’lerin işlerliğini artırmak için çalışmaların yapılması gerekmektedir. Özellikle OSB olabilecek alanlarda OSB kurulması için ve atıl OSB’lerin dönüştürülmesi için ciddi bürokratik engellerle karşılaşmaktadır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

Denizli'nin bir diğer ihtiyacı ise limana doğrudan bağlantıdır. Gelişmiş sanayi ülkeleri mallarını ya deniz / nehir yoluyla ya da demiryoluyla taşımaktadırlar. Biz senelerdir karayoluna mahkum kalan ihracatçılar olarak, hala yüklerimizi en ilkel yöntemle limana ulaştırıyoruz.

Çözüm Önerisi

Denizli - İzmir hattında demiryollarında yıllardır süren çalışmalara rağmen henüz ulaşım gerçekleşmedi. Halen Aliağa'dan gelen malların taşındığı yol yok. Özellikle İzmir – Biçerova İstasyonları arasındaki sorun yıllardır çözülemedi. Diğer taraftan DDY, dünyada demiryolları taşıması en ucuz, ekonomik taşıma aracı olmasına rağmen bizde kamyon ile taşımadan daha pahalı ve ekonomik değil. Sanayi alanlarına yakın yerlere yükleme istasyonlarının yapılması da demiryollarına olan talebi artıracaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü (TCDD)

Sorun 5

Türkiye'deki gençler arasında işsizlik oranı %20'nin üzerine çıkmıştır. Sanayicimizin katma değerli ve yüksek teknoloji ürünler üretmesi için gerekli olan nitelikli işgücü meslek liseleri tarafından yetiştirilememekte, yetiştirilen öğrenciler ise sanayi sektöründe çalışmak istememektedirler.

Çözüm Önerisi

Meslek liselerimizin öğrenci sayısı ve kalitesi gün geçtikçe düşmektedir. Meslek liselerine öğrenci kabulünün cazip hale getirilmesi gerekmektedir. Meslek liselerinin sektörlerle işbirliği içerisinde çalışabileceği projeler yaratılmalıdır. Ancak bu projelerle tüm yük özel sektöre yüklenmemeli; bilakis meslek liselerine destek veren özel sektör temsilcileri ödüllendirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı

DENİZLİ TİCARET BORSASI

Sorun 1

Ticaret Borsalarına konu olan tarım ürünlerinin depo sıkıntısı nedeniyle hasattan hemen sonra piyasaya sürülmesi arz talep dengesini bozmaktadır. Ürünlerin standardı sağlanamamaktadır. Üretici, ürününü sattığında parasını tahsil edilmesini sağlayacak garanti mekanizması yoktur.

Çözüm Önerisi

Ürün İhtisas Borsasının temelini oluşturan lisanslı depoculuğun desteklenmesi gerekmektedir. Ürünlerin sağlıklı depolanması, hem üretici, hem tüccarımız için ihtiyaçtır. Lisanslı depoculuk pahalı kuruluş maliyeti olan ancak getirisi az olması nedeniyle özel sektör tarafından tercih edilmemektedir. Denizli Ticaret Borsası olarak “Yağlı Tohumlar Lisanslı Depoculuğu” kurmak istiyoruz. Sözü geçen lisanslı depoculuk yeri ve projesi hazır olup maliyeti 21 Milyon TL için finansman sağlanmasına destek olunmalı.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Gıda işletmelerinin Kayıt Onay işlemlerine dair Yönetmeliğinin 10. maddesi “a” bendine dayanarak, çalışan Gıda Mühendisi belge için odaya gittiğinde 3.300 TL net maaş aldığına dair sözleşme istenmektedir.

Çözüm Önerisi

Gıda işletmelerinin Kayıt Onay işlemlerine dair Yönetmeliğinin 10. maddesi “a” bendi “Çalıştırılması Zorunlu Personelden meslek odası bulunan meslek mensubu bağlı olduğu meslek odasından ilgili işletmede çalıştığına dair belge alacaktır” denilmektedir. Konu mahkemeye taşınmış neticesinde, meslek odalarının (TMMOB) meslekte çalışanlarını takip etme, nerede çalıştıklarını bilme, bilgilendirme vb. gerekçe ile olumsuz sonuçlanmıştır. Söz konusu yönetmelikte, mahkeme kararına uygun olarak “Tarım Müdürlüklerine müracaatını yapmış olan Gıda Mühendisine ait bilgiler ilgili odaya iletilmiştir.” şeklinde ibare ile gerekli düzenleme yapılarak piyasada oluşan haksız rekabet ve olumsuzluklar giderilir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

28026 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Türk Gıda Kodeksi gıdalardaki mikotoksin limitlerinin resmi kontrolü için numune alma, hazırlama ve analiz metodu kriterleri tebliğine göre alınan numunelerin tamamı öğütülmektedir.

Çözüm Önerisi

Özellikle kuruyemiş ihracatında bir partisinden yaklaşık 10 kg civarında numune alınmaktadır. Alınan numunenin tamamı öğütülerek içinden alınan belli bir miktar ile analiz yapılmaktadır. Oysa numune tamamen karıştırılarak içinden alınacak belli bir miktarın öğütülmesi ile analiz yapılabilir. (Örneğin 10 kg Antep fıstığı 550 TL'dir.) Numunenin tamamının öğütülmesi ekonomik bir kayıptır. 10 kg içinden alınan numuneden yapılan analizden sağlıklı sonuç çıkmazsa kalan parça tamamen öğütülerek olmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

ACIPAYAM TİCARET ODASI**Sorun 1**

Acipayam - Dalaman yolunun yapılması

Çözüm Önerisi

Proje aşamasında ihale edilmesi, İhalenin hızlandırılması

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 2

Acipayam - Çameli yolunun hizmete açılması

Çözüm Önerisi

İnşaat halinde olup bir an önce tamamlanması.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 3

Acıpayam'da yüksekokul ihtiyacı

Çözüm Önerisi

Acıpayam'a veterinerlik veya ziraat fakültesi açılması

İlgili Kurumlar

Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

Sorun 4

Acıpayam - Çardak yolu

Çözüm Önerisi

Acıpayam - Çardak yolunun tamamlanması

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

BABADAĞ TİCARET ODASI**Sorun 1**

Yerleşim alanlarının yetersizliğinden dolayı işçi bulmada yaşanan sorunlar

Çözüm Önerisi

Yerleşim alanlarının geliştirilmesi

İlgili Kurumlar

Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ), Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 2

Organize sanayi bölgesinin genişletilmesi daha da büyütülmesi

Çözüm Önerisi

Yeni arsaların aktifleştirilmesi bunun için devlet desteği olması

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

BULDAN TİCARET ODASI**Sorun 1**

Nitelikli işgücünün noksanlığı özellikle tekstil sektöründe kalifiye işgücü eksikliği

Çözüm Önerisi

Eğitim sisteminde 6 yaşında okula giden bir çocuk 12 yıl öğrenim gördükten sonra zor iş dedikleri mesleklere ilgi duymamaktadır. Açılan kurslara ek olarak öğrencilerin pratik eğitimlerine daha fazla ağırlık verilmesi gerekmektedir. Kalifiye elemanların iş bulabilmeleri kolaylaştırılmalı sosyal hakları takip edilmelidir. Atölye çalışmasına ağırlık verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 2

Kredi sorunu esnaf ve kredi kefalet kooperatiflerinin faiz oranlarının düşük olması esnafa yarar iken ticaret odasına kayıtlı üyelerin bu tür imkânlardan yararlanmaması haksız rekabete yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

Ticaret ve sanayi odası üyeleri için esnaf kredileri tarzında krediler sağlanmalı belirli bir limit sınırlaması getirilmeli ayrıca istenirse tacirlerin ödediği vergi kadar düşük faizli krediler kullanılması sağlanmalıdır buda vergi kaybının önüne geçer diye düşünüyoruz. Esnaf kredilerine verilen devlet teşvikinin tacirlere de sağlanması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Tekstil üretiminde sanayici ve işadamlarımızın ARGE ve URGE yatırımlarına önem vermediği görülmektedir.

Çözüm Önerisi

ARGE ve URGE çalışmalarında mutlaka üniversitelerimizin tekstil bölümlerinin üreticilerimize yol gösterici olmaları gerekmektedir. Yapılan işbirliği ile kaliteli ürün ve ürün çeşitliliğinin artırılması sağlanmalıdır. Ayrıca el emeği ile yapılan üretimler teşvik edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

SARAYKÖY TİCARET ODASI**Sorun 1**

Jeotermal kaynakların kullanılması ve bunun yaygınlaştırılması

Çözüm Önerisi

Sıcak su rezervinin tespit edilmesi - sıcak suya dayalı sağlık turizminin başlatılması ve tanıtılması

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 2

Pamukla ilgili sorunlar

Çözüm Önerisi

Son derece kaliteli pamuk yetiştirilmekte iken son dönemlerde pamuk ekim alanlarının azaldığı görülmekte olup acilen gerekli önlemler için teşvikler yapılmalı

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM)

Sorun 3

Sera sorunları

Çözüm Önerisi

Sarayköy organize seracılık bölgesi ilan edildiği halde bir türlü atılım yapılamamıştır. Bunun için altyapı işlemleri acilen bitirilmeli ve gerekli tanıtımların yapılarak teşvik edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM)

TAVAS TİCARET ODASI**Sorun 1**

Tavas insanımızın en büyük geçim kaynaklarından olan tarım bölgemiz ovasında gerçekleşmektedir. Çift ürün alınmaması birçok emeğin karşılığının alınmaması ile doğru orantılıdır. Sulama çiftçimizin en önemli problemlerindedir.

Çözüm Önerisi

Tavas ovası çevrede son zamanlarda yapılan baraj, gölet ve su sondaj usulüyle sulanmaya çalışmaktadır. Zaman zaman sulama çiftçimize büyük maliyet getirmektedir. Zira elektir enerjisi kullanılarak yapılan sulama masraflı olmaktadır. Baraj ve göletteki suyun kanallar ve borular kullanılarak yapılması planlanmış sulama projesi henüz tamamlanmamıştır. Ovanın tamamının sulama projesine dahil edilmesi, mevcut projelerin bir an önce bitirilmesi sulama problemimizi çözecek bölge ekonomisine daha çok katkı sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ)

21 - DİYARBAKIR

İllerde Yaşam Endeksi: 75.

Teşvik Bölgesi: 6

Nüfus (TÜİK - 2015)	1.654.196	Türkiye'de 12.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	994	21.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	13.253	25.
İstihdam (SGK - 2015)	128.638	24.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	24.015	24. Kulp
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 18,7	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	171	29.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	186.820 \$	41.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	59.709 \$	47.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	1	46.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	7.525	14.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	14.159	25.
Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 235	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	8.931 TL	22.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 5,2	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	2.152 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	4.985 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	38.814 TL	14.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 7,9	TR ort: % 4,0

21 DİYARBAKIR

Diyarbakır'daki 2 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Ahmet SAYAR

Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Sur esnafına, finansmana erişim ve uzun vadeli faizsiz kredi desteği talebi
- Finansmana erişimde yaşanan sıkıntılar
- Tekstilkent altyapı çalışmalarının yatırım programına alınması ve OSB'de ek alan ihtiyacı
- GAP sulama kanallarının ve altyapı eksiklerinin tamamlanmasına öncelik verilmesi
- Lisanslı depoculuk kurulması için uzun vadeli faizsiz teşvikler kapsamında; hazine ve kamu arazileri üzerinde bedelsiz veya harcırah esas değeri üzerinden tahsis edilmesi

DİYARBAKIR TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Diyarbakır Sur ilçesinde Eylül 2015-Mart 2016 tarihleri arasında yaşanan güvenlik sorunları ve sonrasında henüz devam eden güvenlik algısı nedeniyle üretim, ticaret ve turizm sektörlerinde bir gerileme yaşanmıştır ve yaşanmaya devam etmektedir. Bu dönemde finansa erişimde ciddi sorunlar yaşanmıştır.

Çözüm Önerisi

Yaşanan olaylar nedeni ile ciddi iş kayıplarına uğrayan işletme ve esnafların finansa erişimini kolaylaştırarak işletmelerin sürdürülebilirliklerini sağlamak gerekmektedir. Bunun için kent genelinde tüm sektörlerde Sur ilçesindeki işletme ve esnaflar başta olmak üzere işletme ve esnaflara yönelik düşük faizli ve uzun vadeli kredi destekleri geliştirmek, uygulamak elzemdir. Mevcut durumda sadece imalat sektörü için uygulanan faizsiz kredi desteğini diğer sektörleri ve üretim ve hizmet alanlarını kapsayacak şekilde genişletilmesi talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 2

Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesi tüzel kişiliği Mayıs 2016'da kurulmuş olup, parselasyon çalışmaları başlatılmıştır. Tekstil firmalarından yoğun bir yer talebi bulunmakta olup, organize sanayi bölgesinin tahsis işletmelerinin ve altyapı çalışmalarının başlatılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

OSB tüzel kişiliğini takiben tahsislerin başlatılması ile ilgili gerekli çalışmalar başlatılmıştır. Yerelden ve Türkiye'nin farklı illerinden tekstil konfeksiyon sektöründe yatırım talepleri alınmaktadır. Bu taleplerin bir an önce yatırıma dönüşmesi ve tahsisler ile birlikte altyapı çalışmalarının başlatılması için finansal kaynak sağlanması gerekmektedir. Altyapı projelerinin yatırım programına dahil edilmesi ve kamu bütçesi ayrılması talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

Diyarbakır'da TEMSAN A.Ş.'ye bağlı 2 elektromekanik sanayi fabrikası bulunmaktadır. 1977'de kurulan fabrikaların Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı ile özelleştirme kapsamına alınmıştır. Önemli bir üretim kapasitesine sahip bu fabrikaların enerji sektöründe faaliyetinin sürdürülmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

TEMSAN A.Ş.'ye ait Diyarbakır'da bulunan fabrikaların özelleştirme kapsamında özelleştirilerek söz konusu alanda üretim alanı dışında faaliyetinin geliştirilmesinin durdurulması gerekmektedir. Bunun için öncelikle özelleştirme kapsamından çıkarılması, Temsan A.Ş.'nin çatı organizasyonunda mevcut üretim alanında elektromekanik sanayide üretiminin sürdürülmesi, yereldeki kurumlar ve işletmeler işbirliğinde özel sektör ve kamu sektörünün işbirliği modeli olarak sürekliliğinin sağlanması ve kapasitesinin geliştirilmesi sağlanmalıdır. Bu şekilde ilde yan sektörlerin gelişmesi, yeni yatırım alanlarının oluşturulmasına da katkı sunulacaktır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB)

Sorun 4

Diyarbakır Organize Sanayi Bölgesi 532 hektar alan üzerinde kurulmuş, daha sonra 190 hektar ek alan ile genişletilmiştir. Mevcut durumda parsellerin büyük çoğunluğunu tahsisi tamamlanmış olup, yakın dönemde yatırımlar için arsa ve OSB'lerde yer sorunu oluşacaktır.

Çözüm Önerisi

532 hektar ve daha sonra 190 hektarlık alanda %90'ın üzerinde bir doluluk sağlanmıştır. Alınan yatırım talepleri ile mevcut parseller karşılaştırıldığında yakın dönemde OSB'de tahsis için yer kalmayacak olup, yatırımlar için yer sorunu yaşanacaktır. Bu nedenle OSB'nin genişleme alanı ile ilgili çalışma başlatılmıştır. İlgili kurumlar ile görüşmeler yapılmıştır. 2000 dönüm ek OSB alanı için gerekli işlemlerin tamamlanması ve kısa sürede tahsise açılması önemlidir. Bu açıdan ilave OSB talebinin değerlendirilmesi, sürecin hızlandırılması ve gerekli altyapı desteğinin verilmesi talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 5

Diyarbakır’ın da içinde bulunduğu sosyo-ekonomik açıdan daha geri düzey II bölgelerinde Organize Sanayi Bölgelerinde ücretsiz yer tahsisi yapılmaktadır. Ücretsiz yer tahsisi ile ilgili Bakanlar Kurulu kararının süresi Nisan 2017’de dolmaktadır. Bu durum yatırımlar için dezavantajdır.

Çözüm Önerisi

Diyarbakır’ın da içinde bulunduğu sosyo-ekonomik koşullar ve güvenlik sorunları nedeni ile diğer bölge ve illere göre yatırım için uygun ortamın oluşturulması için sunulacak destekler önemlidir. OSB’ler ücretsiz yer tahsisi ile ilgili düzenleme 2 yıl uygulanmış ve takiben 2 kez 2 şer yıllığına uzatılmıştır. Süresi Nisan 2017’de bitecek olan düzenlemenin uzatılması, ya da aynı amaca uygun yeni bir düzenleme yapılması ile bölgedeki yatırım koşullarının iyileştirilmesi ve yatırım için avantaj oluşturulması mümkündür.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

DİYARBAKIR TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Tarımda ürün çeşitliliği ve verim artışı sağlayacak inovasyon, eğitim ve yayın projelerinin sayısı ve etkisi yetersizdir.

Çözüm Önerisi

Ticaret Borsaları ve ilgili meslek örgütleri tarımda inovasyon, eğitim ve yayın projelerinin uygulanması, izleme ve değerlendirmelerinde yer almalıdır. Borsaların sahibi olduğu projelere öncelik verilmeli ve bakanlık tarafından finanse edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve Diyarbakır'da tarımsal ürünlerin çeşitliliği, üretim miktar ve kalitesi yetersiz ve altyapı sorunları mevcuttur. Bu sebeple tarıma dayalı sanayi gelişmemektedir.

Çözüm Önerisi

Tarım ve sanayide üretimi olumsuz etkileyen elektrik kesintisi ve dalgalanmalarının önüne geçilmeli, Güneydoğu Anadolu Projesinin (GAP) özellikle sulama projeleri başta olmak üzere tüm altyapı yatırımlarının tamamlanmasına öncelik verilmeli, tarımsal sulamada kullanılan elektrikte ucuz tarife uygulanmalı, sulama sistemleri konusunda üreticiler desteklenmelidir. Arazi toplulaştırma çalışmaları tamamlanmalı ve arazi parçalanmasının önüne geçilebilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve Diyarbakır'da tarımsal ürün ticareti ulusal ve uluslararası boyuta ulaşamamıştır.

Çözüm Önerisi

Tarımsal ürün ticaretini finans sistemiyle buluşturmak, elektronik ortamda, ulusal ve uluslararası boyutta pazarlanabilmesi için lisanslı depoculuk sistemi ve ürün ihtisas borsalarının kurulması büyük bir önem arz etmektedir. Bu nedenle lisanslı depoculuk yatırımlarını uzun vadeli faizsiz teşvikler kapsamına alınmalı, belediye harçları ve vergilerden muaf tutulmalıdır. Ticaret Borsalarının yeri ve yapacağı lisanslı depo yatırım alanları için hazine arazisi/kamu arazilerinin bedelsiz veya harcırah esas değer üzerinde borsalara tahsis edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

22 - EDİRNE

İllerde Yaşam Endeksi: 35.

Teşvik Bölgesi: 2

Nüfus (TÜİK - 2015)	402.537	Türkiye'de 48.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	254	52.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	9.434	32.
İstihdam (SGK - 2015)	59.778	41.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	21.248	28.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 35,5	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	84	42.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	36.943 \$	62.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	76.079 \$	42.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)	3	31.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	2.194	43.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	8.810	36.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 134	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	4.767 TL	33.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,2	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	9.969 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	11.581 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	8.372 TL	43.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 7,6	TR ort: % 4,0

AKREDİTE ODA VE

BORSALAR

EDİRNE TSO

ACCREDITED CHAMBER

EDİRNE TB

KEŞAN TSO

UZUNKÖPRÜ TSO

ACCREDITED CHAMBER

UZUNKÖPRÜ TB

22 EDİRNE

Edirne'deki 7 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Özay ÖZTÜRK

Edirne Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Saros Bölgesi'ne yatırımların gelmesi için 1/25.000'lik planların çıkarılması ve uygulamaya konulması
- Hızlı demiryolu projesinin hayata geçirilmesi ve gündemde olan Edirne ve Kırklareli illerine hizmet edecek bir havaalanı kurulması
- Keşan ilçemizde gıda ihtisas organize sanayi bölgesi, Uzunköprü ilçemizde karma organize sanayi bölgesi kurulması
- Tarihsel ve kültürel süreklilik ile özgün kimliğine uygun kapsamlı bir kentsel dönüşüm beklentisi
- Türkiye'nin en büyük konteyner limanı olan Asyaport'un etkinliğinin artırılması için Uzunköprü Eskiköy Sınır Kapısı'nın aktif hale getirilmesi
- Tebliğlere ilave edilecek madde ile tarımsal üreticilerin desteklerden doğrudan faydalandırılması
- Çakmak ve Hamzadere baraj yatırımlarının tamamlanarak, öncelikle 25 yıllık ekonomik ömrünü tamamlamış olanlar olmak üzere sulama kanallarının yeraltına alınması
- Ergene Nehri'nin temizlenmesine ilişkin çalışmaların tamamlanması

EDİRNE TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Edirne'nin Kültür Turizm Koruma ve Geliştirme Bölgelerine daha kapsamlı olarak il merkezi ve ilçeleri de kapsayacak şekilde dahil edilerek teşviklerden faydalandırılması (Saros Bölgesinin 1/25.000'lik planının ivedilikle çıkarılması.)

Çözüm Önerisi

Tarihî ve kültürel değerlerin ve turizm potansiyelinin yüksek olduğu yöreleri korumak, kullanmak, sektörel kalkınmayı ve plânlı gelişimi sağlamak amacıyla Bakanlar Kurulu kararıyla tespit ve ilân edilen “Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri” arasında, Edirne sadece Saros ile yer almaktadır. Fakat Saros Bölgesi'nin 1/25.000'lik planlarının henüz çıkarılmamış olması, bölgeye yapılacak tüm yatırımların önünde ciddi bir engel teşkil etmektedir. Diğer taraftan, yaklaşık 650 tarihi ve kültürel varlığa sahip Edirne'nin Karaağacı, Kaleiçi, Sarayıçi bölgeleri, kent merkezi, Uzunköprü ve diğer varlıkları korunmayı ve teşviklerden yararlanarak kalkınmayı hak etmektedir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 2

Yüksek Hızlı Demiryolu ve Havaalanı Projeleri

Çözüm Önerisi

Edirne'ye gelen turistlerin büyük bölümünü düzenlenen günübirlik ziyaretçiler oluşturmaktadır ki çoğunluğu İstanbul'dan gelen ziyaretçiler, Hızlı Demiryolu Projesi ile ilgili gelişmeler oldukça memnuniyet verici olup, diğer taraftan bölgenin ivedilikle beklediği Kırklareli, Edirne illerine hizmet edecek bir Havaalanı kurulması şehre turizm yönünden büyük ivme kazandıracak turizm alt sektörlerini tetikleyecek hızlı demiryolu projesi ile perçinlenerek ekonomiye her yönden hareket getirecektir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Edirne'nin Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Endeksine Göre Mevcut Vaziyeti, Edirne'nin Kalkınmada Öncelikli Yöre (K.Ö.Y) kapsamına alınması ve yatırım, enerji ve istihdam teşviklerinden faydalandırılması

Çözüm Önerisi

Sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksine göre belirlenmiş yatırım teşvik sistemi kapsamında Edirne 2. bölgede yer almaktadır. Oysa aynı bölge sınıflaması içinde Edirne ile aynı ölçekte değerlendirilemeyecek Adana, Kayseri, Konya, Denizli gibi iller de vardır. Bu sınıflandırma yatırımlar açısından Edirne aleyhine bir durum ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca, İlimiz Edirne, Türkiye'nin göç veren ilk 10 ili arasında, kalkınmada öncelikli bölge kapsamına alınmayan tek şehirdir. Edirne'nin teşviklerden faydalandırılması hususunda İl bazında ele alınarak değerlendirilmesi beklenmektedir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Edirne Organize Sanayi Bölgesinin Yol ve Doğalgaz sorunu

Çözüm Önerisi

Organize Sanayi Bölgemizin mevcut yolu köy içerisinden geçen ve ulaşım elverişli değildir. Havsa Otoban çıkışından OSB'ye ve devamında Hamzabeyli gümrük kapısına çevre yolu şeklinde 40 km yol yapılması ile gerek tır kuyrukları ve gerekse OSB'nin yol sorunu çözülmüş olacaktır. Doğalgaz konusunda Bakanlıklar arası anlaşma ile 22 ildeki OSB'lerin doğalgaz sorunu çözümlenecek ancak ilimiz yapılan anlaşma içeriğinde kalkınmada öncelikli iller arasında sayılmadığı için, özellikle boru hattına yakınlığı ile öncelikle ele alınması, OSB'mizin yol ve doğalgaz sorunu çözüldüğünde 1.500 dönüm büyüme alanının da kullanıma açılması ilimiz ve ülkemiz ekonomisi açısından büyük katkılar sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

EDİRNE TİCARET BORSASI

Sorun 1

Bölgemizde bulunan hayvancılık işletmelerinin hayvan varlığı ortalama 7-8 baş olarak tespit edilmiştir. Mevcut haliyle verimliliği düşük olmakla birlikte, ekonomik getiri anlamında üreticiyi tatmin etmemektedir.

Çözüm Önerisi

İşletme büyüklüklerinin AB ülkelerinde olduğu şekilde 50-60 adet sağlıklı hayvan kapasitesine çıkartılması, verimliliği artırmakla birlikte ekonomik getirinin yükselmesiyle köyden kente göçü engelleyerek, üreticinin yerinde istihdam edilmesini temin edecek ve hayvancılık faaliyetlerinin iş kolu olarak algılanmasını sağlayacaktır. Bu kapsamda hazırlanacak özel tip projeler, hibe desteği verilmek ve özel vergi muafiyetleri sağlanmak suretiyle desteklenmelidir. Hayvan varlığının artması, ülkemizin kırmızı et açığının kapatılmasına katkı sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Bölgede küçükbaş hayvancılık faaliyetlerinin yetersizliği, mera alanlarından istenilen ölçüde faydalanılamaması, süt üretimindeki dönemsel artışların değerlendirilmesi, bölgenin potansiyelinin ülke ekonomisine fayda sağlayacak şekilde kullanılamaması sektördeki temel sorunları oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Edirne Beyaz Peynirinin canlandırılması ile verim potansiyeli düşük topraklara sahip bölgelerde yaşayan üreticilere alternatif üretim modeli oluşturmak üzere küçükbaş hayvancılığın desteklenmesi, yem ihtiyacını karşılayabilmek amacıyla mevcut mera alanlarının korunması ile mera ıslah çalışmalarına önem verilmesi, süttozu üretim tesisleri kurulması, mecburi hastalık veya zoonoz hastalık nedeniyle imhasına karar verilen hayvanlara verilen tazminat ödemesinin mezbahalarda ve işletmelerde % 90 olarak eşitlenmesi Trakya Bölgesinin Türkiye'nin damızlık hayvan üretim deposu haline getirilmesi, bölgenin değeri olan büyükbaş ve küçükbaş hayvan ırklarının iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmalı.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Lisanslı depoculuk sistemi ülke tarımının geleceği olarak gündemdeki yerini korumaktadır. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından yayınlanan yönetmelik değişikliği kapsamında, borsaların yatırım yapmaları kolaylaştırılmıştır. Yatırımların özendirilmesi için destekleme uygulamaları geliştirilmelidir.

Çözüm Önerisi

Kurulan şirketlerde Borsaların büyük ölçüde hisse sahibi olması nedeniyle, kamu payı kabul edilerek kalkınma ajansları ve kırsal kalkınma desteklemelerinden faydalandırılmamaktadır. Depolar için öngörülen kiralama ücretlerinin düşük olması yatırım yapma aşamasında çekinceye neden olmaktadır. Lisanslı depolara ürün teslim edecek üreticilere, işletmeciler kanalıyla 5 yıl süreyle 3,00 ₺/ton/ay ilave destek verilmesi konusundaki Bakanlar Kurulu Kararına ait tebliğlerin yayımlanması gerekmektedir. Lisanslı depoculuk hakkında farkındalık eksikliği ve üretici alışkanlıkları, sistemin çalışmasını engellemektedir. Kapsamlı tanıtım faaliyeti ve örnek uygulamaların üreticiye aktarılması uygun olacaktır

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 4

Bölgedeki barajların yetersiz olması ve sulama sistemlerinin modern olmaması nedeniyle, sulanabilir alanlar genişletilememekte, tarım ürünlerinde verim artışı ve ürün çeşitliliği temin edilememektedir.

Çözüm Önerisi

Yüzey sulamadaki su ve toprak kayıplarının engellenmesi, tarımsal ürün çeşitliliğinin sağlanması amacıyla, baraj ve yeraltı sulama sistemlerinin tesis edilmesi, toprak üstü su kanallarındaki kayıplar dikkate alınarak, öncelikle 25 yıllık ekonomik ömrünü tamamlamış olanlar olmak üzere sulama kanallarının yeraltına alınması, altyapı yatırımları için düşük faizli banka kredilerinin kullanılması ve yaygınlaştırılması, arazileri küçük parçalı olan üreticilerin damlama ve yağmurlama sulama sistemleri kullanması yönünde desteklenmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Sorun 5

Üretimin kayıt içerisinde pazarlanması ilkesine uygun olarak ürünlerini borsa satış salonlarında satan üreticiler, sözleşme esasına bağlanan bitkisel ve hayvansal üretim desteklerini alamamaktadır. Bu durum, modern borsacılık sistemi üzerinde olumsuz etki yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Yağlık ayçiçeği, aspir, kanola ve soya fasulyesi ile besilik erkek sığır desteklemesinde yaşandığı üzere, üreticilerin bitkisel ve hayvansal ürünlerini ticaret borsaları kanalıyla pazarlamaktan imtina etmelerine ve buna bağlı olarak borsa üyesi gerçek ve tüzel kişilerin ticari faaliyetleri kısıtlanmasına engel olmak amaçlarıyla; ürünlerin şeffaf ve rekabetçi ortamlar olan modern borsacılık sistemini tercih ederek pazarlayan üreticilerimizin, sözleşme temelli destekleme tebliğlerine ilave edilecek “Borsalara ait salon satışlarında pazarlanan bitkisel ve hayvansal ürünler için sözleşme şartı aranmaz.” şeklindeki bir madde ile desteklerden doğrudan faydalandırılması uygun olacaktır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

İPSALA TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Hamzadere barajının tamamlanması

Çözüm Önerisi

350 bin dönüm araziye sulayacak İpsala, Keşan, Enez başta olmak üzere bölgemiz ile birlikte ülkemize de büyük bir tarım getirisi kazandıracak Hamzadere barajı bir an önce tamamlanmalıdır. Köylere iletim kanallarının bitirilmesi toprağın biran önce suyla kavuşması sağlanmalıdır. Hamzadere barajının tamamlanması sonrasında sertifikalı tohumculuğun bölgemizde geliştirilmesi, organik tarımın yaygınlaştırılması, yılda iki ürün alınması sebze ve meyveciliğin desteklenmesinin yanı sıra seracılığın da geliştirilecek olması, bölgemizin ekonomik katma değerini yükseltecektir. Hamzadere çalışmaları % 100 tamamlandığında yılda ülke ekonomisine getirisi yaklaşık 115 milyon TL olacaktır.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ)

Sorun 2

Köylerde yapılan yatırımlarda ruhsatlandırma ile ilgili ciddi sorunlarla karşılaşılmaktadır

Çözüm Önerisi

Bu amaçla konut dışı kentsel çalışma alanlarına köylerde tarımsal amaçlı yapılarda imar planı şartı getirilmeyip yapılaşma şartları belirlenerek ruhsatlandırılmasını talep ediyoruz.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

KEŞAN TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Saros körfezinin 1/25'lik planların hazırlanmaması

Çözüm Önerisi

Turizm koruma ve geliştirme bölgesi ilan edilen Saros Körfezi, 1/25'lik planların beş yılı aşkın süreden bu yana yapılamadığını görmekteyiz. Bu geciken süreç bölgeye yapılacak muhtemel yatırımları da ertelemektedir. Turizm yatırımcılarının nerede tesis yapacağı ve nasıl teşvik alacağı konusundaki belirsizlik yatırımcıları duraklatmaktadır. Saros Körfezi'nin 1/25'lik planlarının en kısa zamanda bitirilmesi ve uygulamaya geçilmesinin elzem olduğunu düşünüyoruz. Saros Körfezi kapsam alanı içinde yer alan, sit alanları, askeri alanlar, orman alanları ve kıyı köy meralarının yeniden gözden geçirilip turizm ekonomisine kazandırılması zorunluluğu açıkça ortadadır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 2

Hamzadere Barajı'nın tamamlanması

Çözüm Önerisi

350 bin dönüm araziye sulayacak İpsala, Keşan, Enez başta olmak üzere bölgemiz ile birlikte ülkemize de büyük bir tarım getirisi kazandıracak Hamzadere Barajı bir an önce tamamlanmalıdır. Hamzadere Barajı'nın tamamlanması sonrasında Sertifikalı Tohumculuğun bölgemizde geliştirilmesi, organik tarımın yaygınlaştırılması, yılda iki ürün alınması, sebze ve meyveciliğin desteklenmesinin yanı sıra seracılığın da geliştirilecek olması, bölgemizin ekonomik katma değerini yükseltecektir. Bölgenin en büyük zenginliği tarım ve su, Hamzadere Barajı'nın bitirilmesi ile birlikte, sulu tarım yapılabilecek arazilerde alternatif tarım ürünlerinin yetiştirilmesi, ürün çeşitliliği artacaktır

İlgili Kurumlar

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ), Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 3

Keşan'a tarımsal organize sanayi bölgesi kurulması

Çözüm Önerisi

Tarımsal Organize Sanayi Bölgesi için şuanda arazi çalışmaları sonlanmıştır. Keşan'ın kuzey bölgesinde Paşayığıt Mahallesi civarında kurulacak olan Tarımsal Organize Sanayi Bölgesi için Valiliğimiz başta olmak üzere Kaymakamlığımız, Belediyemiz ve Sivil Toplum Kuruluşlarımız çalışmalarını hız kesmeden devam ettirmektedir. Trakya'nın GAP'ı olarak anılan Hamzadere Barajı'nı doğru kullanmak ve ülkenin tarım ve hayvancılık sektörü için örnek teşkil edecek bir proje yaratmak adına ilgili bakanlıklarımızın da Tarımsal OSB'nin kurulma işlemleri önündeki ot bedeli sorunun çözülmesi yönündeki çalışmaların hızlandırılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

KEŞAN TİCARET BORSASI

Sorun 1

Saros körfezinin 1/25'lik planlarının hazırlanması

Çözüm Önerisi

Turizm koruma ve geliştirme bölgesi ilan edilen Saros körfezi, 1/25'lik planların beş yılı aşkın süreden bu yana yapılamadığını görmekteyiz. Bu geciken süreç bölgeye yapılacak muhtemel yatırımları ertelemektedir. Turizm yatırımcılarının nerede tesis yapacağı ve nasıl teşvik alacağı konusundaki belirsizliğin ortadan kalkmasını istiyoruz. Saros Körfezi'nin 1/25'lik planlarının en kısa zamanda bitirilmesi ve uygulamaya geçilmesinin elzem olduğunu düşünüyoruz. Saros Körfezi kapsam alanı içinde sit alanları, askeri alanlar, orman alanları, kıyı köy meraları yeniden gözden geçirilip turizm ekonomisine kazandırılması zorunluluğu olduğuna inanıyoruz. Bölgemizin bu önemli sorunun çözülmesini talep ediyoruz.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

UZUNKÖPRÜ TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Bölgemiz işsizlik sebebiyle sanayi bölgelerine (Çorlu ve Çerkezköy'e) göç vermektedir. Göçün önüne geçilip istihdamın artırılabilmesi için Bölgede Karma Organize Sanayi Bölgesinin kurulması gereklidir.

Çözüm Önerisi

Edirne'de bulunan Organize Sanayi Bölgesindeki arsalar satılmış olup, İlimizde yeni bir sanayi alanına ihtiyaç vardır. Uzunköprü coğrafi olarak ilin merkezi konumundadır. Bölgemizin ve sanayinin sağlıklı ve planlı gelişmesi için Uzunköprü de çevreye duyarlı Karma Organize Sanayi yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Bölgenin en büyük geçim kaynağı olan sulu tarım için gerekli olan Ergene Nehrinin kirliliği ile büyük sıkıntı yaşatmaktadır. Aynı zamanda sulu tarım için Çakmak barajı çok önemli bir projedir.

Çözüm Önerisi

Başlamış bulunan ancak yavaş ilerleyen Ergene Nehrinin kirliliği ile mücadele ve Çakmak Barajı, buna bağlı toplulaştırma ve iletişim kanalları hızlandırılıp bitirilmesi ekonomiye kazandırılması gereklidir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı – Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ve Devlet Su İşleri'nin konuya ortak çözüm üretmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ)

Sorun 3

İlimiz TR 21'e girdiğinden teşvik kapsamı dışındadır. Ancak Tekirdağ'ın geliri çok yüksek ve Edirne'nin ise azdır. Tekstil sektörünün ve konfeksiyon dalının desteklenmesi ile ilgili çalışma yapılmalı, teşvik kapsamına alınmalıdır. Teşvikler il bazında hatta ilçe bazında değerlendirilmelidir.

Çözüm Önerisi

Sınır ticaretinin önü açılarak Edirne teşvik kapsamına alınmalıdır

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Uzunköprü'ye 6 km uzaklıkta olan Eskiköy Sınır Kapısının Açılması

Çözüm Önerisi

Türkiye'nin en büyük konteynır limanı olan Asyaport'un Avrupa Birliğine en yakın ulaşım yolu olabilecek Tekirdağ-Hayrabolu-Uzunköprü-Eskiköy hattına yatırım yapılmalıdır. Uzunköprü'ye 6 km uzaklıkta olan Eskiköy Sınır kapısının aktif hale getirilmesi gerekmektedir. İlgili konuda Ulaştırma Bakanlığı ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın konuya ortak çözüm getirmesi faydalı olacaktır

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 5

Bölgemiz varlıklı değildir. Bölgenin zenginleşmesi ve gelirin çeşitlenmesine ihtiyaç vardır. İlçemiz için hazırladığımız ve tüm bakanlıklara gönderdiğimiz TEPAV raporuna göre de Turizm potansiyelinin artırılması önem kazanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Osmanlıya başkentlik yapmış ve dünyanın en uzun taş köprüsüne sahip olan Uzunköprü turizm potansiyelini artırmak için Edirne'nin Turizm Teşviki ve destekleri kapsamına alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

UZUNKÖPRÜ TİCARET BORSASI

Sorun 1

Bölgemiz işsizlik sebebiyle sanayi bölgelerine (Çorlu ve Çerkezköy'e) göç vermektedir. Göçün önüne geçilip istihdamın artırılabilmesi için Bölgede Karma OSB kurulması gereklidir.

Çözüm Önerisi

Edirne'de bulunan Organize Sanayi Bölgesindeki arsalar satılmış olup, İlimizde yeni bir sanayi alanına ihtiyaç vardır. Uzunköprü coğrafi olarak ilin merkezi konumundadır. Bölgemizin ve sanayinin sağlıklı ve planlı gelişmesi için Uzunköprü de çevreye duyarlı Karma Organize Sanayi yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Bölgenin en büyük geçim kaynağı olan sulu tarım için gerekli olan Ergene'nin kirliliği ile büyük sıkıntı yaşatmaktadır. Aynı zamanda sulu tarım için Çakmak Barajı, Arazi Toplulaştırmaları ve İletim Kanalları çok önemli projelerdir.

Çözüm Önerisi

Başlamış bulunan ancak yavaş ilerleyen Ergene Nehrinin kirliliği ile mücadele ve Çakmak Barajı, buna bağlı toplulaştırma ve iletim kanalları hızlandırılıp bitirilmesi ekonomiye kazandırılması gereklidir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı – Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ve Devlet Su İşleri konuya ortak çözüm üretmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ)

Sorun 3

İlimiz TR 21'e girdiğinden teşvik kapsamı dışındadır. Ancak Tekirdağ'ın geliri çok yüksek ve Edirne'nin ise azdır. Bölge teşvik kapsamına alınmalıdır. Teşvikler il bazında hatta ilçe bazında değerlendirilmelidir.

Çözüm Önerisi

Sınır ticaretinin önü açılarak Edirne teşvik kapsamına alınmalıdır

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Uzunköprü'ye 6 km uzaklıkta olan Eskiköy Sınır Kapısının Açılması

Çözüm Önerisi

Türkiye'nin en büyük konteynır limanı olan Asyaport'un Avrupa Birliğine en yakın ulaşım yolu olabilecek Tekirdağ-Hayrabolu-Uzunköprü-Eskiköy hattına yatırım yapılmalıdır. Uzunköprü'ye 6 km uzaklıkta olan Eskiköy Sınır Kapısının aktif hale getirilmesi gerekmektedir. İlgili konuda Ulaştırma Bakanlığı ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın konuya ortak çözüm getirmesi faydalı olacaktır

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 5

Bölgemiz varlıklı değildir. Bölgenin zenginleşmesi ve gelirin çeşitlenmesine ihtiyaç vardır. İlçemiz için hazırladığımız ve tüm bakanlıklara gönderdiğimiz TEPAV raporuna göre de Turizm potansiyelinin artırılması önem kazanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Osmanlıya başkentlik yapmış ve dünyanın en uzun taş köprüsüne sahip olan Uzunköprü turizm potansiyelini artırmak için Edirne'nin Turizm Teşviki ve destekleri kapsamına alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

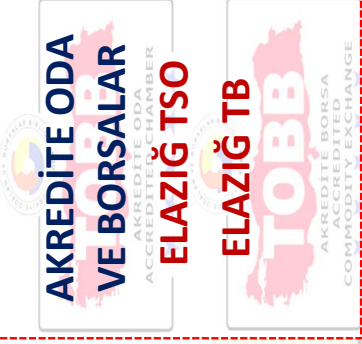

23 - ELAZIĞ

İllerde Yaşam Endeksi: 58.

Teşvik Bölgesi: 4

Nüfus (TÜİK - 2015)	574.304	Türkiye'de 36.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	511	29.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	7.140	42.
İstihdam (SGK - 2015)	62.911	38.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	11.890	46.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 18,9	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	66	46. Karakoc...
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	170.540 \$	43.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	28.106 \$	58.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	2	38.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	3.081	30.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	8.377	40.
Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 165	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	3.855 TL	Alacaklar 38.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 4,0	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	4.700 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	6.737 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	11.302 TL	31.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 5,6	TR ort: % 4,0

23 ELAZIĞ

Elazığ'daki 2 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

İdris ALAN

Elazığ Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- İthal besi hayvan izninin ESK'nın yanında büyük çiftliklerine de verilmesi
- Yeni açıklanan teşvik sisteminden dolayı mevcut yatırımların haksız rekabete uğraması
- Cazibe merkezi yaklaşımında desteklenecek sektörlerin yeniden ele alınması

ELAZIĞ TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

2012/3305 Sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar ve ilgili yasa ile yayımlanan yeni teşvik yasası kapsamında Elazığ'ın 4. bölgede yer alması yatırımları % 60 oranında azaltmış ve yeni yatırımların önünü kesmiştir.

Çözüm Önerisi

Yeni bir düzenleme ile 5. ve 6. bölge desteklerinden istifade eden ancak 4. bölgede yer alan Doğu ve Güneydoğu illerinin mağdur oldukları; yatırım için asgari yatırım tutarı konusu, sektörel kısıtlar, destek süreleri ve SGK işveren payı konuları düzenlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 2

Bölgesel Kalkınma Ajansları, KOSGEB ve TKDK Destekleri: Bu kurumların desteklerinin yetersiz oluşu, bürokratik engeller ve mevzuat zorlukları

Çözüm Önerisi

Kalkınma Ajansları: Elazığ, Malatya, Tunceli ve Bingöl illerine hizmet veren Fırat Kalkınma Ajansı'nın özel sektörün makine alımı için sağlamış olduğu destek miktarı talebin ancak %10'nu karşılamaya yetmektedir. Projesi destek görmeyen firmaların büyük bir moral bozukluğu yaşamaktadır. Ajansın özel sektöre sağladığı kaynak miktarı artırılmalı, Ajansların destek kullandırmak için bütçesi güçlendirilmelidir. KOSGEB: Özellikle cansuyu niteliğindeki küçük esnafa sağladığı faizsiz kredi imkânı bölge için büyük önem taşımaktadır. İmalat sanayindeki KOBİ'ler için de aynı tür destek verilmeli ve miktarı artırılmalıdır. TKDK: Bu kurumun destekleri için bürokrasi azaltılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Cazibe Merkezleri yaklaşımına uygun yatırımların yapılmaması

Çözüm Önerisi

9. ve 10. Kalkınma Planlarında ülkemizde 12 Cazibe Merkezi belirlenmiştir. Bu merkezlerden biri olan Elazığ'a ilgili dönemlerde Cazibe Merkezi yaklaşımına uygun yatırımlar yapılmamış ve Elazığ'da ekonomi, sanayi, tarım ve hayvancılığı etkileyecek sulama projeleri tamamlanamadığı gibi yeni projeler de geliştirilmemiştir.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 4

Bölge kaynaklarının ekonomiye kazandırılmaması

Çözüm Önerisi

Kısa adı DAP olan Doğu Anadolu Projesi kapsamında Doğu Anadolu Bölgesindeki illerin potansiyel kaynakları tespit edilmiştir. Bu kaynakların ekonomiye kazandırılmasında en önemli sorun bölgede risk sermayesi sorunudur. Devletin Kalkınma Ajansları aracılığı ile özel sektör ortaklığı ile bu kaynakları ekonomiye kazandırması istihdam, ihracat ve kalkınma açısından çok büyük bir hamle olacaktır.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 5

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Kalkınma ve Destek Paketi

Çözüm Önerisi

04 Eylül 2016'da Sn. Başbakanımız tarafından Diyarbakır'da açıklanan Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi için Destek ve Teşvik Paketi büyük önem taşımaktadır. Bölgenin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasını doğrudan hedefleyen bu paketin içeriğinin iyi doldurulması ve ivedi şekilde hayata geçirilmesi beklenmektedir. Paket kapsamında iller için Cazibe Merkezleri yaklaşımı kapsamında Kalkınma Bakanlığına önerilen projeler hayata geçirilmeli ve yeni işletmelerle birlikte mevcut işletmeler de desteklenmelidir. Bu kapsamda işletmelerin en önemli sorunu olan işletme ve makine alımı için 0 faizli kredi kullanılmalı ve finans sektörü tarafından taahhüt edilen teminat sorunu çözümlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

ELAZIĞ TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Kurban Bayramı sonrası Elazığ'daki besi ahırlarının büyük kısmı boşalmış durumdadır. Kapasite kullanımı şu dönemde %20 seviyesine düşmüştür. Zira 2 yıl önceye kıyasla besilik ham dana fiyatları yaklaşık %60 oranında artması nedeni ile besicilerimiz besiye hayvan alamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Hayvancılıkta ithalat sistemi gözden geçirilerek, besilik dana ithalatının sadece ESK veya TİGEM aracılığı ile yapılması hususu son derece hatalıdır. Zira bu devlet işletmeleri 3-4 firma ile anlaşarak yurtdışından verimsiz ırkları ithal etmektedirler. Bu nedenle besicinin ve tüccarın yurtdışından besilik dana ithal etmesi hususunda önlerinin açılması son derece önemlidir. Bu konuda Ticaret Borsalarına aktif görev verilebilir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü (ESK)

Sorun 2

Son dönemde yaşanan ekonomik sıkıntılar nedeni ile Ticari Bankacılık sektörüne ilişkin mevzuatın yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir. Zira tüm ticareti Doğu ve Güneydoğu ile olan Elazığ'da son dönemde karşılıksız çek ve protestolu senet oranlarında ciddi artış yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bankacılık sektörüne ilişkin mevzuatın gözden geçirilerek tüccar ve esnafın finansmana ulaşması noktasında kolaylıklar sağlanmalı, teminat olarak kabul edilebilecek varlıkların çeşitliliği artırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Yeni teşvik yasasına Elazığ'ın dahil edilmesi ve Elazığ'ın Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki 5 Cazibe Merkezinden biri seçilmesi son derece önemlidir. Ancak belirlenen öncelikli sektörlerde eksiklikler bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Belirlenen 5 ana sektör olan küçükbaş hayvancılık, yapı malzemeleri, meyvecilik, konfeksiyon, arıcılık sektörüne, Büyükbaş hayvancılık genelde olmak üzere özelde manda yetiştiriciliği, kırmızı-beyaz et ve gıda sanayisine dayalı ambalaj sektörü de ilave edilmelidir.

İlgili Kurumlar

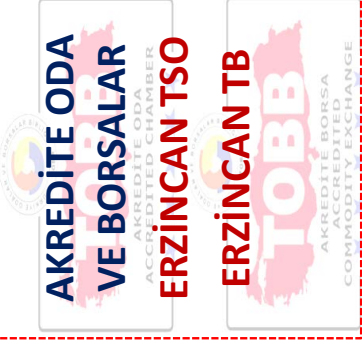
Kalkınma Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

24 - ERZİNCAN

İllerde Yaşam Endeksi: 34.

Teşvik Bölgesi: 4

Nüfus (TÜİK - 2015)	222.918	Türkiye'de 70.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	264	49.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	3.350	66.
İstihdam (SGK - 2015)	27.161	63.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	5.972	65.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 22,0	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	8	75.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	6.251 \$	74.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	8.477 \$	71.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)		
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	950	68.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	3.884	65.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 111	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	1.441 TL	68.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 2,6	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	6.116 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	5.975 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	2.328 TL	69.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 4,1	TR ort: % 4,0

24 ERZİNCAN

Erzincan'daki 2 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Süleyman SARAĞ

Erzincan Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- İmalat sanayide, yeni yatırım cazibe merkezi iller arasında, merkez il olarak, Erzincan'ın da yer alması
- Süt tozu üretim fabrikası ve Besi Organize Sanayi Bölgesi kurulması
- Ajans desteklerinin, doğrudan yatırım desteğiyle beraber uzun vadeli kredi faiz desteği şeklinde de uygulanması
- Turizm bölgesi ilan edilen Ergen bölgesine konaklama yatırımları yapılması

ERZİNCAN TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Yeni bir teşvik mekanizmasıyla sadece yeni yatırımlara değil, mevcut yatırımlara da sektörel teşvik uygulanmalıdır. Bölgesel Kalkınma Ajansları politikası Türkiye'nin mekânsal stratejisinin bir parçası olarak yeniden tasarlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Mevcut teşvik sistemi haksız rekabete neden olmaktadır. Teşviklerden yeni kurulan şirketler yararlanmaktadır. Ancak bu durum mevcut olarak faaliyet gösteren şirketler için haksız rekabete neden olmaktadır ve mevcut şirketler rekabet güçlerini kaybetmektedirler. Bu yüzden belli bir bölgedeki ve sektördeki tüm şirketlere (mevcut ve yeni kurulacak) aynı teşvikler uygulanmalıdır. Kalkınma Ajanslarında Vali'nin başkanlığı ve kamu sektörünün ağırlığı etkin çalışma imkânı vermemektedir. Bu yapının değişmesi gerekiyor. Ajans yönetimlerinde özel sektörün öne çıkartılması faaliyetlere hız ve etkinlik kazandıracaktır.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

İstihdam üzerindeki vergi yükü, kıdem tazminatı sorunu

Çözüm Önerisi

Ücretler üzerindeki gelir vergisi, SGK primi, işsizlik sigortası primi düşürülmelidir. Kayıtlı istihdamı teşvik için Gelir Vergisinde eskiden olduğu gibi ücret geliri vergisi oranı standart oranlardan 5 puan daha düşük olarak belirlenmelidir. Asgari ücretteki artışın, tüm istihdamı etkileyecek olmasından dolayı işveren üzerindeki kıdem tazminatı gideri de artacaktır. Bu yüzden kıdem tazminatı, işsizlik sigortası fonu da birlikte ele alınarak en kısa zamanda düzenlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 3

Hayvan sayısında azalma ve hayvansal üretimdeki göreceli düşüş, Erzincan'ın gelir seviyesini düşürürken, kırsal alanlardan kent ve ilçe merkezleri başta olmak üzere başka bölgelere göçü de hızlandırmaktadır.

Çözüm Önerisi

Erzincan hem büyükbaş hem de küçükbaş süt hayvancılığı için çok önemli bir merkez olup, Türkiye genelinde de en iyi bilinen markası tulum peyniridir. Erzincan genelinde süt üretimi özel teşvik uygulamaları ile güçlendirilmelidir. Bu teşvikler: a) Sermaye desteği sağlanması: Ziraat Bankası'ndan uzun vadeli faizsiz kredi sağlanması, profesyonel süt üretim çiftliklerinin özendirilmesi. TKDK desteklerinin doğrudan yatırımın yanında, faiz desteği olarak uygulanmasının sağlanması. b) Üretime doğrudan teşvik primlerinin daha yaygın ve etkin hale getirilmesi. Şu anda 50 TL/Ton olan süt desteğinin en az 250 TL/Ton düzeyine çıkarılması. c) Buzağı ve ana sığır desteğinin artırılması.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 4

Madencilik yatırımlarının yetersizliği

Çözüm Önerisi

Erzincan krom ve demir açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Erzincan'daki toplam görünür krom rezervi 24 milyon tondur. Ayrıca MTA tarafından manyezit ve mangan yönüyle detaylı incelenmiş ve önemli zuhurlar tespit edilmiştir. Çayırılı ilçesinde yer alan sedimanter manyezit yatağında yaklaşık 5 milyon ton manyezit rezervi tespit edilmiştir. Söz konusu bu madenlerin değerlendirilmesine yönelik sektördeki ruhsatlandırma ve izin bürokrasisinin fazlalığı nedeniyle yatırımcılar tercih etmemektedirler. Bu doğrultuda önemli rezervi bulunan bu madenlerin işletilebilmesi için Erzincan'a ve/veya bölgeye özgü ruhsatlandırma ve izin konularında kolaylıkların sağlanması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Başbakanlık, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

ERZİNCAN TİCARET BORSASI

Sorun 1

TRA1 (Erzincan, Erzurum, Bayburt) Bölgesel Kalkınma Ajansı KUDAKA daha etkin hale gelmelidir. Çeşitli programlarla kaynaklar daha etkin kullanılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Genel olarak kalkınma ajansları özel sektöre ayrılan kaynağı toplam proje maliyetinin % 50 hibe şeklinde kullanmaktadır. Oysaki hibe olarak doğrudan sağlanan bu kaynağın tamamı ya da büyük bir kısmı banka kredi faizi olarak kullanırlırsa aynı miktar kaynak ile çok daha fazla girişim desteklenebilir. Örneğin; 1 milyon TL kaynak ile bütçeleri 500 bin TL olan 4 proje yerine başarılı projelere sağlanacak uzun vadeli kredilerin faizleri ödenirse her proje için ayrılacak kaynak 250 bin TL yerine 50-60 bin TL olur. Böylece 1 milyon TL ile 4 değil en az 15-20 proje desteklenmiş olur. Ayrıca kamu kaynağı ile kişiler servet edinmez ve yatırım etkinliği çok daha fazla olur.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı

Sorun 2

Erzincan ve çevresinde et ve süt üretiminde anaç ve materyal (kültür ırkı hayvan) problemi vardır. Problem genellikle ithalat yolu ile çözülmektedir. 2015-2016'da AB'den ithal edilen her bir gebe düve için ortalama 3 bin Avro ödenmektedir.

Çözüm Önerisi

Erzincan'da tüm çevreye hizmet verecek bir "Damızlık Üretim Çiftliği" için özel bir önlem paketi düzenlenmelidir. Yatırımcılara bu konuda uzun vadeli faizsiz kredi sağlanmalıdır. Sadece Erzincan Bölgesinde her yıl ortalama 1500 adet gebe düve ithal edilmektedir. AB'ye ödenen ithalat bedeli 4,5 milyon €'dur. 5 milyon €'luk özel bir yatırım paketi ile bu problem tamamen çözülmelidir. Yatırım yerinin Erzincan olarak seçilmesinin nedeni ise iklim şartlarının diğer illere göre daha yumuşak olması ve sonuç olarak kaba yem temin süresinin daha uzun olmasıdır. Yatırım doğrudan teşvik veya yap-işlet yöntemi ile gerçekleştirilebilir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

25 - ERZURUM

İllerde Yaşam Endeksi: 52.

Teşvik Bölgesi: 5

Nüfus (TÜİK - 2015)	762.321	<u>Türkiye'de</u> 29.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	334	44.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	9.405	033r
İstihdam (SGK - 2015)	77.418	33.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	14.349	41.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 18,5	<u>TR ort:</u> % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	52	56.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	19.941 \$	67.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	38.035 \$	54.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	1	47.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	2.788	33. Hasan
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	9.560	35.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 267	<u>TR ort:</u> % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	6.020 TL	26.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,2	<u>TR ort:</u> % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	3.003 TL	<u>TR ort:</u> 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	7.524 TL	<u>TR ort:</u> 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	10.463 TL	33.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 5,8	<u>TR ort:</u> % 4,0

25 ERZURUM

Erzurum'daki 4 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

İ. Hakkı HINISLIOĞLU

Erzurum Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Cazibe Merkezleri projesinde seçilen şehir ve sektörlerin yeniden ele alınması
- Ovit ve Kop Tünelleri ile Artvin viyadüklerinin hizmete açılması
- Banka faiz oranlarının yüksekliği
- Erzurum Ticaret ve Sanayi Üniversitesi'nin kurulması
- Anahtar teslimi fabrika desteği için sektör önerileri
- İş sağlığı ve güvenliği yasınının getirdiği yükler

ERZURUM TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Mevcut teşvik mevzuatı Erzurum için yeterli değildir. Teşvik mevzuatı Erzurum'un şartlarına uymamaktadır.

Çözüm Önerisi

Mevcut teşvik mevzuatı Erzurum'un ihtiyaçlarına göre revize edilmelidir. Daha önceki teşvik yasalarında en çok faydalanılan enerji desteği, SGK prim desteği ve vergi indirimi gibi araçların kullanımına tekrar yer verilmelidir. Mevcut teşvikler yeni kurulan işletmelerin yanı sıra mevcut işletmeleri de kapsamalıdır. Erzurum'da uygulanan hibe programları tüm sektörleri kapsayacak şekilde genişletilmeli ve miktarları artırılmalıdır. Başka bölgelerden Erzurum'a gelecek ya da getirilecek olan üretim ve istihdam artışı sağlayacak yatırımlara ilave teşvikler verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 2

Erzurum'da gittikçe artan göçün önlenmesi ve düşen eğitim kalitesinin yükseltilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Erzurum'un yıllık sıcaklık ortalaması 6 derece civarındadır. Yıllık sıcaklık ortalaması bu kadar düşük olan illerden göçün önlenmesi için ısınma, ulaşım, giyim, nitelikli barınma ve benzeri giderlerinin oluşturduğu yükün azaltılması ve özellikle Gelir Vergisi, Emlak Vergileri, Özel Tüketim Vergisi ve Katma Değer Vergisi gibi vergi kalemlerinde göçü önleyebilecek vatandaş lehine düzenlemelerin yapılması gereklidir. Bölgede görev yapan eğitim-öğretim görevlileri ile öğretmenlerin ayrılmasını önleyici mali tedbirler alınması talep edilmektedir. (Örneğin; özel tazminatlar ödenmesi, lojman imkânları ve sair.)

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 3

Büyük projelerin yavaş ilerlemesi

Çözüm Önerisi

Erzurum ve doğusu için Yüksek Hızlı Tren çalışmasının bir an evvel başlatılması ve Karadeniz limanlarına ulaşım sağlayacak tünellerin ve yollarının bir an evvel tamamlanması talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 4

İlimizdeki kamusal yatırımlara ait ihalelerin inşaat mevsimi sırasında yapıldığı ve inşaat mevsiminin kısa olması nedeniyle de inşaatların zamanında tamamlanamaması nedeniyle hakedişlerin ödenememesi müteahhitleri ve sektördeki diğer tedarikçileri mağdur etmektedir.

Çözüm Önerisi

Kamu ihalelerinin erken yapılarak inşaat mevsimi kısa olan Erzurum'da inşaatların erken yapılması sağlanmalıdır. Bu şekilde hakedişlerde yıl içinde ödenebilecektir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 5

Tarım ve hayvancılığın gelişmemesi

Çözüm Önerisi

Erzurum'a uygun hayvan ırkının seçiminin yapılması, hayvancılık işletmeleri için ekonomik ölçek büyüklüğünün belirlenmesi ve buna göre desteklenmesi önemlidir. Ayrıca TOKİ Modeli ile köyler için hayvan barınakları yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ)

ERZURUM TİCARET BORSASI

Sorun 1

Erzurum’da projesi hazırlanan Modern Hayvan Borsası projesinin bir an evvel temelini atılarak hayata geçirilmesi

Çözüm Önerisi

Erzurum için çok büyük bir önem arz eden Canlı Hayvan Borsası Projesi hayata geçmek için gün saymaktadır. Ancak Erzurum’daki mevsim şartları inşaat sektörünü olumsuz etkilediği için yaz mevsiminde yapılacak çalışmaların ivedilik kazanması gerekmektedir. Ayrıca AB hibe programlarından yararlanabilmesi için, bize yardımcı olacak ve bizimle birlikte çalışacak bir ekibin görevlendirilmesi talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

Hızlı Tren Projesi

Çözüm Önerisi

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının çalışmalarına devam ettiği ve proje kapsamında Sivas ve Erzurum güzergâhlarının da bulunduğu Yüksek Hızlı Tren (YHT) projesinin hızlandırılarak hayata geçirilmesi beklenmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

Aktarım Merkezi

Çözüm Önerisi

Devlet Hava Meydanları tarafından, havalimanı statüsüne sahip meydanlardan biri olan Erzurum Havalimanı, Uluslararası Aktarım Merkezi haline getirilerek hem ülkemizin hem bölgemizin kalkınmasına büyük bir destek sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 4

İstihdama yönelik çalışmalar

Çözüm Önerisi

İstihdama yönelik çalışmaların yapılarak iş sahaları genişletilmesi çalışmalarının hızlandırılması ve istihdam üstündeki vergi ve SGK yüklerinin yeniden gözden geçirilmesi talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 5

Milli Mücadelenin temelini atıldığı Erzurum'un tanıtımı

Çözüm Önerisi

Milli Mücadelenin temelini atıldığı, tarihi Erzurum Kongresi ve alınan kararlar doğrultusunda yapılan Kurtuluş Savaşının ülkemizin kaderini belirlediği Erzurum'un Tarihi Kongre Binasının ve 93 Harbi olarak bilinen Osmanlı-Rus Savaşının gerçekleştiği Tabyaların tanıtımı ve turizme kazandırılması için gereken çalışmaların ivedilikle yapılması talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

OLTU TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Tarım ve hayvancılığın istenilen düzeyde olmaması

Çözüm Önerisi

Bölgemizin ana geçim kaynaklarından birisi olan tarım ve hayvancılığın daha verimli ve gelir getirici seviyeleri yükselmesi için TKDK programında kırsal alan olarak belirtilen 20.000 nüfustan az olan yerleşim yerlerinin 25.000 seviyesine çıkarılması tarımsal ve kırsal kalkınma programından bölgemiz insanının yararlanabilmesi talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)

Sorun 2

Enerji maliyetlerinin yüksek olması

Çözüm Önerisi

Bölgemizde iklim şartları dikkate alındığında başta ısınma olmak üzere üretim ve hizmet sektöründe enerji önemli bir maliyet kalemi oluşturmaktadır. Enerji desteğinin diğer bölgeler göre indirimli olarak sağlanması bu sorunu ortadan kaldırmaya yardımcı olacaktır. Dolayısıyla 7 ay üretim ve çalışma dönemi olan, 5 ay ise üretim ve çalışma olmayan Oltu'da ve bizim şartlarımıza haiz yerlerde enerji yükünün hafifletilmesini beklemekteyiz.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 3

Oltu taşı işletmeciliğinde yaşanan sıkıntılar

Çözüm Önerisi

Madenciliğin en basit kolu olan 5. grup maden işletmeciliğinin diğer ağır maden işletmeleri gibi işlemlere tabi tutulmadan basitleştirilmesi sonucu bölge ekonomisine çok ciddi miktarlarda katkı sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 4

İstihdam üzerindeki SGK ve vergi yükü

Çözüm Önerisi

Günümüz şartlarında asgari ücret ile çalışan bulmakta güçlük çekerken daha yüksek ücretle sağlanan istihdamlarda vergi ve SGK primlerinin ücret bazında değil de daha düşük seviyelerde tutulması, vergi ve SGK prim yükünün azaltılması gerekmektedir. Ayrıca kış mevsiminde iş potansiyelinin düşmesi nedeniyle istihdamın işletmeye aşırı yük getirmesi, işçi sayısı dikkate alınmadan işverenlere prim desteği verilmesi, hem istihdam kaybının azalmasına hem de işverenin yükünün hafiflemesine yardımcı olacaktır.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

PASINLER TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Pasinler'deki halkın geçim kaynağı patatestir. Ancak patates üreticinin elinde kalmaktadır.

Çözüm Önerisi

Pasinler'e patatese yönelik fabrikalar yapılmalıdır. Patatesin pazarı oluşturulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Pasinler nüfusu her geçen yıl azalmaktadır.

Çözüm Önerisi

Pasinler'deki göçün bitmesi için istihdam olanakları artırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Destek ve teşviklerin yetersizliği

Çözüm Önerisi

Pasinler'e yönelik desteklerin artırılması ve teşviklerin iyileştirilmesi talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 4

Pasinler'de fakülte sayısının az olması

Çözüm Önerisi

Pasinler'e farklı bölümlerde fakülteler açılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

Sorun 5

Kaçak sigara

Çözüm Önerisi

Kaçak sigara ile mücadelenin daha baskıcı olması ve yaptırımların ve cezaların ağırlaştırılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

26 - ESKİŞEHİR

İllerde Yaşam Endeksi: 15.

Teşvik Bölgesi: 1

Nüfus (TÜİK - 2015)	826.716	Türkiye'de 25.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	1.778	11.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	19.632	21.
İstihdam (SGK - 2015)	170.779	17.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	50.387	13.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 29,5	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	335	17.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	837.039 \$	18.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	706.613 \$	20.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)	11	18.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	6.066	19.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	21.404	21.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 132	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	10.955 TL	20.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 2,9	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	10.382 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	12.809 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	24.897 TL	20.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 5,3	TR ort: % 4,0

26 ESKİŞEHİR

Eskişehir'deki 3 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Ömer ZEYDAN

Eskişehir Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Kalitenin artırılması ve buğday cinslerinin makul ölçülerde azaltılması
- Tarımsal kuruluşlarda Ticaret Borsalarının temsilcilerine yer verilmesi
- Eskişehir halkının güvenilir et tüketmesi ve sektörün kayıt altına alınması amacıyla bir mezbaha kurulması
- Eskişehir'in IPARD veya IPARD benzeri kapsamlar içine alınması
- Adi Ortaklık işletmelerine K2 belgesi verilmesi
- Besi Organize Sanayi Bölgesi ile ilgili teşvik programının açıklanmaması
- Eskişehir OSB ile Lojistik köy arasındaki 7 km'lik demiryolu bağlantısına başlanması

ESKİŞEHİR TİCARET ODASI

Sorun 1

Esnaf Odalarına üye olması nedeniyle esnaf sıfatına haiz olanlar için hükümetimizce uygulanan faizsiz kredi uygulamaları, günümüzde esnaf-tacir ayrımının net yapılamaması nedeniyle Ticaret Odası'nın küçük tüccar üyelerince kullanılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Esnaf Kefalet Kooperatifi benzeri bir yapılanmanın tacir için de uygulanması sağlanmalı, ya da hükümetimizce yürürlüğe konulacak sübvansiyonların Odalarımız kanalıyla yapımının sağlanması gereklidir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

Canlı hayvanların perakendeciler tarafından satın alınmasında KDV oranı % 1 olarak uygulanmaktadır. Ancak hayvanın perakende et olarak satışında verginin % 8 olması oldukça önemli bir problem yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Canlı hayvanların perakende satışında uygulanan KDV'nin %1'e düşürülmesi gereklidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35. Maddesi 3. Fıkrasında yapılan değişiklikle avukat bulundurma zorunluluğu getirilen işletmeler, ek bir külfete katlanarak serbest piyasa rekabet şartları içinde dezavantajlı duruma düşmektedirler. Ek olarak durum, şirket türleri arasında da bir ikilik yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Söz konusu zorunluluğun kaldırılması, ya da Anonim Şirketlerde 250.000 TL sermaye sınırının on katına yükseltilmesi gereklidir.

İlgili Kurumlar

Adalet Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 4

29366 sayılı tebliğ ile Mesleki Yeterlilik Belgesi zorunluluğu getirilen mesleklerde 11 yıl prim yatırma, her ay için en az 20 günlük prim ödenmiş olması ayrı ayrı zorunluluktur. Aylık 20 gün prim yatırma zorunluluğu, inşaat sektöründe çalışanlar için mevsimsel etkiler vb. nedenlerle mümkün olmamaktadır.

Çözüm Önerisi

11 yıl şartını sağlayan gün sayısı lise mezunları için asgari 1920 gün, ilk ve ortaokul mezunları için asgari 2640 gündür. Bu şartın aylık en az 20 gün prim ödeme zorunluluğu olmaksızın uygulanması gereklidir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK)

Sorun 5

Kamu hastaneleri ile üniversite hastanelerine taahhüt işi yapan işletmeler, yürütülen ödeme işlemlerinde yaşanan aksamalarda sözleşmeleri gereği hiçbir hak edememekte, bu nedenle ciddi mağduriyetler yaşamaktadırlar.

Çözüm Önerisi

Kamu hastaneleri ile üniversite hastanelerince yapılacak ödemelere ilişkin takvimlerin bağlayıcı hükümler doğrultusunda takvimlendirilmesini sağlayacak yasal düzenleme yapılması gereklidir.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı

ESKİŞEHİR SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Ekonomiye canlılık kazandırılması ve kamu yatırımlarında yerli üreticiye daha fazla destek sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Ülkemiz ekonomisine canlılık kazandırılması amacıyla kamu yatırımlarında yerli üreticilere öncelik tanınması, yabancı yatırımcılar içinse off-set şartı getirilmesi, yatırımcıların finansmana erişiminin kolaylaştırılması, piyasaya para girişini sağlayacak kamu yatırım ve tedbirlerine acil öncelik verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Madencilik sektöründeki düzenlemeler ve yüksek ruhsat bedelleri, KOBİ ölçeğindeki işletmeleri zora sokmuştur.

Çözüm Önerisi

Son yıllarda uygulamaya koyulan ve Madencilik sektörünü zora sokan kanuni düzenlemelerden vazgeçilmeli, ruhsat alma işlemleri basitleştirilerek ilgili makamlar tarafından on-line olarak tüm kamuoyuna açık ve şeffaf bir şekilde kısa süreler içinde verilmesi sağlanmalıdır. Mevcut uygulamalar ve ruhsat bedellerinin çok yükselmiş olması, çevre ve diğer kanuni yaptırımlar öne sürülerek, sektördeki firmalara sürekli cezalar kesilmesi nedeniyle madencilik sektöründe KOBİ'lerin büyük bir kısmı kapanma noktasına gelmiştir. Sektör son yapılan düzenlemelerle, özellikle ruhsat harç ve masraflarıyla sıkıntılı bir dönem yaşamaktadır. Sektördeki firmaların görüşleri alınarak düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Başbakanlık, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 3

Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu (KKDF) kaldırılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Hammadde ve yatırım malı ithalatında, Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu (KKDF) tamamen kalkmalıdır. Sanayicimizin kısıtlı olan sermaye kaynaklarının Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu'na (KKDF) kullanılması bir haksızlık, yerli üreticiden vadeli mal alımında olmayan bu fon, dış ülkeden temin edilen vadeli ödeme için neden alınmaktadır. Sanayimizin rekabet gücünü korumak ve artırmak için, ithalatta, tüketim malı dışarıda bırakılarak, kapasite raporlarında belirtilen hammadde ve yatırım malı ithalatında KKDF tamamen kaldırılmalı, sanayicilere kapasite belgelerine bağlı olarak KKDF ödemediği ithalat yapabilme imkânı tanınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 4

Eğitimde kalıcı reformlar yapılması gerekmektedir. İş dünyası çalıştıracak kalifiye iş gücü bulmakta ciddi sıkıntı çekmektedir.

Çözüm Önerisi

Ulusal bir eğitim reformu yapılarak ülkemizin geleceğine yön verecek nitelikli insan yetiştirilmesine artık ciddi olarak eğilinmesi şart olmuştur. Bu hem mesleki, hem yükseköğrenim içinde şarttır. Gençlerin yönlendirilmesinde Almanya’da olduğu gibi etkin bir rehberlik sistemi devreye alınmalıdır. Sistem bu şekilde sürmeye devam ederse halen yaşanmakta olan kalifiye işgücü bulma sıkıntısı, ilerleyen yıllarda içinde çıkılmaz bir hale gelecektir. Herkesi üniversite mezunu yapmak yerine, gençleri yetenek ve becerilerine uygun şekilde yönlendirerek iş hayatına kazandırmamız gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 5

Başta zorunlu istihdam ve iş güvenliği olmak üzere mevzuat düzenlemeleri elden geçirilmeli ve firmaları zora sokan yükümlülükler kaldırılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Birçok AB ülkesinde dahi esnetilerek uygulanan mevzuatların (Çevre, İş Güvenliği, İş Yeri Hekimliği, Avukat bulundurma, Enerji Sistemi Yöneticisi vs. çok sayıdaki düzenlemeler) ülkemizde de biraz olsun esnetilerek veya zamana yayılarak uygulanması, bilhassa içinde bulunduğumuz dönem açısından çok önemlidir. Yapılacak düzenlemeler işletmelere biraz olsun nefes aldıracaktır.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

ESKİŞEHİR TİCARET BORSASI

Sorun 1

Borsa üyelerinin, çeşitli gerekçelerle tescil işlemlerini faaliyet gösterdiği Borsaya yaptırmak yerine başka bir Borsaya yaptırması, yetkisiz Borsanın da işlemi kabul etmesi, zaman zaman Borsalarımız arasında sorunlara yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

Ticaret Borsalarına Tabi Maddeler ve Bu Maddelerin Alım veya Satımlarının Tescili Hakkında Yönetmelikteki Tescil Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesi ile ilgili maddede Borsaların çalışma alanlarına uymayanlar için cezai yaptırımların eklenmesinin, tescil işlemlerinde bölge ihlallerinin önüne geçmede faydalı olacağı kanaatindeyiz.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

Kırsal Kalkınma desteklerinden 5174 sayılı Kanuna tabi Borsa ve Odaların faydalanamaması, Eskişehir ilinin IPARD kapsamında olmaması nedeniyle yatırımlar çevre illere yönelmektedir.

Çözüm Önerisi

TOBB bünyesindeki Ticaret Borsaları, Kalkınma Ajanslarının teşvik ve desteklerinden faydalanabilmektedirler. Ancak; Kırsal Kalkınma desteklerine başvuru yapabilecekler listesinde (26.10.2014-29157 sayılı Resmi Gazete Tebliğ No:2014/43 Madde:11) bulunmadıkları için yararlanamamaktadırlar. Kırsal Kalkınma başvuru listesine Ticaret Borsalarının dahil edilmesinin kaynakların verimli kullanılması adına faydalı olacağı kanaatindeyiz. Ayrıca; ilgi yatırımların Eskişehir bölgesine de yönelmesini sağlamak için Eskişehir ili IPARD kapsamına alınmalıdır. Komşu illerin olmasına rağmen, Eskişehir'in destek kapsamına alınmamasının, bölgemizin tarımsal olarak gelişmesi ve kalkınmasını olumsuz etkilemektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

“Adi Ortaklık“ işletmelerine K2 belgesi verilmemekte ve hatta daha önce bu belgeyi almış olan işletmelerin de belge yenileme zamanı geldiğinde yenilemesi yapılmamaktadır. İşletme aynı işletme, araç aynı araç olmasına rağmen yenileme yapılmadığından söz konusu araçlar belgesiz duruma düşmektedir.

Çözüm Önerisi

K2 belgesi sadece o işletmeye fatura edilmiş ve o işletmenin fatura ettiği emtiayı taşıyan ve o işletmeye ait olan araca harç alınmak suretiyle verilen zorunlu bir taşıma belgesidir. Önceki mevzuata göre gerçek şahıs adi ortaklığı şeklindeki işletmelerin adına trafik tescili bulunan ve ortaklığın aktifinde kayıtlı olan araçlara K2 belgesi Ulaştırma Bakanlığınca düzenlenerek hak sahiplerine verilmekte ve kullanılmaktaydı. (K2 belgesi almak kanuni bir zorunluluk olup, bu belgeyi araçlarında bulundurmayan ve almayanlar hakkında ağır cezai müeyyideler uygulanmaktadır.) TBMM’de ilgili mevzuata küçük bir ekleme yapmak suretiyle bu sorunun ortadan kalkacağı kanaatindeyiz.

İlgili Kurumlar

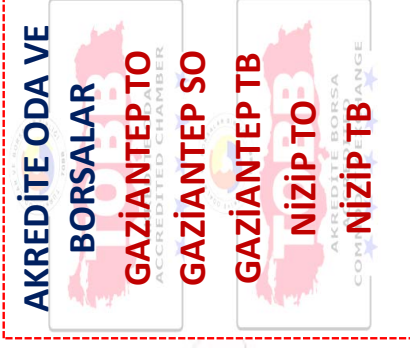
Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

27 - GAZİANTEP

İllerde Yaşam Endeksi: 60.

Teşvik Bölgesi: 3

Nüfus (TÜİK - 2015)	1.931.836	<u>Türkiye'de 8.</u>
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	2.396	6.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	32.252	11.
İstihdam (SGK - 2015)	271.807	9.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	44.292	20.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 16,3	<u>TR ort: % 27,6</u>
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	1.984	5.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	6.330.321 \$	6.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	4.884.123 \$	6.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	53	6.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	11.704	10.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	41.000	9.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 366	<u>TR ort: % 123</u>
Nakit Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	34.321 TL	6.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,5	<u>TR ort: % 3,1</u>
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	4.761 TL	<u>TR ort: 14.890 TL</u>
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	16.992 TL	<u>TR ort: 17.588 TL</u>
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	94.788 TL	6.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 4,1	<u>TR ort: % 4,0</u>

27 GAZİANTEP

Gaziantep'teki 6 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Adil Sani KONUKOĞLU

Gaziantep Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Türkiye genelinde mevcut çalışan tesislere de “Üretim Reform Paketi” kapsamında destekler verilmesi
- 350 bin Suriyeliye ev sahipliği yapan Gaziantep'in de “cazibe merkezleri” kapsamına alınması
- Gelir Vergisi taban uygulaması kademeli olarak yükseltilerek, asgari ücret üzerindeki yükün hafifletilmesi
- SGK prim desteği; yeni alınan işçilerin yanı sıra mevcut çalışanlar için de verilmesi
- Firmaların yurtdışından kendi imkanlarıyla temin ettiği 3 yıldan kısa vadeli nakdi kredilerden KKDF primi kesintisinin kaldırılması
- Irak Merkezi Hükümeti'nin, Türk TIR'larından araç başına vergi almanın yanı sıra ton başına da ilave vergiler alması

GAZİANTEP TİCARET ODASI

Sorun 1

Doğu ve Güneydoğu illerinde faaliyet gösteren esnafın desteklenmesine yönelik alınan karar firmaların bu zor süreci atlatması adına yerinde bir karar olmakla beraber, gelişmiş sanayi ve ticaret yapısı ile bu illerin en büyük tedarikçisi olan Gaziantep'in destek kapsamı dışında olması

Çözüm Önerisi

Dolayısıyla yaşanan olaylar, firmalarımızın mal satışı ve tahsilatı anlamında büyük sıkıntı ile karşılaşmalarına neden olmuştur. Bu sıkıntıların hafifletilmesi için gerekli destek unsurlarının hayata geçirilmesi ivedilik taşıyan bir husustur. Bu bağlamda Gaziantep'in de terör desteği kapsamına alınarak ilimize uygun araçlarla desteklenmesini arzu ediyoruz. Aynı şekilde henüz hangi illeri kapsadığını bilemediğimiz, firmaların borçlarının gecikmiş faizlerinin silinmesini ve geri kalan borçlarının yeniden yapılandırılmasını içeren destek paketine Gaziantep'in dahil edilmesi yavaşlayan ticaretin hareket kazanmasına yardımcı olacaktır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 2

Gaziantep ve ülke ihracatında önemli paya sahip Irak'a erişimde Habur Sınır Kapısının kapasitesi ihtiyaca cevap verememektedir. Irak vatandaşlarının ülkemize girerken uygulanan yeni vize sisteminin Iraklı iş partnerlerimizle ilişkilerimize olumsuz yansımaktadır.

Çözüm Önerisi

Habur Sınır Kapısı gerek terör olayları, gerek bölgede yaşanan olaylar, gerekse sınır kapısındaki yoğunluktan dolayı yılın önemli bir bölümünde kesintili hizmet sunmuştur. Bu konuda en önemli çözüm ise mevcut yoğunluğu da giderecek ikinci bir sınır kapısı açılması olacaktır. Irak vatandaşlarına uygulanan yeni vize sisteminin Iraklı işadamları için kolaylaştırıcı özel bir uygulamanın gündeme alınması gerek Erbil'de gerekse de Bağdat'ta bulunan Büyükelçilik ve Konsolosluk alt yapısının işlemleri hızlandırma anlamında güçlendirilmesi, yeni vize uygulamasının ticari ilişkiler üzerinde yaratması muhtemel olumsuz etkilerin önüne geçebilme açısından önem taşımaktadır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı

Sorun 3

Ülkemizin Suriyeli misafirlerin topluma ve çalışma hayatına entegrasyonu ile ilgili karşı karşıya kaldığı sorunların çözümüne yönelik tüm politikalar ve faaliyetlerin koordinasyonundaki eksiklikler tüm topluma olumsuz yansımaktadır.

Çözüm Önerisi

Türkiye'nin coğrafi konumu dolayısıyla iç ve dış göç konusundaki hareketliliği birçok sorunu da beraberinde getirmektedir. Suriyeli misafirlere belirli oranlar içerisinde ve mevcut çalışma barışını bozmayacak şekilde geçici çalışma izni verilmesiyle ekonomiye katılmalarının sağlanması önemli bir adımdır. Ayrıca Suriyeli misafirlerle ilgili koordinasyonun daha kolay sağlanması ve sorunların daha çabuk çözülebilmesi için Göç Bakanlığı kurulmalıdır. Oluşturulması önerilen Bakanlık sadece Suriyelilerin entegrasyonu için değil, ülkedeki tüm iç ve dış göçe maruz kalanların toplumsal uyumu ve hakları konusunda politika geliştirme, uygulama alanlarında çalışmalarını yürütmelidir.

İlgili Kurumlar

Başbakanlık, İçişleri Bakanlığı

Sorun 4

Gaziantep'in en önemli ve karakteristik tarım ürünü olan antepfıstığı ülke ekonomisine katma değerinin istenilen düzeyde olmaması.

Çözüm Önerisi

Antepfıstığının modern depolarda sağlıklı bir şekilde saklanması, modern tekniklerle üretilmesi, nihai ürünün inovatif bakış açısı ile çeşitlendirilmesi ve sonuçta hem iç hem dış ticaret ürünü olarak antepfıstığının katma değerinin artırılmasına olanak sağlayacak destek mekanizmaları geliştirilmelidir. Üretimin kayıt altında yapılması sağlanmalıdır. Antepfıstığı prim desteği verilmesi sektörün kayıt altına alınabilmesi ve antepfıstığının uygun koşullarda yetiştirilip verim ve kalitesinin artırılması için büyük önem arz etmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 5

Tüm lokanta ve restoranlarda KDV oranı gıda için %8 alkollü içecek için %18 iken; turizm işletme belgesi olan işletmelerde bu oran, her iki kalemde de %18 olarak uygulanması.

Çözüm Önerisi

Turizm işletme belgeli işletmeler %1 veya %8 ile aldıkları gıda maddelerini %18 ile faturalandırmak zorunda kalmakta, bu durum maddi kayıplara ve haksız rekabet yaşanmasına neden olmaktadır. Turizm işletme belgeli ve birinci sınıf işletmelerde KDV oranlarının yemekte %8, alkollü içecekte %18 olarak uygulanması haksız rekabetin ve kayıpların önüne geçecektir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

GAZİANTEP SANAYİ ODASI**Sorun 1**

İç piyasadaki satışlarda çek kanunu gibi senet de bu sıkıntının bir parçasıdır. Plastik hammaddesinde uygulanan referans fiyat uygulamasında, Petkim'in baz alınması sorun oluşturmaktadır. Yurtiçi satışlarda tahsilat disiplini getirilmelidir.

Çözüm Önerisi

Söz konusu yasa senet için de geçerli olmalıdır ve yapılan satışın bir garantisi olmalıdır. ICC veya Chemorbis, Polydist vs. ortalaması alınmalıdır. Çek yasasının revize edilerek ceza ve müeyyide getirilmesi talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Adalet Bakanlığı

Sorun 2

SGK'lı çalıştırmak işveren için aşırı yük oluyor. Kalifiye eleman yetişmemesi, niteliksiz ve yetersiz işgücü sorunları.

Çözüm Önerisi

Bu konuda yeni düzenlemelerle bu yük hafifletilmelidir. Aksi halde işçi çalıştırmak çok zordur. Devlet destekli, beceri kurslarının açılması, bilinçli ve çalışkan eleman yetiştirmek için zemin ve imkân hazırlanmalıdır. Meslek liselerinin sanayiye ara eleman yetiştirecek şekilde çoğaltılması, ilköğretim sonrası öğrencilerin meslek liselerine yönlendirilmesi ve özendirilmesi; İmam Hatip Meslek Liselerinin aynı zamanda sanayi ve ticarete de kullanılabilecek şekilde düzenlenmesi talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 3

Kredi maliyetlerinin düşürülmesi, bankaların uygulamaları, kayyum atanan şirket borçlarından, küçük ölçekli işletme alacaklarının öncelikle ödenmesi

Çözüm Önerisi

Çek yasasının olumlu yönde değiştirilmesi talep edilmektedir. Dürüst olmayan iflas ertelemelerinin engellenmesi veya zorlaştırılması gerekmektedir. Bankalar iyi-kötü demeden ciddi anlamda kemer sıkıyor. Zamana yaymadan, acımasız ve ilginç kredi politikaları uygulanıyor. Borcunu gününde ödeyen ve sicili temiz firmaların mevcut limitleri korunup destek olunmalıdır. 6552 sayılı kanun kapsamında yapılmış olan yapılandırmanın kalan taksit ödemelerinin isteğe bağlı olarak yeniden yapılandırılmalıdır. Yeni yapılacak olan, yapılandırma taksit ödemelerinin her ayın 15. gününde yapılması, ay sonunda oluşan yoğunluk önlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 4

Maliye Bakanlığı uygulamaları, Kalkınma ajanslarında hak edilen bedellerin vergi borcu olması durumunda ödenmemesi durumu ve ileri teknoloji üretiminde ve ihracatında vergi alınması

Çözüm Önerisi

Maliye kesilen faturanın KDV'sini hiç sektirmeden tahsil ediyor. Zor şartlarda ihracat yapan üreticilerin KDV iadesini geç ödenmektedir. Bu durumda hak edilen bedelin vergi borçlarına aktarılarak hak kaybının engellenmesi, geriye dönük bedellerin kazanılmış hakkı yok etmemesi gerekmektedir. Yüksek teknolojili üretimden vergi alınmaması ve bu teknolojiler ülkemizde maalesef üretilmediği için desteklenmesi talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

Arap ülkelerindeki bankacılık sistemi ve ödeme koşulları, Yurtdışı mal satışlarında gümrük vergisi uygulamaları hem karşı ülkede hem de Türkiye'de ağırdır.

Çözüm Önerisi

Ödemeye karşı yapılacak sigortalama ve sigortacılık sisteminin düzenlenerek prim katsayılarının elverişli duruma getirilmesi gerekmektedir. Gümrük giderleri minimize edilmelidir. Çünkü alıcıya fazla geldiğinden satış azalmaktadır. Hükümet pazarlama şirketlerini veya kendi pazar ağı olan şirketleri yabancı ülkelerle kontak ve iletişim ağlarını kurmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

GAZİANTEP TİCARET BORSASI

Sorun 1

Gaziantep'ten gerçekleştirilen ihracatın %50'sinden fazlası Irak ve Suriye gibi komşu ülkelere yapılmaktadır. Bu ülkelerde son dönemlerde yaşanan iç sorunlar ve savaşlar birçok ekonomik istikrarsızlığı da beraberinde getirmekte olup sanayici ve ihracatçı etkilenmektedir.

Çözüm Önerisi

Gaziantep ihracatının ve genelde Türkiye ihracatının farklı pazarlarda gelişmesi adına alternatif pazar arayışları konusunda sektörel çalışmalar geliştirilebilir. Bunların yanı sıra söz konusu Irak ve Suriye'de gibi ülkelerde ileriye dönük mevcut ekonomik çıkarlarımızı ve pazarlarımızı koruyacak lobi çalışmalarının da aralıksız sürdürülmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

Gaziantep, tarımsal ürünlerin işlenip iç ve dış piyasalara sürüldüğü dünyada sayılı üretim merkezlerinden birisidir. Üretilen ürünlerin sınır kapılarımızda yaşanan çeşitli sorunlar nedeniyle doğrudan limanlara hızlı bir şekilde ulaştırılması ihracatın daha da gelişmesi açısından önem arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

Hassa-Dörtüol Tünel projesinin tamamlanması gerekmektedir. Gaziantep'ten Mersin'e gönderilen bir ihracat ürünü 3 saatlik bir yol yerine, tünelin hizmete girmesiyle birlikte bir saat gibi kısa bir sürede İskenderun Limanı'na ulaşabilecektir. Bu tünelin hizmete açılması sadece Gaziantep'in değil Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki birçok ilin üretimini ve ihracatını olumlu şekilde etkileyecek, ihracatta zaman kaybını engelleyecektir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

Ortadoğu ve komşu ülkelerde yaşanan iç savaş sınır illerinde bulunan Gaziantep gibi şehirlerde etkin ve güvenilir ticaretin önünü tıkamaktadır. Yerli ve yabancı yatırımcı terör endişesiyle ticari faaliyetlerde bulunmaktan çekinmektedir.

Çözüm Önerisi

Suriye'ye sınır illerin güvenli olduğuna dair yerel ve uluslararası arenada lobicilik ve tanıtım faaliyetleri yürütülmesi ticaret hacminin artmasına katkı sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

İSLAHIYE TİCARET ODASI**Sorun 1**

İşsizliğin önlenmesi ve girdi maliyetlerinin düşürülmesi

Çözüm Önerisi

İslâhiye'de işsizliğin önlenmesi için yatırımlar teşvik edilmelidir. 0 faizli kredilerin açılmasının sağlanmalıdır. Ham madde girdilerin düşürülmesi, KOBİ kredilerinin tüm firmalar için üreten tüketenlere ayırt edilmeden verilmesi talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Organik tarım

Çözüm Önerisi

Gaziantep'in en büyük ovasına sahip İslâhiye'de 800 bin hektarlık bir alanının Kahramanmaraş Kılavuzlu Barajından sulanmasının sağlanması ve organik tarıma elverişli topraklarımızın organik tarıma teşvik edilmesi ve dişi hayvan kesiminde sınırlandırmaya gidilmesi talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Sorun 3

Küçükbaş ve büyükbaş canlı hayvan üreticiliği ile canlı hayvan ihracatı

Çözüm Önerisi

Küçükbaş ve büyükbaş canlı hayvan üreticiliğini teşviki ve 1990'lı yıllarında Suriye'ye devlet demiryolları ile yapılan ihracatının yeniden canlandırılması ve dışı hayvan kesiminde sınırlandırmaya gidilmesi talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Organize Sanayi Bölgesi

Çözüm Önerisi

Gerekli etüd çalışmaları tamamlanan Organize Sanayi Bölgesinin altyapı ihtiyacının tamamlanarak üreticiye açılması ekonominin canlanmasının sağlanması ve teşviklerin bölgelerden kırsala indirilmesi talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 5

Turizm

Çözüm Önerisi

İslâhiye'de bulunan Yesemek Antik Kenti ve Tilmen Höyüğü, Ortadoğu'nun en büyük açık hava heykel atölyesinin turizme kazandırılmasının sağlanması talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

NİZİP TİCARET ODASI

Sorun 1

Gaziantep-Şanlıurfa E/90 Karayolunun (kamulaştırma yapıldığı halde) bölünmüş duble yol yapılmaması; Gaziantep-Şanlıurfa otobanından Nizip'e batı yönünden çıkışının olmaması; Nizip OSB ile Karkamış yol ayırımına bağlantı olmaması Nizip sanayisinin hinterlandının gelişmesini ve ticaretini engellemektedir

Çözüm Önerisi

Günlük 12 bin adet aracın geçtiği yolda bölünmüş yol çalışması yapılması; Gaziantep-Şanlıurfa otobanından Nizip'e batı yönünden çıkışın sağlanması ve Nizip Organize Sanayi Bölgesi ile Karkamış yol ayırımına bağlantı verilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 2

Nizip'te bulunan ve UNESCO Dünya Kültür Mirası Geçici Listesine kabul edilen Zeugma Antik Kenti ile Rum Kale, Fevkani Kilisesi, Akevler Mozaikleri, Karkamış Mozaikleri vb. turizm değerlerinin yeterince katma değere dönüştürülmemesi ve Nizip'in bir turizm destinasyonu haline getirilememesi

Çözüm Önerisi

Turizm acentelerinin ve planlayıcıların Güneydoğu ve Gaziantep gezi turlarına Nizip'i eklemeleri ve Nizip'e nitelikli turistik turların düzenlenmesinin ve verilen turist hizmetlerinin (rehberlik, tercümanlık vb.) kalitesinin artırılmasının sağlanması sorunun çözümüne olumlu katkı yapacaktır. Ayrıca, Nizip'te modern restoran, konaklama, alışveriş merkezi yatırımlarının yapılmasının sağlanması ve bu konuda teşviklerin verilmesi mevzu bahis sorunların çözümüne büyük katkı sağlayacaktır. Gerekli altyapı ve yatırımların yapılması ve geliştirilmesi önemlidir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

Sanayicilerin, KOBİ ve yeni girişimcilerin bankacılık teminat ve faizlerinde, yatırım, teşvik, sigorta primi, vergi ve faiz oranlarındaki indirimlerde düzenleme yapılarak yatırımlar artırılmalı, tek bir noktadan sorunların iletileceği entegre sistem oluşturulması

Çözüm Önerisi

KOBİ yatırımlarında makine-teçhizatların teminat olarak kabul edilmesi ve ekspertiz ücretinin düşük olması, endüstriyel yatırımların teşviki konusunda çalışmalar yapılması, yüksek tarımsal sanayinin oluşması, ara eleman probleminin çözülmesi, Suriyeli mültecilere karşı yerli sanayicinin korunması, Merkez Bankasının faiz indirimine rağmen bankaların indirimini yansıtmaması, yatırım, destek, teşvik vb. programlarda ilçelerin gelişmişlik düzeyine göre oranların yeniden belirlenmesi, “KOBİ Destek Hattı” oluşturulması, terör olayı olan bölgelerde vergi ve sigorta ödemeleri ertelenmesi, banka kredileri kolaylaştırılması ve SGK primleri, vergi ve faiz oranlarında indirim yapılması talep edilmektedir

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 4

Dış ticaretin artırılması için yerel dinamiklere yetki devri yapılması, sınır ticaretinde ilçelerin ihtiyaçlarına göre ürün kotalarının belirlenmesi, dahilde işleme rejimindeki aksaklıkların giderilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Dahilde işleme işlemlerinde başvurusu yapılan dosyaların geri dönüşlerinin ve sonuçlandırılmasının geç olmasından dolayı ve ayrıca süreçlerin ağır işlediğinden bankalara verilen teminatlarını uzun süre bağlı kalmakta ve bu da banka risklerini artırmakta ve işlerinin aksamasına sebep olmaktadır. İhracat ve gümrükleme işlemleri için ilçelerde temsilcilik veya şube açılması gereklidir. Komşu ülkelerle ticaret hacminin artırılması amacıyla sınır ticaret merkezlerinin kurulması ve ilçelerinde ürün kotalarında ihtiyaç tespitini bildirmesi talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 5

Nizip'in nüfusu birçok ilden büyük olup, sosyal, ekonomik ve kültürel yönden önemli merkezler arasındadır. Nizip Eğitim Fakültesi/Nizip Meslek Yüksek Okulu'nun konumu, kapasitesi (eğitim/öğretim faaliyetleri ve yurt) dikkate alınırca ilçemizde "Nizip Üniversitesi" kurulması ihtiyacı oluşmuştur.

Çözüm Önerisi

Nizip Yerleşkesinde ön lisans, lisans, lisansüstü eğitim ve öğretim gerçekleştirilmiş olup, ayrıca formasyon eğitimleri de verilmektedir. Mevcutta Nizip Eğitim Fakültesinde 22 akademik personel, Nizip Meslek Yüksek Okulunda ise 24 akademik personel görev yapmaktadır. Nizip ticareti ve sanayisi, ihracatı ve konumu itibariyle sürekli gelişmektedir. Bu nedenle daha çok eğitilmiş insana ihtiyaç duyulmaktadır. Kapatılan vakıf üniversitesinin yerine veya 6640 sayılı Kanun kapsamında ilçemizde "Nizip Üniversitesi" kurulması ile bölgenin hem ara eleman hem de nitelikli eleman talebi karşılanmış olacaktır.

İlgili Kurumlar

Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK), Milli Eğitim Bakanlığı

NİZİP TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Antepfıstığı sektöründe yaşanan kayıtdışılık, üretici ve tüccarlar açısından haksız rekabeti doğurmakta ve devlet vergi gelirinden önemli ölçüde kayıp yaşamaktadır.

Çözüm Önerisi

Antepfıstığında çiftçilerin ürettikleri ürünlerin kayıt altına alınabilmesi için, antepfıstığının kilogram bazında devlet tarafından desteklenmesi, yani antepfıstığının destek altına alınması ile mümkündür. Bu şekilde destekleme altına alınacak olan antepfıstığı, çiftçiler tarafından satılırken hangi araçta ne kadar ürün olduğu bilinecek ve kayıtsız ürün alım-satımının da önüne geçilecektir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 2

Gaziantep-Nizip arası tarihi İpek Yolu'nun yoğun bir şekilde kullanılmasına rağmen duble yol olmaması birçok kazaya sebebiyet vermektedir.

Çözüm Önerisi

Tarihi İpek Yolu'nun bir kolu olan E-90 karayolunun bir bölümü Nizip ile Gaziantep'i birbirine bağlamakta ve çok yoğun olarak kullanılmaktadır. Söz konusu yol bu yoğunluğu kaldıramamaktadır. Hemen her gün bir trafik kazası olmakta can ve mal kayıpları meydana gelmektedir. Bu yol duble yol haline getirilerek daha işler bir hal almalıdır. Ayrıca bu yol duble hale geldiği zaman ulaşım rahatlayacak ve daha hızlı sevkiyatlar gerçekleşecektir. Bu da bölge, il ve ilçe ekonomisine olumlu katkıda bulunacaktır. Her şeyden önemlisi can ve mal kaybı en asgari düzeye inecektir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

Nizip'te çeşitli bölgelerde dağınık bir şekilde faaliyet gösteren 194 adet fıstık işletme tesisinde her yıl ortaya çıkan tonlarca atık, yetersiz arıtma koşulları nedeniyle çevre temizliği ve sağlığı açısından büyük bir tehdit oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Nizip, Gaziantep bölgesinde üretilen antepfıstığının yaklaşık %70'ini tek başına karşılamaktadır. Bu durum Nizip'i antepfıstığının üretim, ticaret ve ihracat merkezi haline getirmiştir. İşletmelerin dağınık olması nedeniyle ortak bir arıtma tesisi kurmakta imkânsız hale gelmiştir. Organize Sanayi Bölgesinin kurulması ile büyük bir çevre sorununun önüne geçilecektir. Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri kümelenme faaliyetinin en iyi uygulanacağı bölgelerdir. Gelişmiş ülkelerin kalkınmalarındaki itici güç olan kümelenme kavramı, ilgili odalarımız, borsalarımız, sanayicilerimiz ve karar alıcılarımız tarafından vakit kaybetmeden uygulamaya geçilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

Ticaret Borsalarından alınan ürün spotaj oranlarının yüksek olması

Çözüm Önerisi

Borsada tescil ettirilmek şartıyla halen bitkisel ürünlerde %2, hayvansal ürünlerde %1 olarak uygulanmakta olan zirai stopaj oranları sıfırlanmalıdır. Böylece borsada işlem yapmak cazip hale gelecektir. Borsa dışında gerçekleştirilen işlemlere uygulanan %4 ve %2 oranındaki zirai stopaj uygulaması ise devam etmelidir. Halen meyve-sebze, hayvansal ürünler ve pirinç gibi gıdalarda %8 olarak uygulanan KDV oranları %1 düzeyine çekilmelidir. Çiftçiler de vergi iadesi uygulamasından yararlanmalı ve alınacak vergi iadesi oranları, müstahsil makbuzundaki toplam matrahla orantılı olmalıdır. Çiftçilere sağlanan teşvik, gelir desteği ve zirai kredi belirlenmesinde müstahsil makbuzu ibrazı aranmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

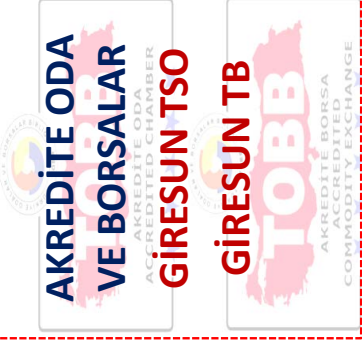
28 - GİRESUN

İllerde Yaşam Endeksi: 29.

Teşvik Bölgesi: 5

Nüfus (TÜİK - 2015)	426.686	Türkiye'de 44.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	256	51.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	7.863	39.
İstihdam (SGK - 2015)	50.625	48.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	15.921	Eynesil 39.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 31,4	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	49	60.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	191.738 \$	40.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	14.022 \$	66.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)	4	24.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	1851	31.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	6.969	47.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 120	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	2.951 TL	49.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 4,1	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	6.468 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	7.300 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	5.594 TL	55.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	Çamol % 2,5	TR ort: % 4,0

GİRESUN TSO - GİRESUN TB - BULANCAK TSO

28 GİRESUN

Giresun'daki 3 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Hasan ÇAKIRMELİKOĞLU

Giresun Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Erzincan - Giresun - Trabzon - Batum arası ve Samsun'dan Batum'a ulaşacak olan her iki demiryolu projesinin de yatırıma dönüşmesi
- Giresun kalite findık ile Levant kalite findığın arasındaki farkı tüketicileri bilinçlendirme açısından ambalajda hangi findık var ise o findığın pakete yazılması
- Son üç yıldır Giresun özelinde yaşanan findıkta küllenme hastalığının milli ürünümüzü tehdit etmesi
- İş mahkemelerinde yaşanan sıkıntılar

GİRESUN TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Vergisini düzenli ödeyenler ile gecikmeli ödeyenlere yönelik çıkan af uygulamalarındaki tutarsızlık.

Çözüm Önerisi

Sürekli gündeme gelen aflar ve yeniden yapılandırmalar vergisini düzenli ödeyenle ödemeyen arasında haksızlığa neden olmaktadır. Kayıtlı ve düzgün iş yapanlarda da iyi niyet erozyonuna sebep olmaktadır. Haksızlığın giderilmesi için vergisini düzenli ödeyen tüzel kişiliklere yönelik, mevcut sistemde en az %10 indirim uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 2

Orta ve Doğu Karadeniz Sahil Demiryolu Projesi ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesinin jeopolitik ve stratejik konumu münasebetiyle sahile paralel planlanan demiryolu yatırımı hayata geçirilmelidir. Karadeniz Bölgesi'nin orta doğu ve İran ticari pazarına olan yakınlığı dolayısıyla ciddi ekonomik katkılar sağlayacağı öngörülmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Karadeniz Duple Yolunun trafik yükünü taşıyamaması ve kent merkezlerinde yaşanan trafik sorunu.

Çözüm Önerisi

Karadeniz Duple Yolu sınırları içinde yer alan Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon, Rize, Artvin il merkezlerine yönelik transit yol ağı projelerinin yatırıma dönüştürülmesi gerekmektedir. Bu bağlamda Giresun Güney Çevre Yolu Projesi Piraziz, Bulancak, Merkez ve Keşap ilçelerini kapsamalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

1959 yılında yapılan ve 1997 yılında özelleştirilen uluslararası hizmet verme özelliği ile Karadeniz Bölgesi'nin yüksek tonajlı limanı olan Giresun Limanı'nın işlerlik kazandırılması.

Çözüm Önerisi

Normal şartlarda Giresun Limanı olarak kullanılması gereken alanın futbol sahası ve fuar alanı gibi kullanan Çakıroğlu Liman İşletmesinin sözleşmesinin fesih edilmesi, ihale kriterlerinin revize edilerek yatırımın tekrar ihaleye çıkartılması ve amacına uygun kullanılabilir hale getirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 5

Bölgelerin üretim kapasiteleri ve hammadde stokları çerçevesinde teşvik uygulamalarının revize edilmesi.

Çözüm Önerisi

Karadeniz Bölgesi'nin yeraltı ve yerüstü kaynakları ile mevcut yatırımları kapsayan yatırımlarının vergi ve SGK primlerinden desteklenmesi, hayvancılık, turizm, bölgesel ürünlerin (fındık, çay, kivi, ceviz) butik üretim tesislerinin desteklenmesi sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

GİRESUN TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Lisanslı Depo Projelerinde müstahsile verilen stopaj gelir vergisi desteğinin, aynı şekilde lisanslı depoya ürün koyan gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olan Ticaret Borsası üyeleri içinde aynı benzerlikte desteklerin verilmesini talep etmekteyiz.

Çözüm Önerisi

Lisanslı Depoculuk, tarım piyasalarına yeni giren bir argüman olarak kamuoyunda değerlendirilmektedir. Sistemin, Türk Tarımına kazandırılması çok önemsenmekle beraber sisteme insanlarımız temkinli yaklaşmaktadır. Hükümetimiz tarafından yapılan ve önemsenerek birçok destekle bunlar aşılmış ve aşılmaya devam edilmektedir. Ancak, Giresun Ticaret Borsası olarak yapacağımız lisanslı depoculuk faaliyetinde kendi üyelerimiz konuya müstahsillere verilen teşvikler üzerinden değerlendirilmektedir. Tarım piyasaları açısından ticaret borsaları üyeleri önemsenerek bir kesim olup ülkemizde lisanslı depoculuğun işler hale getirmek ve etkin kılmak için tacir kesimine de etkin teşvik getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 2

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı IPA Rekabetçi Sektörler Programı altında yürütülmekte olan Giresun Fındık Lisanslı Deposu ve Spot Borsa Kurulması Projesinin faydalanıcı kuruluşuyuz. Proje çıktılarından sonraki artacak olan emlak vergilerimizin belirli süre ile muafiyete uğramasını talep ediyoruz

Çözüm Önerisi

Giresun Fındık Lisanslı Deposu ve Spot Borsa Kurulması Projesiyle, Giresun Ticaret Borsasının 30 dönümlük arazisi üzerine yapılan bu projenin operasyonel çıktılarıyla birlikte emlak vergisi somut olarak 45 Bin TL'den yaklaşık 150-200 Bin TL'lik bir emlak vergisi ödememize yol açacaktır. Projeyi, Türkiye Cumhuriyeti ve Kendi yükümlülüklerimiz çerçevesinde başarılı kılmak için etkin ve disiplinli bir mali yapıya sahip olmamız gerekmektedir. Bu sebeple Hükümetimizin yakın zaman önce Yatırım Teşviki ile yapılan tesislere getirdiği 5 yıllık emlak vergisi muafiyetinin IPA faydalanıcısı kuruluşlar içinde getirilmesi projeleri başarılı kılmak için çaba gösteren kuruluşlara önemli katkı sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 3

Son üç yıldır Giresun'da fındıkta külleme hastalığı diye tabir edilen bin mantar hastalığı yaygınlaşmıştır. Son üç sezondur fındıklarda çok önemli kalite kayıpları meydana gelmektedir. Hatta bu sezon ürün daldaki görünür iken hasata girilmeden önce daldaki fındıklar büyük oranda dökülmüştür.

Çözüm Önerisi

TÜBİTAK MAM Gıda ve Gen Enstitüleri ile yapmış olduğumuz KAMAG projesiyle konuya çözüm üretmeye çalışmamıza rağmen proje teklifi reddedilmiştir. Ancak, yapılan çalışmaların Giresun İlinde bulunan HES'ler özelinde de değerlendirilmesi gerekmektedir. Çünkü bu küfün çok dirençli ve yıldan yıla yaşayabilen bir mantar çeşidi olduğu tespit edilmiştir. Bu hastalığın bilimsel anlamda araştırılmasını ve milli bir ilaç geliştirilmesini öneriyoruz. Piyasada satılan tüm ilaçların kimyasal bileşenli ve yabancı menşeli ilaçlar olduğunu dikkatinize arz ediyoruz. Biyolojik ve milli bir ilaç geliştirilmesi için TÜBİTAK'a bu konuda yeniden talimat verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, TÜBİTAK

Sorun 4

Lisanslı Depoculuk yatırımları ve spot borsa çalışmaları için Ticaret Borsalarımıza ilave ve ek kaynak taleplerinin karşılanmasını talep ediyoruz. Ürün İhtisas Borsasının alt yapısının kurulabilmesi için bu yapının bir an önce hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Lisanslı Depoculuk yatırımı yapmaları ve spot borsa çalışmaları için Ticaret Borsalarımıza ilave ve ek kaynak yaratılması için devlet tarafından kesinlikle destekler sağlanmalıdır. Türkiye Ürün İhtisas Borsası çalışmaları bir an önce tamamlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 5

Fındık ürününde dönüm başına verilen doğrudan gelir desteğinin yerine ürüne destek verilen bir modele geçilmesi, aynı zamanda kaliteli ürün elde etmek için iyi tarım uygulamaları yapan çiftçiye kilogram başına ayrıca ilave desteklerin verilmesi modeline geçilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Fındıkta dönüm başına verilen doğrudan gelir desteği üreticimizi adeta üretim yapmaktan vazgeçirmiş. Destekler, çalışmadan elde edilen bir gelir kaynağına dönüşmüştür. Dolayısıyla, son yıllarda fındıkta her kesimin de dile getirdiği gibi hem üretimde azalış, hem de kalitede bir düşüş yaşanmaktadır. Doğrudan gelir desteğinin üretime yönelik bu tür olumsuzluklarını gidermek ve Türk Fındığının Dünya Üretimindeki belirli seviyedeki üretim potansiyelini Ülkemiz lehine tutmak, hala tarımda en fazla ihracatı tek başına karşılayan ve bunu da hiçbir ithal girdisi olmadan yapan Türk Fındığının geleceği için çok önemlidir. Bunun için borsa satış salonlarından ürünlerin alım-satımı teşvik edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

BULANCAK TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Fındık desteği.

Çözüm Önerisi

Bölgemiz için özellikle fındığın en kalitelisinin yetiştirildiği Giresun İlimizin ekonomik hayatı için önem taşıyan fındık ürünü daha fazla desteklenmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Dağ ve yayla turizmi.

Çözüm Önerisi

İlimizdeki yaylaların alt yapılarının iyileştirilmesi ve konaklama tesislerine teşvik verilmesi bölgedeki turizmi geliştirecektir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

Demir yolu ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

Samsun'dan Sarp Sınır Kapısı'na kadar demir yolu yapılması, Giresun ve bölge ekonomisine katkı sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Nüfus (TÜİK - 2015)	151.449	<u>Türkiye'de</u> 77.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	69	78.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	2.076	72.
İstihdam (SGK - 2015)	15.067	75.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	3.904	73.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 25,9	<u>TR ort:</u> % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	1	80.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	27 \$	80.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	1.305 \$	78.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)	484	77.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	1.871	77.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	% 144	<u>TR ort:</u> % 123
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	766 TL	76.
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 1,8	<u>TR ort:</u> % 3,1
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	3.330 TL	<u>TR ort:</u> 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	5.020 TL	<u>TR ort:</u> 17.588 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	920 TL	77.
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	% 3,2	<u>TR ort:</u> % 4,0
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)		

29 GÜMÜŞHANE

Gümüşhane'deki 2 Oda adına konuşacak il sözcüsü:

İsmail AKÇAY

Gümüşhane Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Askeri Birliğin Gümüşhane'ye kurulması
- Gümüşhane Merkez, Torul ve Kürtün ilçelerimizde Küçük Sanayi Siteleri kurulması
- IPARD (Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu) Gümüşhane İl Koordinatörlüğünün kurulması
- Gümüşhane - Kelkit ilçesine Hayvancılık İhtisas OSB (Organize Sanayi Bölgesi) kurulması
- Gümüşhane - Kürtün ilçemizde fındık ekim alanları genişletilip destek kapsamına alınması
- Ön çalışmaları yapılmış olan Erzincan-Gümüşhane-Trabzon-Tirebolu Demiryolu uygulama projesinin başlatılması
- Gümüşhane - Erzincan arasında Pöske Dağı ile Ünlüpınar Dağı Tünellerinin hayata geçirilmesi

GÜMÜŞHANE TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Tarım ve hayvancılık destekleri.

Çözüm Önerisi

Şehrimizde tarım ve hayvancılık önemli geçim kaynağıdır. Kişi başı geliri Türkiye ortalamasının çok altında olan Gümüşhane’de tarım ve hayvancılığın geliştirilmesi için birkaç düzenleme yapılması gereklidir. Kelkit ilçemize Hayvancılık İhtisas OSB (Organize Sanayi Bölgesi) kurulmalıdır. Kürtün ilçemizde fındık ekim alanları genişletilip destek kapsamına alınmalıdır. IPARD (Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu) Gümüşhane İl Koordinatörlüğünün kurulmalıdır. IFAD (Uluslararası Tarımsal Kırsal Kalkınma Fonu) Gümüşhane Kırsal Kalkınma Projesinin başlamasını bekliyoruz.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Turizm sektöründen yeterli pay alamıyoruz.

Çözüm Önerisi

Hazine, Mera ve Orman vasfını kaybetmiş araziler yayla kentler kurulması için özel sektöre açılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 3

Gümüşhane ilimizde kara yolu dışında ulaşım yoktur.

Çözüm Önerisi

Ön çalışmaları yapılmış Gümüşhane-Trabzon demir yolumuz programa alınarak yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Teşvik sisteminden yeterli oranda istifade edemedik.

Çözüm Önerisi

Mevcut teşvik sistemi Gümüşhane gibi iller için hiçbir fayda sağlamamaktadır. Mevcut sistemin karnesi çıkarılarak, buna göre teşvik sistemi yeniden dizayn edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

Küçük sanayi için işyerlerimiz yetersizdir.

Çözüm Önerisi

Gümüşhane merkezde, Torul ve Kürtün ilçelerimizde Küçük Sanayi Siteleri kurulması ilimiz için çok faydalı olacaktır. Ayrıca çevreye duyarlı madencilik desteklenmeli.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

KELKİT TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Ulaşım yetersizliği ve mevcut ulaşım yollarının kalitesizliği.

Çözüm Önerisi

Kelkit'i komşu illere bağlayan karayollarımızın bölünmüş yollarının bir an önce bitirilerek, komşu illerle ticaretin ve ulaşımın kolaylaştırılması ve Kelkit'te Pöske ile Ünlüpınar Tünellerinin yatırım programına alınması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Hayvansal ürünlerin değerlendirilememesi sonucu oluşan göç ve hayvancılık yetiştiriciliğindeki düşüş.

Çözüm Önerisi

Kelkit coğrafi olarak hayvancılık için ideal bir yapıya sahiptir ancak, hayvansal ürünlerin pazara ulaşım zorluğundan dolayı hayvancılık her geçen gün azalmakta ve göç tetiklemektedir. İlçemiz Kelkit'e yapılacak Hayvancılık İhtisas Organize Sanayi Bölgesi ile hayvansal ürünler daha iyi değerlendirilecek, yeni istihdam alanları yaratılarak göç engellenmiş olacaktır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

İlçemize fakülte ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

Kelkit'te eğitim ve öğretime devam eden yüksekokula ilave olarak, Eğitim Fakültesi kazandırılması, öğrenci sayısının artırılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

Sorun 4

Yatırım teşviklerinin ilçemiz açısından işlevsiz olması.

Çözüm Önerisi

Teşvik sistemi gözden geçirilerek ilçe bazlı teşvik sistemi uygulanmalıdır. Kelkit'in teşvik sisteminde 5. bölgede olması yeterli değildir. İlçemiz en az 6. bölgedeki teşvikleri alabilmelidir. İstihdamın ve üretimin üzerindeki yükler azaltılarak istihdamı hızlandıracak yeni bir teşvik yasası hazırlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

İlçemizde geçim kaynağı olarak bilinen ve ilçe ekonomisine en büyük ölçüde katkı sağlayan şeker pancarının yetiştirilmemesi.

Çözüm Önerisi

Pancar taban fiyatlarının yükseltilmesi ile şeker pancarı yetiştirilmesi teşvik edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

30 - HAKKARİ

İllerde Yaşam Endeksi: 76. | Teşvik Bölgesi: 6

Nüfus (TÜİK - 2015)	278.775	<u>Türkiye'de</u> 62.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	99	75.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	1.355	77.
İstihdam (SGK - 2015)	14.602	77.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	3.958	72.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 27,1	<u>TR ort:</u> % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	50	59.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	185.794 \$	42.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	1.557 \$	76.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (ISO - 2015)		
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	792 Şemdinli	71.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	1.706	78.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 112	<u>TR ort:</u> % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	604 TL	79.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,4	<u>TR ort:</u> % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	2.427 TL	<u>TR ort:</u> 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	2.140 TL	<u>TR ort:</u> 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	1.820 TL	72.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 8,3	<u>TR ort:</u> % 4,0

30 HAKKARİ

Hakkari'deki 2 Oda adına konuşacak il sözcüsü:

Salih ÖZDEMİR

Yüksekova Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Esendere Sınır Kapısının ticaretinin kesintiye uğramadan devam etmesi
- Serbest Ticaret Bölgesi kurulması
- Derecik Sınır Kapısının faaliyete geçirilmesi
- İç Gümrükleme Müdürlüğünün açılması
- Hakkari iş dünyası için sicil affı sağlanması
- Geri ödemesiz ve faizsiz kredi desteği sağlanması
- Anahtar teslimi fabrika projesinde Hakkari'nin pilot il seçilmesi
- Kış turizmine yönelik kayak tesislerinin yapılması

HAKKARİ TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

2008 yılında kurulan Hakkari Üniversitesi'nin kampüsünün tamamlanması

Çözüm Önerisi

Üniversitesi olmayan iller arasında yer alan Hakkâri'de, Hakkâri Üniversitesi'nin 2008 yılında açılması kararından sonra şu an kampüs inşaatları hala tamamlanmamış üç fakülteyle eğitime şehir merkezinde satın alınan ve kiralanmış binalarda devam edilmektedir. Hakkâri Üniversitesi kampüsünün kısa sürede tamamlanması ile Hakkari'nin ekonomik ve sosyal kalkınması hızlı bir şekilde gerçekleşecektir. Hakkâri Üniversitesi'nin 2017 yılında tamamlanması, gerekli kaynağın sağlanarak, akademik ve diğer kadroların tahsisi ile kampüsün eğitim öğretime açılması Hakkari'nin sosyo-ekonomik kalkınmasına büyük bir ivme kazandıracaktır.

İlgili Kurumlar

Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK), Kalkınma Bakanlığı

Sorun 2

Bölgede önemli bir stratejik konuma sahip Hakkari, İran ve Irak ülkelerine sınırı olmasına rağmen, geçmişten bugüne İran'la yapılan ticarete tabana yayılan ve ekonomik kalkınmaya yönelik gelişme elde edilememiştir. Irak'a açılan sınır kapıları ticarete açılmalıdır.

Çözüm Önerisi

İran'a açılan Esendere Gümrük Kapısının TOBB tarafından modernizasyonu tamamlanmıştır. İhracatın gelişmesi için iç gümrüklemenin kurulması beklenmektedir. Irak'a açılan Çukurca-Üzümlü Sınır Kapısından insan geçişi yapılmakta yalnız kısa zamanda fiziki alt ve üst yapılarının tamamlanarak ticarete kazandırılması büyük önem arz etmektedir. Şemdinli-Derecik Sınır Kapısının da açılması, Çukurca-Üzümlü Sınır Kapısı ile birlikte ticarete kavuşturulması durumunda, Hakkari ve bölgesi ekonomik-sosyal yönden kalkınacak, ülke ekonomisine büyük katkı sağlanmış olacaktır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

Bölge esnaf, tüccar ve KOBİ'lerinin geçmişte olduğu gibi KOSGEB'in nakdi kredilerinden faydalandırılması ve bölgedeki işletmelerin vergi yükünün azaltılması elzemdir.

Çözüm Önerisi

Bölgemizde ve özellikle Hakkari'de her yıl artan karşılıksız çek ve protestolu senetlerin sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Ekonomide yaşanan durgunluk bölgedeki esnaf, tüccar ve KOBİ'leri bankaların faiz yüklü kredilerine muhtaç bırakmıştır. Geçmişte olduğu gibi yıl içerisinde KOSGEB'in faizsiz kredi desteklerinin (alt limit 100.000 TL üst limit 200.000 TL) tekrar işletmelere sağlanması acil olarak beklenmektedir. Hakkari gibi sanayi olmayan yerlere acilen sıcak nakdi bir girdinin sağlanması gerekmektedir. Vergi oranları bölgelerarası gelişmişlik farkları gözetilerek ayarlanmalı, gözden geçirilerek, bölgemizdeki işletmelerin vergi yükü azaltılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 4

Geçmişte hayvancılığın merkezi olan bölgemizin tekrar tarım ve hayvancılığının geliştirilmesi, desteklenmesi gerekir.

Çözüm Önerisi

Hayvancılığın canlanması için bölgenin tamamı desteklenmelidir. Kalıcı ve sürdürülebilir güdümlü projelerle, bölge insanı desteklenerek, doğal bitki örtüsünde beslenecek küçük ve büyükbaş hayvan yetiştiriciliği, et entegre tesisleri ile sağlıklı et üretiminin teşviki sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

Bölgedeki zengin maden rezervlerinin ekonomiye kazandırılması

Çözüm Önerisi

Bölgemizde çok zengin rezerve sahip çinko, kurşun, krom vb. madenler bulunmaktadır. Hakkari’de faaliyet gösteren 5 maden firması tarafından çinko maden ocakları işletilmektedir. Yalnız firmalarımız tarafından ihraç edilen çinko madeni ham olarak İran’a ton başına 140 \$’a ihraç edilip, İran çinko madenini işledikten sonra külçe halinde tekrar ülkemize 2.500 \$’a geri satmaktadır. Bölgemizde çinkoyu metale çevirecek herhangi bir fabrika bulunmadığından hem Hakkari hem de ülkemiz ekonomisine büyük maliyet oluşturmaktadır. Ekonomiye ve istihdama katma değer sağlanması için 1 tane metalurji fabrikasının kurulmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

YÜKSEKOVA TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Yüksekova Selahattin Eyyubi Havalimanının uçuşlara kapalı olmaması ve uçuş sayısının artırılması

Çözüm Önerisi

Stratejik bir konuma sahip Yüksekova’nın İran’a sınır komşusu olması ve İranlı vatandaşların çoğunlukta kullandığı bir havalimanı olma özelliğine kısa sürede ulaştığı için, kapanmaması ve uçuş sayısının artırılması gerekmektedir. Çünkü uluslararası bir havalimanı olma potansiyeline sahiptir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Türk Hava Yolları Genel Müdürlüğü (THY)

Sorun 2

Esendere Gümrük Müdürlüğünde yetki yetersizliği

Çözüm Önerisi

Esendere Gümrük Müdürlüğünde iç gümrükleme işlemlerinin başlatılması ve ihtisas gümrüğü yetkisinin verilmesi gerekmektedir. Bölgeyi besleyen bacasız fabrika olması sebebiyle, 2023 ihracat hedeflerine ulaşmada da önemli bir role sahiptir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Banka kredileri ile ilgili sorunlar

Çözüm Önerisi

Terör olayları nedeniyle Yüksekova’da yaşayan esnaf ve tüccarın banka kredileri ile ilgili sorunlarının tatmin edici olarak çözülmesi gerekmektedir. İş ve işyeri kaybı sebebiyle, karşılıksız çekler ve protestolu senetler için acil çözümler üretilmeli, sicil affı ivedilikle hayata geçirilmeli ve faizsiz kredi destekleri sunulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

OSB ve Küçük Sanayi Siteleri için kredi limitleri

Çözüm Önerisi

Organize Sanayi Bölgesi ve Küçük Sanayi Siteleri için kredilerin %70’den %100’e çekilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 5

KOSGEB kredi limitleri

Çözüm Önerisi

İşgücü ve katma değer oranının artması için, KOSGEB kredilerinin alt limitinin en az 100 bin, üst limitinin de 250 bin olması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

31 - HATAY

İllerde Yaşam Endeksi: 64.

Teşvik Bölgesi: 4

Nüfus (TÜİK - 2015)	1.533.507	Türkiye'de 13.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	1.375	16.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	21.420	20.
İstihdam (SGK - 2015)	160.602	20.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	33.934	21.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 21,1	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	1.008	12.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	1.826.646 \$	10.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	3.232.425 \$	8.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)	12	16.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	8.511	13.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	24.620	17.
Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 185	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	17.290 TL	12.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 2,8	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	6.351 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	10.294 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	59.956 TL	10.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 5,2	TR ort: % 4,0

AKREDİTE ODA

VE BORSALAR

ANTAKYA TSO

ANTAKYA TB

DÖRTYOL TSO

İSKENDERUN TSO

AKKREDİTE BORSA
COMMODITY & EXCHANGE

31 HATAY

Hatay'daki 9 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Hikmet ÇİNÇİN

Antakya Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Hassa Tüneli projesi yapım çalışmalarının hızlandırılması ve Hassa Organize Sanayi Bölgesi yapımıyla birlikte planlanması
- Narenciye'nin en büyük pazarı Rusya ile ülkemiz arasında yaşanan "narenciye ihracat yasağı" bir an önce çözüme kavuşturulup, ihracata açılması
- Hassa'da bulunan yaklaşık 80 bin dekarlık hazine arazisinin sanayi alanı olarak yatırıma açılması

ANTAKYA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

İlimiz (Hatay) sınırında sıcak savaş yaşanması, ülkemizde yaşanan terör olayları turizmin olumsuz etkilenmesi

Çözüm Önerisi

İlimiz (Hatay) sınırında sıcak savaş yaşanması, ülkemizde yaşanan terör olayları turizmin olumsuz etkilenmesine neden olmakta, bu durum turizm işletme belgeli tesislerimize önceden yerli – yabancı tur şirketleri tarafından yapılan rezervasyonların iptal edilmesine ve restoranlarımızın doluluk oranını düşmesine sebep olmuştur. İlimizdeki turizm tesislerinin yaşadığı gelir kaybı nedeniyle, istihdam edilmiş personeli için SGK kolaylığı sağlanması ve bir süreliğine bu tesislere vergi muafiyeti uygulanması son derece faydalı olacaktır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (SGK)

Sorun 2

Mısır tarafından tek taraflı feshedilen RO-RO taşımacılığı anlaşması

Çözüm Önerisi

Mısır tarafından tek taraflı feshedilen RO-RO taşımacılığı anlaşmanın devamının sağlanması halinde, iki ülke arasındaki taşımalar yine belgesiz ve sınırlamaya tabi olmaksızın devam edebilecek; Mısır üzerinden Körfez ülkelerine ve Kuzey Afrika ülkelerine daha kolay bir şekilde ulaşılabilecektir. TIR başı RO-RO taşıma maliyeti de 5.000\$'dan 3.500\$'a düşecektir. Bu durum ihracat ve nakliye sektörü açısından rahat ve ekonomik bir erişim sağlayacaktır. RO-RO şirketlerini ve Türk taşımacısını desteklemek amacıyla Ekonomi Bakanlığı tarafından gemi şirketlerine araç başına 1.000 \$ teşvik uygulaması tekrar getirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

Suriyeli mülteciler

Çözüm Önerisi

Suriyeli mülteciler için kalıcı çözümler üretmek adına ekonomik ve sosyal hayata adaptasyonları sağlayıcı projeler kapsamında Hatay da bir Mesleki Eğitim Merkezi kurulması büyük önem arz etmektedir. Bu eğitim merkezinden hem Suriyeli hem de Türk vatandaşlar faydalanabilecektir. Tüm mesleki eğitim çalışmalarının tek bir çatı altında toplanması ve bu eğitimlerin etkinliğinin artırılması, Hatay ve bölge sanayi yapısı göz önünde bulundurularak ihtiyaç olan meslek kollarında eğitimlerin verilerek işletmelerin kalifiye personel sorunlarına çözüm üretilmesi konusunda ciddi anlamda destek verecektir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

ANTAKYA TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Amik Ovasında yazın kuraklık, kışın ise sel baskınları ile verim alamayan çiftçilerimizin yaşadığı sıkıntılar ve Hatay genelindeki tüm çiftçilerimizin sulama için kullandığı elektrik enerjisi ve üretim girdisi olarak kullanılan akaryakıt maliyetlerinin yüksek olması temel sorunumuzdur.

Çözüm Önerisi

Yapımı devam eden Reyhanlı Barajının en kısa zamanda bitirilmesi, Orta Ceyhan Menzelet Kılavuzlu Sulama Projesi kapsamında, Tahtaköprü Barajının yükseltilerek depolama kapasitesinin artırılması, Destekleme ödemelerinin zamanında yapılması, yüksek girdi maliyetlerinin aşağı çekilmesi için somut adımlar atılması gerekmektedir. Gübre, mazot, ilaç, tohum ve diğer girdilerde büyük oranda dışa bağımlı olan Türkiye, bu girdilerdeki fiyat artışı çoğu zaman ürün fiyatlarından daha yüksek seyretmektedir. Enerji bedellerinin daha önceki yıllarda olduğu gibi hasat zamanı ödenmesi imkânının tanınması ve üretim aşamasında kullanılan akaryakıtın düşük bedelle sağlanması çiftçimizi biraz olsun rahatlatıcaktır.

İlgili Kurumlar

Türkiye Elektrik İletim AŞ Genel Müdürlüğü (TEİAŞ), Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

İhracata yönelik lojistik sektöründeki sıkıntılar; Karayolu ile yapılan ihracat tamamen durma noktasına gelmiştir ve geniş bir coğrafyada rekabet gücü kaybedilmiştir. Lojistik sektöründeki problemler için geliştirilen RO-RO taşımacılığı da sorunları gidermede yeterli olmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Özellikle taşımacılık sektöründeki problemler nedeniyle Suriye üzerinden Ortadoğu ülkelerine yapılan taşımacılığın durma noktasına gelmesiyle transit geçişler olumsuz etkilenmiştir. Türkiye'nin bu ülke üzerinden Ortadoğu ülkelerine ticareti de bitme noktasına getirilmiştir. Şimdi, alternatif çözüm olarak Ro-Ro taşımacılığı başlamıştır ama bu durum yeterli bir çözüm değildir. Kesinlikle Cilvegözü kapısının açık kalması, güvenliğin sürdürülebilir olması, can ve mal emniyetinin olması lâzımdır. Cilvegözü ve Yayladağı Sınır Kapılarından mal geçişlerine imkân sağlayacak çözüm yollarının hayata geçirilmesi, Türkiye-Mısır Karayolu Anlaşmasının devamının sağlanması, Süveyş Kanalı Geçişi.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

İlimiz sınırında sıcak savaş yaşanması, ülkemizde yaşanan terör olayları ilimiz turizmimizi olumsuz etkilemiştir. Yerli ve yabancı tur şirketlerinin rezervasyonlarının iptal edilmesine neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

İlimizin turizmden yaşadığı olumsuz gelir kaybı nedeniyle, istihdam edilmiş personel için SGK kolaylığı sağlanması, bir süreliğine tesislere vergi muafiyeti uygulanması faydalı olacaktır.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 4

İlimizdeki yatırımcılar sanayi arazisi bulmakta sıkıntı yaşamaktadırlar. Hatay'da kurulu Organize Sanayi Bölgesinin tamamı doludur.

Çözüm Önerisi

Yatırımcılar için yeni sanayi alanları yaratılmalıdır. Kırıkhan Erzin Sanayi Bölgesinin kurulma çalışmaları hızlandırılmalıdır. Hassa Amanos Tüneli Projesinin hızlandırılması. Antakya OSB için belirlenen alanın biran evvel kamulaştırılması ve alt yapısının ihale edilmesi.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

DÖRTYOL TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Bölgemizdeki elektrik kesintileri nedeniyle birçok sanayi kuruluşunun yanı sıra bölge halkını da çok fazla etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Daha önceki yıllarda bu sorunu çözüme kavuşturmak için girişimlerde bulunulmuştur. Odamızda bakanlık, valilik seviyesinde toplantılar düzenlenmiştir ama her hangi bir sonuca ulaşılamamıştır. Elektrik kesintileri artarak devam etmiştir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 2

Gelişmekte olan sanayimiz için yeni organize sanayi bölgeleri oluşturulmalıdır.

Çözüm Önerisi

Yeni oluşturulacak organize sanayi bölgesi ile ilçemizde bulunan narenciye alanlarının katledilmesi önlenmiş olacaktır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 3

Bölgemizde çok sayıda projeleri bulunan Termik santralleri ile ilgili sorunlar.

Çözüm Önerisi

Bölge halkı termik santralleri ve çevreye olan etkileri konusunda daha da bilinçlendirilmeli, tarım alanlarında etkisinin olup olmadığı çeşitli seminer ve broşürlerle bölge halkının tedirginliği giderilmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 4

Pahalı elektrik kullanımı

Çözüm Önerisi

Bölgemizdeki işletmelerin sorunlarından birisi de elektrik fiyatlarındaki pahalılıktır. Yılda 4 defa zam gelmesinden dolayı uygulanan teşviklerin de bir anlamı kalmamaktadır. Daha iyi bir düzenleme daha geniş teşvikler üretimin kalitesini de artıracaktır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 5

KOSGEB Hatay il Müdürlüğü ilçemize 1 saatlik mesafede olmasından dolayı ve ilçemizde gerekli bilgilendirme toplantıları mükelleflerimize düzenli bir şekilde ulaşmamaktadır.

Çözüm Önerisi

İlçemize bir KOSGEB ofisinin kurulması 3 ilçe mükelleflerinin KOSGEB'den daha verimli faydalanmasını sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

KOSGEB

ERZİN TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Narenciyede pazar sorunu

Çözüm Önerisi

Rusya ile narenciye ihracatının yeniden başlatılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Narenciye İhracat Teşvikleri

Çözüm Önerisi

Narenciye ihracat teşvikleri erken açıklanmalıdır

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

Erzin OSB'nin faaliyete geçmesi

Çözüm Önerisi

Erzin OSB altyapı çalışmaları tamamlanarak bir an önce faaliyete geçmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

Turistik tesisler ve yatırımlar yetersizdir

Çözüm Önerisi

Turizm master planı hazırlanarak teşvikler arttırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

İSKENDERUN TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Suriye ve Irak'ta yaşanan sorunların negatif etkileri, Hataylı Ro-Ro taşımacılarının yaşadığı sorunlar, Rusya krizi sonrası Hataylı narenciye üreticilerinin yaşadığı zararlar, Suriyeli sığınmacıların fazlalığı Hatay'ı olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Sorun yaşayan nakliyecilerimiz, ihracatçılarımız ve turizmcilerimiz için, Vergi ve SGK muafiyeti sağlanması ayrıca kullandıkları banka kredilerinin vadelerinin Devlet Desteği ile uzatılması faydalı olacaktır. Sanayicilerimiz ve esnafımız için bölgesel bazda devlet destekleri sağlanmalı, Hatay için ayrılan devlet desteği bütçeleri artırılmalı, Bölgemiz 4. Teşvik bölgesinden 5. Teşvik bölgesine alınmalı, Hatay'a "Özel Ekonomik Bölge" statüsü verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Suriye ve Irak'taki karışıklıklar; Hatay'daki ihracatçıların karayoluyla Ortadoğu pazarına ulaşmalarını zorlaştırmakta, Suriye ve Irak üzerinden karayolu taşımacılığı yapan firmalar sınır kapılarında güçlük yaşamaktadır. Alternatif olarak düzenlenen Ro-Ro seferleri de verimli olmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Türkiye Mısır Karayolu anlaşması, Mısır tarafından feshedilmiştir. Bu anlaşmanın yeniden yapılabilmesi ile iki ülke arasındaki taşımalar yeniden belgesiz ve sınırlamaya tabi olmaksızın devam edebilecektir. Suudi Arabistan tarafından uygulanmakta olan sürücü ve aracın, aynı gümrükten giriş yapma zorunluluğu ve vizelerde yer alan karayolu ibaresi nedeniyle sürücüleri Suudi Arabistan'a havayolu ile gönderme imkânı bulunmamaktadır. Türkiye ile Suudi Arabistan arasında yapılmış olan Karayolu Taşımacılık anlaşması sadece karayolu ile yapılan taşımalara ilişkin hususları içermekte; Ro-Ro taşımacılığına yönelik hususları içermemektedir. Yeni bir Ro-Ro ve Karayolu taşımacılığı anlaşması yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

Ülkemizde bulunan 3 milyonun üzerindeki Suriyelilerin, 400 bini Hatay'da yaşamaktadır. Bu sığınmacıların kısa vadede ülkelerine dönemeyeceği veya büyük bir bölümünün ülkemizde yaşamaya devam edeceği öngörülmektedir. Ülkemize adaptasyonlarının sağlanması için çalışmalar yapılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Suriyelilerin ülkemize adaptasyonları kapsamında; Hatay'da bir Mesleki Eğitim Merkezi kurulması önem arz etmektedir. Bu eğitim merkezinden hem Suriyeliler hem de ülkemizdeki vatandaşlarımız faydalanabilecektir. Mesleki Eğitim Merkezi ile Tüm mesleki eğitim çalışmalarının tek bir çatı altında toplanması ve bu eğitimlerin etkinliğinin artırılması, Hatay'ın sanayi profili göz önünde bulundurularak ihtiyaç duyulan meslek kollarında eğitimlerin verilmesi ve işletmelerin kalifiye personel ihtiyaçlarına çözüm üretilmesi, Merkezin mesleki eğitim ve istihdam konularında çözüm merkezi olarak algılanması ile özel sektörün hem yeni personel hem de mevcut personellerinin gelişimleri için gereklidir.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

Sorun 4

Bakanlar Kurulu Kararı ile Hatay ilinin tamamı kamu yararı ve ülke güvenliği açısından yabancı uyruklu gerçek kişiler ile yabancı ülkelerde kendi ülkelerinin kanunlarına göre kurulan tüzel kişiliğe sahip ticari şirketlerin taşınmaz ve sınırlı aynı hak edinemeyecekleri belirtilmiştir.

Çözüm Önerisi

Bu durum, bölgemizin inşaat sektörünü olumsuz yönde etkilemektedir. Hatay sınırları içerisinde kat mülkiyeti yapılmış konut satışının yabancı uyrukluların da yararlanabileceği şekilde serbest bırakılması faydalı olacaktır. Zira geçtiğimiz yıllarda İstanbul ve Ankara gibi illerin ekonomik sıkıntılarının büyük bir bölümü, yabancılara konut satışı ile bertaraf edilmiştir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 5

Hatay'da sanayinin ilerlemesini engelleyici birtakım sorunlar bulunmaktadır. Sıklıkla yaşanan elektrik kesintileri sosyal ve ticari hayatı olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca Organize Sanayi Bölgelerinde doluluk olması sebebiyle yatırım yapmak isteyen yatırımcılar arazi bulamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Elektrik üretim ve dağıtım bütçesinin Hatay'a ayrılan bölümünün artırılması faydalı olacaktır. Arazi yetersizliği sebebiyle Hatay'da yatırım yapmak isteyenler Osmaniye OSB'ye yönelmektedir. Dolayısıyla bölgemize yatırım yapmak isteyenler için yeni sanayi alanları yaratılmalıdır. Bölgemizde yapımı devam eden Amanos Tünel projesi ile ilgili yapılan çalışmaların hızlandırılması ve Hassa Organize Sanayi Bölgesi'nin yapımıyla entegre olacak şekilde planlanması büyük önem arz etmektedir. Kırıkhan ve Erzin Organize Sanayi Bölgeleri'nin kurulum çalışmalarının ivme kazanması önemlidir. Antakya OSB için belirlenen 1.400 dekarlık genişleme alanının kamulaştırılması ve altyapının ihale edilmesi gerekir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

İSKENDERUN TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Trafik sorunu

Çözüm Önerisi

İskenderun'daki şehir içi çalışan minibüslerin ve otobüslerin geliş gidiş güzergâhları yeniden belirlenmeli.

İlgili Kurumlar

İçişleri Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

KIRIKHAN TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Suriyeli mülteciler

Çözüm Önerisi

Suriyeli mülteciler için kalıcı çözümler üretmek adına ekonomik ve sosyal hayata adaptasyonları sağlayıcı projeler kapsamında Hatay da bir Mesleki Eğitim Merkezi kurulması büyük önem arz etmektedir. Bu eğitim merkezinden hem Suriyeli hem de Türk vatandaşlar faydalanabilecektir. Tüm mesleki eğitim çalışmalarının tek bir çatı altında toplanması ve bu eğitimlerin etkinliğinin artırılması, Hatay ve bölge sanayi yapısı göz önünde bulundurularak ihtiyaç olan meslek kollarında eğitimlerin verilerek işletmelerin kalifiye personel sorunlarına çözüm üretilmesi konusunda ciddi anlamda destek verecektir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

Sorun 2

Mısır tarafından tek taraflı feshedilen Ro-Ro taşımacılığı anlaşması

Çözüm Önerisi

Mısır tarafından tek taraflı feshedilen Ro-Ro taşımacılığı anlaşmanın devamının sağlanması halinde, iki ülke arasındaki taşımacılar yine belgesiz ve sınırlamaya tabi olmaksızın devam edebilecek; Mısır üzerinden Körfez ülkelerine ve Kuzey Afrika ülkelerine daha kolay bir şekilde ulaşılacaktır. TIR başı Ro-Ro taşıma maliyeti de 5.000\$ 'dan 3.500\$'a düşecektir. Bu durum ihracat ve nakliye sektörü açısından rahat ve ekonomik bir erişim sağlayacaktır. Ro-Ro şirketlerini ve Türk taşımacısını desteklemek amacıyla Ekonomi Bakanlığı tarafından gemi şirketlerine araç başına 1.000 \$ teşvik uygulaması tekrar getirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

İlimiz (Hatay) sınırında sıcak savaş yaşanması, ülkemizde yaşanan terör olayları turizmin olumsuz etkilenmesi

Çözüm Önerisi

İlimiz (Hatay) sınırında sıcak savaş yaşanması, ülkemizde yaşanan terör olayları turizmin olumsuz etkilenmesine neden olmakta, bu durum turizm işletme belgeli tesislerimize önceden yerli – yabancı tur şirketleri tarafından yapılan rezervasyonların iptal edilmesine ve restoranlarımızın doluluk oranını düşmesine sebep olmuştur. İlimizdeki turizm tesislerinin yaşadığı gelir kaybı nedeniyle, istihdam edilmiş personeli için SGK kolaylığı sağlanması ve bir süreliğine bu tesislere vergi muafiyeti uygulanması son derece faydalı olacaktır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

REYHANLI TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Tarım Ürünleri, (Balya Pamuk, Kişniş, Bakla, Anason, kimyon, Mercimek, Çörek otu, Meyan kökü, Prina, hurma, mahlep, karpuz çekirdeği) ve metal külçe, bina taşı vs. gibi malların ithalat izninin verilmesi, Türkiye üzerinden 3. Ülkelere taş ve tekstil ürünlerinin (Aba kumaşı) ihracatı,

Çözüm Önerisi

Cilvegözü Sınır kapısında transit taşımacılık ile ilgili olarak çalışma yapılması ve ithalat-ihracat sektöründeki tacir arkadaşlarımıza külçe metal ve tarım ürünleri gibi malların ithalatı için kolaylıklar sağlanması, Cilvegözü Gümrük müdürlüğünden ihraç amaçlı çıkış yapan araçların çıkışlarının arttırılması için, gerekli çalışma ve düzenlemelerin yapılması (Aktarma yerinde sivil toplum örgütlerinin (İHH, Kızılay, AFAD vb.) kuruluşların araçları için ayrı bir saha tahsis edilmesi, gerçek anlamda ihraç edilecek araçların önünü tıkamayacaktır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

Suriyeli Vatandaşlar

Çözüm Önerisi

Ülkemize gelen Suriye vatandaşları arasında kanunsuz birtakım faaliyetlerde bulunan; hırsızlık ve terör gibi suçlara karışanlar da yer almaktadır. Artma riski barındıran suç oranına ilişkin, işlerliği olan bir kayıt sistemi oluşturulması gerekliliğinden yola çıkarak, Suriyeli misafirlerin parmak izlerinin alındığı, bu konuda mobil kayıt tırlarının devreye sokulduğu bilinmektedir. Suriyeli misafirlerimizin araçlarına geçici plaka verilmesi de kayıt altına alınabilmeleri adına olumlu bir adım olarak değerlendirilmektedir. Ancak tüm bu gelişmelere rağmen, kayıt dışılık tam anlamıyla sona erdirilememiştir.

İlgili Kurumlar

İçişleri Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 3

Serbest Bölge Kurulması

Çözüm Önerisi

Türkiye’de halen mevcut olan 19 Serbest Bölge arasına Hatay İlinin de Özel Ekonomik Serbest Bölge olarak seçilmesi ile İlimizde rekabeti artırıcı ivme kazandırılır, doğrudan yabancı sermaye çekilir, ihraç kalemleri ve sayısı artar, istihdam artar ve ekonomi canlandırılır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Nakliye Sektöründe yaşanan sıkıntılar ve Rusya Krizi

Çözüm Önerisi

Cilve gözü Sınır kapısının kapatılmasından sonra Ortadoğu pazarı bir çıkmazın içerisine girmiştir. Mısır ile karayolu anlaşmasının iptal edilmesi ile sorunlar daha da karmaşık bir hal almıştır. Bu noktada sektördeki firmalar ellerini taşın altına koyarak kendi sorunlarını kendileri çözmek üzere, deniz yolu ile alternatif bir güzergâh belirleyip çözüm bulma yoluna gitmişlerdir. Hükümetimizden bu sektöre acil olarak teşvik ve destek bekliyoruz.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

Hassa Organize Sanayi Bölgesi'nin ve Dörtyol–Hassa Tüneli'nin Hatay açısından önemi ve bilinirliğinin artırılması için yapılabilecek çalışmalar.

Çözüm Önerisi

Amanos Dağlarının Kuzey ve Güney ucundan sağlanan Güney Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki şehirlerin ve Kahramanmaraş bağlantılı Doğu Anadolu Bölgesi'nin ulaşımı, Dörtyol-Hassa güzergâhındaki Amanos Dağları'nı aşacak olan yol projesi ile ulaşım mesafelerinde ve ulaşım sürelerinde önemli ölçüde kısaltmalar sağlanacaktır. Gaziantep - İskenderun arası 221 kilometreden 136 kilometreye, Kahramanmaraş-İskenderun arası 186 kilometreden 151 kilometreye, Kilis - İskenderun arası 153 kilometreden 113 kilometreye inecektir. Bu projenin hayata geçirilmesiyle Doğu ve Güneydoğu Anadolu illeri, İskenderun Limanı'na kısa zamanda ulaşabilecektir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

REYHANLI TİCARET BORSASI

Sorun 1

Reyhanlı'da yapımı devam eden Reyhanlı Barajının bir an önce tamamlanması

Çözüm Önerisi

Barajın bir an önce bitirilebilmesi için bütçenin arttırılması ve ihaleye verilen firma tarafından taşeron firmaların arttırılarak bitirilmesi yönünde çalışılması.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ)

Sorun 2

Ülke genelinde ekim alanı çok olan ürünlerin (örneğin; patates, soğan) gibi ürünlerde kayıt dışılığın ortadan kaldırılması.

Çözüm Önerisi

Geniş ekim alanı bulunan patates, soğan gibi ürünlerinin yağlı tohumlar, bitkiler hububat, baklagiller fark ödemesi desteği listesine dahil edilerek kayıt dışılığın ortadan kaldırılması.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)

Sorun 3

Çiftçilerin kullandığı enerji bedelinin yüksek olması ve faturaların aylık dilimler halinde ödeniyor olması çiftçilerin mağduriyetine sebep vermektedir.

Çözüm Önerisi

Enerji bedellerinin daha önceki yıllarda yılda 2 defa olarak ödenmekte idi. Şu an aylık olarak ödenmekte olup, çiftçiler ürünlerini satmadığından dolayı nakil sıkıntısı çekmekte olup, zor durumda kalmaktadır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 4

Serbest Bölge Kurulması

Çözüm Önerisi

Türkiye’de halen mevcut olan 19 Serbest Bölge arasına Hatay İlinin de Özel Ekonomik Serbest Bölge olarak seçilmesi ile İlimizde rekabeti artırıcı ivme kazandırılır, doğrudan yabancı sermaye çekilir, ihraç kalemleri ve sayısı artar, istihdam artar ve ekonomi canlandırılır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

Tarım Ürünleri, (Balya Pamuk, Kışniş, Bakla, Anason, kimyon, Mercimek, Çörek otu, Meyan kökü, Prina, hurma, mahlep, karpuz çekirdeği) ve metal külçe, bina taşı vs. gibi malların ithalat izninin verilmesi, Türkiye üzerinden 3. Ülkelere taş ve tekstil ürünlerinin (Aba kumaşı) ihracatı,

Çözüm Önerisi

Cilvegözü Sınır kapısında transit taşımacılık ile ilgili olarak çalışma yapılması ve ithalat-ihracat sektöründeki tacir arkadaşlarımıza külçe metal ve tarım ürünleri gibi malların ithalatı için kolaylıklar sağlanması, Cilvegözü Gümrük müdürlüğünden ihraç amaçlı çıkış yapan araçların çıkışlarının artırılması için, gerekli çalışma ve düzenlemelerin yapılması (Aktarma yerinde sivil toplum örgütlerinin (İHH, Kızılay, AFAD vb.) kuruluşların araçları için ayrı bir saha tahsis edilmesi, gerçek anlamda ihraç edilecek araçların önünü tıkamayacaktır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

32 - ISPARTA

İllerde Yaşam Endeksi: 1.

Teşvik Bölgesi: 2

Nüfus (TÜİK - 2015)	421.766	Türkiye'de 45.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	392	32.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	8.534	35.
İstihdam (SGK - 2015)	60.733	40.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	16.852	37.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 27,7	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	116	35.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	127.397 \$	49.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	47.292 \$	50.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (ISO - 2015)	2	39.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	2645	35.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	8.748	37.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 111	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	3.479 TL	42.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 2,9	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	7.823 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	7.739 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	5.846 TL	54.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 4,7	TR ort: % 4,0

32 ISPARTA

Isparta'daki 3 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Şükrü BAŞDEĞİRMEN

Isparta Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Elma ihracatında ton başına 100 Dolar teşvik sağlanması
- Tarımsal üretimde ürün desteği modeline geçilmesi
- Isparta'da kozmetik sektöründe faaliyet gösterecek akredite kozmetik laboratuvarının hayata geçirilmesi
- Isparta Yağ Gülünün “Milli Kültür Ürünü” olarak kabul edilerek desteklenmesi
- Yağlık Isparta gülü ve ürünleri üzerinden alınan KDV oranının % 1'e düşürülmesi

ISPARTA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Yaklaşık 1 Milyon Ton elma üretimi ile Isparta Türkiye elmasının $\frac{1}{4}$ 'ünü üretmekte ve bu alanda ülkede fiyat ve pazar belirleyen il durumundadır. Elma ihracatının artmaması yakın bir zamanda bu sektörde ciddi sorunlara sebebiyet verecektir.

Çözüm Önerisi

Bu sektörde sürekli ihracat desteği olmalı, firmalar ihracatın ekstra maliyet, zaman ve enerji kaybını cazip hale getirecek bir devlet teşvikinin olması gerektiğini söylemektedirler. Üretim ve ihracat maliyetlerinin yüksek olması uluslararası rekabeti zorlaştırmaktadır. Ekonomi Bakanlığı bünyesinde özellikle hedef pazar olan, Ortadoğu, Arap Yarımadası ve Afrika ülkelerinde bu alanda elma ithalatında ülkemize uygulanan ve rakip ülkelere uygulanan ekstra maliyetler (vergi vb.) tespit edilerek o ülkedeki rekabet gücümüzü artıracak destekler sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Gül ve gül ürünlerinde Isparta %65'lik dünya gül yağı üretimi ile dünya markası durumundadır. Bu ürün ihraç edildiği için düzenli analizler yapılmalıdır. Analizler ise yeterli alt yapıya sahip olunmamasından dolayı büyükşehirlerdeki laboratuvarlar ya da yurt dışında yaptırılmaktadır.

Çözüm Önerisi

Akredite Laboratuvarın olmaması firmalarda zaman ve maddi kayıp oluşturmaktadır. İlimizde böyle bir alt yapının olmayışı yerel düzeyde üretim yapan kozmetik üreticilerinin kaliteden yoksun üretim yapmalarına sebebiyet vermektedir. Açılacak akredite laboratuvarın ilk etapta tahmini maliyeti 2 Milyon TL ile 4 Milyon TL aralığında değişmektedir. Ekonomi Bakanlığı'nın doğrudan ya da BAKA üzerinden sağlayacağı destek ile bu laboratuvar Kamu-Özel Sektör ve Üniversite işbirliğinde örnek teşkil edecek şekilde yapılabilecektir. Hem sanayicimiz zorlanmadan analiz yaptıracak hem de yapılan denetimler ile kozmetikçiler ürün analizlerini yaptıracak ve kaliteli ürün ile marka değerimiz korunmuş olacak.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

Kozmetik sektörün gelişimi için laboratuvar önemli bir adım. Sektörün gelişiminin sürdürülebilirliği için bu sektöre hem ülkemizden büyük yatırımcıları hem de yabancı yatırımcıları çekmek gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Isparta'da kozmetik sektörünün gelişimi için yerli firmalar ve yabancı yatırımcıları (hâlihazırda Isparta'da Fransız yatırımcılar bulunmakta) ilimize çekmemiz gerekmekte. İnsan kaynağı olarak Üniversite, meslek liseleri bölümleri ve sektörde çalışan kişiler önemli katkı sağlayacaktır. Büyük yatırımcıların ilimize çekilebilmesi için düzenlenecek yeni teşvik paketi sektöre önemli katkılar sağlayacak şekilde olması ve ilimiz bu alanda yatırım için adres gösterilmesini düşünmekteyiz. Böylece ülkemiz ve ilimiz kozmetik sektöründe canlanma yaşanacak ve hammadde olarak ihraç ettiğimiz gül yağının büyük kısmı ülke içerisinde işlenecek ve daha fazla katma değer sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

ISPARTA TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Isparta'ya bağlı Keçiborlu ilçesi Akdeniz Bölgesinin Türkiye ile bağlantı noktasıdır. Sınırları içerisindeki Süleyman Demirel Havalimanı Antalya-Keçiborlu-Burdur-Afyon karayolları hattının kesişme noktasındadır. Ancak bu kesişme noktası yeteri kadar stratejik ve ekonomik olarak kullanılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Sınırları içerisinde Süleyman Demirel Havalimanı ve bitişinde D650 karayolunu barındıran Keçiborlu bölgesine İstanbul-Afyon-Isparta-Antalya hattında Yüksek Hızlı Tren altyapısının oluşturularak yük ve yolcu taşımacılığı için kara, hava ve demiryolu içeren lojistik merkez haline getirilmelidir. Söz konusu YHT hattı aynı zamanda Orta Anadolu ve Akdeniz Bölgesinin Antalya Limanına inebilmesini hızlandıracaktır. İfade edilen lojistik merkez oluşturulduğunda hem ihracat hızlanacak ve maliyetleri düşecek, hem de iç ticaret lojistik giderleri azalarak büyük oranda zaman ve para tasarrufu sağlanacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü (TCDD)

Sorun 2

Ülkemiz dünyanın 3. büyük, Isparta ise ülkemizin en büyük elma üreticisidir. Ürünlerimizin iyi şartlarda satılması ve standardizasyonun sağlanarak dünya pazarlarında kalitesinin bilinirliğini artırmak amacıyla Elma Borsası projesi hazırlanmış ancak bürokratik engeller nedeniyle gerçekleştirilmiştir

Çözüm Önerisi

Elma Borsası kurularak ürün standartlarının oluşturulması ve elma ticaretinde merkez olabilmek için öncelikle elma ürününün Borsada işlem görebilecek emtia sınıfına alınması gerekmektedir. Seçme ve tasnifleme makinaları ile renk ve ebat olarak sınıflandırılabilme ve son teknoloji atmosfer kontrollü soğuk hava depolarında 365 gün saklanabilmektedir. Bu özellikleri ile birlikte elmanın Borsada işlem görür hale gelmesi hem üretiminde söz sahibi iken aynı zamanda ticaretinde de söz sahibi olunacak hem de dünyada kabul gören Borsacılık anlayışı ve uygulamasına geçilebilecektir

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Isparta ilimizde İhtisas Gümrüğü olmasına rağmen yaş meyve sebze ihracatında görev yapacak eksper istihdam edilmemektedir. İhracatçı firmalar eksper ihtiyacını çevre illerden gidermeye çalışmakta, ancak bu temin sırasında eksperin tüm yol, konaklama vb. giderleri ekstra külfet oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

2015 yılında gerçekleştirilen 8. Ticaret ve Sanayi Şurasında da iletmiş olduğumuz eksper ihtiyacı 15 günlük geçici görevlendirmelerle çözülmeye çalışılmış ancak son dönemde günübirlik olarak uygulamaya devam edilmektedir. Sorunun çözümü sağlanamadığı için Isparta Gümrük Müdürlüğüne acilen eksper istihdam edilmesi ihracatımızın gelişmesi açısından hayati önem arz etmektedir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 4

Ülkemizde uygulanan tarımsal destekleme uygulamaları ağırlıklı olarak çiftçi kayıt sistemindeki arazi büyüklüğüne göre dekar başına ödenmektedir. Üretimin iyi yapılması ve verimlilik göz önüne alınmamaktadır. Bu durum haksızlığa sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Tarımsal üretim destekleme uygulamalarında tamamen ürün desteği modeline geçilmesi hakkaniyet ve verimlilik açısından en doğrusu olacaktır. Ürün bazlı destekleme çiftçinin hem daha kaliteli hem daha fazla üretilmesini teşvik edecektir. Üretim yapılmayan, verimsiz arazilere destek ödenerek kaynak israfının önüne geçilecektir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 5

Isparta ili ürettiği yaş sebze ve meyvelerin ihracatında ürün ömrünün kısa olması ve komşu ülkelerdeki karışıklıklar dolayısıyla gemi ile ihracatta yaşanan aksaklıklar nedeniyle sıkıntılar yaşamaktadır.

Çözüm Önerisi

Isparta ili ihracat hacminin büyük kısmını yaş ürünler oluşturduğu için ihracatta havayolu kargosunun kullanılması sürenin kısa olması dolayısıyla ürünlerin bozulması riskini ortadan kaldıracak hem de taleplere kısa sürede cevap verileceği için yurtdışı pazarlarda hâkimiyet sağlanmasına yardımcı olacaktır. Isparta ilindeki Süleyman Demirel Havaalanı sadece THY tarafından iç hat seferleri için kullanılmakta trafik olup yoğunluğu çok düşüktür. Havayolu kargo imkânı sağlandığı takdirde ihracat hacmimiz ve hızımız ciddi olarak artış kaydedecektir. Havayolu kargo ile ihracatta lojistik giderlerine özel indirim veya destek sağlanması durumunda da hem ihracat gelişecek hem de rekabet gücü artacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Türk Hava Yolları Genel Müdürlüğü (THY)

YALVAÇ TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Isparta - Konya ve Afyon il bağlantı yollarının dar ve günümüz standartlarında olmaması, Yalvaç Sağır köyü bağlantılı Afyonkarahisar yolunun kara yolu ağına bağlanmaması, Yapılmakta olan OSB ve son zaman da bölgeden çıkarılan madenlerin nakliyesi sebebiyle bir demir yolunun bulunmaması.

Çözüm Önerisi

Ülkemizin çeşitli bölgelerinde olduğu gibi, İlçelerimizin (Yalvaç-Şarkikaraağaç-Gelendost) şehirlerarası bağlantı yolları olan Isparta, Konya ve Afyonkarahisar yollarının çift yollara dönüştürülmesi, Demiryolu için 50 km ile en yakın mesafedeki Akşehir demiryolu ağına bağlanması veya 105 km deki Isparta – Antalya hızlı tren ağına bağlanması,

İlgili Kurumlar

Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM), Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Bölge ekonomisinin temelini oluşturan tarım-hayvancılık ve tarıma dayalı sanayi konusunda, dünya standartlarında üretim ve ihracat yapacak firmalar için, organik tarım teşvikleri gibi gerekli çalışmaların artırılarak devam etmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

Tarım bakanlığı veya AB yardımlarından faydalanmak üzere oluşturulacak projeler ile bölgenin geleceğine yönelik yatırım planlarının hayata geçirilmesi, Bölgedeki açık sulama kanallarının yer altına alınması,

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Bölgede bulunan tarihi eserlerin (Antik şehir, mağaralar vb.) Kazı çalışmalarının ödenek yetersizliğinden çok yavaş ilerlemesi,

Çözüm Önerisi

Bölgedeki tarihi yerlerin kazı ve restorasyon çalışmalarına ve ulaşım yollarına yeterli ödenek/kaynak ayrılması

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 4

Yalvaç MYO'daki mevcut bölümlerin güncellenerek yeni bölümler açılmaması, Akademik kadroların oluşturulamaması

Çözüm Önerisi

Okuldaki bölümlerin güncelleştirilmesi ve mevcut bölüm sayısının artırılarak kontenjan ayrılması, İlçelerde görev yapacak akademik kadrolara çeşitli teşvikler verilmesi,

İlgili Kurumlar

Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK), Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 5

2005 yılından buyana yatırım planına alınan “Yalvaç OSB'nin tamamlanamaması, Bölgemizin avantajlı sektörlerinin yanı sıra coğrafi avantajları sebebiyle bölge dışından gelen yatırım taleplerini karşılamak için yeni yatırım alanlarının bulunmaması,

Çözüm Önerisi

İlimiz-İlçemizin Kalkınmada öncelikli iller arasına alınması, Nüfus kaybeden-Göç veren il ve ilçelerdeki Yatırımcı talebi bulunan OSB'lere Arazi kamulaştırma ödeneğinin verilmesi, Bölgemizdeki Orman, Tarım, Sit alanlarının dışında yeni yatırım alanlarının oluşturulması ile çözülebileceği.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

33 - MERSİN

İllerde Yaşam Endeksi: 59.

Teşvik Bölgesi: 3

Nüfus (TÜİK - 2015)	1.745.221	<u>Türkiye'de</u> 11.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	2.226	9.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	34.966	9.
İstihdam (SGK - 2015)	238.318	11.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	58.217	11.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 24,4	<u>TR ort:</u> % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	1.086	10.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	1.407.323 \$	14.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	1.189.500 \$	13,5
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	10	19.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	12.534	Akden9.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	38.595	10.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 149	<u>TR ort:</u> % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	19.031 TL	11.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 4,9	<u>TR ort:</u> % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	7.582 TL	<u>TR ort:</u> 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	10.688 TL	<u>TR ort:</u> 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	48.935 TL	13.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 4,3	<u>TR ort:</u> % 4,0

AKREDİTE ODA

VE BORSALAR

MERSİN TSO

MERSİN DTO

MERSİN TB

ANAMUR TSO

MUT TSO

TARSUS TSO

TARSUS TB

33 MERSİN

Mersin'deki 9 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Hasan Ruhi KOÇAK

Tarsus Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Çukurova Uluslararası Bölgesel Havalimanı inşaatının yarım kalması
- Çeşmeli'ye kadar olan Otoyolun, Taşucu'na kadar uzamasına yönelik başlama talimatı verilen projenin hayata geçirilmesi
- Taşucu/Seka Limanının, liman ve geri sahasının özelleştirilmesi sağlanarak ekonomiye kazandırılması
- Mersin'deki 8 turizm merkezinin yatırımcılara tahsis edilebilir hale getirilmesi
- Tarsus'ta Tarım İhtisas OSB ve Gıda İhtisas OSB ve Mut'ta OSB kurulması

MERSİN TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Resmi kayıtlara göre Mersin’de 200.000’e yaklaşan yaşayan Suriyeli ile Kent yaşayanları arasında diyalog eksikliği yaşanmakta, birlikte yaşamının gerektirdiği aynı dili konuşma, aynı kamusal alanların benzer şekilde kullanımında ve istihdama katılımlarında sorunlar yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Mersin’de yaşayan Suriyeliler ile Kent yaşayanları arasında yaşanan diyalog eksikliği, birlikte yaşamının gerektirdiği aynı dili konuşma, aynı kamusal alanların benzer şekilde kullanımında yaşanan sorunların aşılmasına yönelik Türkçe eğitimi, Suriyelilerin Türk okullarında eğitim görmeleri sağlanmalı ve Suriyelilerin istihdama katılımlarına yönelik düzenlemeler yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

İçişleri Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 2

Mersin’deki Turizm Merkezleri yatırımcılara tahsis edilebilir hale getirilememiştir.

Çözüm Önerisi

Mersin’deki 8 Turizm merkezinden Mersin-Tarsus Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi yatırımcılara 2006 yılında tahsis edilmiş ama bugüne kadar herhangi bir yatırım yapılmadığından dolayı tahsisler iptal edilmiştir. Bunun dışındaki 7 Turizm Merkezi yatırımcılara tahsis edilebilir hale getirilmemiştir. Mersin’deki Turizm Merkezlerin turizm yatırımcılarına tahsis edilebilir hale getirilmesi yerinde olacaktır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 3

Taşucu/Seka Limanı ve geri sahasının ekonomiye katkı sağlayacak şekilde kullanılmıyor olması

Çözüm Önerisi

Konya ve Karaman illeri başta olmak üzere Silifke ve kuzeyinde bulunan bölgenin ithalat ve ihracat kapısı durumunda olan, sıkışan Mersin Limanının can simidi durumunda bulunan, coğrafi ve fiziki avantajları nedeniyle 35 yıldır ticari liman statüsünde hizmet veren ve halen Özelleştirme kapsamında bulunan Taşucu/Seka limanı atıl durumdadır. Halen Özelleştirme İdaresi Başkanlığı uhdesinde bulunan Taşucu/Seka Limanı ve 1.700 dönümlük fabrika geri sahası özelleştirilmesi sağlanarak ekonomiye kazandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB)

Sorun 4

Lojistik merkezler için gerekli mevzuat ve yetki karmaşası yaşanmaktadır. Ülkemizde Lojistik Merkezlerin İhtisas OSB olarak kurulmasına yönelik yasal mevzuat bulunmaktadır. Ancak, Bakanlıklar arasında yetki karmaşası yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

2023 yılında 500 Milyar Dolarlık ihracat hedefinin gerçekleşmesine aracılık edecek, lojistik sektöründeki dağınık yapılaşmanın önlenmesi, verimliliğin sağlanabilmesi, nakliye, depolama gibi lojistik maliyetlerinin önemli oranda düşürülmesi ve modlar arası entegrasyonun sağlanabilmesi için lojistik merkezlerin kurulması gereklidir. Lojistik merkezlerin yalnızca İhtisas OSB olarak kurulmasına yönelik yasal düzenlemenin uygulanması ya da Ulaştırma Bakanlığına yetki devrinin yapılabilmesine yönelik yasal düzenleme yapılması yerinde olacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

Çeşmeli – Taşucu arasında planlanan otoyolunun henüz yapılmamış olması Mersin'in batı ilçelerinin turizm potansiyelinin canlandırılması, tarımsal üretimin değerlendirilmesi ve Taşucu Limanının daha aktif kullanılmasını sağlamak amacıyla ulaşım olanaklarının iyileştirilmesine ihtiyaç vardır.

Çözüm Önerisi

Mersin'de Çeşmeli'ye kadar olan otoyolun Taşucu'na kadar ulaştırılması amacıyla başlanan çalışmalara hız verilmesi, Mersin'in turizm, tarımsal üretim ve lojistik imkanlarının güçlendirilmesi açısından önem arz etmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

MERSİN DENİZ TİCARET ODASI**Sorun 1**

Mersin Ana Konteyner Limanı Yatırımına başlanılmaması

Çözüm Önerisi

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'nca projelendirilen, fizibilite ve ÇED'i tamamlanan Mersin Ana Konteyner Limanı ivedilikle yapılmalı ve işletmeye açılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 2

Taşucu Sümer Holding (Eski Seka) liman sahası ve geri sahasının atıl (ekonomi dışına) bırakılmış olması

Çözüm Önerisi

Halen Özelleştirme İdaresi Başkanlığı uhdesinde bulunan Taşucu/Seka Limanı ve 1700 dönümlük fabrika geri sahası özelleştirilmesi sağlanarak ekonomiye kazandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB)

Sorun 3

Lojistik Merkez Kurulmasına Yönelik Mevzuat Sorunları

Çözüm Önerisi

Ülkemizde ve ilimizde lojistik merkez yatırımlarının önünün açılması maksadıyla, mevzuat ve lojistik master Plan çalışmaları tamamlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Çukurova Uluslararası Havaalanı İnşaatındaki Gecikmelerin önlenmesi

Çözüm Önerisi

Havaalanı inşaatı ihalesinin risk taşımayacak yöntemle yapılarak havaalanı süratle hizmete açılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Devlet Hava Meydanları İşletmeleri Genel Müdürlüğü (DHMİ)

Sorun 5

Mersin –Silifke-Taşucu Otoyolu Yatırımının Gecikmesi,

Çözüm Önerisi

Halen Mersin 20 km batısı, Çeşmeli'ye kadar devam eden otoyolun en azından batıya doğru, Taşucu/Silifke'ye kadar uzatılması zaruri ihtiyaç halini almıştır Mersin-Silifke arasında kavşaklarda alt, üst, köprülü kavşak, battı-çıkıtlı olmaması nedeniyle mevcut onlarca trafik ışığı nedeniyle aşırı trafik sorunu yaşanmaktadır. Bu sorunları çözmek maksadıyla, Çeşmeli-Taşucu hattına otoyol bağlantısı yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

MERSİN TİCARET BORSASI

Sorun 1

Lisanslı Depoların kurulabilmesi amacıyla IPA kapsamında destekler verilmektedir. Verilen destekler Bölgesel Rekabet Edebilirlik kriterine dayandığından Türkiye genelini kapsamamaktadır. Ürün İhtisas Borsası'nın etkin işleyebilmesi amacıyla Lisanslı Depoların yaygınlaşması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Lisanslı Depoların yaygınlaşması amacıyla Türkiye genelini kapsayan teşvik/destek mekanizması oluşturulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Referans fiyat uygulamasının piyasadaki taze verilere ayak uyduramaması, bazı ürünler için uzun süre sabit kalması ve referans fiyatların gümrük kıymeti olarak baz alınabiliyor olması üyelerimiz ve gümrük idaresi arasında sıkıntılar yaşanmasına yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

Referans fiyat uygulamasının tamamen kaldırılması ya da daha esnek hale getirilip piyasadaki değişikliklere uyum sağlayan bir yapıya dönüştürülmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

Mersin'in önemli bir turizm potansiyeli olmasına karşın, bu potansiyel yeterince değerlendirilememektedir.

Çözüm Önerisi

Mersin ilinin batısı turizm alanı olarak ilan edilmelidir. Bu bölgenin gelişiminin buna göre planlanması gerekmektedir. Bu çerçevede, Mersin-Antalya entegrasyonunu sağlayacak altyapı yatırımlarının yapılması ve tur operatörlerinin dikkatinin bu bölgeye çekilmesi faydalı olacaktır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 4

Mersin ilinin çevre iller ile bağlantısını sağlayan karayollarındaki eksiklikler ulaşımda sorunlara neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Mersin'i; Antalya, Karaman ve Konya'ya bağlayan yollarda gerekli iyileştirmelerin yapılması sağlanmalıdır. Bu bölgelerde devam eden yol çalışmalarının ise biran önce tamamlanması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 5

Mersin'in kent içi ulaşım altyapısındaki yetersizlikler şehir içi ulaşım açısından sorunlara neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Mersin'in ikinci ve üçüncü çevre yollarının uzatılması ve otobanın Taşucu'na kadar uzatılması gerekmektedir. Diğer yandan, Liman çevresindeki ulaşımın yeniden planlanması, otoban bağlantı yollarının sayısının artırılması yararlı olacaktır. Trafik ışıkları ile kontrol edilen çok sayıdaki kavşağın battı-çıkıtlarla veya üst geçitlerle bağlanarak trafiğin kesintisiz akmasının sağlanmasına öncelik verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

ERDEMLİ TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Erdemli - Ayrancı karayolunun şehirlerarası yol olması hasebiyle hem şehirlerarası hem de yaz döneminde erdemli yayla köylerine hizmet verdiğinden dolayı ihtiyaca cevap vermemektedir.

Çözüm Önerisi

Erdemli - Ayrancı karayolunun Mersin - Karaman - Ereğli yol bağlantısı olduğundan dolayı. Erdemli bölgesinde çalışılan maden noktaları, şehirlerarası taşıma ve ulaşım, bunun yanında erdemli köylerinin yaz aylarında kullandığı yayla turizmi ağında bulunduğundan dolayı erdemli ayrancı kısmı ihtiyaca cevap verememektedir. Ereğli - ayrancı yolunun bölünmüş yol olarak ayrancıya kadar gelmesi fakat Erdemli - Ayrancı arasının tek yol olarak kalması ciddi zaman - yakıt ve kaza problemlerine yol açmaktadır. İvedilikle Erdemli - Ayrancı yolunun da bölünmüş yol olarak hizmet vermesi. Erdemli - Ayrancı yolunun çift taraflı bölünmüş yol olarak çözülmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 2

Taşucu - Çeşmeli otobanının bitirilmesi ve Taşucu - çeşmeli - mersin trafiğinin transit ve bölge ulaşımı açısından çözüme kavuşması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Özellikle yaz aylarında turizm döneminde Adana - Ankara otobanının çeşmeliden çıkarak Çeşmeli-Erdemli-Silifke-Taşucu D-400 karayolunda çok ciddi oranda trafik sıkışıklığı ve kazalara sebebiyet vermektedir. Hem Antalya'dan gelen tünel ve duble yolların Taşucu üzerinden otobana bağlanması hem de Akdeniz sahil yolu kapsamında mersin ve Taşucu'nun liman ve lojistik noktalarına ulaşım konusunda çözüm sağlayacaktır. Aynı zamanda mersin ve Antalya'nın birbirine bağlanması noktasında çözüm olacaktır. Adana - Ankara'dan gelen otobanın ivedilikle Taşucu'na bağlanması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 3

Erdemli'de üretim ve tarımı destekleyecek bölge ekonomisine ve istihdamına katkı sağlayacak olan organize sanayi bölgesinin oluşturulması.

Çözüm Önerisi

Bölgemizde eksikliğini yaşadığımız kurumların başında organize sanayi bölgesi gelmektedir. Bölgemizin zengin tarım kaynaklarının işlenmesi, pazarlanması, yurt ve dünya genelinde pazarlanması kapsamında organize sanayi bölgesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bölge ekonomisi ve istihdamına doğrudan etki edecek olan organize sanayi bölgesi için yer seçimleri belediye ile yapılmış valiliğe bilgi verilmiştir. Etüdü hazır halde olan erdemli organize sanayi bölgesinin acilen kabul ve onaydan geçirilerek gerekli izinlerin çıkması beklenmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

ANAMUR TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Anamur İlçemizin İl olması hususunda 1990 yıllardan beri çalışmalar yapıp, Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Bakan düzeyinde sözler alınmış olmakla beraber bu haklı isteğimiz henüz gerçekleşmemiştir. En yakın illere en uzak ilçe durumundadır. Bölgesinde Ekonomik yönden büyük gelecek vadetmektedir.

Çözüm Önerisi

Anamur'un il olması için Odamızın Önderliğinde Anamur - Bozyazı İlçeleri Kaymakamları, Anamur – Bozyazı ve Aydıncık İlçeleri Belediye Başkanları, Anamur ve Bozyazı İlçeleri İktidar ve Muhalefet Siyasi Parti Temsilcileri, Anamur Meslek Yüksek Okulu temsilcisi, Anamur ve Bozyazı Sivil Toplum Kuruluşları Temsilcileri, Gazeteciler Cemiyeti Temsilcisi, Basın Mensupları, Anamur ve Bozyazı İlçe Dernek Birlik Temsilcileri, Mahalle Muhtarları, Odamız Meclis ve Yönetim Kurulu Başkanları ile üyelerinin katılımları ile ortak toplantılar yapılarak Anamur İlçemizin İl olması için imza kampanyası başlatılmıştır. Bu haklı talebimiz Ülkemizin en büyük Birliği TOBB'nin destek ve anlatımıyla gerçekleşebilecektir.

İlgili Kurumlar

İçişleri Bakanlığı

Sorun 2

Anamur İskelesinin yatırım Programına alınması Kalkınma Bakanlığımızca olumsuz olarak değerlendirmiş olmakla beraber Anamur ve Çevresinin ekonomik olarak kalkınmasına büyük katkı sağlayarak atıl kapasiteyi ekonomiye kazandırıp istihdam yaratacak olan bu Projeye bir an önce başlanması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Anamur İskelesi yapımı işinin 2014 yılı yatırım Programına alınması için Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğünce Kalkınma Bakanlığına başvuru yapılmış ve Bölge Müdürlüğünce hazırlanan fizibilite raporu incelenmek üzere Kalkınma Bakanlığına sunulmuştur. Ancak yapımı planlanan iskelenin kurvaziyer gemilerine yönelik biçimde tasarlanması nedeniyle, maliyetinin yüksek olduğu ve Anamur Bölgesinde henüz kurvaziyer turizminin gelişmemiş olması gibi hususlar göz önüne alınarak olumsuz olarak değerlendirmiş olmakla beraber Anamur ve Çevresinin ekonomik olarak kalkınmasına büyük katkı sağlayarak atıl kapasiteyi ekonomiye kazandırıp istihdam yaratacak olan bu Projeye bir an önce başlanması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 3

Her iki İlçemizde Bölgemize has iklim koşulları nedeniyle Dört mevsim tarımsal ürün yetiştirilmekte olduğundan üretim fazlası tarımsal ürünler ziyan olmaktadır. Üreticinin malının değerlendirilmesi ve teşvik amacıyla gerekli tedbir alınmalıdır. Tarımsal üretimde standartlara uygunluk ödüllendirilmelidir.

Çözüm Önerisi

İlçemizde kurulacak Bölgenin ihtiyaçlarına cevap verebilecek bir Organize Sanayi Bölgesinin konserve, meyve suyu, vb. üreten girişimcilere alt yapı oluşturacağından atıl vaziyette bulunan tarım potansiyeli ve üretim fazlasının değerlendirilmesini sağlayacaktır. Üretimde kullanılan İlaç ve Kimyasal gübrelerin kullanımı hususunda dikkat edilecekler hakkında üretici bilinçlendirilmelidir. Sulama aşamasında zaten kıt olan yer üstü sularımızın daha verimli kullanılabilmesi ve zararlı atıkların yer altı sularına karışmasını engelleyebilmek maksadıyla bir an önce KKTC'ye su temin etmek için yapılan Anamur Alaköprü Barajı kapalı devre sulama projesinin bitirilerek hizmete başlaması gerekmektedir

İlgili Kurumlar

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ), Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Anamur ve Bozyazı İlçelerimizi Doğuda Mersin İlimize ve Batıda Antalya İlimize bağlayan bu güzergahtaki tek yol olan D-400 Karayolunun Anamur –Aydıncık ve Anamur- Gazipaşa arasının Tünel Viyadük ve bağlantı yollarının bir an önce bitirilerek hizmete sunulması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Anamur ve Bozyazı İlçelerimizi Doğuda Mersin İlimize ve Batıda Antalya İlimize bağlayan bu güzergâhtaki tek yol olan D-400 Karayolunun Anamur –Aydıncık ve Anamur- Gazipaşa arasının Tünel Viyadük ve bağlantı yollarının bir an önce bitirilmesi için gerekli tedbirler alınıp, bitirilmesi gerekmektedir. Bu yolun henüz yapımı tamamlanmamış olan kısımlardan dolayı Yüzlerce Yük Tır ve Kamyonun, Yolcu Otobüslerinin ve Yüzlerce Özel aracın dar ve Virajlı yollarda güç şartlarda hareket etmesine sebebiyet vermekte ve Doğal olarak da kazalara sebebiyet vermektedir. Can Güvenliği zafiyeti, Hem zaman kaybı ve Hem de maliyeti arttırarak enflasyonist baskı yaratan bu olumsuzlukların giderilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM), Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 5

Doğası, Tarihi güzellikleri ile atıl vaziyette bulunan Bölgemiz Turizm potansiyelinin Ülkemiz Ekonomisine kazandırılması gerektiğine inanıyoruz. Gümrük Kapısının açılarak Deniz yoluyla Turizm ve Ticaretin önünün açılmasının Bölgemiz ve Ülkemiz Ekonomisine önemli bir katkı sağlayacağına inanıyoruz.

Çözüm Önerisi

İlçemiz Gümrük kapısının tekrar faaliyete geçirilerek Deniz yolu ulaşımı için gerekli alt yapının hazırlanmasını ve her iki İlçemizin de Turizmde kalkınmada öncelikli yöre kapsamına alınarak özel müteşebbis için daha cazip hale getirilmesi gerektiğine inanıyoruz ulaşım ile ilgili alternatiflerin değerlendirilerek, yol sorununun çözülmesi de bu süreci hızlandıracaktır. Özel müteşebbisinde gelmesiyle Turizme yönelik alternatif aktivitelerde yapılabilir hale getirilip hemen hemen % 70 oranında kullanılmayan Bölgemizin atıl Turizm kapasitesinin ekonomiye kazandırılmasına büyük katkı sağlayarak, Ülkemize döviz girdisi sağlayacaktır. Bölgede yaşayanlarında hayat standardını arttıracaktır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

MUT TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Mut İlçesinde mevcut Devlet Hastanesinin ihtiyaçlara cevap verememesi

Çözüm Önerisi

Mut İlçesinde yeni yapılan 75 yataklı devlet hastanesinin ihtiyaçlarının acilen giderilerek bütün branşlarda hizmet verecek şekilde hizmete açılması

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu (TKHK)

Sorun 2

Mut-Karaman karayolunun dağlık bölgeden geçmesi nedeniyle kış mevsiminde ulaşım sıkıntısı yaratması ve trafik kazalarına sebebiyet vermesi

Çözüm Önerisi

Mut Sertavul geçidinin kış aylarında kapanmayacak şekilde tünelle geçişinin sağlanması, ayrıca Karaman-Mut-Taşucu bağlantılı tren yolu yapılması

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 3

Mut ilçesinde bulunan Yüksekokulun bölge ihtiyaçlarını karşılayamaması

Çözüm Önerisi

Mut ilçesinin ekonomisi tarım ve hayvancılık üzerinedir. Mersin Büyükşehir Belediyesi tarafından 4 adet Tarım Organize Bölgesi planlanmıştır. Bu yüzden Mut İlçesinde Veterinerlik ve Ziraat Fakültesi açılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

Sorun 4

Mut İlçesinde çalışmaları devam eden Organize Sanayi Bölgesinin Ulaşım ve Enerji Nakil hattı sorunu

Çözüm Önerisi

Mut Organize Sanayi Bölgesine ulaşımı sağlayacak yolun Mersin Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılması, Mut Organize Sanayi Bölgesine elektrik temini için Gezende HES'den enerji nakil hattının ilgili kurumlar tarafından çekilmesi

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

KOSGEB kredilerinin açılması, açılan kredilerin de Esnaf ve Sanatkarlar Odasına kayıtlı olanları kapsayacak şekilde düzenlenmesi

Çözüm Önerisi

Daha önceki yıllarda olduğu gibi faiz destekli KOSGEB destek kredilerinin TOBB'a bağlı oda borsa üyelerini de kapsayacak şekilde düzenlenmesi faydalı olacaktır

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, KOSGEB

SİLİFKE TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Atıl durumda bulunan Seka Limanının ekonomiye kazandırılması

Çözüm Önerisi

165 bin metrekarelik alan üzerinde kurulu olan Seka limanının gelecekte kuru yükler başta olmak üzere çeşitli yüklerin taşınması ve feribot ile Ro-Ro gemilerinin kullanımına uygun olduğundan yükleme-boşaltma ve konteyner limanı olarak faaliyet göstermesi.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Çeşmeli-Taşucu otobanın yapımı

Çözüm Önerisi

Mersin’de nüfus ve araç sayısındaki artışın yanı sıra Silifke ve Erdemli ilçeleri başta olmak üzere bölgedeki turistik ve ekonomik faaliyetlerin yeni ulaşım ihtiyaçları doğurduğuna dikkat çeken Aytuğ Atıcı, “Özellikle yaz döneminde deniz, yayla ve kültür turizmi ile mevcut nüfusun yaklaşık 5 kat arttığı Erdemli ve Silifke ilçelerinde ulaşım yalnızca ilçe merkezlerinden geçen D-400 karayolu üzerinden sağlanmaktadır. Yaşanan trafik keşmekeşliği sonucunda bölgeye gelen yerli ve yabancı turistler için tatil adeta bir çileye dönüşmekte, artan trafik kazası riski sonucunda can ve mal kaybı da yaşanmaktadır

İlgili Kurumlar

Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM), Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Mersin Silifke Taşucu-Boğsak Turizm Merkezi

Çözüm Önerisi

Taşucu – Boğsak Turizm Merkezi, İl merkezine 90 km uzaklıkta bulunmakta olup, Silifke İlçesi Taşucu bölgesinin batısından başlayarak kıyı kesimi boyunca devam etmekte ve Boğsak yerleşmesini içine alıp Tahta Koyu’na kadar uzanmaktadır. 1/25.000 Çevre Düzeni Planlama çalışmaları tamamlanması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı

TARSUS TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Gümrüklerde aracı kurumların almış olduğu ücretler

Çözüm Önerisi

Gümrüklerde ve dış ticaret taşımacılığında; ithal edilen bir malın taşıma ücretinin gönderen firma tarafından ödenmesine rağmen, taşıyıcı firmanın Türkiye’deki acentesinin de ordino ücreti vs. adı altında para talep etmesi firmalarımızı sıkıntıya sokmaktadır. Firmalarımızın yaşadığı bu sıkıntıların giderilmesini talep ediyoruz.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

Ortadoğu’ya yapılan ihracat ile ilgili olarak uygulanan fon miktarının diğer ülkelerle aynı oranda olmaması

Çözüm Önerisi

Ülkemizin Ortadoğu’ya ihracatında başta Irak olmak üzere son yıllarda genel bir düşüş yaşanmaktadır. Irak, ülkemizden ithal ettikleri çelik hasır sektörü için 95 usd/ton fon almakta, fakat İran’dan aynı ithalattan 4 usd/ton fon almaktadır. Bu durum, sektörde bulunan tüm üreticileri olumsuz etkilemektedir. Firmalarımızın yaşadığı bu sıkıntıların giderilmesini talep ediyoruz.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

TARSUS TİCARET BORSASI

Sorun 1

Tarsus'un tarıma dayalı ekonomik yapısı Mersinin diğer ilçeleriyle ölçülemeyecek derecede farklılığa sahiptir. İlin tarımsal üretiminin en fazla olduğu Tarsus'a tarıma dayalı OSB'nin olmayışı Tarsus ekonomisini olumsuz etkilemektedir

Çözüm Önerisi

Tarsus'ta uygulanan arazi toplulaştırma işlemlerinin acilen neticelendirilmesi ve ihtisas OSB'si kurulması için belirlenen bölgede tahsis işlemlerinin mevcut yasal alt yapılarının yeniden revize edilerek bu anlamada geliştirilmesi, yatırımcıların önündeki bürokratik engeller ile değerlendirme süreçlerindeki zaman israfının azaltılması ve yatırımcılara uzun vadeli ucuz kredi imkânları sunulmalı. Tarsus'ta tarıma dayalı sanayinin gelişmesi için mevcut teşvikler dışında yüksek katma değer yaratan tarım sektörlerine ek teşvikler sunularak yabancı sermayenin de gelişi sağlanmış olacaktır

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Mersin ile Tarsus arasında günlük 30 bin araca hizmet edecek şekilde tasarlanan mevcut yolun kapasitesi dolmuştur. D400 karayolu liman yol güzergâhı taşıt trafiğine artık cevap vermemektedir. Trafik yoğunluğu nedeniyle Limana ulaşımda geç kalınmakta, yüklemelerde gecikme cezaları ödenmektedir.

Çözüm Önerisi

1. ve 2. OSB arasında otoban bağlantısı yapılarak D-400 karayolunun rahatlatılması ile limana giden yolların uluslararası standartlara uygun hale getirilmesi, kavşak ve demiryolu bağlantılarının kurulması, Karayolları Adana Bölge Müdürlüğüne D-400 Karayolu ile ilgili olarak hazırlanan projeye ek olarak, mevcut yolun transit hale getirilmesi ve her iki yanına servis yolları yapılarak günlük 100 bin araç kapasitesine çıkarılması ve otobanın daha etkin kullanılmasını sağlamak içinde Tarsus Mersin arasındaki gişe geçiş ücretinin kaldırılması gerekmektedir

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 3

Tarsus büyük bir kent, sağlık, eğitim ve güvenlik konusunda eksikliklerinin giderilmesi gerekiyor

Çözüm Önerisi

Tarsus 350 bin nüfusu ile 54 ilin nüfusundan daha büyük bir kent. Gündüz nüfusu 450 bine ulaşan Tarsus'ta kamu hizmet birimleri ve kurumları anlamında sıkıntılarımız mevcuttur. Tarsus nüfusunun 1/3'üne sahip kentlerde eğitim, sağlık, güvenlik hizmetlerinde çalışan sayısı neredeyse Tarsus'un 2 katı civarındadır. Bu konuda Tarsus'un sayılan bu kamu hizmetleri için çalışan sayısı acilen reformla edilerek, artırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

Sorun 4

Tarsus'ta ciddi bir tarım potansiyeli olmasına rağmen Tarımsal üretimin sanayide değerlendirilmesine olanak sağlayacak sanayi yatırımı ve ihracatı arttıracak teşvikler yok.

Çözüm Önerisi

Tarsus'un 2015 yılı tarımsal üretim değeri 2 milyar TL'dir. Bu rakam Adana ve Mersin ilinin % 30'udur. Doğrudan tarımsal üretimin elde edilmesinde istihdam edilenlerin yanı sıra, diğer iktisadi sektörler de tarımsal hammaddeyi işlerken, taşıırken, depolarken ve diğer hizmetler esnasında da istihdam yaratılmaktadır. Tarımsal üretimin süreci sanayi sektöründeki üretim sürecine göre oldukça uzun olması nedeniyle üretimin talebe göre ayarlanmasına da imkân vermemektedir. Tarımı değerlendirirken üretim ve ihracat miktarımızı, ithalat dengemize oranlayarak tarımsal ürünleri ne kadar ürettiğimize, ne kadarını sanayi ürünü olarak ürettiğimize ve ne kadarını ihraç ettiğimize göre başarılı oluruz.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

34 - İSTANBUL

İllerde Yaşam Endeksi: 5. | Teşvik Bölgesi: 1

Nüfus (TÜİK - 2015)	14.657.434	<u>Türkiye'de</u> 1.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	45.382	1.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	504.796	1.
İstihdam (SGK - 2015)	4.097.388	1.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	1.271.675	1.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 31,0	<u>TR ort:</u> % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	32.916	1.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	77.009.984 \$	1.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	118.040.297 \$	1.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)	359 ^{teköy}	1.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	259.186	1.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	497.299	1.
Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 110	<u>TR ort:</u> % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	816.413 TL	1.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 2,5	<u>TR ort:</u> % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	39.096 TL	<u>TR ort:</u> 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	40.125 TL	<u>TR ort:</u> 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	2.057.797 TL	1.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 3,1	<u>TR ort:</u> % 4,0

İSTANBUL TO - İSTANBUL SO - İSTANBUL TB - İMEAK DTO

34 İSTANBUL

İstanbul'daki 4 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Erdal BAHÇIVAN

İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- İstanbul'u makro düzeyde planlayan 1/100.000 İstanbul çevre düzeni planında sanayi istihdam payının azaltılmasının hedeflenmesi
- İstanbul'un yeni sanayi vizyonunun, ilgili tüm bakanlıklar, Odalar ve sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte hazırlanması
- İstanbul'daki sanayinin dönüşümüne imkan sağlayacak iki OSB kurulması
- Ulaşımında denizden daha fazla yararlanılması, toplu taşımayı entegre şekilde deniz yoluna kaydırılması
- İstanbul'da acil olarak kurvaziyer gemilerin yanaşabileceği alternatif bir liman yeri tespit edilmesi

İSTANBUL TİCARET ODASI

Sorun 1

Genel istihdam politikaları, asgari ücret, kıdem tazminatı ödemesinde karşılaşılan sorunlar işveren ve işçi açısından büyük maliyetler oluşturmaktadır. İş davalarının büyük bölümü bu konuda yoğunlaşmaktadır. Sanayi/hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren firmalar nitelikli elemana ulaşamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Asgari ücretin işveren bakımında rekabetçi hale getirilmesi için bölgesel asgari ücret uygulaması gibi asgari ücret sisteminde değişiklik yapılmalı. Asgari ücretin %120'sine kadar maaş ödeyen işverenlerin SGK prim tutarlarının asgari ücretle aynı olması sağlanmalı. Fazla istihdama vergi ve sigorta prim indirimi sağlayan yapı kurulmalı. Kıdem tazminatı uygulaması için işsizlik sigortası fonunda olduğu gibi nemalandırma yöntemiyle mali açıdan güçlendirilmiş, güvenceli bir fon sistemi kurulmalı.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 2

Katma değeri yüksek, ileri teknoloji ürünlere yönelik teşviklerin yetersiz ve teşvik sisteminin bütüncül olmaması KOBİ'lerin gerçekleştirecekleri yatırımlar noktasında sıkıntılar oluşturmakta, vergi politikalarındaki yapısal sorunlar yatırımcının bu noktada sorunlar yaşamasına neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

2016 yılı Eylül ayında yürürlüğe giren “Proje Bazlı Yatırım Teşvik Sistemi”nin, Ar-Ge, yenilikçilik, teknoloji ve ihracat gibi öncelikli konulara odaklanmış olması itibariyle ülke ekonomisi üzerinde yararlı olacağı düşünülmektedir. Özellikle yüksek tutarlı doğrudan yabancı yatırımlar açısından ülkemiz ekonomisini çok daha cazip hale getirmesi beklenmektedir. Diğer taraftan, özellikle KOBİ'ler göz önünde bulundurulduğunda, yatırım teşviklerinin katma değer, uluslararası rekabet, teknoloji yoğunluğu, yurtiçi girdi kullanımı, ürün birim fiyatı, karlılık gibi kriterlere bağlı olarak kademeli, artan oranda planlanmasının gerekli olduğu düşünülmektedir. Teşvikler bütüncül bir anlayış içinde kullanılmalı, birbirleri ile uyumlu olarak tek durak ofislerden alınmalı ve uygulanmalı (her şirketin tek teşvik dosyası olmalı), yatırım/şirket aldığı teşvikler itibariyle sınıflandırılmalı (a/b/c), sınıfına göre kredi, garanti gibi olanaklardan yararlanabilmelidir. Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na bağlı hale getirilmeli, sanayi ile ilgili tüm teşvikler bu kurul tarafından koordine edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

KOBİ'ler fikri, sınaî ve mülki haklar noktasında çeşitli sıkıntılar yaşamaktadırlar. KOBİ'lerin mevcut ölçekleri bu alanlarda yeteri kadar destek alamamaları ile birleşmekte, yeni pazarlar ve müşteri bulma noktasında hukuki anlamda kendilerini yeteri kadar güvende hissetmemelerine neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Mülkiyet hakkı, işletme hakkı, yatırım ve teşvik hakkı gibi kazanımları koruyacak hukuki düzenlemeler yapılmalıdır. AR-GE ve yenilikçiliğin desteklenmesi, araştırma ve yenilikçilik ürünlerinin fikri mülkiyet haklarının özellikle uygulamada uluslararası standartlarda korunması, bu konuda ihtisas mahkemelerinin kurulması ve hâkimlere gerekli eğitimlerin verilmesi sağlanmalıdır. Ticaretin küreselleşmesi, ticari uyuşmazlıkların çözümünde yerel mahkemelerin yetersiz kalmasına sebep olmakta; bunun sebep olduğu maliyet ve zaman kayıpları işletmeleri zorlamaktadır. Bu ihtiyacın, dünya uygulamalarında da görüldüğü üzere “tahkim yargılaması” ve “uzlaşma” yöntemleri ile doldurulması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Adalet Bakanlığı

Sorun 4

KOBİ'lerin büyümesini kısıtlayan, üretim kapasitelerini arttırarak sabit maliyetlerini düşürmelerini ve verimliliklerini arttırmalarını engelleyen en büyük sorun yetersiz finansmandır. Firma karlılıkları ve tasarruf oranları azalırken özkaynağa dayalı finansman modelleri sürdürülebilir değildir.

Çözüm Önerisi

Esnaf odalarına üye olan şahıs firmalarına Halkbank vasıtasıyla sağlanmakta olan finansman imkânları ticaret/sanayi odalarına kayıtlı şahıs firmalarına da sağlanmalıdır. Endüstriyel bankacılık ve yatırım bankacılığı işlevlerini bir arada yürütecek yeni nesil bir kalkınma bankası kurulmalıdır. KGF'ye sağlanan kaynağın arttırılması için BSMV, KKDF'den her yıl %10'luk kısım KGF'ye aktarılmalı, KGF'nin aldığı komisyon kaldırılmalı veya sadece hizmet bedeli alınmalıdır. Reel sektör tahvil ihraç uygulamaları yaygınlaştırılmalıdır. Hazine destekli yurtdışı ticari KOBİ kredilerinin rekabet/ aracılık maliyetlerinde etkinlik sağlanmalı, özel bankalara da açılarak kredi maliyetleri azaltılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 5

Yatırımcılarımızın ve firmalarımızın nitelikli alanlarda faaliyet göstermelerinin yolu planlı bir şekilde düzenlenmiş iş alanları ve üretim bölgeleri oluşturulmasından geçmekte olup, bu noktada yatırımcılarımızın önemli sorunlar yaşamakta oldukları bilinmektedir.

Çözüm Önerisi

Türkiye çapında mekânsal varlık planlaması yapılması, sanayi, yerleşim ve tarım alanlarının bölge bölge yeniden konumlandırılması gerekmektedir. OSB’lerde faaliyet gösteren firmalara sınırsız elektrik üretme ve kullanma olanağı tanınması (lisanslama önceliği) sağlanmalıdır. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından “Yeni Nesil Sanayi Bölgesi (YNSB)” başlığı altında yeni bir oluşuma gidilmeli, “sanayi arsası üretimi” konusunda çalışmalar yapılmalı, firmalardan katılım payı alınmamalı, ÇED raporları ilgili OSB yönetimi tarafından temin edilerek firmaların tekrar ÇED raporu almaları zorunluluğu kaldırılmalı, firmaların enerji girdileri üzerindeki tüm vergi ve kesintilere muafiyet getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

İSTANBUL SANAYİ ODASI**Sorun 1**

İstanbul’da Sanayinin Yerleşimi ve yeni OSB ihtiyacı

Çözüm Önerisi

Sanayisiz bir İstanbul düşünülemez. Biri Avrupa diğeri Asya’da olmak üzere İstanbul’daki sanayinin dönüşümüne imkân sağlayacak iki OSB kurulması konusunda, başta yer gösterme olmak üzere Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’ndan destek talep etmekteyiz. Bu OSB’lerin ihtisaslaşmaya uygun olarak kurulması teşvik edilmelidir. Yeni nesil olarak tanımlanabilecek bu OSB’lerde teknoloji geliştirme ve mükemmeliyet merkezleri yer almalı, üniversite-sanayi işbirliği sağlanmalıdır. Sanayi arazilerinin uzun dönemli kiralanabileceği bir model oluşturulmalıdır. İstanbul içerisinden taşınmak isteyen sanayiye uygun taşınma destekleri –faizsiz kredi - verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 2

İstanbul sanayisinin ihtiyaç duyduğu nitelikli iş gücü

Çözüm Önerisi

İstanbul'da katma değeri yüksek ekonomik faaliyetlerin ihtiyaç duyduğu insan kaynağının yetiştirilmesi ve mevcut işgücünün bu bağlamda dönüşüme ayak uydurabilmesi büyük önem arz etmektedir. İstanbul'da istihdam ve işgücü piyasası özel bir program dahilinde vergisel olarak teşvik edilmeli, bürokrasi azaltılmalıdır. Sanayi sektörünün insan kaynağı ihtiyacını yakından takip edecek bir mekanizma kurulmasına ihtiyaç vardır. Öğrencilerin sanayi sektörünü kariyer planlarına dahil etmeleri için sanayi sektöründe çalışma cazip kılınmalıdır. Küresel yetenek pazarından birikimli ve yetenekli insan kaynağını ülkemize çekecek politikalar geliştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

Sorun 3

İstanbul Sanayi Sektörü Firmalarının Uygun Finansmana Ulaşımının Kolaylaştırılması. 2015 yılı Türkiye'nin Birinci ve İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasının sonuçları işletmelerin en büyük sorununun finansman sıkıntısı olduğunu göstermektedir.

Çözüm Önerisi

Proje bazlı teşvik modeline geçilmelidir. Türkiye Kalkınma Bankası yeniden yapılandırılarak sanayimizi destekleyecek bir yapıya kavuşturulmalı, uygun maliyetle sanayicimize fon sağlamalıdır Firmaların sermaye piyasalarının sunduğu tahvil, bono vb. alternatif finansman imkânlarından daha fazla yararlanması sağlanmalıdır. Risk sermayesi ve girişim sermayesi araçları geliştirilmeli, reel sektöre verilen krediler üzerindeki vergi yükleri azaltılmalı, Kredi Garanti Fonu daha etkin bir şekilde işletilmelidir. Bankacılık sektöründe sanayi kuruluşlarına yönelik uzun vadeli, proje bazlı kredi imkânları sağlanmalıdır. Ticari kredi faizleri üzerindeki kamusal yükler azaltılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı

Sorun 4

Kamu Alımları ile Yerli Ürün Kullanımına Destek Sağlanması.

Çözüm Önerisi

Yüksek teknolojiye yenilikçi sanayilerin geliştirilmesi için kamu alımları garantili ve kamu destekli odak projelerin özel sektör tarafından uygulandığı bir sistem kurulmalıdır. Teknoloji içeren yurt dışı kamu alımlarına yönelik off-set uygulamalar için düzenleme yapılmalıdır. Kamu alımlarında Sanayi İşbirliği Programı (SİP) yönetmeliğinin uygulanması bazı sektörlerde (raylı sistemler, sağlık cihazları, enerji, yeşil cihazlar, havacılık vb.) zorunlu tutulmalıdır. Kentsel dönüşüm sürecindeki projelerde yerli firmalara ağırlık verilmesi ve yerli malzeme kullanımı, yapı malzemeleri sektörümüzün rekabet gücünün gelişmesine ve istihdamın artmasına katkıda bulunacaktır.

İlgili Kurumlar

Kamu İhale Kurumu (KİK), Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

İstanbul Üniversiteleri ve Sanayi Arasındaki İşbirliğinin Geliştirilmesi

Çözüm Önerisi

Üniversiteler ve teknoparklar bünyesinde yer alan Teknoloji Transfer Ofislerinde sanayi deneyimi olan profesyonellerin bulunması. Araştırmacı sayısının artışı hızlandıracak tedbirler ve politikalar geliştirilmesi. Üniversite- sanayi işbirlikleri alanında uzmanlaşmış, sanayi ile etkin iletişim içerisinde olan ihtisas üniversitelerinin oluşturulması. Araştırma üniversiteleri ile eğitim üniversitelerinin ayrılması. Üniversitelerin teknoloji envanterinin oluşturulması. Lisans öğrencileri için zorunlu sanayi stajı sağlanması. Sanayi firmalarının üniversiteler ile gerçekleştirdiği başarılı işbirliklerinin etkin bir şekilde tanıtılması ve duyurulması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK), Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

İSTANBUL TİCARET BORSASI

Sorun 1

Baharat ürünleri ile ilgili uzmanlaşmış bir gümrük yapısı mevcut olmadığından piyasaya kalitesiz ve standart dışı ürünler girmekte, bunun yanında kaçak ve kayıt dışı yollarla da baharat ürünleri girişi bulunmaktadır. Bu durum haksız rekabete ve sağlıksız ürünlerin piyasaya girmesine neden olmaktadır

Çözüm Önerisi

Baharat konusunda “Ürün İhtisas Gümrüğü” oluşturularak ithal edilen ürünlerde taşış ve standardizasyon sorunları önlenmeli, ayrıca kaçak ve kayıt dışı ürün girişi de engellenmelidir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

Kereste standartlarının belirlenmemiş olması, farklı ölçülerdeki ürünlerin aynı isim altında üretilmesine, bu şekilde ticaretinin yapılmasına ve piyasada haksız rekabete yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

TSE Tarafından kereste ve orman ürünleri ile ilgili standart oluşturulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Türk Standartları Enstitüsü (TSE)

Sorun 3

Yumurtaların üzerine tüketicinin alışkın olduğu son kullanma tarihi yerine yumurtlama tarihinin damgalanıyor olması tüketicide kafa karışıklığına neden olmakta, henüz son kullanma tarihi gelmemiş ürünlerin bayat olarak algılanmasına sebep olmakta ve yumurta tüketimini olumsuz yönde etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Yumurta Kabuğu üzerine “yumurtlama tarihi” yerine “son kullanma tarihi” damgalanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

İMEAK DENİZ TİCARET ODASI

Sorun 1

Deniz taşımacılığının geliştirilmesi Diğer ülkelerle rekabet eşitliği ve 2023'teki ihracat potansiyeline ulaşılabilmesi için denizcilik sektörümüz, devlet teşvik politikasında öncelikli sektör olmalı, filomuz Dünyanın en büyük ilk on filosu arasında yer almalıdır.

Çözüm Önerisi

Türk dış ticaret yüklerinin taşınmasında Türk bayraklı gemilerin payı arttırılmalıdır. Petrol tankerleri ve LNG gemi yatırımları özendirilmelidir. Yeni nesil gemi üretimine yönelik yatırımda bulunan tersanelere destekte bulunulmalıdır. Dış ticaret firmalarının ithalatlarını FOB, ihracatlarını CIF yapmaları teşvik edilmelidir. Türk firmalarının yüklerinin Türk Filosu tarafından taşınması için navlun teşviki verilmelidir. Diğer taşıma modlarından alınmayan sadece denizyolu taşımacılığında alınan serbest sağlık resmi ücretleri düşürülmelidir. Fener ücretlerinde komşu ülkeler ile rekabet edilebilir seviyede indirim sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Gemi ve yat inşasının desteklenmesi Eximbank'ın taşımacılık, gemi ve yat inşasındaki etkinliği artırılmalıdır. Gemi/yat inşasında önemli ölçüde devlet desteği alan Uzakdoğu ve AB tersaneleri ile rekabet eşitliği sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Eximbank'ın gemi inşa sanayine desteği artırılarak, düşük faizli uzun vadeli kredi imkânı sağlanmalıdır. Sektöre uygulanan kredi paketi içerikleri ve teminat oranları da gözden geçirilmelidir. Benzer uygulama sadece gemi inşa siparişlerinde değil, belirli bir miktarı aşan gemi inşa yan sanayi ve ulusal bazda imalat sanayi ürünleri satışına yönelik olarak da geliştirilmelidir. Ayrıca gemi inşa ve ihracatına yönelik mevcut paket programlar dışında proje bazında belirlenecek koşullarla finansman sağlanmalıdır. Koster Filosunun yenilenmesi konusunda hurda teşviki uygulamasına geçilmelidir

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

Deniz turizmi ve marinaların geliştirilmesi Koyların yapılaşmadan korunması için "Kıyı Master Planları" oluşturulmalıdır. Yeni kurvaziyer limanlar faaliyete geçirilmeli, mevcut kurvaziyer limanlar revize edilmelidir. Yat limanları deniz yüzeyi kira bedeli çok yüksektir.

Çözüm Önerisi

Gökova ve Hisarönü'nde deniz turizmi için döviz getiren önemli koylar yapılaşmaya kapatılmalıdır. Ayrıca yapılaşmaya ve kara turizmine açılacak yerlerin tahsisleri, master planlara ve önceliklere göre belirlenmelidir. Kurvaziyer turizminin ekonomik getirisi dikkate alınarak İstanbul, İzmir, Antalya ve Mersin'in ana liman olacak şekilde düzenlenmesi sağlanmalıdır. Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki alan ve dolgu alanlarının kiralari düşürülmeli, deniz alanlarından ecimisil alınmamalı, deniz yüzeyi kira bedeli kaldırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Kıyı yapılarına çözüm gerektiren hususlar Kıyı yapılarına devamlı işletme izni alınamamaktadır. Yapılmakta ve yapılacak kıyı yapılarında prosedürler uzun zaman almaktadır. Kültür ve Turizm Bölgelerinde yapılan kıyı yapılarından ek olarak işletme izin belgesi istenmektedir.

Çözüm Önerisi

Kıyı Yapıları Değerlendirme Komitesi oluşturulmalı ve eski kıyı yapıları incelenerek işletme izni verilmelidir. Aynı komite tarafından yeni başvurular değerlendirmeye alınarak işlemler süratlendirilmelidir. Kültür ve Turizm Bakanlığı Deniz Turizmi İşletme Belgesi tüm kamu kurum/kuruluşları için geçerli izin belgesi sayılmalıdır. Milli Emlak Genel Müdürlüğü'nce kıyı dolgu alanlarından alınan yüksek oranlı vergiler düşürülmelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 5

Mevzuat Kılavuzluk ve Römorkörcülük Hizm. Teşkilatları Verilecek İzinler Hk. Yönetmelik yürürlüğe konulmamıştır KDV Uygulama Tebliğinin bazı maddeleri düzenlenmelidir Gemi inşa faaliyetlerinin Gelir Vergisi Kanunu 42.madde kapsamında değerlendirilmemesi TUGS'da gemi inşa sicili oluşturulması

Çözüm Önerisi

Kılavuzluk ve Römork. Hiz. Teş. Verilecek İzinler Hk. Yönetmelik yayımlanmalı. KDV iade raporlarının DAB olmadan düzenlenmesi sağlanmalıdır-Limanlarda ve demir yerlerinde gemilere ve gemilerin seyrüseferine ilişkin ifa edilen hizmetlerden KDV13/b ve 14.madde kapsamına alınmalı. Kumanya/yakıt teslimlerinde Gümrük Çıkış Beyanname istenmemesi sağlanmalı. Gemi inşa faaliyetlerinin GV Kanununda yıllara sari işler kapsamında değerlendirilmemesi ve avans ödemelerinden %3 stopaj kesintisi uygulanmaması yönünde bir düzenleme yapılmalı. Yeni inşa edilen gemilerin üzerine ipotek konulabilmesi için bu gemilerin milli gemi siciline kayıt olması DV ve harç yükümlülüğü. Sebep olduğu TUGS Gemi İnşa Sicili oluşturulmalı.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

İllerde Yaşam Endeksi: 21.

Teşvik Bölgesi: 1

Nüfus (TÜİK - 2015)	4.168.415	<u>Türkiye'de</u> 3.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	6.190	3.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	121.081	3.
İstihdam (SGK - 2015)	867.821	3.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	271.728	3.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 31,3	<u>TR ort:</u> % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	4.528	2.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	8.108.513 \$	3.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	8.695.609 \$	3.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	75	2.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	44.190	3.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	125.109	3.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 121	<u>TR ort:</u> % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	79.673 TL	3.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 4,5	<u>TR ort:</u> % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	15.932 TL	<u>TR ort:</u> 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	18.224 TL	<u>TR ort:</u> 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	249.240 TL	3.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 3,5	<u>TR ort:</u> % 4,0

AKREDİTE ODA VE

BORSALAR

İZMİR TO

ACCREDITED CHAMBER

EGE BÖLGESİ SO

İZMİR TB

ALIAĞA TO

BERGAMA TO

MENEMEN TO

ÖDEMiŞ TO (S)

ÖDEMiŞ TB (S)

SELÇUK TO (S)

TİRE TO

TORBALI TO

İZMİR TO - EGE BÖLGESİ SO - İZMİR TB - ALIAĞA TO - BAYINDIR TO - BERGAMA TO - MENEMEN TO - ÖDEMiŞ TO - SELÇUK TO
TİRE TO - TORBALI TO

35 İZMİR

İzmir'deki 12 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Yılmaz GÜRAL

Menemen Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Teşvik adaletsizliğinin kaldırılması, sektörel teşvik sisteminin hayata geçirilmesi
- Bölgesel Kalkınma Ajanslarında hakimiyetin merkezden yerele devrinde İzmir'in pilot bölge olarak seçilmesi
- OSB'lerin kamulaştırma sürecinin çok uzun sürmesi
- Kurvaziyer turizmde sahil sıhhiye ve fener ücretlerinin kaldırılması
- İzmir'de jeotermal turizm ve sağlık turizminin teşvik edilmesi, İnciraltı bölgesinin bu alanda değerlendirilmesi
- Mesleki eğitimin iş dünyasına devrinin sağlanması
- Bayındır'da ziraat, orman, veterinerlik ve sosyal bilimler fakültelerinin kurulması
- Sütte fiyat istikrarının sağlanması için, süt ve süt ürünlerinin satışındaki KDV oranının düşürülmesi
- Pamukta kaliteli ve sürdürülebilir üretimin desteklenmesi
- İzmir Çevre Yolu'nun Menemen-İliç-Çandarlı Limanı ve Bergama'ya otoyol olarak devam etmesi
- Çiğli Hava Üssü'nün sivil havacılığa tahsis edilmesi

İZMİR TİCARET ODASI

Sorun 1

Vergi ve sosyal güvenlik prim borçlarının yeniden yapılandırılması kapsamında borçların 18 aylık vade ile yapılandırılmasının yeterli olmadığı, bir süre sonra yapılandırmanın tekrar bozulacak, kamu idaresinin arzulanan vergi gelirini elde edemeyecek, söz konusu düzenleme çare olmayacaktır.

Çözüm Önerisi

30 Haziran 2016 itibariyle ödenmemiş vergi, prim borçları ile gümrük vergi borçlarına yeniden yapılandırma getirileceği, düzenlemeden yaklaşık 5 milyon mükellefin yararlanacağı, mükelleflerin vergi ve prim borçlarının 18 aya kadar yeniden yapılandırılacağı açıklanmıştır. Ancak, borçların 18 aylık vade ile yeniden yapılması halinde yapılandırmanın tekrar bozulacağı, kamu idaresinin arzulanan vergi gelirini elde edemeyeceği düşüncesindeyiz. Bu kapsamda; mükelleflerin yapılandırılmış olan borçlarının kademeli olarak 3, 5 ve 10 yıllık vadeler ile yeniden yapılandırılarak ödenmesine ve birikmiş borçlara uygulanan faizin silinmesine imkân sağlanmasının tam bir milat ve barış olacağına inanıyor

İlgili Kurumlar

Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB), Maliye Bakanlığı

Sorun 2

Mevcut teşvik sistemi, ekonominin verimli çalışmasını engellemektedir. Gelişmiş ve gelişmemiş yörelerde atıl kapasiteler oluşmasına neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Türkiye’de yatırım ortamının iyileştirilmesi, stratejik sektörlerin daha fazla teşvik edilmesi, bölgelerin potansiyel kaynaklarının etkin bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. Sanayi açısından gelişmiş yerler hariç olmak üzere, Türkiye’nin her yerinde yatırım yapan yatırımcının desteklenmesinin daha uygun olacağı düşünülmektedir. Böylelikle kaynaklar heba edilmeyecek, sanayileşme dalgalar halinde doğal yollardan gelişebilecektir. Cari açığın önlenmesi amacıyla geçici ve kısmi ithal ikamesi uygulamasına geçilmeli, teşvikler bu noktada devreye girmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, KOSGEB

Sorun 3

Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren Perakende Ticarete Uygulanacak İlke ve Kurallar Hakkında Yönetmelik’te iş dünyasının talepleri yer bulmamıştır. Bu nedenle yönetmelikte tekrar düzenleme yapılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

“Prim ve bedel taleplerinin başka adlar altında dahi üretici veya tedarikçiye çeşitli açıklamalar ile fatura kesilerek alacağından mahsup edilme yoluna gidilemez.” “Mağaza markalı ürün satışında bu şekilde satılan ürün miktarına ilişkin % 10 olacak şekilde bir limit belirlenmesinin, kendi markalarında satmak istedikleri ürün sayısı genel marka çeşitlerinin % 5’ini geçemez.” “Promosyon ya da kampanya dönemlerinde üretici veya tedarikçinin yapacağı en fazla iskonto oranı satış fiyatının % 30’u kadar olabilir. Üretici ve tedarikçi, büyük mağaza ve zincir mağazalar ile bayi ve özel yetkili işletmelere zararına ya da maliyet fiyatının altına satış yapamaz.”

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 4

Turizm Sektörü içinde bulunduğumuz coğrafik konum nedeni ile zor günler yaşamaktadır. Yılın ilk 8 ayının bitmek üzere olduğu günümüzde 2016 ve 2017 yılının kurtarılması için önlem alınmalıdır. 2003 yılından bu yana hızla gelişen kurvaziyer turizmi algı sorunu nedeni ile yavaşlamaya uğramıştır.

Çözüm Önerisi

150 turist getiren uçaklara verilen 6000 Dolarlık teşvik 31 Ağustos’ta bitecek olup bunun yılsonuna kadar uzatılması, 2017 yılı kontratlarının yapıldığı bugünlerde yabancıların fiyatların düşürülmesi yönündeki revize tekliflerinin değerlendirilmesi, Kurban Bayramı tatilinin 9 güne çıkarılması ve memurlara tatil teşviki konusunun netleştirilmesi, 54 Sektörü harekete geçiren turizm sektöründeki son durum da dikkate alınıp turizm işletmelerinin elektrik, su vb. sabit giderlerinde indirim yapılması önemlidir. Turiste ve kurvaziyer gemi şirketlerine yönelik imaj çalışması yapılmalıdır. Kurvaziyer gemi teşvikleri römorkör ile başlamıştır, sahil sıhhiye ve fener ücretlerinin de kaldırılması.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 5

Gelir Vergisi Kanunu ve Vergi Usul Kanunu'nu ihtiyaçlara cevap vermemektedir. Kayıtlı ekonomiye geçişin hızlandırılması, vergi tabanının genişletilmesi ve vergi güvenliğinin güçlendirilmesi kapsamında yeniden gözden geçirilmelidir.

Çözüm Önerisi

Gelir Vergisi Kanunu kapsamında; Esnaf muafıǵı ve basit usul kaldırılmalıdır. Gelir vergisi tarifesi gözden geçirilmelidir. Gelir dilimleri daha geniş olmalıdır. Vergisini zamanında ödeyen mükelleflere indirim sağlanmalıdır. Uyum düzeyi yüksek vergi mükelleflerine vergi oranlarında indirim yapılmalıdır. Kar dağıtımındaki stopaj oranı düşürülmelidir. Yaşamla ilgili her türlü gerçek harcama vergi matrahından düşülebilmelidir. Ayrıca Vergi Usul Kanunu'nda; borçlu mükelleflerin ilanı konusunda vergi mahremiyeti kuralına uyulmalıdır. İş ya da piyasadaki bozulmalar nedeniyle finansal sorunlar yaşayan iş adamlarının, bu isimlendirmeye muhatap olmaları durumlarını daha da güçleştirmektedir.

İlgili Kurumlar

Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB), Maliye Bakanlığı

İZMİR TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Ülkemize en fazla net ihracat katkısı olan tekstil ve konfeksiyon sektörünün hammaddesi olan pamukta kaliteli ve sürdürülebilir üretim sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Pamuk destekleme miktarının belirlenmesinde üretim maliyetleri gerçekçi olarak dikkate alınmalı ve girdi maliyetleri düşürülmelidir. Haziran aylarında gerçekleşen prim ödemeleri, üreticinin nakde ihtiyaç duyduğu yeni sezon ekim dönemi olan Nisan ayında ödenmeli ve üreticinin bankalardan kredi alarak ayrıca bir maliyet oluşmaması sağlanmalıdır. Yerli pamuk kullanan tekstil sanayicisi desteklenmelidir. Ayrıca, pamuk kalitesinin yükseltilmesi için makine ile hasatta gece toplamalarına engel olunmalı, çırçır fabrikalarının çalışma koşullarına yeni standartlar getirilmeli ve bu standartlara uymayan işletmelerin çalışmalarına izin verilmemelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Zeytinyağı sektöründe 2023 yılı için belirlenen hedeflere ulaşılabilmesi için üretim ve ihracat desteklerinde düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Ayrıca, en büyük pazar olan Avrupa Birliğine yüksek gümrük vergileri nedeniyle ihracatın çok zor olması sektörün gelişimine engel oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Zeytinyağına verilen prim desteği en büyük rakibimiz olan İspanya, İtalya ve Yunanistan gibi ülkelerle rekabet edebilmemiz için kiloda 2 TL'ye çıkarılmalı, sofralık zeytin üreticisi de zeytinyağı gibi primle (kiloda 25 kuruş) desteklenmelidir. Sofralık zeytinde iri taneli çeşitler, yağlık zeytinde ise bölgesel çeşitler olmak üzere ağaç dikim desteğine devam edilmelidir. Avrupa Birliğinin ülkemize uyguladığı gümrük vergilerinin düşürülmesi veya ülkemize tanıdığı kota miktarının artırılması sağlanarak en büyük pazar olan Avrupa Birliği'ne ihracatın önü açılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Tarımsal üretimde kullanılan girdilerin maliyetlerinin düşürülmesi, tüketicilerin temel gıda maddelerine daha düşük maliyetle ulaşabilmesi, piyasa derinliğinin sağlanabilmesi, kayıt dışılığın önlenmesi amacıyla bazı ürünlerin KDV oranları düşürülmelidir.

Çözüm Önerisi

Pamuk toptan ticaretinde KDV oranı yüzde 8 olarak uygulanmakta, üstelik bu verginin yüzde 90'ını peşin tevkifata konu olmaktadır. Ticareti olumsuz etkilemesi nedeniyle pamuk toptan ticaretinde de KDV'nin yüzde 1'e indirilmeli ya da tevkifat uygulaması kaldırılmalıdır. Hayvancılık sektörünün en önemli sorunu olan girdi maliyetlerini düşürmek amacıyla saman ve kaba yemde uygulanan KDV yüzde 1'e düşürülmelidir. En büyük üretici ülkelerden olmamıza rağmen kişi başı tüketimi oldukça sınırlı olan zeytinyağının perakende ticaretinde ki KDV oranı yüzde 1'e düşürülmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Tarım ve gıda ürünleri ihracat gelirimizin arttırılması, dünya piyasalarında kalıcı ve sürdürülebilir markalarımızın oluşturulabilmesi için uluslararası büyük bir fuarın düzenlenmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Ülkemiz 4 saatlik bir uçuş mesafesinde toplam 1,5 milyar insan ve 56 ülke ile buluşabilecek bir coğrafyada yer almaktadır. Almanya Köln’de gerçekleştirilen Anuga, Fransa Paris’te düzenlenen Sial ve Dubai’de düzenlenen Gulfood gibi dünya markası bir fuarın ülkemizde düzenlenmesi tarım ve gıda ürünleri ihracatımız açısından önemli katkı sağlayacaktır. Böyle bir fuarın tarım sektörünün önemli merkezlerinden birisi olan İzmir’de düzenlenmesi uygun olacaktır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 5

Tarım ve gıda ürünleri ticaretinin daha çok geleneksel yöntemlerle yapılması, elektronik ticaret kapasitesinin düşük olması ve tarıma dayalı sanayi yatırımlarına sağlanan teşviklerden İzmir ilinin yeterince yararlanamaması.

Çözüm Önerisi

İzmir serbest bölge benzeri bir modelle elektronik ticaretin merkezi olmalıdır. Çandarlı limanı, yeni havaalanı yatırımları gibi lojistik avantajlar ile İzmir’in dünyadaki e-ticaret şirketlerinin dağıtım üssü olması amacıyla, yasal ve fiziki altyapı oluşturularak bu alandaki küresel firmaların İzmir’e yatırım yapması sağlanmalıdır. İzmir’de kurulacak elektronik ticaret şirketlerine özel destek mekanizmaları geliştirilmeli, İzmir Ticaret Borsası tarafından başlatılan elektronik ticaret çalışmalarına destek sağlanmalıdır. Ayrıca, tarımsal üretim açısından önemli bir merkez olan İzmir’de tarımsal sanayi yatırımları diğer bölgelerde uygulanan teşvikler ile aynı şekilde desteklenmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI

Sorun 1

Teşvik sistemindeki mağduriyet nedeniyle yeni yatırım alanları oluşmayan İzmir’de, alınan göçlerle birlikte, son yıllarda işsizlik oranı Türkiye ortalaması olan %10,9’un üstüne çıkmış, 2015 itibari ile %15 gibi yüksek bir düzeyde gerçekleşmiştir.

Çözüm Önerisi

İşsizliğin çözümünde, yeni bir istihdam stratejisi belirlenerek yeni politikalar geliştirilmelidir. İzmir gibi, işsizlik oranında ülke ortalamasının üzerinde ve ilk 10 arasında yer alan illere, özel istihdam desteği verilmelidir. İstihdam, teknoloji ve yabancı sermaye odaklı daha iddialı serbest bölgeler oluşturulmalıdır. İzmir’de işsizliğin Türkiye ortalamasının üstünde olması, geçmişteki göçlerle birlikte, gerek kamu, gerekse yatırım teşviklerinden aldığı payla da doğrudan ilgili olduğundan, yatırım teşviklerinde İzmir’e daha geniş çaplı teşvik verilmesi, işsizliğin çözümünde yarar sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Yerelden kalkınmanın ülkemizin gelişimi adına çok önemli bir başlık olmasına rağmen; kalkınma ajansları, bölgesel gelişime ve kalkınmaya rehberlik edebilecek donanıma sahip değildiler.

Çözüm Önerisi

Kalkınma ajanslarının devletçi işleyiş yapısı, bölgesel ve sektörel iklime göre uyarlanmalıdır. bölgesel gelişme politikalarının ve stratejilerinin oluşturulması konusunda kısıtlı kalınmamalıdır. Kalkınma ajanslarının karar organı olan yönetim kurullarının aldığı kararların uygulamada Kalkınma Bakanlığı’nın onayına bağlı olmasının yönetim kurullarının karar organı olma niteliğini ve hesap verebilirliğini olumsuz yönde etkilememesi için en aktif kalkınma ajanslarından biri olan İzmir kalkınma Ajansı’nın pilot seçilerek, karar alma süreçlerinde yerelin daha etkin olması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Atıkların dönüşümü ve geri kazanımı konusunda gelişen teknolojiye rağmen, İzmir’de günlük olarak oluşan yaklaşık 4 bin ton atığı (çöpü), ekonomiye geri kazandıracak bir atık bertaraf tesisi bulunmamaktadır. Geri Dönüşüm İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri’nin kurulmasında da problemler yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

“Atıksu altyapı ve evsel katı atık bertaraf tesisleri tarifelerinin belirlenmesinde uyulacak usul ve esaslara ilişkin yönetmelik” kapsamında vatandaşlardan ve sanayicilerden toplanan ücretlerde, ilçeler arasındaki farklılığının ortadan kaldırılması ve standardizasyonun sağlanması, ardından alınan ücretlerin, belirtilen atık bertaraf tesisinin kurulması ve işletilmesinde kullanılması, atıkların geri dönüşümü konusunda büyük kazanımlar sağlayacaktır. Bununla birlikte, çevre ve şehircilik bakanlığı tarafından yayınlanan 1/100.000 imar planlarında geri dönüşüm tesisleri ile ilgili yer sorununun giderilebilmesi için geri dönüşüm ihtisas organize sanayi bölgeleri’nin kurulmasının önü açılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

OSB’lerden uzakta kurulan meslek liselerinde öğrenim gören öğrencilere yeterince staj imkânı sağlanamamakta, sanayicilerin ihtiyaçlarına yeter nitelikte bilgi ve beceriye sahip olamamaktadırlar. Ayrıca, OSB’lerde açılan mesleki liselerine verilen teşvik, giderlerin ancak %40’ını karşılayabilmektedir

Çözüm Önerisi

İstihdam piyasasındaki arz talep dengesinin sağlanmasında sanayici açısından öncelikli olan kalifiye insan gücünün yetiştirilmesidir. Bunun için de her OSB’de meslek lisesinin zorunlu olması, okullarda verilen eğitimle birlikte sanayi kuruluşlarında işbaşı eğitimlerin verilmesi, 10., 11. ve 12. sınıf öğrencilerinin SGK primlerinin devlet tarafından karşılanması sorunu giderecek olup, ayrıca Güney Kore modelinin eğitim başarısı dikkatle değerlendirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

OSB'lerin yer seçimi, tescili ve planlama aşamaları olabildiğince hızlı olarak tamamlansa da, kamulaştırma sürecinin çok uzun sürmesi ve süreçte zorluklar çıkması, imar uygulama ve tapu tescil işlemlerini geciktirmekte ve yapılaşmalarının önünde çok büyük bir engel teşkil etmektedir.

Çözüm Önerisi

Kamulaştırmanın yasal altyapısı yeniden düzenlenmeli ve bürokratik işlemler esnetilerek, süreç hızlandırılmalıdır. Bu bağlamda, OSB'lere tekrar kamulaştırma yetkisi verilmelidir. Ayrıca, OSB'lere komşu ve sınır alanlarda, kamu arazilerinin herhangi bir kurum ve kuruluşa tahsisi için, ilgili OSB'den de görüş alınmalıdır. İzmir'deki OSB'lerin daha fazla teşvik almaları, sanayideki atıl potansiyelin ekonomiye kazandırılmasını sağlayacaktır. Ayrıca, özerk yapıya ve özel bütçeye sahip olmaları, kamulaştırmayla birlikte yapılaşmayı ve bölgesel kalkınmayı da hızlandıracaktır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

ALIAĞA TİCARET ODASI**Sorun 1**

İzmir çevre yolu kuzeyde Koyundere'ye kadar ulaşmıştır. Ancak Aliğa'daki limanlar ve sanayi kuruluşları nedeniyle İzmir- Çanakkale karayolu özellikle akşam saatlerinde şehir içi trafiğinden farksız çalışmakta ve Menemen ile Aliğa arasında 15 km'ye varan araç kuyruğu oluşmaktadır.

Çözüm Önerisi

Aliğa-İzmir arasındaki mevcut bölünmüş yol trafiği kaldırmamaktadır. Yaşanan bu yoğunluk nedeni ile mevcut tempo ile otoyolun inşaatına devam edilmesi durumunda sıkıntı gün geçtikçe artacak zaman ve yakıt maliyetleri yükselecektir. İzmir Çevre Yolu'nun Menemen-Aliğa-Çandarlı Limanı ve Bergama'ya otoyol olarak devam etmesi, bu uzayacaksa en azından Aliğa OSB'ye kadar olan kısmının tamamlanması gerekmektedir. Ayrıca Kuzey Çevre Yolu'ndan Nemrut Limanlar Bölgesi ve Petkim Limanı'na direk ulaşımı sağlayacak otoyol çıkışı ve bu çıkıştan itibaren limanlar bölgesine olan karayolunun Karayolları Genel Müdürlüğü-Büyükşehir Belediyesi işbirliğinde yapılması, gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 2

Türkiye'nin önemli sanayi ve ticaret kentlerinden olan Aliğa'nın hızla sanayileşmesi ile birlikte dış göç alması, hızlı kentleşmeye ve nüfusun daha çok yoğunlaşmasına neden olmaktadır. Bu nedenle hızla gelişen Aliğa, master planla geleceğe hazır hale getirilmelidir.

Çözüm Önerisi

Aliğa'nın master planı hazırlanarak bu yatırımları ve nüfus yoğunluğunu karşılayabilecek alt ve üst yapının, eğitim alanlarının, sosyal yaşam alanlarının, yolların, ticari alanların, hastanelerin ve şehir merkezindeki sıkışıklığı ve trafik yoğunluğunu önleyecek alternatif caddelerin geliştirilmesi gerekmektedir. Nüfus artışına bağlı konut sıkıntısını gidermek adına imara açık altyapısı hazır olan arsaların çoğalması gerekmektedir. Özellikle kent merkezinin dışında düşük ve orta gelirli çalışanların ucuz konut sahibi olabileceği; altyapısıyla ve diğer sosyal olanaklarıyla hazır yeni yerleşim yerleri planlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 3

Aliğa limanlarının ana ve bağlantı yolunun yeterli olmaması ve plansız olmasından dolayı trafik sorunu yaşanmakta aynı zamanda mal ve can emniyetinde ciddi riskler oluşturmaktadır. Ayrıca geri hizmet alanları yetersiz ve geri depolama alanlarının bulunmaması bölgedeki iş akışını yavaşlatmaktadır.

Çözüm Önerisi

Aliğa limanlarındaki bu yoğunluğa birde hâlihazırda yapımına devam edilen APM Terminal's firmasının işleteceği PETLİM limanı da devreye alındığında bölgedeki yük hareketleri daha da artacak, yaşanacak trafik yoğunluğu içinden çıkılmaz hale gelecek ve mevcut liman yolları bu kapasiteye cevap veremeyecektir. Bu sebeple Nemrut limanının kara, otoyol ve demir yolları bağlantıları yapılmalı ve alt yapısı ile birlikte geri hizmet alanları uluslararası standartlara uygun hale getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 4

Limanların yıllık 50 milyon ton kapasiteyle çalıştığı Aliğa'ya lojistik üssün yapılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Aliğa limanlarına yılda 5 bin gemi gelmekte yıllık 40-50 milyon ton yük elleçlenmektedir. Ayrıca Aliğa limanlarından 21 milyar dolar dış ticaret hacmi gerçekleşmektedir. İzmir'den Aliğa'ya doğru kayan yük hareketleri Petkim Limanı ve Çandarlı Limanı'nın devreye girmesiyle birlikte bölgedeki mevcut potansiyel katlanarak artacaktır. İleride bu büyük rakamların bölgeyi kilitlememesi ve Aliğa'daki yük hareketlerinin planlı bir şekilde gerçekleşmesi için lojistik üssün tüm ulaşım ağlarının odağında bulunan Aliğa'da olması ülkemiz ve yatırımcılar açısından daha faydalı olacağı düşünülmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 5

Yatırım teşviklerinde Aliğa en az teşviklerin verildiği 1. Bölge kapsamında bulunurken, çok yakınımda bulunan komşu ilimiz Manisa teşvikin en çok verildiği 3. Bölge kapsamında. Bölgesel teşvik farklılıkları nedeniyle İzmir ve ilçelerine yeni yatırımlar yapılmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Yatırım teşviklerinde Aliğa en az teşviklerin verildiği 1. Bölge kapsamında bulunurken, çok yakınımda bulunan komşu ilimiz Manisa teşvikin en çok verildiği 3. Bölge kapsamında. Manisa'da yatırım yapıldığında kullanılan krediden, kurumlar vergisine, gümrük vergisi muafiyetinden, sigorta işveren payına kadar çok sayıda teşvik var iken Manisa'ya 10 km mesafedeki Aliğa ilçesi olmasına rağmen bu teşviklerden yararlanamamaktadır. Bölgesel teşvik sisteminden çıkılarak ve bunun yerine sektörel bazda teşvik verilmesinin daha sürdürülebilir olacağına inanmaktayız.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

BAYINDIR TİCARET ODASI

Sorun 1

Bayındır ekonomisi tarım-hayvancılığa dayalı olduğundan özellikle ziraat, orman, veterinerlik ve sosyal bilimler fakültelerinin ilçemizde olması ilçe gelişimi ve büyükşehirlerin yükünün azaltılmasında etkili olacağı ve öğrencilere daha az maliyetli ve daha kaliteli bir eğitim ortamı sunulabilecektir.

Çözüm Önerisi

YÖK Nezdinde girişimde bulunularak ilçeye 4 yıllık fakülte kazandırılması

İlgili Kurumlar

Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

Sorun 2

Bölgemizin önemli gelir kaynaklarından olan sütte fiyat istikrarının olmaması hep sorun yaratmakta ve süt üreticilerini zor durumda bırakmaktadır.

Çözüm Önerisi

Çiğ süt fiyatlarının belirlenmesinde üretim maliyetleri dikkate alınmalı, hayvancılığa ve süt üreticilerine devlet teşviklerinin arttırılarak fiyat istikrarının sağlanması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

BERGAMA TİCARET ODASI

Sorun 1

BOSBİ Elektrik yetersizliği

Çözüm Önerisi

Bölgede yetersiz olan elektrik enerjisi için indirme merkezi yapılmalı

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 2

Çandarlı limanının faaliyete başlama tarihinde belirsizlikler olduğu gibi limana ulaşım da sıkıntılar vardır. Limana yakın Aliağa ve Soma ilçelerinde demiryolu ulaşımı mevcutken Çandarlı yada Bergama'ya bağlantıları yoktur. Liman demiryolu yük taşımacılığında destek alamamaktadır

Çözüm Önerisi

İlçemizde yapımı devam eden Kuzey Ege Çandarlı limanı ard bölgesinin alanı belirlenmeli, bu alanın belirlenmesinden sonra bu ard bölgede lojistik köyü, serbest bölge yapılandırması ile ilgili çalışmalar hız kazandırılarak limana katkısı olacak fizibilite destekler sağlanmalıdır. Mevcut karayolu iyileştirilmeli, demiryolunun Kuzey Ege Limanına ulaşımı sağlanmalı ve Kuzey Ege Limanı'nın geleceği bir an önce netleştirilmelidir. Aliağa-Bergama-Soma demiryolu hattı yapılarak ve demiryolu ile yük taşımacılığı geliştirilerek Çandarlı Limanı ulaşımına destek sağlanmalıdır

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 3

Bergama-Akhisar-Salihli yolu, Aliağa-Çiğli yolu ve Kozak yolu

Çözüm Önerisi

Bergama-Akhisar-Salihli yolu tamamlanmalıdır. Aliağa-Çiğli arası yol genişletilmesi yapılması Kozak Çevre Yolu ilçe merkezinden geçmekte olup, kozak taş ocaklarında çalışan kamyonlar ve tırlar ilçe içerisinde tarihi dokunun bulunduğu yolu kullanmaktadır. Hem trafik güvenliği gem turizm açısından yolun dışarıya çıkarılması önem arz etmektedir. Turizm ve ticaretin birlikte canlandırılması için yeni bir yol açmak gerekmektedir. Kozak yolunun şehir ile girişi yeni garaj tarafına alınmalı ve şehir merkezinden ağır yük kamyonlarının geçişi yeni yoldan yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 4

İzbanın bölgemizde olmaması

Çözüm Önerisi

Aliğa-Bergama-Soma demiryolu yapılmalıdır. Demiryolu ile yük taşımacılığının geliştirilmesi bölgedeki ticaret ve üretimini geliştirerek rekabetçi olmasını sağlayacaktır. Hızlı tren ve normal tren yolu yapılmalı, seferler düzenlenmeli, ticari ve sosyal ulaşım rahatlatılmalıdır. Bergama İzmir'in kültür turizmindeki temsilcisidir. İnanç kültürü birlikteliği nedeniyle Selçuk-Bergama arası İzban ile birleştirilerek din kültür turizm için gerekli modern ulaşım hizmeti sunulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 5

Bergama, Dikili, Kınık bölgelerinde doğalgazın olmaması

Çözüm Önerisi

Bergama, Dikili, Kınık bölgemize gerekli yatırımın yapılarak, Aliğa'ya kadar gelmiş olan doğalgaz bölgemize de getirilmeli

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

MENEMEN TİCARET ODASI

Sorun 1

Tarım-Hayvancılık Hayvan pazarının oluşturulması, Tarım ve tarıma dayalı sanayinin işlem hacminin düşük olması,

Çözüm Önerisi

Menemen'e hayvan pazarının oluşturulması için gerekli çalışmaların yapılması, Tarım ve Hayvancılık ile ilgili sorunların giderilmesi için çalışmaların yapılması, Bölgenin karakteristik tarım ürünlerinin marka değerlerinin artırılması (Coğrafi işaret, Ortak Marka Çalışmaları, Tanıtım Platformu oluşturulması) Tarım İlçe Müdürlükleri, İl Müdürlükleri, Bakanlık ve ilişkili diğer kurumlar ile bölge tarımının verimli ve karlı olması için Bölge Tarımı Master Planı çalışmasının başlatılması

İlgili Kurumlar

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM), Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Çevre Boyutu

Çözüm Önerisi

Bölgedeki Sanayi ve Lojistik sektörüne bağlı Çevre Kirliliği (Termik Santraller, demir-çelik sanayisinin yarattığı çevre sorunlarının giderilmesi Gediz Nehrinin Kirliliğinin giderilmesi için gerekli çalışmaların yapılması

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 3

Plansız şehirleşmeden dolayı yaşanan su baskınları, araç sahiplerinin yaşadığı otopark sıkıntısı çarpık yapılaşmanın giderilmesi

Çözüm Önerisi

Şehir Planlamasını bütüncül ve sistematik bir anlayışla yapmak, Kentsel dönüşümün gerçekleşmesi

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 4

Sanayi alanlarının oluşturulması

Çözüm Önerisi

Sanayi alanlarının oluşturulması için gerekli çalışmaların yapılması, Bölgede kapasitenin altında olan Organize sanayi ve Serbest Bölgelerinin (ALOSBİ, Menemen Plastik Organize, İzmir Serbest Bölge) doldurulması için ortak çalışmaların yapılması Lojistik Avantajı: İzmir-İstanbul Çevre yolu, İzmir-İstanbul demir yolu, Çandarlı limanı gibi unsurlar ikna amaçlı kullanılabilir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

Bölge ürünlerine değer kazandırılması

Çözüm Önerisi

Bölgenin konservecilik, kurutulmuş domates, kuru üzüm, depolama, koyun yoğurdu çömllekçilik gibi kaynakların olması

İlgili Kurumlar

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM), Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

ÖDEMiŞ TİCARET ODASI

Sorun 1

Ulaşım ağının güçlenmemesi, torbalı-bayındır-ödemiş-kiraz otoyolunun tamamlanmaması

Çözüm Önerisi

Torbalı - Bayındır - Ödemiş - Kiraz otoyolunun tamamlanması ile merkez ve ilçeler arasındaki ulaşım bağlantıları ve kırsal ulaşım altyapısı güçlenecek ve bölgedeki ticaretin gelişerek artmasına sebep olacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 2

Ödemiş Küçük Menderes Havzasının merkezi durumundadır ve çok verimli topraklara sahiptir. Fakat Ödemiş aynı zamanda iki dağ arasında kalmış bir durumdadır. Ulaşım konusunda yaşanan sıkıntılardan dolayı var olan zenginliğini Türkiye geneline yansıtamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Ödemiş'in Aydın ve Manisa'ya tüneller ile bağlanmasına yönelik tünel çalışmalarına bir an önce başlanması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

ÖDEMİŞ TİCARET BORSASI

Sorun 1

Tarım BAĞ-KUR kesinti oranı %2'nin yüksek olduğu, ilgili sorumluluğun tüccarlarımızdan alınması istenmiştir. Ödemiş TB Üyeleri; bürokrasi ile uğraşmanın zorluğunu dile getirmişler, çiftçilerin prim ödemelerini kendilerinin yapması ve borçlarını kendilerinin takip etmesi yönünde talepleri olmuştur.

Çözüm Önerisi

Bu nedenle, konunun değerlendirilerek söz konusu tevkifat (%2'lik oran) uygulamasının iptal edilerek Tarım BAĞ-KUR tevkifat uygulamasının tüccarların üzerinden tamamen alınması, eğer bu mümkün değil ise %2'lik BAĞ-KUR tevkifatı yerine, %1'lik orana devam edilmesi üreticilerimizi-tüccarlarımızı rahatlatacaktır.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (SGK)

Sorun 2

Küçük Menderes havzasında bulunan süt ürünleri imalatçılarının en büyük sorunu süt ve süt ürünlerindeki KDV oranının yüksek olmasıdır. Ödemiş TB Üyeleri satışlardaki %8 KDV oranının yüksek olduğunu, bunun %1'e düşürülmesi ile piyasanın daha canlı-kayıt altına alınacağını belirtmişlerdir.

Çözüm Önerisi

Süt ve Süt ürünleri satışlarındaki bu KDV oranının %1'e düşürülmesi yönündedir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB)

Sorun 3

Ödemiş Küçük Menderes havzasının merkezidir. Bölgemiz son derece verimli topraklara sahiptir. Fakat Ödemiş’imiz iki dağ arasında kalmıştır. Konumu gereği mevcut zenginliğini ülke ekonomisine yansıtamamaktadır. Buradaki sorunumuz havzamızın kapalı bir konumda olmasıdır.

Çözüm Önerisi

Şehrimizden Aydın-Ödemiş-Manisa transit geçişinin tünellerle sağlanması, bu bölgeye hareket ve canlılık getirecektir. Tünel konusunda gerekli çalışmaların yapılmasını arz ederiz.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 4

Ödemiş ilçemizin 82. il olma yolundaki çalışmalara hız verilmesi.

Çözüm Önerisi

İzmir iline bağlı 1082 km² alana sahip Ödemiş ilçemizin İzmir’e uzaklığı 120 km’dir ve nüfusu ise 130 bindir. Küçük Menderes Havzası’nın en büyük merkezi durumundadır. Tire, Bayındır, Kiraz, Beydağ İlçelerinin Ödemiş’e bağlanması durumunda Ödemiş’in nüfusu 350 bine yükselecektir. Ödemiş hem tarihi geçmişi hem de sosyo – ekonomik gücüyle il olmayı hak ediyor. Tire, Bayındır, Kiraz ve Beydağ ilçelerine 30- 40 km uzaklıkta olan Ödemiş’e söz konusu ilçelerin bağlanması durumunda daha iyi hizmet getirileceğini düşünmekteyiz.

İlgili Kurumlar

İçişleri Bakanlığı

SELÇUK TİCARET ODASI

Sorun 1

Selçuk İlçemizden geçmekte olan Küçük Menderes Nehrinin ilçe turizmine verdiği zararlar

Çözüm Önerisi

Selçuk, Torbalı, Tire, Ödemiş, Bayındır ilçelerinden geçmekte olan Küçük Menderes Nehri'nin iyileştirme çalışmalarının sistematik ve devamlı yapılmaması sonucu birçok problemle karşı karşıya kalınmaktadır. Torbalı ve Tire'de bulunan sanayi kuruluşlarının atıklarını nehre boşaltması sonucu kirlenen Küçük Menderes Nehri sağlıklı bir ekosistem oluşturmakta ve ilçemizde bulunan Pamucak sahilinden denize dökülmesi nedeniyle eşsiz sahilimizi kirlenmektedir. Ayrıca nehir içerisindeki canlılar da yavaş yavaş yok olmaktadır. Yapılacak ıslah işlemleri sonucunda hem çevreye zarar veren olumsuzluklar ortadan kalkacak hem de ilçemiz sahillerini daha kapsamlı bir şekilde kullanma olanağına erişeceğiz.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 2

Efes Antik Kenti Kazı Çalışmaları

Çözüm Önerisi

Efesin kazı ve restorasyonu 100 yıla yakın bir süredir Avusturya Arkeoloji Enstitüsü'ne bağlı bir ekip tarafından yapılmaktadır. 100 yıllık zaman zarfında Efes'in ancak çok cüzi bir bölümü toprak üstüne çıkarılmıştır. Mevcut çalışma sistemi ile Efes'in tamamının toprak üzerine çıkarılması için uzun yıllar çalışılması gerekmektedir. Kazı ve restorasyon işinin hızlandırılabilmesi için Kültür ve Turizm Bakanlığınca ayrı bir bütçe yapılması halinde süreç hızlanacaktır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 3

Efes Antik kentine ziyarete gelen turistlerin ilçemize ekonomik bir girdi sağlayamaması

Çözüm Önerisi

Selçuk ilçemiz Efes, Meryemana Evi, St Jean Kilisesi, Selçuk Kalesi gibi zenginliklere sahip olmasına rağmen bu zenginliklerden yeterince yararlanamamaktadır. Selçuk ilçemizin turizm de en büyük sorunlarından birisi Efes'e gelen turistlerin ilçe merkezinde konaklayamamasıdır. Bunun için ilçemizde açılacak butik otelcilik yatırımlarının ve teşviklerinin önünün açılması ilçe turizmi için önem taşımaktadır

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 4

Yüksek kültürel mirasa sahip Selçuk ilçemizin korunması, yaşatılması ve önemli bir turizm değeri olarak pazarlanması

Çözüm Önerisi

Yüksek kültürel mirasa sahip Selçuk ilçemizin korunması, yaşatılması ve önemli bir turizm değeri olarak pazarlanması için UNESCO Kültür Mirasları listesinde yer alması ve uluslararası platformlarda tanıtım için destek verilmesi gerekmektedir

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

TİRE TİCARET ODASI

Sorun 1

Tire organize sanayi bölgesinde yeri ayrılmış olan demiryolu limanı ve yükleme rampasının yapımı

Çözüm Önerisi

Organize sanayi bölgesinde yeri var olan ve alt yapısı tamamlanmış demiryolu limanı inşaatının biran önce bitirilerek hizmete alınması.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü (TCDD)

Sorun 2

Tire organize sanayi bölgesinde üretilen ürünlerin taşınmasıyla ilgili duble yolla otobana bağlanması

Çözüm Önerisi

Tire'nin hava limanı ve aydın otobanına bağlanmasını sağlayacak projeleri yapılmış yolların ilavesinin bir an önce tamamlanması ve inşaatının başlanması.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 3

Tire ovasında yaşanan susuzluk problemi

Çözüm Önerisi

Tire ovasında yıllar geçtikçe daha ciddi boyutlara ulaşan susuzluk probleminin giderilmesi için ovada var olan derelerin üzerine gölet ve barajların yapılarak ovanın tarımdaki sürekliliğinin sağlanması.

İlgili Kurumlar

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ), Orman ve Su İşleri Bakanlığı

TORBALI TİCARET ODASI**Sorun 1**

İlçemizin Pancar mevkiisinde sanayi işletmelerinin fazla olması sebebiyle mevcut karayolunun yetersiz olduğu ve aynı zamanda sevkiyat yoğunluğu sebebiyle bölgedeki şehir içi trafiğini etkilediği görülmektedir.

Çözüm Önerisi

İlçemizin Pancar bölgesinde bulunan ulaştırma ve lojistik sorunun çözümü için mevcut karayolunun genişletilmesi ve Pancar OSB'ye teğet geçen ve mevcut karayoluna bağlantısı bulunmayan otoyola giriş ve çıkış kavşakları yapılması gerekmektedir. Bu sayede firmalarımızın lojistik maliyetleri düşecek, zamandan tasarruf sağlayacaklar ve şehir içi trafiği de olumsuz yönde etkilenmeyecektir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 2

İlçemizin batı kesiminde (Özbey-Yeniköy mevki) 4km'lik alan içerisinde bulunan Torbalı OSB, Metropolis Antik Kenti ve Uyuzdere Mıdır ocaklarının otoyola ulaşımı ilçenin merkezinden geçen karayolu kullanarak yapıldığından hem şehir içi trafiğini olumsuz etkilemekte hem de yol 10 km uzatılmaktadır.

Çözüm Önerisi

İlçemizin batı kesiminde (Özbey-Yeniköy mevki) bulunan ulaştırma ve lojistik sorunun çözümü için mevcut karayolunun kullanılması yerine aynı bölgeden geçen otoyola giriş ve çıkış kavşağı yapılarak şehir içine girmek zorunda kalan 400 yük aracının otoyolu kullanarak şehir içi trafiğini olumsuz yönde etkilemeyecektir. Aynı zamanda firmalarımıza da zaman ve maliyet kazandıracaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

36 - KARS

İllerde Yaşam Endeksi: 70.

Teşvik Bölgesi: 6

Nüfus (TÜİK - 2015)	292.660	Türkiye'de 59.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	112	71.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	2.792	68.
İstihdam (SGK - 2015)	22.218	73.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	4.697	69.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 21,1	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	Arpaçay	
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)		
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	1.323 \$	77.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)		
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	724	74.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	3.260	69.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 180	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	1.714 TL	63.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,1	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	3.102 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	5.626 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	1.609 TL	73.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 3,2	TR ort: % 4,0

KARS TSO - KARS TB

36 KARS

Kars'taki 2 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Fahri ÖTEGEN

Kars Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Cazibe Merkezleri projesindeki desteklere ek olarak özellikle doğalgaz, benzin ve elektrik gibi enerji maliyetlerindeki vergi yükünün hayvancılık, lojistik ve et ve süt ürünleri sanayinde kaldırılması ya da en azından hafifletilmesi
- Hayvancılık sektöründe kaliteli yemlere sübvansiyon verilmesi
- Kars Lojistik Merkezi'nin inşaatına başlanıp bitirilmesi
- Organize Sanayi Bölgesi'nin (OSB) en kısa sürede, modern bir OSB'nin gerektirdiği tüm özelliklere sahip bir hale getirilmesi
- Turizme yönelik pazarlamaya, yatırımlara ve restorasyon çalışmalarına daha fazla bütçe ayrılması

KARS TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Kars'ın en önemli sorunlarından birisi göç (işgücü, sermaye) sorunudur. 2015 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi ile oluşturulan göç tablolarına göre Kars'ın net göç hızı binde -28,57 düzeyinde gerçekleşti. İnsanlarımız şartlardan dolayı Kars'ta yaşamak istememektedirler.

Çözüm Önerisi

Bölgenin en önemli sorunu olan göçün önlenmesi için yaşam maliyetleri başta olmak üzere bölgede vergi ve SGK primlerinin düşürülmesi, farklı maaş politikaları uygulanması, nakliye araçları için yakıtta ÖTV'nin kaldırılması, üretilen ürünlerden ÖTV alınmaması, ağır kış şartlarına karşın doğalgaz indirimi uygulanması gibi pozitif ayrımcılık uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 2

Teşvik ve destek programlarında bölgesel koşulların göz ardı edilmesi yatırımcılar açısından Kars'ı cazip hale getirememektedir. Ayrıca işletmelerin yıl boyunca yararlanabileceği teşvik ve destek mekanizmaları bulunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Mevcut teşvik sistemine göre 6. bölgede olan Kars; Şanlıurfa, Diyarbakır gibi nispeten daha cazip illerle aynı kategoride yer almaktadır. En geri kalmış 4-5 şehir için yatırımcıları bu bölgeye çekebilecek çok daha cazip teşvik ve destekler uygulanmalıdır. Kalkınma Ajansları, KOSGEB, TKDK gibi desteklerin yılın tamamına yayılması, işletme sermayesi için de destek verilmesi gerekmektedir. Yine Kars'ın sınır ticaretinde Gürcistan'a açılan Aktaş Sınır Kapısına yetkilendirilmesi ve Kars'a ihracatı artırıcı destekler verilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Hayvancılık ve et üretimi ile ilgili herhangi bir destek ve çalışma bulunmamaktadır. Kars'ın beş yüz bin civarındaki büyük baş hayvanı bulunmakta ve bu hayvanlar Kars'tan canlı olarak çıkmaktadır. Canlı olarak çıkan hayvanlar işlenerek daha yüksek fiyatlara Kars'a geri satılmaktadır.

Çözüm Önerisi

Üretici kooperatiflerinin ve birliklerinin yaygınlaştırılması desteklenmeli, kaliteli yemlere sübvansiyon sağlanmalı ve sektörde verimliliği artırmaya yönelik ulusal bir politika belirlenmelidir. Devlet eliyle Kars'a hayvancılık konusunda yatırımlar yapılmalı, et kombinesi canlandırılmalı, et entegre tesisleri kurulmalı ve hayvanların Kars'tan canlı olarak çıkarılması azaltılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

Sosyal yardımlar nedeniyle insanlar hazır kazanç elde etmekte ve çalışmak istememektedirler. Bu durum özel sektörde işgücü ve kalifiye eleman eksikliğine yol açmaktadır. Ayrıca Kars'a atanan kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan personeller, atamalarından kısa bir süre sonra Kars'tan gitmektedirler.

Çözüm Önerisi

Sosyal yardım mekanizması değiştirilerek, insanların meslek edinmeye ve çalışmaya özendirilmesi gerekmektedir. Personel atamalarında en az 4 yıl çalışma şartı getirilmesi ve kamu kurumlarının norm kadrolarının doldurulması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

Sorun 5

Kars Organize Sanayi Bölgesi'nin altyapı sorunları çözülemiyor. Mevcut altyapı sorunları birçok yatırımcının yatırım kararı almalarına engel olmaktadır. Kars OSB'nin yetersiz şartlarda faaliyet göstermesi Kars ekonomisine ciddi darbe vurmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bakü-Tiflis-Kars gibi dev bir projeye ve lojistik merkeziyle bölgesinin ulaşım üssü olması beklenen Kars, ekonomisini güçlendirmek ve ortaya çıkacak yatırım fırsatlarını kaçırmamak için her türlü sorunu çözülmüş bir sanayi alanına ihtiyaç duymaktadır. Bu paralelde Kars OSB'nin altyapı sorunu en kısa zamanda çözülmeli ve Karayolları Genel Müdürlüğü ile imzalanacak bir protokol ile OSB'nin yolları ile OSB'yi şehir merkezine bağlayan yollar sıcak asfalt ile kaplanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

KARS TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Kars'ta ruhsatlı Canlı Hayvan Borsası bulunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Kars Belediyesinin yapımına başladığı fakat yıllardır bitiremediği hayvan pazarı için gerekli destek sunulmalıdır. Şayet mevzuat açısından engel varsa Ticaret Borsamızın kendi Canlı Hayvan Borsası projesini geliştirmesi için destek sunulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Kars'ta canlı hayvan ticareti, hayvan hareketleri açısından büyük oranda kontrol altına alınmış fakat ticari açıdan alım-satımın %80'i halen kayıt dışı ve denetimsiz devam etmektedir. Bu durum vergi ziyanına, hastalıkların yayılmasına ve haksız rekabete sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına bağlı İl ve İlçe Müdürlüklerinde hayvan nakilleri işlemlerinde 'Borsa Tescilli Alım-Satım Beyannamesi' düzenlenmesi şartı getirilmelidir. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından "Yurt İçinde Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürünlerin Nakilleri Hakkında Yönetmelik"te sığır cinsi hayvanların nakilleri Madde-8(2) "İlçe içi nakillerde hayvan pasaportlarının arka yüzü, çıkış işletmesinin idari olarak bağlı bulunduğu yerin köy muhtarlığı, belediye başkanlığı, il/ilçe müdürlüğü veya hayvan pazarı/borsası yetkililerince mühürlenip onaylanır" maddesine 'Borsa tescilli Alım-Satım Beyannamesi düzenlenir' ibaresi konulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Canlı hayvan ve süt için öngörülen desteklemeler çiftçi ve üreticiye yeteri kadar aktarılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Anaç sığır ve buzağı desteklemeleri çiftçi veya üreticiye aktarılmaya çalışılırken daha sade yollara başvurulmalıdır. Örneğin; mevzuatta sığır başına ödenmesi planlanan destek 320 TL ise bunun ancak en fazla 170 TL'si çiftçinin eline geçebiliyor. Hibe ve desteklemeler ile ahır yapmak isteyen bir küçük aile işletmesine kolaylık sağlanmalıdır. Bu konuda hayvancılıkta mikro projelere daha çok şans verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı

37 - KASTAMONU

İllerde Yaşam Endeksi: 36.

Teşvik Bölgesi: 4

Nüfus (TÜİK - 2015)	372.633	Türkiye'de 50.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	196	57.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	6.863	45.
İstihdam (SGK - 2015)	46.953	51.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	11.597	47.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 24,7	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	47	61.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	42.993 \$	61.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	159.071 \$	31.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	1	48.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (Gib - 2015)	1.446	57.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (Gib - 2015)	7.843	42.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 147	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	2.901 TL	51.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,6	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	5.072 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	7.617 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	4.682 TL	57.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 1,4	TR ort: % 4,0

37 KASTAMONU

Kastamonu'daki 5 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Selçuk ARSLAN

Kastamonu Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- En büyük ilçe olan Tosya ve 6 ilçenin sıralandığı sahil bölgesi ile Kastamonu merkez ilçesi arasındaki ulaşım hattının ivedilikle elden geçirilmesi
- Karabük ve Çankırı'ya kadar uzanan demiryolunu Kastamonu'ya bağlayacak hattın yatırım programına alınması
- “Batı Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi” (BAKAP) adında yeni bir kalkınma bölgesi projesinin uygulamaya konulmasını
- Teşvik sisteminin revizyonu
- Hacettepe Üniversitesi bünyesinde kurulup daha sonra Kastamonu Üniversitesi'ne devir işlemleri süren tıp fakültesinin bu yıl öğrenci alamaması

KASTAMONU TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

İlimizde ulaşım aracı olarak kullanılan havayolu, karayolu ve İnebolu limanı, henüz eksikliklerinin giderilememesi sebebi ile tam kapasite ve verimlilikte kullanılamamaktadır. İlimizde en önemli ulaşım aracı olarak gördüğümüz demiryolunun olmaması sanayi ve ticaretimizin açısından sorundur.

Çözüm Önerisi

Uzun yıllardan beri ulaşımın zorluğu yüzünden ilimizin, ilçeleri ile bağlantısı kültürel ve ticari anlamda sekteye uğramaktadır. Konunun ilgili bakanlıklar tarafından kısa sürede ele alınması gerekmektedir. İhalesi yapılan İnebolu Limanı'nın tamamlanması ve limanı besleyecek yolların ivedilikle ele alınması Kastamonu ulaşım sorununu bir nebze çözecektir. Yine havalimanı önemli ölçüde doluluk ile seferlerine devam ederken, yaklaşık 6 aylık zorlu hava koşulları esnasında gerekli teknik çalışmaların tamamlanamaması erteleme ve iptallere sebep olmaktadır. İlimize Karabük veya Çankırı hattından bağlanacak demir yolu hattı ise ticaret ve sanayimizin önündeki engelleri tamamen kaldıracaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Teşvik bakımından 4.bölgede yer alan ilimizin 5. ve 6. bölgede yer alan komşuları ve diğer illere göre rekabet gücü zayıflamaktadır. Yatırımcılar, önünde engeller olan ilimiz yerine bir engel de teşvik sisteminden karşılaşmamak için diğer illere yönelmektedir.

Çözüm Önerisi

Yeni teşvik sistemi çıkmadan evvel ilgili bakanlıklar, illerin sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyindeki kriterleri tekrar değerlendirilmeli ve adaletli bir yaklaşım ile Kastamonu gibi birçok unsurda ülkenin en geri kalmış illeri de teşvik sisteminde yatırımda avantajlı hale getirilmelidir. Yine tarım ve hayvancılıkta havza bazlı ürün teşviki ile Sarımsak, Pirinç, Siyez gibi mamullerimiz korunmalı ve hak ettiği yeri almalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Sağlıkta ilimizde yetersiz bir devlet hastanesi ve olağanüstü hal kapsamında SGK ile anlaşması iptal edilen özel hastane dışında sağlık kuruluşunun bulunmaması ilimizdeki sağlık sektörünü felç etmiştir. Siyasilerimiz ve bürokratlarımız ellerinden geleni yapmaya çalışsalar da henüz sonuç alınamamıştır

Çözüm Önerisi

İlimizde yıllardır atıl durumda olan ve ruhsatındaki sorun yüzünden açılmayan özel bir hastanenin faaliyete geçmesi, inşası devam eden devlet hastanesinin tamamlanması ve faaliyete geçmesi, Hacettepe üniversitesinden, Kastamonu üniversitesine devredilen tıp fakültesinin herhangi bir ilerleme kaydedememesinin altındaki sebeplerin ortadan kaldırılarak ivedilikle faaliyete geçirilmesi, durumu tersine çevirecek hatta ilimizi bölgedeki sağlık merkezi haline geçirecektir.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

Sorun 4

İlimizde başta eko turizm olmak üzere, kış turizmi, deniz turizmi, kültür ve tarih turizmi geniş yelpazede hizmet sektörünün öncüsüdür. Gelen turist sayısının azlığı, otellerdeki yeterli yatak kapasitesinin olmasına karşın doluluk azdır. Sektörde çalışan eleman sıkıntısı büyük sorunlar yaşatmaktadır

Çözüm Önerisi

İlimize, büyük oranda turizm potansiyeline sahip olmasına karşın az sayıda turist gelmesinin sebebi otel ve diğer konaklama unsurlarının turistlerin istediği seviyede olmamasıdır. İlimizin bölgesel turizm teşvik bölgesi ilan edilmesi ile ilimizdeki potansiyel yerli ve yabancı turistler için tercih sebebi olacaktır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 5

İlimizde içinde bulunduğu Karadeniz Bölgesinde bölgesel kalkınma projelerinin bulunmaması.

Çözüm Önerisi

Uzun yıllardan beri KAP projesiyle başlayan kalkınma projeleri yıllar geçtikçe ülkemizin çeşitli bölgelerinde de uygulanmaya başlamıştır. Gelişmişlik düzeyi bakımından bu projeler dahilinde ki birçok ilden geri olan İlimizin de bulunduğu batı Karadeniz bölgesinde özellikle ilimizin merkez konumda olacağı BAKAP (Batı Karadeniz Kalkınma Projesi) ile bu bölgedeki iller daha çok yatırım alarak gelişmişlik düzeylerini daha üst seviyelere çıkaracaklar, iç yatırımcılar ile kendi dinamiklerini güçlendirerek harekete geçireceklerdir. Aksi halde ilimizin diğer kalkınma bölgesi ilan eden iller ile rekabet etmesi sosyal ve ticari anlamda mümkün olamayacaktır.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı

KASTAMONU TİCARET BORSASI**Sorun 1**

İlimizde ulaşım aracı olarak kullanılan havayolu, karayolu ve İnebolu limanı, henüz eksikliklerinin giderilememesi sebebi ile tam kapasite ve verimlilikte kullanılamamaktadır. İlimizde en önemli ulaşım aracı olarak gördüğümüz demiryolunun olmaması sanayi ve ticaretimizin açısından sorundur.

Çözüm Önerisi

Uzun yıllardan beri ulaşımın zorluğu yüzünden ilimizin, ilçeleri ile bağlantısı kültürel ve ticari anlamda sekteye uğramaktadır. Konunun ilgili bakanlıklar tarafından kısa sürede ele alınması gerekmektedir. İhalesi yapılan İnebolu Limanı'nın tamamlanması ve limanı besleyecek yolların ivedilikle ele alınması Kastamonu ulaşım sorununu bir nebze çözecektir. Yine havalimanı önemli ölçüde doluluk ile seferlerine devam ederken, yaklaşık 6 aylık zorlu hava koşulları esnasında gerekli teknik çalışmaların tamamlanamaması erteleme ve iptallere sebep olmaktadır. İlimize Karabük veya Çankırı hattından bağlanacak demir yolu hattı ise ticaret ve sanayimizin önündeki engelleri tamamen kaldıracaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

İNEBOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

KOBİ'lerimiz devlet desteklerinden faydalanamıyor.

Çözüm Önerisi

İnebolu ilçesi Bölgesel Teşvik sistemi düzenlemesinde 4. bölgede yer almaktadır. Kalkınma Bakanlığı'mızın sağladığı teşviklerden ve desteklerden de ne yazık ki faydalanamıyoruz. İşletmeciler ile yaptığımız anket çalışmaları neticesinde destekler ile ticari faaliyetlerinin bağdaşmadığını gördük. Öncelik olarak Bölgesel Teşvik Sisteminde 4. Bölgede yer alan Kastamonu ilinin 6. bölgeye çıkmasını sağlamalıyız. Ek olarak Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri'nin sadece Esnaf ve Sanatkârlar Odası üyelerine verdiği kredi desteğinden ne yazık ki İnebolu Ticaret ve Sanayi Odası üyeleri faydalanamıyor. Üyelerimizin faydalanacağı benzer bir destek sistemi kurulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Kıyı kenar çizgisi İnebolu ve çevre ilçelerinin coğrafi yapısının dar olması sebebi ile yerleşim alanında büyük sorun teşkil etmektedir.

Çözüm Önerisi

Kıyı Kenar Çizgisi, Karadeniz Sahillerinde 1990'lı yıllarda belirlenmişti. İnebolu ilçesinin coğrafi yapısına baktığımızda Kuzey denizdir. Güney ise hemen denize bitişik yamaç dağlardan oluşur. Sahildeki kullanım alanı çok dardır. Bu kanunlar Karadeniz sahilinin gelişmesini engellemektedir. Kanunların gözden geçirilerek bölgenin coğrafi özellikleri dikkate alınarak yeniden düzenlenmesi gerekir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 3

Kastamonu - İnebolu Yolu ile Karadeniz Sahil Yolu Projesinin Kastamonu bölgesinde faaliyete geçmemesi.

Çözüm Önerisi

İnebolu'yu Kastamonu'ya bağlayan 90 km'lik mevcut kara yolunu 72 km'ye düşürecek Kastamonu-İnebolu yolu projesi hazırlanmıştır. Uygulama projesi ihalesi de gerçekleştirilen bu projenin yatırım programına alınarak yapımı için bir an önce ihaleye çıkılması beklenmektedir. Kastamonu-İnebolu yolu projesi tamamlandığında İnebolu Limanı'ndan İç Anadolu'ya hatta Akdeniz'e kadar bir koridor açılmış olacaktır. Bu projenin gerçekleşmesi halinde İnebolu'nun değil Kastamonu'nun da kalkınmasında önemli rol oynayacağı muhakkaktır. Karadeniz Sahil Yolu projesi Sinop iline kadar geldi ancak ilçemiz sınırlarında faaliyete başlanmadı. Bu sahil yolu projesi de bir an önce yatırım programına alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

2013 yılında proje çalışmalarının başlatıldığı söylenen İnebolu Adalet Sarayı ile ilgili bir çalışma yapılmaması.

Çözüm Önerisi

5 ilçenin davalarına bakan İnebolu Adliye'sinin yetersiz gelmesi sebebi ile bölgesel anlamda yeni bir Adalet Sarayı projesi yapılması gündeme geldi. 2013 yılında Milletvekillerimiz, siyasi temsilcilerimiz yaptığı açıklamalarda projesinin tamamlandığını çok kısa zamanda ihaleye çıkacağını dile getirmiştir. Ancak yatırım programlarında hala yerini almamıştır. Yapılacak olan Adalet Sarayı, ilçemizde istihdam sağlayacağı gibi ekonomiye de katkı sağlayacaktır. Adalet Sarayı projesinin bir an önce yatırım programına alınması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Adalet Bakanlığı

Sorun 5

İnebolu'nun sürekli göç vermesi.

Çözüm Önerisi

Bölgemizde yeni kaynakların bulunmaması, istihdamın sağlanmaması sebebiyle sürekli bir göç söz konusudur. İlçemizde askeri eğitim birliği konuşlandırılması göçü engelleyeceği gibi ekonomik anlamda da gelişim sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Milli Savunma Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

TAŞKÖPRÜ TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Teşvik bakımından 4.bölgede yer alan ilimizin 5. ve 6. bölgede yer alan komşuları ve diğer illere göre rekabet gücü zayıflamaktadır. Yatırımcılar, önünde engeller olan ilimiz yerine bir engel de teşvik sisteminden karşılaşmamak için diğer illere yönelmektedir.

Çözüm Önerisi

İlçe bazlı teşvik sistemine geçilmelidir. Kastamonu gibi birçok unsurda ülkenin en geri kalmış il ve ilçeler de teşvik sisteminde yatırımda avantajlı hale getirilmelidir. Yine tarım ve hayvancılıkta havza bazlı ürün teşviki ile Sarımsak, Pirinç, Siyez gibi mamullerimiz korunmalı ve hak ettiği yeri almalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

İlimizde zorlu coğrafi şartlar ve % 65–70 oranındaki orman arazileri ticaretin ve sanayinin gelişmesinde engel teşkil etmektedir.

Çözüm Önerisi

İlimizde ağır sanayi ya da orta ve küçük ölçekteki sanayi yatırımlarını teşvik ve destek edecek nitelikte yatırım yerinin, yatırımcılara satılması veya kiralanması şeklinde sunulması bu konudaki sorunu büyük ölçüde çözecektir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

TOSYA TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Aynı bölgedeki illerde, teşvik yönünden farklı derecelerde uygulama yapılması.

Çözüm Önerisi

TR 82 bölgesinde bulunan 3 ilden, Çankırı ve Sinop illerinin 5. dereceli olarak yer alması, Kastamonu'nun ise 4. Teşvik bölgesinde yer alması haksız rekabet oluşturmaktadır. Kastamonu ili de aynı destek kapsamında en az 5. teşvik bölgesinde yer almalıdır. İlçeler için farklı teşvikler uygulanarak ilçe bazlı teşvik sistemine geçilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

20 yaş üstü motorlu taşıtlar.

Çözüm Önerisi

20 yaş üstü motorlu taşıtlar trafikten çekilmeli, ekonomik ömürlerini doldurdukları için, fazla yakıt tüketmekte, yedek parça bozmakta, daha fazla hava kirliliğine neden olmaktadır. Her otomobil ve araba fabrikası zorunlu olarak en az bir ekonomik model araç üretmeli bu araçlarda bazı vergi ve ödemelerden muaf olmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Ticaretteki daralma sonucu nakit akışı geçici olarak bozulan işletmelerin desteklenmesi.

Çözüm Önerisi

Küçük ve orta boy işletmelerin, imalat ve ticaretlerini artırabilmesi ile ekonomik sıkıntılarını giderebilmesi için proje veya yatırım istemeksizin teminat karşılığı faizsiz kredi ile desteklenmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, KOSGEB

Sorun 4

Tosya OSB’de, yatırım tamamlanmadan tapuların alınamaması banka işlemlerinde sorun olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Tosya OSB’de yatırıma başlayan işletme bankadan gerekli krediyi alabilmesi için öz malı olan tesis ve gayrimenkulünü teminat gösterebilmesi açısından tapularının verilmesi veya tapu tahsis belgelerinin bankaların kabul edeceğine dair düzenleme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK)

38 - KAYSERİ

İllerde Yaşam Endeksi: 42.

Teşvik Bölgesi: 2

Nüfus (TÜİK - 2015)	1.341.056	Türkiye'de 15.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	1.605	12.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	29.346	12.
İstihdam (SGK - 2015)	221.581	13.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	44.981	17.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 20,3	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	1.042	11.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	1.583.302 \$	12.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	1.471.654 \$	12.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	28	7.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (Gib - 2015)	9.545	12.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (Gib - 2015)	29.946	12.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 157	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	16.608 TL	13.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,3	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	3.196 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015) / aklı	11.777 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	50.846 TL	11.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 3,4	TR ort: % 4,0

KAYSERİ TO - KAYSERİ SO - KAYSERİ TB - BÜNYAN TO - DEVELİ TO - YAHYALI TO

38 KAYSERİ

Kayseri’deki 6 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Şaban ÜNLÜ

Kayseri Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Havaalanının genişletilerek gerçek anlamda uluslararası niteliğe kavuşturulması
- Kayseri-Ankara Yüksek Hızlı Tren bağlantısının bir an önce gerçekleştirilmesi
- Kayseri-Mersin demiryolu konteyner ve yük taşımacılığı sisteminin rehabilitasyonu
- Kayseri-Samsun demiryolu hattının iyileştirilmesi
- Lojistik Köyün bir an önce devreye girmesi
- Kapadokya Bölgesine yönelik turizm politikalarının Kayseri’yi de kapsamı
- Kapadokya’yı Antalya’ya bağlayacak olan Yüksek Hızlı Tren hattının projelendirilmesi
- IPARD desteklerinden Kayseri’nin de yararlandırılması

KAYSERİ TİCARET ODASI

Sorun 1

Kayseri ilinin ulaştırma ve lojistik altyapısının potansiyel kapasiteyi taşıyamaması.

Çözüm Önerisi

Kayseri Havaalanının uluslararası bir niteliğe kavuşturulması, Ankara-Yozgat-Sivas yüksek hızlı tren hattı (Yerköy-Kayseri bağlantısı) ve Üçüncü ve Dördüncü Beş yıllık Dönem (2024-2035) programına alınmış olan Konya-Aksaray-Nevşehir-Kayseri yüksek hızlı tren hattının planlanandan daha kısa sürede tamamlanması sağlanmalıdır. Yurtdışına mal sevkiyatında Kayseri-Mersin demiryolu taşımacılık hattına ilave olarak Kayseri-Samsun hattının da programa alınması ve hâlihazırda yüksek bulunan taşımacılık maliyetlerinin gerekirse sübvansede edilerek maliyetlerinin düşürülmesi, Kayseri'nin mevcut bölünmüş karayollarının otoyollara bağlanması rekabet gücümüzün artmasına katkı sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Kayseri'nin turizm altyapısının ve potansiyelinin yeterince geliştirilememiş ve tanıtılmamış olması.

Çözüm Önerisi

Kapadokya'ya yönelik turizm politikası sadece Nevşehir il sınırları içinde dar bir bölgeye değil, Kayseri'yi de kapsayan daha geniş doğa, kültür, tarih ve sağlık turizmüne yönelik olmalıdır. Erciyes ve Aladağları birlikte ele alan bir turizm destinasyonu planlanmalı ve yöre halkının ve esnafın yaratılan gelirden daha fazla pay almasını sağlayacak turizm politikaları uygulanmalıdır. Büyük bir üniversite şehri olma yolunda hızla ilerleyen il merkezinde uluslararası standartlarda konaklama, restoran ve kongre merkezlerinin inşası daha fazla teşvik edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 3

Kayseri’de sağlanan teşviklerin daha etkin hale getirilmesi ve artırılması.

Çözüm Önerisi

İmalat sanayii işletmelerine verilen teşviklerin Kayseri Merkez için 3. derece, ilçelerde ve organize sanayi bölgelerinde faaliyet göstermeleri halinde 5. derece olarak değerlendirilmesi, mevcut işletmelerin de bundan faydalanabilmesi sağlanmalıdır. Teşvik Belgeli Yatırımlarda yerli makine teçhizat kullanan girişimciler yerli harcama oranları kadar kısmı için de bir alt bölge yatırım teşviklerinden yararlandırılmalıdır. Tarım ve hayvancılık sektörüne yönelik Kayserinin IPARD desteklerinden yararlandırılması ya da Tarım Bakanlığı Desteklerinin IPARD düzeylerine çıkarılması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

KAYSERİ SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Ulaşım bağlantıları ihtiyacı: Otoban bağlantısı ihtiyacı. İstanbul dışındaki şehirlere uçuş ihtiyacı, Kayseri havalimanının kapasitesinin yetersizliği, Hava gümrüğünün olmaması. Kayseri - Mersin arasında çift hatlı hızlı yolcu ve yük taşımacılığı ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

Kayseri’nin Niğde Otobanına ve Ankara’ya otobanla bağlanması, Sivas, Kahramanmaraş gibi şehirlere otoyol bağlantılarının geliştirilmesi sağlamalıdır. İstanbul dışındaki şehirlere sübvansiyonlu havayolu bağlantıları ihdası, Kayseri havalimanının kapasitesinin artırılması ve buraya Hava Gümrüğü’nün kurulması gereklidir. Kayseri-Mersin Demiryolu bağlantısının çift hatta çıkarılması hızlı şekilde yolcu-yük taşımacılığına uygun yapılması, Konteyner taşımacılığının Karayoluyla rekabet edebilir şekilde fiyatlandırılması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Kayseri'nin teşvikte 2. Bölgede olması ve teşvik mevzuatlarındaki uyumsuzluk.

Çözüm Önerisi

Kayseri en az 3. teşvik bölgesine çıkarılmalıdır. 29.04.2014 tarih ve 28986 sayılı Resmi Gazete' yayımlanmış olan Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın "Teknolojik Ürün Yatırım Destek Programı Hakkında Yönetmelik" madde 16 hükmü ile 19.02.2012 tarih ve 28328 sayılı Resmi Gazetede ki 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 29. maddesi hükmü yatırımcılar lehine yeniden düzenlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Ar-Ge çalışmalarına bakış açısının tamamen olmayan bir ürünü geliştirmek üzerine kurgulanmış olması. Proses gereği birbirleriyle bağımlı olan birimlerdeki üretime destek olan diğer beyaz yaka personelin Ar-Ge Merkezleri için çalışan kişi sayısına dahil edilmemesi.

Çözüm Önerisi

Daha hızlı katma değer üretecek ürün geliştirme, yerli ve yabancı tasarım faaliyetleri de destek kapsamına alınmalıdır. Ar-Ge Merkezleri için 30'a düşürülen çalışan sayısına üretim prosesi gereği birbirine bağlı olan üretim bölümlerinde bu konuya destek olan diğer beyaz yaka personel sayısı da dahil edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 4

İmalat sanayisinde hem beyaz yaka hem mavi yakanın çalışma isteklerinin azalması, üniversite bölüm seçmelerinde ana mühendislik branşlarına fen bilimlerine talebin giderek azalması.

Çözüm Önerisi

İmalat sanayisinde çalışanlara ilave destekler, avantajlar getirilmelidir. Örneğin çalışandan yapılan keseneklerin vergilerin veya primlerin daha az olması, daha yüksek ücret ödenmesi gibi.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 5

Vergi sorunları: Vergisini zamanında ödeyen mükelleflerin teşvik edilmemesi. Damga vergisinin girişimcilerin önünde engel oluşturması. Sektör Dışı Maliyetlerin çok olması. Taksitli satışlarda KDV ödeme zamanı, peşin vergi ödemesi.

Çözüm Önerisi

Zaman zaman vergi afları çıkmakta ve bu durumda vergisini zamanında ödemiş olanlar bir nevi cezalandırılmış hissetmektedirler. Vergisin zamanında ödeyen mükellefler için yılsonunda bir iskonto oranı belirlenerek takip eden yıldaki tahakkuk eden vergisinden düşülebilir. Kayıt dışılığa neden olan girişimcilerin önünde maliyet unsuru olan Damga Vergisi uygulamasında yeni düzenlemeye gidilmelidir. İmalat sanayisinin maruz kaldığı tüm sektör dışı (belge bedelleri, kurum, kuruluş aidatlar, harçlar gibi) maliyet unsurları gözden geçirilmelidir. İsteğe bağlı olarak Şirket kredi kartları ile tüm vergilerin taksitli olarak bir sonraki beyan dönemine kadar ödeme imkânı getirilmesi

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

KAYSERİ TİCARET BORSASI

Sorun 1

Kayseri ilinin IPARD hibe programından yararlanamıyor olması tarım ve hayvancılık alanında yatırımları durma noktasına getirmiştir.

Çözüm Önerisi

Kırsal kalkınma yatırım destek programlarının miktarının IPARD düzeyine ve yararlanıcılarının sayısının artırılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Kayseri ili Develi ve Tomarza ilçelerinde üretilen kuruyemişlik kabak çekirdeği ülke ihtiyacının yaklaşık %80'ini karşılamaktadır. Kabak çekirdeğinin üretici bazda desteklenmemesi üretim safhasında kayıt dışılığı sebep oluyor.

Çözüm Önerisi

Kabak Çekirdeğine üretici bazında destek verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Müstahsil Makbuz ile alım yapan firmaların müstahsilin sosyal güvenlik kurumunun da %2 BAĞ-KUR kesintisi yapılması zorunluluğu ticareti olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Müstahsillerin sosyal güvenlik kurumuna olan borçlarını destekleme ödemelerinin yapıldığı esnada banka tarafından kesinti yapılarak ödenmesi.

İlgili Kurumlar

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (SGK), Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

BÜNYAN TİCARET ODASI

Sorun 1

İlçenin sürekli göç vermesi.

Çözüm Önerisi

Bölgemizde yeni kaynakların bulunmaması ve istihdamın sağlanamaması sebebiyle sürekli göç söz konusu olmaktadır. İlçemizde devlet üniversitesi veya üniversiteye bağlı fakülte birimlerinden birinin konuşlandırılması göçü etkileyeceği gibi ekonomik anlamda da gelişimi sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

Sorun 2

Hayvancılıkta avans sistemi ve kalitesiz yem.

Çözüm Önerisi

Avans sisteminin üreticinin süttten elde ettiği gelirleri azaltması, kalitesiz yemlerin özellikle kış aylarında süt üretimini düşürmesi ve verimsiz hayvan ırklarının yaygınlığı nedeniyle istenen katma değer yaratılamamaktadır. Kaliteli yemlerin sübvansiyonu sağlandığı ulusal politika belirlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Tarımda kullanılan mazottaki vergi yükü ve elektrik ödeme süreleri.

Çözüm Önerisi

Tarımda kullanılan mazotta ÖTV'nin etkisini azaltacak kadar akaryakıt desteği sağlanmalı, tarımda kullanılan elektrik bedelinin vadeli veya hasat sonunda ödenmesi sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 4

Sanayi üretiminde SGK prim ve elektrik enerjisi yükü.

Çözüm Önerisi

Sanayide istihdam edilen personelin SGK prim yükü diğer iş kollarına göre düşük olmalı, enerji maliyetleri daha da düşürülmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 5

Tekstil sektöründe ithalatın giderek artması.

Çözüm Önerisi

Tekstil sektöründe artan ithalatın önüne geçilmesi için ek vergiler uygulanmalı, bu ek vergiler özellikle ithalatın artış gösterdiği az gelişmiş ülkelere de uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

DEVELİ TİCARET ODASI

Sorun 1

Develi’de mevcut Küçük Sanayi Sitesi, şehir içinde kalarak daralmıştır. Meskun mahal içerisinde bulunduğu için çıkış yönü aramaktadır.

Çözüm Önerisi

Develi’de mevcut, küçük sanayi sitesi yapı kooperatifi, amacına uygun bir yer aramakta, ancak uygun yer bulma konusu yaşamaktadır. Yer bulma ve sanayi sitesi yapımı konusu uzadıkça üyelerinde hevesi kırılmakta ve kooperatif atıl hale gelmektedir. Oda olarak daha önce 2 defa kooperatif kurulmasına öncülük ederek girişimlerde bulunmamıza rağmen konu çözülememiştir. Konunun bakanlıklar eliyle, uygun bir yer tahsisi yapılarak Develi’ye yakışır bir Küçük Sanayi Sitesi yapılarak çözülmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 2

Develi’nin kalkınması için Organize Sanayi Bölgesi yapılmasına ihtiyaç vardır.

Çözüm Önerisi

Kayseri’de mevcut 4 organize sanayi bölgesi bulunmaktadır. Bütün organize sanayi bölgeleri ulaşım ve tedarik gerekçeleri ile İl merkezine yakın tutularak yapılmaktadır. Develi’de mevcut STK’lar ve Kent yöneticilerimizle yaptığımız bütün girişimlerimiz atıl kalmıştır. Develi’nin hızla kalkınması için, Organize Sanayi Bölgesi yapılmasına ihtiyaç vardır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

İstihdam üzerindeki SGK prim ve vergi yükünün fazla olması.

Çözüm Önerisi

Sorun sadece ilçemizin değil, ülkemizin genel sorunlarından birisidir. Asgari ücret üzerinde işçi istihdamında, vergi ve SGK yükü nedeniyle personel giderlerini azaltamayan işletmeler, kayıt dışı istihdam yapan işletmeler ile rekabet sorunu yaşamaktadırlar. Belirli bir sayının üzerinde işçi istihdam eden işletmelere vergi ve SGK prim iadesi veya indirimi yolu ile bu işletmeler desteklenmelidir.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 4

Nitelikli eleman yetiştirilmesi.

Çözüm Önerisi

Hemen her meslek dalında ve her konuda nitelikli eleman bulmak ve bunları işyerinde tutmak her geçen gün zorlaşmaktadır. Çeşitli girişimlerle, nitelikli eleman yetiştirilmesi konularında girişimlerde bulunulsa da, istenilen performans yakalanamamaktadır. İş başı eğitimin desteklendiği gibi, çalışan elemanın da belli bir süre desteklenmesi ve bunların da, profesyonel eğitim kurumlarından alacakları eğitimlerin bir kısmının devletçe karşılanması ve teşvik edilmesi, belli bir sayı üzerinde kalifiye eleman yetiştirmek üzere kurs açan firmalara yönelik kolaylaştırıcı yöntemler uygulanması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 5

Hayvancılık sektöründe girdi maliyetleri ve tarımsal desteklerin yetersizliğinden kaynaklanan sorunlar.

Çözüm Önerisi

Develi’de son 15 yılda Hayvancılık Sektöründeki atılımlarla yerel işletmeler çoğalmaktadır. İşletmelerimiz hayvancılık teşviklerinden yeterince yararlanamamaktadırlar. Hayvancılık için verilen teşvikler yeniden düzenlenerek arttırılmalı, et ve süt üreten işletmelere uygulanan teşvik sistemi bölgeler bazında düzenlenmeli, Hayvancılığın gelişimi için anaç sığır desteği daha da arttırılmalıdır. Develi’de hayvancılık konusundaki atılımları desteklemek ve daha hızlı gelişmesini sağlamak için Hayvancılık Organize sanayi ilçemizde tesis edilmeli, birbirlerini destekleyen sektörler olarak, Et ve Süt Kurumuna bağlı bir kombinanın kurulması ilçemiz ve bölge açısından gereklidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

YAHYALI TİCARET ODASI**Sorun 1**

Başbakanlık 2012/15 sayılı Genelgesi madencilik faaliyetlerini olumsuz etkilemektedir. Genelge uygulaması izin sürelerini ruhsat iptallerine sebep olacak kadar uzatmaktadır.

Çözüm Önerisi

Genelge uygulamasından madencilik faaliyetleri muaf tutulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Başbakanlık

Sorun 2

Yenilenebilir enerji kaynaklarından elde edilen gelirlerin hiç olmazsa %1'i ilgili belediyelerin hesaplarına aktarılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Enerji üretim tesislerin kurulumu, enerjinin üretimi ve aktarılması sırasında doğan çevreye radyasyon yayılmaktadır. Bu olumsuz etkilerini bertaraf etmek amacıyla altyapı ve sosyal amaçlı giderlerde kullanılmak üzere gelirinin %1'i belediye hesaplarına aktarılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 3

Yeni Teşvik Sistemi ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

İlçe bazlı teşvik uygulamasına geçilmelidir. Mevcut uygulamada bazı ilçelerin yatırım alması imkânsız hale getirilmiştir. Örneğin Yahyalı ilçesi 2. bölge içindedir. Çok yakınıımızdaki komşu Niğde ilimiz ise 5. bölgede değerlendirilmektedir. Bu durumda Yahyalı ilçesine yatırım gelmesi mümkün değildir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Ülkemizdeki elma üretimi, tüketimin üzerindedir. Bu nedenle elma ihracatı desteklenmelidir.

Çözüm Önerisi

Tarım ürünlerine yapılan desteklemelerde elma mutlaka bu kapsamda değerlendirilmeli ve elma ihracatına teşvik verilmeli ve sürekli hale getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

Kalifiye eleman açığı.

Çözüm Önerisi

Mesleki ve teknik eğitime özel önem verilerek okullardan mesleklere yönlendirilmiş, kısmen uzmanlaştırılmış, eğitilmiş insan yetiştirilmesine çalışılmalıdır. Meslek liselerinden üniversite tercihlerinde lisede okuduğu alan ile ilgili tercihlerde öncelik verilecek sistem geliştirilmeli ve ek puan uygulamasına geçilmelidir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı

39 - KIRKLARELİ

İllerde Yaşam Endeksi: 32.

Teşvik Bölgesi: 2

Nüfus (TÜİK - 2015)	346.973	Türkiye'de 53.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	357	39.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	7.891	38.
İstihdam (SGK - 2015)	66.686	36.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	20.787	29.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 31,2	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	59	52.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	506.583 \$	24.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	122.454 \$	37.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)	1	49.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	1.871	50.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	8.439	39.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 135	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	3.760 TL	40.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,1	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	9.785 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	10.723 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	8.619 TL	42.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 3,6	TR ort: % 4,0

39 KIRKLARELİ

Kırklareli’ndeki 6 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Turhan ALTINTEL

Kırklareli Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Dereköy Gümrük Kapısının TIR trafiğine açılması
- Alpulu Şeker Fabrikasının faaliyete geçirilmesi
- Teşvik kanununun yeniden yapılandırılması
- Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunun Kırklareli’nde kurulması
- Kırklareli’nde kapalı devre sulama sistemine geçilmesi
- Arazi toplulaştırma çalışmalarının hızlandırılması

KIRKLARELİ TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Kırklareli Dereköy Gümrük Kapısının tır trafiğine açılması ve modernize edilmesi. Dereköy Gümrük Kapısının tır trafiğine kapalı olması, Kırklareli ekonomisini ve bölgedeki sanayi, ticari kuruluşların dış ticaretini olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Bulgaristan makamları ile görüşülüp Kırklareli Dereköy Gümrük Kapısının iki ülke tarafından tır trafiğine açılmasının sağlanması gerekmektedir. Türkiye tarafının bu konuda hazır olduğu Gümrük ve Ticaret Bakanlığımız tarafından ifade edilmektedir. Kırklareli Özel İdaresi imkânları ile sahada fiziki iyileştirme sağlanmıştır. Kapının tır trafiğine, mevcut haliyle en azından başlangıçta Bulgaristan ile Türkiye arasında yapılan dış ticaret için açılması konusunda Bulgar makamlarının ikna edilmesi gerekmektedir. İlk etapta Türkiye-Bulgaristan arasındaki kapının dış ticarete açılması ve akabinde modernize edilmesi Kırklareli Ticaret ve Sanayisi için çok önemlidir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

Bölgedeki buğday üretiminde tohum çeşitlerinin fazla olması.

Çözüm Önerisi

Toprak yapısı ve iklim şartları gözetilerek Kırklareli için en uygun buğday tohumu çeşitlerinin belirlenerek tohum çeşitliliğinin azaltılması.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Kırklareli'nin mevcut turizm potansiyelinin yeterince kullanılmaması ve turizm gelirlerinin yeterli düzeyde olmaması.

Çözüm Önerisi

Kırklareli'nin Karadeniz sahili, İğneada, Kıyıköy, Istranca bölgesi ve Longoz Ormanlarının turizm teşvik bölgesi kapsamına alınması.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 4

Kırklareli'ndeki demiryolu altyapısının yetersizliği.

Çözüm Önerisi

Halkalı-Edirne hızlı tren projesinin gerçekleşmesi ve Kırklareli'ndeki organize Sanayi bölgelerine demiryolu yük taşımacılığı hatlarının bağlanması.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü (TCDD)

KIRKLARELİ TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Tarıma Dayalı Sanayi ve Depolama

Çözüm Önerisi

Tarıma Dayalı Sanayi ve Bu Sanayi Ürünlerinin İhracatında Kullanılabilmek için Gerekli Teşvik ve Kredilerin Yapılması

İlgili Kurumlar

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM), Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)

Sorun 2

Gümrük Kapısı

Çözüm Önerisi

Dereköy Gümrük Kapısının Tır trafiğine açılarak iç gümrük işlemlerinin İlimizde yapılması

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Tarıma Dayalı Sanayi ve Depolama

Çözüm Önerisi

Soğuk hava depoları vb., Lisanslı depoların kurulumu için gerekli düzenleme ve kredilendirmelerin yapılması

İlgili Kurumlar

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK), Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü (TMO)

Sorun 4

Çevre

Çözüm Önerisi

Trakya'ya çok fazla göç olması sebebiyle, içme sularımız, yeraltı ve akarsularımız, tarım arazilerimiz ve ormanlarımızın korunması için gerekli kanun ve işlemlerin yapılması

İlgili Kurumlar

Orman Genel Müdürlüğü, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 5

İnşaat ve Yeni İmar

Çözüm Önerisi

Kırklareli Kenti bir deprem bölgesi olmadığından dolayı kat yüksekliklerinin az tutulması ve bu kat yüksekliklerinin arttırılması gerekmektedir. Aynı zamanda yollarımızın ve kaldırımlarımızın geniş tutulmasını yeni imar alanlarının açılarak yapılacak alanlarda yolların kaldırımların geniş tutularak rahat yaşanılabilir bir kent haline getirilmesini istiyoruz.

İlgili Kurumlar

Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ), Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

BABAESKİ TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Dereköy Gümrük Kapısının tır trafiğine açılması ve modernize edilmesi.

Çözüm Önerisi

Bakanlığımız ve GTİ anlaşma sağlayarak ilk önce kapının modernize edilmesi.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

Kırklareli ilinin Turizm Potansiyelinin yeterince kullanılmaması

Çözüm Önerisi

İlimizin turizm teşvik bölgesine alınması

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 3

Demiryolu Taşımacılığı

Çözüm Önerisi

Halkalı - Edirne hızlı tren projesinin gerçekleşmesi

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü (TCDD)

Sorun 4

Buğday ve Ayçiçeği tohum çeşitliliği

Çözüm Önerisi

Toprak türüne, iklim şartlarına en uygun tohumun belirlenmesi ve çeşitliliğin azaltılması

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

BABAESKİ TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Yatırım Teşvik Sisteminde 2.Bölge yer almaktayız. Yatırım Teşvik Sistemindeki yerimizin 3 veya 4 Bölge olarak değiştirilmesi. Kırklareli Sanayi Bölgesi değildir.

Çözüm Önerisi

Yatırım Teşvik Sistemindeki 2.Bölge olan Gelişmiş Bölgede yer aldığımız için Yatırımcılar Bölgemize yatırım yapmıyorlar. Kırklareli'nin 2. bölge yer almamız yanlıştır. Kırklareli Sanayi Bölgesi olmadığı için Yatırım Teşvik Sisteminde 3 veya 4 Bölgede yer almamız gerekmektedir. Kırklareli Bölgesi Yatırım Teşvik Sisteminde 3 veya 4 Bölgede yer alırsa Yatırımcıların SGK ve Vergi Sisteminden fayda sağlayacağından dolayı Bölgemize daha fazla yatırım olacaktır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Bölgedeki Buğday üretim tohum çeşitlerinin fazla olması

Çözüm Önerisi

Toprak yapısı ve iklim şartları gözetilerek Kırklareli için en uygun Buğday Tohumu çeşitlerinin belirlenerek tohum çeşitliliğinin azaltılması

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Kırklareli'ndeki demiryolu alt yapısının yetersizliği

Çözüm Önerisi

Halkalı Edirne hızlı tren projesinin gerçekleştirilmesi ve Kırklareli'ndeki Organize Sanayi Bölgelerine Demiryolu yük taşımacılığı hatlarının bağlanması

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü (TCDD)

Sorun 4

Tarım ve Hayvancılık

Çözüm Önerisi

Arazi Tapulaştırılmasının yapılarak ve bitki paternleri belirlenerek daha karlı ve kaliteli üretim yapılabilir

İlgili Kurumlar

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM)

Sorun 5

İşsizlik ve Beyin Göçü

Çözüm Önerisi

Yetişmiş İnsan Gücümüzü Tarım ve Tarıma dayalı Sanayi ve Bu Sanayi Ürünlerinin İhracatında kullanabilmek için gerekli teşvik ve kredilendirmenin yapılması

İlgili Kurumlar

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK), Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

LÜLEBURGAZ TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Organize Sanayi Bölgeleri arıtma sistemi maliyetlerinin yüksek olması

Çözüm Önerisi

İlçenizde 2 adet ıslah aşamasında bulunan Organize sanayi bölgesi yer almaktadır. Kuruluş aşamasında sanayicinin kullanımı için planlanan arıtma sistemlerinin maliyetlerinin çok yüksek olduğu ve bölge içerisinde kalan sanayiciler yüksek maliyetlerle karşı karşıya kalmakta olduğu gözlemlenmiş ve bu konuda sanayi bakanlığımızın Organize Sanayi Bölgelerinde kurulacak olan arıtma sistemlerine dahil olacak sanayicilere destek ve teşviklerle maliyetler hafifletilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Trakya Lojistik Ağı'nın yetersiz olması

Çözüm Önerisi

Trakya bölgesi Türkiye'nin Avrupa'ya açılan kapısı olması, geçiş yolları üzerindeki coğrafi üstünlüğü, limanları, havaalanı, sınır kapıları ve gelişmiş karayolu ağına ilave olarak yapılacak yüksek hızlı trenin lojistik alanında stratejik bir konuma sahip olacak. Asyaport Limanının (Türkiye'nin en büyük Konteynır limanı) faaliyete geçmesi ile gelecek dönemde bölgenin bulunduğu akslar üzerinde ulusal ve uluslararası yük ve insan taşımacılığının artacağı düşünülürse planlı bir lojistik yönetiminin gerekli olduğu ortaya çıkmaktadır. Trakya'nın lojistik merkez oluşumlarının desteklenmesi ve işbirliğinin artırılması konusunda gerekli desteklerin sağlanması önemlidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Girişimciliğin bölgemizde yeteri kadar olmaması

Çözüm Önerisi

Son yıllarda yapılan çalışmalara göre Trakya Bölgesi'ndeki girişimcilik potansiyeli ülke ortalamalarının altında kalmaktadır. Hâlbuki girişimciliğin artırılması Bölgedeki istihdam, refah düzeyi ve yaşam kalitesi üzerinde olumlu etkiler yaratacaktır. Trakya Bölgesindeki toprakların büyük bir çoğunluğu tarıma elverişli arazilerden oluşması diğer bölgeler dikkate alındığında tarım alanında eşsiz bir potansiyele sahip olduğunu göstermektedir. Tarım ve Sanayi alanında Fon ve hibe kaynaklarının artırılması, yenilik odaklı girişimcilere öncelik verilmesi, bölgesel kuluçka merkezlerinin oluşturulması bölgedeki girişimciliği arttırmasında önemli etkisi olacağı düşünülmektedir.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)

LÜLEBURGAZ TİCARET BORSASI

Sorun 1

Tarım Alanlarının azalması.

Çözüm Önerisi

Teknoloji ile birlikte gelen sanayileşme Ülkemizin kalkınmasını gözle görülebilir şekilde arttırdığını bilmekteyiz. Sanayileşmeyi yapılandırırken tarım alanlarının kullanılması, ekilebilir arazilerimizi yok etmektedir. Coğrafi konumu göz önüne alarak, verimli arazilerimizi yok etmeyecek alanlara sanayileşmemizi yaparsak, tarım sektörü de etkilenmemiş arazilerimizi yok etmeyecek alanlara sanayileşmemizi yaparsak, tarım sektörü de etkilenmemiş olur.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Ticaret Borsası Kotasyonlarının Bölgesel olarak düzenlenmesi.

Çözüm Önerisi

Ticaret Borsalarımızda her bir borsanın kendine ait bir işlem kotasyonunun olduğu malumdur. İl ve İlçe sınırlarının yakın olan bölgelerimizde, Borsaların kotasyonlarındaki değişiklikler nedeniyle sorunlar yaşanmaktadır. Oysaki her bölgenin aynı kotasyon listesi olsa, sonunun ortadan kalkacağı düşüncesindeyim.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

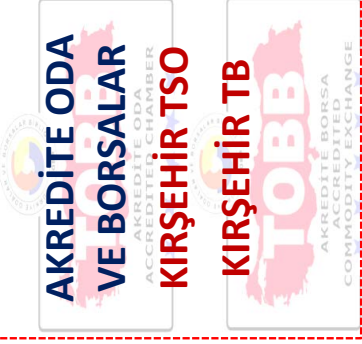

40 - KIRŞEHİR

İllerde Yaşam Endeksi: 28.

Teşvik Bölgesi: 4

Nüfus (TÜİK - 2015)	225.562	Türkiye'de 69.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	170	65.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	3.718	63.
İstihdam (SGK - 2015)	26.589	64.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	5.787	67.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 21,8	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	25	67.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	169.697 \$	45.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	192.480 \$	28.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	1	50.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (Gib - 2015)	951	67.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (Gib - 2015)	3.530	67.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 139	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	2.219 TL	59.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 1,8	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	8.119 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	9.449 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	3.286 TL	64.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 14,3	TR ort: % 4,0

40 KIRŞEHİR

Kırşehir'deki 4 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Selahattin EKİCİOĞLU

Kırşehir Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Kırşehir'in IPARD kapsamına alınması
- Yamula Barajı projesinin faaliyete geçirilmesi ve sulu tarımın artırılması
- Glikoz kotalarının artırılması sorunu
- Besicilik sektörüne ilişkin kapsamlı teşviklerin sağlanması
- İthal besi hayvan izninin ESK'nın yanında büyük çiftliklerine de verilmesi
- OSB'nin de içinden geçecek bir demiryolu bağlantısının sağlanması
- Teşvik sisteminin revizyonu

KIRŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Kırşehir’de OSB’ler etkin olarak kullanılmamakta olup, 1999’dan bu yana geliştirilebilmesi için çaba gösterilen Kaman OSB’de henüz önemli bir ilerleme kaydedilememiştir.

Çözüm Önerisi

Kırşehir OSB’ye ilişkin teşviklerin artırılarak (Kırşehir OSB’nin 4. Bölgeden 5. Bölgeye alınması gibi), özellikle bu bölgedeki atıl parsellerin üretime geçirilmesine yönelik çalışmaların hızlandırılması gerekmektedir. Kaman OSB’ye yönelik çalışmaların hızlandırılması ve bölgenin hızlı bir biçimde faaliyete geçirilmesi de oldukça önemlidir. Ayrıca, Kırşehir OSB’nin Kaman OSB’den ayrı olarak ele alınması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Kırşehir’in herhangi bir demiryolu ulaşım ağında yer almaması nedeniyle, özellikle taşımacılık ve bununla ilişkili hammadde girdilerinin yüksekliği ildeki firmaları sıkıntıya sokmaktadır. Bu durum, il dışına satış yapan firmaların maliyetlerini de doğrudan etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Kırşehir’e, Organize Sanayi Bölgesi’nin de bağlanacağı şekilde demiryolu bağlantısının kurulması gerekmektedir. Bu çerçevede alternatif çözüm yollarından biri, yapılması planlanan hızlı tren hattının Antalya-Kapadokya ayağının inşasının hızlandırılması, hattın Kırşehir’i de içine alacak şekilde Kayseri’ye kadar uzatılmasının sağlanmasıdır. Diğer bir alternatif ise, Konya-Aksaray-Nevşehir-Kayseri yüksek hızlı tren hattının yapımının öne alınarak, Kırşehir’in bu rotaya dâhil edilmesidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Kırşehir İli, Aksaray, Nevşehir ve Yozgat gibi çevre illerin dâhil edilip, kendisinin edilmediği IPARD Kırsal Kalkınma Hibe Destekleri Programı'na dâhil edilmelidir.

Çözüm Önerisi

IPARD desteklerine ilişkin iller bazındaki değerlendirme ve seçim ölçütleri yeniden gözden geçirilmeli ve aynı bölgede olup da IPARD kapsamına alınmayan illerin bu çerçevede yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir. Kırşehir, tarımsal açıdan benzer karakteristiklere sahip komşu illerin dâhil edildiği IPARD desteklerine ivedilikle kavuşmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Kırşehir besi hayvanları bakımından yaklaşık %70 oranında dışa bağımlıdır. Besi sığırcılığının bu denli dışa bağımlı olması ülkemizde en fazla Kırşehir ilini etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Kırşehir ekonomisine önemli ölçüde katkı sağlayan besi sığırcılığını olumsuz etkileyebilecek her türlü iç ve dış faktörlerden korunmasının sağlanması amacıyla gerek Bakanlık, gerekse de sivil toplum örgütleri ve kalkınma ajansları işbirliği ile her türlü desteğin verilmesi bir zorunluluk olarak görülmektedir. Amaç; Kırşehir ilinin yalnızca et üretim merkezi değil aynı zamanda satış merkezi haline getirmek olmalıdır. Bu bağlamda, hayvansal üretimin ve özellikle de damızlık üretiminin teşvik edilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 5

Sulu tarım alanlarının artırılarak Kırşehir'e önemli miktarda katma değer yaratılması noktasında, Yamula Barajı Projesi (Kalaba Seyfe Pompaj Sulaması)'nin ivedilikle faaliyete geçirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Kırşehir, Kayseri, Nevşehir ve Yozgat illerinde, Kızılırmak nehrinin kuzey-kuzeybatı kısmında tarım alanları bulunmaktadır. Bunları mevcut su kaynakları ile sulamak mümkün değildir. Yöredeki en önemli su kaynağı Kızılırmak nehridir. Kızılırmak nehrinin sularının belirtilen alanlara ulaştırılması gerekmektedir. Söz konusu alanın sulanması Yamula Barajı Projesi ile sağlanacaktır. Kırşehir'de Mucur ve Boztepe İlçeleri, Malya Devlet Üretim Çiftliği ve çevre bölgeler bu proje ile sulu tarıma açılacaktır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı

KIRŞEHİR TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Kırşehir besi materyali bakımından yaklaşık %70 oranında dışa bağımlıdır. Besi sığırıcılığının bu denli dışa bağımlı olması ülkemizde en fazla Kırşehir ilini etkilemekte, ülkeler arasında sürekli değişen siyasi ilişkiler ve çıkacak salgın hastalıklar gibi nedenlerle ithalat durabilecektir.

Çözüm Önerisi

Bu durumda, yerli kaynaklarımızın iç piyasadaki et talebini karşılayamayacak olması nedeniyle Kırşehir'in besi sığırıcılığı önemli bir krizin eşiğine gelme riski bulunmaktadır. Bu nedenle Kırşehir ekonomisine en fazla katkı yapan besi sığırıcılığını olumsuz etkileyebilecek her türlü iç ve dış faktörlerden korunmasının sağlanması amacıyla gerek bakanlık, gerekse de sivil toplum örgütleri ve kalkınma ajansları işbirliği ile her türlü desteğin verilmesi bir zorunluluk olarak görülmektedir. Amaç Kırşehir ilinin yalnızca et üretim merkezi değil aynı zamanda satış merkezi haline getirmek olmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

İlimizde süt ve besi sığırı yetiştiriciliği için kaba yem açığı bulunmakta, hatta samanın dahi bulunmadığı zamanlar olmaktadır. Kırşehir ilinin kaliteli kaba yem potansiyelinin olmasına rağmen kaba yem üretimi yaygınlaşmamıştır.

Çözüm Önerisi

Bu sorunda sulanabilir arazilerin geleneksel tarım metotları yüzünden sulanmamasında etkisi büyüktür. Bu nedenle kaba yem başta olmak üzere yem bitkileri üretim alanlarının sulu tarımla artırılması gerekmektedir. İlimiz için kaliteli meraların olmayışı da önemli bir eksikliklerdir. Bu nedenle mera sorunun çözümünde mevcut meraların ıslah edilmesi, hatta yeni meraların oluşturulması, mera özelliğini yitirmemiş mera alanlarının sadece hayvancılık amaçlı kullanımına yönelik çalışmaların yapılması, mera alanlarının amaç dışı kullanılmasının önlenmesi ve bu meralarda münavebeli otlatma sisteminin yaygınlaştırılmasının sağlanması en önemli adımlardır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

İlimiz için en önemli problemlerin başında salgın hastalıklar gelmektedir. Başta Şap ve Brucella olmak üzere birçok hastalık Kırşehir hayvancılığına ekonomik olarak önemli darbeler vermektedir. Unutulmamalıdır ki en iyi tedavi korumadır.

Çözüm Önerisi

Bu amaçlar hayvanların zamanında aşılması, dengeli besleme ve iyi sürü yönetimi hastalıklar ile mücadelede oldukça önemlidir. Aynı zamanda ilimizin bu gibi hastalıklardan korumak amacıyla karantina merkezleri oluşturulmalı, ilimize gelen hayvanlar bu karantina merkezlerinde karantina süresi sonunda ancak üreticilere dağıtılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

İlimiz, IPARD proje desteklerinden çiftçiler ve özellikle besi çiftlikleri yararlanamamaktadırlar. Bu nedenle ilimiz çiftçilerinin ve özellikle besi çiftliklerinin yararlanması için girişimlerde bulunulmalıdır.

Çözüm Önerisi

Bu sorunun aşılmasında Kırşehir bankalarında bulunan mevduatların Kırşehir ilinin bu desteklerden yararlanmamasında en önemli neden olduğundan Kalkınma Bakanlığı yanında diğer ilgili bakanlıklarımızın da bu konuda bilgilendirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 5

Ülkemizin genel problemi olan yem fiyatlarının yüksekliği ve süt fiyatlarının düşüklüğü ilimiz için de önemli bir problemdir.

Çözüm Önerisi

Bu nedenle üreticilerimiz yem fiyatların yüksekliği başta olmak üzere özellikle süt fiyatlarında yaşanan dalgalanmalar ve pazarlamada yaşanan problemler nedeniyle de istedikleri kâr marjını yakalayamamakta, hatta dönem dönem zarar edebilmektedirler. Unutulmamaktadır ki et fiyatlarının yüksekliğinin temel nedeni süt sığırcılığında yaşanan problemdir. Özellikle 2008-2009 yıllarında bir milyondan fazla dişi hayvanın bu nedenlerden dolayı kesime gönderilmiş olması et hayvanı sıkıntısını da beraberinde getirmiş ve et fiyatları hızla yükselmiştir. Bu problem ancak ve ancak kısa ve uzun vadeli olmak üzere uygulanacak doğru tarım politikaları ile aşılabılır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

KAMAN TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Organize Sanayi Bölgemiz için yatırımcı beklenmektedir.

Çözüm Önerisi

Yatırımcılara arsa tahsisi yapılmalı ve teşvikler artırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Kaman çevre yolunun tamamlanması.

Çözüm Önerisi

Çevre yolu çalışmaları hızlandırılarak bitirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

MUCUR TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Kırşehir'in herhangi bir demiryolu ulaşım ağında yer almaması nedeniyle, özellikle taşımacılık ve bununla ilişkili hammadde girdilerinin yüksekliği ildeki firmaları sıkıntıya sokmaktadır. Bu durum, il dışına satış yapan firmaların maliyetlerini de doğrudan etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Kırşehir'e, Organize Sanayi Bölgesi'nin de içinden geçecek şekilde demiryolu bağlantısının kurulması gerekmektedir. Bu çerçevede alternatif çözüm yollarından biri, yapılması planlanan hızlı tren hattının Antalya-Kapadokya ayağının inşasının hızlandırılması, hattın Kırşehir'i de içine alacak şekilde Kayseri'ye kadar uzatılmasının sağlanmasıdır. Diğer bir alternatif ise, Konya-Aksaray-Nevşehir-Kayseri yüksek hızlı tren hattının yapımının öne alınarak, Kırşehir'in bu rotaya dâhil edilmesidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Kırşehir’de OSB’ler etkin değildir. 1999’dan bu yana kurulması için çaba gösterilen Kaman OSB’de henüz ilerleme kaydedilememiştir. Kırşehir OSB’deki bir diğer sorun, elektrik dağıtım şirketi MEDAŞ’ın yeterli altyapı çalışması yapmaması ve enerji akım düzensizliklerinin görülmesidir.

Çözüm Önerisi

Organize sanayi bölgelerine ilişkin teşviklerin artırılarak, özellikle bu bölgelerdeki atıl parsellerin üretime geçirilmesine yönelik çalışmaların hızlandırılması gerekmektedir. Kaman OSB’ne yönelik çalışmaların hızlandırılması ve bölgenin hızlı bir biçimde faaliyete geçirilmesi de oldukça önemlidir. Kırşehir OSB’nde MEDAŞ’a yatırım yapma şartı konulmalı ve ilgili kamu kurumlarının bu yatırımları düzenli olarak denetlemesi sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 3

Kırşehir, tarımsal üretim boyutunda önemli benzerlikler gösterdiği Aksaray, Nevşehir ve Yozgat gibi çevre illerin dâhil edilip, kendisinin edilmediği IPARD Kırsal Kalkınma Hibe Destekleri Programı’na dâhil edilmelidir.

Çözüm Önerisi

IPARD desteklerine ilişkin iller bazındaki değerlendirme ve seçim ölçütleri yeniden gözden geçirilmeli ve aynı bölgede olup da IPARD kapsamına alınmayan illerin bu çerçevede yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir. Kırşehir, tarımsal açıdan benzer karakteristiklere sahip komşu illerin dâhil edildiği IPARD desteklerine kavuşmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Sulu tarım alanlarının artırılarak Kırşehir'e önemli miktarda katma değer yaratılması noktasında, Yamula Barajı Projesi (Kalaba Seyfe Pompaj Sulaması)'nin ivedilikle faaliyete geçirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Kırşehir, Kayseri, Nevşehir ve Yozgat illerinde, Kızılırmak nehrinin kuzey-kuzeybatı kısmında tarım alanları bulunmaktadır. Bunları mevcut su kaynakları ile sulamak mümkün değildir. Yöredeki en önemli su kaynağı Kızılırmak nehridir. Kızılırmak nehrinin sularının belirtilen alanlara ulaştırılması gerekmektedir. Söz konusu alanın sulanması Yamula Barajı Projesi ile sağlanacaktır. Kırşehir'de Mucur ve Boztepe İlçeleri, Malya Devlet Üretim Çiftliği ve çevre bölgeler bu proje ile sulu tarıma açılacaktır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Sorun 5

Kırşehir'deki 7 adet jeotermal alanın turizm başta olmak üzere ısıtma (sera, bina vb.), endüstriyel üretim (yiyecek kurutulması, kerestecilik, dericilik vb.) ve kimyasal madde üretimi (lityum, ağız su vb.) çerçevesinde kullanımına yönelik teşviklerin artırılması.

Çözüm Önerisi

Jeotermal yatırımlara (özellikle de turizm alanında) yönelik teşviklerin artırılması gerekmekte olup, bu bağlamda yatırım yapacaklara düşük maliyetli ve uzun vadeli kredi imkânları sağlanmalıdır. Ayrıca, jeotermal arazi tahsis sistemi yatırımcıların çıkarlarını koruyacak şekilde yeniden ele alınmalı ve gerekli kolaylaştırıcı yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

41 - KOCAELİ

İllerde Yaşam Endeksi: 23.

Teşvik Bölgesi: 1

Nüfus (TÜİK - 2015)	1.780.055	Türkiye'de 10.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	2.395	7.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	42.443	7.
İstihdam (SGK - 2015)	469.341	6.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	115.640	6.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 24,6	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	1.458	7.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	7.402.941 \$	4.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	8.439.894 \$	4.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (ISO - 2015)	65	4.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	15.970	6.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	44.538	7.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015) Korfaz	% 169	TR ort: % 123
Nakit Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	30.409 TL	7.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,1	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	10.382 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	16.646 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	174.505 TL	4.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 5,2	TR ort: % 4,0

41 KOCAELİ

Kocaeli’ndeki 4 Oda adına konuşacak il sözcüsü:

Ayhan ZEYTİNOĞLU

Kocaeli Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Firmaların gelir ve kurumlar vergilerini üretimini yaptıkları il içerisinde ödemeleri
- Yalova-İzmit Otoyolu Projesinin (Güney Otoyolu Projesi) hızlandırılarak, 2017’de ihale edilmesi
- Kuzeydeki limanların 3-4 yerde demiryolu bağlantısı ve Gebze, Çayırova ve Dilovası’ndaki 8 OSB’ye demiryolu ve Marmaray bağlantısı ile başta personel ve yük taşımacılığının sağlanması
- Kadıköy-Kartal metro hattının öncelikle Gebze’ye sonrasında, Kocaeli’ne kadar entegre bir sistem ile uzatılması
- Körfez ilçesinin 3’üncü Otoyola bağlanması
- Petrol dışı kimyasal ürünlerde yüksek teminat uygulanması
- Mesleki eğitimin nicelik ve nitelik bakımından rekabet ettiğimiz ülkeler seviyesine getirilmesi

KOCAELİ TİCARET ODASI

Sorun 1

Kocaeli yüzölçümü bakımından küçük olmasına rağmen m2'ye düşen insan sayısı bakımından en yoğun ikinci şehirdir. İlimizin, deprem görmüş yapı stokundan kurtulması gerekliliği göz önünde bulundurularak hazırlanmış şahsına münhasır bir kentsel dönüşüm modeli eksiktir.

Çözüm Önerisi

Sanayi, ticaret, lojistik, coğrafya ve doğal afet faktörü göz önünde bulundurularak kentsel dönüşümün işleyiş modeli revize edilmeli, Kentsel dönüşüm ile birlikte gerek mevcut yapı stoklarının dönüştürülmesi gerekse de yeni yapıların yapılmasında yayılma yerine yukarı doğru çıkma tercih edilmeli, Adanın tümü olma şartı aranmaksızın 1.500 m2 olan tüm araziler üzerinde % 30 oranında, eski yapılanma var ise dönüşümde artı 2 kat, eğer % 50 eski yapılanma varsa artı 3 kat izin verilmeli, Sosyal konut projeleri kamu tarafından finanse edilmek yerine özel sektöre hasılat paylaşımı, kat karşılığı veya yap-işlet-devret modeli ile verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ)

Sorun 2

Kocaeli konumu itibariyle üstün lojistik avantajlara sahip ancak önümüzdeki 2023 hedeflerine ulaşmak için gerekli altyapıya maalesef sahip değildir.

Çözüm Önerisi

Geçtiğimiz dönemlerde Doğu Marmara Kalkınma Ajansı (MARKA) projemiz olan Lojistik Merkez Kocaeli sonuç raporu ile aynı doğrultuda hükümetimiz tarafından yapılan açıklamada şehrin doğu ve batı çıkışına iki lojistik merkez kurulması öngörülmüştür. Bununla birlikte şehrin fazla göç alması ve transit geçiş yolu üzerinde bulunması hasebiyle yoğunlaşan trafiğin çözümü noktasında alternatif ulaşım yollarının oluşturulması gerekmektedir. Liman kenti olan ilimizin doğu ve batı çıkışlarına yapılacak lojistik merkezlere ulaşımında raylı sistemin kullanılması şehir içi trafiğin azalmasına neden olacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 3

Kocaeli’nde çevre yolu olmaması nedeniyle ulaşımda aksamalar yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Kocaeli’nde hâlihazırda trafiğe kayıtlı 346.738 araç bulunmaktadır. Bunun yanı sıra devamlı göç alması, sanayi tesislerinin yoğun olması, liman kenti olması ve İstanbul’a yakınlığı araç trafiğinin gün be gün artmasına neden olmaktadır. Bunun sonucunda zaman- kaynak israfı ve şehir merkezinde hava kirliliği artışı görülmektedir. Belirttiğimiz konuların ortadan kalkması adına çevre yolu yapılması ve özellikle şehir içi trafiğinin azaltılması önem arz etmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

KOCAELİ SANAYİ ODASI

Sorun 1

Çevre konularında Valilik Genelgesi ile yürürlüğe giren; “Kocaeli İline özel” uygulamalar bulunmaktadır. Ayrıca Yönetmeliklerin yoruma açık olması nedeni ile illere göre farklı uygulamalar da söz konusu olabilmektedir. Bu uygulamaların olması firmalar arasında haksız rekabete yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

Söz konusu çevre uygulamalarının Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından kabul edilerek diğer illerde de uygulanması aynı sektördeki farklı illerde faaliyet gösteren firmalar arasında daha adil bir rekabet ortamı yaratacaktır. (Sürekli emisyon ölçüm sistemi ilimizde başlamış olup, daha sonra Bakanlık tarafından kabul edilerek Türkiye geneline yayılmıştır.)

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 2

Son zamanlarda Gümrüklerde; teminat uygulamalarında, bürokraside, tanktan çıkış sürelerinde ve gümrüklerdeki eşyaların kontrol/muayene süreçlerinde ciddi sıkıntılar yaşandığı tespit edilmiştir.

Çözüm Önerisi

Kimya sanayicilerinin mağduriyetlerini önlemek ve uluslararası ticarete rekabetlerini bozmamak adına; antrepolarda, Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliğinin 4. maddesinde akaryakıt olarak tanımlanan ürünlerin haricinde kalan kimyasal ürünlerde yüzde 10 olarak uygulanan teminat oranının aynı şekilde uygulamaya devam edilmesi, ayrıca gümrük işlemleri bitirilmiş kimyasal ürünün bulunduğu tanktan çekilmesi işleminin ise altmış gün içerisinde tamamlanması, bir an önce gümrük kontrol sisteminin AB standartlarına yaklaştırılması, risk analizine dayalı nokta atışlı kontrollerin yapılması ve gümrük prosedürlerinin azaltılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Kocaeli'nin artan ticaret hacmini karşılayacak alt yapı ihtiyaçlarının bir an önce karşılanması gerekmektedir. Özellikle yük trafiği nedeniyle limanlar ve OSB'lerin demiryolu bağlantılarının olmaması sorun olmaktadır.

Çözüm Önerisi

OSB ve limanların demiryolu bağlantılarının sağlanması, limanların yoğunlaştığı bölgelerin yakınlarında bulunan vasıflarını kaybetmiş devlet arazilerinin "TIR otoparkı" olarak tahsis edilmesi, şehrin güneyinde planlanan Güney Otoyoluna paralel ve tüm bağlantı yolları ile Köseköy-Gölcük-Gemlik güzergâhında bir demiryolu hattının planlanması, Kocaeli'nin kuzeyinde planlanan hızlı tren hattına paralel, sadece yük taşımacılığının yapılacağı bir demiryolu hattının da planlara dahil edilmesidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Kocaeli ili Türkiye sanayisinin yaklaşık % 15'inin bulunduğu bir sanayi bölgesidir. Son yıllarda yapılan çalışmalara göre, sektörel gelişmelerin doğurduğu ihtiyaçları karşılayacak nitelikli meslek elemanı oranı arasında önemli bir açık oluşmuştur.

Çözüm Önerisi

Kocaeli'nin imalat sanayinin istihdam ihtiyacındaki artış ile orantılı olarak, en çok ihtiyaç duyulan makine teknolojileri, kaynakçılık, otomotiv, kimya teknolojileri gibi imalata dönük mesleki alanlardaki öğrenci sayılarının artırılmasına yönelik stratejiler geliştirilmelidir. Uygulamalı derslerin nitelikli mesleki eğitim için önemli olduğu bu alanda, özellikle öğrenci başına düşen atölye sayılarının artırılması stratejik olarak ayrıca bir öneme sahiptir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 5

Kocaeli ilinde faaliyet gösteren İSU tarafından OSB'lere yapılan su satışlarındaki birim fiyatlar Türkiye genelindeki OSB'lere satılan su birim fiyatları ile kıyaslandığında oldukça yüksektir. OSB'ler, sanayicilerimize "Su Fiyatları" konusunda avantaj sağlayamamakta, aksine ekstra yük getirmektedir.

Çözüm Önerisi

İSU gibi su dağıtım ve atık su arıtım yapmak adına altyapı tesisleri kuran ve işleten OSB'ler için; işletmeden kaynaklanan maliyetlerin sanayicilerine yansıtılmadan karşılanabilmesi ve Organize Sanayi Bölgeleri'nin cazip hale getirilebilmesi adına, İSU tarafından Organize Sanayi Bölgeleri'ne satılan su satış birim fiyatlarında gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. (Sorunu Kocaeli Büyükşehir Belediyesi çözebilir.)

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

GEBZE TİCARET ODASI

Sorun 1

Mesleki Eğitim ve Teknolojik Bilgi Eksikliği, Kalifiye Eleman Yetersizliği

Çözüm Önerisi

MEB, YÖK, sanayi ve ticaret odaları, OSB temsilcileri ile istihdamı gerçekleştirecek olan sanayi kuruluşların bir araya gelerek mevcut sorunlarının tespitinin yapılması, Mesleki eğitime yönelik eğitim veren okullarda yer alacak mesleki bölümlerden, bu bölümlerde okutulacak derslere kadar sanayi kuruluşlardan görüş alınarak hareket edilmesi, İstihdam edilen personelde görülen eksiklerin tespit edilerek, bu eksiklikleri tamamlayacak eğitimlerin hem teorik hem pratik olarak sisteminin içine yerleştirilmesi, Özellikle pratik eğitimde gerek duyulan tüm teçhizat ve teknolojik ekipman özel sektörün de desteğiyle temini,

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

Sorun 2

Bölgemizdeki çalışan sayısındaki yoğunluk ile orantılı olarak oluşan iş kazaları ve meslek hastalıklarına ilişkin bir hastanenin bulunmayışı,

Çözüm Önerisi

Bölgemizde her yıl yaklaşık 35 meslek hastalığı ve 5000'den fazla iş kazası vuku bulmaktadır. Bu sayıdaki meslek hastalığı ve iş kazası sonucunda çok ciddi oranlarda iş kaybı yaşanmaktadır. Bölgemizdeki çalışan sayısı, üretim kapasitesine paralel olarak yüksek olduğundan, çalışan sayısındaki yoğunluk, iş kazaları ve meslek hastalıkları riskini de yüksek oranda beraberinde getirmekte, dolayısıyla meslek hastalıkları hastanesi bölgemiz için önemli bir ihtiyaç olmaktadır. Kurulacak meslek hastalıkları hastanesi ile çalışanlarımızın, işyerinde çalışma şartlarına bağlı olarak oluşan fiziksel ve ruhsal problemlerinin tespit ve tedavisi yapılabilecek.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu (TKHK)

Sorun 3

Maliyet düşürücü ulaşım biçimlerinin (ör. OSB-liman bağlantısı için raylı sistem) kullanılmaması, entegre bir ulaşım sistemine bağlı depolama alanları, elleçleme istasyonları ve dağıtım merkezlerinin eksikliği,

Çözüm Önerisi

Ülkemizin öncelikli lojistik değer ihtiva eden bölgelerine lojistik merkezler planlamak ve bir kısmı kurulmak suretiyle, ulusal, bölgesel ve küresel taşımacılık açısından yeni bir taşımacılık konsepti geliştirmek, Alıcıyla satıcının bulunduğu, her türlü sosyal donatıya sahip, mevcut bütün yollarla entegre inşa edilen lojistik merkezler bir nevi kara limanlarının geliştirilmesi, yaygın hale getirilmesi, Demiryolu ile yük taşımacılığının geliştirilmesi, taşıma payının artırılması, gelişen ve değişen piyasa koşullarında demiryollarının konumunu güçlendirmek amacıyla sanayi odaları, ticaret odaları, diğer meslek örgütleri aracılığıyla veya doğrudan KOBİ'lere ulaştırılması,

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Satılık parsel ve tesisler ile OSB'lerden tahsise açık parsellerin çok yüksek maliyetli olması, bu durumun özellikle katma değeri yüksek ve KOBİ'lerin ağırlıkta olduğu makine imalat sektöründe ciddi bir sorun teşkil etmesi,

Çözüm Önerisi

Organize Sanayi Bölgelerinin yönetimlerinin alacağı karar dahilinde, katma değer sağlayacak yatırımcılar için tahsise açık parsellerin maliyetini aşağı yönde revize edilmesi, İlgili bakanlıklar kapsamında belirlenecek zaman dilimine sadık kalmak koşulu ile (örneğin 10 yıl) üretim taahhüdünde bulunan işletmelere yatırım teşviki uygulanması,

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 5

Enerji Maliyetlerinin Yüksekliği

Çözüm Önerisi

Sanayinin, kesintisiz, kaliteli ve uygun fiyatlarda enerji ihtiyacının karşılanması, üretimin devamlılığı ve rekabet gücü açısından hayati önem taşımaktadır. Özellikle elektrik enerjisinde, kayıp kaçak oranlarının önüne geçilmesi, sanayide kullanılan elektriğin yüksek vergi ve katkı paylarından arındırılması, ülkemizde tüketilen enerjinin % 40'lara dayanan oranlarda sanayide kullanıldığı hesaba katılır ise, enerji maliyetlerinin daha aşağıya çekilmesine pozitif etki yapacaktır. Ülkemizde, elektrik dağıtımında teknik ve ticari kayıp oranlarını en aza indirecek ve dağıtım hatlarındaki verimliliği arttıracak çalışmaların yapılması,

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

KÖRFEZ TİCARET ODASI**Sorun 1**

Körfez ilçemizde bulunan sanayi kuruluşları akaryakıt/gaz dolum tesisleri ve limanlar büyük bir tır trafiği yaratmaktadır. Bölgemize günlük 5-6 bin civarında TIR'ın gireceği tahmin edilmektedir. Bu araçlar sokak aralarına park etmektedir.

Çözüm Önerisi

Yeterli bir tır parkının yapılması.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 2

İlçemiz sınırlarından geçen kuzey Anadolu otoyolunun ilçemizle bir bağlantı yolunun projede bulunmaması.

Çözüm Önerisi

Lojistik sektörünün her geçen gün daha yoğunlaştığı bölgemizden yeni otoyola bir bağlantı yolu yapılması, ilçemiz açısından önem taşımakla birlikte karayolu yoğunluğu ve seyir emniyeti açısından önemlidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

42 - KONYA

İllerde Yaşam Endeksi: 18.

Teşvik Bölgesi: 2

Nüfus (TÜİK - 2015)	2.130.544	<u>Türkiye'de 7.</u>
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	2.301	8.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	42.900	6.
İstihdam (SGK - 2015)	299.879	8.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	56.026	12.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 18,7	<u>TR ort: % 27,6</u>
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	1.635	6.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	1.353.104 \$	15.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	1.167.120 \$	14.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (ISO - 2015)	23	9.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	15.282	7.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	51.578	6.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 218	<u>TR ort: % 123</u>
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	28.008 TL	Ereğli 9.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 2,8	<u>TR ort: % 3,1</u>
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	5.736 TL	<u>TR ort: 14.890 TL</u>
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	12.315 TL	<u>TR ort: 17.588 TL</u>
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	78.609 TL	8.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 3,6	<u>TR ort: % 4,0</u>

AKREDİTE ODA VE

BORSALAR

KONYA TO

KONYA SO

KONYA TB

AKŞEHİR TB

AKŞEHİR TSO

BEYŞEHİR TO

EREĞLİ TB

EREĞLİ TSO

ILGIN TB

ILGIN TO

KARAPINAR TSO

KARAPINAR TB

SEYDİŞEHİR TO

42 KONYA

Konya'daki 16 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Hüseyin ÇEVİK

Konya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- İstihdam üzerindeki vergi ve prim yükleri
- Zorunlu istihdamlar özel sektörün rekabet gücünü olumsuz etkilenmesi
- Konya'nın kuzey ve doğu bölgelerinin suya hasreti
- Mesleki eğitim reformu ihtiyacı

KONYA TİCARET ODASI

Sorun 1

Son yıllarda işveren üzerindeki üretim dışı maliyetler çok artmıştır. Özellikle istihdam üzerindeki vergi ve prim yükleri ile diğer yükler engelli, eski hükümlü çalıştırma, kreş kurma, işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı, avukat bulundurma) tüm özel sektörün rekabet gücünü olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Ücretler üzerindeki ağır mali yük azaltılması hem çalışanların ve hem de işverenlerin en önemli taleplerinden birisidir. Bu kapsamda öncelikle işveren üzerindeki gereksiz yüklerin hafifletilmesi yönünde çalışmalar yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 2

Türkiye’de iç bölgelerin ortak meselesi olan limanlara uzak olmasından kaynaklanan nakliye sorunu ve nakliye maliyetlerinin çok yüksek olması Konya’nın dış ticaretini doğrudan olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi

Konya’ya en yakın liman Mersin limanıdır ve Konya ihracatının %50’sinden fazlası Mersin limanı üzerinden gerçekleşmektedir. Karayolu uzaklığı 348 km olan iki şehir arasında nakliye maliyetleri yüksektir. Konya’dan Mersin Limanı’na bir tır yükün nakliyesi yaklaşık 1.200 liradır. Konya’dan ihraç ürünü Mersin’e demir yoluyla hızlı bir şekilde ulaştırılırsa tır başına, konteyner başına 400-500 liralık avantaj elde edilmektedir. Bu yurt içi ve yurt dışında rekabet açısından da elimiz güçlendirecektir. Bu kapsamda Konya-Mersin demir yolu hattının iki hatlı ve hızlandırılmış hale getirilmesini ve bu hatta gündüz insan taşımacılığı, gece de aynı hat üzerinden yük taşınmasını talep ediyoruz.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Konya’da şehrin hızlı bir şekilde büyümesi, Küçük Sanayi Sitelerinin (KSS) şehrin içinde kalmasına neden olmuştur. Bu durum yer olarak genişleme imkanı olmayan, üretim ve satış için yetersiz olan sanayi sitelerinde faaliyet gösteren KOBİ’lerin büyümemelerine neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Konya’daki belli sektörlerde faaliyet gösteren KOBİ’lerin bir arada, ancak ayrı ayrı bölgelerde olacağı bir “Konya Kobi Organize Sanayi Bölgesi” kurulmalıdır. Bu proje TOKİ tarafından gerçekleştirilmelidir. Böylece kent içinde yer alan ve imalat yapan işletmelerin büyük bir kısmı kent dışına çıkartılacaktır. Ayrıca ödeme kabiliyeti son derece sınırlı olan ve kirada olan KOBİ’ler sektörüne uygun, altyapısı olan, daha fazla üretim ve istihdam sağlayacakları kendilerine ait işyerlerine sahip olacaklardır. Sonuçta KOBİ’leri Konya ekonomisine sağladıkları fayda maksimum düzeye çıkacaktır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 4

Konya’da sektörlerin mevcut durumunu ve yatırım kapasitelerini ortaya koyan nitelikli bir sanayi ve ticaret envanteri bulunmamaktadır. Bu verinin olmaması bir yandan Konya sanayisinin öngörülebilirliğini azaltmakta ve yabancı yatırımcıların Konya’ya gelmesini zorlaştırmaktadır.

Çözüm Önerisi

Konya Ticaret ve Sanayi Envanterini ortaya koymak amacıyla KOP İdaresi ve Mevlana Kalkınma Ajansı’nın maddi desteği ile Konya’daki sanayi ve ticaret alanında faaliyet gösteren tüm kurum ve kuruluşların katılacağı kapsamlı bir çalışma yürütülmelidir. Bu çalışma Konya’da bulunan tüm OSB’leri ve Küçük Sanayi Sitelerini kapsayacak şekilde olmalıdır. Konya Merkezdeki çalışmanın tamamlanmasının ardından bu çalışma Konya’nın ilçelerine de genişletilmelidir. Böylece Konya’da firmaların sektörel dağılımı, ihracat kapasiteleri, istihdam durumları ve yatırım planları belirlenecek ve Konya sanayisinin geleceğine ilişkin planlar daha sağlıklı bir şekilde yapılabilecektir.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

Konya’da mesleki ve teknik açıdan yetişmiş ara elemana çok ciddi ihtiyaç vardır. Bir yanda eleman ihtiyacı olan işletmeler varken diğer yanda iş arayan bir nüfusun olması çözülmesi gereken önemli bir sorundur. Ayrıca Konya’da birçok meslek alanında usta öğretici bulunmamakta ve/veya çalışmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Öğrencilerin örgün eğitim lisans programlarına dikey geçişi kolaylaştırılmalıdır. Meslek Liselerinde ders programları iş piyasası ile bağlantılı olmalıdır. Staj yapacak öğrencilerin doğru işletmelere yönlendirilmesinde öğretmenler ve işletmeler birlikte karar vermelidir. Meslek okullarından mezun olan öğrencilerin işletmelerde çalıştırılması özendirilmelidir. Mezunların istihdamının sağlanmasında meslek kuruluşları işletmeler ve okullar işbirliği yapmalıdır. Öğretmeni olmayan tüm alanlarda usta öğreticiler görev almalıdır. Usta öğreticilerin ders saat ücreti artırılmalıdır. Mesleklere göre de ders saat ücretleri değişkenlik göstermelidir. 40 saat sınırlaması kaldırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı

KONYA SANAYİ ODASI

Sorun 1

Kıdem Tazminatı sorunu sanayici ve işadamlarımız için büyük bir sorun olarak devam etmektedir. Yine bu kapsamda, 15 yıl 3600 gün sigortalılık süresini tamamlamış bir çalışan Kıdem Tazminatı hak etmektedir. Bu durum işin devamı açısından sıkıntı yaratmakta, işyerlerine ciddi yük getirmektedir.

Çözüm Önerisi

Sorun İşsizlik Fonundan çözülmelidir. İşsizlik fonunda toplanan miktar çok fazla olduğundan sarf edilecek yeni alanlar aranmamalı, Kıdem Tazminatında kullanılmalıdır. İşsizlik Fonu için işçi ve işverenden kesilen % 3'lük kesinti % 1'e indirilmelidir. (2016 Temmuz itibariyle Fonda 98 milyar TL birikmiştir. 3,5 yılda sadece 7 milyar TL işsizlik parası ödenmiştir.)

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 2

Ücretler üzerindeki yükler nedeniyle işçilik maliyetleri yüksektir. İşgücünün giderek nitelikli hale gelmesi ile birlikte ücretler artmaktadır. Vergi dilimleri matrahları çok düşük kalmakta, çalışanlar ücretlerinde 3'üncü aydan itibaren %15'in üzerinde vergi kesintileri ile karşı karşıya kalmaktadır.

Çözüm Önerisi

İstihdamı caydıracak ölçüde olan yükler ve bazı zorunlu istihdamlar (Avukat, Çevre Mühendisi, İş Sağlığı Uzmanı, Elektrik Mühendisi vb.) yeniden gözden geçirilerek düşürülmeli ve zorunlu istihdamlar KOBİ'lerden kaldırılmalıdır. Ayrıca vergi dilimlerindeki matrah artış oranları artırılmalıdır. Damga Vergisi Ücretlerden kaldırılmalı, vergisini düzenli ödeyenler için SGK primlerinde olduğu gibi (% 5) vergi indirim uygulanmalıdır. Kira stopaj oranı düşürülmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 3

İş müfettişleri tarafından denetlenen firmalar arasında (sektörler aynı olmasına rağmen) denetleyen uzmana göre farklılıklar görülmektedir. Birinin kabul ettiğini diğer uzman yeterli görmemektedir. Eksikliklerin giderilmesi için verilen süreler bazen eksikliğin giderilmesi için yetmemektedir.

Çözüm Önerisi

İş güvenliği ile ilgili alınması gereken tedbirlerin belli bir standarda oturtulması, sektör sektör alınması gereken güvenlik tedbirlerinin yoruma ihtiyaç duymayacak şekilde daha önceden belirlenmesi ve denetleme memurlarının denetleyeceği sektörde uzman olmaları sağlanmalıdır. İlk teftişlerin ceza uygulaması yerine uyarı niteliğinde veya yol gösterici olması ve eksikliklerin tamamlanması için maksimum süreler verilmesi işletmeler açısından yararlı olacaktır.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 4

Mesleki eğitim ve kalifiye eleman sıkıntısı.

Çözüm Önerisi

İş dünyasının ihtiyaç duyduğu eğitim kabiliyetlerine sahip, kalifiye çalışan sorunu ekonomiyi tehdit eder hale gelmiştir. Onun için Mesleki Eğitim Reformu biran önce yapılmalıdır. Sanayicinin aradığı ve istediği elemanı yetiştirecek şekilde müfredatlar yeniden düzenlenmeli, sanayicilerin müfredat oluştururken görüşleri alınmalıdır. Meslek liseleri ve üniversitelerin sanayi kuruluşlarıyla işbirliği içinde olması için özel destek programları hayata geçirilmelidir. Meslek Lisesi mezunlarının mezun olduğu bölüm dışında çalışması önlenmelidir. Endüstri Meslek Liselerinde Meslek Yüksek Okullarına imtihansız giriş kaldırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 5

İş kazası ve meslek hastalıklarında işveren kusuru yoruma açık halden çıkarılıp belirgin hale getirilmelidir.

Çözüm Önerisi

Yaşanan iş kazalarında işverenin gerekli sorumluklarını tam olarak yerine getirmesine rağmen işçinin talimata aykırı hareketi yahut makul ve yerinde olmayan davranışı nedeniyle yaşanan kazalar nedeniyle işverenin gözetim borcuna istinaden, işverene kusur atfedilebilmektedir. Makul ve yaptığı işin eğitimini alan bir işçiden beklenen davranışın sergilenmediği hallerde işveren kusuru dar yorumlanmalıdır. 5510 sayılı kanununun 21. maddesi gereği iş kazalarında işverenin kastı ve sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği mevzuatına aykırı bir hareketi sonucu meydana gelmişse zarar işveren tarafından ödenmektedir. Bu düzenlemede işverenin yükümlülüğünün ucu çok açık olup nerdeyse sınırsızdır.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Adalet Bakanlığı

KONYA TİCARET BORSASI

Sorun 1

Tarım arazilerinin parçalı ve dağınık yapısı bilimsel kriterlere göre acilen düzeltilmelidir. Tarımsal arazilerin çok parçalı ve dağınık yapısı maliyetleri arttırmakta, geliri düşürmekte, milli ekonomiye, tarımsal rekabete ve tüketici fiyatlarına olumsuz yansımaktadır.

Çözüm Önerisi

Tarım Bakanlığı'nın halen 1984 yılında çıkan 3083 numaralı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Kuruluş Kanunu'na göre uyguladığı toplulaştırma çalışmalarını, 2005 yılında çıkartılan 5403 sayılı kanuna göre kararlılıkla uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Sulanamayan arazilerin sulanması ve havzalar arası su transferinin yapılması için yetkili kurumların etkin olarak çalıştırılması, yetki karmaşasının önüne geçilmesi.

Çözüm Önerisi

Büyük tarım arazilerinin yanı sıra kurak bir iklime sahip ve şu an hidrolojik kuraklık yaşayan Konya Ovası'nın suyla buluşturulması için havza dışından boşa akan suların Konya Ovası'na aktarılması bir 'Devlet Projesi' olarak ele alınması için gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Bu proje ile KOP Bölgesi, GAP Bölgesiyle birlikte, yakın coğrafyanın gıda üssü olacaktır. Artan üretimle birlikte gelişecek olan gıda sanayisinin ihracatı cari açığımızın kapanmasına çok daha büyük katkı yapacaktır. Ülkemiz stratejik önemi daha da pekişecektir. Bölgeler arası su taşınmasının Dünya'da örnekleri mevcuttur. (Çin'deki 'Suyun Güneyden Kuzeye Dağıtılması Projesi' (GKDP) gibi.)

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Teminat problemi yaşayan küçük ve orta ölçeklerle besicilik yapan üreticilerin finans kaynaklarına erişiminin kolaylaştırılması.

Çözüm Önerisi

Teminat yetersizliği nedeniyle krediye erişim sorunu yaşayan üreticilerin, et sanayi, et işleme tesisleri, mandıralar, perakende zincirler vb. ile “sözleşme” imzalaması ilgili tedarikçinin talep ettiği ırk ve yetiştirme koşulları ile arza uygun üretim yapması, söz konusu tedarikçinin, sözleşmeli üreticisine kefil olmasıyla üreticinin krediye erişiminin kolaylaşması, sözleşmeli üretime yüzde 100 indirimli kredi verilmesi. Bu kapsamda üreticiye aynı olarak sağlanacak hayvanların rehin kabul edilmesi, başka teminat istenmemesi.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 4

Konya tohumculuk açısından önemli bir il olup, ülke üretiminin yaklaşık olarak %35-40’ı, verilen beyanname sayısının %40-45’i ilimizde gerçekleşmektedir. Konya iklim, toprak özellikleri ve arazi büyüklüğü ile tohumculuğa en uygun yer olmasına karşın, üretilen tohum miktarı yeterli olmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Sertifikalı Tohumun kullanımı konusunda çiftçilerimiz oldukça bilinçli olup üretilen tohumluklar talebi karşılamamaktadır. Üretimin artırılması için tohumluk üretimine yapılan desteklemelerin bölge ve alan bazlı olarak artırılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 5

Hayvancılığın geliştirilmesi için uygulanan destekleme modelleri yetersiz ve amaca uygun olmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Hayvancılık desteklemelerinde hayvan başına yapılan sabit desteklemelerin yerine işletme büyüklüklerine göre işletme büyüklüğü arttıkça kademeli olarak artırılan desteklemelerin yapılması aile işletmelerini ticari işletmelere yönlendirecektir. İlimizdeki yağışın yetersizliği meralardaki ot gelişimini olumsuz etkilemekte, büyükbaş hayvanların meradan yararlanma imkânını kısıtlamaktadır. Bu nedenle meraları değerlendirme kabiliyeti yüksek olan koyunculuk işletmelerinin artırılması için ilimizin koyunculuk yönünden özel olarak desteklenmesi, anaç koyun desteklemelerinin yanı sıra damızlığa ayrılacak olan dişi kuzuların da ayrıca desteklenmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

AKŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Akşehir OSB'nin doğalgaz ve ulaşım sorunu.

Çözüm Önerisi

OSB'de bulunan işletmelerimize ucuz enerjinin ulaştırılması için doğalgaz bağlantısı yapılmalıdır. OSB yakınlarında bir demiryolu istasyonu (yükleme- boşaltma-gümrükleme) alt yapıları kurulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 2

İşletmelere yönelik faizlerin yüksek olması.

Çözüm Önerisi

KOBİ'lere yönelik sıfır faizli KOSGEB destekler oluşturulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Akşehir, Yunak, Tuzlukçu ilçelerinin kalkınmasının yetersiz olması.

Çözüm Önerisi

İlçe bazında teşvik uygulamasına geçilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Akşehir, Tuzlukçu, Yunak ve Çeltik ilçelerinde tarımsal ürünlerin planlama eksikliği vardır ve üreticilere de yeterli bilgi desteği verilmemektedir.

Çözüm Önerisi

Sağlıklı planlamalara yapılmalı ve üreticilere yönelik çok etkin bilgilendirme yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 5

Konya ilçelerinden Akşehir, Tuzlukçu, Çeltik ve Yunak'ta somut kültür varlıklarının restorasyon ve altyapısının yapılmaması. Bu ilçelerde tarihi şahsiyetleri, doğal değerleri ve müzelerinin tanımının yeterince yapılmaması.

Çözüm Önerisi

Kültür ve Turizm Bakanlığı öncülüğünde ilçelerdeki kültür varlıklarında restorasyon çalışmaları yapılmalı, ilçelerin bütçesi tanıtıma yetmediği için Bakanlık destek vermelidir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

AKŞEHİR TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Mevcut teşviklerle Akşehir'in kalkınması mümkün değildir.

Çözüm Önerisi

İlçe bazında teşvik uygulamasına geçilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Akşehir turizm potansiyelini kullanamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Akşehir'in doğal değerleri ve özellikle tarihi şahsiyetleri Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından etkin şekilde tanıtılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 3

Akşehir'deki üreticilerin hayvancılık ve tarım ürünleri desteklerinden yeterince bilgilerinin olmaması ve bürokratik belgelerin çok olması.

Çözüm Önerisi

Üreticilerimize bilgilendirme toplantılarının düzenlenmesi ve destek ve teşviklerin önündeki belge prosedürlerinin azaltılması.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

İşletmelerde çalışacak kalifiye elaman bulunmaması.

Çözüm Önerisi

Uygulamalı teknik eğitim veren kurumların ilgili bölümleri Akşehir'e kazandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı

CİHANBEYLİ TİCARET BORSASI

Sorun 1

Yeraltı sularının bilinçsiz kullanılması.

Çözüm Önerisi

Yeraltı suları tarımsal sulamada bilinçsizce kullanıldığı için yeraltı su seviyelerinde azalmaların başladığı önümüzdeki yıllarda su seviyelerinin iyice düşeceği görülmektedir. Bu su problemlerinden dolayı endüstriyel tarım ürünleri ciddi sıkıntıya girecektir. Bu nedenle kuyuların ve kaçak açılan kuyuların denetlenmesi ve çiftçilerin tarımsal sulama konusunda bilinçlendirilmeleri gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

ÇUMRA TİCARET ODASI

Sorun 1

Tarım ve hayvancılığın artık küçük ailelerin yapacağı bir iş olma kapsamında çıkması.

Çözüm Önerisi

İlçemiz doğal yapısı ve konumu gereği geniş ve düz araziye sahip verimli toprakların olması nedeni ile tarım ve hayvancılık konusunda bölge halkımıza özellikle genç nüfusa hitap edecek, hibe programları ve bu hibenin geniş tutulması hem aile hem de ülke ekonomisine katkı sağlayacağı, işsizliğe çözüm olacağı veya yalnız fabrika veya küçük bir esnaf dükkanı ile hayatını idame ettirmeye çalışan aile bireylerinin ek iş anlamında bir gelir kaynağı olacağı aşikardır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

EREĞLİ TİCARET BORSASI

Sorun 1

Teşviklerin ilçenin kalkınması için uygun olmaması. Tarım ve hayvancılık kapasitesi yüksek olan ilçemize buna uygun teşviklerin verilmesi.

Çözüm Önerisi

İlçe bazlı teşvik sistemine geçilmesi. Aksaray, Karaman gibi illerle yarışacak olan ilçemize teşvikin kendi potansiyel alanında verilmesi gereklidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Süt üretimi yönünden yüksek kapasiteye sahip olan ilçemiz çok sayıdaki mandıraları ile yurtiçi ve yurtdışı ticarete oldukça iyi yerlere gelirken süt fiyatlarının düşerek yem fiyatlarının artması işletmecileri ve üreticileri zor durumda bırakmıştır.

Çözüm Önerisi

Süt sektöründe fiyatları üreticinin ayakta kalacağı ve kazanç sağlayacağı seviyede tutacak piyasa düzenlemeleri sürekli hale getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Türkiye’de beyaz kiraz üretimi açısından en verimli ilçe olarak üst sıralarda yer almaktayız. Ancak ilçemizde bu yıl yetiştirilen beyaz kiraz, alıcı azlığı ve fiyat düşüklüğü nedeniyle ticaretin azalmasına neden olmuştur.

Çözüm Önerisi

Üreticilerin yaşadığı bu durum haber kanallarında ve sosyal medyada da dile getirilmiştir. Üreticiler için fiyat destekleri uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Organize Sanayi Bölgemiz alt yapı eksiklikleri ve yetersiz teşvik nedeni ile nedeni ile yatırımcı çekememektedir.

Çözüm Önerisi

OSB'nin altyapı eksiklikleri giderilmeli, ilçelerdeki OSB'lere daha fazla teşvik uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

ILGIN TİCARET ODASI**Sorun 1**

İlçemizde Organize Sanayi Bölgesi bulunmamaktadır. Sanayicilerimiz yatırım yapacak alan bulamamakta şehir içerisinde uygun olmayan yerlerde üretim yapmaya çalışmakta veya yatırım yapmaktan vazgeçmektedirler.

Çözüm Önerisi

OSB kuruluşu için müracaatlar yapılmış ve yer tespiti gerçekleştirilmiştir. İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünde 156 hektar OSB alanının 21 hektarlık kısmı tarım arazisi olduğundan kamu yararı kararı alınması belirtilmiştir. OSB kuruluşu bu aşamada kalmıştır. Sorunun çözülmesi ve sürecin hızlandırılmasını talep ediyoruz.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

ILGIN TİCARET BORSASI

Sorun 1

İlçemizde Organize Sanayi Bölgesi bulunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

OSB kuruluşu için müracaatlar yapılmış ve yer tespiti gerçekleştirilmiştir. İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünde 156 hektar OSB alanının 21 hektarlık kısmı tarım arazisi olduğundan kamu yararı kararı alınması belirtilmiştir. OSB kuruluşu bu aşamada kalmıştır. Sorunun çözülmesi ve sürecin hızlandırılmasını talep ediyoruz.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

İlgın'da 4 yıllık fakülte olmaması.

Çözüm Önerisi

İlimiz ekonomisini canlandırması ve şehrin vizyonunu arttırması açısından 4 yıllık bir fakülte kurulması önemlidir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 3

İlgin'a yapılacak termik santralin çevreye vereceği zararın önlenmesi.

Çözüm Önerisi

Açılacak olan termik santralin çevreye, tarım ve hayvancılığa zarar vermemesi için en ileri teknolojiyi kullanması ve bütün önlemlerin en üst düzeyde alınması, ilgili denetimlerin sürekli yapılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 4

Yeraltı sularının çekilmesi, dış bölgelerden su getirilmesi ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

İlgin ilçemizdeki yer altı suları çekilmiş ve kullanılamayacak boyuta gelmiştir. Tarım ve hayvancılıkla geçinen ilçemize acilen su takviyesi yapılmalıdır. İlçemizde bulunan Çavuşçu Göl su havzasının, Beyşehir gölünden getirilecek suyla takviye edilmesi ve suyun araziye kapalı sistem yapılarak suyun boşa gitmesi engellenmeli ve bu doğrultuda çalışma yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

KARAPINAR TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

6 milyon m2 alanı Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi ilan edilen ve 2015 yılı itibariyle 1.150.000 ton tarımsal ürün elde edilen Karapınar'ın Yatırım Teşvik Sisteminde 2. Bölgede yer alması, Karapınar'a yapılacak enerji ve diğer sanayi yatırımlarının yapılamamasına neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Karapınar'ın, enerji üretimine sağlayacağı katkı göz ardı edilmemeli ve Karapınar; Bozcaada, Gökçeada örneklerinde olduğu gibi yatırım teşvik sisteminde 6. bölgede yer almalı, teşvik sisteminde ilçe gelişmişlik durumları baz alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 2

Karapınar'da 850.000 dekarlık alanda sulu tarım yapılmakta olup, bu arazilerden 2015 yılı itibariyle yaklaşık 1.150.000 ton ürün elde edilmiştir. Tarım arazilerinin sulanabilmesi için yeterli su kaynakları azalmaktadır. Karapınar'da hala doğalgaz altyapısı kurulamamıştır.

Çözüm Önerisi

Mavi Tünel benzeri Karapınar'ın su kaynaklarını zenginleştirecek projeler acilen hayata geçirilmelidir. Doğalgaz hattı güzergahında bulunan Karapınar'a sanayi gelişiminin hızlanması ve artması için doğalgaz hattının ulaştırılması gereklidir.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 3

2012 yılında 6 milyon m2 alanı Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi ilan edilen Karapınar'da henüz yatırımlar yapılamamıştır.

Çözüm Önerisi

Karapınar'da yatırımların yapılabilmesi için bürokratik işlemler hızlandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 4

Tarım ve hayvancılık alanında ülke sıralamasında başı çeken Karapınar'a özel ya da devlet üniversitelerine bağlı Ziraat Fakültesi ve Veterinerlik Fakültesi henüz kurulamamıştır.

Çözüm Önerisi

Tarım ve hayvancılığın gelişmesi için Ziraat ve Veterinerlik Fakültesi kurulması yönünde adımlar atılmalı ve işlemler hızlandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı

KARAPINAR TİCARET BORSASI

Sorun 1

Organize Hayvancılığın geliştirilmesi ve yok olmaya yön tutan küçükbaş hayvancılığı canlandırılması.

Çözüm Önerisi

Organize hayvancılığa ücretsiz arsa tahsisi yapılmalıdır. Küçükbaş hayvan yetiştiriciliğine büyük teşvikler verilmelidir. İlçemizde mera ıslah çalışmalarının başlatılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Doğru bir yaklaşımla sektörel ve bölgesel teşvik sistemine geçilmesi önemli olmuştur. Ancak sistemin değişen küresel ve ulusal şartlara göre yenilenmesi gerekmektedir. İlçe bazlı teşvik sistemine geçilmelidir.

Çözüm Önerisi

Sektörel teşvikler tekrar belirlenmeli ve ilçe düzeyine kadar inen farklılaşma düzenlenmelidir. KOBİ'lerin desteklenmesi politikası doğrultusunda ve mevcut piyasa şartlarına göre yüksek kalan yatırım tutarının limitleri düşürülmelidir. Teşvikler bölge ayrımı yapılmaksızın seçilmiş sektörlerle, özellikle orta ve yüksek teknolojik ürünlerin üretilmesinde en üst oranlara getirilmelidir. Farklı kurumlarca verilen teşvik ve desteklerin en azından koordinasyonun tek bir çatıda toplanması gereklidir. Şu an farklı kurum ve bakanlık destek vermekte ve her birinin prosedürü ve bürokratik işlemleri farklı olmaktadır. KOBİ'lerimiz bunları takipte zorlanmakta ve yeterince faydalanamamaktadır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

Sulanamayan arazilerin sulanması ve havzalar arası su transferinin yapılması için yetkili kurulların etkin olarak çalıştırılması, yetki karmaşasının önüne geçilmesi gerekmektedir. Bölgeler arası su taşınmasının Dünya'da örnekleri mevcuttur. (Çin'deki 'Suyun Güneyden Kuzeye Dağıtılması Projesi' (GKDP))

Çözüm Önerisi

Büyük tarım arazilerinin yanı sıra kurak bir iklime sahip ve şu an hidrolojik kuraklık yaşayan Konya Ovası'nın özellikle Karapınar ilçemizin suyla buluşturulması için havza dışından boşa akan suların Konya Ovası'na aktarılması bir 'Devlet Projesi' olarak ele alınması için gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Bu proje ile KOP Bölgesi, GAP Bölgesiyle birlikte, yakın coğrafyanın gıda üssü olacaktır. Artan üretimle birlikte gelişecek olan gıda sanayisinin ihracatı cari açığımızın kapanmasına çok daha büyük katkı yapacaktır. Ülkemiz stratejik önemi daha da pekişecektir.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Erozyonun önlenmesi çalışmalarının devam ettirilmesi.

Çözüm Önerisi

Karapınar'ın bu yönü ile pilot bölge olarak belirlenmeli ve Karapınar'a orman fidanlık Müdürlüğü'nün açılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı

SEYDİŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

OSB'de doğalgaz dışındaki altyapı çalışmaları tamamlanarak yatırımcıların hizmetine sunulmuştur. OSB ye doğalgaz ulaştırılmasını teminen inşa edilmesi gereken gerekli besleme hatları ile birlikte iç dağıtım şebekesi maddi imkanların yetersizliği nedeniyle OSB tarafından yapılması imkansızdır.

Çözüm Önerisi

Doğalgaz altyapısının BOTAŞ tarafından yapılması OSB yatırımcılarının sayısını artıracaktır. OSB'lerdeki doğalgaz altyapı yatırımlarının kredi kapsamına alınması altyapı yatırımlarını hızlandıracaktır. Söz konusu olan kredi mahsuplaşma işleminin yapılması altyapı işlemleri için kredi kullanan ve düzenli ödeme yapan OSB'leri faiz sarmalından kurtaracak ve finansal açıdan OSB'mizi rahatlatacaktır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 2

Antalya-Konya-Aksaray-Nevşehir-Kayseri demir yolu projesinin ilçemiz sınırlarından geçmesi ve ilçemize yükleme istasyonunun kurulması.

Çözüm Önerisi

Yükleme istasyonu ekonomik yönden ilçemizi ve bütün bölgeyi kalkındıracaktır. Taşımacılık sektörü açısından Anadolu ve Akdeniz bölgesinin kalbi durumundayız. Bu nedenle bu coğrafyanın lojistik üssü konumundayız. Coğrafi konumda da avantajlı durumdayız.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Karayollarının iyileştirilmesi: Seydişehir-Süleymaniye bağlantı yolu; Beyşehir-Üzümlü / Seydişehir-Kavak bağlantı yolu; Seydişehir-Beyşehir-Durak bağlantı yolu yapılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Büyükşehir yasasında Seydişehir-Süleymaniye yolu gereken ilgiyi görmüyor. Beyşehir-Üzümlü / Seydişehir-Kavak bağlantı yolu; Konya-Antalya arasının 90 km kısılacağı için bölgemiz için büyük önem arz etmektedir. Seydişehir-Beyşehir-Durak bağlantı yolu; yağmur ve kar yağışının yoğun olduğu bu yolda köklü bir çözüm getirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Turizm potansiyelinin kullanılmaması: Seydişehir in kurucusu Seyit Harun Veli Türbesi, Hacı Abdullah Efendi Türbesi, Tınaztepe mağaraları, Kuğulu Parkı, Kavak Termal suyu, Vasada Antik Tiyatrosu gibi turizm zenginlikleri maalesef yeterli ilgiyi görememektedir.

Çözüm Önerisi

Şehrimiz yatırımda öncelikli bölgelerde daha üst sıralarda yer almalı ve özel yatırımlar teşvik edilmelidir. Acentelerin, Turizm Bakanlığı kanalıyla bu turizm güzelliğini ve şehrimizin diğer turizm zenginliklerini görmeleri sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 5

Şehrimizde Eti Alüminyum A.Ş. dışında irili ufaklı alüminyum yan sanayi işletmeleri bulunsa da ilçe istihdamı ve ekonomisi için yetersiz kalmaktadır. OSB'ye talep olmakla birlikte doğalgaz altyapısının olmaması maliyetleri yükselttiği için ilgiden yoksun kalmaktadır.

Çözüm Önerisi

OSB doğalgaz altyapısının bir an önce çözülerek OSB'lerdeki teşviklerin bir an önce çözüme kavuşturulması ve Esnaf Kredi Kooperatiflerine verilen 0 faizli krediler gibi veya benzer cazibede teşviklerin OSB'lerdeki işletmelerde de kullanılması gereklidir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

43 - KÜTAHYA

İllerde Yaşam Endeksi: 4.

Teşvik Bölgesi: 4

Nüfus (TÜİK - 2015)	571.463	Türkiye'de 37.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	378	34.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	10.224	31
İstihdam (SGK - 2015)	82.330	29.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	18.164	34.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 22,1	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	92	36.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	170.058 \$	44.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	156.577 \$	32.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	4	27.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (Gib - 2015)	2.304	41.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (Gib - 2015)	9.737	33.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 167	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	3.926 TL	37.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 4,1	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	4.767 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	6.653 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	9.469 TL	37.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 9,3	TR ort: % 4,0

43 KÜTAHYA

Kütahya'daki 5 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Şeref KAZCIOĞLU

Simav Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Kütahya-Balıkesir yolunun bitirilmesi
- Abide'den başlayıp Simav üzerinden Sındırgı'ya uzanan yolun yatırım programına alınması
- Hızlı trenin Kütahya'mızla buluşması
- Termal turizm konusunda 6. bölge desteklerinden yararlanılması
- Bor madeni işleme tesislerinin kurulması
- Organize sanayi bölgelerinin genişleme talepleri
- Özel sektör yatırımlarındaki faiz ve kur farklarının gider yazılabilmesi
- Nitelikli ara eleman bulmakta bütün sanayicilerin zorlanması

KÜTAHYA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Lokasyon olarak Ankara, İzmir, İstanbul, Antalya güzergâhlarının tam ortasında olmasına ve Antalya kara yolu üzerinde olmasına rağmen Kütahya'dan hızlı tren geçmiyor, Kütahya yakınından geçen hat üzerinde Kütahya için durak dahi verilmiyor.

Çözüm Önerisi

İstanbul Antalya hızlı tren güzergâhı Kütahya'dan geçirilirse, hem Eskişehir Kütahya arasında hızlı tren hattı yapılmasına gerek kalmaz, hem de aynı masrafla Kütahya hızlı tren güzergâhına sahip olur.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü (TCDD)

Sorun 2

Balıkesir-Kütahya nitelikli karayolu ekonomi için önemlidir. Programa alınan Çanakkale boğazı üzerine yapılacak köprü ile Kütahya hem Avrupa'ya bağlanmış olacak hem de Avrupa'nın Anadolu'ya bağlantı yolunun üzerinde olması nedeni ile her alandaki gelişmişlik seviyesi yükselecektir.

Çözüm Önerisi

Bu köprünün yatırım programına alınması gerekiyor.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 3

OSB müteşebbis heyetlerinde ve yönetimlerinde kamu ağırlığı ile devlet düzeni anlayışı egemen olduğu için sorunlar yaşanıyor. OSB dışında kalan sanayi kuruluşlarının hem disiplin altına alınması hem de sorunlarının giderilmesi için ıslah OSB'lerin kurulması ve bu uygulamanın süresinin uzatılması

Çözüm Önerisi

OSB Müteşebbis heyetlerinde ve Yönetim Kurullarında kamu temsilcisi olmamalı, Sanayi veya Ticaret odaları önderliğinde, yatırımcıların da içinde bulunacağı organlar tarafından yönetilmeli, TOBB'un tepe kuruluş olarak tam yetki ile denetlemesi için yasal düzenleme yapılmalı. Islah OSB'lerin kurulması ve bu uygulamanın süresinin uzatılması için yasal düzenleme yapılması gerekiyor.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

Otomotiv yan sanayi konusunda yatırımları bulunan Kütahya da, İstanbul, Kocaeli, Sakarya illerinde yaşanan yer sıkıntısını giderecek ciddi bir potansiyel, cazip konum mevcuttur. Bu konuda nitelikli insan gücünü yetiştirmek için, mevcut 2 OSB'de Endüstri Meslek Lisesi kurulması için yer tahsis edilmiştir

Çözüm Önerisi

Teşvik sisteminin daha fazla yatırımı çekme konusunda yetersiz olduğu görülmektedir. Daha önce başka iller için sağlanan ve halen uygulanmakta olan kapsamda Kütahya ili için "Özel Statü" sağlanmalıdır. Özellikle 6. Bölgenin yatırım teşvik sistemi Kütahya ilinde otomotiv sektörü için uygulanmalıdır

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

Teknokent yasasının yayınlanmasından bu yana geçen yıllar içinde hayata geçirilemedi

Çözüm Önerisi

Paydaşlara bu konuda mecburiyet ve yaptırım müeyyideleri getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

KÜTAHYA TİCARET BORSASI**Sorun 1**

İl merkezinde Borsa Seans salonu haricinde, İlçelerimizde zahire siteleri bulunmamaktadır. Bu sebepten dolayı, tarım ürünlerinin (hububatın) taşınmasında ve yüklemesinde toz ve gürültü ile birlikte hoş bir görünüm olmamaktadır. İlçelerimizde köy görüntüsüne sebep vermektedir.

Çözüm Önerisi

Tarım ürünlerinin yoğun üretildiği ilçelerimizde, Modern Zahire Siteleri kurulması gerekmektedir. Bunun için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı IPA2 fonları kapsamına Kütahya İlinin de dahil edilmesi Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Avrupa Birliği Fonlarından IPARD2'nin biran önce yürürlüğe girmesi.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Bankalar mikro ve küçük işletmeleri eziyor, ekonomi için birer fidan olan mikro ve küçük işletmelerin gelişmesi engelleniyor.

Çözüm Önerisi

Küçük ve mikro işletmelere, bankaların büyük müşterilerine uyguladıkları en düşük kredi faizi ve en düşük hizmet bedellerinden belirli bir yüzdeden daha fazla faiz ve hizmet bedeli alamayacakları hükme bağlanmalı.

İlgili Kurumlar

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK)

Sorun 3

Ürüne verilen prim desteklemelerinin düşük olması; tüm zirai ürün alım satımlarında %2 BAĞ-KUR Primi, %2 Zirai stopaj kesintilerle, çiftçiye verilen ürün prim desteklerinin düşük olması nedeniyle çiftçiler müstahsil makbuzu almamakta. Bu da kayıt dışı ekonomiyi arttırmaktadır.

Çözüm Önerisi

Çiftçiye verilen zirai ürün prim desteklerinin yükseltilmesi veya BAĞ-KUR prim kesintilerinin düşürülmesinin faydalı olacağı kanaatindeyiz.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (SGK)

Sorun 4

Borsada tescil işlemi yaptırılarak, çiftçilerden satın alınan zirai ürün bedelleri üzerinden tevkif edilerek vergi dairelerine ödenmesi gereken vergide müteselsilen sorumluluğun gözden geçirilmesi.

Çözüm Önerisi

164 sayılı Gelir Vergisi Genel Tebliği gereğince; Borsada tescil yaptırarak, çiftçilerden satın alınan zirai ürün bedelleri üzerinden tevkif edilerek vergi dairelerine ödenmesi gereken vergiden, seçimle gönüllülük esasına göre göreve gelerek çalışan yöneticilerin müteselsilen sorumluluklarının kaldırılması, eğer sorumluluk olacaksa müteselsilen sorumluluğun sadece Borsaların tüzel kişiliğini ilgilendirmesi,

İlgili Kurumlar

Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB)

Sorun 5

Borsa üyelerinin, çeşitli gerekçelerle tescil işlemlerini faaliyet gösterdiği Borsaya yaptırmak yerine başka bir Borsaya yaptırması, yetkisiz Borsa'nın da işlemi kabul etmesi,

Çözüm Önerisi

Ticaret Borsalarına Tabi Maddeler ve Bu Maddelerin Alım ve Satımlarının Tescili Hakkında Yönetmelikteki Tescil Yükümlülüğünün yerine getirilmesi ile ilgili maddede Borsaların çalışma alanlarına uymayanlar için cezai yaptırımların eklenmesinin, tescil işlemlerinde bölge ihlallerinin önüne geçmede faydalı olacağı kanaatindeyiz.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

GEDİZ TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Organize sanayi bölgeleri genişleme alanlarının hazırlanması OSB yönetimlerine bırakılmış durumdadır. Bu da küçük ölçekli OSB'lerde genişlemeye engel teşkil etmektedir. OSB'lerin kendi imkanlarıyla genişlemeleri mümkün değildir.

Çözüm Önerisi

OSB genişleme alanlarında Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı eliyle destek verilmelidir. Kamulaştırma ve alt yapı hizmetleri bakanlığımız desteğiyle yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Madencilik sektöründe son gelen yasal düzenlemeler ile kaderine terkedilmiş durumdadır. Sorumluluktan kaçma adına madencilik sektörü tümden yok edilmemelidir. Yapılan denetimler birbirini tutmamaktadır. Yürütülen uygulamalar ile sektör özellikle de yer altı madenciliği kapatılmaya zorlanmaktadır.

Çözüm Önerisi

İşletmelere gelen İş müfettişlerinin muhataplarına karşı tavrı ve yaklaşımları noktasındaki uygulama farklılıkları da çalışanları ve işletme sahiplerini zor durumda bırakmaktadır. Bu konuda da bir standart oluşturulup denetimlerin bu çerçevede yapılması gerekmektedir. Yer altı zenginliklerimiz verilecek teşvikler ve yapılacak düzenlemeler ile yer üstüne çıkarılmalı ve ekonomiye kazandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 3

Gayri faal haldeki Konut yapı kooperatiflerinin kapatılmamış olması.

Çözüm Önerisi

Türk Ticaret Kanunu ile gelen gayri faal haldeki şirketlerin kapatılması uygulamasının Konut Yapı Kooperatifleri içinde uygulanması gerekmektedir. Hem sicil iş yükünün azaltılması hem de tasfiye sürecini tamamlamadığı için vergi kayıtlarından resen silinmiş olmalarına rağmen sicil kayıtlarının silinememiş olması kooperatifçiliğin önünü kapatmaktadır. Yasal bir düzenleme ile bu kooperatiflerin silinmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 4

Ülkemiz çok ciddi bir badire atlatmış ve üstesinden gelmiştir. Yaşanılan bu olumsuz sürecin küçük ve orta ölçekli işletmelere yansıyacak uzun vadedeki zararları henüz ortaya çıkmamıştır. Küçük ve orta ölçekli tüccar ile sanayici yaşanan süreçten olumsuz etkilenmeye başlamıştır.

Çözüm Önerisi

KOSGEB tarafından sağlanan destek ve hibelere ilave küçük ve orta ölçekli işletmelere yönelik yeni bir düşük maliyetli kredi imkanı ile destek sağlandığında yaşanan sıkıntıların giderilmesi açısından bir nebze katkı sağlanacak ve uzun vadedeki yaşanacak sıkıntıların önüne geçilecektir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, KOSGEB

Sorun 5

Ülkemizde hala vergi adaleti sağlanabilmiş değildir. Asgari ücretli insanlar % 15-20'lik vergi dilimlerine geçip evine ekmeğe götürmekte zorlanmasına rağmen zengin sınıftan vergi öderken lüks yaşam içerisinde gününü gün eden insanlar hiç vergi ödememektedir.

Çözüm Önerisi

Vergi adaleti ile ilgili yasal düzenleme yapılmalıdır. İnsanların gelirlerini ölçerken reel değerler kullanılmalı gelir harcama ilişkisi gözden geçirilmelidir. Vergisini düzenli ödeyenlere yönelik teşvikler çıkarılarak hem özendirilmeli hem de ödüllendirilmelidir. SGK da yapılan teşvik uygulaması benzeri düzenlemeyle % 5 teşvik getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB)

SİMAV TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Termal Seracılık

Çözüm Önerisi

İlçemizdeki zengin termal kaynaklarının bulunması bu kaynakların seracılık konusunda yeterli kullanılmaması. Yeterli arazi ve yatırımcı bulunduğunda seracılık alanında Türkiye'nin merkezi olabilecek güçteyiz. Özellikle arazi sıkıntısının çözülmesi ile bunun aşılacağına inanmaktayız.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Uşak-Simav-Sındırgı-İzmir ve Uşak-Simav-Dağardı-Bursa yollarının kötü olmasından dolayı aba arterlere ve limana ulaşımında sıkıntılar yaşanmakta bu sıkıntılardan dolayı yatırımcı bulunmada zorluklar yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Uşak-Simav-Sındırgı-İzmir ve Uşak-Simav-Dağardı-Bursa yollarının düzeltilerek limana ve Marmara'ya bağlanmamız sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 3

Jeotermal enerji başta olmak üzere yenilenebilir enerji kaynakları olmasına rağmen kullanılamaması.

Çözüm Önerisi

İlçemizde jeotermal başta olmak üzere diğer yenilenebilir enerji kaynaklarının olmasına rağmen kullanılmaması ve bu konuda yatırımcı bulunamaması. Günümüzün ve geleceğimizin sektörü olana enerji sektörüne ilçemiz olarak yatırımcılar davet edilerek ilçemizde enerji konusunda cazip bir merkez haline gelmesi sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 4

İlçemiz termal turizm konusunda yeterli alt yapıya sahip olmaması yatırımcıların yatırım yapması

Çözüm Önerisi

İlçemiz termal turizm konusunda yeterli kaynağa sahiptir ama alt yapı üst yapı eksikliklerimiz çok fazladır (otel, sosyal tesis vb.) İlçemize kazandırılacak bir 4 ve 5 yıldızlı otel sayesinde ilçemizin çehresi değişerek termal&spa alanında Türkiye markası olabilecek bir kapasiteye sahiptir. Bu alanda yatırımcıların ilçemize çekilmesi için gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

TAVŞANLI TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Lokasyon olarak Ankara, İzmir, İstanbul, Antalya güzergahlarının tam ortasında olmasına ve Antalya kara yolu üzerinde olmasına rağmen Kütahya'dan hızlı tren geçmiyor, Kütahya yakınından geçen hat üzerinde Kütahya için durak dahi verilmiyor

Çözüm Önerisi

İstanbul Antalya hızlı tren güzergâhı Kütahya'dan geçirilirse, hem Eskişehir Kütahya arasında hızlı tren hattı yapılmasına gerek kalmaz, hem de aynı masrafla Kütahya hızlı tren güzergâhına sahip olur.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü (TCDD)

Sorun 2

OSB'lerin müteşebbis heyetlerinde ve yönetimlerinde kamu ağırlığı olması nedeniyle sorun yaşanıyor. Yönetimde devlet düzeni anlayışı egemen olduğu için her sorun çözüm beklerken yeni sorunların gerekçesi oluyor.

Çözüm Önerisi

OSB Müteşebbis heyetlerinde ve Yönetim Kurullarında kamu temsilcisi olmamalı, Sanayi veya Ticaret odaları önderliğinde, yatırımcılarında içinde bulunacağı organlar tarafından yönetilmeli, TOBB'un tepe kuruluş olarak tam yetki ile denetlemesi için yasal düzenleme yapılmalı. Aynı zamanda Özel OSB kurulması yasası çıkarılmalı.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Marka yaratmanın temelinde tasarım ve patent zenginliği olması gerekiyor ancak ülkemizdeki kanunlar tasarım ve patent sahibini korumuyor, taklitçilik aldı başını gidiyor. Zaten yetersiz olan yasalar, yasayı uygulamakla görevlendirilenlerin elinde daha da zarar veren duruma getiriliyor.

Çözüm Önerisi

Tasarım ve patent haklarının korunması için yasalar yeniden düzenlenmeli, yasayı uygulamakla sorumlu görevlilere, adil çözüm bulacakları açıklıkta yetki ve sorumluluklar verilmeli.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Türk Patent Enstitüsü (TPE)

Sorun 4

Bankalar mikro ve küçük işletmeleri eziyor, ekonomi için birer fidan olan mikro ve küçük işletmelerin gelişmesi engelleniyor.

Çözüm Önerisi

Küçük ve Mikro işletmelere, bankaların büyük müşterilerine uyguladıkları en düşük kredi faizi ve en düşük hizmet belgelerinden belirli bir yüzdeden daha fazla faiz ve hizmet bedeli alamayacakları hükme bağlanmalı.

İlgili Kurumlar

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK)

44 - MALATYA

İllerde Yaşam Endeksi: 53.

Teşvik Bölgesi: 4

Nüfus (TÜİK - 2015)	772.904	Türkiye'de 27.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	530	28.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	10.845	30.
İstihdam (SGK - 2015)	92.937	26.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	20.575	30.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 22,1	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	161	30.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	250.865 \$	33.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	69.886 \$	44.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	1	51.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	3.435	29.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	11.363	28.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	%155	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	5.347 TL	28.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,7	Pözüme TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	4.600 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	6.450 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	10.104 TL	34.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 7,3	TR ort: % 4,0

44 MALATYA

Malatya'daki 2 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Hasan Hüseyin ERKOÇ

Malatya Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Stratejik bir ürün olan kayısının havza bazlı desteklenmesi
- Malatya'da Teknoloji ve Bilişim Üniversitesi kurulması
- Kentsel dönüşüm çalışmalarına hız verilmesi
- Sivil havalimanı ihtiyacı

MALATYA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Lisanslı depoculuğun faal hale getirmesi

Çözüm Önerisi

Resmi gazete yayımlanan lisanslı depoculuğun kuruluş ve işletme maliyeti çok yüksek olduğundan yatırımcı bulunamamaktadır. Kamu ya da yarı kamu niteliğinde bir kurumun faizsiz işletme kredi desteği ile desteklenecek bir yapının başlatılması talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 2

Malatya 3. OSB'nin kamulaştırılma, altyapı çalışmalarının bir an önce bitirilmesi ve yatırımcıya sunulması

Çözüm Önerisi

Kamulaştırabilmesi için ödeneğin aktarılması, kamulaştırma bitiminden sonra altyapı ihalesinin yapılarak yatırımcıya hazır hale getirilmesi talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

Malatya’da tekstil yatırımın kapanması ile işsizliğin hızla artması

Çözüm Önerisi

Malatya’da lokomotif sektörü olan tekstil yatırımları istihdamın en büyük kaynağıdır. Bunun sürdürülebilmesi ve işsizliğin düşürülebilmesi gereklidir. Ayrıca var olan işletmelerin teşvik bakımından daha iyi bölgelere taşınarak atıl hale gelmemesi, kaynak israfına sebebiyet vereceğinden yeni açıklanacak teşvik paketinde bölge ve Malatya ayrıcalık verilmesi talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

MALATYA TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Türkiye yaş kayısı üretiminin yaklaşık %60’ına, kuru kayısı üretiminin ise %95’ine sahip Malatya ülkemiz limanlarına uzak bir konumda olduğundan dolayı yaş kayısı, kuru kayısı, hububat ürünleri ile diğer gıda ürünleri ihracatı pahalı bir sektör olan karayolu taşımacılığı ile yapılmaktadır.

Çözüm Önerisi

Malatya, dünyanın en önemli kuru kayısı üretim merkezi konumundadır. Dünya kayısı üretimi yaklaşık 2,5 milyon ton olup, Malatya istatistik verilerine göre yaklaşık 7,3 milyon meyve veren ağaç sayısı ve 800 bin ton üretimi ile dünyada birinci sırada yer almaktadır. Malatya’da kurulacak lojistik merkez Malatya’nın ve bölgemizin ticari potansiyeline ve ekonomik gelişimine katkı sağlayacak olup, bölgemizin ekonomik, sosyal, kültürel gelişimine önemli katkıda bulunacak ve bölge illeri arasındaki karayolu trafiğini de düzenleyecektir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 2

Kayısı çeşidinin ilkbahar geç donlarına karşı hassasiyeti çiçek ve erken meyve döneminde soğuklara karşı hassas olması, hava sirkülasyonun az olduğu, vadi yatakları gibi bölgelerde sıklıkla don afetinden zarar görmesi nedeni ile üretici için de büyük riskler oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bu risklerden dolayı potansiyel don felaketi ile karşı karşıya olan bu bölgelerde, havzalarda kayısı bahçelerinin tesis edilmemesi gerekmektedir. Bu alanlarda bahçe tesisinin yapılmaması için ise cazip uygulamaların başlatılması kaçınılmazdır. Uygulamanın yaygınlaştırılması ve kabul görülmesi için ise yerine ikame edilecek üründen dolayı telafi edici destekleme ödemesi uygulamasına gidilmelidir. Kayısı yetiştiriciliğine uygun alanların belirlenmesi sonucunda ise bu alanlar içerisinde yetiştiricilik yapan üreticilere ise alan bazlı destekleme yapılması yoluna gidilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda üretime dayalı olarak ürün miktarı üzerinden destekleme ödemesi yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Kayıtdışı ekonomi yaklaşık olarak Türkiye ekonomisinin üçte biri büyüklüğündedir. Kayıtdışı ekonomi Türkiye ekonomisi açısından sorun teşkil etmektedir. Yeraltı ekonomisi veya beyan dışı ekonominin yüksek olması nedeniyle Ticaret Borsalarının faaliyetleri açısından haksız rekabete yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

Kayıtdışılıkla mücadele etmek için gelir vergisi reformu olmak üzere vergi yasalarında yapılacak değişikliklerle basitliğin sağlanması, vergi yükünün düşürülmesi, denetimlerde etkinliğin sağlanması gerekmektedir. Çağımızda e-ticaret yoluyla tüm dünyanın global bir pazar olduğu bir dönemde Ticaret Borsaları çok yetersiz kalmaktadır. Tarım ürünlerinin az bir bölümü borsa satış salonlarında alınıp satılmaktadır. Borsa dışı satışların bir bölümü faturasız alınıp satılması nedeniyle, kayıt dışı ticarete konu olmaktadır. Borsalarda satış salonu işlemleri teşvik edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 4

İklim koşullarının tarım sektörü üzerindeki olumsuz etkileri

Çözüm Önerisi

Ülkemiz açısından ekonomik değeri yüksek stratejik tarım ürünlerinin mevsimsel şartlardan olumsuz etkilenmesi sonucu büyük ürün kayıpları yaşandığı yıllarda tarım sektörünü ikame edecek sistem lisanslı depoculuktur. Ciddi yatırım gerektiren lisanslı depolar ilk kuruluşlarında vergi muafiyeti ve istisnalarıyla desteklenmeli, kurulacak lisanslı depo ve Ürün İhtisas Borsası sistemi konusunda Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin maddi desteği sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 5

Tarımsal örgütlenmenin yetersizliği

Çözüm Önerisi

Tarım sektörü insan ihtiyacı olan gıda gereksinimini karşılaması, sanayiye ham madde sağlaması, istihdam yaratması gibi fonksiyonlarından dolayı önemini sürekli korumakta ve bu işlevleri yerine getirirken çeşitli sorunlarla mücadele etmektedir. Girdi fiyatlarının yüksek olmasına karşın, ürünlerin satış fiyatlarının düşük olması, tarımsal amaçlı örgütlenmenin etkin olmaması tarım sektörünün önemli sorunlarını oluşturmaktadır. Tarımsal örgütlerin başarısızlığı hem sorun olarak karşımıza çıkmakta hem de diğer sorunların çözümü için yine güçlü tarımsal örgütlerin önemi vurgulanmaktadır. Türkiye'de tarımsal örgütlenmede başarısızlığın bir sebebi de mevzuattan kaynaklanan sorunlardır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

45 - MANİSA

İllerde Yaşam Endeksi: 31.

Teşvik Bölgesi: 3

Nüfus (TÜİK - 2015)	1.380.366	Türkiye'de 14.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	1.073	20.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	26.508	14.
İstihdam (SGK - 2015)	231.046	12.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	60.951	10.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 26,4	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	516	14.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	1.839.282 \$	9.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	3.303.398 \$	7.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	19	12.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	5.829	21.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	28.747	13.
Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 197	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	13.571 TL	14.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	Satılı % 3,0	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	5.370 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	9.769 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	33.240 TL	16.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 3,7	TR ort: % 4,0

AKREDİTE ODA VE

BORSALAR

MANİSA TSO

MANİSA TB

AKHİSAR TSO

AKHİSAR TB

ALAŞEHİR TSO (S)

ALAŞEHİR TB (S)

SALİHLİ TSO

SALİHLİ TB

SOMA TSO

TURGUTLU TSO

TURGUTLU TB

45 MANİSA

Manisa'daki 13 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Adnan ERBİL

Manisa Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Okullarda kuru üzüm dağıtılması
- Tarım İhtisas Organize Sanayi Bölgesi kurulması
- Gediz Havzasının ve nehrinin korunması
- İstihdam sağlanırken yaşanan sıkıntılar
- İzmir-Ankara Otobanına Manisa bağlantısının yapılması
- İzmir-Manisa Tünelinin açılması

MANİSA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

İzmir-İstanbul, İzmir-Ankara Otoyollarının ve hızlı tren projelerinin bir an önce tamamlanması ve Sabuncubeli Tünelinin bir an önce açılması bunun yanı sıra Çandarlı Limanı ve İzmir Adnan Menderes Havalimanlarının HUB Merkezlerinin faaliyete geçmesi Lojistik açıdan Manisa için çok önemlidir.

Çözüm Önerisi

Çandarlı Limanının açılması ve Adnan Menderes Havalimanının HUB merkezi olması yıllık dış ticaret hacmi 4 milyar dolara yaklaşan Manisalı sanayicimiz için çok büyük önem taşımaktadır. Bu yerlere ulaşımın hızlı kesintisiz ve sağlıklı olması için Sabuncubeli tünelinin ve Çandarlı Limanı ile Manisa'nın otoyol ve tren yolu bağlantısı yapılması son derece önemlidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Tarımsal üretimin 12 aya yayılamaması. Organik tarımsal üretimin olmaması ve katma değerli tarım ürünleri ihracatı yapılmaması.

Çözüm Önerisi

Tarımsal Üretimi 12 aya yaymak ve katma değerli hale getirilmiş tarım ürünleri ihracatı için tarıma dayalı OSB'ler kurulması son derece önemlidir. Kurulacak bu sanayi tesisleri ile tarımsal üretimimiz katma değerli hale gelecektir. Manisa'nın bunu karşılayacak insan kaynağı ve teknolojik birikimi bulunmaktadır. Beydere'de bulunan ve kiraya verilen 7000 dönümlük eski devlet üretme çiftliği organik tarım uygulamaları için ya da tarım OSB için son derece uygundur. Burası hayvan besicilerine kiraya vermek yerine bu amaca uygun kullanılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Uluslararası fuar merkezine ve fuarlara olan ihtiyaç.

Çözüm Önerisi

Dünyanın tek noktada en çok beyaz eşya ve TV üretiminin yapıldığı ve bunlara bağlı yan sanayilerin son derece gelişmiş olduğu Manisa'nın hem tedarik kolaylıkları hem de üretilen mamullerin daha kolay pazarlanması açısından uluslararası fuar merkezine ivedilikle ihtiyacı vardır. Bölgemizi de baz aldığımız zaman beyaz eşya ve elektronik dışında tarımsal üretim ve mekanizasyon ile ayakkabıcılık makina ve kalıpcılık ile metal işletme sektörlerinde çok ciddi üretim kapasitemiz bulunmaktadır. Fuar merkezi bütün bu sektörlerle hizmet edecektir. Fuar merkezi yapımı için kamu desteği verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı

Sorun 4

Şehrin içerisinde yeni iş ve yerleşim alanları açılmaması.

Çözüm Önerisi

Şehrin Spil Dağı ve Gediz nehri doğal sınırları ile çevrelenmesi ve etrafının 1. derece tarım arazi olmasından dolayı yeni yerleşim ve ticaret alanları açılmamakta ve bu da artan kira ve bina maliyetlerinden dolayı hem OSB'de çalışanların İzmir'de yaşamasına hem de yüksek kira maliyetleri dolayısıyla girişimcilerin yeni iş yerleri açmasına engel teşkil etmektedir. Bunun önüne geçmek için şehrin doğu ve batı girişlerini kaplayan binlerce dönüm arazi üzerine kurulu Askeri Tugayımızın Kışla olan yerleşkelerinin Yunt Dağı Bölgesine taşınması yeni ticaret ve konut alanları açması ve şehrin önünün açılması açısından son derece önemlidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı

Sorun 5

Spil Dağının ve kentin antik değerlerinin turizmde kullanılmaması.

Çözüm Önerisi

Spil Dağına Sağlık turizmine ve spor turizmine yönelik yatırımların yapılabilmesi için gerekli teşviklerin kapsamına alınması ve imar düzenlemelerinin yapılması yatırımcıların önünü açacak ve böylelikle Manisa ekonomisi için olmayan yeni bir gelir kapısı açılmış olacaktır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

MANİSA TİCARET BORSASI**Sorun 1**

4 Nisan 2015 tarihli ve 29316 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan 2015/7396 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan “Okullara Kuru Üzüm Dağıtım Programı” 2015-2016 Eğitim-Öğretim sezonunda uygulanmamıştır.

Çözüm Önerisi

Ülkemizde üretilen çekirdeksiz kuru üzümün her yıl ortalama %95’i Manisa ve ilçelerinde üretilmektedir. Uygulamanın 2016-2017 eğitim-öğretim sezonunda devam edip etmeyeceği ve süreç takvimi, sağlıklı nesillerin yetiştirilmesine sağlayacağı katkı bakımından önemlidir. Proje aynı zamanda iç tüketim düşüklüğü nedeniyle neredeyse tamamen ihracat koşullarına bağlı olarak hareket edilen Çekirdeksiz Kuru Üzüm Üretimi Sektöründe de önemli piyasa dengesi sağlayacaktır. İç tüketim alışkanlığı teşvik edilmiş olacaktır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 2

Ülkemizin en önemli lojistik hatlarından olan İstanbul-İzmir karayolunun, en kritik bölümlerinden olan Manisa-İzmir sınırındaki Sabuncubeli virajı ve rampasının sebep olduğu olumsuzlukların giderilmesi için başlatılan “Sabuncubeli Tüneli Projesi”nin gecikmesinin yol açtığı zararlar.

Çözüm Önerisi

Bu geçidin olumsuz hava şartlarında kapanmasıyla iç ve dış piyasaya yönelik ticari lojistik işlemlerinde aksamalara ve dolayısıyla ekonomik kayıplara sebep olması ve bölünmüş yol uygulamasına rağmen, yüksek eğim ve yağışlı havalardaki kayganlık özelliğiyle trafik kazalarının engellenememesi, can ve mal kayıplarının halen devam ediyor olması nedenleriyle; yapım işlemlerinin bir an önce tamamlanması hususunda acil çözüm beklenmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Tarıma dayalı sanayide marka değerinin geliştirilmesinde Ar-Ge ve marka değerinin korunmasındaki teknik hizmetlerde, üniversitelerin tarım ekonomisine entegrasyonunun artırılması ve desteklenmesi.

Çözüm Önerisi

Tarım ve tarıma dayalı sanayi sektörlerimizde; kimyasal kalıntı, hasat döneminde yapılan hatalar, ürün temizliği, kalite, AB standartlarında ambalajlama ve katma değer artırıcı Ar-Ge gibi sürekli takip edilmesi ve geliştirilmesi gereken konularımız bulunmaktadır. Bu nedenle Ar-Ge, analiz ve laboratuvar hizmetleri gibi hususlardan üniversitelerimizin sektöre entegrasyonu çok önemlidir. Fakat sektörün hacimsel büyüklüğü ve çeşitliliği dikkate alındığında, üniversitelerden alınabilecek hizmetlerin yaygınlaşabilmesi için gerekli makine, teçhizat ve uzman kadro ihtiyaçları bakımından desteklenmeleri gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK), Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Bitkisel yağ, tekstil, yem, deri, un, konserve gibi hammaddesi tarıma bağlı sanayi üretiminde Türkiye’de kapasiteli tesisler bulunmaktadır. Fakat bu tesislerin birçoğu hammaddeyi çeşitli ülkelerden ithal etmekte ya da eksik kapasiteyle çalışmak durumunda kalarak daha az katma değer üretmektedir.

Çözüm Önerisi

Ülkemizdeki cari açık sorunu da dikkate alındığında, tarıma dayalı sanayide girdi teşkil eden ve üretim açığı olan ürünlere “özel üretim teşvikleri” verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 5

İlk 10 ekonomi hedefine ulaşılmasında, tarım ekonomisinde ithalatı azaltıcı yatırım ve üretime yeterince öncelik verilmemesi.

Çözüm Önerisi

İthal ikameci tohum, ürün ve gıda sanayi üretimi girişimciliğinin daha etkin olarak desteklenmesi.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

AKHİSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

İlçemizin içerisinde geçen İzmir-İstanbul devlet kara yolu artık ihtiyaca cevap vermemektedir. Trafik yoğunluğunun had safhada olduğu yolda, ilçemizin girişinden çıkışına kadar altı noktada bulunan trafik ışıkları bulunmakta bu da şehirlerarası ve şehir içi trafiği durma noktasına getirmektedir.

Çözüm Önerisi

Yapımı devam eden çevre yolu, otopan ve şehir dışına taşınma çalışmaları süren demir yolunun bir an evvel faaliyete geçmelidir. Bu sayede şehirlerarası yolun şehir içinde kalan kısmında meydana gelen kazalar önlenecek, şehirlerarası ve şehir içindeki trafik rahatlayacak, şehir dışına taşınma çalışması devam eden demir yolunun faaliyete geçmesi ile de şehir içinde olan kazalar önlendiği gibi trafiğin rahatlamasına da katkı sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

AKHİSAR TİCARET BORSASI

Sorun 1

Sofralık zeytine yeterli devlet desteği verilmemesi.

Çözüm Önerisi

Akhisar'da üretilen zeytinin %80'i sofralık, %20'si yağlık olarak değerlendiriliyor. Akhisarlı üreticimiz eskiden beri sofralık zeytine yoğunlaşmıştır. Türkiye'de yeşil zeytinin %75'i, siyah zeytinin de %35'i şehrimizden sağlanıyor. Devlet zeytinyağına destek veriyor fakat sofralık zeytine verilmiyor. Sofralık zeytincilik ve zeytinyağı aynı ham maddeyi kullanan ama çok farklı sanayilerdir. Çiftçi sofralık zeytin üretirken daha fazla emek ve girdi kullanıyor. Sürdürülebilir zeytin çiftçiliği bu bölgelerde istihdamın korunması demektir. Bizim istediğimiz 25 kuruşluk destek sayesinde kayıt dışılık da önlenecektir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Akhisar’da yapımına başlanan üniversitenin tamamlanamaması.

Çözüm Önerisi

Akhisar’da yapımına başlanan ve sivil toplum kuruluşları ve bu amaçla kurulan dernek tarafından finanse edile 4 yıllık fakülte inşaatı maddi imkansızlar dolayısıyla belli bir aşamaya gelerek durmuştur. Üniversitenin tamamlanmasıyla Akhisar’ın ekonomik ve kültürel yaşantısına çok büyük değerler katmış olacaktır. Üniversite inşaatının geri kalan kısmının devlet tarafından tamamlanarak bir an önce eğitime başlaması çözüm önerimizdir.

İlgili Kurumlar

Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

Sorun 3

Akhisar’da atıl vaziyette bulunan sigara fabrikasının boş alanının değerlendirilmesi.

Çözüm Önerisi

Akhisar’da faaliyete geçmeyen 1200 dönüm arazide kurulmuş olan atıl vaziyette bir sigara fabrikası bulunmaktadır. Bu fabrika alanının bir kısmı üniversite için ayrılmıştır. Geri kalan kısmının özelleştirilerek tarım veya ticaret için kullanılması çözüm önerimizdir.

İlgili Kurumlar

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB), Hazine Müsteşarlığı

Sorun 4

Akhisar’da atıl vaziyette olan havaalanının değerlendirilmesi.

Çözüm Önerisi

Akhisar’da 1950’li yıllarda faaliyette olan ve daha sonra faaliyeti durdurulan yaklaşık 1000 dekar arazi ve pistleri olan bir havaalanı bulunmaktadır. Bu havaalanının arazisi kırk yıldan beri otlak olarak tahsis edilmektedir. Bu alan hava yolu şirketlerine tahsisine ve pilot yetiştirmeye uygundur. Eğer bu teknik nedenlerle mümkün değilse organik tarıma açılması çözüm önerimizdir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 5

Akhisar hem nüfus büyüklüğü hem de sosyal ve kültürel gelişmişliği ile “ilçe” statüsü kalıbına sığamamaktadır. Büyükşehir yasası ile şehrimizin belediyecilik hizmetlerinde bile Manisa’ya bağlı hale gelmesi Akhisar’ın gelişmesini engellemektedir.

Çözüm Önerisi

Akhisar, Soma, Kırkağaç, Gölarmara ve Demirci’deki STK’larla yaptığımız istişarelerde, onlar da Akhisar ili içinde yer alma arzusunda olduklarını ifade etmektedirler. Bulduğumuz bölgenin gelişmişliğini artırmak adına Akhisar’ın il olması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

İçişleri Bakanlığı

ALAŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Alaşehir TSO olarak Alaşehir’de çıkarılan Jeotermal Kaynak suyu (287 °c ile Avrupa’nın en sıcak, dünyanın 4. sıcak suyu) elektrik üretiminden başka bir alanda kullanılamaması.

Çözüm Önerisi

Dünyanın en verimli toprakları olarak bilinen Gediz Havzası üzerindeki Alaşehir’de öncelikle Jeotermal Seracılık Organize Sanayi Bölgesinin kurulması için destek sağlanmalıdır. Bölge Jeotermal Turizm bölgesi ilan edilerek yatırımlar desteklenmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 2

Alaşehir’in İzmir-Ankara karayolundan 35 km içerde kalması nedeniyle yol avantajının kullanılamaması.

Çözüm Önerisi

İzmir-Ankara arasında yapılacak olan ve bölgemizden geçecek hızlı tren yolunun bir durağının Alaşehir’de konuşlandırılması, Alaşehir için dezavantaj olan karayolunun demiryolu ile avantaja dönüştürülmesini sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Üzüm fiyatlarının düşük olması.

Çözüm Önerisi

Okullarda üzüm dağıtımının devam ettirilmesi ve benzer projelerle üzüm üreticisine destek sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı

ALAŞEHİR TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Ülkemiz sofralık ve kuru üzüm ihracatının artırılması ve fiyat istikrarının devam etmesi için devlet desteği ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

Üzüm ihracatında Devlet Fiyat İstikrar Fonu (DFİF) teşvikinin verilerek ihracata teşviki sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

DEMİRCİ TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

İlçemizde ulaşım sorunu yaşanmaktadır. Manisa'nın en uzak ilçesi olarak anayollara uzak bir yerleşime sahibiz.

Çözüm Önerisi

Demirci'yi İzmir'e bağlayan Demirci-Salihli yolu, Demirci'yi İstanbul'a bağlayan Demirci-Akhisar yolunun karayolları ağına alınması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

İlçemizden büyükşehirlere göçün artması.

Çözüm Önerisi

İlçemizin kalkınmada öncelikli ilçe statüsüne alınarak yatırım yapılması, teşvik sisteminin yenilenecek özellikle göç veren şehirlere spesifik desteklerin verilmesi sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

El halıcılığının yok olması.

Çözüm Önerisi

El halısı kültür varlığı kapsamına alınmalıdır. El halısı imalatında da işçilik maliyetleri desteklenmeli, bu işle uğraşacak girişimcilere girişimcilik desteğinde öncelik verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, KOSGEB

Sorun 4

Kaliteli eğitim ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

Demirci'deki ilköğretim başarısı göz önüne alınarak, ilçemize Fen Lisesi ve Sosyal Bilimler Lisesi açılması şehrimizin geleceği açısından önemlidir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı

GÖRDES TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

İzmir'e içme suyu sağlamak amacıyla yapılmış olan Gördes Barajı için Su Yönetimi Gen. Md. tarafından hazırlan yönetmelikte baraj koruma havzası çok geniş tutularak ilçe sınırlarının tamamında her türlü üretimin (sanayi, tarım, hayvancılık, madencilik vb.) yapılması yasaklanmak istenmektedir.

Çözüm Önerisi

Gördes Barajı Koruma havzası sınırlarının yeniden incelenerek ilçe halkının gelir kaynaklarından olan tarım, hayvancılık ve ilçemizi ekonomik yönden güçlendirecek olan madencilik yatırımlarının önünü açacak şekilde sınırların daraltılması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Sorun 2

Bölge ekonomimiz ağırlıklı olarak Tarım ve Hayvancılığa dayalıdır. Gerek tarımda, gerekse hayvancılıktaki girdilerin yüksek olması çiftçinin maliyetlerini çok yükseltmektedir. Neredeyse tarım ve hayvancılık küçük çiftçiler tarafından yapılamaz hale gelmiştir.

Çözüm Önerisi

Ülke bazında bir tarım politikası belirlenip bölgesel ürünler teşvik edilmeli çiftçinin kullandığı girdilerde (Mazot, Gübre, Yem vb.) gerekli desteklemeler adaletli bir şekilde yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Bölgemizde Ekonomik ağırlık tarıma dayanmaktadır. Mevcut iş gücü ve üretilen ham maddenin kullanılabilceği tarımsal sanayi iş sahaları yoktur. Bu nedenle bölgemizde son 15-20 yılda bölge nüfusunun % 30'u oranında göç verilmiştir.

Çözüm Önerisi

Bölgemizde özellikle tarımsal işletmelerin açılabilmesi için teşvik sisteminin ilçeler bazında uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

SALİHLİ TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Kapalı devre sulama sistemi ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

Baraj bağlantılı kapalı devre sulama sistemi kurulmalı, verimli sulama yöntemleri için yatırım yapacak çiftçilere hibe ve düşük faizli kredi desteği sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Sorun 2

İlçemize gümrük müdürlüğü veya temsilciliğinin açılması.

Çözüm Önerisi

Bakanlığın uygun görmesi ile açılacak gümrük müdürlüğü veya temsilciliği açılmalıdır. Odamız bünyesinde yer tahsisi ve tefrişat giderlerini yapmaya razıyız.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Salihli Organize Sanayi Bölgesine doğalgazın getirilmesi.

Çözüm Önerisi

Doğalgazın ilçemize ve OSB'ye gelmesinin sağlanması, işletmelerin üretim maliyetlerinin büyük ölçüde düşürecektir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 4

Kula ilçemizde trafik hastanesi ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

Kula ilçemizde Ankara yolu üzerinde hayırsever bir vatandaşımız arsa bağışlamıştır. Bu arsaya Trafik Hastanesi yapılması ilçenin talebidir.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı

Sorun 5

Selendi ilçemizin meslek yüksekokulu ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

Arsası bir hayırsever tarafından bağışlanan alana, meslek yüksekokulu inşaatına başlanılmasını talep ediyoruz.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

SALİHLİ TİCARET BORSASI

Sorun 1

Eskiden, tarımsal sulamada kullanılan elektriğin borçları, hasat sonrasında ödenmekteydi. Elektriğin özelleştirilmesinden sonra şirketler elektrik faturasını aylık olarak göndermektedir. Borcunu ödeyemeyen üreticilerimizin de elektriği kesilmektedir. Bu da üreticilerimizi zor duruma düşürmektedir.

Çözüm Önerisi

Tarımsal sulamada kullanılan elektrik faturaları ay ay değil eskisi gibi yıllık olarak faturalandırılmalı ve borçları yine mahsulden mahsule ödenmelidir. Tarım arazileri şehrin dışında olduğundan üreticiler her ay arazilerine gidemediklerinden gelen elektrik faturasını takip edememekte bu yüzden elektrikleri kesilmekte, ayrıca üreticiler yılda bir ürün kaldırdıklarından her ay gelen elektrik faturalarını ödemekte güçlük çekmektedirler.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Dünyada piyasasında söz sahibi olduğumuz ülkemizin stratejik ihracat ürünlerinden olan çekirdeksiz kuru üzüm, incir, fındık vb. ürünlerde de bir Rekabet Kurulu'nun ve stok müessesesi kurulması ülkemiz menfaatine olacaktır.

Çözüm Önerisi

Bölgemizin ve ülkemizin en önemli tarım ürünlerinden olan çekirdeksiz kuru üzümün tamamına yakını ihraç edilmektedir. Yılda 200 bin ton civarında gerçekleştirilen ihracat ülke ekonomisine yılda 500 milyon doların üzerinde gelir getirmektedir. Yaklaşık 70 bin aile geçimini bu üründen sağlamaktadır. Özellikle ihracatçı firmalar arasındaki rekabet nedeniyle önceden yapılan fiyat bağlantıları üzüme darbe vuruyor. 2015-2016 sezonu başında 6 liranın üzerine çıkan kuru üzüm ihracatçı firmalar arasındaki rekabet nedeniyle 3 liranın altına indi. Bunun önüne geçmek için çekirdeksiz kuru üzümde hem stok müessesesi hem de rekabet kurulu kurulması hem ülkemizin hem de üreticilerimizin menfaatine olacaktır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Manisa, Akhisar, Turgutlu, Uşak gibi yakın çevrelerimize doğal gaz gelmesine rağmen ilçemiz maalesef bundan mahrum bırakılmıştır.

Çözüm Önerisi

İlçemizin de çevre il ve ilçelerimizle rekabet edebilmesi için biran önce doğal gaz Organize Sanayi Bölgemize getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 4

Tüccarlar tarafından üreticilerden satın alınan tarımsal ve hayvansal ürünlerin alımları sırasında düzenlenecek olan müstahsil makbuzlarında üreticiden kesilen BAĞ-KUR kesintisi sorumluluğu sıkıntı yaratmaktadır.

Çözüm Önerisi

Üyelerimiz olan gerçek ve tüzel kişilerin, çiftçilerden satın aldıkları tarımsal veya hayvansal ürün bedelleri üzerinden üreticinin prim borçlarına istinaden %2 oranında tevkifat yapmaları gerektiğinden, üyelerimiz üreticinin borcunun olup olmadığının tespitinde ve bu kesintiyi üreticiden kestikleri zaman üretici ile sorunlar yaşamaktadır. Tevkifat zorunluluğu üyelerimiz üzerinden kaldırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

TURGUTLU TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

İlçemizde çok sık yaşanan elektrik kesintileri reel sektörü zor durumda bırakmaktadır. Sanayicilerimiz makine arızaları yaşamakta, işlerini yetiştirememekte, müşteri ve zaman kaybetmektedirler. İlçemiz elektrik altyapısına çok acele yatırım yapılması ve sorunların ivedilikle çözülmesi elzemdir.

Çözüm Önerisi

Turgutlu da yaşanan hızlı nüfus artışı ve sanayileşme karşısında, elektrik altyapısı yatırımları hızlandırılmalı, yatırım miktarları arttırılmalıdır. Turgutlu'yu besleyen fiderler ve trafo merkezleri ivedilikle yenilenmelidir. Sanayicimizin makine ekipmanına zarar veren gerilim dalgalanmaları giderilmelidir. 1990 yılından kalma 15,8 kv şehir şebekesinin yerine 34,5 kv'lık sistem kurulmalıdır. Bölgemizdeki dağıtım şirketi Gediz A.Ş. tarafından Scada projesi olarak adlandırılan altyapı yatırımı 2016 sonuna yetiştirilmelidir. Sanayicilerimize enerji verimliliği ve enerji altyapılarının iyileştirilmesi için eğitimler verilmeli ve bunların yatırıma dönmesi için hibe ve teşvikler verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 2

TUİK istatistiklerine göre nüfusu 155 bini geçen Turgutlu'da, Trafik Şube Müdürlüğü kayıtlarına göre 56.000 motorlu taşıt bulunmaktadır. Buna rağmen Turgutlu da TÜVTÜRK araç muayene istasyonu bulunmadığı için vatandaşlarımız araç muayenelerinde çevre ilçelere giderek zaman ve para kaybetmektedirler.

Çözüm Önerisi

Turgutlu'daki vatandaşlarımızın zaman kaybetmeden muayene işlemlerini bitirmeleri için TÜVTÜRK araç muayene istasyonunun biran önce kurulması ve faaliyetlerine başlaması gerekmektedir. Konuyla ilgili yatırımın yapılacağı alan S.S. Turgutlu Küçük Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi tarafından ücretsiz olarak yatırımcıya tahsis edilecektir. TÜVTÜRK ün gezici istasyon ve çevre ilçelere yönlendirme politikası son derece isabetsiz ve yetersizdir. Araç muayene istasyonunun Turgutlu da mümkün olan en kısa süre içerisinde faaliyete başlaması başta nakliye ve taşımacılık sektörü olmak üzere tüm vatandaşlarımız için büyük önem arz etmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Ahmetli ilçemiz, çok verimli topraklar üzerinde kurulu olan önemli bir tarım havzasıdır. Bu havzada yetişen tarımsal ürünlerimizin birçoğu yüksek katma değere sahiptir. Ahmetli'de verimli topraklarımıza hizmet edecek bir tarımsal OSB olmaması tarımsal ürün potansiyelimizi israf etmektedir.

Çözüm Önerisi

Tarımsal girdilerimizin sınai ürün olarak katma değeri yüksek ürünler olarak piyasaya arzını sağlayacak tarımın önemli bir bölgesi olan Gediz havzasında mutlaka tarımsal OSB kurulması gerekmektedir. Özellikle stratejik konumu gelişime açık yapısı ile Ahmetli ilçemiz tarımsal organize sanayi bölgesi kurulması için çok iyi bir yerleşim yeridir. Ahmetli de kurulacak altyapısı güçlü bir OSB verimli toprakları ve ürün çeşitliliği ile dünyada örnek gösterilecek ve yüksek katma değer üretecek ender OSB'ler arasına girecektir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Turgutlu da sürekli gelişen makine sektörünün fiziksel olarak kümelenmesi ve orta ölçekli üretim alanı ihtiyaçlarının giderilmesi için Turgutlu OSB içerisinde 1000 metrekarelik kapalı alan imalathaneler bulunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Turgutlu Küçük Sanayi Sitesinde 917 firma bulunmaktadır. Bu firmalardan 270 m2 ve 360 m2 alana sahip firmalarımızın (52 Adet) 750, 1000 ve 2000 m2'lik alan ihtiyaçları olduğu bilinmektedir. Bu ihtiyaç küçük sanayi sitesi içerisinde mevcut şartlarda çözümlenemeyecek bir sorundur. Bu sorunun çözülmemesi halinde küçük-orta ölçekli firmaların Turgutlu da büyüme olanağı bulunmamaktadır. Bu işletmelerimiz için Turgutlu OSB içerisinde yapılacak yeni tahsislerle ilk etapta 1000 er m2'lik 40 adet kapalı imalathaneler inşa edilmelidir. Yapılacak imalathanelerde verilecek teşviklerle sanayici desteklenmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ)

Sorun 5

Gediz Ovasında tarımsal sulama açık kanal ve kanalet sistemi ile yapılmaktadır. Mevcut tesisler ekonomik ömrünü tamamlamak üzere olup damlama sulama başta olmak üzere çağdaş tarımsal üretimin ihtiyaçlarına cevap verememektedir.

Çözüm Önerisi

Kapalı sistem sulamaya geçiş için proje yapılmalı ve ivedilikle uygulanmaya geçilmelidir. Proje hazırlandığı takdirde devlet yatırımı veya yap-işlet-devret modeli ile yatırımın gerçekleştirilmesi mümkündür. Bu sayede sulanabilen alan genişleyecektir. Su ve enerji tasarrufu sağlanacaktır. Kaliteli su temin edilecektir. Yer altı suları korunacaktır. 12 ay 24 saat sulama imkanı doğacaktır. Açık kanallarda yaşanan muhtemel kaza ve ölümler önlenecektir.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı

TURGUTLU TİCARET BORSASI

Sorun 1

Gediz Nehrinin ıslahı.

Çözüm Önerisi

Gediz Nehrinin ıslah projeleri hazırlanıp ivedilikle hayata geçirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Sorun 2

Gediz Nehrinin kirlilik sorunu.

Çözüm Önerisi

Gediz Nehrinin kaynağından döküldüğü yere kadar olan yerleşim merkezlerinin evsel ve kimyasal atıklarının arıtma tesislerinden geçirilmeden Gediz Nehrine akıtılması önlenmeli, mevcut kirliliğin temizliği için çalışmalar yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 3

Tarıma dayalı OSB ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

Bölgemizde tarıma dayalı OSB kurularak, tarıma dayalı sanayi yatırımlarına ilave teşvik sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Madencilik faaliyetlerinin zararlarının önlenmesi.

Çözüm Önerisi

Birinci dereceli tarım alanı olan Gediz havzamızın korunması amacı ile hava ve toprak kirliliğine sebep olan madencilik faaliyetlerine bölgemizde izin verilmemelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

46 - KAHRAMANMARAŞ

İllerde Yaşam Endeksi: 48.

Teşvik Bölgesi: 5

Nüfus (TÜİK - 2015)	1.096.610	Türkiye'de 18.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	1.098	19.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	14.005	23.
İstihdam (SGK - 2015)	138.248	22.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	22.624	25.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 16,4	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	272	21.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	793.041 \$	20.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	1.043.291 \$	15.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)	21	11.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	4.121	26.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	14.780	23.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 285	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	10.045 TL	21.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	Dulkadiroğ % 2,2	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	3.451 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	9.057 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	23.491 TL	21.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 4,9	TR ort: % 4,0

AKREDİTE ODA VE

BORSALAR

KAHRAMANMARAŞ

ACCREDITED CHAMBER

TSO

KAHRAMANMARAŞ

TBB

ELBİSTAN TSO

ACCREDITED EXCHANGE

COMMODITY EXCHANGE

46 KAHRAMANMARAŞ

Kahramanmaraş'taki 4 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Serdar ZABUN

Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Teşvik sisteminin revize edilmesi
- Orman vasfını kaybetmiş, belli bir büyüklüğe sahip arazilerin organize sanayi bölgelerine açılabilmesi
- Pamuk ipliği ve ham kumaş ithaline de ek vergi uygulanması
- Çırçır işletmelerinin devlet destek ve teşvikleri ile modernize edilmesi
- Pamuk destekleme sisteminin revize edilerek, çiftçiye kütlü pamuk yerine balya pamuğa destek verilmesi
- Adatepe barajının faaliyete geçirilmesi
- Züccaciye sektörünün stratejik sektörler arasına alınarak desteklenmesi
- Afşin-Elbistan termik santrali açık işletme yeraltı suyunun Elbistan Ovası'nın sulamasında değerlendirilmesi
- 'A' termik santrale baca gazı kükürt arıtma sistemi ve kül tutucu elektro filtrelerin yapılması
- Germenicia Antik Kenti ve Eshab-ı Kehf Külliyesinin tanıtımının ulusal hedefler kapsamında değerlendirilmesi

KAHRAMANMARAŞ TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Girişimci ruhun en önemli besin kaynağı teşviktir. Teşvik sistemi oluşturulurken Türkiye'nin hedeflerine ulaşması bakımından yenilik kabiliyeti ve uluslararası rekabet gibi temel global esaslar önem arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

Türkiye'nin büyüebilmesi, cari açık ve işsizlik gibi ekonomik sorunlara ve bunun yanında sosyo-politik meselelere çözüm üretebilmesi için en önemli yatırım, üretim, istihdam ve ihracatın geliştirilmesi, nitelikli üretim ve ihracat yapısının oluşturulması, Türk emeği, Türk sermayesi ve Türk ürünlerine azami destek olunması, 2023 hedeflerine ulaşılması için efektif yeni teşvik politikalarının geliştirilmesi ve teşvik sisteminin yeniden dizayn edilerek yatırım ve üretimde enerji ve SGK teşvikinin uygulanması elzemdir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Tekstil sektöründe, ABD pamuğu ithalatına uygulanan %3 ek vergi ile pamuklu ve suni-sentetik ipliklerde haksız ithalat baskısı tekstil ve konfeksiyon sektörlerindeki entegre üretim yapımız için büyük önem arz eden iplik üretim kapasitemiz ciddi bir darboğaz ile karşı karşıyadır.

Çözüm Önerisi

26 milyar dolara yakın ihracatı ile lokomotif sektör olan tekstil, perakende ve inşaat gibi sektörlerden sonra, Türk imalat sektörü içerisinde en büyük istihdama sahiptir. Cari açık yönünden incelediğimizde de tekstil sektörü otomotiv sektöründen daha fazla katma değere sahiptir. Bu gelişimi sürdürülebilmek adına pamuklu ve suni-sentetik iplik ürünleri ile ilgili olarak belirli kumaş ve konfeksiyon ürünlerine uygulanmakta olan ek vergi kapsamına dahil edilmesine yönelik başvuru dosyasının bir an önce sonuçlandırılması ve Türkiye'nin pamuk ithalatının yarısını karşılayan ABD pamuğuna uygulanan ek verginin kaldırılması ülkemizin menfaatleri açısından doğru bir yaklaşım olacaktır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

Kahramanmaraş'ta 25 bin dekar arazi Orman ve Su İşleri Bakanlığı mülkiyetinde ve Milli Savunma Bakanlığı'na tahsisli bulunduğundan burada sanayileşme adına yatırım alanları oluşturulamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Sürdürülebilir üretim ortamının oluşması için sanayi alanlarının merkezi ve yerel yönetimlerce rantabl şekilde planlanarak yatırım ortamının güçlendirilmesi gerekmektedir. Tomsuklu bölgesine bitişik olarak çalışmaları devam eden 5 bin dekar Tekstil İhtisas OSB'nin imar uygulama planları tamamlanmış ve talepte bulunan yatırımcılara arsa tahsisleri gerçekleştirilmiştir. Bölgedeki yaklaşık 25 bin dekar alanın sanayi bölgesine dönüştürülmesi durumunda Kahramanmaraş'ın üretim kapasitesini en az yirmi kat artıracak potansiyeli bulunmaktadır. Bu itibarla, Orman ve Su İşleri Bakanlığı mülkiyetindeki bu sahanın yasal olarak organize sanayi bölgesine uygun hale getirilmesi çok yararlı olacaktır.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

Kahramanmaraş'ta rekabet gücünün en önemli unsuru olan ulaşım alanında sorunları çözülememiştir. Bu sorunlar büyük ölçüde Kahramanmaraş'ın karayolları bakımından Mersin 5. Bölge Müdürlüğü'ne bağlı olmasından kaynaklanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Kahramanmaraş Havaalanının terminal binasının yenilenmesi, pist uzunluğunun artırılması, yeni karayolları çalışmalarının hızla tamamlanması, mevcut yolların standardının yükseltilmesi, Kahramanmaraş'ın güneyinden geçmesi planlanan Yüksek Hızlı Tren Projesi'nin kentin merkezinden geçirilmesi, yatırım ve hizmetlerin aksamadan sürdürülmesi, toplam yol bakımından Mersin ve Adana'ya yakın yol varlığına sahip Kahramanmaraş'ın gelişiminin devam etmesi için ilimizde Karayolları Bölge Müdürlüğü ihdas edilmesi çok önemlidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 5

İşletmeler arıtma tesisi için yüz binlerce dolar harcamakta, arazi tahsis etmekte, yüksek düzeyde elektrik tüketmekte ve buna rağmen ülke çapında arıtma tesisi çöplüğü oluşmaktadır. Katı atıklar ve özellikle kömür küllerinin depolama alanlarının bulunmaması büyük bir çevre sorunu oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Merkezi arıtma sistemi konusunda çalışmaların başlatılması ülkemiz adına elzem görünmektedir. Altyapı birliğinin sağlanması ve verimli sonuç alınması için Belediyelerce ortak bir arıtma sisteminin kurulması faydalı olacağı gibi tüm tesislerin bir araya getirilmesi ve maliyetlerin düşürülmesi açısından önemlidir. Böylece, yer sorunu da çözülecek ve kurulacak bu tesisler Belediyelere maddi katkı sağlayacaktır. Arıtılan atık sular belli işlemlerden sonra bahçe sulama ve yol yıkama işlerinde kullanılabilir. Kömür küllerinin yeniden değerlendirilebileceği tesis kurulması, mümkün olmuyorsa küllerin toplanacağı sanayi alanlarına yakın geniş ve uygun bir yerin belirlenmesi faydalı olacaktır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

KAHRAMANMARAŞ TİCARET BORSASI

Sorun 1

İlimizin Tekstil şehri olması nedeniyle tekstilin hammaddesi pamuk ekimi maalesef azalmış ve gün geçtikçe azalmaya devam etmektedir. Pamuk çiftçisi pamuğu para kazanamadığı için ekmemektedir. İthal pamuk kullanıldığından giderek tekstil sektörü hammadde konusunda dışa bağımlı hale gelmiştir.

Çözüm Önerisi

Pamukta kütlü pamuk yerine balya pamuk da destekleme verilmeli. Desteklemeler tek kalem olarak verilmeli ve arttırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)

Sorun 2

Kahramanmaraş'ı çevre illere bağlayan yollarda çalışmalar devam etmek ancak yavaş ilerlemektedir.

Çözüm Önerisi

Yolların ve tünellerin hızlı bir şekilde bitirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 3

İlimiz havaalanı yetersiz kalmakta. Kışın uçuşların çoğu iptal edilmektedir. Bina olarak yetersizdir.

Çözüm Önerisi

Havaalanı binası ve pisteler yenilenmeli kışın da kullanılabilir hale getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Devlet Hava Meydanları İşletmeleri Genel Müdürlüğü (DHMI)

Sorun 4

İlimizde Tarımsal Ürünler organize Sanayi Bölgesinin kurulması ve lisanslı depoculuk sistemine geçiş yapılmalı.

Çözüm Önerisi

İlimizdeki Biber fabrikalarını, Hububat ürünleri alım satımı yapan şirketlerin kullanacağı ve İlimizde iplik fabrikalarının pamuk tüketiminden dolayı pamuk için lisanslı depoculuk sisteminin devreye alınması

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 5

Pamuk işleme fabrikası Çırçır işlemelerinin desteklemelerle yeniden dizayn edilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Çırçır işletmeleri devlet destek ve teşvikleri ile yenilenmelidirler.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)

AFŞİN TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Eshab-ı Kehf külliyesinin kültür turizmine kazandırılmaması

Çözüm Önerisi

Dünyada birçok ülkede yer aldığı söylenen Eshab-ı Kehf'in yer tespitinin mahkeme kararı ile yapılmış olmasına rağmen yapılmayan tanıtımının yapılması gerekmektedir

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 2

Bölgemizde bulunan kömür havzalarının varlığından dolayı binlerce hektarlık sulu tarım alanı kömür havzası olması sebebiyle tarımda kullanılamaz hale gelmiştir.

Çözüm Önerisi

Karakuz barajının yapılması kıraç ve susuz alanların sulamasında büyük ölçüde bir etki gösterecek ve tarımda üretim hacmi artacaktır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Elektrik Üretim AŞ Genel Müdürlüğü (EÜAŞ)

Sorun 3

İşsizlik

Çözüm Önerisi

Ülkemizin de en büyük sorunlarının başında gelen ve bölgemizdeki işsizliğin kısmen de olsa giderilmesi için Afşin-Elbistan termik santrallerinin ve kömür havzası açık işletmenin yapılarak işletmeye dahil olması ve yapımı düşünülen c, d ve e termik santrallerinin hayata geçirilmesi ile buralarda istihdam edilecek işçilerin yöremiz insanlarından alınması ile işsizlik sorununun çözülmesine önemli bir katkı sağlanacaktır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Elektrik Üretim AŞ Genel Müdürlüğü (EÜAŞ)

ELBİSTAN TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Büyükbaş hayvancılık için önemli bir potansiyele sahip olan ilçemizde 300 besici ve 40.000 Adet Büyükbaş hayvan bulunmaktadır. Besi işletmeleri, Dağınık ve denetimsiz şekilde faaliyette bulunmaktadır. Çevre sakinlerine ve doğal yaşama olumsuz etkileri bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Elbistan'a Tarıma dayalı ihtisas (Besi) organize sanayi bölgesinin kurulması için çalışmalar başlamıştır. Mera vasfını kaybeden arazilerin, TDİOSB'lere aktarımı kolaylaşmalı (ot bakiye bedelleri alınmamalı) ve yasal alt yapı oluşturulması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Güneydoğu Anadolu bölgemizi ve Kahramanmaraş'ın kuzey ilçelerini İç Anadolu'ya bağlayacak ve ekonomik olarak bu bölgelerin kalkınmalarına fayda sağlayacak olan Gölbaşı- Kapıdere- Elbistan- Afşin- Sarız - Kayseri yolu

Çözüm Önerisi

Gölbaşı- Kapıdere- Elbistan - Afşin -Sarız- Kayseri yolu bir an önce tamamlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 3

Afşin Elbistan Termik santral açık işletme yeraltı suyunun değerlendirilmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Afşin Elbistan Termik santrali A Ünitesi açık işletmesinden kömür alınabilmesi için açılan toplam 814 sondaj kuyusundan çıkartılan sular hali hazırdaki göletlerde tutularak yaklaşık olarak 50-60 bin dönüm arazinin cazibe ile sulanması fırsatı değerlendirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 4

Elbistan, Afşin, Nurhak ve Ekinözü İlçelerinin Kahramanmaraş'a olan uzaklığı, yine bu ilçelerin Malatya'ya ulaşımında kullandıkları Elbistan, Afşin Darıca yol projesinin hızlandırılması

Çözüm Önerisi

Elbistan- Ekinözü- Kahramanmaraş yolu eski adı ile Kısıklı yolunun stabilize olan yolları bir proje kapsamında iyileştirilerek şehirlerarası ulaşımına açılması gerekmektedir. Açıldığı takdirde Kahramanmaraş'ın kuzey ilçelerinin tamamı Kahramanmaraş'a yakınlaşacaktır. Elbistan'a 158 Km olan Kahramanmaraş ortalama 75-85 Km'ye inecektir. 55 Km olan Elbistan Afşin Darıca yolu bittiğinde 46 Km Bölünmüş yol olarak hizmet verecektir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 5

Afşin Elbistan A Termik santralinden sonra B Termik Santrali faaliyete geçti. C, D ve E Santrallerinin yapımı düşünülmektedir. Gerekli tedbirler alınmaz ise bölgemizde yaşamın sürdürülmesinin mümkün atı görülmemektedir.

Çözüm Önerisi

Elbistan Afşin Termik Santralının mevcut A Termik santraline acilen baca gazı kükürt arıtma sistemi ve kül tutucu elektro filtreler yapılmalıdır. Bu kapsamda bölgenin acilen kirlilik haritası çıkarılmalıdır. Elbistan'da hava kirliliği ölçüm cihazı verilmesi ve termik santralının çevreyi kirletmesini önleyici tedbirlerin alınması gerekmektedir. Mobil hava kirliliği ölçüm cihazları daim çalışır halde bulundurulmalıdır. Doğal gaz boru hattından Elbistan ve yöresinin de yararlanabilmesi için başlayan çalışmalar en kısa zamanda bitirilmelidir

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

47 - MARDİN

İllerde Yaşam Endeksi: 80.

Teşvik Bölgesi: 6

Nüfus (TÜİK - 2015)	796.591	Türkiye'de 26.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	380	33.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	5.050	57.
İstihdam (SGK - 2015)	61.288	39.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	7.904	61.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 12,9	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	273	20.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	882.828 \$	17.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	101.307 \$	38.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)	1	52.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	3.866	27.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	7.574	44.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 268	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	3.794 TL	39.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,3	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	1.830 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	4.624 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	13.355 TL	27.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 8,9	TR ort: % 4,0

MARDİN TSO - KIZILTEPE TSO - KIZILTEPE TB - NUSAYBİN TSO - NUSAYBİN TB

47 MARDİN

Mardin'deki 5 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Mehmet Şahin

Kızıltepe Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Mezopotamya Sulama kanallarının gecikmesi nedeniyle ürün çeşitliliğinin sağlanamaması
- Mısırın enerji fiyatı 7,5 TL'den 11 TL'ye yükseltilmiş fakat destekleme priminin 4 TL'den 2 TL'ye düşürülmesi
- Tarımda havza modeline geçilmesi
- Mahkemelik olan arazilerin enerji bedellerinin ödenmesine karşın destekleme primlerinden yararlanılamaması
- Sanayicilerin Irak'a yaptığı ihracatta Mardin ya da Kızıltepe TB içinde ekipmanlarla birlikte numunelerin incelenebileceği bir yer kurulması
- İpekyolu Gümrük Müdürlüğünün Habur'da görev yapması
- İpekyolu Gümrük Müdürlüğünün Diyarbakır, Batman, Mardin, Şırnak, Siirt illerine hizmet vermesi, Ekonomi Bakanlığı dahilinde işleme izin belgesinin dağıtımında Dicle Kalkınma Ajansına yetki verilmesi

MARDİN TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Yaklaşık 3 yıldır terör olayları nedeniyle tüm sektörler olumsuz etkilenmiş ve doğan finansal sıkıntıları ticari hayatını sürdürebilmeleri için her an durumun düzelebileceği ümidiyle banka kredilerine yönelmiştir. Olumsuz sürecin uzaması nedeniyle iç dünyamız faiz yükü altında ezilmektedir.

Çözüm Önerisi

Bölgemiz esnaf, tacir ve yatırımcısına bankaların uyguladığı kredi faizi devlet tarafından kontrol altına alınarak, bir kısmının sübvansede edilmesi bölge ekonomisine nefes aldıracaktır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Mardin'e kültür turizmi ilgisinin artması nedeniyle il ve ilçelerimizin yatak kapasitesi kısa zamanda 800'den 6.000'e ulaşmıştır. Ancak bölgemizde artan terör ve olumsuzluklar nedeniyle kapasite doluluk oranı %5'in altına düşmüştür.

Çözüm Önerisi

Huzur ortamı sağlanıncaya kadar kamu kurumlarının büyük organizasyonlarla yaptıkları bazı toplantı ve eğitimlerini Mardin'de yapmaları ilimiz yatırımcılarına nefes aldıracaktır. Aynı zamanda bölgemiz turizm yatırımcılarının Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkililerince davet edilerek sorunlarının dinlenmesi ve çözüm bulunması son 10 yıldır Mardin'e yapılan yatırımların heba olmamasını sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

Bölgemiz çiftçisi topraklarını sulama kuyuları açarak yapabilmektedir. Ortalama 200-500 m derinlikten çekilen suya harcanan elektrik gideri çiftçimiz belini kırmakta, artan elektrik ihtiyacı nedeniyle sık sık elektrik kesintileri yaşanmakta ve birçok arazinin sulanmaması nedeniyle hasılat düşmektedir.

Çözüm Önerisi

GAP projesinin bir an önce tamamlanması, bir taraftan ithal girdi ile ürettiğimiz enerji tüketimimizi azaltacak öte yandan ülkemizin tamamını doyurabilecek, Mezopotamya ovamızın daha verimli olmasını sağlayacak ve bu sayede elektrik kesintileri nedeniyle oluşan sosyal gerilimlerde kendiliğinden bitecektir.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

KIZILTEPE TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Bölge sanayici ve tacirlerin finans sorunu; tacir ve sanayicilerimizin banka kredilerinin zorluk ve teminat sıkıntıları bölge bankalarının gayrimenkullerin rayiç bedelinin üçte biri oranında kabul etmesi ve bir sürü bürokratik işlemler sonucu kredilendirme sürecinin uzun sürmesi

Çözüm Önerisi

Bankaların batı illerinde olduğu gibi makul oranda gayrimenkul teminatı istemesi bürokratik işlemlerin asgariye indirilmesi, makul bir süre içerisinde işlemlerin sonuçlandırılması ve Eximbank irtibat veya bir şubesinin Mardin'e açılması, devlet bankalarının bölgemizde varlıklarının göstermek amacıyla daha etkin rol almaları gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Bölgemize verilen teşvik belgelerinin kapanış ve süre uzatımları

Çözüm Önerisi

Ekonomi Bakanlığı'nın Mardin'de bölge müdürlüğünün olmaması nedeniyle sanayicilerimizin teşvik belgelerinin kapanışını ve süre uzatımını Ankara'da olması zaman alması sebebiyle Mardin'de bir bölge müdürlüğünün kurulmasında yarar görmekteyiz. İhracatta bölgeye has teşviklerin verilmesi, mısır irmiği ihracatında yağ oranını düşürülmesini talep etmekteyiz.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 3

Bölgemiz bir tarım bölgesi olması sebebiyle tarımsal sulamalarının enerji ile yapılması GAP'ın ne denli önemli olduğunu bir kez daha ortaya çıkarmaktadır.

Çözüm Önerisi

Mezopotamya Ovasının verimli toprakların ekonomiye kazandırılması ve istidamın artırılması işsizliğin önlemesi için GAP'ın bir an evvel devreye girmesi önem arz etmektedir. GAP bölge ve ülke ekonomisine yapacağı katkı yapılacak harcamaların kat kat üstünde olacaktır. Bölge halkı yıllardır bu özlemlerle belirtmemektedir. Bölge halkının bir an evvel bu özleminin giderilmesi beklentimizdir.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Bölgemiz bir tarım bölgesi olması sebebiyle çok verimli topraklara sahip bir bölge ancak çiftçilerimiz eğitimsiz ve bilinçsiz çiftçilik yapmaktadır. Tarım girdilerinin yüksek maliyetli olması tarımsal destekleri yetersiz kılmaktadır. Mısır desteğinin kaldırılması çiftçilerimizi zorda bırakmaktadır.

Çözüm Önerisi

Tarımsal desteklerin artırılması, mısır desteklerinin yeniden makul bir seviyede tekrar verilmesi gereklidir. GAP'ın devreye alınmasına kadar tarımsal enerjinin desteklenmesi enerji kesintilerinin önlenmesi ve girdi maliyetlerinin düşürmesi gibi desteklerin sağlanması talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 5

Kızıltepe ulaştırma alanında büyük bir potansiyel sahip ve tarihi İpek Yolu üzerinde kurulu olması ve sanayisinin gelişmekte olması nedeniyle çevre yollarına ve lojistik köye ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

Lojistik firmaların bir arada olması için lojistik bir alan ihtiyaçlarının karşılanması için Ulaştırma bakanlığı, TOBB ve UND'nin katkıları ile bu soruna bir çözüm getirmelidir. Yine Kızıltepe tarihi İpek Yolu üzerine kurulu olması ve organize sanayi bölgesi Kızıltepe'nin faaliyet alanında olması çevre yolları büyük bir ihtiyaç haline gelmiştir. Bu yapılacak çevre yolları ile hem ilçe trafiği rahatlatacak hem de nakliyeciler ve ihracatçılarımızın nakliye sıkıntılarına çözüm bulunacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

KIZILTEPE TİCARET BORSASI

Sorun 1

GAP sulama kanallarının gecikmesi tarımsal alanda daralmalara yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

GAP sulama kanallarının ve Mardin depolamasının bir an evvel bitirilerek hayata geçirilmesi gerekmektedir. Zira bunlar, Mezopotamya Ovası için önem arz etmekte olup, tarımsal alanda ürün çeşitliliğini sağlayacak, tarımsal verimliliği yükseltecek ve tarımsal sanayi yatırımlarını artıracaktır.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 2

Tarımda ürün çeşitlendirmesi sorunu mevcut olması ve mısır destekleme priminin artırılması

Çözüm Önerisi

Toprağın verimli olmasına rağmen Mardin arazilerinde sadece birkaç çeşit ürün yetiştirilmektedir. Bu sebeple alternatif ürünlerin yetiştirilmesine ihtiyaç duyulmakta ve tarımsal ürünlerin dekar başına enerji fiyatları artarken özellikle mısırdaki fiyat ve destekleme priminin düşürülmesi çiftçiyi mısır ekiminden uzaklaştırmıştır. Mısırın dekar başı enerji fiyatı 7,5 TL'den 11 TL'ye çıkarılmış ve destekleme primi artması gerekirken maalesef 4 TL'den 2 TL'ye düşürülmüştür. Bu durumun mısır üretiminde büyük kayıp yaşatması beklenmekle beraber destekleme miktarının artırılması faydalı olacaktır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 3

Tarımda su ve enerji kullanım sorunları vardır.

Çözüm Önerisi

Mardin’de enerjinin maliyetli oluşu, hem tarımsal hem de sınai üretimi düşürücü etkilere yol açmaktadır. Özellikle çiftçilerin kendi imkânları ile kazmış oldukları kuyular dolayısıyla elektrik faturalarının yüksekliği, maliyeti artıran ana faktördür. Bu da gayrimeşru yollara yönelmesine sebep olabilmektedir. Çiftçilere enerji desteği verilmesi gerekmektedir. Ayrıca, sulama konusunda bilinçsizlik vardır ve bu da israfa sebep olmaktadır. İlgili bilinçlendirme programlarına ihtiyaç vardır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Sorun 4

Mardin-Kızıltepe’de ihtiyaç olduğu halde Ziraat Fakültesi yoktur.

Çözüm Önerisi

Mezopotamya Ovasında bulunan çiftçilerin ürün çeşitliliğine gidebilmesinin sağlanması ve tarımsal sanayinin çeşitlenmesi açısından yerinde araştırmaların yapılabilmesi ve tarımsal kapasitenin artmasına ve istihdam oluşturmaya yönelik olarak Mardin-Kızıltepe’de Ziraat Fakültesi’nin kurulması beklenmektedir.

İlgili Kurumlar

Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK), Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 5

Mardin/Kızıltepe’de çevre yolunun yapılması

Çözüm Önerisi

Kızıltepe-Mardin yolu yetersiz kalmakta buna bağlı olarak Şanlıurfa/Viranşehir’den Kızıltepe ilçesi güzergâhından Silopi’ye kadar uzanan Uluslararası İpek Yolunda seyir eden ağır vasıtaların özellikle Kızıltepe’nin şehir merkezinden geçmesi büyük sıkıntılara sebebiyet vermektedir. İvedilikle Kızıltepe çevre yolunun bir an evvel yapılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

NUSAYBİN TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Sınır ticaretinin geliştirilmesine ihtiyaç vardır. Bu kapsamda Mardin-Nusaybin Sınır Kapısının açılması kaçınılmazdır.

Çözüm Önerisi

Nusaybin Sınır Kapısı’nın Cilvegözü, Reyhanlı ve Samandağı Sınır Kapılarında olduğu gibi tampon bölgede araçtan araca mal nakledilebilir hale getirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı

Sorun 2

Mardin yeni teşvik paketinde 6. bölgeye dahil olmasına rağmen SGK primleri açısından bir takım olumsuzluklar barındırmaktadır.

Çözüm Önerisi

SGK primleri düşürülerek işverenin yükünün hafifletilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 3

Mardin ve ilçelerinde ciddi bir tarihi/turistik potansiyel olmasına rağmen bundan tam manasıyla faydalanamamaktadır.

Çözüm Önerisi

10 bin yıllık maziye uymayan bir kapasite kullanımı vardır. Başta inanç kültür turizmi ekseninde olmak üzere turistik ürünlerde hizmetlerde çeşitlendirmeye giderilmesi ve böylece turizm sezonun 4 aydan 12 aya çıkarılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 4

2 Bölümlü Nusaybin MYO küçük ve eski kütüphane binasında zor şartlar altında faaliyetini sürdürmektedir.

Çözüm Önerisi

Yeni bina ve kampüs yapımı için ödenek ayrılarak Nusaybin MYO için inşaat yapılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

Sorun 5

YGS sınavlar 5 bin nüfuslu ilçelerde ve beldelerde yapılmasına rağmen (Kabala, Ömerli ve Yeşilli) 110 bin ve 200 binlik Nusaybin ve Kızıltepe’de yapılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Her ne kadar güvenlik bahanesiyle Nusaybin ve Kızıltepe’de yapılmasa da öğrencilerin ve ailelerin başka illere ve ilçelere gitmek zorunda kalmaları hem zaman açısından he ekonomik açıdan ciddi mağduriyetlere yol açmaktadır. Ayrıca gerekli tedbirlerle alınarak güvenli bahanesi ortadan kaldırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM), İçişleri Bakanlığı

NUSAYBİN TİCARET BORSASI

Sorun 1

Nusaybin’de yaşanan terör olayları nedeniyle üyelerimiz, esnaf ve tüccarlarımız çalışanlarının maaşlarını, SGK primlerini, vergi borçlarını, banka kredilerini ödemekte zorlanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Üyelerimizin, esnaf ve tüccarlarımızın; SGK primlerinin, banka kredilerinin ve vergi borçlarının uzun vadede ertelenmesi ya da yasak süresince olan borçların silinmesi onları maddi açıdan bir nebze bile olsa rahatlatacaktır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 2

Son yıllarda Suriye’de yaşanan sorunlar Nusaybin Sınır Kapısı’nın kapanmasına ve ticaret hacminin azalmasına sebep olmuştur. Terör olaylarından ötürü ihracatçı üyelerimiz nakliyyede KDV alamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Suriye sınırlarındaki diğer sınır kapılarında olduğu gibi (Cilvegözü, Reyhanlı, Samandağ) Nusaybin Sınır Kapısı’nda tampon bölgede araçtan araca mal nakledilmesi ve Nusaybin yeni sınır kapısının faal hale getirilmesi Nusaybin’deki ticaret hacminin artmasını sağlayacaktır. İhracatçı üyelerimiz gerekli tarihlerde işlemlerini yapamadıkları için işlemleri hep yarıda kalmıştır. Yarıda kalan işlemlerden dolayı nakliyyede KDV iadesini alamamaktadırlar. Üyelerimize nakliyye KDV iadesinin verilmesi ihracatı artıracaktır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 3

Mardin merkeze bağlı iki tane OSB bulunmaktadır. Bu OSB'ler Nusaybin'e 70 km uzaklıktadır. Bu sebeple ilçe olarak bundan faydalanamamaktayız.

Çözüm Önerisi

Nusaybin'e kurulacak OSB'ye büyük bir yatırımcı kitlesi yatırım yapmak için Nusaybin İlçe Kaymakamlığına başvurmuş bulunmaktadır. Kaymakamlık makamından 1.300 dönüm arazi tahsis edildiği halde %75 doluluk engeli ile OSB kurulamamaktır. %75'lik doluluk engelini kaldırılması ve Nusaybin'de OSB'nin kurulması ilçemizde hem yatırımı hem ticareti hem de istihdamı artıracaktır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 4

GAP sulama kanalının Nusaybin'e ulaşmaması ve yaşanan küresel ısınma ile birlikte çiftçilerimiz Nusaybin'in sahip olduğu tarımsal üretim potansiyelinin altında üretim gerçekleştirmektedirler.

Çözüm Önerisi

Nusaybin'de mevcut olan sulama kanalları Nusaybin'in sahip olduğu tarımsal potansiyeli karşılayamamaktadır. Mevcut sulama kanalları hem eski hem arızalı olmakla birlikte ciddi derecede su kaybına neden olmaktadır. GAP sulama kanalının Nusaybin'e ulaşması durumda tarımsal araziler genişleyecek ve çiftçilerimiz daha fazla üretim gerçekleştirecektir. Ayrıca mevcut sulama kanallarında yaşanan su kayıpları gibi sorunlar yaşanılmayacaktır. Bu kapsamda çiftçilerimizin kullanabileceği verimli topraklar artacak ve elde edilen ürün çeşitliliği de artacaktır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı

48 - MUĞLA

İllerde Yaşam Endeksi: 45.

Teşvik Bölgesi: 1

**AKREDİTE ODA
VE BORSALAR**
MUĞLA TSO
BODRUM TO
FETHİYE TSO
MARMARIS TO
MİLAS TSO

Nüfus (TÜİK - 2015)	908.877	Türkiye'de 24.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	1.320	17.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	32.961	10.
İstihdam (SGK - 2015)	170.954	16.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	46.439	15.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 27,2	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	241	24.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	382.696 \$	27.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	142.105 \$	34.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	2	40.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (Gib - 2015)	10.002	11.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (Gib - 2015)	33.475	11.
Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 105	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	12.957 TL	15.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,5	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	15.458 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	13.924 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	19.536 TL	24.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 3,2	TR ort: % 4,0

48 MUĞLA

Muğla'daki 6 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Mehmet BAYSAL

Marmaris Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- 2017 için küresel güçlere karşı tur operatörlerinin elini güçlendirecek tüm sezonu içerecek teşviklerin ve desteklerin geç kalınmadan bugünden açıklanması
- Turizm alanındaki çarpık yapılaşmanın önüne geçmek için bölgenin imar planlarının bir an önce hayata geçirmesi
- Devlet bankalarının uzun süreli, sıfır faizli veya çok düşük faizli kredi teminine gitmesi ve mevcut kredi borçlarını yeniden yapılandırılarak işletmelerin iflasının veya kapanmasının önüne geçilmesi
- Turizm bölgesinde kışın açık işletmelerin personelinin SGK ödemeleri devlet tarafından süspense edilip istihdam kaybının önlenmesi
- Turizm alanlarındaki mal müdürlüklerince yüksek uygulanan ecrimisil değerlerinin belirlenmesinde odalardan görüş alınması
- Tarımda “kibutz” sisteminin kendi ülkemizde uyarlanarak kullanılması

MUĞLA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Turizmin ön planda olduğu Muğla’da turizmden elde edilen gelir anlamında iç kesimler ve kıyı kesimi arasında fark bulunmaktadır. Turizm gelirlerinin il kapsamında değerlendirilmesi Muğla’nın tarımsal teşviklerden yararlanmasını engellemektedir.

Çözüm Önerisi

Turizmin ön planda olduğu Muğla’nın tarım potansiyeli göz önünde bulundurulduğunda ilin tarım sanayisinin geliştirilmesi için yeterli teşvik kapsamında olmaması tarımsal olarak il ekonomisinin hakkettiği yere ulaşamadığı görülmektedir. Muğla ilinde kıyı şeridinde yer alan bölgeler turizm ile ekonomisini daha hareketli tutabilse de ilin iç kesiminde yer alan bölgeler turizmden kıyı şeridi kadar yararlanamadığı gibi tarımsal teşviklerin yeterli kapsamda olmaması sebebiyle tarım sanayisinden de gerekli payı alamamaktadır. Muğla ili için kıyı şeridi ve iç bölgelere uygun olacak şekilde tarım ve tarım sanayi alanında yatırım teşviklerinin iyileştirilmesi hususunda düzenlemeler yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Muğla ili kıyı şeridinde yer alan koylara gelen yatların yanaşabileceği nizami iskeleler yeterli sayıda ve kapasitede olmadığı için yat turizminin il ekonomisine katkısı beklenenin çok altında kalmaktadır. Nizami olmayan iskeleler önümüzdeki yıl içerisinde kaldırılacaktır.

Çözüm Önerisi

Bölgenin ihtiyacına yönelik bir analiz yapılarak; kontrollü şekilde marina ve nizami iskelelerin yapılması desteklenmelidir. Marina ve nizami iskeleler yapılan kadar nizami olmayan iskelelerin yatların yanaşması için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’ndan gerekli düzenlemenin yapılması ve mevcut balıkçı iskelelerine yatların yanaşması için de Tarım ve Maliye Bakanlığı’ndan gerekli düzenlemenin yapılarak geçici olarak Muğla kıyılarında bulunan yatların gerekli ihtiyaçlarının (yakıt, su, atık vb.) daha kontrollü sağlanması ile çevreye zararının aza indirgenmiş olacaktır. Koylara gelen yatlardaki yerli ve yabancı turistlerin marinadan şehre geçişini sağlayarak bölgenin ekonomisine katkı sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

MUĞLA TİCARET BORSASI

Sorun 1

Tarım sektöründe üretim ve üretici sorunları: Girdilerin yüksek oluşu, ürün arzında oluşan dengesizlikler ile fiyatların düşmesi, bilinçsiz kimyasal kullanımı, yapısal mekanik teknolojik sistemlerin küçük ölçekli işletmeler için pahalı oluşu ve kullanılmayışı, pazarlama sorunları.

Çözüm Önerisi

Her bir sorunu tek tek ele alıp, çözümlenmek yerine, bütünsel bir yaklaşımla çözülmesi gerekmektedir. Üretim araçlarının ortak kullanıldığı, girdilerin büyük çapta ortak şekilde sağlanarak, maliyetlerin düşürüldüğü, üretici ailelerin dolayısıyla üretimin korunduğu desteklemelerin olduğu bütünsel bir yaklaşımla köy, ilçe, alan bazında devletin denetleyip desteklediği “Kollektif tarım çiftlikleri” oluşturulmalıdır. İsrail’de yıllardır sürdürülen Kibbutz sisteminin kendi geleneksel yapımıza, yeni şartlarla değişen gelişen ticarete entegre edilmiş ve uyarlanmış bir sistem kurulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

BODRUM TİCARET ODASI

Sorun 1

Deniz-kumsaldan faydalanmak için kıyı-kumsal ve tarım amaçlı kamu malı kullanımlarına, uzun vadeli Ecrimisil tahakkuku ve tahsilâtında izlenen yol Bodrum ekonomisini etkileyip, ecrimisil fiyatları emlak satış fiyatlarıyla eşdeğer hale gelmiştir. Turizm kentleri içinde en yüksek ecrimisil Bodrum’dadır

Çözüm Önerisi

Milli Emlak Genel Müdürlüğü 336 sayılı Tebliğe göre yürütülen “ecrimisil” uygulamalarının yapılacak değişikliklerle çözümleneceği; bu çerçevede belirlenen emlak beyan bedelleri ve en az ve en çok ifadeleri tebliğe eklenmelidir. İşletmelerin vergi gelirlerine göre tahakkukların yapılması sağlanmalıdır. Tüm bölgelerin emlak bedellerinin aynı olmadığı elbette ki ortadır, ancak Antalya ve Bodrum arasındaki birim metre kare fiyat farklarının en az 10 kata kadar arttığı görüldüğünden aradaki dengenin korunması sağlanmalıdır. Bodrum gibi birçok turizm kentinde bakanlık belgeli işletmelere uygulanan ecrimisil yapılandırma uygulamasının, belediye belgeli işletmelere de uygulanmasının önü açılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 2

Bodrum 157 bin nüfusuyla Muğla'nın en kalabalık ilçesi. 2013'te Muğla, Büyükşehir statüsüne geçti. Fethiye-Marmaris-Bodrum yapısal ve coğrafik farklılıkları yasa ile aynı uygulamaya dahil olup imar planı, sitlerin korunması, alt ve üst yapı, işyeri fazlalığı sorunlarıyla turizm olumsuz etkilenmektedir

Çözüm Önerisi

5216 sayılı Büyükşehir Belediye yasasında Muğla gibi büyük ve dağınık illerin koordinasyonu, planlama ve uygulama çalışmalarının sağlıklı yürütülmesi için yasal mevzuatın değiştirilmesi sağlanmalıdır. Yapısal-organizasyonel sorunlar önlem alınmadıkça artacağından bölgelerin ihtiyaçlarına göre yerinden yönetim esas alınmalıdır. Bu uzun vadede deniz-hava-kara kirliliği, planlı yapılaşma, şehirleşme gibi faktörlerle, Bodrum'un ihtiyacı olan tüm alt ve üst yapının hızlı bir şekilde tamamlanmasını destekleyecektir. Turizm kentlerinde yerleşik nüfusuna göre yapılan planlama ve bütçeleme çalışmalarının gelen ziyaretçilerin de düşünülerek, mevcut kapasite en az 1/15'i kadar artırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

İçişleri Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 3

Bodrum'a gelenler fiyatların Yunan Adalarına göre pahalı olduğu için Yunan Adalarını tercih ettiğini belirtmekte. Bu Bodrum'un ziyaretçi sayısının azalmasına neden olmakta. Kamunun oluşturduğu Bodrum Yat İmalat İş Kümesi yüksek vergiler ve altyapı eksikleri nedeniyle dış pazar müşteri kaybı yaşamakta

Çözüm Önerisi

3218 sayılı serbest bölge kanunu kapsamında Bodrum'da yat imalatı yapılan bölgelerin bu statüye alınmasının sağlanması ile ülkemizin cari açığının kapanmasına destek verecek altyapı oluşturulmalıdır. İmalatçıların serbest bölge desteklerinden faydalanması sağlanarak, maliyetleri azaltılmış olacaktır. Turizmde birçok hizmet özel tüketim vergisi kapsamında yüksek vergiler ödediğinden, diğer ülkelerle turizm pazarında ülkemiz dezavantaja düşmektedir. Vergi oranlarının turizm sektörü işletmeleri için yeniden düzenlenmesi, turizm bölgelerine özel vergi indirimli bölgelerin serbest bölge kanununda yapılacak değişikliklerle Ticaret Odaları ve sektör temsilcileriyle planlanması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Bodrum'da devlet tarafından sunulan teşvik ve desteklerden faydalanan işletme sayısı azdır. Teşvik ve destekler daha çok sanayi, imalatçı ve Bakanlık Belgeli Turizm işletmelerine yönelik olurken, Bodrum'daki belediye belgeli işletmeler ve hizmet sektörüne yönelik teşvik ve destek kullanılmamaktadır

Çözüm Önerisi

Teşvik ve desteklerin kullanımının artırılması için sistem yasalaşmadan önce Ticaret ve Sanayi Odalarının görüşleri alınmalı, Bakanlık belgeli işletmelerin yararlandığı ecimisel desteğinin belediye belgeli işletmeler için de kullanılması için yasal düzenleme yapılmalı, Bakanlık belgeli ve belediye belgeli tesislerde kış turizmini canlandırmak için kışın açık tesislere yönelik, SGK primi ve enerji giderlerinde teşvik uygulanmalıdır. KOSGEB'den faydalanabilecek işletme sayısının artırılması için desteklenen sektörler artırılmalıdır. İşletmelerin en çok ihtiyacı olan destek başlıklarından olan çeşitli makine ve ekipman alımı ve inşaat desteği genel destek programlarına dahil edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

Türkiye 2015 yılında toplam, yabancı ziyaretçi sayısında %10'luk düşüş yaşanırken, 2016 ilk yarısında bu düşüş %40 seviyesine ulaşmıştır. Bodrum'da ise düşüş %40 seviyesindedir. Bu da turizm gelirlerinin azalmasına, işletmelerin sağlıklı bir ticari hayat sürdürememelerine neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

İç turizmin canlandırılması, okulların açılış-kapanış tarihlerinin Mayıs-Ekim aylarına çekilmesi, başta üniversite-liseye giriş olmak üzere tüm sınavların Mayıs ayında tamamlanması, 25 milyonluk eğitim camiasının turizm hareketliliğinin daha uzun sürmesi sağlanmalı, yurtdışında güvenlik algısının yeniden oluşturulması için iç-dış güvenlik politikaları ve güvenlik algısı üzerinden doğru tanıtım çalışmaları büyükelçilikler ve yabancı tur operatörleriyle yürütülmeli, bölgelerin pazarlama faaliyetlerinde Turizm Bakanlığı tanıtım bütçesinin artırılması ve bölgesel kurumların ve yerel yönetimlerin kullanımı için ek bütçe ayrılması, yerinden tanıtımın yürütülmesi desteklenmelidir

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı

FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Ülkede yaşanan gelişmeler sonrası özellikle kamu kurumlarında çalışanlarının izinlerinin iptal edilmesi sebebi ile Fethiye’de yerli turizm pazarında Fethiye Otelciler Birliği Derneği’nden alınan verilere göre %50’ye varan düşüş yaşanmıştır.

Çözüm Önerisi

Yaşanan terör olayları, Türkiye’ye gelen yabancı turist sayısında düşüşe sebebiyet vermiştir. İşletmeler bu açığı kapatmak için iç turizme yönelmiş, fakat orada da umduğu seviyelere çıkamamışlardır. Bu bağlamda, başta Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası Konaklama Hizmetleri Grubu Meslek Komitesi olmak üzere, sektör temsilcileri, iç turizmi canlandırmak maksadı ile daha önceden birçok kez gündeme gelen ÖSYM sınav takviminin turizmde yüksek sezonu göre ayarlanmasını, ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı tarafından açıklanan, 2016-2017 eğitimin öğretim yılının 19 Eylül olarak belirlenen tarihinin ileri bir tarih için yeniden düzenlenmesini önermektedirler.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 2

Yerel belgeli turizm işletmelerinin turizm desteklerinden yeterince yararlanamaması.

Çözüm Önerisi

Turizmde, yabancı turist özelinde yaşanan düşüşe istinaden Şubat ayında 2016 Turizm Eylem Planı açıklanmıştır. Fakat açıklanan bu eylem planından yerel belgeli konaklama tesisleri yararlanamamaktadır. Destekler, daha fazla işletmenin yararlanması adına küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin de yararlanacağı şekilde revize edilmelidir. Ya da, söz konusu işletmelerin turizm sezonunda yaşadıkları zararın yükünü hafifletebilecek vergi indirimi, borç ötelemesi, kredi desteği gibi bir takım somut yardımlarla desteklenmesi, böylece Muğla’nın en önemli turistik merkezlerinden biri olan Fethiye’de ekonomik dengenin en az hasarla korunması önerilmektedir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Fethiye İlçe Müdürlüğü'nden alınan veriye göre özellikle domates ihracatı konusunda bölgenin önemli merkezlerinden biri olan Fethiye'nin yaş sebze/meyve ihracatının, Rusya ile yaşananların ardından geçtiğimiz seneye kıyasla %50 düşüş gösterdiği belirtilmektedir.

Çözüm Önerisi

İhracat yaz aylarında bir önceki yıla göre %20'ye yakın düşmüştür. Bu tür beklenmeyen gelişmelerde domates ihracatçıları için artan lojistik maliyetlerin desteklenmesi, üretici desteklerinin iyileştirilmesi ve yeni pazarlar yaratılması konusunda birtakım çalışmaların yapılması önerilmektedir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

MARMARİS TİCARET ODASI**Sorun 1**

Kaçak alkol üretimindeki denetimsizlik, maalesef turizm sektöründe kaçak içkiyi, merdiven altı üretilmiş içkiyi davet etmektedir. İşletmeler bu yolla maliyetlerini düşürüp karlılık oranlarını artırmak istemektedirler. Fakat insan sağlığı ve ülke markası ciddi şekilde tehlikeye girmektedir.

Çözüm Önerisi

İnsan sağlığı hiçe sayarak tamamen kar ve yasadışı gelir elde etmek için merdiven altında damacana şişelerine doldurularak, haksız rekabetin yanı sıra Marmaris gibi turizm sektörünün önemli destinasyonlarına telafisi imkansız olan kötü bir imaj bırakmaktadır. Ne yazık ki yakın zamanda yaşanan ve ölüm ile sonuçlanan Bodrum'daki hadise bunun en vahim örneğidir. Bu konuda Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurulunun daha fazla denetim yapması, caydırıcı cezaların uygulanması kaçak alkol üretiminin ve pazarlamasının önüne geçeceğine inanıyoruz.

İlgili Kurumlar

Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu (TAPDK), Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Büyük market zincirlerinin ve alış veriş merkezlerinin şehir merkezinde yapılandırılması, hem çarpık kentleşme hem de plansız ticaret alanları oluşturmaktadır. Bölgemize gelen turistlerin çarşı ve caddelerde ticaret yapan tacir, esnaflar ve bölge halkları ile olan iletişimini engellemektedir.

Çözüm Önerisi

Çıkan AVM yasasında rekabet edebilirlik anlamında istekleri karşılamaması büyük market zincirlerinin ve alış veriş merkezlerinin, planlı bir şekilde Avrupa ülkelerinde olduğu gibi şehir merkezi dışında oluşturulacak ticari alanlarda faaliyet göstermeleri sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Rekabet Kurumu

Sorun 3

Vergi dairesinde uygulanan e-haciz işlemi durdurulmalı.

Çözüm Önerisi

Yeni sezon hazırlıkları içerisinde yer alan işletmeler geçmiş dönem borçları nedeniyle e-haciz uygulaması ile karşı karşıya kalmakta bu da işletmelerin borçlarını ödeyebilme zorluklarını daha da arttırmakta hatta imkansız kılmaktadır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 4

Bölgemiz Türkiye’de yaşanan terör olaylarından dolayı kötü bir turizm sezonu geçirmekte olup, geçimini turizmden elde ettiği gelire idame ettirmek çabası içerisinde olan ticaret erbabının vergi ve SGK borçlarını ödeyemeyecek durumda olması.

Çözüm Önerisi

Geçimini turizmden elde ettiği gelire idame ettirmek çabası içerisinde olan ticaret erbabının, 6736 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına ilişkin kanunda belirtilen ödeme tarihlerinin kış aylarına rastlayan günlerde belirtilen taksitlerin ödenemeyeceği, böylece kanundan yararlanma hakkının da bir mağduriyete sebep olacağı düşüncesindeyiz. 6736 sayılı kanunun 10. maddesinin 17. ve 18. fıkraları gereğince yer alan mücbir sebep kapsamında turizm bölgelerine münhasıran ilk taksit ödemelerinin vergi dairelerine Mayıs 2017, Sosyal Güvenlik Kurumuna Haziran 2017 tarihlerinde başlatılmasının ticaret erbabına çok faydalı olacaktır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (SGK)

Sorun 5

Denetimsizlik sebebiyle açıkta sigara ve tütün mamulleri satışı yapılmakta hatta bu satışlar marketlere kadar inmiş ve yaygınlaşmış durumda sağlığa zarar vermektedir. Ayrıca bu durum haksız rekabet ve vergi kaybına sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Özellikle filtresiz sarma sigara içenleri daha yüksek nikotin ve katrana maruz kalması nedeniyle önemli sağlık sorunları meydana gelmektedir. Olması gereken sınırlar ve kontrollerin dışında kalan bu tür açıkta satılan tütün ve tütün ürünlerine karşı denetimlerin çok daha sıklaştırılması ve bu tür ürün satışlarının yapılmasının yüklü cezalar ile önüne geçilmesi gerekmektedir. Faturasız olarak alınan bu ürünler kayıt dışı ekonominin de oluşmasına sebep olmaktadır.

İlgili Kurumlar

Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu (TAPDK), Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

MİLAS TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun EK-1 bölümünde “30 beygir üzeri motor gücü bulunan veya toplam 10 kişiden fazla personel çalıştıran iş yerleri” kapsamında zeytinyağı fabrikalarının bir ziraat / gıda / kimya mühendisi çalıştırması zorunluluğu bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Zeytin, doğası gereği iki yılda bir bol ürün verir. Zeytin hasadı ürünün bol olduğu yıllarda ancak üç/dört ay sürer. Bu nedenle fabrikaların üç/dört ay çalışacak bir mühendis bulabilmeleri mümkün değildir. Bu madde ya iptal edilmeli veya esnetilmelidir. Hijyen denetimleri İlçe Tarım Müdürlükleri veya bağımsız denetçi kuruluşlar veya şirketler tarafından yapılabilir veya 7 fabrika ortaklaşa 1 mühendis çalıştırabilir. Ya da fabrikalar ihtiyaç fazlası HP gücüyle kuruldukları için mühendis çalıştırma zorunluluğunda fabrikanın kurulum gücü esas alınmamalıdır. Mühendis çalıştırma zorunluluğu 20’den çok işçi çalıştıran fabrikalarda uygulanmalıdır. Bunun için yasa değişikliği yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 2

Türkiye, dünyanın önde gelen zeytin ve zeytinyağı üreticisi ve ihracatçısı ülkelerden birisidir. Zeytin ve zeytinyağı üreticisi, ürününün karşılığını alamamaktadır. En sağlıklı yağ olan zeytinyağının iç tüketimi çok yetersizdir ve Türkiye buna rağmen dışarıdan yemeklik yağ ithal etmektedir.

Çözüm Önerisi

Kaliteli zeytinyağı üretimini teşvik için kaliteli zeytinyağına daha yüksek, düşük kaliteli zeytinyağına daha az prim ödenmelidir. Zeytinyağı fabrikalarında yağ kalitesini arttırmak için sıcak sıkım yasaklanmalı, soğuk sıkım yöntemi uygulanmalıdır. Zeytinyağı üreticisinin desteklenmesi ve daha sağlıklı nesiller için zeytinyağının iç tüketimi arttırılmalıdır. Bu nedenle; başta hastane mutfakları olmak üzere askeri mutfaklarda, öğrenci yurtları ve okulların mutfaklarında, personeli için yemek çıkaran kamu kurumlarının mutfaklarında zeytinyağı kullanımı zorunlu olmalıdır. Zeytinyağının iç tüketimini arttırmak amacıyla televizyonlarda ve radyolarda kamu spotları yayınlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Levrek ve çipura türü kültür balığı üretiminin % 68'i Milas kıyılarında, denizdeki havuzlarda veya toprak havuzlarda üretilmektedir. Üretilen balığın % 70'i Rusya ve AB ülkelerine ihraç edilmektedir. İhracatın arttırılabilmesi için kültür balığı üretiminin desteklenmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Su Ürünleri Yetiştiriciliği Yönetmeliği gereğince; 40 metre su derinliğine sahip denizlerde olması gereken ağ havuzlardaki balık üretimine lojistik destek sağlamak amacıyla Güllük Körfezi kıyısında uygun bir yere acilen yeterli bir iskele yapılması gerekmektedir. Toprak havuz balıkçılarının yer altından çektiği yavan sular için kaynak suları harcı alınmamalıdır. Toprak havuz balıkçılarının ÖTV'siz mazot desteği sağlanmalıdır. Balık üreticilerinin kullandığı elektriğe indirimli tarife uygulanmalıdır. Balık ihracatını arttırmak amacıyla Türk Hava Yolları indirimli kargo tarifesi uygulamalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 4

Güneybatı Anadolu'nun tarım, orman, maden ve sanayi ürünleri ihracat limanı olarak İzmir veya Güllük limanına taşınmaktadır. Aydın - Güllük yolu aynı zamanda Bodrum bağlantılı turizm yoludur. Bu yolda özellikle feldspat madeni taşıyan kamyonlar trafiği olumsuz etkilemekte, maliyeti arttırmaktadır.

Çözüm Önerisi

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'nın gündeminde olan ve projesi hazırlanan Aydın - Çine - Yatağan - Güllük demiryolu ivedilikle yapılmalıdır. Milas Ticaret ve Sanayi Odası'nın İzmir Ekonomi Üniversitesi Endüstri sistemleri Mühendisliği Bölümü'ne GEKA'nın hibe desteğiyle yaptırdığı fizibiliteye göre; Milas OSB - Güllük limanı demiryolunun, en iyi senaryoya göre 66 ayda, en kötü senaryoya göre 116 ayda maliyetini karşılayacağı hesaplanmıştır. Bu nedenle Aydın - Güllük demiryolu Milas OSB'den geçirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 5

Türkiye'nin değişik yörelerinde dokunmakta olan ve kendine özgü özellikleri bulunan 21 farklı el halısı ve 4 kilimin coğrafi işaret tescili Sümer Holding tarafından alınmıştır. Ancak tasfiye sürecinde olan Sümer Holding halı ve kilimlerin coğrafi işaret denetimlerini yapamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Tasfiye sürecindeki Sümer Holding'in elinde bulunan Türk el halısı ve kilimlerinin coğrafi işaret tescili kullanım haklarının ilgili yörelerin istekli olan Ticaret ve Sanayi Odalarına, borsalarına veya o yörelerin belediyelerine ya da üniversitelerine devri için yasal düzenleme yapılmalıdır. Bu kapsamda Milas halılarının coğrafi işaret tescil hakları Milas Ticaret ve Sanayi Odası'na devredilmelidir. Başta özgün el dokuması Türk el halılarının, kilimlerinin ve battaniyelerinin korunabilmesi ve yaşatılabilmesi için, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından destekleme alımları yapılmalı, tanıtımı için ise bakanlıkların yurt dışı gezilerinde Türk halıları armağan edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Türk Patent Enstitüsü (TPE), Kültür ve Turizm Bakanlığı

49 - MUŞ

İllerde Yaşam Endeksi: 81. | Teşvik Bölgesi: 6

Nüfus (TÜİK - 2015)	408.728	Türkiye'de 47.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	124	70.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	1.996	74.
İstihdam (SGK - 2015)	22.848	70.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	4.061	71.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 17,8	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	5	77.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	868 \$	Malazgöl 78.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	2.494 \$	74.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (ISO - 2015)	1	53.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	1.220	63.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	3.241	70.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 160	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	987 TL	74.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 2,7	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	1.592 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	2.325 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	3.213 TL	65.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 5,5	TR ort: % 4,0

49 MUŞ

Muş'taki 1 Oda adına konuşacak il sözcüsü:

Fatih CENGİZ

Muş Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Mevcut OSB'de yaşanan sıkıntılar
- Hasköy ilçesinde yeni bir OSB kurulması
- Bölgede finansa erişimde yaşanan sorunların giderilmesi
- KOSGEB tarafından geçmiş yıllarda uygulanan faizsiz kredi desteğinin yeniden verilmesi
- Ticaret Odaları üyelerinin de Esnaf ve Sanatkarlar Kooperatifleri gibi üyelerine uygun kredi sağlayacak bir yapıya kavuşturulması

MUŞ TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Muş Organize Sanayi Bölgesi il merkezine uzaklığı nedeni ile yatırımcı açısından önemli bir sorun teşkil etmektedir. Muş OSB de altyapı tamamlanmış ancak yeterli kapasiteye ulaşılmadığından altyapı kaderine terk edilmiş durumdadır.

Çözüm Önerisi

OSB'nin uzaklığı çözümü zorlaştırırsa da şehre daha yakın bir yerde örneğin Hasköy ilçemizde ikinci bir OSB kurulabilir. Yerelde bunun ile ilgili olarak çalışmalar başlatılmış olup Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin desteklerini bekliyoruz.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 2

Bankaların Muş'taki uygulamaları nedeni ile finansal kaynaklara erişimde sorunlar yaşanmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bankaların özellikle kredi ve teminat mektubu gibi ürünlerinin kullanımında talep edilen ipotekler değerinin çok altında işlem görmektedir. Biz bu ipoteklerin değeri ölçüsünde kredilerin ve teminat mektuplarının kullanılmasını talep etmekteyiz.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK)

Sorun 3

KOSGEB tarafından verilen desteklerin birçoğu makine ve tesisat destekleridir. Bununla beraber işletme sermayesi olarak kullanılacak bir destek sunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

KOSGEB'in üyelerimize ve yeni girişimcilere işletme sermayesi olarak faizsiz kredi vermesi üyelerimiz ve yeni girişimciler için önemli bir sorun olan finansa erişimdeki zorluğu gidereceğini düşünmekteyiz.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 4

İstatistiklere göre birçok defa Türkiye'nin en güvenli ili Muş olmasına rağmen görsel ve yazılı medya organlarının oluşturmuş olduğu bölge imajı nedeni ile önemli bir güvenlik sorunu varmış gibi görülmektedir.

Çözüm Önerisi

Bunun çözümü ise tüm yazılı ve görsel basında bölgenin güzelliklerini ve avantajlarını anlatacak kamu spotlarının hazırlanması ve bölgemizin ve Muş'un bu kötü imajının kırılarak bölgenin kalkınmasına katkı sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

50 - NEVŞEHİR

İllerde Yaşam Endeksi: 37.

Teşvik Bölgesi: 4

Nüfus (TÜİK - 2015)	286.767	Türkiye'de 61.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	378	35.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	5.946	51.
İstihdam (SGK - 2015)	40.455	58.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	9.274	55.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	%22,9	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	73	44.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	35.919 \$	63.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	44.500 \$	51.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	1	54.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	2.331 Dos	39.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	6.926	48.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 120	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	2.729 TL	53.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,0 Ürgüp	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	8.486 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	8.989 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	6.056 TL	53.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 3,4	TR ort: % 4,0

50 NEVŞEHİR

Nevşehir'deki 3 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

M. Arif PARMAKSIZ

Nevşehir Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Turizm sektöründeki ecrimisil ödemelerinin ertelenmesinin belediye belgeli tesisleri de kapsamı
- Turizm sektöründe sezon dışında devlet tarafından istihdam desteği sağlanması
- Hava balonculuğunda KDV oranının düşürülmesi
- Antalya-Kapadokya hızlı tren hattının hayata geçirilmesi

NEVŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Belediye Belgeli turizm tesislerinin “ecrimisil” bedel ertelenmesi.

Çözüm Önerisi

Milli Parklar Yönetmeliği doğrultusunda turizmcilerden alınan “Ecrimisil” bedellerinin ertelenmesi sadece Turizm Bakanlığından belgeli tesisler için yapılmıştır. Hakkaniyet ve haksız rekabetin önlenmesi açısından bu ertelemenin belediye belgeli tesisler içinde yapılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 2

Sıcak hava balon ve seyahat acentelerinin vergi sorunu

Çözüm Önerisi

Seyahat Acenteleri ve Balonculuk Sektörü bölgenin en büyük istihdam kaynaklarından birisidir. Bu sektörlerin önünün açılarak üzerindeki gereksiz yüklerin kaldırılması hem istihdam sayısını artıracak, hem de turizmin daha da gelişmesine imkan verecektir. Sektör turizme hitap etmesine karşın %8’lik KDV uygulaması bu sektörde %18 olarak karşımıza çıkmaktadır. Alımlarını %8 olarak yapan acenteler %18 olarak çıkış yaptıkları için sektör üzerinde haksız bir vergi yükü oluşturmaktadır. Bu dengesizlik ortadan kaldırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 3

Madencilik sektörünün sorunları: Yenilenebilir enerji için saha ruhsatlarının maden alanlarına veriliyor olması ve maden mühendisi çalıştırma zorunluğu problemi.

Çözüm Önerisi

Yenilenebilir enerji yatırımlarına verilen ruhsatların maden sahaları dışında verilmesi maden alanlarının geleceği açısından önem arz etmektedir. Maden sahalarına imar getirilmesi yer altı zenginliklerinin kullanılmasına engel olmaktadır. Her maden sahasında bir maden mühendisi çalıştırılması zorunluluğu madencilik sektörünün önünü tıkamakta maliyetleri artırmaktadır. Bir mühendis eş zamanlı birden fazla maden sahasında çalışabilmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 4

Bölge çiftçisinin sulama ve enerji ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

Bölgemiz çiftçisinin üzerindeki en önemli yük sulama sorunları ve enerji ihtiyacıdır. Sulamanın yapılabilmesi için gerekli olan elektrik çiftçi için büyük maliyetler ortaya çıkartmaktadır. Gerekli teşviklerin ve eğitimlerin verilerek güneş enerjisi ile sulama sistemlerinin oluşturulması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 5

OSB'nin arazi sorunu.

Çözüm Önerisi

Bölgemiz topraklarının büyük bir çoğunluğunun 1.sınıf tarım arazisi olarak görünmesi sebebi ile fabrika kurulma ve büyüme alanları sınırlandırılmaktadır. Organize Sanayi Alanlarının ve Tarım arazisi niteliğini yitirmiş alanların olanların tekrar gözden geçirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

NEVŞEHİR TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Atıl un fabrikalarının durumları.

Çözüm Önerisi

Atıl kalan un fabrikaları için birleştirme teşvikleri verilmeli ve tek çatı altında toplanan bu fabrikaların çalışabilmesi için düşük kredili buğday desteği verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

ÜRGÜP TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Ülkemizin yaşadığı sıkıntılar nedeniyle turizm sektörü çok fazla etkilenmiştir.

Çözüm Önerisi

Turizm sektöründe çalışanların sigorta primlerinin sektör toparlanana kadar ertelenmesi veya devlet tarafından karşılanması.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (SGK)

Sorun 2

Ülkemizde yaşanan sıkıntılar nedenle ekonomideki durgunluk küçük işletmeleri olumsuz etkilemektedir. Nakit para sıkıntısı vardır. Esnaf Odası üyeleri, Esnaf ve Kefalet Kooperatiflerinden kredi alarak bu sıkıntıyı aşmaktadırlar ama Ticaret Odası'nın küçük üyelerinin böyle bir imkanı bulunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Özellikle ekonomide nakit sıkıntısının olduğu dönemlerde, Ticaret ve Sanayi Odası küçük ve orta büyüklükteki üyelerine KOSGEB aracılığı ile faizsiz kredi imkanı sunarak nakit sıkıntıları çözülebilir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, KOSGEB

Sorun 3

Kalifiye eleman eksikliği.

Çözüm Önerisi

Orta öğretimden itibaren mesleklere yönlendirme yapılmalıdır. Mesleki eğitim kurumlarının kalitesi ve sayısı artırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 4

KOBİ'lerin proje yürütme kapasitesine sahip eleman eksikliği.

Çözüm Önerisi

İlgili bakanlık tarafından KOBİ'lere proje düzenleme eğitimi desteği verilmesi.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, KOSGEB

Sorun 5

Özellikle sanayi kesimindeki KOBİ'lerin yetersiz sermaye yapısı.

Çözüm Önerisi

Kredi faizlerinde üretim yapan sanayi şirketlerine özel indirimli tarifeler uygulanmalı, menkul ve gayrimenkul değerlerinin karşılığında kredi verilebilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK)

51 - NİĞDE

İllerde Yaşam Endeksi: 51.

Teşvik Bölgesi: 5

Nüfus (TÜİK - 2015)	346.114	Türkiye'de 54.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	179	63.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	5.540	55.
İstihdam (SGK - 2015)	40.497	57.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	8.944	57.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 22,2	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	53	55.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	54.593 \$	60.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	27.237 \$	61.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)		
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	1.295	60.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	5.672	56.
Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 174	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	2.503 TL	55.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 2,0	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	4.357 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	6.992 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	4.487 TL	60.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 3,7	TR ort: % 4,0

51 NİĞDE

Niğde'deki 3 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Şevket KATIRCIOĞLU

Niğde Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Hasandağı Bölgesel Havaalanı talebi
- Niğde'nin yüksek hızlı tren hattından yararlanması
- Çamardı ilçesinde bulunan Ecemiş Suyunun bölgeye getirilmesi ve içme ve kullanım suyu olarak değerlendirilmesi

NIĞDE TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Niğde'nin ekonomik gelişimini hızlandıracak ve yatırımcıların gelmesinde en büyük etkenlerden birisi olacak bölgesel bir hava limanının olmayışı.

Çözüm Önerisi

Niğde ilinin iktisadi olarak gelişmesi ve bölgenin yeni yatırımcılar için cazip hale gelmesi ve bu bağlamda yatırım ve teşvik alanlarının kullanılarak mevcut sanayi ve ticaretin daha da canlandırılması bölgeye kurulacak bir havaalanı ile mümkündür. Konuyla ilgili girişimler bugüne kadar yetersiz kalmış, süreç tamamlanamamıştır. Konunun çözümü için Ulaştırma Bakanlığında destek talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Niğde ilinde yer alan Niğde Organize Sanayi Bölgesi tam doluluk oranına gelmiş olup, yeni yatırımcıların gelmesi ve bölgesel teşviklerin etkin kullanılması için yeni bir Organize Sanayi Bölgesinin kurulması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Yeni bir Organize Sanayi Bölgesinin kurulması konuyla ilgili soruna çözüm olacaktır. Özellikle İhtisas Organize Sanayi Bölgesi kurularak bölgenin önemli bir değeri olan kalsit sektörüne dayalı üretim yapabilecek işletmelerin bu bölgede yoğunlaşması sağlanabilir. Bu durum bölge ekonomisine oldukça büyük katkı sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Bölgemizden geçecek olan yüksek hızlı tren (YHT) hattının Niğde ilinden geçmemesi.

Çözüm Önerisi

Bölgede üretilen ürünlerin ticaret yollarında avantaj sağlayacak potansiyel yüksek hızlı tren hattının Niğde ilinde hizmet vermesi Niğde ticaretini ve yolcu taşımacılığı ile de ilimiz turizmini arttıracaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Niğde ilimizin en güçlü iş sahasını oluşturan tarım ve madencilik işletmelerinin ürünlerini iç ve dış pazarlara yeteri kadar etkin bir şekilde pazarlayamaması.

Çözüm Önerisi

Niğde ilinde bulunan tarım ve maden işletmelerine ait ürünler iç ve dış pazarlarda yeteri kadar etkin bir şekilde pazarlanamamaktadır. Bu sorunun çözümü için ilgili işletmelere yönelik düzenlenecek eğitimler, alanında başarılı benzer diğer işletmeler ile ortaklaşa gerçekleştirilecek paneller, ürün katma değeri düşünülerek sağlanabilecek teşvikler, sorunun çözümü için temel oluşturacaktır.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

Niğde ili Çamardı ilçesinde bulunan Ecemiş Suyunun bölgeye getirilmesi ve içme suyu olarak kullanılması.

Çözüm Önerisi

Ecemiş Suyunun bölgeye getirilmesi ve içme suyu olarak kullanılması, yeraltı kaynaklarının tüketilmesini önleyeceği gibi, yeraltından suyu çıkartmak için kullanılan enerji masrafını da ortadan kaldıracaktır.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı

NİĞDE TİCARET BORSASI**Sorun 1**

İlimizin en büyük ve en önemli problemi üreticinin elinde kalan ve para etmeyen patatestir. İlimiz; yılda yaklaşık 1,5 milyon ton üretimle ülkemizin önde gelen patates üreticisi konumundadır. Yetiştirilen ürünün yurt içi ve özellikle yurt dışı piyasalarda gerekli değeri bulamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Geçtiğimiz yılda olduğu gibi bu yılda ilimizde üretimi yapılan patatesin yurt dışına daha fazla gönderilmesi ve yeni pazarlar bulunması gerekmektedir. Bu nedenle ihracat için ton başına en az 100 dolar destek verilmesini istiyoruz. Buna ek olarak yurt içi tüketiminde canlandırılarak toplu tüketim yerleri olan askeri kışlalar, öğrenci yurtları, toplu tüketimin fazla olduğu devlet dairelerinin tamamında daha fazla tüketimin özendirilmesi gerekmektedir. Daha fazla tanıtım faaliyeti yapılmalı ve ulusal kanallarda bu konuyla ilgili haberlere daha fazla yer verilmelidir. Geçimi önemli ölçüde patatese bağlı olan ilimizin genel ekonomisini önemli ölçüde bu durum belirlemektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Ticari bilgi ve birikim eksikliği.

Çözüm Önerisi

Niğde'deki işletmelerin çok büyük bir kısmı küçük bir kısmı da orta işletme niteliğindedir ve geleneksel yöntemlerle işletmecilik faaliyetlerine devam etmektedir. Bölgedeki ticaret erbabına yönelik, modern işletmecilik bilgisini ve kültürünü kazandırıcı geniş kapsamlı bir (işletmecilik) eğitim seferberliğine ihtiyaç bulunmaktadır.

İlgili Kurumlar

KOSGEB

Sorun 3

Bölgesel işsizlik

Çözüm Önerisi

Niğde, Türkiye'deki iller arasında 135 bin şehir nüfusu ve 335 bin il nüfusu ile orta ölçekte yer alan bir ildir. Ticari ve sınai hayatın yeterince gelişmemiş ve küçük işletmelerden oluşması ve ekonominin, ticari hayatın genellikle tarımsal üretime dayalı olması, işsizlik sorununun kaynağını oluşturmaktadır. Orta ölçekli girişimcilerin istihdamı artırıcı şekilde desteklenmesine ve yeni iş alanlarını teşvik edici politikalara ihtiyaç bulunmaktadır.

İlgili Kurumlar

KOSGEB

Sorun 4

Sermaye yetersizliği ve yatırım azlığı.

Çözüm Önerisi

Niğde'de istihdam yaratabilecek nitelikteki büyük yatırımlara girişecek yeterli sermaye birikimi bulunmamaktadır. İl, bir şekilde büyük yatırımları bölgeye çekmeyi başarmak zorundadır. Niğde'nin Türkiye çapında ciddi bir tanıtıma ihtiyacı bulunmaktadır.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı

Sorun 5

Tarıma dayalı ekonomi ve tarımsal sanayinin gelişmemesi.

Çözüm Önerisi

Bölge ekonomisi çok büyük oranda tarıma dayanmakta ve geleneksel yöntemlerle tarım yapılmaktadır. Bu ise verimlilik ve ölçek sorununu beraberinde getirmektedir. Ancak tarımsal ürünlerin getirisi konjunktürel olup istikrarlı olmamaktadır. Bölgede modern yöntemlere ve ölçek ekonomisine dayalı tarımsal üretime geçişe ihtiyaç vardır. Ayrıca tarıma dayalı sanayinin geliştirilmesi bir zorunluluktur. Spesifik teşvik uygulamalarının devamı gerekmektedir. Çiftçimizin ürettiği ürünler elinde kalıyor (patates-Elma) üretim fazlası mallar için ihracat desteklenmesi verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)

BOR TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Niğde'nin IPARD kapsamına alınması.

Çözüm Önerisi

İlimiz IPARD kapsamına alındığı zaman tarım ve hayvancılık sektörüne %50 hibe sağlanacaktır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Havaalanı ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

1995 yılında temeli atılan havaalanının tamamlanarak ilçemize kazandırılması.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Niğde Bor Enerji İhtisas Bölgesinin faaliyete geçmemiş olması.

Çözüm Önerisi

19 Kasım 2015 tarihinde yayınlanan resmi gazetede ilan edilen Niğde Bor Enerji İhtisas Bölgesinin hızla faaliyete geçirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

Humam Çayı kirliliği ve Akkaya Barajı.

Çözüm Önerisi

Genelde yaz mevsimi dolayısıyla ilçemiz içinden akıp gitmekte olan Humam Çayı içeresine dökülen kanalizasyon ve çöpler nedeniyle sağlık açısından çok büyük tehlike arz etmekte ve çevreyi kirletmektedir. Eskişehir'deki Porsuk Çayı veya Bursa'daki Nilüfer Çayının ıslah edildiği gibi Niğde Akkaya Barajı ile birlikte Humam Çayının ıslah edilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 5

Ecemiş Suyunun tarımsal sulamada kullanılamaması.

Çözüm Önerisi

Boşa akıp giden Ecemiş Suyunun tarım alanlarımızın sulanmasında kullanılmak üzere ilçemize kazandırılması gereklidir.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

52 - ORDU

İllerde Yaşam Endeksi: 55.

Teşvik Bölgesi: 5

Nüfus (TÜİK - 2015)	728.949	Türkiye'de 30.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	360	37.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	11.445	28.
İstihdam (SGK - 2015)	77.763	32.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	24.115	23.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 31,0	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	63	50.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	220.821 \$	35. İlyalır
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	49.515 \$	49.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	9	20. Kabadı
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	2.603	36.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	10.878	29.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 156	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	4.917 TL	32.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,4	Mesudi TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	4.569 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	6.378 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	11.043 TL	32.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 3,3	TR ort: % 4,0

ORDU TSO - ORDU TB - FATSA TSO - FATSA TB - ÜNYE TSO - ÜNYE TB

52 ORDU

Ordu'daki 6 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Tayfun KARATAŞ

Fatsa Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Ordu merkez ve Fatsa OSB'lerinin bir an önce genişlemesi için kamulaştırma çalışmalarına başlanması
- Ünye OSB kuruluş için yer seçim işlemleri tamamlanmış olduğundan, bu bölge içinde kamulaştırma çalışmalarına başlanması
- Karadeniz'in İç Anadolu ile bağıını güçlendirmek adına yani İç Anadolu'yu Karadeniz'e açmak için yol çalışmalarına hız verilmesi
- Deniz ulaşımında Ünye - Fatsa ve Ordu'da mevcut limanlardan Ünye ve Fatsa limanlarının genişletilmesi, revize edilmesi, yük taşımacılığına elverişli hale getirilmesi
- Ordu Üniversitesi'nin Fatsa'da yeni fakülteleri açılması
- Fındıkta rekoltenin yüksek fiyatın düşük olduğu yıllarda devletin piyasaya müdahil olması ve bir taban fiyat belirleyerek piyasayı regule etmek amacıyla alımlar yapması
- Fındığın milli ürün olarak tescillenmesi ve kalitesini artırmaya yönelik bölgemizde çalışmalar yapılması

ORDU TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

AVM'lerin kent merkezlerine yakın olmasının yerel küçük işletmelere vermiş olduğu zarar.

Çözüm Önerisi

Hala büyük ölçekli AVM'ler kent merkezleri ve tüketicilerin yoğun olduğu bölgelere kurulmakta ve küçük sermayeli yerel işletmeler talep ve kar açısından rekabet edilemez hale gelmekte ve kapanmaktadır. Perakende ticaret kanunu arzu edilen şekilde çıkmamıştır. Ayrıca kanunun uygulama yönetmeliği ve tatbikatı halen hayatiyete geçirilememiştir. 400 m2' den büyük alana sahip AVM'lerin kent merkezinden uzak olarak kurulabilmesine dair hüküm perakende ticaret kanunu içinde tekrar gözden geçirilerek düzeltilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

Karadeniz Bölgesi çay ile fındık tarımına dayalı ekonomik yapıya sahip olduğundan finansman sıkıntısı çekilmektedir. TOBB bünyesindeki işletmeler kısa dönemli finansman sıkıntısını Esnaf Kefalet Kooperatifleri uygulamaları gibi düşük faizde kredi ile çözmek istemektedir.

Çözüm Önerisi

Esnaf Kefalet Kooperatiflerinde olduğu gibi Halk Bankası kanalı ile TOBB bünyesindeki işletmelere de (özellikle ticaret ve hizmet sektörüne) faizsiz veya düşük faizli kredi imkanı tanınmalıdır. Bunun için esnaf uygulamasında olduğu gibi munzam karşılık oranlarında değişiklik yapılarak bankaya ek maliyet getirmeyecek fon oluşturulmalı ve bu fon TOBB bünyesindeki işletmelere Kefalet Kooperatifleri şartları ile mutlaka kullanılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı

Sorun 3

Yatırım alanı üretilmesi sorunu (OSB'lerin kurulması ve genişletilmesi).

Çözüm Önerisi

Karadeniz Bölgesinde topografik yapı nedeni ile sanayi bölgesine uygun büyüklükte ucuz arsa bulunmamaktadır. Mevcut arsalar içinde de Hazine yeri yok denecek kadar azdır, mevcut arsalar pahalıdır, desteğe ihtiyaç vardır. Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Organize Sanayi Bölgeleri Genel Müdürlüğü kaynakları ile OSB arsa temin ve alt yapı yatırımları desteklenmeli, yeni yatırımlarla birlikte küçük ölçekli mevcut OSB'ler için de genişleme imkanı olanlar için bölge gelişme çalışmaları desteklenmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

Ulaşım altyapısı, liman hizmetleri sorunu. Özellikle Ordu ilinde fındık, doğal madenler ve orman ürünleri ithalat ve ihracat sirkülasyonu için liman ihtiyacı bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Elleştirme ve konteyner limanı nakliye maliyetlerinde büyük indirim sağlayacaktır. Ordu Altınordu ilçesi merkezde turizm için DOKAP kalkınma stratejisine uygun olarak orta ölçekli kurvaziyer liman Fatsa-Ünye ilçelerimizde elleçleme ile konteyner liman yapımı için fizibilite raporları hazırlanmalı ve en kısa sürede ihtiyaç duyulan limanlar inşa edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 5

Sanayi imalatı sektöründe enerji maliyetinin yüksek olması ve buna bağlı olarak üretim maliyetinin artması, rekabet imkanlarının azalması sorunu.

Çözüm Önerisi

Mer-i teşvik mevzuatında bölgeler arası teşvik uygulamasında farklı oranlarda imkan sağlanmakla birlikte enerji teşviklerinde daha önceki dönemlere göre daha az teşvik ve destek uygulanmaktadır. İmalat maliyet değerini azaltabilmek ve bölge sanayinin dış pazarda rekabet edilebilirlik şansını çoğaltmak için AB Ülkelerinde olduğu gibi enerji desteği teşvik mevzuatında yükseltilmeli ve sanayi teşvik edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

ORDU TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Ordu Ticaret Borsasını ana kotasyon maddesi olan fındık ilin ve bölgenin tarımsal üretim anlamında tek ürüne bağımlı olduğunun da göstergesidir. Fındıkta ürün çeşitliliği ve yeni pazar sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Üretim ve ticaretinde lider olduğumuz bu ürünün “milli ürün” statüsüne alınarak müstakil bir fındık kanunu ile tüm yapısal sorunların ortadan kaldırılmasını ve özel teşvikler uygulanmasını öneriyoruz.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Ordu doğa turizmi açısından ciddi potansiyeller taşımaktadır. Ancak buna rağmen turizm pastasından ciddi bir pay alabilmiş değildir.

Çözüm Önerisi

Ordu'nun etkin olarak tanıtımının yanında bu bölgeye yapılacak turizm yatırımları için özel ve etkin teşvikler uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 3

Ordu-Giresun Havalimanı kentimize hızlı ulaşılmasını sağlamıştır. Ancak yetersizdir. İster sınıai anlamda olsun ister turizm anlamında, büyümenin en temel kriterlerinden biri hızlı ve en düşük maliyetli ulaşım kanalına sahip olunmasıdır.

Çözüm Önerisi

Havalimanı, uluslararası standartlara uygun güvenli kara yolu, liman ve demiryolu gibi ulaşım kanalları artık lüks değil ihtiyaçtır. Ordu'yu da kapsayacak bir güzergâhta tüm ulaşım kanalları için kamusal yatırım programı yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Üretim deseninde tek ürüne bağıllık, ticaret ve sanayi sektörünün de fındık eksenli olarak örgütlenmiş olması ve yoğun rekabet ortamında Ar-Ge ve Ur-Ge odaklı, inovasyon ve kümelenme gibi çağdaş işletmecilik normlarından bihaber işletmecilik anlayışı sektörün gelişmesini engellemektedir.

Çözüm Önerisi

Sektörü modernize edecek yapısal eksiklikler giderilmeli ve rekabete olumsuz etki eden unsurlara sınırlamalar getirilmeli ve fındık ticareti yapanlara/yapacaklara ciddi ve yaptırımı olan standartlar getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 5

Üretim ve ticaretin fındık odaklı olarak örgütlenmiş olması, kentte ciddi bir sınai hamlesi yaşanmamış olması gibi faktörlerden mustarip yılladır “göç” gerçeği ile yaşamaktayız. Vasıfsız işgücü yanında vasıflı işgücü de göç etmektedir.

Çözüm Önerisi

Göçü engellemenin tek yolu şehirdeki yatırımların arttırılmasıdır. Bu kapsamda teşvik sistemi yeniden revize edilerek şehirlerin özellikleri dikkate alınmalı ve göç veren şehirlere ilave teşvikler sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

FATSA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Fatsa OSB 2. etap çalışmaları yavaş yürümektedir.

Çözüm Önerisi

Fatsa OSB'nin 2. etap çalışmalarının hızlandırılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Ordu ve Giresun illerinin ekonomik faaliyetlerinde temel belirleyici unsur olan Fındık Sektörünün gerek üretim gerek pazar boyutunda yaşanan sorunlar nedeni ile sosyo-ekonomik yapı ve refah seviyesinde yaşanan düşüşler.

Çözüm Önerisi

Rekolte düşüklüğü nedeni ile fındıkta yaşanan olumsuz etkinin azaltılması için Doğrudan Gelir Desteği uygulamasının devam edilmesi, KOSGEB Can Suyu Kredilerinin bölge için oluşturulması ve fındığın tek alıcılı piyasadan kurtarılması için piyasa regülasyonunu sağlayacak bir kurumun veya kuruluşun oluşturulması beklenmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, KOSGEB

Sorun 3

Büyük Fatsa Liman projesi hayata geçirilmelidir.

Çözüm Önerisi

Fatsa Limanı projesinin hayata geçirilmesi için projenin revize edilmesi, gerekli çalışmasının yapılması talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Tüccar ve sanayicimizin özellikle işletme kredisine olan ihtiyacının karşılamasında yaşanan zorluklar önemli bir sorundur.

Çözüm Önerisi

KOSGEB'in faiz destekli kredilerinin yeniden açılması gerekmektedir. Daha önceki yıllarda uygulanan, son bir kaç yıldır KOSGEB destekleri arasında olmasına rağmen uygulanmayan bu desteğin tekrar açılması işletmeler için büyük rahatlama sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, KOSGEB

Sorun 5

Fatsa-Aybastı-Reşadiye, Fatsa-Kumru-Korgan-Niksar yol bağlantıları istenilen şekilde tamamlanmamıştır.

Çözüm Önerisi

Fatsa –Aybastı-Reşadiye, Fatsa-Kumru-Korgan-Niksar yol bağlantıları için gerekli bütçe ayrılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

FATSA TİCARET BORSASI

Sorun 1

Fatsa Ticaret Borsasını ana kotasyon maddesi olan fındık ilin ve bölgenin tarımsal üretim anlamında tek ürüne bağımlı olduğunun da göstergesidir. Fındıkta ürün çeşitliliği ve yeni pazar sağlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Üretim ve ticaretinde lider olduğumuz bu ürünün “milli ürün” statüsüne alınarak müstakil bir fındık kanunu ile tüm yapısal sorunların ortadan kaldırılmasını ve özel teşvikler uygulanmasını öneriyoruz.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Fatsa doğa turizmi açısından ciddi potansiyeller taşımaktadır. Ancak buna rağmen turizm pastasından ciddi bir pay alabilmiş değildir.

Çözüm Önerisi

Fatsa'nın etkin olarak tanıtımının yanında bu bölgeye yapılacak turizm yatırımları için özel ve etkin teşvikler uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 3

Üretim ve ticaretin fındık odaklı olarak örgütlenmiş olması, kentte ciddi bir sınai hamlesi yaşanmamış olması gibi faktörlerden mustarip yılladır “göç” gerçeği ile yaşamaktayız. Vasıfsız işgücü yanında vasıflı işgücü de göç etmektedir.

Çözüm Önerisi

Göçü engellemenin tek yolu şehirdeki yatırımların arttırılmasıdır. Bu kapsamda teşvik sistemi yeniden revize edilerek şehirlerin özellikleri dikkate alınmalı ve göç veren şehirlere ve ilçelere ilave teşvikler sağlanmalıdır. İlçe bazlı teşvik sistemine geçilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

ÜNYE TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Ünye OSB'nin kurulmaması.

Çözüm Önerisi

Gerekli kamulaştırmalar bir an önce yapılarak OSB kurma çalışmaları başlatılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Orta Anadolu Bağlantı Yolu: Ünye, Akkuş, Niksar ilçelerini birbirine bağlayacak olan, dolayısıyla Orta Anadolu'yu Karadeniz'e bağlayacak yolun hayata geçirilmesi.

Çözüm Önerisi

Çalışmalar hızlandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Ünye Limanı'nın uluslararası standartlara getirecek modernizasyonun yapılması.

Çözüm Önerisi

Ordu Büyükşehir Belediyesi'nin hazırlamış olduğu fizibilite çalışmaları kamu tarafından hayata geçirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Fakülte ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

Ordu Üniversitesi'nin Ünye'de bulunan tahsisli arazisine 2 fakülte yapılması şehrin eğitim altyapısını güçlendirecektir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

Sorun 5

Bölge turizminin potansiyelin altında olması.

Çözüm Önerisi

Ordu Büyükşehir Belediyesi'nin hazırladığı turizm eylem planı kamu tarafından hayata geçirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

ÜNİYE TİCARET BORSASI

Sorun 1

Natürel fındık ihracatı yerine yönlendirme ve önlemler alınarak ihraç politikası oluşturulmalı ve işlenmiş-yarı işlenmiş fındık ürünü ihracatı teşvik edilmelidir.

Çözüm Önerisi

Bu konularda teşvik sağlanmalıdır. Firmalara ARGE desteği verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Fındık işleyen tesislerin kullandıkları elektrik, LPC, LNC ve doğalgaz üzerindeki vergiler ve getirdiği mali külfet.

Çözüm Önerisi

İhraç yapma şartı ile enerji üzerinden vergi alınmamalı ya da oranlar düşürülmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 3

Tarım bakanlığınca verilen desteklerin alan bazlı olması.

Çözüm Önerisi

Alan bazlı destekleme ödemelerinden verim ve kaliteyi ön planda tutan ürün bazlı destek modeline dönülmelidir. Bu sistemde üretimi teşvik edici unsurlar bulunmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Avrupa birliğince sadece ülkemize uygulanan fındıktaki % 3 gümrük vergisi uygulaması.

Çözüm Önerisi

Bu vergi bir şekilde sınırlandırılmalıdır. Diğer ülkelerin uyguladığı işlenmiş fındıktaki yüksek gümrük vergilerinin makul oranlara çekilmesi de sağlanmalıdır.

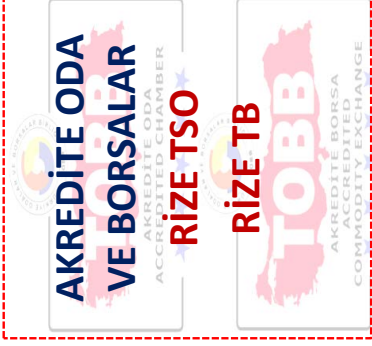
İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı

53 - RİZE

İllerde Yaşam Endeksi: 14.

Teşvik Bölgesi: 4

Nüfus (TÜİK - 2015)	328.979	Türkiye'de 56.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	177	64.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	6.213	49.
İstihdam (SGK - 2015)	51.589	47.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	13.539	44.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 26,2	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	82	43.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	193.989 \$	39.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	20.111 \$	63.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (ISO - 2015)	2	41.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	1.825	52.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	6.808	49.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 189	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	3.195 TL	43.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 2,5	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	5.600 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	9.714 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	6.989 TL	47.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 5,0	TR ort: % 4,0

RİZE TSO - RİZE TB - ARDEŞEN TSO - ÇAYELİ TSO - PAZAR TSO

53 RİZE

Rize'deki 5 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Şaban Aziz KARAMEHMETOĞLU

Rize Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Çay kanunun çıkarılması, kaçakçılığın önlenmesi
- Lojistik merkez ihalesinin yapılması
- Doğu ilçelerin doğalgaza kavuşturulması
- Rize-Artvin Havaalanı ihalesinin yapılması

RİZE TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Ulaşım ile ilgili sorunlar.

Çözüm Önerisi

Samsun-Sarp otobanı ve demiryolu projeleri yapılmalıdır. Hızlı tren Karadeniz kıyılarına ulaştırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Çay sektöründeki sorunlar.

Çözüm Önerisi

Çay Kanunu yeniden düzenlenmeli ve Çay Ürün İhtisas Borsası kurulmalıdır. Organik çay tarımı yaygınlaştırılmalıdır. İmal edilen kuru çayda KDV %8'den %1'e indirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Turizm potansiyelinin artırılması.

Çözüm Önerisi

Turizm altyapısı geliştirilmelidir. Dağcılık, rafting ve kış sporları profesyonel olarak yapılabilmesi için alanlar oluşturulmalıdır. Ulaşım kolaylığı için Cruise taşımacılığı bölgeye kazandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 4

Kaçakla mücadele.

Çözüm Önerisi

Piyasa gözetimi ve denetimler arttırılmalıdır. Gümrüklerdeki tedbirler arttırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

RİZE TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Çayla ilgili sorunlar: Çay Kanunu yoktur. Yaş çay bahçeleri yaşlanmıştır. Çay lisanslı depo yoktur. Çay Ürün İhtisas Borsası yoktur.

Çözüm Önerisi

Çay kanunu çıkarılarak, yaklaşık 2 milyar dolarlık bir potansiyele ulaşan Çay sektörü düzenleyecek, denetleyecek bir kanun çıkarılmalıdır. Yaş çay bahçelerinin yenilenmesi için devlet destekli proje hazırlanarak, 20 yıl içinde çay bahçeleri yenilenmelidir. Çay sektörüne hizmet verecek Lisanslı Depo şirketi kurulmalı ve hayata geçirilmelidir. Çay Ürün İhtisas Borsası Bölgeye hizmet verecek şekilde acilen kurulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

Rize'yi Ortadoğu ve Orta Asya'ya bağlayan yollar üzerinde ve bölgemizde Lojistik Merkez yoktur.

Çözüm Önerisi

İyidere ilçemizin, Ovit-Erzurum yolunun girişinde, Lojistik veya Endüstri bölgesinin kurulması için proje çalışması bir an önce bitirilmeli, ihalesi yapılmalı ve lojistik bölge hayata geçirilmelidir. Lojistik veya Endüstri bölgesi Ovit Tünelini aktif hale getirecektir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Doğu Karadeniz yaylalarını birbirine bağlayan, Turizmi hareketlendirecek karayolu yoktur. Karadeniz bölgesinde Tren veya Hızlı Tren ulaşımı yoktur.

Çözüm Önerisi

Yeşil yol diye adlandırılan Samsun-Artvin şehirlerini yaylalardan birbirine bağlayacak karayolu bir an önce bitirilmelidir. Samsun-Sarp hızlı Tren ulaşımı için projelendirme ve ihale işlemleri gerçekleştirilerek, hızlı tren Doğu Karadeniz Bölgesine getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Dereler ve akarsular ıslah edilmemiştir. Heyelana ve erozyona sebep olmaktadır. Kanalizasyon alt yapısı tamamlanamamıştır. Sanayi atıkları için bertaraf tesisi yoktur. Belediyelerin katı atık bertaraf tesisi yoktur.

Çözüm Önerisi

İrili ufaklı derelerin ıslahı bitirilmelidir. Atık suların bertarafı için kanalizasyon alt yapısı tamamlanmalı, kanalizasyonların denizlere ve derelere boşaltılmasına son verilmelidir. Sanayi atıkları için (kömür tozu, kullanılmış yağ vb.) bertaraf tesisi Rize’de kurulmalıdır. Belediyelerin ve bölgenin katı atık ve çöp sorununun çözümü için katı atık yakma tesisi ve bertaraf tesisi kurulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 5

Turistlerin konaklama yapacağı, alışveriş yapacağı ve dinleneceği bir çarşı yoktur. Turizm kısa vadeli. 3 ayda turizm mevsimi bitmektedir. Rize merkez dahil olmak üzere Teleferik Tesisi yoktur.

Çözüm Önerisi

Çay Çarşısı Projesi Rize Ticaret Borsası öncülüğünde hayata geçirilmelidir. Turizmi yıl boyunca yayacak, çeşitlendirecek yaz ve kış turizm merkezleri bir an önce projelendirilerek, tamamlanmalıdır (Ovit Kış Turizm merkezi, Ayder kış Turizm Merkezi, Handüzü ve Çağrankaya Kış Turizm bölgesi gibi). Rize merkez ilçesi dahil bir kaç ilçede Teleferik yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

ARDEŞEN TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Ulaşım ile ilgili sorunlar.

Çözüm Önerisi

Samsun-Sarp otobanı ve demiryolu hattı yapılmalıdır. Hızlı tren Karadeniz sahillerine ulaştırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Çay sektöründeki sorunlar.

Çözüm Önerisi

Çay Kanunu yeniden düzenlenmeli ve Çay Ürün İhtisas Borsası kurulmalıdır. Organik çay tarımı yaygınlaştırılmalıdır. İmal edilen kuru çayda KDV %8'den %1'e indirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Turizm potansiyelinin artırılması.

Çözüm Önerisi

Turizm altyapısı geliştirilmelidir. Dağcılık, rafting ve kış sporları profesyonel olarak yapılabilmesi için alanlar oluşturulmalıdır. Ulaşım kolaylığı için Cruise taşımacılığı bölgeye kazandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 4

Kaçakla mücadele.

Çözüm Önerisi

Piyasa gözetimi ve denetimler artırılmalıdır. Gümrüklerdeki tedbirler artırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 5

Doğalgazın bölgemizde yaygınlaştırılması.

Çözüm Önerisi

Doğalgaz bölge yaygınlaştırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

ÇAYELİ TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Ulaşım ile ilgili bölgede yaşanan sıkıntılar.

Çözüm Önerisi

Samsun-Sarp otobanı ve demiryolu projeleri yapılmalıdır. Hızlı tren Karadeniz kıyılarına ulaştırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Çay sektöründeki sorunlar

Çözüm Önerisi

Çay Kanunu yeniden düzenlenmeli ve Çay Ürün İhtisas Borsası kurulmalıdır. Organik çay tarımı yaygınlaştırılmalıdır. İmal edilen kuru çayda KDV %8'den %1'e indirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Turizmde elde edilecek katma değer artırılması.

Çözüm Önerisi

Turizm altyapısı geliştirilmelidir. Dağcılık, rafting ve kış sporları profesyonel olarak yapılabilmesi için alanlar oluşturulmalıdır. Ulaşım kolaylığı için Cruise taşımacılığı bölgeye kazandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 4

Kaçak ürünlerle mücadele.

Çözüm Önerisi

Piyasa gözetimi ve denetimler arttırılmalıdır. Gümrüklerdeki tedbirler arttırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 5

Doğalgaz ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

Rize'nin ilçelerine sanayi sitesi ve konutlara doğalgaz dağıtılması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

PAZAR TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Ulaşım ile ilgili bölgede yaşanan sıkıntılar.

Çözüm Önerisi

Samsun-Sarp otobanı ve demiryolu hattı yapılmalıdır. Hızlı tren Karadeniz sahillerine ulaştırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Çay sektöründeki sorunlar.

Çözüm Önerisi

Çay Kanunu yeniden düzenlenmeli ve Çay Ürün İhtisas Borsası kurulmalıdır. Organik çay tarımı yaygınlaştırılmalıdır. İmal edilen kuru çayda KDV %8'den %1'e indirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Sosyal ve kültürel açıdan yöremizde yaşanan sıkıntılar.

Çözüm Önerisi

Bölgemizde yapılacak olan Rize hava limanı ile beraber gerek turistik olarak, gerek ticari açıdan daha bir önem kazanacağından, bölgemiz şehir yapısı olarak sıkışık konumundan kurtulabilmesi için deniz üzerinde belli bölgelerin doldurularak sosyal kültürel ve turistik amaçlı tesisler yapılması.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 4

Turizmden elde edilecek katma değer artırılması.

Çözüm Önerisi

Turizm altyapısı geliştirilmelidir. Dağcılık, rafting ve kış sporları profesyonel olarak yapılabilmesi için alanlar oluşturulmalıdır. Ulaşım kolaylığı için Cruise taşımacılığı bölgeye kazandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 5

Kaçak ürünlerle mücadele.

Çözüm Önerisi

Piyasa gözetimi ve denetimler artırılmalıdır. Gümrüklerdeki tedbirler arttırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

54 - SAKARYA

İllerde Yaşam Endeksi: 2.

Teşvik Bölgesi: 2

Nüfus (TÜİK - 2015)	953.181	Türkiye'de 22.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	867	23.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	21.603	19. CAALI
İstihdam (SGK - 2015)	175.410	15.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	46.193	16.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 26,3	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	347	16.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	1.943.278 \$	8.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	1.488.594 \$	11.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	18	13.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	5.965	20.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	20.239	22.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 180	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	8.882 TL	23.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,5	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	5.455 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	9.141 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	36.848 TL	15.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 3,9	TR ort: % 4,0

54 SAKARYA

Sakarya'daki 4 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Cevdet METE

Sakarya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Karasu Limanı'na entegre olan Adapazarı-Karasu demiryolu hattı inşaatının hızlandırılması
- Kurulacak “tarımsal arazi ofisleri” ile parçalı arazilerin toplanarak profesyonel işletmelere kiraya verilmesi
- OSB yönetimlerinde Borsaların da olması tarım arazilerinin korunması ve ihtisas organize sanayi bölgelerinin oluşturulması

SAKARYA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Özellikle taşocağı ve madencilik alanlarında faaliyet gösteren üyelerimiz Çevre İzin ve Lisansları için başvuru yaparken Kapasite Raporunu sunmaktadırlar. Mevcut rapor, makine teçhizatın teorik kapasitesi olup; zaman zaman firmanın fiili üretim miktarını yansıtmamaktadır.

Çözüm Önerisi

İlgili çevre yönetmeliklerinde Kapasite Raporundaki üretim miktarlarının yanı sıra fatura gibi somut çıktılar üzerinden fiili üretim miktarlarının da göz önünde bulundurulması firmalarımız tarafından önerilmiştir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

SAKARYA TİCARET BORSASI

Sorun 1

Kalkınma ajansı destekleri konu başlıklarının tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin gelişmesi gibi konuları da kapsamasına göre seçilebilmesi destek bakımından önemlidir.

Çözüm Önerisi

Kalkınma ajanslarında borsa temsilcisinin bulunması gerekmektedir. Böylelikle planlar ve konu başlıkları çıkartılırken düzenlenmesi aşamasında önemli rol oynayacaktır. Kalkınma ajansı destekleri bu durum ile birlikte üreticiler tarafından mali kaynaklara ulaşımı daha da artırmış olacaktır.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı

Sorun 2

Basınçlı sulama sistemlerinin desteklerinin devam ettirilerek, modern sulama alt yapısının tamamlanması hayati bir gerekliliktir. Bununla paralel olarak ‘tarımsal arazi toplulaştırma’ ve ‘işletme ölçeğinin büyütülmesi’ de yürütülmelidir.

Çözüm Önerisi

Kurulacak “tarımsal arazi ofisleri” ile parçalı arazilerin toplanarak profesyonel işletmelere kiraya verilmesi gündeme alınmalıdır. Çünkü işletme ölçeği büyüdükçe maliyetler azalmakta, işletme mantığı ile de hedeflenen gelirin elde edilmesi için işletmeler, tarımdaki yenilikleri takip ederek rekabet güçlerini de arttırmaktadırlar. Tarımsal alt yapısı güçlü Sakarya ovası sadece ülkenin değil bölgesinin gıda güvenliği sigortası olacak ve 2023’teki 50 milyar dolarlık tarımsal ihracat hedefine büyük katkı yapacaktır. Eski sulama kanalları kapalı sistem kanalla mutlaka dönüşmeli, yer altına mutlaka alınmak zorundadır. Sulama kanalları bir an önce eksiksiz tamamlanması önem arz etmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)

Sorun 3

İşletme modernizasyonu ile birlikte, kalite ve verimde artış görülmektedir. Ancak bu düzenlemelerin küçük üreticiler için fazla maliyetli olması sebebiyle, küçük işletmelerden bu gereklilikleri sağlayamayanlar ya kapanmaktadır ya da hane halkı tüketimine yönelik üretime geçmektedirler.

Çözüm Önerisi

Uzun dönemde, verim artışı ve işletme modernizasyonu, Avrupa Birliği içinde tarım ürünlerinin serbest olarak satılmasını mümkün kılacak, bu gelişmelerin ise gelir artışını sağlayacağı beklenmektedir. Buna karşılık, kalite standartlarını sağlamakta zorlanacak, özellikle küçük işletmeler için destek mekanizmaları geliştirilmesinin ve politikaların tasarlanmasının önemi ortaya çıkmaktadır. Bir tarım desteği olan Katılım Öncesi Mali Araç – Kırsal Kalkınma Bileşeninin (IPARD) Kapsamına Sakarya’nın alınması bölgesel kalkınma da ve gıda güvenliği konusunda önemini artıracaktır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)

Sorun 4

İhtisas Organize Sanayi bölgesinin kurulması hızlanması gerekliliktir.

Çözüm Önerisi

OSB yönetiminde borsa temsilcisinin bulunması gerekmektedir. OSB yönetimlerin de yer alması ile birlikte tarım arazilerinin korunması ve ihtisas organize sanayi bölgelerinin oluşturulmasında önemli rol oynayacaktır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

Ticaret borsaları yeri için arazi temin etme, tesis yapma konusunda imkanlar sınırlıdır.

Çözüm Önerisi

Birçok borsa yeni hizmet binalarını hizmet çalışma alanlarına uygun arazi yokluğu nedeniyle inşa etmemektedir. Bu borsalar esas değer üzerinde Hazine arazisi tahsisi yapılmalıdır. Ticaret borsalarının yeri, niteliğindeki tesisler kurabilmeleri için kamu arazilerinin bedelsiz veya harcırah esas değer üzerinde borsalara verilmesi gerekir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

AKYAZI TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

OSB

Çözüm Önerisi

İlçemiz Kuzuluk Mahallesi sınırlarında fabrika alanlarının yanında bulunan, turizm bölgesi dâhilinde kum çakıl ocakları tarafından atıl olarak bırakılan alanlar kültür ve turizm bakanlığı ile yapılan yazışmalar sonucunda turizm alanından çıkartılarak sanayi alanı olmasında sakınca yoktur yazısı alınmıştır. Sanayi alanı olarak adlandırılan bu alanın OSB kurulması için gerekli çalışmalar yapılarak izinlerin verilmesi sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Vergi

Çözüm Önerisi

Vergi oranlarının yüksek oluşu içinde bulunduğumuz şu günlerde her sektörde olduğu gibi sanayi sektöründe yaşanan olumsuz şartlar sebebiyle reel sektörümüz iyice bunalmıştır. Şu bunalımlı günlerde yeni vergi indirimleri paketleri çıkartılmalı ve yürürlüğe konulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 3

OSB

Çözüm Önerisi

Organize sanayi bölgesi dışında kalan sanayi alanındaki firmalara yapacakları yatırımlarda kalkınmada öncelikli illerde OSB'lere uygulanan imkanların sağlanması, özellikle otomotiv ve otomotiv yan sanayi ürünleri üretecek olan firmalara düşük faiz oranlı mali destek, ÖTV indirimi, enerji, istihdam, SGK ve vergi indirimi gibi

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

Yatırım Teşvikleri

Çözüm Önerisi

Yatırım yapacak olan yeni firmalara enerji, istihdam, vergi, arazi ve alt yapı desteği verilmeli. İmar ve ruhsatlandırma prosedürlerinin azaltılması, yatırımcıya köstek değil destek olunması, yatırımcıları yatırıma özendirmeliyiz ki yatırım yaparak bölgede istihdam açığı kapansın katma değer o bölgeye gelmesi sağlansın.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

Kaynak Suları

Çözüm Önerisi

Akyazı sınırlarında bulunan doğal mineralli jeotermal kaynak sularının değerlendirerek, özellikle sağlık turizmine, seracılık ve süs bitkiciliğinin geliştirilmesine teşvik edici olunmalı ve desteklenmelidir. Odamız girişimleri sonucunda termal sera OSB için alan tahsisi yapılmıştır. Bu yönde yatırım yapacak yatırımcı ilçemize yönlendirilmeli ve ayrıca sera OSB kurulması için çalışmaların yapılmasıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

AKYAZI TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Sakarya İli ve Akyazı ilçemizin tarımsal işletmelerinin küçük ve parçalı yapıya sahip olması.

Çözüm Önerisi

Sakarya İlinin ve Akyazı İlçemizin temel sorunlarından biriside tarım arazilerinin küçük parsellerden oluşmasıdır. Bu yapı bir taraftan birim alanda maliyetlerin artmasına ve tarımsal mekanizasyon kullanılmasına engel olurken diğer taraftan arazileri birbirinden ayıran kanallar sebebiyle de önemli bir alanın tarımsal üretimden çıkmasına sebebiyet vermektedir. Bu sebeple, 2015 yılında Sakarya İli ve Akyazı İlçemizin de içinde bulunduğu, ihalesi yapılmış ancak daha sonra iptal edilen arazi toplulaştırma projesinin biran önce hayata geçirilmesini talep ediyoruz.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 2

Sakarya İli ve Akyazı İlçesinde yetiştirilen ürünlerin stoklama imkanlarının yetersizliği sebebiyle hasat mevsimini takip eden 1-2 ay gibi kısa surede piyasaya arz edilmesinin tüccarlara, sanayiciye ve üreticilere verdiği zararlar.

Çözüm Önerisi

Sakarya İlimizde ve Akyazı İlçesinde temel ürün olan mısır ve fındık ürünlerinin depolanmasını sağlayacak lisanslı depoculuk sisteminin devreye sokulması, hem üreticiye hem de tüccar ve sanayicimize gerek ürün temini gerekse fiyat istikrarı açısından önemli katkılar sağlayacaktır. Bu nedenle, lisanslı depoculuk yatırımları teşvik edilmeli ve işletilmesi aşamasında destekler verilmelidir. Lisanslı depoculuk yatırımları uzun vadeli, faizsiz teşvikler kapsamına alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Kalkınma Ajanslarının destekleri tarım ve hayvancılık yatırımlarını kapsamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Kalkınma Ajanslarının sağladıkları desteklere tarımsal ve hayvansal faaliyetlerinde dahil edilmesi gerek ilçemizdeki gerekse Sakarya ilindeki mevcut işletmelerin büyümesi ve modernizasyonuna katkı sağlayacağı gibi bu alanda yeni yatırımlara da imkan sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı

55 - SAMSUN

İllerde Yaşam Endeksi: 33.

Teşvik Bölgesi: 3

Nüfus (TÜİK - 2015)	1.279.884	<u>Türkiye'de</u> 16.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	886	22.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	23.744	17.
İstihdam (SGK - 2015)	162.993	19.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	46.976	14.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 28,8	<u>TR ort:</u> % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	252	23.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	398.436 \$	26.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	670.485 \$	21.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	12	17.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	5.820	22.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	25.422	16.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 170	<u>TR ort:</u> % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	11.542 TL	18. <small>Çarşamba</small>
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 4,3	<u>TR ort:</u> % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	6.147 TL	<u>TR ort:</u> 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	8.815 TL	<u>TR ort:</u> 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	28.510 TL	18.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 8,1	<u>TR ort:</u> % 4,0

AKREDİTE ODA VE

BORSALAR

SAMSUN TSO

ACCREDITED CHAMBER

SAMSUN TB

BAFRA TSO

ÇARŞAMBA TSO

ÇARŞAMBA TB

COMMODITY EXCHANGE

TERME TSO

55 SAMSUN

Samsun'daki 10 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Göksel BAŞAR

Bafra Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Samsun'dan Rusya'ya ve Körfez ülkelerine doğrudan uçuş konulması
- Hızlı tren projesinin ivedilikle uygulanmaya alınması
- Havaalanından Yeşilirmak'a kadar olan bölgenin sanayi alanı ilan edilmesi
- OSB'lerin doğalgaza kavuşması ve enerji maliyetlerinin düşürülmesi
- İkinci devlet üniversitesi kurulması

SAMSUN TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Samsun Merkez OSB %100 doluluk oranına ulaşmıştır. Ancak halen Samsun'a yeni yatırım yapmak isteyen çok sayıda yatırımcı başvuruda bulunmaktadır. Halihazırda bu ihtiyaca cevap verecek sanayi yatırım alanı bulunmamakta, sanayi parselleri oluşturulamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Limanların ve ulaşım akslarının konumu gereği, Samsun Merkezde yeni sanayi yatırım alanı oluşturulmalıdır. Sanayi altyapısının geliştirilmesi ve düzenli bir sanayileşmenin sağlanması için, havaalanından sonra Yeşilirmak'a kadar olan bölgenin sanayi alanı olarak ilan edilmesi gerekmektedir. Ancak bu bölge Sulak alan olarak ilan edilmiş bir bölgedir. Bölgenin yeniden değerlendirilerek yatırımların önünün açılması için alanın sanayi alanı olarak ilan edilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Sorun 2

Samsun'dan Krasnodar'a ve Büyükşehirlere direkt tarifeli uçak seferi konulmalıdır.

Çözüm Önerisi

Samsun hava, kara, deniz ve demiryolu altyapısının bulunduğu Türkiye'deki dört kentten biri ve Karadeniz Bölgesinin lojistik merkezidir. Altyapısının geliştirilmesi gerekmektedir. Ticaret, turizm sektörlerine katkı sağlamak üzere Samsun'dan büyükşehirlere direkt tarifeli uçak seferi konulması güçlü bağlantıların kurulmasını sağlayacaktır. Türkiye'nin ihracat hedefleri, Rusya ile hedeflenen ticaret hacminin geliştirilmesi açısından Samsun'dan Rusya'ya özellikle de Krasnodar'a direkt sefer konulması ihracat ve turizmin geliştirilmesine büyük katkı sağlayacaktır. Konulacak bu seferin Büyükşehirlere bağlantılı olması ve business class seçeneğinin sunulması önem arz etmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Samsun-Ankara arası yük treni hattı kısaltılmalıdır. Samsun-Ankara demiryolu Amasya, Sivas, Kayseri üzerinden Ankara'ya ulaşan ve Samsun-Ankara arasındaki 400 kilometrelik yolu 900 kilometreye çıkaran, oldukça verimsiz ve eski bir hattır.

Çözüm Önerisi

Amasya Kırıkkale arasına 170 kilometrelik bir demiryolu hattı yapılması halinde, bu hat daha etkin kullanılacaktır. Bununla birlikte TR 83 bölgesi dahilindeki Samsun, Tokat, Amasya gibi, Çorum ili de demiryolu ağına bağlanmış olacaktır. Buda bölge illerinin ticaretinin gelişmesine önemli katkı verecektir. Bu proje tamamlandıktan sonra Ankara-Mersin arası yük taşımacılığı tren hattı da kısaltılıp Türkiye'yi Kuzeyden Güneye Kesen yük taşımacılığı için direk demiryolu hattı oluşacaktır. Böylece Rusya ve Doğu Avrupa ülkelerinden gelen ürünler Anadolu'ya oradan Orta Doğu ve Akdeniz Bölgesine ulaşacak, Karadeniz Bölgesi kuzeyi güneye, güneyi kuzeye bağlayan bir geçiş noktası olacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Samsun-Ankara hızlı tren hattı yapılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Bu proje 10. Ulaştırma Şurası'nda projeler arasına alınmıştır. Konuya ilişkin altyapı fizibilite etüd ihalesi yapılmış olup, ancak son gelişmeler bu projenin 2023 yılına ötelenmiştir. Samsun'un hızlı tren hattı ile Anadolu'ya bağlanması Karadeniz Bölgesi'nin sosyo-ekonomik gelişimine önemli katkı verecektir. Projenin bir an önce hayata geçirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 5

Viking Projesinin Türkiye çıkış ayağı Samsun olmalıdır.

Çözüm Önerisi

Viking Projesi; Türkiye, Litvanya, Ukrayna ve Belarus tarafından geliştirilen ve Baltık Denizi'nden Karadeniz'e, oradan da sıcak denizlere konteynerle kombine demiryolu taşımacılığını kapsamaktadır. Viking Projesi'nin Türkiye ayağının çıkış noktası henüz belli değildir. Ancak coğrafi konumu, alternatifli ulaşım ağıyla lojistik merkez olan Samsun, Türkiye çıkış noktası için en ideal noktadır. Bu eşsiz proje ile Karadeniz'in amiral gemisi olan Samsun'un ve hinterlandının ticaret ortamı daha da canlanacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

SAMSUN TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Samsun'da da son yıllarda önemli bir ivme kazanan kanatlı sektöründe ihracat desteğinin az olması ve tek pazara bağımlılık sektör açısından endişe vericidir.

Çözüm Önerisi

Türkiye'de ve Samsun'da kanatlı sektörü, ürün ve üretim tesisleri açısından AB düzeyindedir ve ihracat potansiyeli yüksektir. Tavuk eti ve yumurta ihracatının büyük bölümü başta Irak'a olmak üzere Orta Doğu ülkelerine yapılmaktadır. AB ülkelerinin üreticilerine vermiş olduğu yüksek oranlı teşvikler nedeniyle rekabet yapılamamakta ve bazı ülkelerde pazara giriş engeli ile karşılaşılmaktadır. Kanatlı sektöründe ihracatın tek pazara bağımlı olması, sektörün geleceği açısından endişe vericidir. Teşvikler AB seviyesine getirilerek rekabet dezavantajı ortadan kaldırılmalıdır. İhracatın önünü açmak ve pazar çeşitliliği sağlamak amacıyla devlet politikaları geliştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Samsun'un en önemli sorunu büyük ölçekli sanayi parsellerinin yani yatırım alanlarının bulunmamasıdır. Yerel sanayici Samsun dışına yönelirken, dışardan sanayici de Samsun'a gelememektedir. Bu da "2023 Ekonomik Hedeflerine" Samsun'un yeterli katkıyı yapamamasına neden olmaktadır

Çözüm Önerisi

Samsun Tersane alanının ve Gelemen Tarım İşletmesinin bir bölümü Merkez OSB'ye devredilmelidir. İl geneli doluluk oranından bahisle (%47) yatırımcının liman, havaalanı ve nitelikli işgücüne uzak iç bölgelere yönlendirilmesi büyük ölçekli yatırımlar için gerçekçi bir yaklaşım değildir. Bu itibarla OSB Uygulama Yönetmeliğinin 5. Maddesinin 2. Fıkrasında "Yeni bir OSB yer seçimi talebinin değerlendirmeye alınabilmesi için, il genelindeki ihtisas OSB'ler hariç diğer OSB'lerde bulunan toplam sanayi parsellerinin en az %75'inde üretim veya inşaata başlanmış olması gerekmektedir." hükmünün yatırımcının ihtiyaçları çerçevesinde ele alınarak tekrar gözden geçirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Oda ve Borsalar; Kurdukları şirketlerde büyük ölçüde hisse sahibi olmaları nedeniyle, desteklemeler için kabul edilen azami kamu payı oranını geçmekte böylece de kalkınma ajansları, kırsal kalkınma ve KOSGEB desteklemelerinden faydalandırılmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Oda ve Borsalar tarafından kurulan şirketler için gerekli düzenlemeler yapılarak hibe ve desteklerden faydalanmaları sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 4

213 sayılı VUK'un Mükerrer 257. mad. belli miktarı aşan tahsilat ve ödemelerin banka ve finansal kuruluşlar ile yapılması istenmiştir. Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından verilen bazı özelgelere defter tutmayan çiftçilerden alınan ürünlerinde hadleri aşması halinde zorunluluk kapsamında olmuştur.

Çözüm Önerisi

Ülkemizde fındığın yetiştirildiği bölgelerde orta büyüklükteki üreticilerin 1-1,5 ton ile 2-2,5 ton arasında ürün yetiştirdiği alımların büyük ölçüde köylerde yapıldığı gerçeği göz önüne alındığında üreticinin ürün bedelini almak için bankaya gitmesi durumunu kabul etmemesi yaşanan bir gerçektir. Üretici kendisine ürün bedelini kapasında ödeyenlere satış yapmayı tercih etmekte, banka ve başka bir finans kurumu aracılığı ile ödemeye yanaşmamaktadır. Zirai ürün satışlarında tevsik zorunluluğunu "defter tutmak zorunda olan çiftçiler" ile sınırlı olduğunu bunun dışında zirai ürün satışlarında tevsik zorunluluğunun bulunmadığını açıkça ve özelgelere ihtiyaç duyulmayacak şekilde belirtilmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 5

Samsun-Ankara hızlı tren hattı bir an önce tamamlanmalıdır.

Çözüm Önerisi

Bu proje 10. Ulaştırma Şurası'nda projeler arasına alınmıştır. Konuya ilişkin altyapı fizibilite etüt ihalesi yapılmış olup, projenin gerçekleştirme tarihi 2023 yılına ötelenmiştir. Samsun'un Hızlı Tren hattı ile Anadolu'ya bağlanması Karadeniz Bölgesi'nin sosyo-ekonomik gelişimine önemli katkı verecektir. Projenin bir an önce hayata geçirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

BAFRA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

OSB'lere doğalgaz ulaştırılması.

Çözüm Önerisi

5 ve 6.bölgelerin yararlanmış oldukları doğalgaz hattının BOTAŞ tarafından döşenmesi işleminden 3. bölge olan Samsun ilinin de kapsama alınması Bafra OSB'nin ihtiyacı olan doğalgaz sorununu çözeceği gibi ilçemiz ekonomik kalkınmasında yatırımların artırılmasına katkı sağlayacak ayrıca Bafra OSB'ye yatırımların gelmesinde etkili ve yerinde olacaktır

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Mesleki eğitim.

Çözüm Önerisi

Sanayi alanında ara elemanların olmaması sebebi ile daha nitelikli yetişmiş kalifiye eleman çalıştırabilmek için Meslek okullarının ve Meslek Liselerinin TOBB bünyesine alınması veya TOBB'un bu konuda inisiyatif alması.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 3

Mesleki Yeterlilik Belgesi süresinin uzatılması.

Çözüm Önerisi

Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından standardı yayımlanan ve Çalışması ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılan tebliğlerde belirtilen Meslek Gruplarında çalışanlar için Mesleki Yeterlilik Belgesi alınması zorunlu hale gelmiştir. Belirtilen sürenin dolmasına rağmen genel olarak yeterli talep olmamıştır. İşverenlerin cezai duruma girmemeleri için bu sürenin 2017 yılı sonuna kadar uzatılarak çalışanların Mesleki yeterlilik belgelerinin almaları sağlanması

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 4

Oda ve Borsa üyesi KOBİ'lere finansman desteği.

Çözüm Önerisi

Esnaf Kefalet Kredi Kooperatifleri tarafından üyelerine sağlanan kredi desteğinin Oda ve Borsa üyelerine de sağlanması konusunda üyelerimizden sıkça talepler almaktayız. Son dönemde Esnaf Kefalet Kredi Kooperatiflerince verilen 30 bin TL faizsiz kredi desteğinden yararlanmak için üyelerin odadan kaydını sildirme talepleri ile karşılaşmaktayız.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, KOSGEB

Sorun 5

Arabuluculuk desteği

Çözüm Önerisi

İşçi ve işverenler arasındaki uyuşmazlıkların giderilebilmesi için arabuluculuğun zorunlu hale getirilmesi.

İlgili Kurumlar

Adalet Bakanlığı

BAFRA TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Turizmin sosyo-ekonomik katkısının artırılmaması.

Çözüm Önerisi

Samsun ili ve ilçelerini kapsayan bir turizm master planının somut hale getirilmesi, ilimiz ve ilçemizde bulunan kaplıca sağlık turizmi, kış turizmi, dağ turizmi, göl turizmi gibi çok değişik turizm çeşitliliğinin ayrıntılı envanterlerinin çıkartılması, bunların geliştirilmesi, turizm rehberliği ile turizm materyallerinin çoğaltılarak teşvik edilmesi ile iç ve dış turizmin hizmetlerine hazırlanması ve sunulması gerekmektedir. Böylece turizmin, il ve ilçelerimizin bütününde kalkınma ve Sosyo-Ekonomik etkilerindeki dengesizlikler de giderilmiş olacaktır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 2

Tarımsal ve hayvansal üreticilere tarım sigortası zorunluluğu bulunmaması.

Çözüm Önerisi

5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanunu dahilinde; sel, dolu, taban suyu baskını, fırtına, yangın vb. afet veya diğer durumlarında, üreticilerin mağduriyetlerinin tam olarak giderilemediği gözlenmektedir. Bu mağduriyetler kapsamında, kanunun tekrar gözden geçirilerek, tarımsal üretiminde parsel miktarı veya ekim miktarı kıstasları ile hayvansal üretimde ise hayvan sayılarına göre getirilecek kıstaslar ile üreticilere, tarım sigortası zorunlu hale getirilmeli

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

ÇARŞAMBA TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Zirai ürün satışlarında tevsik zorunluluğunun kaldırılması

Çözüm Önerisi

459 sıra nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ve Gelir İdaresi Başkanlığınca çıkarılan bazı özgelelerde Defter tutmayan çiftçilerden alınan ürünlerin de hadleri aşması halinde zorunluluk kapsamında olduğuna ilişkin görüşü bulunmaktadır. Zirai ürün satışlarında tevsik zorunluluğunun “defter tutmak zorunda olan çiftçiler” ile sınırlı olduğunun bunun dışında zirai ürün satışlarında tevsik zorunluluğun bulunmadığının Maliye Bakanlığınca gerekli düzenlemesi yapılarak, açıklığa kavuşturulması hatta açıkça belirtilmesi gerekmektedir. (Örnek; 7000 TL'nin üzerinde kesilen müstahsil makbuzlarının resmi makamlarca kabul edilen banka vb. kurumlar aracılığı ile ödemelerinin yapılması kaldırılmalıdır)

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı

Sorun 2

Tarım ve hayvancılık üretimindeki girdi maliyetlerinin düşürülmesi Avrupa'daki aynı sektörlerdeki üreticilerle eşit şartların sağlanması, üreticilerimizin rekabet gücünü arttıracaktır.

Çözüm Önerisi

Tarım ve hayvancılık sektöründe üretim girdilerinin {Gübre, Mazot, İlaç, Ulaşım, Taşıma, Pazarlama, Paketleme, Ambalaj Tohum, Fide, Veterinerlik hizmetleri (İlaçlar, tedavi vb.), Yem, modern çiftliklerin kurulmasında, KDV oranları, vb.} maliyetlerinin düşürülmesi konularında düzenlemeler yapılarak üreticilerimizin muadilleriyle rekabet gücünü arttırmak mümkündür.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Fındığı piyasalarda regüle edecek bir kuruma ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

Kabuklu fındıkta özellikle ürünün bol olduğu senelerde piyasayı dengeleyeceği (arz-talep dengesi) piyasaları bozmayan, piyasaları da regüle edebilecek bir düzenlemenin yapılması üreticimiz, üyelerimiz, ihracatçımız, sanayicimize, Türkiye ekonomisi ve ihracat gelirlerine olumlu yansıtacaktır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Borsa üyelerimizin, tüccarlarımızın ve sanayicilerimizin özellikle işletme kredisi ihtiyacının karşılanması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Esnaf Kefalet ve Kredi Kooperatiflerinin esnaflara verdiği kredi benzeri Cansuyu kredileri KOSGEB veya farklı mekanizmalar tarafından KOBİ'lere sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, KOSGEB

Sorun 5

Yerel gıda üreticilerimizin rekabet gücünün artırılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Yerel gıda üreticilerimizin; paketlemeleri, satış ve pazarlamaları ile ilgili yatırımlarına ilave teşvikler verilmeli, yerel değerleri markalaştırmak, coğrafi işaretlerini ve patentlerini alarak marka değerlerini arttırmak bölge ekonomisine katkı sağlamak açısından son derece önemlidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

ÇARŞAMBA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

2007 yılında Çarşamba Ticaret Borsası MYO yapımı ile başlayan ilçemizdeki yükseköğretim çalışmaları, Hukuk Fakültesi, İletişim Fakültesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi ve 2016 yılında Adalet MYO'nun yapımı ile devam etmektedir. Bu kapsamda ilçemizde bir üniversitenin kurulması mümkündür.

Çözüm Önerisi

Ekonomik, sosyal ve fiziki anlamda Samsun merkezi ile birleşmiş durumdaki Çarşamba ilçemizdeki üniversite kampüsünün, müstakil bir devlet üniversitesi haline getirilmesi için gerekli Kanun çalışmasının yapılmasını talep etmekteyiz.

İlgili Kurumlar

Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

Sorun 2

Çarşamba Ovası'ndaki tarıma ivme kazandıracak, "Çarşamba Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi"ni ilçemizde kurabileceğimiz tek alan, halen Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın hüküm ve tasarrufu altında bulunan Çarşamba Şeker Fabrikası'na ait arazidir.

Çözüm Önerisi

Mülkiyeti, Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketine ait, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tasarrufundaki, 924.000 m² (924 dönüm) arazi üzerinde, Çarşamba OSB kurulması için yürütülen çalışmalarda, bu arazinin Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı ile Maliye Hazinesine devri ve OSB'ye tahsisi aşamasına gelinmiştir. Çarşamba OSB çalışmalarının hızlandırılması konusunda yardımlarınızı talep ediyoruz.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

2015 ve 2016 yılları içerisinde, KOSGEB faiz desteklerinden sadece Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu'na (TESK) bağlı esnaflar faydalanabilmişlerdir. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği üyeleri bu destekten faydalanmamıştır.

Çözüm Önerisi

TESK üyesi esnafra KOSGEB aracılığıyla devletimizin vermiş olduğu faiz desteğinden, geçmiş yıllarda olduğu üzere, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'ne bağlı oda ve borsalara bağlı üyelerimizin de faydalanması konusunda bir düzenleme yapılması.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, KOSGEB

HAVZA TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Havza da işsizlik en büyük sorunların arasındadır. Sorunun çözümü OSB'lerin etkin kullanımındır.

Çözüm Önerisi

Havza Ticaret ve Sanayi Odası olarak, işsizlik sorununun çözümünde, İlçemiz Havza'da, alt yapısının 2016 yılı Kasım ayında bitirilmesi planlanan Samsun– Havza Tarımsal Ürün işleme ve Tarım Makineleri İhtisas Organize Sanayi Bölgesinin bitirilmesi ile gelecek yatırımcılar buralarda kurulacak fabrikalar işletmeler, gençlerimize Havza'ya iş ve ekmek kapısı olacak işsizlik sorunu ortadan kalkacaktır. Biz ülkemizdeki iş adamlarını yatırım için İlçemize davet ediyoruz. Fakat Samsun – Havza Tarımsal Ürün işleme ve Tarım Makineleri İhtisas Organize Sanayinin Karma OSB'ye dönüştürülmesi yatırımcının daha da ilgisini çekecektir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Turizm potansiyelinin artırılması.

Çözüm Önerisi

Havza Ticaret ve Sanayi Odası olarak, ilçemiz Havza’da turizmin geliştirilmesi termal turizm sayesinde olacağı kanaatindeyiz. İşletmeler hamamcılık faaliyetinden ziyade modern tesisler yapmalı fizik tedavi ve rehabilitasyon merkezleri kurarak sağlık turizminin önünü açmalı İlçemizin turizm potansiyeli yükseltilmelidir. Bununla ilgili Bakanlık işletmelere gerekli destek yardım ve kolaylığı sağlamalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

TERME TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Terme ilçesi tarıma dayalı ekonomiye sahip bir ilçe olmakla birlikte, tarımsal sanayi ürünlerini işleyecek modern entegre tesisleri olmadığından tarımsal üretimimiz hak ettiği değeri görmemektedir. Tarıma dayalı gıda sanayinin gelişmesinin önündeki en büyük engel ise Gıda İhtisas OSB’nin olmamasıdır

Çözüm Önerisi

Terme’de Gıda İhtisas OSB kurulması için Samsun Büyükşehir Belediyesi ve Terme Belediyesi’nin Milli Emlak Müdürlüğü ile birlikte çalışarak sanayi bölgesi arazisi için kamulaştırma veya satın alma yolu ile yer tahsisi yapılmalıdır. Ardından bu arazinin uygun altyapı ve teşvik çalışmaları ile yatırımcı açısından avantajlı hale getirilmesi gerekmektedir. Bu sayede gerek kendi kaynakları ile gerekse IPARD ve Kırsal Kalkınma gibi proje destekleri ile yatırım yapmak isteyen yatırımcıyı Terme’ye çekmek mümkün olacaktır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Terme’de mevcut fındık sanayicilerimizin yüksek bilançolarından dolayı KOBİ dışına çıkarılması nedeniyle Kırsal Kalkınma yatırımı destek projelerinden yararlanamaması.

Çözüm Önerisi

Fındığın emtia değerinin yüksek olmasından ötürü fındık sanayicilerimizin yılsonu bilançoları da haliyle yüksek çıkmaktadır. Düşük kar oranlarında çalışmalarına rağmen yüksek bilançoları nedeni ile KOBİ sınıfından çıkarılıyorlar. Kırsal Kalkına projelerinde ise başvuru sahibi firmaların KOBİ sınıfında olması isteniyor. Bu nedenle fındık gibi emtia değeri yüksek ürün ticareti ile uğraşan yatırımcı sanayicimize Kırsal Kalkınma destekleri kapsamında bir ayrıcalık tanınması hususunda çalışmalar yapılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Terme halkının başlıca geçim kaynağı olan fındık ürünündeki verim ve kalite düşüklüğü doğrudan ilçe ticaretini ve istihdamını etkileyen bir faktördür. Fındık bahçelerinin ekonomik ömrünü tamamlamış yaşlı ağaçlardan oluşması ve üreticimizin iyi tarım uygulamalarını bilmemesi bunun en önemli sebebidir

Çözüm Önerisi

Bize göre daha genç bahçelere sahip Batı Karadeniz Bölgesinde dekar başı verim 150 kg’ın üzerinde iken, Doğu Karadeniz Bölgesinde dekar başı verim 80 kg civarındadır. Terme ilçesindeki ekonomik ömrünü tamamlamış yaşlı ağaçların sökülerek yerine yeni fidelerin dikilmesi ile bahçeler gençleştirilmelidir. Üreticinin ise yeni dikimden ilk mahsulü alana kadarki süreçte devlet tarafından desteklenmesi gerekir. İyi tarım yapılan bahçelerdeki verimi dekar başına 200-250 kg civarına çıkarmamız mümkündür. Bu sebeple fındık üreticisine verimi ve kaliteyi artırmaya yönelik iyi tarım uygulamaları eğitimi verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

TERME TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Küçük sanayi sitesi ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

300 dönüm arsanın temin edilerek Küçük Sanayi Sitesi kurulumu sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

İkinci El Motorlu Kara Taşıtları Satıcıları (Galericiler) Sitesi ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

İlçemiz ikinci el araç satışları konusunda Türkiye’de ilk sıralarda yer almaktadır. Galerilerimiz yol kenarlarında dağınık bir yerleşmeye sahip, araç satıcılarımızın hepsinin bir arada olabileceği bir Galeriler Sitesi kurulmasıyla ilgili olarak arsa temin edilerek gerekli çalışmalar başlatılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

Sorun 3

İmar problemleri nedeniyle inşaat sektörünün durma noktasına gelmesi ve emlak fiyatlarının fahiş düzeylere yükselmesi.

Çözüm Önerisi

Yerel Yönetimler Yasası ile ilçemizde darboğaz yaşayan inşaat ve emlak sektörünün yeniden canlanması gerekmektedir. Bunun için yeni imar planının acilen uygulamaya alınması ve toplu konut yatırımlarının hayata geçirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 4

Organize Sanayi Bölgesi ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

İlimizdeki tüm OSB'ler merkezde ve Samsun'un batısında yer almaktadır. İlçemize uzaklığından dolayı ilçemiz OSB'nin sunduğu istihdam ve ticaret olanaklarından yararlanamamaktadır. Samsun'un doğusunda yapılacak bir Organize Sanayi Bölgesi ile birlikte Terme, Çarşamba, Salıpazarı gibi ilçelerin ekonomik gelişmişliğinin artacağı düşünülmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

Bankalarda uygulanan ticari kredi faizlerinin yüksek olması.

Çözüm Önerisi

KOBİ'lere ve sanayici işletmelere düşük faizli veya faizsiz kredi imkanları sunularak ticaretin yeniden canlandırılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK)

VEZİRKÖPRÜ TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Kalkınmada öncelikli bölgeler tespit edilirken, gelişmişlik düzeylerinin ilçe bazında ele alınmaması.

Çözüm Önerisi

Samsun ili yatırım teşvikte gelişmiş gözüke bile samsun iline bağlı 110 km uzaklıktaki Vezirköprü ilçesi aynı gelişmişlik oranında olduğu söylenemez. Bölgesel teşvik sistemi alanı artık daraltılmalı, ilçe bazlı teşvik sistemine geçilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 2

İşgücü üzerindeki işçiye ve işverene ait kesintilerin yüksekliği.

Çözüm Önerisi

Birçok işveren yaptığı işleri genişletmeyi ve daha ileri bir seviyeye taşımayı hedeflemektedir. Sigorta primlerindeki vergi oranlarını azaltabilir isek işsizliği de bir nebze olsun tek haneli rakamlara ülke olarak indirebiliriz. İstihdam üzerinden alınan vergiler hafifletilmeli vergi kalemleri, katkı payları azaltılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 3

Trafik elektronik denetleme sistemi: Bütün yollarda elektronik denetleme sistemleri denetlemek yerine vatandaşa ceza yazmanın hesabında, artık sürücüler yol kenarlarında bulunan hız tabelalarına odaklanmaktan başka kazalara sebep olacak duruma gelmişlerdir.

Çözüm Önerisi

Bütün yollarda elektronik denetleme sistemleri denetlemek yerine vatandaşa ceza yazmanın hesabında, yollarda kısa aralıklarla, farklı limitlerde çok fazla hız tabelası vardır. Denetimlerin trafiğin ve kazaların çok bulunduğu bölgelerde olması, şehir içi ve şehir dışı olmak üzere 2 tip hız limitinin bulunması bu hız limitinin bütün araçlar için tek düzene geçmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

İçişleri Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

56 - SİİRT

İllerde Yaşam Endeksi: 65.

Teşvik Bölgesi: 6

Nüfus (TÜİK - 2015)	320.351	Türkiye'de 58.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	108	74.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	2.018	73.
İstihdam (SGK - 2015)	23.486	69.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	3.277	77.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 14,0	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	12	73.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	12.112 \$	71.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	7.303 \$	72.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (ISO - 2015)	1 Tillo	55.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	774	73.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015) Eruh	2.066	75.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 267	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	988 TL	73.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 2,0	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	2.232 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	2.792 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	4.199 TL	63.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 4,6	TR ort: % 4,0

SİİRT TSO

56 SİİRT

Siirt'teki 1 Oda adına konuşacak il sözcüsü:

Güven KUZU

Siirt Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı

Konuşmasında değindiği konular:

- Ulaşımında ihtiyaç duyulan yolların tamamlanması
- Tarım ve hayvancılıkta sağlanan desteklerin devam etmesi
- DSİ'nin sulanabilir arazileri tespiti ve altyapı projelerini geliştirmesi
- Siirt fıstığının geliştirilmesi için fıstıkçılık deneme ve araştırma istasyonu kurulması
- Organize hayvancılık bölgesi kurulması
- Zenginleştirilmiş bakır madeninin mamule dönüştürülmesi için tesis yapılması
- Finansmana erişimin kolaylaştırılması

SIİRT TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Siirt-Pervari-Çatak-Van yolunun yatırım programına alınması, Kurtalan-Cizre hudut demiryolu projesinin uygulamaya konulması Siirt'in hem Ortadoğu hem de Asya ülkeleri ile olan ihracat ve ithalatına yönelik taşımacılığı cazip hale getireceğinden sanayici ve tüccarın rekabet gücünü artıracaktır.

Çözüm Önerisi

Bu konuda sizlerden talebimiz bu projelerden devam edenlerin bir an önce tamamlanması, proje aşamasında olanların da bir an önce hayata geçirilip en kısa sürede bitirilmesi olacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 2

Siirt dâhil 4 ilin oluşturduğu Dicle Kalkınma Ajansında destekler, projeler yarıştırlarak verilmektedir. Bu durum proje yazma kültürü olmayan Siirt KOBİ'lerini zor durumda bırakmakta, dolayısıyla ilimizin daha az destekten yararlanmasına sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Çözüm olarak her ile farklı bütçe ayrılması iller arasındaki gelişmişlik farkını azaltma amacına uygun olacaktır.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) dâhilinde ikinci tarım ürünlerinin de destek kapsamına alınması bu alandaki yatırım ve istihdamı artıracaktır.

Çözüm Önerisi

Hali hazırda birinci ürüne verilen destekler yatırım çeşitliliği oluşturmamaktadır. İkinci tarım ürünlerinin de desteklenmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)

Sorun 4

KOSGEB tarafından son 4 yıldır KOBİ'lere yönelik faiz desteği verilmemektedir.

Çözüm Önerisi

Bu sorunun önüne geçilmesi için özellikle işletme sahibi KOBİ'lere uygun oranlarda işletme kredi desteklerinin bir an önce açılmasını talep etmekteyiz.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 5

Tarımsal üretimde kullanılan elektrik, mazot, gübre, ilaç girdilerinde ÖTV, yenilenebilir enerji destekleri verilmelidir. Arazi toplulaştırma çalışmaları hızlandırılmalıdır

Çözüm Önerisi

Üretim girdilerinin maliyetlerinin azaltılması gerekmektedir. Ürün kalitesi ve verim düşüklüğü konularında yeni üretim teknolojileri geliştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

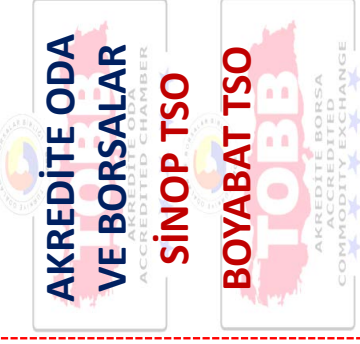
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

57 - SİNOP

İllerde Yaşam Endeksi: 11.

Teşvik Bölgesi: 5

Nüfus (TÜİK - 2015)	204.133	Türkiye'de 72.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	88	77.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	3.884	62.
İstihdam (SGK - 2015)	25.046	67.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	7.667	62.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 30,6	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	21	68.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	19.530 \$	68.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	10.524 \$	70.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)		
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	786	Dikim72.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	3.792	66.
Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 125	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	1.478 TL	66.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 2,7	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015) /düzü	6.779 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	7.166 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	1.442 TL	75.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 4,5	TR ort: % 4,0

57 SİNOP

Sinop'taki 2 Oda adına konuşacak il sözcüsü:

Zafer ÖZDEMİR

Sinop Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Üyesi

Konuşmasında değindiği konular:

- Karadeniz Sahil Yolunun tamamlanması
- Sinop'un da IPARD destekleri kapsamına alınması
- Turizm tesisi yapmak isteyen yatırımcılara teşvik ve destek sağlanması

SİNOP TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Sinop'un gelişme hedefleri arasında turizm yer almaktadır. Turizm tesis yapmak isteyen yatırımcılar teşvik ve destek beklemektedir.

Çözüm Önerisi

Tescilli turizm arazi/arsa maliki olan yatırımcılara, 4 ve 5 yıldızlı turizm tesisi (otel) inşası için teşvik ve destek verilmelidir. Tescilli turizm arazi/arsa maliki olan yatırımcılara, 4 ve 5 yıldızlı turizm tesisi (otel) yapımı için arsa/arazinin nakdi değerinin %30'u oranında nakdi hibe, %70 oranında kredi (5 yıl ödemesiz, faizsiz) sağlandığında yatırımını rahatça yapabilecek, oteller ve dolayısıyla yatak sayısı artacaktır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

BOYABAT TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Sanayicilerin Boyabat çevre planlaması sorunu.

Çözüm Önerisi

Daha önceki yapılan il çevre planlarında bazı sanayi tesislerinin eski fabrikalarının il çevre planına sanayi alanı olarak tescil edilmediğinden, il çevre planlarının ilave olarak yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 2

Maden ruhsatları hakkında.

Çözüm Önerisi

2004 tarih ve 2548 sayılı maden yasasında 2/1/b maddesi gereğince ruhsatlandırılan tuğla kiremit kili ile ilgili maden ruhsatlarında, ruhsat alanlarında bulunan satış arazilerinden yol geçiş ve istimlak hakları yoktur. Diğer grup maden ruhsatlarında istimlak vardır. Bizim tuğla kili alanlarımız içinde aynı istimlak haklarının kanuna eklenmesi talebimizdir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 3

İş sağlığı ve güvenliği yasası.

Çözüm Önerisi

İş Sağlığı ve Güvenliği yasasında son düzenleme ile doktorların bir işçi için ayırması gereken 40 dakika süre azaltılıp en fazla 20 dakikaya düşürülmelidir.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

58 - SİVAS

İllerde Yaşam Endeksi: 40.

Teşvik Bölgesi: 4

Nüfus (TÜİK - 2015)	618.617	Türkiye'de 32.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	410	31.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	9.158	34.
İstihdam (SGK - 2015)	79.542	30.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	15.936	38.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 20,0	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	72	45.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	77.933 \$	57.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	60.369 \$	46.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)	2	42.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	2.814	32.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	9.684	34.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 136	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	4.940 TL	31.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 2,7	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	5.953 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	7.458 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	9.433 TL	38.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 6,4	TR ort: % 4,0

SİVAS TSO - SİVAS TB

58 SİVAS

Sivas'taki 2 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Abdülkadir HASTAOĞLU

Sivas Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Bankaların teminat değişikliği, kredileri geri çağırması gibi yanlış uygulamalarının denetlenmesi
- Ekspertiz sisteminde ehil kişilerin eksper olması ve değerlendirme yaparken piyasa şartlarına göre daha gerçekçi davranılması
- 1939 yılından itibaren bu konuda birikimi olan Sivas'ın demiryolu sanayisi konusunda desteklenmesi
- 23 ilde uygulanacak yeni teşvik paketi içerisinde Sivas'ın da dahil edilmesi
- Kurmakta olduğumuz Demirağ 2. Organize Sanayi Bölgesinde demiryolu sanayi kümesi oluşturulması, vergi, SGK, enerji ve uzun vadeli ve düşük faizli yatırım kredileri ile bu kümenin özel olarak desteklenmesi
- DAP desteklerinden Sivas'ın faydalandırılması

SİVAS TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

İş mahkemeleri: İşçi-işveren davaları, işveren yasal olarak haklı olsa dahi işveren aleyhine sonuçlanmaktadır.

Çözüm Önerisi

İş kanunu ve diğer ilgili mevzuatta tarafların hak ve yükümlülüklerinin daha açık şekilde tanımlanması ve bunların mahkemeler tarafından yanlış ve eksik yorumlanmasının önüne geçilmesini sağlayacak düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Adalet Bakanlığı

Sorun 2

Bankacılık sektörünün işletmelerimizin ve girişimcilerimizin finansal kaynaklara erişimi konusunda ek prosedürler uygulamaya koyması.

Çözüm Önerisi

Ülkemizin içerisinde geçtiği zor dönemde bankacılık sektörünün iyi gün dostu olma rolünden sıyrılıp, tüccar ve sanayicilerimizin ihtiyaç duyduğu finansal kaynakların önünü tıkayıcı ek prosedürler ve engeller çıkartmamalıdır. Teminatlar kapsamında değerlendirilen menkul ve gayrimenkullere ilişkin gayrimenkul değerlendirme şirketleri tarafından piyasa değerlerinin çok altında ekspertiz raporları düzenlenmektedir. Bu durum işletmelerimizi teminatlar konusunda zora sokmaktadır. Gerekli düzenlemeler acilen yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK)

SİVAS TİCARET BORSASI

Sorun 1

Bölgemizde kaba yemin pazarlanmasını sağlamak, yem bitkileri ekim alanlarını artırmak, böylece hayvancılığı geliştirmek amacıyla kurulan “Kaba Yem ve Ot Borsası” çalışmalarına destek ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

Bölgedeki hayvansal üretimde karşılaşılan en önemli sorunlardan biride yem girdi fiyatlarının yüksek olmasıdır. Bulduğumuz bölge Türkiye’de saman ve ot üretimi bakımından en büyük paya sahiptir. Sivas’ta kurulan Kaba Yem ve Ot Borsası için yer tahsisi yapılamaması sebebiyle çalışmalar durma noktasına gelmiştir. Projeye destek verilmesiyle birlikte bölgede tarımsal ve hayvansal üretimde verimlilik ile kalitenin artırılması sağlanacaktır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

59 - TEKİRDAĞ

İllerde Yaşam Endeksi: 30.

Teşvik Bölgesi: 2

Nüfus (TÜİK - 2015)	937.910	<u>Türkiye'de</u> 23.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	1.393	15.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	22.271	18.
İstihdam (SGK - 2015)	248.536	10.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	74.622	7.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 30,0	<u>TR ort:</u> % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	477	15.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	828.449 \$	19.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	813.994 \$	18.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	13	15.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	6.675	18.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	23.360	19.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 164	<u>TR ort:</u> % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	11.627 TL	17.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,1	<u>TR ort:</u> % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	8.209 TL	<u>TR ort:</u> 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	11.545 TL	<u>TR ort:</u> 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	28.586 TL	17.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 4,3	<u>TR ort:</u> % 4,0

AKREDİTE ODA VE

BORSALAR

TEKİRDAĞ TSO

TEKİRDAĞ TB

ÇORLU TSO

ÇORLU TB

ÇERKEZKÖY TSO

HAYRABOLU TB

59 TEKİRDAĞ

Tekirdağ'daki 9 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Osman SARI

Tekirdağ Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Merkez Süleymanpaşa ilçesindeki planlanan OSB inşaatında yaşanan sıkıntılar
- Lojistik İhtisas OSB projesi
- Tekirdağ'daki üretim merkezlerinin liman ve demiryolu bağlantısı ihtiyacı
- Ergene Nehri havza çalışması
- Çorlu Teknoloji ve Malkara Veteriner Fakültesi ihtiyacı
- Çorlu Havalimanından yapılan iç ve dış hat uçuşlarının artırılması
- Çorlu ve Çerkezköy Sanayi Bölgelerinde Meslek Yüksek Okulu ihtiyacı

TEKİRDAĞ TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Trakya yük merkezlerinin (OSB'lerin) demiryolu taşıma sistemine entegre edilmesi.

Çözüm Önerisi

Günümüz rekabet koşulları içerisinde eşyanın çıkış noktasına kadar tüm taşıma hareketlerinin kesintisiz sürdürülmesi ekonomik rekabet açısından önemlidir. Etkin bir ulaştırma altyapısının oluşturulması, maliyetlerin düşmesine katkıda bulunmakta ve ülke ekonomisinin rekabet gücünü artırmaktadır. Taşıma türleri içinde demiryolu taşımacılığı hem ekonomik hem de çevreci yönü ile ön plana çıkmaktadır. Trakya bölgesinde 321 km'lik demiryolu ağı olup, yoğun endüstri bölgelerinin ihtiyaç duyduğu hammadde ve yarı mamullerin fabrikalara taşınması ile fabrikalardan hedef pazarlara tamamlanmış ürünlerin sevkiyatı büyük ölçüde karayolu ile yapılmaktadır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü (TCDD)

Sorun 2

Tekirdağ TDİ limanının özelleştirilmesi

Çözüm Önerisi

Türkiye'nin deniz yükü hareketinin yüzde 65'i Marmara Denizindeki limanlardan gerçekleşmektedir. Ekonomik faktörler yönünden bölgemizin sanayi yatırımlarına ve endüstriyel gelişime açık olması, bölgemizdeki üretici firmaların ithalat ve ihracat hareketlerinin artması sebebiyle Tekirdağ TDİ limanı önem kazanmıştır. Tekirdağ-Muratlı demiryolu bağlantısı sağlanmış Tekirdağ limanının bölge için stratejik önemi göz önünde bulundurulduğunda Kuzey Ege, Güney Marmara ve İç Anadolu bölgelerinde üretilen ihraç ürünleri tren yolu ile Avrupa ülkelerine ihraç edilebilecektir. Tekirdağ TDİ limanının yeniden özelleştirilmesi ve aktif duruma getirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB)

Sorun 3

Yatırım teşvik sistemi

Çözüm Önerisi

Tekirdağ yatırım teşvikleri bölgeler sıralamasında 2. bölgede bulunmaktadır. Teşvik sistemi ilgili bölgedeki ilçeler arasındaki gelişmişlik farklarını dikkate almamaktadır. DPT'nin ilçelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması araştırmasına göre, Tekirdağ'da sanayileşmenin ve kamu yatırımlarının yoğun olduğu Çorlu ve Çerkezköy gibi ilçeler gelişmişlik sıralamasında ön sıralarda yer alırken, Malkara, Hayrabolu ve Şarköy gibi ilçeler çok daha arka sıralarda bulunmaktadır. Bu durum ilçelerin sanayi yatırımı almasına, işsizliğin artmasına ve göç vermesine sebep olmaktadır. Bölgesel teşvik sisteminde ilçeler arasında gelişmişlik farklarının dikkate alınması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

TEKİRDAĞ TİCARET BORSASI**Sorun 1**

İstanbul halen ülkemizin en gelişmiş sanayi şehirlerinden birisidir. İstanbul'u sanayiden arındırma çalışmaları kapsamında İstanbul'dan firmalar bölgemize gelmektedir. Bu hem toprak hem de yeterli temiz suya ulaşım konusunda yakın gelecekte önemli sorunlar yaşamaya başlayacaktır.

Çözüm Önerisi

Bölgemizde buluna OSB'lerin sayısı ve alanı artık planlamalar dışında artırılmamalıdır. Taşınacak olan sanayi tesislerini daha uzak bölgelere yerleşmelerine olanak sağlayacak merkeze ucuz ve hızlı ulaşım imkanlarını sağlayacak tedbirler alınmalıdır. Bölge dışında belirlenecek ve yeni kurulacak OSB'lerin birbirlerinin tedarik zincirinde yer alan firmaların kümelenme oluşturabileceği ihtisaslaşmaya uygun olarak kurulmalıdır. Ülkemiz için hayati öneme sahip tarımsal üretim üssü olan bölgemizin verimli topraklarının "kalıcı temel tarım arazisi" statüsü ile özel koruma altına alınmalıdır. Bölgemiz temiz su kaynaklarının kirlenmesi önlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 2

Ticaret Borsalarının görev alanlarına ve faaliyet konularına uygun olarak uygulanacak yatırımlar için (Lisanslı Depoculuk faaliyeti kapsamında depolama alanları, Referans Laboratuvarları, Canlı hayvan pazarı park yeri, Hizmet binaları ve satış salonları vb.) uygun koşullarda arazi bulunmayışı.

Çözüm Önerisi

Ticaret Borsalarının faaliyet alanına giren görev ve hizmetleri ile ilgili yapacakları hizmet tesisleri konusunda uygun durumda bulunan hazine arazilerinin borsaların bu kapsamda yapacakları kamusal yatırımlar olarak değerlendirilerek, bila bedel, bu mümkün değilse 4706 Sayılı Kanunun ilgili hükümleri uyarınca Harca Esas Değeri üzerinden borsalara satışlarının sağlanması, bu araziler üzerinde 3194 Sayılı İmar Kanunu uyarınca yapılacak olan imar planı uygulama taleplerinin hazırlatılan projeler çerçevesinde değerlendirilmesi ve yatırım yapılacak olan bölgenin yerel yönetimleri bu tarımsal projelerin hayata geçirilmesi yönünde gerekli teşvik ve mevzuat düzenlemelerinin yapılması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Arazi toplulaşma çalışmalarının istenilen seviyelere çıkartılamaması nedeniyle üretim maliyetleri her geçen gün artmakta, üretici gelirleri düşmekte, üretimde verim ve kaliteyi düşürerek, bölge ekonomisine, milli ekonomiye ve sonunda tüketici fiyatlarına olumsuz yansımaktadır.

Çözüm Önerisi

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının halen bölgemiz genelinde uygulamakta olduğu toplulaştırma çalışmalarını istenilen düzeye getirilememiştir. Toplulaştırma çalışmalarının hızlandırılması ve işletme büyüklüklerinin artırılması amacıyla kendi parseli yanındaki parselleri satın alarak işletmelerini büyüten ve parsellerini diğer parsellerle gönüllü olarak birleştirmek isteyen işletme sahiplerine uygun finansman olanakları ve teşvikler sağlanarak arazi toplulaştırma çalışmaları istenilen seviyelere çıkartılması sağlanabilir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Lisanslı Depoculuk Sistemi ülkemiz tarım ürünleri piyasasının geleceği olarak gündemdeki yerini arttırarak devam ettirmektedir. Lisanslı Depoculuk yatırımlarının desteklenmesi gerekmektedir. Bu konudaki yatırım maliyetlerinin oldukça yüksek oluşu nedeniyle yatırımlar yavaş ilerlemektedir.

Çözüm Önerisi

Ticaret Borsalarının Lisanslı Depoculuk, Referans Laboratuvar, Yetkili Sınıflandırıcılık vb. konularda yapacakları ve projelendirdikleri yatırımlara TKDK kapsamında büyük bir oranda hibe finansman olanakları sağlayacak düzenlemeleri hayata geçirilmelidir. Lisanslı Depo kapsamında yapılacak olan depolama tesislerine uzun süreli ve piyasa değerinde kiralama garantileri hüküm altına alınmalı ve bunu her yıl için yeniden düzenlemelidir. Lisanslı Depoculuk hakkındaki bilinirlik ve farkındalığın ortaya çıkartılması ve üretici alışkanlıklarının sistemin işleyişine uygun hale getirecek çalışmalar yapılmalıdır. Sistem üreticilere tanıtılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 5

Bölgemizdeki firmaların % 40'ına yakın bir kısmı nitelikte teknik bilgi ve beceriye sahip kaliteli eleman bulmakta zorluk çekmektedir. Önemli bir tarımsal üretim alanı olan bölgemizdeki tarım sektöründe ara eleman olarak çalışacak teknik eleman sıkıntısı önemli bir sorun olarak karşımıza çıkacaktır

Çözüm Önerisi

Bölgemizde üretim faaliyetlerini sürdüren sektörlerin insan kaynağı ihtiyacını yakından takip ederek bir sistem kurulmalıdır. Üniversite / Sanayi işbirliği bulunduğu noktadan çok daha öteye götürülmeli, Meslek Yüksek Okulları ve Meslek Liselerinde de sanayi ile iç içe bir eğitim modeli geliştirilmelidir. Eğitim kurumları ile sanayi kuruluşları arasında güçlü bir iletişim ve koordinasyon mekanizması oluşturulmalıdır. Tekirdağ'da bir Tarım ve Hayvancılık Meslek Lisesi kurularak tarım sektörünün gerek bitkisel üretim gerekse de hayvansal üretim süreçlerinde görev alacak olan ara eleman ihtiyacı karşılanmalı bu sayede verimli ve kaliteli bir üretim döngüsü sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı

ÇORLU TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Teknik ve mesleki eğitim veren okullardaki donanım eksikliği, meslek liselerinde başarısız öğrencilerin okuması gerektiği algısı gibi sorunlardan dolayı yetişmiş ara eleman sıkıntısı oluşmaktadır. Bu durum, sanayicinin nitelikli eleman bulmasına engel olmakta, üretimi olumsuz yönde etkilemektedir

Çözüm Önerisi

Öğrenciler ilköğretim çağlarında mesleki eğitime yönlendirilmelidir ve özendirilmelidir. 4 yıllık lise eğitimi mesleki eğitim veren kurumlar için 6 yıla çıkarılıp son 2 yılı işyerlerinde olmak koşuluyla yeni düzenleme yapılabilir. Staj süresinin bir kısmını askerlikten sayılması ya da meslek lisesi mezunları için de ayrı bir “kısa dönem askerlik” formülü gibi özendirici düzenlemelerle mesleki eğitim cazip hale getirilmelidir. Bunlarla birlikte mesleki eğitim veren okulların donanımları da artırılmalıdır. Öğrenciler kaliteli eğitim materyalleri ile eğitimlerine devam etmelidir. Mesleki ve teknik eğitim veren liselerin sayısı Düz liselere eşit hatta üzerinde olacak şekilde artırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 2

KDV Kanunu'nun “Araçlar, Kıymetli Maden ve Petrol Aramaları ile Ulusal Güvenlik Harcamaları ve Yatırımlarda İstisna” başlıklı 13. maddesinin d fıkrası içeriğinde ithal ürünün de desteklenmesi nedeniyle özellikle yerli makine ve teçhizat kullanan girişimcinin teşviki için pozitif ayırım yapılmamıştır

Çözüm Önerisi

İlgili istisnayı İthal makine ve teçhizattan ayırmak amacıyla Teşvik Belgeli Yatırımlarda; özellikle yerli makine ve teçhizat kullanan girişimcilerin, yerli harcama oranları kadar kısmın bir alt bölge yatırım teşviklerinden yararlandırılması ve buna göre vergi istisnaları uygulanması uygun olacaktır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB)

Sorun 3

Nüfusun % 80'i Yüksek Öğrenim görmüş olan Çorlu'da mevcut bulunan Mühendislik Fakültesi 3000 dönüm arazi içinde bulunmakta ve alt yapısı tamamlanmış durumdadır. Ayrıca Çorlu'nun demografik özellikleri ve mevcut sanayi durumu göz önüne alındığında üniversite olmaması eksiklik gözükmemektedir.

Çözüm Önerisi

Bu arazi içine Çorlu İleri Teknoloji Üniversitesi'ne bağlı olacak Çorlu Mühendislik Fakültesi'nin de eklenmesi mevcut eğitilmiş insan sayısını artıracak gibi bununla paralel olarak sosyal hayata da olumlu katkıda bulunacaktır. Ayrıca Sanayi-Üniversite işbirliğinin geliştirilerek Çorlu İleri Teknoloji Üniversitesi dahilinde AR-GE çalışmalarının değerlendirilmesi ve sanayide uygulanabilir projelerinin hayata geçirilmesi faydalı olur. Buna ek olarak Çorlu Kaymakamlığı'nın bu konuda hazırladığı "Çorlu İleri Teknoloji Üniversitesi Fizibilite Raporu" da mevcuttur.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

Sorun 4

Lojistik hizmet sektörü açısından Çorlu önemli bir potansiyel sunmaktadır. Çorlu Bölgesi farklı taşıma modlarının kesiştiği bir geçiş bölgesi hüviyetine sahip olup aynı zamanda ülkenin 4. büyük sanayi bölgesidir. Çorlu'da Lojistik Merkezi eksikliği bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Marmara Denizi, Ege Denizi ve Karadeniz'e kıyısı olan Trakya Bölgesi, Türkiye'nin üç denize birden kıyısı olan tek bölgesidir. Avrupa ve İstanbul'a yakınlık, Bölgenin lojistik üs olarak hizmet vermesini sağlayacak avantajlar sunmaktadır. Bölgede Akport Limanı, Martaş Limanı, OPET ve BOTAŞ'a ait LNG terminalleri yer almaktadır. Farklı taşıma modlarını entegre eden intermodal taşımacılık sistemleri, lojistik faaliyetlerin vazgeçilmez unsurları haline dönüşmüştür. Çorlu'ya kurulacak Lojistik Köy sanayici için büyük fayda sağlayacaktır. Bu anlamda, konuyla alakalı olarak Çorlu Ticaret ve Sanayi Odası'nın hazırlamış olduğu "Çorlu Lojistik Köy Fizibilite Raporu" da bulunmaktadır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

Çorlu Havalimanı iç hatlar yolcu trafiğinde Türkiye’de en yoğun artış yapan havalimanları listesinde 2. sırada yer almasına rağmen kapasitesi ve uçuş sayısı artırılmamıştır.

Çözüm Önerisi

2013 yılına göre 2014 yılında iç hatlar yolcu trafiğinde yapmış olduğu %327’lik artışla, Türkiye’de en yoğun artış yapan havalimanları listesinde 2. sırada yer almaktadır. Ticari uçak trafiğinde de %128 büyüme ile de 5. sırada yer alan Tekirdağ Çorlu Havalimanı büyümedeki artışını bu alanda göstererek Türkiye’nin yükselen havalimanlarından biri durumundadır. Hızla büyüyen Çorlu’nun ve Trakya’nın yurtiçi, yurtdışı yolcu ve kargo taşıma ihtiyacını karşılamak için havaalanının genişletilerek sefer sayıları artırılarak ve yeni hatlar açılarak “gerçek anlamda” uluslararası bir niteliğe kavuşturulmasının gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Devlet Hava Meydanları İşletmeleri Genel Müdürlüğü (DHMI)

ÇORLU TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Ekonominin bozulması nedeniyle Çorlu ve civarında birçok gıda sanayi tesisi atıl durumda bulunmaktadır. Atıl bulunan Tesislerin teşvik edilerek ticaret ve sanayimize kazandırılması

Çözüm Önerisi

Kapanan tesisler nedeniyle işten çıkarılmış işsizlerin de istihdam edilerek bu vesile ile ticaretin canlandırılması ve işsiz kalan kişilerin yaşadıkları birtakım mali sorunlarının giderilmesi sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

164 Sayılı Gelir vergisi Genel tebliğinin 4. maddesi gereği, Ticaret Borsalarında Tescil ettirilerek satın alınan zirai ürün bedellerinden yapılacak gelir vergisi tevkifatının vergi dairelerine ödenmemesi durumunda Ticaret Borsalarının ve yöneticilerinin müteselsil sorumlulukları

Çözüm Önerisi

Ticaret Borsalarının ve yöneticilerinin müteselsil sorumluluklarının bulunması konusuna kolaylık getirilmesi sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB)

Sorun 3

TMO'nun alım politikaları gereği emanet alımları ve yeterli depolarının bulunmaması.

Çözüm Önerisi

TMO'nun alım politikalarında emanet alım yerine kesin alım yapmaları ve bölgemizdeki depolarının kapasitesinin artırılması.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü (TMO)

ÇERKEZKÖY TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Mesleki eğitimli kalifiye eleman bulunamaması

Çözüm Önerisi

Bölgemizin pilot bölge seçileceği, okullardan başlayan yeni bir mesleki eğitim sisteminin(örnek Alman Meslek eğitimi) geliştirilmesi, yabancı işçi çalıştırma mevzuatının kolaylaştırılması

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 2

Veliköy OSB’de bulunan firmalara kolay ulaşım imkanı olmaması

Çözüm Önerisi

E80 otoyolundan Veliköy OSB’ye giriş sağlanması

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 3

Makine ithalatlarında, yetkin (teknik bilgiye sahip) gümrük personeli olmaması nedeniyle oluşan zaman kaybı ve maddi kayıp

Çözüm Önerisi

Gümrük memurlarının seçim şartlarının değiştirilmesi

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 4

Sanayide çok sık yaşanan enerji dalgalanmaları ve kesintiler, pahalı enerji kullanımı

Çözüm Önerisi

Mevcut sistemin sorunsuz çalışmasının sağlanması, yenilenebilir enerji projelerinin oluşturulması

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK)

Sorun 5

Kuyularda suyun azalması

Çözüm Önerisi

Bölgeye yakın kaynaklardan su sağlanma projelerinin geliştirilmesi

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ)

HAYRABOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

İhracat destekleri

Çözüm Önerisi

İlçemizde önemli ölçüde tarım makineleri imalatı yapan firmalar bulunmakta ve İlçemizin ekonomik gelirinin önemli bir miktarına katkıda bulunmaktadır. Bununla birlikte bu firmalara iç pazar yeterli olmamakta ve birçoğu İhracat yapmak istemekte fakat dışa açılım konusunda pazar bulma ve güvenli ticaret ortamı sağlamakta zorlanmaktadır. Ülkemizin tarım makineleri imalatı yönünden nadir bölgelerinden olan İlçemiz üreticilerine gerekli destekler verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

OSB için bölgesel teşvik verilmesi

Çözüm Önerisi

Ülkemizde uygulanan teşvikli bölgeler yasası dolayısıyla yatırımların birçoğu teşvikli bölgelere kaymıştır. Tekirdağ Bölgesi, Çorlu, Çerkezköy gibi sanayisi yoğun merkezlerin gelir ortalamasını yükselttiği için teşvikli bölgelerin dışında kalmıştır. Bu durumdan dolayı Hayrabolu gibi gelir düzeyi düşük ve teşvik ihtiyacı olan bölgeler maalesef teşvik kapsamı dışında kalmıştır. Bu sebepten ötürü bölge kalkınmasına katkı sağlayacağını inandığımız ve istihdam oranını yükselteceğini umut ettiğimiz altyapısı bitmiş, yatırıma hazır yatırımcı bekleyen Hayrabolu Organize Sanayi Bölgemiz yatırımcı bulmakta ciddi zorluklar yaşamaktadır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

Tarımın sorunları

Çözüm Önerisi

İlçemiz arazisinin % 60'ı ova , % 35'i hafif engebeli, % 5'i orman örtüsüyle kaplıdır. İlçemiz toprakları bölgenin en verimli topraklarına sahiptir ve 665 bin dönüm tarım arazisine sahiptir. Bununla birlikte arazilerin parçalanmış olması, proje maliyetlerinin yükselmesine ve tarımsal maliyetlerinin artmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, tarım arazilerinde özellikle tarımsal elektrik kullanımına dayalı sulama projesi uygulanacak alanlarda verim artışı sağlanmasına yönelik olarak arazi tapulaştırmasına gerek duyulmaktadır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)

Sorun 4

Hayrabolu il ve ilçeler yol bağlantılarının tamamlanması.

Çözüm Önerisi

Hayrabolu Trakya bölgesinin tam ortasında ve bölgenin önemli merkezlerine çok yakın olmasına rağmen (Gümrük, Tren İstasyonu, Liman, Transit karayolu vb.) bağlantı yollarının kötü ve tek yönlü olmasından dolayı yeterli derecede faydalanamamaktadır. Ülke genelinde yapılan duble yol çalışmaları Hayrabolu, Tekirdağ, Malkara, Uzunköprü, Eskiköy Sınır kapısı ve E-5 karayolu bölgesine yüksek standartlı genişletilmiş yol veya duble yollarla bağlantılarının sağlanması ilçe gelişmesine ivme kazandıracaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 5

Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesinin İlçemize açılması.

Çözüm Önerisi

Tekirdağ'da kurulan Namık Kemal Üniversitesinin Ziraat Fakültesi Bölümü'nün Hayrabolu'da açılması hem fakültenin işlerliği hem de bir tarım bölgesi olan Hayrabolu'nun gelişimi açısından çok uygundur. 665.000 dönüm tarım arazisi olan ve ekonomisi ağırlıklı olarak tarım sektörü ve sanayisine dayanan ayrıca 500 öğrenci kapasiteli erkek kız öğrenci yurduna sahip olan bölgemiz, iki yıllık meslek yüksekokulu yeni binaları fakülte için uygundur. Ana arter yollardan uzak olan Hayrabolu'da sosyal ve ekonomik açıdan esnafımıza ve kasabamıza hareketlilik getireceğine inandığımız fakültenin Hayrabolu'muzda açılmasına yardımcı olunmasını beklemekteyiz.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

HAYRABOLU TİCARET BORSASI

Sorun 1

Hayrabolu'nun ana arterlere olan bağlantı yollarının tümü dardır. Bu da Hayrabolu'nun ekonomik ve sosyal gelişimine olumsuz yönde yansımaktadır.

Çözüm Önerisi

Ana arterlere olan bağlantı yollarının duble yol olması gerekmektedir. Yollar yapıldığında yatırımcılar Hayrabolu OSB'ye daha hızlı ve güvenle yatırım yapacak, mevcut tüccar ve sanayiciler mallarını daha hızlı ve güvenle ulaştırabilecek, gelişmiş bir hastane olmaması sebebiyle ambulans ile tam teşekküllü hastaneye ulaşım rahat ve hızlı sağlanacaktır.

İlgili Kurumlar

Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM), Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Hayrabolu ilçe ekonomisinin durağan oluşu ve ilçenin göç vermesi.

Çözüm Önerisi

Namık Kemal Üniversitesi bünyesindeki Hayrabolu Meslek Yüksekokulu'nda yeni programların açılması ve öğrenci kontenjanlarının artırılması ile yeni Büyükşehir olan Tekirdağ'da Hayrabolu'ya bir Fakülte açılması ilçe ekonomisini canlandıracak ve yerel halkın gelirinin artmasıyla göçün önüne geçecektir.

İlgili Kurumlar

Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

Sorun 3

Türkiye'nin en büyük konteynır limanı olan Asyaport'un AB'ye en yakın ulaşım yolu olabilecek "Asyaport Limanı - Tekirdağ (Süleymanpaşa) - Hayrabolu - Uzunköprü - Eskiköy" hattının aktif olmaması Hayrabolu ve ülkemiz ekonomisine olumsuz etki yapmaktadır.

Çözüm Önerisi

Yunanistan ile görüşmeler yapılarak Eskiköy sınır kapısının açılması ve bu kapıya giden yolların bakımının yapılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 4

Hayrabolu tarım arazileri küçük ve çok parçalıdır. Bu da ekonomik tarım yapılmasını engellemektedir.

Çözüm Önerisi

Hayrabolu'da acilen arazi toplulaştırması yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı

Sorun 5

Teşvikli bölgeler yasası dolayısıyla yatırımların birçoğu teşvikli bölgelere kaydı. Tekirdağ'ın gelir düzeyini Çorlu ve Çerkezköy gibi sanayisi yoğun ilçelerin yükseltmesi sebebiyle gelir düzeyi düşük olan Hayrabolu ilçesi teşvik kapsamı dışında kaldı. Sonuç olarak Hayrabolu OSB yatırımcı bulamıyor.

Çözüm Önerisi

Teşvik bölgeleri ilçe bazlı olarak yeniden tespit edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

MALKARA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Özellikle Malkara gibi ekonomisinin tarım ağırlıklı olduğu bölgelerde yapılan vahşi sulama.

Çözüm Önerisi

Özellikle kapalı devre sulama sistemlerinin yaygınlaştırılması adına önce halkın bilinçlendirilmesi ve müteakip verilen teşvik oranlarının artırılması.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Finansman

Çözüm Önerisi

KOSGEB cansuyu kredilerinin tekrar gündeme alınması ve bu kredilerin sadece tacir sıfatını taşıyan TOBB'un kayıtlı firmalara sağlanması (esnaf ve sanatkarlar halihazırda esnaf ve sanatkarlar kredi ve kefalet kooperatifi aracılığı ile ucuz kredi alabilmektedirler)

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, KOSGEB

Sorun 3

Küçük yerleşim birimlerinin “doktor” sorunu.

Çözüm Önerisi

Ülkemizin diğer küçük yerleşim yerlerinde olduğu gibi ilçemizde de vücut bulan soruna çözüm yasal düzenlemeler olacaktır.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı

Sorun 4

OSB'lerde tapu sorunu

Çözüm Önerisi

Organize Sanayi Bölgesi içinde fabrika binası bitmiş firmalara yatırımındaki eksiklikleri tamamlayabilmeleri için gerekli finansmanı sağlayabilmeleri adına ipoteksiz tapularının verilmesi ve bu konuda gerekli kolaylıkların sağlanması (mevzuat değişiklikleri ile)

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

MALKARA TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Teşvik sistemindeki il bazlı yaklaşımda, ilçeler illere göre dezavantajlı duruma gelmektedir.

Çözüm Önerisi

Teşvik sistemi yeniden ele alınarak il bazlı teşvik sisteminden, ilçe bazlı teşvik sistemine geçilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Malkara'da tarım arazilerinde ve özellikle çeltik sahalarında yapılan vahşi sulama nedeniyle yaşanan su sıkıntısı (bazı araştırmalara göre 1 kg çeltik üretimi için 1000-1200 litre su sarfiyat gerekmektedir).

Çözüm Önerisi

Malkara'da kapalı devre basınçlı sulama sistemlerinin yaygınlaştırılması ve çeltik ekiminin kısıtlanması ile giderilebilir

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ)

Sorun 3

Tekirdağ ilinde büyükşehir yasası ile birlikte mahalleye dönüşen köylerdeki yapıların ruhsat sorunu.

Çözüm Önerisi

Tekirdağ ili Malkara ilçesine bağlı köyden mahalleye dönüşen yerleşim yerlerinde bulunan yapılar ile ahır, ağıl, samanlık, tarımsal amaçlı depolama üniteleri vb. Yapıların bir an önce ruhsatlandırılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 4

Et ile mısır, arpa, yulaf, çavdar, buğday, buğday kırığı ve bu ürünlerin ezme ve yarmalarının toptan (% 1) ve perakendedeki (% 8) satışında uygulanan KDV farklılığı sorununun yarattığı kayıt dışılık ve haksız rekabet.

Çözüm Önerisi

Bu ürünlerdeki toptan ve perakende KDV farklılığının giderilerek kayıt dışılığın ve haksız rekabetin önüne geçilmelidir. Böylece her üretilen ürünün müstahsil makbuzu düzenlenecek ve her satışın faturası kesilecektir. Hem besicilik yapan, hem de üretilen eti satan ve tüketen istifade ederek belge düzeni sağlanacaktır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB)

Sorun 5

İş mahkemelerinde, işverenlerin sürekli haksız addedilme ve mağduriyeti söz konusudur.

Çözüm Önerisi

İş mahkemeleri ile ilgili mevzuat gözden geçirilerek daha adil bir yargılama sistemi tesis edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Adalet Bakanlığı

60 - TOKAT

İllerde Yaşam Endeksi: 39.

Teşvik Bölgesi: 5

Nüfus (TÜİK - 2015)	593.990	Türkiye'de 35.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	359	38.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	7.779	40.
İstihdam (SGK - 2015)	57.097	44.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	13.874	42.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 24,3	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	36	64.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	22.831 \$	65.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	25.793 \$	62.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	2	43.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	1.991	46.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	8.538	38.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 208	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	3.972 TL	36.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 5,0	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	3.305 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	6.433 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	6.301 TL	51.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 7,7	TR ort: % 4,0

TOKAT TSO - TOKAT TB - ERBAA TSO - NİKSAR TSO - TURHAL TSO - ZİLE TSO - ZİLE TB

60 TOKAT

Tokat'taki 7 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Ahmet ARAT

Tokat Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Turhal Şeker Fabrikasının özelleştirilmesi
- Ulaşım problemlerinin çözümü
- Bölgenin tarımsal sulama sorunu

TOKAT TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Tokat son birkaç yılın TÜİK rakamlarına göre en fazla göç veren illerdendir. İşgücü göçü, ilimiz açısından aynı zamanda beyin göçü anlamına da gelmektedir.

Çözüm Önerisi

Son 3 yıldır ilimizde yaşanmakta olan göç sıkıntısı, özelleştirmelerden kaynaklanmıştır. Bu sorun devlet eliyle yapılacak olan üretime yönelik yeni yatırımlar vasıtasıyla çözülebilir. (Savunma sanayi vs.) Aynı zamanda teşvik mekanizması revize edilmelidir. Göç veren illere özel teşvikler uygulanmalıdır. Bu iller için vergilendirme ve sosyal güvenlik politikalarında değişiklikler yapılması, yatırımcının ilimizdeki boş OSB'lere talebini arttıracaktır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Yolcu sayısında bir problem olmamasına rağmen Tokat Havaalanı mevcut yeri ve pist açısı nedeniyle sıkıntılı durumdadır. Kargo uçakları başta olmak üzere büyük uçakların mevcut piste inmesi mümkün değildir.

Çözüm Önerisi

Pistin açısının düzeltilmesi bir çözüm olarak görülse de, Tokat'ın acil olarak yeni bir havaalanına ihtiyacı bulunmaktadır. İlgili kurumlar tarafından gerekli inceleme yapılmış olmasına rağmen hangi yönde ilerleneceğine dair bir karar verilmemiş olup, durumun bir an evvel netleştirilmesini talep ediyoruz. Kargo taşımacılığı anlamında da hizmet vermesi gereken Tokat Yeni Havaalanı ilimizin ulaşım ağı için olmazsa olmaz durumdadır. Özellikle tarımsal üretimin yoğun olduğu ilimizde ürünlerin kısa zamanda pazara ulaştırılması açısından da büyük önem arz etmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Ünye-Akkuş-Niksar Karadeniz bağlantı yolu ile ilgili proje ihalesi yapılmış olmasına rağmen henüz bir çalışma başlamamış olması ve Zile-Alaca-Sungurlu-Ankara yolunun da genişletilmesi ve ulusal standartlara getirilmesinde yaşanmakta olan sıkıntılar.

Çözüm Önerisi

Ünye-Akkuş-Niksar Karadeniz bağlantı yolu ve Zile-Alaca-Sungurlu-Ankara yolu ilimizi önemli bir kavşak noktası haline getireceğinden ilimizin gelişime çok önemli bir katkı sağlayacaktır. Tokat'ın; Karadeniz'e, İç Anadolu'ya ve güneye açılmasını sağlayacak yol, ulaşım maliyetleri ve zaman açısından da büyük avantajlar içermektedir. Ayrıca kısa bir bölümü yıllar sonra tamamlanmış olan Zile-Alaca-Sungurlu yoluna ciddi anlamda hız verilmeli, her iki yol da yakın zamanda tamamlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Yaklaşık 8 ay boyunca tarımsal ürünlerin ihracatı için uygulanmakta olan teşvik unsurları, ilimizin hasat döneminin başlangıcında sona ermekte, ilimizde üretilen tarımsal ürünlerin yurtdışına pazarlanması konusunda ciddi sıkıntılar ortaya çıkmaktadır.

Çözüm Önerisi

İlimiz genelinde yıllık olarak yaklaşık 1,1 milyon ton civarında tarımsal ürün üretimi gerçekleştirilmektedir. Söz konusu ürünler ihracat tarafımız eksik olduğundan genelde yurtiçine pazarlanmakta ancak hiçbir zaman gerçek değerinde piyasaya sürülememektedir. İhracat teşvik unsurlarının ilimizi de kapsayacak şekilde genişletilmesi hem ürünün yurtdışı pazarlara ulaştırılması anlamında büyük katkı sağlayacak, hem de tarımsal üretimdeki çeşitlilik ve ürün kalitesi anlamında tarım işletmelerimizin önünü açacaktır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

Üretim üzerindeki maliyetler ve vergilendirme problemleri, yatırımcılarımızı ve mevcut işletmelerimizi olumsuz olarak etkilemektedir. Sanayi ve tarımsal üretimde girdi maliyetlerinin çok yüksek olması (akaryakıt, enerji vs.) işletme karlılıklarını düşürmekte, yeni yatırım girişimlerine engel olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Mevcut işletmelerimiz için sosyal güvenlik primi, akaryakıt, enerji maliyetlerinin düşürülmesine yönelik bir takım önlemler alınması ve bu işletmelerin uluslararası pazarlarda rekabet edebilir hale getirilmesi gerekmektedir. Enerji ve akaryakıt üzerindeki dolaylı vergilerin teşvik bölgelerine göre yeniden düzenlenmesi sorunu kısmen halledebilecek olup, ayrıca vergilendirme usulleri açısından gelir ya da kurumlar vergisi üzerinden vergilendirmenin sağlanması, dolaylı vergilerin işletmelere daha az yansması işletme karlılığını arttıracak, yeni yatırımları cazip kılacak ve bir şekilde yatırıma dönüşmeyen atıl sermayenin ekonomiyeye kazandırılması sağlanacaktır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

TOKAT TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Tokat son birkaç yılın TÜİK rakamlarına göre en fazla göç veren illerdendir. İşgücü göçü, ilimiz açısından aynı zamanda beyin göçü anlamına da gelmektedir.

Çözüm Önerisi

Son 3 yıldır ilimizde yaşanmakta olan göç sıkıntısı, özelleştirmelerden kaynaklanmıştır. Bu sorun devlet eliyle yapılacak olan üretime yönelik yeni yatırımlar vasıtasıyla çözülebilir. (Savunma sanayi vs.) Aynı zamanda teşvik mekanizması revize edilmelidir. Göç veren illere özel teşvikler uygulanmalıdır. Bu iller için vergilendirme ve sosyal güvenlik politikalarında değişiklikler yapılması, yatırımcının ilimizdeki boş OSB'lere talebini arttıracaktır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Yolcu sayısında bir problem olmamasına rağmen Tokat Havaalanı mevcut yeri ve pist açısı nedeniyle sıkıntılı durumdadır. Kargo uçakları başta olmak üzere büyük uçakların mevcut piste inmesi mümkün değildir.

Çözüm Önerisi

Pistin açısının düzeltilmesi bir çözüm olarak görülse de, Tokat'ın acil olarak yeni bir havaalanına ihtiyacı bulunmaktadır. İlgili kurumlar tarafından gerekli inceleme yapılmış olmasına rağmen hangi yönde ilerleneceğine dair bir karar verilmemiş olup, durumun bir an evvel netleştirilmesini talep ediyoruz. Kargo taşımacılığı anlamında da hizmet vermesi gereken Tokat Yeni Havaalanı ilimizin ulaşım ağı için olmazsa olmaz durumdadır. Özellikle tarımsal üretimin yoğun olduğu ilimizde ürünlerin kısa zamanda pazara ulaştırılması açısından da büyük önem arz etmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Ünye-Akkuş-Niksar Karadeniz bağlantı yolu ile ilgili proje ihalesi yapılmış olmasına rağmen henüz bir çalışma başlamamış olması ve Zile-Alaca-Sungurlu-Ankara yolunun da genişletilmesi ve ulusal standartlara getirilmesinde yaşanmakta olan sıkıntılar.

Çözüm Önerisi

Ünye-Akkuş-Niksar Karadeniz bağlantı yolu ve Zile-Alaca-Sungurlu-Ankara yolu ilimizi önemli bir kavşak noktası haline getireceğinden ilimizin gelişime çok önemli bir katkı sağlayacaktır. Tokat'ın; Karadeniz'e, İç Anadolu'ya ve güneye açılmasını sağlayacak yol, ulaşım maliyetleri ve zaman açısından da büyük avantajlar içermektedir. Ayrıca kısa bir bölümü yıllar sonra tamamlanmış olan Zile-Alaca-Sungurlu yoluna ciddi anlamda hız verilmeli, her iki yol da yakın zamanda tamamlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Yaklaşık 8 ay boyunca tarımsal ürünlerin ihracatı için uygulanmakta olan teşvik unsurları, ilimizin hasat döneminin başlangıcında sona ermekte, ilimizde üretilen tarımsal ürünlerin yurtdışına pazarlanması konusunda ciddi sıkıntılar ortaya çıkmaktadır.

Çözüm Önerisi

İlimiz genelinde yıllık olarak yaklaşık 1,1 milyon ton civarında tarımsal ürün üretimi gerçekleştirilmektedir. Söz konusu ürünler ihracat tarafımız eksik olduğundan genelde yurtiçine pazarlanmakta ancak hiçbir zaman gerçek değerinde piyasaya sürülememektedir. İhracat teşvik unsurlarının ilimizi de kapsayacak şekilde genişletilmesi hem ürünün yurtdışı pazarlara ulaştırılması anlamında büyük katkı sağlayacak, hem de tarımsal üretimdeki çeşitlilik ve ürün kalitesi anlamında tarım işletmelerimizin önünü açacaktır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

Üretim üzerindeki maliyetler ve vergilendirme problemleri, yatırımcılarımızı ve mevcut işletmelerimizi olumsuz olarak etkilemektedir. Sanayi ve tarımsal üretimde girdi maliyetlerinin çok yüksek olması (akaryakıt, enerji vs.) işletme karlılıklarını düşürmekte, yeni yatırım girişimlerine engel olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Mevcut işletmelerimiz için sosyal güvenlik primi, akaryakıt, enerji maliyetlerinin düşürülmesine yönelik bir takım önlemler alınması ve bu işletmelerin uluslararası pazarlarda rekabet edebilir hale getirilmesi gerekmektedir. Enerji ve akaryakıt üzerindeki dolaylı vergilerin teşvik bölgelerine göre yeniden düzenlenmesi sorunu kısmen halledebilecek olup, ayrıca vergilendirme usulleri açısından gelir ya da kurumlar vergisi üzerinden vergilendirmenin sağlanması, dolaylı vergilerin işletmelere daha az yansması işletme karlılığını arttıracak, yeni yatırımları cazip kılacak ve bir şekilde yatırıma dönüşmeyen atıl sermayenin ekonomiye kazandırılması sağlanacaktır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

ERBAA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

İşçi ücretlerindeki artışa istinaden, SGK prim ve vergi miktarlarındaki artış ve kıdem tazminatı sorunu.

Çözüm Önerisi

SGK prim, vergi oran ve miktarlarında indirimlerin uygulanması, kıdem tazminatıyla ilgili kalıcı çözümler uygulamaya konulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 2

Üyelerimizin finansman sorunu.

Çözüm Önerisi

Esnaf Odalarına bağlı üyelerin kooperatifler aracılığı ile yararlanabildiği faizsiz kredi imkanlarının, TOBB'a bağlı Oda/Borsa üyesi KOBİ'lere de uygulanması ya da benzeri uygulamaların yapılması.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

KOSGEB kaynaklarının firma yatırımlarındaki kapsam sorunu.

Çözüm Önerisi

KOSGEB Projelerinde özellikle talep edilen teknoloji ve enerji yatırımı haricindeki destek konularının kapsamının artırılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

KOSGEB

Sorun 4

Nitelikli ara eleman sorunu.

Çözüm Önerisi

Nitelikli ara eleman yetiştirilmesi sorunu bulunan Erbaa ilçemizde, Teknik ve Endüstri Meslek Lisemizin fiziki şartları uygun değildir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yeni bir okul ve ilçemiz ekonomisine uygun bölümlerin açılmasının sağlanması ve öğrencilerin ihtiyaç doğrultusunda yönlendirilmeleri sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı

NIKSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Karadeniz Sahil Yolunun Orta Anadolu'ya daha kısa mesafede bağlantısı olan Ünye-Akkuş-Niksar-Tokat karayolunun duble yol kapsamına veya standartlara uygun hale getirilmesinin sağlanması.

Çözüm Önerisi

Karadeniz Bölgesini İç Anadolu Bölgesine bağlayan, bölgemiz için çok önemli olan Ünye – Akkuş – Niksar – Tokat devlet karayolunun (İpekyolu) biran önce standartlara uygun olarak yapımına başlanmalıdır. Tokat-Niksar arası 15 km'lik kısmının yapımı başlamış ama ödenek yetersizliğinden yapım durmuştur. Yapılacak olan bu yol Niksar ilçemiz ve bölge için çok önemlidir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Turizmin geliştirilmesinin sağlanması.

Çözüm Önerisi

Niksar Çamiçi Yayla Turizm Bölgesinde Projelendirme yapılmalı ve yöreye mahsus turizm teşvikleri oluşturularak turizm faaliyetinin gelişmesi sağlanmalı, Kültür ve Turizm bakanlığınca desteklenmeli, Yayla Turizmi ve Tarihi eserler turizmi ile ilgili turizm gelişme mastır planının hızlı bir şekilde yapılması ve bu plan çerçevesinde yapılacak turizm yatırımlarına KDV teşvikinin yanı sıra düşük faizli kredi teşviki ve yatırım indirimi teşviki sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 3

Bölgemizin ve ilçemiz insanın en önemli geçim ve gelir kaynağı olan tarım hayvancılık destekleri artırılmalıdır.

Çözüm Önerisi

İlçemizde Gaziosmanpaşa Üniversitesine bağlı Niksar Ziraat Fakültesi açılmalı, çiftçiler eğitilmeli, bilinçli tarım yapılmalı, su kaynaklarının tasarruflu kullanılması için damlama sulama teşvik edilmelidir. Bölgede üretilen tarım ürünlerinin ihracatının yapılabilmesi için gıda analiz Laboratuvarı kurulması gerekmektedir. Kırsal kalkınma desteklerinden bölgemiz daha fazla yararlandırılmalıdır. Bölgenin tarım ve hayvan potansiyeli ve coğrafi avantajları nedeniyle tarıma dayalı bir ihtisas Organize Sanayi Bölgesi'nin kurulması bölgemizin gelişmesine büyük katkı sağlayacaktır. Niksar – Erbaa ilçeleri arasında ortak bir kullanım amaçlı sebze hali kurulması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Karayolu ile nakliye üretim için ciddi maliyetler getirmektedir. İç Karadeniz demiryolu yapılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Ülkemizin doğal zenginliklerle bezenmiş İç Karadeniz Bölgemiz, devlet yatırımları açısından ihmal edildiğinden büyük oranda göç vermiş ve halen bu göç devam etmektedir. Bölge halkı altyapı hizmetleri gelmesi halinde kendi ekonomik kalkınmasını sağlayacak bilinç ve cesaret içerisindedir. Demiryolunu bu amaçla talep etmekte ve ülke ekonomisine biran önce katkıda bulunmanın heyecanını duymaktadır. Tiran-Bakü Uluslararası Karayolunun (E 80) bu güzergâhtan geçmesi, önerilen ikinci parkurun isabetin kanıtı olmaya yeterlidir. Maliyet ve işletmecilik açısından avantajlar oluşturmaktadır. Demiryolu yapımı İç Karadeniz Bölgesinin gelişmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 5

Devlet teşvik ve destekleri bölgemiz için yeniden gözden geçirilmelidir. İlçe bazlı teşvik sistemi ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

Bölgemiz 5. teşvik bölgesinde bulunmakta olup bu durum yeni kurulacak olan firmalar açısından önemli bir unsurdur. Fakat mevcut kurulu bulunan işletmelerinde teşvik ve desteklerden yararlandırılması bölgede istihdamın artması noktasında faydalı olacaktır. Kapanmış veya yatırımı yarım kalan işletmelerin yeniden ekonomiye kazandırılması için teşvik sistemi geliştirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

TURHAL TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Yatırımcıların Anadolu'daki OSB'lere talepte bulunmamaları, rağbet etmemeleri nedeniyle OSB'ler yeterli doluluk oranına ulaşmamakta, yatırım olmadığı için istihdam sağlanamamaktadır.

Çözüm Önerisi

OSB'lerde devlet tarafından sanayicilerin kullanımına hazır fabrika binaları inşa edilerek, sanayicilere tahsis edilmesi durumunda bu bölgelerde yatırım artarak istihdamın artması da sağlanacaktır. Bu tür bir uygulamayı yapmayı devlet imkânları ile yapmanın mümkün olmadığı hallerde o bölgede bulunan öncelikle Özel Müteşebbisler, Kaymakamlıklar, Belediyeler, Özel İdareler, Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları ve diğer Sivil Toplum Kuruluşları müştereken veya tek başına Organize Sanayi Bölgelerinde Sanayi Kuruluşu olmaya müsait binalar inşa ederek yatırım yapacak sanayicilerin kullanımına hazır kiralık tesisler inşa etmelerine imkân sağlayan düzenlemeler yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 2

Bölge tacir ve sanayicisinin sermaye eksikliği nedeniyle rekabet gücünün olmayışı.

Çözüm Önerisi

Sadece Yatırım Teşvik Belgesi alan sanayicilere değil mevcut tacir, KOBİ ve sanayicilere Kamu Bankaları aracılığı ile uzun vadeli düşük faizli veya faiz destekli sermaye kredileri verilmeli, kredibilitesi düşük firmalara esneklik sağlanmalı, KOSGEB tarafından geçmiş yıllarda olduğu gibi kredi faiz desteğinin olması da firmalara rahatlık sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, KOSGEB

Sorun 3

Göç veren bölgemizin Sosyal Destek Programı (SODES) kapsamına alınması.

Çözüm Önerisi

Dezavantajlı bölgemizin beşeri sermayesini güçlendirmek ve toplumsal bütünleşme sürecine destek olmak amacıyla bölgemizdeki göç, yoksulluk ve işsizlik gibi sorunların ve değişen sosyal yapının ortaya çıkardığı ihtiyaçlara kısa sürede karşılık vermek için bölgemizin de SODES programına dahil edilmesi uygun olacaktır.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı

Sorun 4

Sadece Turhal için değil bölge ekonomisi için büyük önem taşıyan Turhal Şeker Fabrikasının kota uygulamaları nedeniyle kapasitesinin düşürülmesi ve özelleştirme sürecinde olan fabrikanın akıbetinin belirsiz olması.

Çözüm Önerisi

Kota uygulamalarının kaldırılmalı ve özelleştirme sürecinde olan fabrikanın bölge ekonomisinin lehine süreç sonuçlandırılmalıdır. Makina fabrikası aktif hale getirilerek ekonomiye kazandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 5

Bölgemiz sanayicisinin ulaşımda yaşadığı sıkıntı, Ünye-Akkuş-Niksar Karadeniz bağlantı yolu ile ilgili proje ihalesi yapılmış olmasına rağmen henüz bir çalışma başlamamış olması ve Zile-Alaca-Sungurlu-Ankara yolunun da genişletilememesi ve ulusal standartlara getirilmesinde yaşanmakta olan sıkıntı.

Çözüm Önerisi

Ünye-Akkuş-Niksar Karadeniz bağlantı yolu ve Zile-Alaca-Sungurlu-Ankara yolu ilimizi önemli bir kavşak noktası haline getireceğinden ilimizin gelişime çok önemli bir katkı sağlayacaktır. Tokat'ın; Karadeniz'e, İç Anadolu'ya ve güneye açılmasını sağlayacak yol, ulaşım maliyetleri ve zaman açısından da büyük avantajlar içermektedir. Ayrıca kısa bir bölümü yıllar sonra tamamlanmış olan Zile-Alaca-Sungurlu yoluna ciddi anlamda hız verilmeli, her iki yol da yakın zamanda tamamlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

ZİLE TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Tokat ile Zile ilçesi ve köylerini kapsayan tarım arazilerinin yeteri kadar sulanamadığı, bunun için bölgemizde bulunan Süreyyabey Barajının kullanılması.

Çözüm Önerisi

Süreyyabey Barajında bulunan suyun bölgemize ait tarım alanlarına taşına bilmesi için sulama kanalları en hızlı şekilde tamamlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Sorun 2

Bölgemizde bulunan tarım arazilerinden yeteri kadar gelirin elde edilemediği, son yıllarda üretimi düşen şeker pancarının etkili olduğu ve tekrar yüksek oranda üretilmesi için Turhal Şeker Fabrikasındaki üretiminin ve istihdamın yükseltilmesi bölgemizdeki göçü engelleneceği tespit edilmiştir.

Çözüm Önerisi

Özelleştirilmesi kapsamında bulunan Turhal Şeker Fabrikasının bölgemizde 78 bin üyesi bulunan Sınırlı Sorumlu Turhal Pancar Ekicileri Kooperatifine özelleştirilerek devredilmesi bölgemizdeki şeker pancarının üretiminin artması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB)

ZİLE TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Çalışma alanımız içinde büyük ölçüde göç sorunu yaşanmaktadır. Göç alan bölgeler için farklı destek ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

Göç sorunu yaşayan ilçelere yönelik kapsamlı bir çalışma yapılmalı, bu bölgelerde rekabet gücünü arttırmak adına prim ve vergi oranları düşürülmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 2

Çiftçinin örgütlenme sorununu vardır.

Çözüm Önerisi

Çiftçiye teknik bilgi sağlayacak, üretim ve pazarlama konusunda işbirliği imkanlarını geliştirecek, sosyal politikalar oluşturacak, yeni bir kooperatif tarzı örgütlenme modeline ihtiyaç bulunmaktadır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Tarımsal alanda ticaret yapan esnaflara yüklenen, tarımsal üretim yapan üreticilerden kesilmekte olan BAĞKUR tevkifatının tüccar ve sanayici aracılığı ile yapılması ticareti zora sokmaktadır.

Çözüm Önerisi

BAĞKUR tevkifatının ticaret erbabından değil, devlet kurumları tarafından yapılması ve üreticiye yapılacak destekleme sisteminden mahsup edilmesi faydalı olacaktır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (SGK)

Sorun 4

Sulama sorunu nedeniyle, çalışma alanımız içindeki üretilen tarım ürünlerinin çeşitliliğinin ve veriminin az olması.

Çözüm Önerisi

Süreyyabey Barajındaki suyun, bir an önce topraklarımıza ulaşması, 190.000 dönüm arazinin suya kavuşması ve kurak alanda yapılacak tarım çeşitliliğinin ve rekoltenin artması çok fayda sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 5

Tarım ürünlerindeki kalite düşüklüğü.

Çözüm Önerisi

Tarımsal üretimdeki kalitenin artması için, sertifikalı tohum desteğinin daha da arttırılması.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

61 - TRABZON

İllerde Yaşam Endeksi: 20.

Teşvik Bölgesi: 3

Nüfus (TÜİK - 2015)	768.417	<u>Türkiye'de</u> 28.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	581	27.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	16.357	22.
İstihdam (SGK - 2015)	119.134	25.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	31.596	22.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 26,5	<u>TR ort:</u> % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	235	25.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	1.545.160 \$	Of 13.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	125.670 \$	36.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)	3	Demek pazarı 32.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	4.516	24.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	14.431	24.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 132	<u>TR ort:</u> % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	7.380 TL	25.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,5	<u>TR ort:</u> % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	8.373 TL	<u>TR ort:</u> 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	9.812 TL	<u>TR ort:</u> 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	18.642 TL	25.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 3,8	<u>TR ort:</u> % 4,0

61 TRABZON

Trabzon'daki 3 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Şükrü Güngör KÖLEOĞLU

Trabzon Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Çay kanunu acilen çıkarılması
- Kaçak çay girişlerinin önlenmesi
- Fındıkta istikrarlı bir üretim için devlet mutlaka bazı düzenlemelerin yapması
- Türk fındığının geleceğini üretim bazında tehdit eden bahçelerdeki külleme hastalığı ile topyekün mücadeleye acilen başlanması
- Organize sanayi bölgelerinin doğalgaza kavuşturulması
- Arsin'de çok yönlü olarak planlanan yatırım adasının kısa sürede tamamlanarak, yatırımcıların hizmetine sunulması
- Arap ve körfez turizminden istikrarlı bir şekilde pay alınabilmesi için kalıcı ve kazandırıcı politikalar uygulanması
- Giderek artan, ticaret ve turizm de göz önünde bulundurularak, Trabzon Havalimanının ikinci bir piste kavuşturulması

TRABZON TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Trabzon'a son dönemde artan yatırımcı ilgisine karşın yatırım arazisi sorunu ile karşılaşmaktadır. İlimizde mevcut OSB'lerinde doluluk oranları % 100'e ulaşmış durumdadır. Trabzon'da alternatif bir yatırım alanının oluşturulması, endüstriyel yatırımların teşviki, artırılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Arsin OSB önündeki alanının deniz doldurularak kazanılmalı ve yatırım adası haline getirilmelidir. 2.000 dönüm üzerinde olması ve içerisinde endüstriyel alanların yanı sıra, liman ve demiryolu bağlantıları ile güçlendirilen lojistik ve liman hizmetleri için entegre bir alanın yer alması planlanmaktadır. DOKAP Eylem planında yer alan projenin gerekli yasal düzenlemeler yapılarak ivedilikle yatırım programına alınması bölge ekonomisi için önem arz etmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Kara, deniz ve hava ulaşımı imkanlarına sahip muazzam bir coğrafya üzerinde etkili bir konumda bulunan Trabzon'u daha büyük hedeflerle buluşturmak için fizibilite etüdü tamamlanmış demiryolu projesinin hayata geçirilmesi.

Çözüm Önerisi

Trabzon demiryolu Türkiye'nin 2023 yılı demiryolları hedefleri doğrultusunda ulusal demiryolu ağına dahil edilmiştir. Ulaştırma Haberleşme ve Denizcilik Bakanlığı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü tarafından ihalesi gerçekleştirilen Trabzon demiryolu fizibilite etüdü tamamlanmıştır. Trabzon-Erzincan Demiryolu Projesinin Erzurum üzerinden yeniden fizibilite çalışmasının yapılarak, bölgenin en büyük hayali olmaktan çıkartılması, temel atılarak gerçekleştirilmesini beklenmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Karayolu geçişi için uzun zamandır kentin gündeminde olan Güney Çevre Yolu'nun hem uluslararası karayolunda sağlıklı ulaşım yapılabilmesi, hem de Trabzon'un sıkışık kaldığı sahil bandından kurtulabilmesi ve Güney'e açılabilmesi için acilen hayata geçirilmelidir.

Çözüm Önerisi

Trabzon kent merkezinin güneye açılımı ile şehrin gelişmesini sağlayacak olan 31 km uzunluğundaki Trabzon Güney Çevre Yolu, Trabzon'un 15 km. batısında bulunan Salacık mevkiinden başlayıp Akçaabat'ın 1,5 km güneyinden geçerek Trabzon'un 10 km doğusunda bulunan Kaşüstü beldesinden mevcut sahil yoluna bağlanmaktadır. Projenin yol yapım maliyeti 700 Milyon Dolar olup, 2x2 bölünmüş yol standartlarındaki proje 12.08.2008 tarihinde onaylanmıştır. Projenin yatırım programına alınıp, dış kredi çalışmalarının biran önce sonuçlandırılarak yapımına başlanması, şehrin geleceği için büyük önem arz etmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 4

Son yıllarda, iç hat, dış hat yolcu ve uçak hareketleri açısından ciddi bir artış hızına ulaşan hava limanının mevcut yoğunluğu karşılayacak kapasiteye ulaştırılması.

Çözüm Önerisi

Uluslararası Trabzon hava alanının yoğunluğunun giderek artış göstermesi havaalanımızda 2. pist çalışmalarını devreye almayı ve planlamayı bir zorunluluk haline getirmiştir. Ayrıca bölgemizde son yıllarda sayısı hızla artan Arap ve İranlı turistlerin ihtiyaçlarının karşılanması açısından da Trabzon Havaalanı uluslararası yoğunluğa karşılar kapasiteye eriştirilmelidir. Anılan bu bölge ülkeleri ile ülkemiz arasında kargo taşımacılığının geliştirilmesi son dönemde ülkemiz ekonomisi açısından da öne çıkmaktadır. Bugün lojistik planda bu bölgeler üzerinden en güvenli ve kısa hat olan Uluslararası Trabzon Havaalanı genişlemeye ihtiyaç duymaktadır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 5

Bölgemizin turizm kapasitesi günden güne artmaktadır. Dört mevsim turizm potansiyeli olan bölgenin turizm sektörünün gelişebilmesi için yeni yatırımlara ve teşviklere ihtiyaç duyulmaktadır.

Çözüm Önerisi

Yeni yatırımlar teşvik edilmelidir (örneğin özel teşvik kredileri ile). Ayrıca, bölgede olimpiyatlar vesilesiyle kazanılan sportif ve olimpik altyapının yeni ulusal ve uluslararası organizasyonlara ev sahipliği yapması için gerekli girişimler ve lobi faaliyetleri başlatılmalıdır. Master planları tamamlanan Uzungöl'den Ovit'e ve Çakırgöl kış turizm merkezleri yatırımları başlatılmalıdır. "Karadeniz Havzası'nda yedi ülke yedi kültür" sloganıyla başlatılan kurvaziyer turizm desteklenmelidir. Trabzon sağlık turizmini destekleyen Sağlık ve Rehabilitasyon Merkezi kurulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

TRABZON TİCARET BORSASI

Sorun 1

Fındıkta dünya tüketim artışına rağmen, son 10 yılın ortalamasına bakıldığında 600 bin ton civarında olan üretimimiz artmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Ülkemizin en önemli stratejik tarımsal ihraç ürünü olan fındıkta dünya tüketimi hızla artmaktadır. Son yıllarda artan ihracat ile sağlanan döviz yıllık 3 milyar dolara kadar ulaşmıştır. Fındığın ana üretim bölgesi olan Doğu Karadeniz'deki bahçeler yenilenmelidir. Bu konuda üretici teşvik edilmeli ve desteklenmeli, alternatif politikalar geliştirilmelidir. Bunun için Trabzon Ticaret Borsası olarak uyguladığımız fındıkta verim ve kaliteyi artırma projesi örneği ile başarılı olan çalışma devlet tarafından politika haline getirilmelidir. Özellikle 2014'ten itibaren rekolte ve randıman kaybına yol açan fındıkta küllenme hastalığı ile mücadele için ortak karar alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Gündelik yaşamda en çok tüketilen çay, vergisel anlamda temel gıda maddeleri grubunda değerlendirilmemektedir.

Çözüm Önerisi

Gündelik yaşamda en çok tüketilen çay, vergisel anlamda da temel gıda maddeleri grubuna alınmalıdır. Kuru çay satışlarındaki KDV oranı %1'e düşürülmelidir. Böylece yabancı çaylara karşı olan fiyat dezavantajı bir ölçüde azaltılabilir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Vergi kaybına neden olan kaçak çayın girişi önlenememektedir.

Çözüm Önerisi

Türk çayı, milli ve stratejik bir ürün olarak değerlendirilmeli; ciddi düzeyde bilgi, teknik ve mali destek sağlanıp dış pazarlarda rekabet yapabilir hale getirilmelidir. Çeşitli yollardan yapılan ve maliye açısından da hiç bir kaydı bulunmadığı için büyük vergi kaybına neden olan kaçak çayın önlenmesi için stratejik bir plan yapılmalı ve uygulamaya konulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 4

Ülkemizde yerli ve yabancı yatırımcıyı çekecek avantajlı teşvik çeşitliliği azdır.

Çözüm Önerisi

Tasarruf oranı düşük, doğrudan uluslararası sermaye ihtiyacına sahip ülkemizde yerli ve yabancı yatırımcıyı çekecek avantajlı teşvikler sunulmalıdır. Sanayinin geliştirilmesinde zorlanma yaşanan Trabzon'da, özellikle enerji maliyetleri düşürülmelidir. Bunun için Organize Sanayi Bölgelerinde doğal gaz kullanımını sağlanmalı ve teşvik edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

Trabzon'un içinden geçen Karadeniz sahil yolu can ve mal emniyeti bakımından büyük tehlike arz etmektedir. Çevre yoluna ihtiyaç vardır.

Çözüm Önerisi

Uluslararası ulaşımın yapıldığı Karadeniz sahil yolu Trabzon'un içinden geçmektedir. Can ve mal emniyeti bakımından büyük tehlike arz eden bu yol bir an önce çözüme kavuşturulmalıdır. Yeni yerleşim ve ticaret merkezlerinin oluşumunu sağlayacak, özellikle kent içi ulaşımı rahatlatacak çözüm ise güney çevre yoludur. Yeni güzergah belirlemesi yapılan yol için fiili süreç başlatılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

OF TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Turizmin gelişmesinin önündeki planlama, eğitim ve ulaşım problemleri.

Çözüm Önerisi

Dünyada hızla yaygınlaşan kongre ve konferans turizmi ile fuarlar konusunda Akdeniz Bölgesi'ne alternatif olarak Karadeniz Bölgesi, büyük bir potansiyele sahip olmuştur. Dört mevsim iklim koşulları nedeniyle son derece ilgi çeken bu potansiyelinin değerlendirilmesi ve desteklenmesi gerekmektedir. Bölgemizde Yayla ve kış turizmi ağırlıklı gelişim öngörülmüştür. Bu alanlardaki öncelikli yatırımların yapılabilmesi için Çevre Düzeni Planları (ÇDP), Nazım İmar Planları (NİP) ve Uygulama İmar Planlarının (UİP) olması gerekmektedir. Yetişmiş personel açığını kapatmak için özellikle üniversiteler de kullanılarak turizme yönelik eğitim projeleri geliştirilmelidir

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 2

Sanayi de doğalgaz kullanımı ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

Of ilçe merkezinde bağlantısı yapılan ve üç yıldır kullanılan doğalgazın; ağırlıklı olarak Of-Çaykara karayolu üzerinde bulunan sanayi tesislerine ulaşması sağlanmalıdır. Ucuz enerji ile firmaların maliyetleri azalacak ulusal ve uluslararası piyasalarda rekabet gücü artacaktır. Trabzon'da sadece il merkezinde ve Of ilçesinde var olan doğalgazın öncelikli olarak ve sanayi kuruluşlarına ulaştırılması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 3

Çayla ilgili sorunlar: Özel bir çay kanununun olmaması, kaçak çay, yapısal sorunlar, çaya zarar veren 3 yıldır sıkça görülen 'Ricania Simulans' isimli böcek hızla çoğalarak, Trabzon'un Of ilçesinden Artvin'in Hopa ilçesine kadar tüm sahil şeridindeki tarım arazilerini olumsuz etkilemeye başlamıştır.

Çözüm Önerisi

Çay Kanununun Yasalaşmalıdır. Lisanslı Depoculuk sistemi kurulmalıdır. Çay Ürün İhtisas Borsası kurulmalıdır. Kimyasal gübrenin terk edilerek, yerine organik veya yarı organik gübreye geçilmelidir. Diğer temel gıda maddelerinde olduğu gibi Çay'da da KDV %1'e indirilmelidir. Eğer bütçe dengeleri çayda KDV'yi %1'e indirme imkanı tanımıyorsa diğer temel gıda maddelerinde olduğu gibi toptanda %1 perakende %8 olarak belirlenmelidir. 'Ricania Simulans adlı böceğin önlenmesi ÇAYKUR tarafından acilen eylem planı hazırlanmalı ve hayata geçirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 4

Kara, hava ve denizyolu ile ulaşım sağlanabilen Trabzon'da demiryolunun olmaması ticarete rekabet gücünü azaltmakta, maliyetleri arttırmaktadır.

Çözüm Önerisi

Yapılmasına karar verilen ancak yıllardır güzergah tartışmaları yapılan demiryolu için ivedilikle karar verilmeli ve güzergahı netleştirilmelidir. Trabzon Deniz ve Havalimanları stratejik coğrafi konumları nedeniyle ulusal ve Uluslararası demiryolu ağlarına mutlaka dâhil edilmelidir. Demiryolu ulaştırmasının; güvenliği, nispeten düşük maliyeti ve çevresel etkilerinin az olması yönüyle Asya-Avrupa-Ortadoğu arasında transit taşımacılık gerçekleştirilebilmesi için Trabzon'da olması zorunludur.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 5

6736 Yasa ile Kooperatiflere getirilen borç yapılandırmasında yaşanan vade sorunları.

Çözüm Önerisi

Daha önceki yapılandırma yasalarında olduğu gibi 1- 2 yıl ödemesiz veya faizsiz ödeme şeklinde yapılandırma yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

62 - TUNCELİ

İllerde Yaşam Endeksi: 62. | Teşvik Bölgesi: 5

Nüfus (TÜİK - 2015)	86.076	<u>Türkiye'de</u> 80.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	53	79.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	1.167	80.
İstihdam (SGK - 2015)	7.743	81.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	2.574	78.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 33,2	<u>TR ort:</u> % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	4 Pütlüğü	78.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	237 \$	79.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	486 \$	80.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (ISO - 2015)		
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	264	79.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	1.030	80.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 74	<u>TR ort:</u> % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	568 TL	80.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 2,6	<u>TR ort:</u> % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	9.943 TL	<u>TR ort:</u> 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	6.614 TL	<u>TR ort:</u> 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	557 TL	79.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 1,0	<u>TR ort:</u> % 4,0

TUNCELİ TSO

62 TUNCELİ

Tunceli'deki 1 Oda adına konuşacak il sözcüsü:

Yusuf CENGİZ

Tunceli Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Hakkari, Tunceli, Şırnak gibi bölgedeki illere özel bir teşvik yasası çıkarılması; vergi, sigorta, elektrik vb. giderlerde 3 veya 5 yıl süreyle indirim yapılması
- Bölgede huzur ve güven ortamının sağlanması
- Tunceli'nin ulaşım anlamındaki ihtiyaçları
- Köye dönüşler için destek vermesi, özellikle Tunceli'de organik tarım ve hayvancılığın desteklenmesi
- Munzur Üniversitesi'nin eksik kalan etapları tamamlanması

TUNCELİ TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Tunceli teşvik yasası kapsamında 6. bölgede yer almalıdır veya özel bir teşvik yasası çıkarılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Tunceli’de bulunan askeri birlikler ve baraj yatırımları GSMH içerisinde sayıldığı için kişi başı gelir yüksek görünmekte ve teşvik yasasında adaletsizlik ortaya çıkmaktadır. Bu durumun giderilmesi için aynı kategoride yer alan iller (Hakkari-Şırnak) için özel bir teşvik hazırlanması gereklidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

Tunceli, ülkemizde havaalanı olmayan nadir illerden biri durumundadır.

Çözüm Önerisi

Tunceli’ye havaalanı yapılması talep edilmektedir. Halkımızın havayolunu kullanmak için en yakın 2 saat mesafede bulunan illere gidip büyük zaman kaybı yaşamaktadırlar. Bu yatırım ekonomimize de katkı sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

Tunceli’de tarım ve hayvancılık çok zayıftır. Köye dönüşlere destek verilmelidir. Ayrıca Tunceli’nin çok büyük turizm potansiyeli vardır. Yatırımlar desteklenmeli veya devlet eliyle yapılmalıdır. (Yaz-kış turizmi, inanç turizmi, sağlık turizmi, yaylacılık, dağcılık, vb.)

Çözüm Önerisi

Köye dönüşlerde halka maddi yardım yerine ayni yardım verilmelidir. Köylerin alt yapıları yenileştirilerek halkı üretime yönlendirmek gerekmektedir. Tunceli’nin turizm potansiyeli de göz önünde alınarak yatırımlara destek verilmelidir. Tunceli özellikle yaz ve kış turizmi, inanç turizmi, sağlık ve spor turizmi oldukça büyük potansiyele sahiptir. Yatırımlar desteklenmeli veya devlet eliyle yapılmalıdır. Katma değeri yüksek ürünlerin yetiştirilmesi ve geliştirilmesi desteklenmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 4

İl merkezinde bulunan askeri birlikler şehir dışına çıkarılarak yatırımlar için yeni yerler sağlanabilir.

Çözüm Önerisi

Şehir merkezinde bulunan askeri birliklerin dışarıya taşınması gerekmektedir. Bu şekilde açılacak olan alanlarda üniversiteye tahsis edilmeli veya bu yerler yatırıma açılmalıdır.

İlgili Kurumlar

İçişleri Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı

63 - ŞANLIURFA

İllerde Yaşam Endeksi: 73.

Teşvik Bölgesi: 6

Nüfus (TÜİK - 2015)	1.892.320	<u>Türkiye'de 9.</u>
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	1.216	18.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	11.842	27.
İstihdam (SGK - 2015)	132.514	23.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	19.953	31.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 15,1	<u>TR ort: % 27,6</u>
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	206	27.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	272.258 \$	31.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	167.880 \$	30.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	1	56.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	7.086	Viranşehir 15.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	26.250	15.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 307	<u>TR ort: % 123</u>
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	8.268 TL	24.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 4,6	<u>TR ort: % 3,1</u>
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	1.264 TL	<u>TR ort: 14.890 TL</u>
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	4.063 TL	<u>TR ort: 17.588 TL</u>
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	21.688 TL	23.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 8,0	<u>TR ort: % 4,0</u>

ŞANLIURFA TSO - ŞANLIURFA TB - BİRECİK TSO - SİVEREK TSO

63 ŞANLIURFA

Şanlıurfa'daki 4 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Mehmet KAYA

Şanlıurfa Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Birecik Organize Sanayi Bölgemizin altyapısı ihale aşamasında olduğu için bürokratik işlemler hızlandırılması
- Birecik ilçemizde Altınova sulama projesinin en kısa zamanda hayata geçirilmesi
- Yeni hizmet binası yapan Oda ve Borsalara kamu arazilerinin ücretsiz tahsisi ayrıca tüm inşaat, yapı, harç ve vergilerden muafiyeti ile ilgili yasal düzenlemelerin yapılması
- Akçakale ve Mürşitpınar Sınır Kapılarının ticarete açılması, ayrıca Habur Sınır Kapısında yaşanan aksaklıkların ivedilikle giderilmesi
- Finansmana erişimde yaşanan sıkıntılar
- Karacadağ Kayak Merkezi, Takoran Vadisi ve Fırat Nehri kıyısına turizm amaçlı sosyal tesislerin yapılması
- GAP dahilinde sulama kanallarının en kısa sürede bitirilmesi

ŞANLIURFA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Döviz politikası

Çözüm Önerisi

İzlenen döviz politikaları üretici dostu değildir. 2003 yılından beri dövizdeki artış enflasyonun çok altında kalmıştır. Dolayısıyla ülkemiz ithal malları için iyi bir pazar, ihracatçılar için ise zor bir pazar haline gelmiştir. Dış ticaret açığının kapanması için zaman içinde yayılarak dövizin düşük tutulmasına gayret edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 2

Şanlıurfa'daki organize sanayi bölgelerinin altyapı sorunları

Çözüm Önerisi

Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesindeki 2. kısım ve 3. kısmın, Birecik Organize Sanayi Bölgesinin, Siverek Organize Sanayi Bölgesinin ve Viranşehir Organize Sanayi Bölgesinin altyapı sorunlarının giderilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

Sık karşılaşılan elektrik dalgalanmaları, cihazlara ve cihaz kartlarına zarar vermekte, iş-zaman ve maddi kayıplara yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

Elektrikteki dalgalanmaların giderilmesi için elektrik şebekesinin iyileştirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 4

Elektrik fiyatının yüksekliği

Çözüm Önerisi

Sanayide ve tarımda kullanılan elektrik fiyatlarının indirilmesi için gerekli düzenlemenin yapılması talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 5

İşçi kıdem tazminatı

Çözüm Önerisi

İşçi kıdem tazminatlarının devlete yatırılıp devletten alınması talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

ŞANLIURFA TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Tarımsal ürün destekleme prim uygulamalarında yaşanan sıkıntılar

Çözüm Önerisi

Üreticilerin ekim sezonu başlaması ile birlikte hangi tarımsal ürünü ektiğine dair ekim beyannamelerini Tarım İl Müdürlüğü'ne vermelidir. Üreticilerin hasat etmiş oldukları ürünlerini satışı sırasında bu ürüne ait müstahsil makbuzu hemen düzenlenmeli Tarım İl Müdürlüğü destekleme primini en kısa sürede ödemelidir. Müstahsil makbuzunda satışı yapılan ürüne ait fiyatı, günün piyasa fiyatının altında olmayarak gerçek fiyat yansıtılmalı, asgari derecede o ürüne ait devletin belirlemiş olduğu taban fiyatın altında alım-satım olmamalıdır. Zirai stopaj kesintisi ödenmeyen müstahsillerin prim desteklemesi ödenmemeli. Bu bilgi online olarak kontrol edilmeli.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

BİRECİK TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Akçakale ve Mürşitpınar Sınır Kapılarının ticarete açılması, Habur Sınır Kapısında yaşanan aksaklıkların giderilmesi

Çözüm Önerisi

Akçakele, Mürşitpınar Sınır Kapılarının ticarete açılması, Habur Sınır Kapısında yaşanan aksaklıkların giderilmesi talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı

Sorun 2

Birecik Organize Sanayi Bölgemizin altyapı ihale aşamasında olmasından dolayı bürokratik işlemlerin hızlandırılması

Çözüm Önerisi

Birecik'te yatırım yapacak olan firmalar altyapıdan dolayı yatırımı geciktirmektedir. Birecik Organize Sanayi Bölgemizin altyapı ihale aşamasında olmasından dolayı bürokratik işlemlerin hızlandırılmasını talep ediyoruz.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

Bölgemizde yetişen fıstık ağaçları yağışın az olmasından dolayı %10 civarında kurumuş ve verimleri azalmıştır. Başta GAP olmak üzere Birecik'te Altınova sulama projesinin en kısa zamanda hayata geçirilmesi

Çözüm Önerisi

Bölgemizde yetişen fıstık ağaçları yağışın az olmasından dolayı %10 civarında kurumuş ve verimleri azalmıştır. Başta GAP olmak üzere Birecik'te Altınova sulama projesinin en kısa zamanda hayata geçirilmesi talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 4

Akaryakıt - petrol satışlarında kaçak firmalar yeterli denetimden geçmemekte, yapılan satışlar haksız rekabet oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Akaryakıt - petrol satışlarında kaçak firmalar yeterli denetimden geçmemekte, yapılan satışlar haksız rekabet oluşturmaktadır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

SİVEREK TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Ziraat Bankası tarafından bölgemizdeki kişi ve kuruluşlara verilen kredilerde gösterilen teminatların kabul edilmemesi ve kredi kullanımının zorlaştırılması. Ayrıca Karacadağ Kalkınma Ajansı, KOSGEB gibi kurumlar tarafından sağlanan hibe ve desteklerde başvuru şartlarının zorluğu

Çözüm Önerisi

Bölgemizde bulunan Ziraat Bankası'nın Siverek'te gösterilen teminatları kabul etmesi, dolayısıyla kredi kullanımının kolaylaştırılması kişi ve kuruluşları finansal olarak rahatlatarak dolayısıyla bölgemizde yatırım ve üretim artacaktır. Ayrıca Karacadağ Kalkınma Ajansı, KOSGEB gibi kurumlar tarafından sağlanan hibe ve desteklerde başvuru şartlarının elastikiyeti geri dönen projelerin sayısını önemli ölçüde azaltacaktır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Siverek sınırlarında bulunan Karacadağ Kayak Merkezi, Takoran Vadisi ve Fırat Nehri kıyısında sosyal tesis alanlarının olmayışı ve bu yerlere ulaşım zorluğu

Çözüm Önerisi

Karacadağ Kayak Merkezi, Takoran Vadisi ve Fırat Nehri kıyısına sosyal tesis alanlarının yapılması ve bu alanlara ulaşımın sağlanabilmesi yol güzergahlarının düzenlenmesi hususunda gereken işlem ve takibatlarının yapılması çözüm olacaktır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

Bölgemizin yüksek tarım ve hayvancılık potansiyeline karşın tarım alanlarında sulamanın yetersiz oluşu hayvancılık alanında ise besicilerin kesim yapacak et kombinalarının olmayışı tarım ve hayvancılıktaki en temel sorunumuzdur.

Çözüm Önerisi

GAP projesi dahilinde olan bölgemizin sulama kanallarının kısa sürede bitirilmesi ve pompajlı tarımsal sulamalara enerji desteği sağlanması tarımsal sorunumuzu çözecek; et kombinalarının yapılması ise hayvancılık sorunumuza çözüm olacaktır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı

64 - UŞAK

İllerde Yaşam Endeksi: 6.

Teşvik Bölgesi: 3

Nüfus (TÜİK - 2015)	353.048	Türkiye'de 52.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	350	41.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	8.333	36.
İstihdam (SGK - 2015)	62.925	37.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	17.919	36.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 28,5	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	185	28.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	224.668 \$	34.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	200.308 \$	27.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)	3	33.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	1.778 (vasilii)	53.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	7.384	46.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 111	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	3.573 TL	41.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,5	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	10.765 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	10.140 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	9.160 TL	41.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 4,6	TR ort: % 4,0

64 UŞAK

Uşak'taki 3 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Suat Selim KANDEMİR

Uşak Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Geri dönüşümde kullanılan hurda ürünleri KDV farklılığının giderilmesi
- Geri dönüşüm ürünlerine özel destek ve teşviklerin sağlanması
- Mesleki eğitim sisteminin özel sektöre devredilmesi
- Hayvan park pazar yeri yapımı için hazine arazisi tahsisi

UŞAK TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Meslek okullarının cazibelerini kaybetmesi nedeniyle başarılı öğrencilerin başka okulları tercih etmesi, mesleki eğitimdeki yetersiz eğitim müfredatı, öğrencilere iş yaşamında kullanılacak makine bilgilerinin aktarılamaması; işgücü piyasasında kalifiyeli eleman bulunmasını gittikçe zorlaştırmaktadır.

Çözüm Önerisi

Meslek liseleri sayılarının artırılmalıdır. Eğitim politikamız içinde mesleki liselerine ciddi bir yer ayrılmalıdır. Meslek liselerinin bir an önce makine ve teçhizat eksikliklerini gidermesi, gerekirse bunun için özel sektörden destek alınması gerekmektedir. Öğrenciler meslek liselerine özendirilmeli ve teşvik edilmelidir. Yurtdışındaki başarılı örnekler gibi yerel Odalar Mesleki eğitimde aktif hale getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 2

Kayıt dışı üretim ve istihdam, firmaların rekabet güçlerine ciddi etki yaratmaktadır. Birçok kamu kurumunda rutin denetlemeler haricinde denetlemeler bireysel şikayet üzerine yapılmaktadır. Bu da sistemin yavaş yürümesine ve işlerliğinin yitirilmesine neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bireysel şikayet sistemine ek olarak kurumsal başvuruların da kabul edilecek yapıda şikayet sistemi getirilmesi için mevzuat değişiklikleri yapılmalıdır. Kamu kurumları sahaya biraz daha inerek kayıt dışı firmalara karşı denetimlerini sıklaştırmalıdır. Kayıt dışı kişi ve firmalara yaptırımlar artırılarak konuyla ilgili caydırıcılık sağlanmalıdır. Kayıtdışı üretim ve istihdama yönelik işverenler ve toplum alanlarında bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 3

Asgari ücret zammı ve bunun etkisinde vergilendirmelerin ağırlaşmış olması sektörleri etkilemiştir. İşçilik ücretlerinin bir anda %30 artış göstermesi, fiyat rekabetinde maliyet indirimi ile avantaj sağlamaya çalışan firmaların küresel rekabetini etkilemiştir.

Çözüm Önerisi

Asgari ücret üzerindeki devlet desteği arttırılmalıdır. Asgari ücret desteğinin süresi uzatılmalıdır. KDV alacağı olan firmalar için işveren payının mahsup edilmesine dair prosedürlerin daha kolay ve masrafsız hale getirilmelidir. Sigorta primlerinde işveren payının düşürülmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 4

İyi yapılamayan fizibiliteler sonucu kapasite fazlası olan sektörlerde giriş yapan yeni oyuncular, sektördeki diğer firmaları da tehlikeye atmaktadır. Bu da inşaat ve imalat sektörleri gibi teknik yapıların yer aldığı sektörlerde sorunlara yol açmaktadır.

Çözüm Önerisi

Türkiye ticaret ve sanayi envanteri çalışması makro düzeyde ve sağlıklı bir şekilde yapılarak sektörlerde kapasite kullanım oranları net şekilde belirlenmeli ve düşük kullanım oranlı olan sektörlerde yatırımlar engellenmelidir. Kapasite eksiği olan sektörlerde yönlendirme yapılmalı veya bu sektörler için yatırım teşvikleri arttırılmalıdır. Teknik işlerin yoğun olduğu inşaat gibi sektörlerde akreditasyon ve yeterlilik kriteri getirilmelidir. Yurtdışındaki başarılı örneklerdeki gibi illerde ticari envantere göre bölgelerde açılacak market, eczane, optik, bakkal gibi ticari firmalara kota konulması ya da faaliyet göstermek isteyenler için alan, otopark işçi sayısı gibi zorunluluklar getirilmelidir

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

İşverenlerimiz ekonomik darboğazların oluştuğu zaman dilimlerinde yeni yatırım alanları ve yeni pazarlar aramaktadırlar. Gerek Odalarımız gerekse kamu kuruluşlarınca yapılan yurtiçi ve yurtdışı sektörel fizibilite çalışmaları ve pazar araştırmalarının niteliği ve sayısı yeterli gelmemektedir.

Çözüm Önerisi

Devlet destekli yurtdışı sektörel gezilerin artırılmalı ve ilgili prosedürler azaltılmalıdır. Sektör ve pazar araştırmaları için merkez oluşturulmalıdır. Bu sayede aynı konu ve bölge için yapılacak çalışmalara harcanan bütçe ve insan kaynaklarının diğer alanlarda kullanılması sağlanmalıdır. Bu merkezde oluşacak rapor, çalışma ve analizler Odalarla paylaşarak yatırımcılara ulaştırılmalıdır. Ticari ataşelerin verdikleri ekonomik raporların sayısının artırılarak Odalarla paylaşılmalıdır. Yurtdışı ikili iş görüşmelerinin sayısı ve niteliği artırılmalıdır. Yabancı ülkelerdeki firmalar için istihbarat bilgileri online ortama taşınarak kurum ve kuruluşlarla paylaşılması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

UŞAK TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Hayvan Pazarlarının Ticaret Borsalarınca işletilmesinde ve devredilmesinde sıkıntılar yaşanmaktadır. Hayvan Pazarı kurmak isteyen Borsalara arazilerin tahsisinde kolaylık sağlanmaması, işleyişin çok uzun sürmesi sorun olmaktadır. Uygun finansman desteği Ticaret Borsalarına sağlanmamaktadır.

Çözüm Önerisi

İl ve İlçelerde Hayvan Pazar yerlerinin Ticaret Borsalarına devri gerçekleştirilmelidir. Hayvan Pazarı işletmek Belediyenin asli görevi değildir. Özellikle Kotasyon listesinde Canlı Hayvan olan Borsaların işletme hakkına sahip olması yasal zorunluluk haline getirilmelidir. Arazi temini ve tahsisi konusunda çözümcül ve hızlı olunmalıdır. Hayvan pazarı için talep edilen arazilerin tahsisin süreç ve prosedürlerde kolaylık sağlanmalıdır. Hayvan Pazarı kuracak Borsalara uygun ve ucuz finansman desteği sağlanmalı, modern pazarlar kurulabilmelidir. Bu şekilde kayıt dışı gerçekleşen işlemlere de önlem alınmış olacaktır. Hazine arazilerinin tahsisinde de kolaylık sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

KARAHALLI TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

İlçeden göç sorunu vardır. Bunun engellenmesi için Karahallı ilçesi ile il yolumuzun karayolları ağına alınması ve OSB'nin tam olarak faaliyete geçmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Karahallı OSB tamamlanmalı ve il bağlantı yolumuz Karayolları ağına katılmalıdır.

İlgili Kurumlar

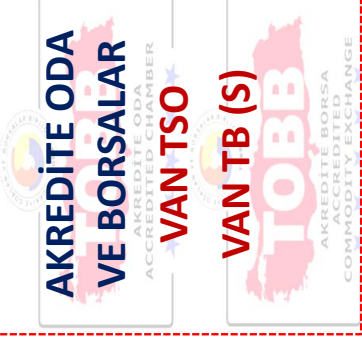
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

65 - VAN

İllerde Yaşam Endeksi: 71.

Teşvik Bölgesi: 6

Nüfus (TÜİK - 2015)	1.096.397	Türkiye'de 19.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	600	26.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	6.931	44.
İstihdam (SGK - 2015)	67.388	35.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	10.098	52.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 15,0	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	46	62.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	20.342 \$	66.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	30.359 \$	57.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)		
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	4.144	Saray 25.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	10.093	31.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 237	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	4.490 TL	35.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 2,6	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	1.477 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	3.871 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	10.039 TL	35.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 5,1	TR ort: % 4,0

65 VAN

Van'daki 3 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Necdet TAKVA

Van Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Van bir bütün olarak altı yıldır devam eden mücbir sebep halinin kalkmasını buna bağlı olarak ertelenen gelir ve kurumlar vergisi borçlarında yüzde 50 terkin beklentisi
- Finansmana erişimde yaşanan sıkıntılar
- Yeni teşvik programının yerelde iş dünyasına tanıtımının yapılması
- Doğu illerinin iklim ve arazi şartları tarımsal desteklerin hazırlanmasında ön koşul olarak değerlendirilmesi

VAN TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Ulaştırma sorunu

Çözüm Önerisi

Şırnak-Van Karayolu tamamlanmalıdır. Çevre yolu, gerekli yasal (özellikle 18. madde engeli) düzenlemelerin yapılarak tamamlanmalıdır. Kuzey Van Gölü Demiryolu hattı yapılmalı ve Van'da lojistik merkez açılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 2

Ekonomik tedbirler

Çözüm Önerisi

Doğu Anadolu Bölgesine özel bir teşvik paketi açıklanmalıdır. Bankacılık sektöründe karşılaşılan sorunların çözümü ve finansmana erişim kolaylaştırılmalıdır. Van'da mücbir sebep nedeniyle ötelenen ve biriken vergi borçları sorunu çözüme kavuşturulmalıdır. Ekonomik sicil affı çıkarılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 3

Huzur ve güven ortamının yeniden tesis edilmesi

Çözüm Önerisi

Ülkede toplumsal huzurun ve güven ortamının sağlanması konusunda bütün kesimler yeniden konuyu ele almalı ve sonuç alınıncaya kadar toplumsal mutabakat korunmalıdır.

İlgili Kurumlar

Başbakanlık, İçişleri Bakanlığı

Sorun 4

Enerji sorunu

Çözüm Önerisi

Van'ın güneş enerjisi potansiyeli kamu destekleri ile değerlendirilmelidir. Kentin elektrik altyapısı yenilenmeli ve elektrik kesintileri konusunda kesin çözümler bulunmalıdır. Doğalgaz kentin tamamına bir an önce ulaştırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 5

Makro yatırımlar

Çözüm Önerisi

Van'da ve bölgemizde özellikle tarım, hayvancılık, turizm başta olmak üzere makro düzeydeki yatırımlar kamu öncülüğünde yapılmalıdır. Bu konuda hükümet desteği alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

VAN TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Yatırım ortamının iyileştirilmesine ilişkin sorunlar

Çözüm Önerisi

Van'ın da içerisinde yer aldığı TRB2 Bölgesi, son yıllarda depremin gelişmeyi kısa bir süreliğine olsa da kesintiye uğratmasına karşın belirli bir gelişme düzeyine erişmişti. Özellikle de İran ile olan ilişkilerin düzelmeye başlaması bir sınır kenti olan Van'ın da ne denli stratejik bir konumda olduğunu göstermektedir. Ancak mera alanlarının % 60'lık oranının güvenli bölge olması nedeni ile % 40 mera alanının kısa süre kullanılamaz hale gelecektir.

İlgili Kurumlar

İçişleri Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Teşvik ve destek sisteminde Ticaret Borsalarının daha etkin bir role kavuşturulması gereksinimi

Çözüm Önerisi

Teşvik ve hibeler ile ilgili ülkemizde son yıllarda atılan adımlar, tamamen üreticinin ve çiftçinin fayda sağlamasına yönelik olduğu ve çalışmaların bu anlamda devam ettiği açıkça ortadadır. Özellikle TKDK, DAKA ve DAP bu amaçla kurulan kurumlar bölgemizde devletimizin yüzü olarak bilinmektedir. Bu kurumlar ile ortak çalışmaların yürütülmesi bölge çiftçi ve esnafın yararına olacaktır. Tarım ve hayvancılığa ait teşvik ve hibelerin belirlenmesi sürecinde teşviklerin ve hibelerin Ticaret Borsaları aracılığı ile de halka arz edilmesi gerektiği ve Ticaret Borsalarına daha etkin bir kimlik kazandıracağı düşüncesindeyiz.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Küçük üretici ve çiftçinin yeteri kadar korunamaması ve bu konuda Ticaret Borsalarının çalışma alanlarının kısıtlı olması

Çözüm Önerisi

Üretimin çiftçimize ait olması ülke üretiminin yarısının gerçek değeri üzerinde değil, alım satım değeri üzerinden yapılmasına sebep olmaktadır. Özellikle köylerde üretim yapan üreticilerin borsayı tanıma imkânı olmaması, satıma konu olan hayvanların nakliyesinin pahalıya mal olması ürünlerin yerinde satılmasına ve bu alışverişin tek taraflı kazanca dönüşmesine sebep olmaktadır. Ayrıca, üretici herhangi bir maddi menfaat sağlayamamakta, kayıt dışılık ortaya çıkmakta ve üretici yaşadığı bölgeyi terk edip şehirlere göç etmesine sebep olmaktadır. Bu konunun düzeltilmesi konusunda çalışmaların yapılması gerekmektedir. Yem desteğinin maksimum düzeyde tutulması için ayrıca çalışma yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 4

Fayda sağlayıcı işbirlikleri kurulmasında oluşturulacak tüzel kişiliklerin (şirket, kooperatif, dernek vb.) kurulması ve iştirak edilmesinde yaşanan sıkıntılar

Çözüm Önerisi

Tarım ve hayvancılığın teşvik edilmesi, kurumsallaşma ve markalaşmanın yaygınlaşması konularında, oluşturulmak istenen tüzel kişiliklere önemli katkı sağlayacak olan Ticaret Borsalarının bu tür tüzel kişilikleri oluşturmada yeteri kadar esnek olamaması bölgede borsacılığın yaygınlaşmasında önemli bir engel olarak görülmektedir. Özellikle, kooperatifleşmenin önemli olduğu ve etki alanının fazla olduğu bir tüzel kişilik olması bölgemiz açısından çok önemli bir durum arz etmektedir. Ticaret Borsası çalışma ve etki alanlarının her geçen gün artması bu tür tüzel kişiliklere iştirakte bulunmaları, diğer kurumlara özgüven vermektedir. Fayda sağlayıcı tüzel kişiliklerin oluşturulması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 5

Kayıt Dışı Ekonomi İle İlgili Sorunlar

Çözüm Önerisi

Kayıt dışı oranın ülkemizdeki tarım ve hayvancılık konularının da etkisi oldukça fazladır. Bu oranın bölgemizde daha fazla olduğu da bilinmektedir. Özellikle kaçak olarak kesimi yapılan hayvanların ticaretinin, resmi olarak kesimi yapılan hayvanlara oranla daha fazla olduğu bilinen bir sorundur. Bu sorunun yansımalarının en büyük muhatabı doğal olarak borsalar olmakta, borsaların gelir kaybına sebep olmasının yanı sıra, ülkemize ait katma değer eksikliği de yaşanmaktadır. Bu kayıt dışılık sadece hayvansal ürünlerde değil birçok tarımsal üründe de oluşmaktadır. Bu durumun denetimini sağlayan kurumlar ile borsaların, beraber hareket etmesini sağlayacak düzenlemelerin oluşturulması gerekmektedir

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı

ERCIŞ TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Yeni imar planı ve kentsel dönüşüm

Çözüm Önerisi

Deprem sonrası Erciş'te mevcut işyerlerinin büyük çoğunluğunun yıkılması ve önemli bir kısmının da kullanılmaz halde olması nedeni ile esnafımız büyük yıkım yaşamıştır. Depremi üstünden 5 yıl geçmesine rağmen bugüne kadar kentsel dönüşümün başlamaması birçok esnafımızın ticari hayatının bitmesine neden olmuştur. Bizler için hayati önem arz eden, Erciş'e modern bir yapıya kavuşturacak olan yeni imar planının ve kentsel dönüşümünün bir an önce hayata geçirilmesidir. İmar izinlerinin verilerek tamamen kullanılmaz olan altyapının yapılması da gereklidir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ)

Sorun 2

Sağlık

Çözüm Önerisi

Çevre il ve ilçelerle birlikte yaklaşık 300 bin kişiye sağlık hizmeti veren Erciş'in en önemli sorunlarının başında sağlık gelmektedir. Yaklaşık beş yıldır yapımı devam eden hastanemizin bitirilmemesi ve yapılan hastanede anjiyo olmaması büyük bir sorundur. Kalp krizi geçiren hastaların 100 km mesafedeki Van'a gönderilmesi esnasında birçok hastamız hayatını kayıp etmektedir.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 3

İşsizlik

Çözüm Önerisi

İşsizlik başlıca sorunumuzdur. Bazı ailelerde hiç çalışan olmaması acı bir olaydır. Bu ailelerin tespit edilerek en azından bir aile bireyine iş verilmesi gereklidir. Ayrıca İŞKUR kapsamında çalışan yaklaşık 2.000 kişinin tekrar İŞKUR bünyesinde çalıştırılması sorunu büyük ölçüde çözecektir.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 4

Turizm potansiyelinden yeterince faydalanılmaması

Çözüm Önerisi

Türkiye'nin en büyük gölü olan Van Gölü çevresinde sahil yolu ve plajların yapılması, ülkeye ve bölgemizi turizm açısından bir cazibe merkezi yapacaktır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

66 - YOZGAT

İllerde Yaşam Endeksi: 57.

Teşvik Bölgesi: 5

Nüfus (TÜİK - 2015)	419.440	<u>Türkiye'de</u> 46.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	236	55.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	5.550	54.
İstihdam (SGK - 2015)	41.451	56.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	7.993	60.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	%19,3	<u>TR ort:</u> % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	28	66.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	15.497 \$	70.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	14.652 \$	64.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)	1	Akdağın58.leni
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	1.702	55.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	7.538	45.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	%142	<u>TR ort:</u> % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	2.845 TL	Çayıralan 52.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 4,4	<u>TR ort:</u> % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	5.252 TL	<u>TR ort:</u> 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	6.607 TL	<u>TR ort:</u> 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	4.431 TL	61.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 2,7	<u>TR ort:</u> % 4,0

66 YOZGAT

Yozgat'taki 8 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Metin ÖZİŞİK

Yozgat Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Yozgat'ta daha önce mevcut olan askeri birliğin tekrar getirilmesi
- 23 Doğu ilinde uygulanması planlanan reform paketine Yozgat'ın da dâhil edilmesi
- Bölgeler arası uygulanan teşvikin öncelikle iller ve daha özeldede Organize Sanayi Bölgeleri bazında sektörel teşvik politikaları ile revize edilmesi
- Yozgat Havalimanı projesinin 2017 yılı sonuna kadar tamamlanması
- Jeotermal olarak zengin olan Yozgat'ın bu kaynağı ev ve sera ısıtma, kaplıca ve sağlık tesislerinde profesyonel anlamda kullanılması için gerekli etütlerin hızla tamamlanması
- Yozgat OSB ile Yerköy arasında yer alan 15 km'lik mesafenin demiryolu ile döşenmesi

YOZGAT TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Yozgat TÜİK verilerine göre 2015 yılı nüfusu 419.440 kişidir. TÜİK verilerine göre nüfus düşmektedir. Yozgat'ın en önemli sorunu verdiği göçtür.

Çözüm Önerisi

İlin en önemli problemi olan göç olgusu hakkında farkındalık yaratacak çalışmalar yapılmalı, siyasi parti temsilcilerinin gündemine alınmalıdır. İli cazibe merkezi haline getirebilecek stratejik öneme sahip ve yüksek katma değeri olan yatırımlar (Jeotermal enerji kaynaklarının etkin kullanılması, organik tarım ve tıbbi aromatik bitkiler üretimi vs.) gerçekleştirilmelidir. İlde Hayvancılık Özel İhtisas OSB, Özel Sebzeçilik Havzası gibi yatırımlar devlet yatırımları olarak gerçekleştirilmelidir. Bölge müdürlükleri kurulmalı, ilin üniversitesinin fiziki ve teknik altyapısı güçlendirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı

Sorun 2

Yozgat'a yapılan kamu harcamalarının büyük bölümü Karayolları, DSİ, MTA, MEB tarafından yapılmıştır. İlde stratejik öneme sahip ve yüksek katma değeri olan yatırımlar da yapılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Doğu ve Güneydoğu Anadolu, Konya Ovası ve Doğu Karadeniz Projeleri kapsamındaki iller için hayvancılık yatırımlarının destek kapsamına Yozgat ilinin de dahil edilmesi (Hayvancılık Özel İhtisas OSB kurulması), jeotermal enerji kaynaklarımızın verimli şekilde kullanılmasını içeren etütler yapılması ve bu alandaki tüm yatırımlara verilecek teşviklerin artırılması, bölgede atıl olan hazine arazilerinin tarımsal kullanıma açılması, OSB'de kurulu ihracatçı firmalara ulaşım desteği verilmesi, OSB'deki firmalara 6.bölgede yer alan firmalara verildiği gibi stopaj ve SGK işçi payı desteği verilmesi ve ilin vizyonunu değiştirecek çevre yolunun yapılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 3

Yozgat ili işsizlik oranı en yüksek 21. ildir. İŞKUR kayıtlarına göre işsiz sayısı 11088 kişidir (İŞKUR 2015 yılı verileri). Vasıfsız işsiz kaydı işsizlerin 1/3'ünü oluşturmaktadır. İlde işsizlik olgusunun yanı sıra nitelikli eleman eksikliği de sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Çözüm Önerisi

İlimizde bulunan üniversitenin açılan bölümlerinin ilin işgücü ihtiyacını nitelendirecek şekilde belirlenmesi gerekmektedir. Örneğin Yerköy'de açılan Adalet MYO yerine Tarım Aletleri MYO; Boğazlıyan'da açılan MYO'da Termal Turizm Bölümü gibi. Ayrıca özel sektörün nitelikli eleman ihtiyacına cevap vermesi amacıyla ilde mevcut bulunan MYO'lar ve Teknik Liselerin yönetimlerine ilin Ticaret ve Sanayi Odaları da dahil edilmelidir. Firmaların nitelikli eleman ihtiyaçları ve ilin işgücü piyasası analizi çalışmaları dahilinde programlar geliştirilmeli ve bölümler açılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 4

Sanayide sektörel kümelenme olmaması.

Çözüm Önerisi

Yozgat'ta kümelenme potansiyeli mevcut olan ısı kazan sanayi konusunda faaliyet gösteren firmalara ar-ge konusunda destek verilmesi, bölgeler arası uygulanan teşvikin iller bazında kümelenme politikaları ile revize edilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

İlin siyasi temsilcileri, yerelde görevli bürokratlar ve sivil toplum kuruluşları arasında koordinasyon olmaması, bürokratlar ve siyasi temsilcilerin sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarına önerilerine duyarsız kalmaları

Çözüm Önerisi

İlin siyasi temsilcilerinin bürokratlarının ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin bir araya gelebilecekleri bir platform oluşturulması, ilin geleceğiyle ilgili kritik kararlarda ortak hareket edebilme kültürünün geliştirilmesi ve buna uygun ortamın sağlanması gerekmektedir. Yozgat için stratejik öneme sahip konularda atılacak adımlardan önce özellikle ilgili sivil toplum kuruluşlarının görüşleri ve önerileri dikkate alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Başbakanlık

YOZGAT TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Sanayide sektörel kümelenme olmaması.

Çözüm Önerisi

Yozgat'ta kümelenme potansiyeli mevcut olan ısı kazan sanayi konusunda faaliyet gösteren firmalara ar-ge konusunda destek verilmesi, bölgeler arası uygulanan teşvikin iller bazında kümelenme politikaları ile revize edilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Yozgat ili işsizlik oranı en yüksek 21. ildir. İŞKUR kayıtlarına göre işsiz sayısı 11088 kişidir (İŞKUR 2015 yılı verileri). Vasıfsız işsiz kaydı işsizlerin 1/3'ünü oluşturmaktadır. İlde işsizlik olgusunun yanı sıra nitelikli eleman eksikliği de sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Çözüm Önerisi

İlimizde bulunan üniversitenin açılan bölümlerinin ilin işgücü ihtiyacını nitelendirecek şekilde belirlenmesi gerekmektedir. Örneğin Yerköy'de açılan Adalet MYO yerine Tarım Aletleri MYO; Boğazlıyan'da açılan MYO'da Termal Turizm Bölümü gibi. Ayrıca özel sektörün nitelikli eleman ihtiyacına cevap vermesi amacıyla ilde mevcut bulunan MYO'lar ve Teknik Liselerin yönetimlerine ilin Ticaret ve Sanayi Odaları da dahil edilmelidir. Firmaların nitelikli eleman ihtiyaçları ve ilin işgücü piyasası analizi çalışmaları dahilinde programlar geliştirilmeli ve bölümler açılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sorun 3

Yozgat'a yapılan kamu harcamalarının büyük bölümü Karayolları, DSİ, MTA, MEB tarafından yapılmıştır. İlde stratejik öneme sahip ve yüksek katma değeri olan yatırımlar da yapılmalıdır.

Çözüm Önerisi

Doğu ve Güneydoğu Anadolu, Konya Ovası ve Doğu Karadeniz Projeleri kapsamındaki iller için hayvancılık yatırımlarının destek kapsamına Yozgat ilinin de dahil edilmesi (Hayvancılık Özel İhtisas OSB kurulması), jeotermal enerji kaynaklarımızın verimli şekilde kullanılmasını içeren etütler yapılması ve bu alandaki tüm yatırımlara verilecek teşviklerin artırılması, bölgede atıl olan hazine arazilerinin tarımsal kullanıma açılması, OSB'de kurulu ihracatçı firmalara ulaşım desteği verilmesi, OSB'deki firmalara 6.bölgede yer alan firmalara verildiği gibi stopaj ve SGK işçi payı desteği verilmesi ve ilin vizyonunu değiştirecek çevre yolunun yapılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Yozgat TÜİK verilerine göre 2015 yılı nüfusu 419.440 kişidir. TÜİK verilerine göre nüfus düşmektedir. Yozgat'ın en önemli sorunu verdiği göçtür.

Çözüm Önerisi

İlin en önemli problemi olan göç olgusu hakkında farkındalık yaratacak çalışmalar yapılmalı, siyasi parti temsilcilerinin gündemine alınmalıdır. İli cazibe merkezi haline getirebilecek stratejik öneme sahip ve yüksek katma değeri olan yatırımlar (Jeotermal enerji kaynaklarının etkin kullanılması, organik tarım ve tıbbi aromatik bitkiler üretimi vs.) gerçekleştirilmelidir. İlde Hayvancılık Özel İhtisas OSB, Özel Sebzeçilik Havzası gibi yatırımlar devlet yatırımları olarak gerçekleştirilmelidir. Bölge müdürlükleri kurulmalı, ilin üniversitesinin fiziki ve teknik altyapısı güçlendirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı

BOĞAZLIYAN TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Bölgemiz tarım ve hayvancılığın Anadolu'daki üssü konumundadır. Ancak tarım ve hayvancılığa küçük çapta yapanlar yetersiz sermaye nedeniyle ilçe merkezlerine göç etmekte, kendi işlerini yapamamaktadırlar.

Çözüm Önerisi

Tarım ve hayvancılığı geliştirme maksadıyla devamlı olarak "KOSGEB Yeni Girişimci Desteği modeli"ne benzer bir hibe programı modelin, tarım üreticileri için ilgili kurum tarafından uygulanması gereklidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Yatırımlarda yer sorunu: İlçemizin Kayseri'ye yakınlığı, Kayseri'deki tüccarların Boğazlıyan ilçesine hibe ve teşviklerden dolayı yapmış olduğu yatırımlar göz önünde bulundurularak Kayserili iş adamlarının bölgeye yaptığı yatırımlarında yer sorunu yaşamaktadırlar. OSB'ye ihtiyaç vardır.

Çözüm Önerisi

İlçemizin geniş yüz ölçümü, pazara ve hammaddeye yakınlığı ve Karadeniz-Akdeniz yol bağlantısı, bu yatırımlar için kurulabilecek OSB'yi ayakta tutabilecektir. Kayseri, Nevşehir bölgesinden bu vesileyle daha fazla yatırım gelecektir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

İlçemizdeki Cavlak Termal Bölgesi turizm bölgesidir ama yıllardır otel yatırımı yapılmamıştır. Ancak bu bölgede kurulan özel yatırım serayla 55 dekarlık alanda 55 kişi istihdam edilmektedir. Bölgenin arazi niteliği turizm bölgesi olarak belirlendiği için daha fazla sera yatırımı yapılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Arazinin turizm değil "turizm ve tarım" arazi olarak belirlenmesi ilçemizde yeni sera tesislerin kurulması için bir başlangıç noktası olacak, yeni seralar, yeni tesisler bu şekilde kurulacak ve yeni istihdamlar sağlanacaktır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı

BOĞAZLIYAN TİCARET BORSASI

Sorun 1

Boğazlıyan'da hastanemiz yapılmasına rağmen maalesef doktor sıkıntısı çekilmektedir.

Çözüm Önerisi

Doktorlarımızın Boğazlıyan'da kalması için gerekli çalışmaların yapılmasını ve bütün branş doktorların hastanemizde hizmet vermesini istiyoruz.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı

ŞEFAATLİ TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

İlçemiz göç vermektedir. İlçemizde eğitim veren bir fakültenin dahi olmaması diğer ilçelere göre dezavantaj oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi

Milli eğitim bakanlığı ve Bozok üniversitesinin iş birliği ile ilçemize açılacak olan fakültesi açılışı hızlandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı

Sorun 2

Hattuşaş yolunun yapılması.

Çözüm Önerisi

Hattuşaş yolu Şefaattli ilçesinden geçerek hızla yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Karanlık Dere Vadisinin ıslahı.

Çözüm Önerisi

Karanlık Dere Vadisi üzüm, ayva ve diğer sebze meyve ekimi için çok uygundur. Vadi ıslah edilerek ekonomiye kazandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Sanayi yatırımlarının olmaması ve teşvik sistemi.

Çözüm Önerisi

İlçemizde tarıma dayalı sanayi potansiyeli vardır ancak yatırımcı yoktur. İlçe bazlı teşvik sistemine geçilerek, ilçemiz tarıma dayalı sanayi alanında teşvik edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

İlçemizdeki genç nüfus iş olanakları olmadığı için göç etmektedir.

Çözüm Önerisi

İlçemizdeki eğitim programlarına ve müfredatlara girişimcilik eğitiminin eklenmesi gereklidir.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, KOSGEB

SORGUN TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

İlçenin en büyük sorunu yatırımların olmaması ve buna bağlı göç vermesidir.

Çözüm Önerisi

Göç'ün engellenebilmesi ve bölgeye yatırımcıların teşvik edilmesi için teşvik sisteminde Yozgat'ın 6.sırada bulunan Güneydoğu illeri ile aynı statüde değerlendirilmesi öngörülmektedir. Özellikle ilçeler için ilave teşvikler uygulanmalı ve ilçe bazlı teşvik sistemine geçilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Yozgat ve Sorgun arasına kurulacak olan 2. OSB kuruluş işlemlerinin gecikmesi

Çözüm Önerisi

Yozgat ve Sorgun arasına kurulacak olan 2. OSB'nin işlemlerinin ivedilikle tamamlanarak faaliyete geçirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

İlimizdeki Jeotermal kaynaklara yatırım yapılmaması, turizm teşviki eksikliği.

Çözüm Önerisi

İlimizde çalışmalarına devam edilen hızlı tren ve havaalanı projelerinin tamamlanmasıyla birlikte Yozgat'ın hemen her ilçesinde ve özellikle Sorgun'da bulunan jeotermal kaynaklara ulaşım kolaylaşacaktır. Bölgenin şimdiden turizm teşvikleri kapsamına alınarak yatırımların başlaması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 4

İlimizin göç vermesi nedeni ile kalan nüfusun ise kendi imkânlarıyla tarıma elverişli arazileri uygun kullanamaması ve alım gücünün yetersizliği ile tarımsal alanda üretimin azalması ve buna paralel hayvancılık sektörünün yeterince desteklenmemesi.

Çözüm Önerisi

Üretimin artırılabilmesi için bölgemizde organize hayvancılık tesisleri kurulması, süt toplama ve işleme merkezlerinin yaygınlaştırılması, alternatif ürünlerin daha fazla desteklenmesi, hayvansal atıklardan enerji elde edilmesi (örneğin; biyogaz) gibi yatırımlar teşvik edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 5

Bölgemizde yatırım yapacak veya yapmayı düşünen firmaların izin, ruhsat vb. konularda ilimiz dışında bulunan bölge müdürlükleri veya benzer kurumlardan görüş almak zorunda bulunmaları ve işlemlerin tamamlanması aşaması geçen uzun süre.

Çözüm Önerisi

İlimiz genelinde yatırım yapacak veya yapmayı düşünen firmaların ilimiz dışında bulunan bölge müdürlükleri ve benzeri kuruluşlardan söz konusu yatırımlar hakkında görüş ve izin alma süresinin uzun sürmesi nedeni ile yatırımcılar yatırım yapmaktan vazgeçmektedir. Söz konusu yatırımların ilimiz ve ilçemize kazandırılabilmesi adına çeşitli bölge müdürlüklerinin yetkilerinin ilimizde bulunan şeflik ve müdürlüklere devri hususu soruna çözüm oluşturacaktır.

İlgili Kurumlar

Başbakanlık

YERKÖY TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Marka ve patent lisanslama vb. konularda yeterli bilgilendirme bulunmaması.

Çözüm Önerisi

Bu konularda eğitimler yapılmalı ve gerekli bilgilendirmeler paydaşlarla işbirliği yaparak yerinde verilmelidir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Yozgat'tan geçen hızlı tren projesi yavaş ilerlemektedir.

Çözüm Önerisi

En azından Yozgat'a kadar olan hızlı tren yolunun kısmi hızlandırması yapılarak kısmi açılışın yapılmasını beklemekteyiz.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Teşviklerin yetersiz olması.

Çözüm Önerisi

Teşvik sistemi yeniden gözden geçirilmeli, Yozgat daha fazla teşvik almalıdır. İlçeler il merkezlerinden ayrı olarak ele alınmalı, ilçe bazlı teşvik sistemi uygulanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Orta Anadolu Kalkınma ajansına bağlı diğer iki il Yozgat'tan daha gelişmiştir. Ancak Kalkınma Ajansı hibeleri dağıtılırken bu farklar göz ardı edilmektedir.

Çözüm Önerisi

Kalkınma Ajansı programlarında bölge içinde daha geri kalmış ilin kalkınması için bütçeden özel bir kısım en geri kalmış iller için ayrılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı

Sorun 5

Yerköy'de yeterince uzman doktor bulunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Devlet hastanemize uzman dallarında doktorların ataması yapılmalı ve uzman doktorların en azında 2-3 yıl geldiği bölgede çalışması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı

YERKÖY TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Verilen göç ve nüfusun azalması.

Çözüm Önerisi

İstihdam yaratacak yeni sanayi alanları açılmasının yanı sıra, ilçemize askeri bir birliğin getirilmesi ekonomik hayatı canlandıracaktır.

İlgili Kurumlar

Milli Savunma Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 2

Tarımda arazilerin bölünmüş olması çiftçileri kendini geçindiremez duruma getirmiştir.

Çözüm Önerisi

Arazi toplulaştırma çalışmalarının bölgemizde hızla uygulamaya geçilmesi ve arazisini çoğaltmak isteyenlere uygun kredi sağlayacak mekanizmaların kurulması gereklidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Küçük ölçekli aile hayvancılık işletmeciliğinin yok olması.

Çözüm Önerisi

Destek sistemi yeniden gözden geçirilmelidir. Aradaki bürokratik mekanizmalar yok edilerek eğitim düzeyi yüksek olmayan köylüye teşviklerin doğrudan ve yerinde ulaşacağı bir sistem kurgulanmalıdır. Köylerdeki meralar ıslah edilerek hayvancılığa açılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Sanayi için teşviklerin yetersiz olması.

Çözüm Önerisi

İlçe bazlı teşvik sistemine geçilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

Kredi başvurularında tarım arazilerinin değer tespiti: Bölgemiz halkının kredi başvurularında teminat olarak ellerindeki tek varlık olarak tarım arazilerini gösterilmektedir. Ancak bankalar bankalar arazilerin gerçek değerinin çok çok altında değerle teminat kabul etmektedir.

Çözüm Önerisi

Yerköy de bölgemiz insanının tek varlığı tarım arazileri olduğu bununda bankacılık sistemince piyasa değerinin 1/3'ü gibi fiyatlara teminat kabul edilmesi bölge insanımızın kredi kullanım imkanını kısıtlamaktadır. Bankaların bu kadar insafsız uygulamalarına izin vermeyecek, teminatların en azından gerçek değerlerine yakın bir oranda kabul edilmesini sağlayacak düzenlemeler yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

67 - ZONGULDAK

İllerde Yaşam Endeksi: 41.

Teşvik Bölgesi: 3

Nüfus (TÜİK - 2015)	595.907	Türkiye'de 34.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	334	45.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	10.866	29.
İstihdam (SGK - 2015)	90.145	27.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	19.917	32.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 22,1	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	66	47.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	201.749 \$	37.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	995.471 \$	16.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (ISO - 2015)	3	34.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	2.407	37.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	9.890	32.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 86	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	4.634 TL	34.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 5,7	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	9.999 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	7.523 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	21.766 TL	22.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 4,6	TR ort: % 4,0

ZONGULDAK TSO - ALAPLI TSO - ÇAYCUMA TSO - DEVREK TSO - EREĞLİ TSO

67 ZONGULDAK

Zonguldak'taki 5 Oda adına konuşacak il sözcüsü:

Metin DEMİR

Zonguldak Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- BAKAP'ın bir an önce hayata geçirilmesi
- Sakarya-Bartın demiryolunun inşaatına başlanması
- Ereğli Demir Çelik Fabrikasının özelleştirilmesi sonrasında yaşanan sıkıntılar

ZONGULDAK TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Türkiye Taş Kömürü Kurumu'nun geleceği: Türkiye'nin taşkömürü üretiminde tekel konumuna sahip olan ve ilimizin simgesi olan madencilik sektöründe temel aktörlerden biri olan TTK'nın geleceğine yönelik belirsizlikler, sektörün üretim ve istihdama yönelik karar ve politikalarını olumsuz etkilemektedir

Çözüm Önerisi

İlimizin temel sektörlerinden biri olan madencilik sektöründe halen Türkiye Taşkömürü Kurumu ve Rödevasnlı saha işletmelerinde toplam 15.000 kişi istihdam edilmekte ve yaklaşık yıllık 1,5 milyon ton üretim yapılmaktadır. Son dönemde gerçekleşen yasal düzenlemeler ile özel sektörün üzerindeki mali külfet hafifletilmiştir. Yasal düzenlemelerin ortaya çıkardığı değişim sürecinin sağlıklı ve verimli bir sonuca ulaşabilmesi için TTK'nın geleceği netlik kazanmalıdır. Yaşanan değişim süreci TTK'nın tamamen kapatılması veya tamamen özelleştirilmesini içermemeli, kurumun zararının minimize ederek, stratejik anlamda üretime devam eden, uzmanlaşmış bir kurum olarak varlığını sürdürmesini sağlamalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü

Sorun 2

Filyos Vadisi Projesi kapsamında hayata geçirilmesi gereken yatırımların yavaş ilerlediği düşünülmektedir. Liman ihalesi uzun süren davalar neticesinde bir sonuca kavuşturulmuş iken bu kez endüstri bölgesine yönelik dava konuları ortaya çıkmış ve sürecin ilerlemesine yönelik engeller devam etmektedir

Çözüm Önerisi

Projede Liman ile serbest bölge, endüstri bölgesi, depolama ve yan sanayi amaçlı yatırımlara hız kazandırılması gerekmektedir. Endüstri bölgesine yönelik açılan davalar ile ilgili Danıştay'dan olumlu bilirkişi raporları geldiğine yönelik bilgilere ulaşılmaktadır. Sürecin hızlı bir şekilde tamamlanması kaçınılmaz bir zorunluluktur. Projeye bölgedeki aktörlerin daha fazla sahip çıkabilmesi için geniş katımlı ve fiziki, teknolojik, ekonomik, çevresel, sosyal, kültürel ve projenin tüm etkilerini ortaya koyan etüt çalışmaları acil yapılmalıdır. Bakanlıkların yetkililerinin katılımıyla düzenlenecek çalıştaylar ile projeye ilişkin asimetrik bilgi problemi ortadan kaldırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

BAKAP Projesi: Bölge ekonomisini hareketlendirecek bölgesel bir kalkınma programı açıklanmış ancak uygulamaya henüz geçirilememiştir.

Çözüm Önerisi

Bölgedeki ekonomik potansiyeli canlandırma konusunda koordinasyonu sağlayacak, bürokratik engellerin ortadan kaldırılmasına ışık tutacak, birlikte hareket etme ve ortak iş yapma kültürünü bölgeye kazandıracak bir bölgesel kalkınma idaresi başkanlığı kurulması acil ve öncelikli çözüm önerimizdir. BAKAP projesi ile Filyos Vadisi Projesinin entegrasyonu sağlanmalı ve bölge bir kalkınma üssü haline getirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Zonguldak Merkez-Karaman Sera OSB: Ülkemizde vilayet merkezleri içerisinde Organize Sanayi Bölgesi olmayan birkaç ilden biri Zonguldak'tır. İl merkezi olan ve odamız sınırlarını oluşturan Merkez ilçe orman ve maden arazisindeki kısıtlamalar nedeniyle bir Organize Sanayi Bölgesine sahip değildir.

Çözüm Önerisi

OSB alanı arazideki kısıtlamalar nedeniyle oldukça zor bulunmaktadır. Merkez ilçe sınırları içerisinde Karaman beldesinde ihtisaslaşmaya oldukça uygun ve Odamız tarafından proje çalışmaları tamamlanan Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı seracılık konulu bir OSB'nin hayata geçirilmesi noktasında ilgili kurum ve kuruluşların desteği gerekmektedir. Mevzuat gereği seracılık konulu OSB için arazinin %75'i kamu arazisi olmalıdır. Seracılık için oldukça uygun olan ve bulunan arazi özel mülkiyete tabidir. Bu nedenle mevzuat değişikliği ya da kamulaştırmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 5

Mevcut teşvik sistemi bölge ve il bazlı genel bir teşvik mekanizması ortaya koymaktadır. 1980’den bu yana uygulanan teşvik sistemlerinden ilimiz düşük oranda fayda elde edebilmiştir.

Çözüm Önerisi

Sektörel anlamda uzmanlaşmaya olanak sağlayacak mekanizma mevcut yatırım teşvik sisteminden elde edilememektedir. Yatırım teşvik sisteminin arka planını oluşturan SEGE kriterleri de gerçekleri yansıtmaktan uzak olup, illerin gelişimini ve performansını ölçmemektedir. Yatırım teşvik sisteminin yeniden düzenlenmesi, sektör ve ilçe özeline pozitif desteklere önem vermesi yararlı olacaktır. Yine teşvik sisteminin illerin gelişimine katkısı dinamik olarak ölçülerek sorunlara anında çözüm bulunmalıdır. BAKAP ve Filyos Vadisi Projelerine özgü bir teşvik altyapısı oluşturulmalıdır

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

ALAPLI TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Alport Alaplı Limanı’na izin verilmesi.

Çözüm Önerisi

Alport Alaplı Limanı özel sektör eliyle yapılması planlanmış 200 milyon dolarlık bir projedir. Alport Alaplı Limanının geçmişte ÇED raporu olmasına rağmen liman inşaatına başlanabilmesi için gerekli yasal izinler bakanlıkça verildiği takdirde devletimize hiç bir yükü olmadan inşaatına yatırımcı firma tarafından başlanacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 2

Alaplı İslah Organize Sanayi Bölgesi.

Çözüm Önerisi

Alaplı Çayı boyu mevkiinde kuruluş işlemleri Odamızca takip edilen mevcut 17 sanayicinin faaliyet gösterdiği 715 dönümlük alanda kuruluş işlemleri için ilgili bakanlığa dosyamız sunulmuş, Bakanlıkça tespit edilen eksiklikler tamamlanmış olup biz ve bizim gibi yaklaşık 25 ıslah organize sanayi bölgesinde olduğu gibi kanundan kaynaklanan OSB kanunu çıkmadan önce yapılaşma şartı aranması hususundan dolayı işlemlerimiz beklemektedir. Sayın bakanımız bu konuda bir kereye mahsus bir düzenleme olacağını bu sıkıntının torba yasa ile aşılabileceğini belirtmişlerdir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Alaplı devlet hastanesinin ilçeye hizmet edebilir şekilde yeniden inşa edilmesi.

Çözüm Önerisi

Alaplı ilçe devlet hastanesi 90'lı yıllarda yapılmış olup ilçemize yeterince hizmet sağlayamamaktadır. Gerek fiziksel yapısı gerekse doktor ve cihaz eksikliğinden dolayı hastalarımız Karadeniz Ereğli ilçesindeki hastanelerden hizmet almaya çalışmaktadır. Maalesef acil durumlarda gerekli personel ve tıbbi cihaz eksikliğinden dolayı zaman zaman hastalarımız yolda hayatlarını kaybetmektedirler.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı

Sorun 4

Alaplı meslek yüksekokulunun fakülteye dönüştürülmesi.

Çözüm Önerisi

Alaplı meslek yüksekokulu dünya bankası kredisi ile ilçemizde 10 bölüm ile Bülent Ecevit Üniversitesi bünyesinde yaklaşık 2000 öğrencisi ile 20 yıldır eğitim faaliyetine devam etmektedir. Okulu kamulaştırma alanı 120 dönümdür yer ve altyapı sıkıntısı yoktur. Okulumuzun 4 yıllık fakülteye dönüştürülmesi hususunda ilçemiz halkının esnaf ve tüccarının büyük beklentileri vardır.

İlgili Kurumlar

Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

ÇAYCUMA TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

İlimiz ve bölgemiz ülke ekonomisinin önemli merkezlerinden biridir. Bölge kamuoyunda BAKAP olarak ifade edilen ve Zonguldak, Bartın, Karabük, Sinop, Çankırı, Kastamonu illerini kapsayan bölgesel kalkınma hamlesine yönelik entegrasyonu sağlayacak bölgesel kalkınma idaresi henüz kurulamamıştır.

Çözüm Önerisi

Bölge içerisinde hayata geçirilecek Filyos Vadisi Projesi ile birlikte sanayi, tarım ve hizmet sektörlerinde mevcut altyapıya ivme kazandıracak muazzam bir gelişme potansiyeli bölgenin en güçlü yanlarından biridir. Ancak bu gelişmeyi koordine edecek, bürokratik engellerin ortadan yol kaldırılmasına ışık tutacak, birlikte hareket etme ve ortak iş yapma kültürünü bölgeye kazandıracak bir bölgesel kalkınma idaresi başkanlığı kurulması acil ve öncelikli çözüm önerimizdir. Bu amaçla başlayan çalışmaların hızlandırılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Filyos Vadisi Projesi kapsamında gerekli yatırımlar yavaş ilerlemektedir. Bu durum il içerisinde geleceğe yönelik belirsizlikleri tetiklemekte, bu durum mevcut sektörlerde yaşanan daralma ile birlikte başta göç, işsizlik gibi temel sorunların her geçen gün artmasına sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Projede yer alan serbest bölge, endüstri bölgesi, depolama ve yan sanayi ile konut amaçlı yatırımlara da hız kazandırılması gerekmektedir. Liman ihalesinde ortaya çıkan tıkanıklıkların açılmasına yönelik geçen süre ve ilin ekonomik yapısındaki gerileme göz önüne alındığında kaybedilecek bir sürenin olmadığı aşıkardır. Projeye hem ülke hem de bölgedeki ekonomik aktörlerin daha fazla sahip çıkabilmesi için geniş katılımlı ve fiziki, teknolojik, ekonomik, çevresel, sosyal ve kültürel tüm etkileri içerisine alan etüt ve fizibilite çalışmalarının yapılması acil çözüm önerisidir. Projenin içeriği ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından tam olarak bilinmemekte ve aktarılamamaktadır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen desteklerden, potansiyeli olan bir bölge olmakla birlikte yararlanılamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından seracılık ve besiciliğe yönelik organize sanayi bölgeleri kurulabilmektedir. İlçemiz sınırları tarımsal ürün üretimine yönelik önemli bir potansiyele sahiptir. İhtisaslaşmış organize sanayi bölgeleri için kamu arazisi ağırlıklı olmak kaydıyla yatırımlar yapılabilmektedir. İlçemiz sınırları bu açıdan önemli fırsatlara sahiptir. Tarım ve hayvancılığa yönelik organize ihtisas sanayi bölgelerinin hayata geçirilmesi çözüm önerimizdir. İlimize yönelik tarımsal desteklerin artırılması ve entegre sanayi bölgelerinin hayata geçirilmesi ilçemiz için önemli bir fırsattır. Bu amaçla uzman kuruluşlar aracılığıyla fizibilite ve tanıtım çalışmaları yapılmalı

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

Mevcut teşvik sistemi bölge ve il bazlı genel bir teşvik mekanizması ortaya koymaktadır. Mevcut yatırım sisteminden yararlanarak ilimizde teşvik sistemine bağlı yatırımlar sürekli azalmaktadır.

Çözüm Önerisi

Mevcut yatırım teşvik sistemi bölge ve il bazlı bir kalkınma anlayışı ile hazırlanmış olup genel nitelikte bir teşvik sunmaktadır. İl içerisinde ilçeler arasında çok ciddi uçurumlar olduğu aşikardır. Sektörel anlamda uzmanlaşmaya olanak sağlayacak mekanizma mevcut yatırım teşvik sisteminden elde edilememektedir. Yatırım teşvik sisteminin arka planını oluşturan SEGE kriterleri de gerçekleri yansıtmaktan uzak olup, illerin gelişimini ve performansını ölçmemektedir. Yatırım teşvik sisteminin yeniden düzenlenmesi, sektör ve ilçe özeline pozitif desteklere önem vermesi yararlı olacaktır. Yine teşvik sisteminin illerin gelişimine katkısı dinamik olarak ölçülerek sorunlara anında çözüm bulunmalıdır

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 5

Hava, kara, demir ve deniz yolu ile ulaşım olanaklarına sahip nadir illerden biri olan Zonguldak yatırımlardaki yetersizlikler nedeniyle bu olanaklardan etkin bir biçimde yararlanamamaktadır.

Çözüm Önerisi

Zonguldak havaalanı iç hat uçuşları acilen başlatılmalıdır. BAKKA ve Valiliğimiz işbirliği ile konu ile ilgili araştırmalar yapılmış ilimiz ve bölgemizin havayolu talebinin çok yüksek olduğu tespit edilmiştir. Buna rağmen iç hat uçuşlarına başlanmamıştır. Anadolu Jet tarafından iç hat uçuşlarına başlangıç yapılması acil isteklerimiz arasındadır. Adapazarı-Arifiye-Bartın demiryolu hattındaki çalışmaların hızlandırılması özellikle lojistik ağı için önemli bir fırsat yaratacaktır. Double yolları neredeyse tamamlanamayan tek il olan Zonguldak'ın kara ulaşımındaki sorunların ivedilikle tamamlanması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

DEVREK TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Sanayinin ihtiyacı olan organize sanayi bölgelerinin eksikliğidir. Bölge yeni yatırımlar ile gelişme potansiyeli yüksek bir bölgedir. Ancak yeni yatırımların kanalize edileceği, alt yapısı tamamlanmış bir Organize Sanayi Bölgesi bulunmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Devrek ve Gökçebey ilçeleri organize olmuş sanayi bölgesine sahip değildir. Karadeniz Ereğli, Çaycuma ve Alaplı olmak üzere 3 OSB vardır. Mevcut OSB'ler, altyapı anlamında sanayiciye önemli avantajlar sağlamaktadır. OSB'lerin doluluk oranları yüksek olup, arazi sorunu mevcuttur. Batı Karadeniz Bölgesi'nde sektörel anlamda bir OSB bulunmamaktadır. Devrek, Gökçebey ve Yenice ilçeleri bölge içerisinde ağaç ve ağaç işleri ve mobilya sektörünün güçlü olduğu kısımdır. Sektörel anlamda altyapı eksikliklerinin giderileceği bir OSB, sektörün potansiyelini ve rekabetçiliğini artırabilecektir. Gökçebey ilçesi içerisinde OSB için arazi tespit edilmiştir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Teşvik ve destek sistemi yetersizdir. Bölge ekonomisinde özellikle sektörel anlamda öne çıkan sektörler bulunmaktadır. Devrek ve Gökçebey ilçeleri ormancılık, bastonculuk, kereste imalatı ve giderek gelişen mobilya endüstrisi ile ağaç ve ağaç ürünlerine yönelik sektörlerin öne çıktığı bir bölgedir.

Çözüm Önerisi

Sektörel teşvikler ve destekler ile bölgede bir altyapısı bulunan ağaç ve ağaç ürünleri sektörüne yönelik yapı güçlendirilmelidir. Bölge ekonomisinde kümelenme potansiyeline sahip bu sektörlerin ulusal ve global anlamda rekabetçiliği teşvik ve destek mekanizmaları ile güçlendirilerek ülke ekonomisine ve bölge ekonomisine katkıları artırılabilir. Belirtilen sektörlerde faaliyette bulunan işletmelere nitelikli eleman desteği, ihracat, tanıtım, pazarlama, reklam vb. destek mekanizmaları sağlanarak üretim ve pazar güçleri artırılabilir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Başkanlığı (TYDTA)

Sorun 3

Sermaye yetersizliği ve finansman olanaklarının kısıtlılığı. Odamız tarafından yapılan anketlerde sanayicilerin çoğu finansman sorununu öncelikli olarak ifade etmişlerdir. Öz sermaye yapıları yetersiz ve güçsüz olan işletmelerin en temel problemlerinden biri finansman olanaklarının yetersizliğidir.

Çözüm Önerisi

Finansman olanaklarının güçlendirilebilmesi için teşvik ve destek mekanizmaları genişletilmelidir. Ayrıca işletmelere sistemde var olan ancak çoğu girişimci ve iş adamına göre hala yetersiz olan kredi ayrıcalıklarının genişletilmesi gerekmektedir. Odalar ve Borsalar aracılığı ile bankalar ile yapılan anlaşmalar üreticinin lehine olmaktadır. Ancak yine de özellikle küçük ölçekli olan bölge ekonomileri için faizler hala yüksek bir orandadır. Kredi maliyetlerinin düşürülmesi ve çeşitlendirilmesi en çok beklenen konular arasındadır. Girişimcilerin bu konuda bekledikleri bir diğer önemli adım da performansa dayalı finansman kolaylığının artırılmasıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Sorun 4

Zonguldak, Karabük, Bartın etki sınırları geniş olan ve bölgenin geleceğini değiştirecek olan Filyos Vadisi Projesinin hayata geçirilmesi.

Çözüm Önerisi

Zonguldak'ın Çaycuma İlçesi sınırları içerisinde yapılacak olan, Filyos Serbest Bölgesi, Filyos Endüstri Bölgesi, Filyos Limanı Projesi ile birlikte diğer sanayi alanları, depolama alanları, konut dışı kentsel çalışma alanları ve çeşitli taşkın koruma yapılarını içeren entegre bir projedir. Bölgesel nitelikli olan ve kamu yatırımlarının yanı sıra özel sektör yatırımlarını da içermesi beklenen bu proje ile birlikte Zonguldak ilinin yanında Karabük ve Bartın illeri de doğrudan etkilenecek ve gelişme kaydedecektir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

İlçelerin ekonomisine katkı sağlayan, bacasız fabrika olarak adlandırılan üniversitelerde öğrenci sayısının artması.

Çözüm Önerisi

Bülent Ecevit Üniversitesi'ne bağlı olarak Devrek İlçesinde bulunan Devrek Meslek Yüksekokulu ve 4 yıllık Lisans eğitimi verecek olan Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu'na çağımızda geçerli olan bölümlerin açılarak öğrenci sayısı artırılmalıdır. Devrek Meslek Yüksekokulu 1. ve 2. öğretiminde toplam 5000 öğrenci kapasiteli olup; halen 1400 civarında öğrenci eğitim görmektedir. Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu'na öğrenci kaydı öğretim görevlisi noksanlığından yapılamamaktadır.

İlgili Kurumlar

Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

EREĞLİ/KARADENİZ TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Erdemir'in satış, satın alma, nakliye ve personel politikasına yönelik tutumu. Satışa yönelik standart fiyat politikası olmayışı ve ekonomik anlayışa uygun olmayan rekabet dışı fiyat politikaları nedeniyle ilçede Erdemir ile iş yapan kuruluşlar yüksek vergiye katlanarak ithalata yönelmektedir.

Çözüm Önerisi

İthalatın önündeki engeller kaldırılmalıdır. Böylece yerel üretici Erdemir' den kaçarak çözüm için gördüğü ithalatı daha düşük bir maliyet ile karşılayabilecektir. Erdemir'in yerel üreticilere yönelik tutumunu değiştirmesidir. Erdemir'in satış, satın alma ve nakliye konularındaki tekelci eğilimleri ortadan kaldırıldığında, bölgesel gelişmeye ve ülke ekonomisine mevcudundan daha fazla katkı sağlanabileceğine inancımız tamdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Erdemir'in Liman politikasına yönelik tutumu nedeniyle liman ihtiyacının artması.

Çözüm Önerisi

Erdemir Limanını ilçemizdeki tüm sanayiciler kullanmaya çalışmaktadır. Fakat gelinen nokta da Erdemir sanayicinin gemisi boşaltılırken kendi gemisi Limana yaklaştığında; boşaltma durumundaki sanayicimizin gemisini Liman dışına alıp, kendi gemisinin yükleme ve boşaltması yapmaktadır. Bu durumda zaten zor koşullarda olan Ereğli sanayicisinin gemisi demoraja mağdur kalarak, maddi açıdan zararlar ödemeye mahkûm edilmektedir. İlçemizde büyük bir umutla kurulan ancak atıl hale gelen tersaneler bölgesindeki havuzun tahmil ve tahliye işlemini de yaparak ilçemize ekonomik açıdan canlılık katacak bir liman hayata geçirilebilir. Bu bölgeye yapılacak olan Liman Düzce, Akçakoca'ya da hizmet verecektir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Üniversite'nin gelişiminin yetersizliği. İlçemiz nüfusuna oranlandığında öğrenci sayısı düşük kalan bir görünümde. Ekonomik, sosyal kültürel açıdan daha fazla ve sanayiye uygun mesleki bölümlere ihtiyaç vardır.

Çözüm Önerisi

İlçemiz de yeni açılan Karadeniz Ereğli Devlet Hastanesi nedeniyle eski hastane üniversiteye tahsis edilmiştir. Süratli bir şekilde binaların yapımına başlanarak, yakın zamanda eğitim ve öğretime kazandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

Sorun 4

İlçemiz sanayisinin ve turizmin gelişimi için gerekli karayolu, demiryolu ve denizyolu altyapısının yetersizliği.

Çözüm Önerisi

İlçemiz ile Devrek ilçesi arasında var olan ulaşım sorunu yıllardır çözülememektedir. Devrek ulaşımı ile ülkemizin ikinci en büyük metal sanayi bölgesi olan Karabük bölgesine ulaşım mesafemiz kısılacaktır. Bu durum ise mevcut eksiklikten kaynaklanan zaman, yakıt gibi maliyetleri düşürerek metal koridorunun güçlenmesine katkı sağlayacaktır. Ayrıca yakın bir gelecek de tamamlanması beklenen Filyos Endüstri Bölgesi ile de daha kolay bir ulaşım imkanına sanayicimiz kavuşabilecektir. Ayrıca ilçeye kazandırılacak bir yat limanı ile turizme yönelik altyapı da güçlendirilebilecektir. Diğer taraftan Adapazarı Arifiye demiryolu projesinin hayata geçirilmesi alternatif ulaşım olanaklarını güçlendirecek

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 5

Teşvik sisteminin yenilenme ihtiyacı. İllerin ekonomik gelişmişlik düzeyleri belirlenirken sadece istatistik rakamlara bakılması yanlış sonuçlar vermektedir. Gerekçe çözüm kısmında detaylı açıklanmıştır.

Çözüm Önerisi

İlimiz genel teşvik sistemimiz içerisinde 3. bölge kapsamındadır. Zonguldak ili yıllardır kamu ağırlıklı üretim politikaların etkisi altında kalmıştır. Ancak ERDEMİR özelleştirilmiş, TTK ise küçültülmüştür. Bu kurumlardan elde edilen ücret gelirleri ve kurumların yapısında bulunan vakıf mevduatları (Erdemir Vakfı ve Zonguldak Amelebirliği) ilimizdeki mevduat hacmini hep yüksek tutmuş, sosyo-ekonomik olarak Zonguldak'ı olduğundan daha yukarı da göstermiştir. Şehirlerin ekonomik yapıları incelenirken bu detaylar mutlaka dikkat edilmelidir. Sadece rakamlar üzerinden yapılan değerlendirmeler yanlış sonuç doğurmaktadır. Yeni teşvik sistemi bu düzenlemelerden sonra oluşturulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kalkınma Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

68 - AKSARAY

İllerde Yaşam Endeksi: 54.

Teşvik Bölgesi: 5

Nüfus (TÜİK - 2015)	386.514	Türkiye'de 49.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	306	47.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	6.407	47.
İstihdam (SGK - 2015)	46.349	52.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	8.802	58.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 19,0	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	86	41.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	78.717 \$	56.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	62.774 \$	45.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (ISO - 2015)		
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	2.184	44.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	7.595	43.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 92	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	2.565 TL	54.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,3	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	7.888 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	6.134 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	6.865 TL	48.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 4,0	TR ort: % 4,0

68 AKSARAY

Aksaray'daki 2 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Ahmet KOÇAŞ

Aksaray Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Uygulama projesi tamamlanan Ulukışla - Aksaray - Kırşehir demiryolu projesinin öncelikli olarak 68 km olan ilk etabı olan Aksaray - Ulukışla arasının öncelikli ihale edilmesi
- Kızılırmak veya başka bir dış havzadan su getirilmesi
- Aksaray-Niğde havaalanı projesinin hayata geçmesi
- Aksaray OSB 550 hektarlık 3'üncü genişleme alanı için genişleme alanının mera vasfından çıkarılması
- İthal besi hayvan izninin ESK'nın yanında büyük çiftliklerine de verilmesi

AKSARAY TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Aksaray-Ulukışla Demiryolu Projesi: Aksaray ilinde sanayi ve ticarete müthiş bir potansiyel ortaya çıkmıştır. Ancak firmaların hammadde ve mamul nakliyesi zaman ve kaynak bakımından masraflıdır. Demiryolu geldiği takdirde şehir sıçrama yapacaktır.

Çözüm Önerisi

Aksaray Organize Sanayi Bölgesi E-90 Karayolu üzerinde yer almaktadır. Şu an 316 yatırımcının bulunduğu OSB bölgemizde yeni açılacak genişleme alanları ile yatırımcı sayımız 2 katına çıkarak ülkemizin 7. büyük OSB'si olacaktır. Uygulama Projesi tamamlanan Ulukışla - Aksaray - Kırşehir Demiryolu Projesinin ilk etabının gerek maliyetinin düşük olması gerekse coğrafi yapının uygun olması nedenleri öncelikli ihale edilmesini talep ediyoruz. Bu kapsamda 2017 yılı bütçe hazırlıklarında bu durumun göz önünde tutularak Aksaray-Ulukışla Demiryolu için bütçe verilerek 2017 yılında projeye başlanması şehrimiz ekonomisi için talebimizdir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Aksaray Havalimanı Projesi: Gelişmiş şehirlerin, gelişme dinamikleri incelendiğinde en önemli faktörler ulaşım ana ağlarına yakınlık ve ulaşımında karayolu, demiryolu, havayolu alternatiflerinden hangilerinin var olup olmadığı hususları etkili olmaktadır. Aksaray'da Havalimanı olmaması sorunudur.

Çözüm Önerisi

Aksaray Havalimanının, şehrimizin “Yapılcan” köyü civarında Havalimanı inşaatı için ayrılan ve bir takım altyapı işleri yapıldıktan sonra yarım kalan ve bazı nedenlerden dolayı yapımından vazgeçilen alana yapılması gerektiğini düşünüyoruz. İlgili yerin şehrimize 20 km uzaklıkta olması, kamu arazisi olması nedeniyle hiçbir kamulaştırma ihtiyacı olmaması, Aksaray-Konya Karayolu üzerinde bulunması ve arazinin düz ve engebesiz yapısı havalimanı projesinin gerçekleşmesini kolay kılacak etkenler olarak gözükmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Aksaray Hasandağı Kış Sporları ve Yamaç Paraşüt Alanı Projesi: Hasan Dağı'nın kayak, dağcılık, yamaç paraşütü ve diğer spor faaliyetlerinin yapılabileceği alan olduğu tespit edilmiştir. Ancak tesisler yetersizdir.

Çözüm Önerisi

Hasan Dağı Kış Sporları Turizm Merkezinde farklı aktivitelerin yapılabileceği düşüncesindeyiz. Yapılacak yatırımlarla Hasan dağının Orta Anadolu'nun en önemli turizm merkezi haline geleceğini "Hasan Dağı Kış Sporları Turizm Merkezi Bölgesi"ne giden yolun bakım ve onarımı ile kayak pistlerinin oluşturulması ve mekanik tesislerin kurulmasına yönelik proje çalışmalarının çok önemlidir. Kültür ve Turizm Bakanlığınca 1990 yılında Kış Sporları Turizm Merkezi ilan edilen Hasan Dağı bölgesinde hali hazırda 1 tesisin bulunduğunu, altyapı eksikliklerinin giderilmesiyle beraber yatırım yapmak isteyenler için bölgenin turizm yatırımcıları için bir cazibe merkezi olacaktır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Aksaray OSB Genişleme Alanı Sorunu: Aksaray OSB 550 hektarlık 3'üncü genişleme alanı için Bakanlığa gerekli müracaat yapılmış ve şu an dosyamız Tarım Bakanlığında yeni genişleme alanının mera vasfından çıkarılması sürecinde tıkanmıştır.

Çözüm Önerisi

Aksaray OSB'ye yatırım talepleri nedeniyle mevcut OSB de yer kalmamıştır. Büyük ölçekli yatırımlarını Aksaray'da yapmak isteyen firmaların talepleri neticesinde toplam 6.500 dönümlük yer talebi alınmıştır. OSB yönetimi olarak Bölgemizde yeni yatırımların yanında OSB içinde üretim yapan birçok firma da yatırımlarını büyütme için ilave parsel talebinde bulunuyorlar. OSB yönetimi olarak yatırım taleplerini karşılamak için 550 hektar genişleme alanı müracaatı yapılmıştır. Bu konuda ilgili tüm bakanlıkların gerekli tetkikleri hızlı yapması ve bürokratik işlemleri hızlı ve etkin yapılmasını, sanayicilerimizin yatırım için yer tahsislerinin sağlanması talebimizdir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 5

Aksaray Enerji OSB Projesi: Aksaray ilinin güneş radyasyonu oranı 1600-1650 Kwh/m² yıldır. Bu değer bölgemizin güneş enerjisinden elektrik üretimi konusunda oldukça uygun olduğunu göstermektedir. Bu konuda enerji OSB bölgesi kuruluş izni verilmesidir.

Çözüm Önerisi

İlimizde güneşlenme değerlerinin uygun olması, yıllık yağış miktarının az olması, düz ve tarıma elverişsiz arazi varlığı sonucunda 41 firma GES yatırım için başvuru yapmışlardır. Gerekli rapor ve fizibilite çalışmalarının tamamlanarak tarım alanı olmayan 7,7 milyon m² bir bölge belirlenmiştir. Aksaray İli Sultanhanı bölgesinde kurulacak Aksaray Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi için Enerji Bakanlığına müracaat valiliğimizce yapılmış olup, kurulacak PV santralleriyle üretilecek toplam elektrik enerjisi yaklaşık 260-320 MW enerji gücüne sahip olacaktır. Bu miktar, Aksaray'ın yıllık elektrik tüketiminin % 45'ine karşılık gelmektedir. Enerji İhtisas OSB kuruluş izni hızlandırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

AKSARAY TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Aksaray'ın Su İhtiyacı: Aksaray 420 bin hektar tarım alanına sahiptir. Yıllık yağış ortalaması 336 mm'dir. Tarım alanının % 85'i sulanabilir durumda olmasına rağmen tarım alanlarının sadece % 14'ü, yetişen ürünlere göre de % 29'u sulanır haldedir. Verimli arazilerin ve tarımın acilen suya ihtiyacı var.

Çözüm Önerisi

Daha önce ülkemizin farklı bölgelerinde yapıldığı gibi, Aksaray'a da dış havzalardan, örneğin Kızılırmak'tan, acilen suyun getirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

69 - BAYBURT

İllerde Yaşam Endeksi: 47. | Teşvik Bölgesi: 5

Nüfus (TÜİK - 2015)	78.550	Türkiye'de 81.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	25	81.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	1.091	81.
İstihdam (SGK - 2015)	9.111	80.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	2.215	81.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015) <i>Aydıntepe</i>	% 24,3	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	2	79.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	7.361 \$	73.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	4.027 \$	73.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (ISO - 2015)		
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	256	80.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	950	81.
Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 122	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	414 TL	81.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 2,1	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	4.835 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	5.262 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	393 TL	81.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 3,6	TR ort: % 4,0

BAYBURT TSO

69 BAYBURT

Bayburt'taki 1 Oda adına konuşacak il sözcüsü:

İbrahim YUMAK

Bayburt Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Cazibe Merkezleri projesi kapsamında Bayburt'a doğal taş ve madencilik ürünlerine devlet alım garantisi getirilmesi
- Kop Dağı Kayak Merkezinin hayata geçirilmesi
- Doğu Anadolu'yu Doğu Karadeniz'e bağlayacak demiryolu için güzergah fizibilite çalışmalarına Bayburt üzerinden geçecek hattın yatırım programına alınması
- Salyazı Havaalanının bir an önce yatırım planına alınarak hizmete açılması
- Et ve Süt Kurumu tarafından kesimhane ve kombine tesisleri kurulması
- Veraset intikal sorunundan dolayı parçalı tarım arazisine sahip Bayburt gibi illerde tarımsal desteklerden yararlanmada yaşanan sıkıntılar

BAYBURT TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

İlimizde önemli miktarlarda doğal taş rezervleri bulunmaktadır. Doğal taş sektörü Bayburt için sürükleyici nitelikte fırsat sunan bir sektör olmasına rağmen bu potansiyel il ve ülke ekonomimiz adına değerlendirilememektedir.

Çözüm Önerisi

İlimizde yeni kurulmakta olan ve yaklaşık 30 milyon TL yatırım bütçesi bulunan bir doğal taş fabrikasını hayata geçirmek üzereyiz. Başbakanımız Sayın Binali Yıldırım'ın 4 Eylül 2016 tarihinde ilan ettikleri, içinde Bayburt'un da bulunduğu 23 İli kapsayan ve şu anda esasları hazırlanmakta olan teşvik yasası kapsamında ilimizde doğal taş ve madencilik ürünlerine devlet alım garantisi getirilmesi ilimizde doğal taş yatırımlarını teşvik edecek ve bu sektörün önünü açacaktır. Doğal taş sektörü ithal ara ürün girdisi içermeyen ve yüzde yüz milli kaynakların işlendiği bir sektördür. Dolayısıyla böylesi bir destek ilimizin yanı sıra dış ödemeler dengemize de büyük bir katkı sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Tarımsal destekler tapu mülkiyeti üzerinden verilmektedir. Bayburt tarım arazisinin geneli veraset intikali yapılmamış ve mülkiyet sorunu olan arazilerdir. Bundan dolayı ülkemizde illerin tarımsal desteklerden yararlanma oranı % 65 iken Bayburt'ta bu desteklerden yararlanma oranı %26'dır.

Çözüm Önerisi

Veraset intikal sorunundan dolayı parçalı tarım arazisine sahip Bayburt gibi illerde tarımsal desteklerden yararlanma imkânının tapu mülkiyetine sahip kişilere değil araziye hâlihazırda işleyene sunulması esas olmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Ekonomisinde hayvancılığın önemli bir yer tuttuğu Bayburt'ta canlı hayvan yetiştiriciliğiyle iştigal edenlerin pazarlama sorunu bulunmaktadır.

Çözüm Önerisi

Bayburt gibi hayvancılığın yoğun olduğu özel sektörün de zayıf olduğu yerlerde et ve süt kurumu tarafından kesimhane ve kombine tesisleri kurulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Bayburt, gerek lojistik taşımacılık gerekse de insan taşımacılığı açısından karayolundan başka bir imkâna sahip olmayan bir ildir. Bu nedenle de ilimizde arzulanan düzeyde sanayi yatırımı ve turizm hareketliliği gerçekleştirilememektedir.

Çözüm Önerisi

Doğu Anadolu'yu Doğu Karadeniz'e bağlayacak demiryolu için güzergâh fizibilite çalışmalarına Bayburt üzerinden geçecek bir güzergâhın da ekleneceği müjdesi bizzat Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından verilmiştir. Bu hattın fizibilite çalışmalarına bir an önce başlanarak yatırım programına alınması gerekmektedir. Diğer taraftan başta turizm alanında sağlayacağı avantajlar ve yatırımcılar açısından Bayburt'u daha ulaşılabilir hale getirecek olması nedeniyle Salyazı Havaalanının bir an önce yatırım planına alınarak hizmete açılması, Bayburt'un Karadeniz sahiline bağlantı yolu olarak Karaçam-Kılıçkaya tünelinin yatırım planına alınarak hayata geçirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 5

Tarih ve kültür turizminin yanı sıra kış sporları turizmi açısından da önemli potansiyellere sahip olan Bayburt'un bu alandaki potansiyelleri özellikle altyapı sorunlarından dolayı değerlendirilememektedir.

Çözüm Önerisi

Bölgenin en önemli kış sporlarından biri olma potansiyeline sahip olan Kop Dağı Kayak merkezimizin ihtiyaç duyduğu altyapı için Turizm Bakanlığı ve Gençlik Spor Bakanlığı nezdindeki girişimlerin sonuçlanması ve Kop Dağı Kayak Merkezine altyapı için ihtiyaç duyulan yaklaşık 7 Milyon TL kaynak sağlanmalıdır (Telesiyej Makineleri ve Kamulaştırma giderleri).

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı

70 - KARAMAN

İllerde Yaşam Endeksi: 25.

Teşvik Bölgesi: 3

Nüfus (TÜİK - 2015)	242.196	Türkiye'de 66.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	246	54.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	4.162	60.
İstihdam (SGK - 2015)	43.499	53.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	13.714	43.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 31,5	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	87 Ayranc	40.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	299.821 \$	30.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	133.801 \$	35.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)	4	26.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	1.317	59.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	4.409	61.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 148	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	2.046 TL	61.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 2,1	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	7.269 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	9.113 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	7.043 TL	46.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 4,2	TR ort: % 4,0

70 KARAMAN

Karaman'daki 2 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Mustafa TOKTAY

Karaman Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Mısır ve Irak'a yapılan ihracatta araç başına uygulanan ekstra vergiler ve bürokratik belgelerin fazlalığı
- Üretimde kullanılan Elektrik ve Doğalgaza önceki yıllarda «Destekleme Fiyat İstikrar Fonu'ndan verilen teşvikin kaldırılması
- Bisküvi ve çikolata üretiminde Şeker Kurumundan, ihracat yapma şartı ile temin edilen C Şekerinde %50 oranında uygulanan teminatın daha alt seviyelere çekilmesi
- Karaman'ın “Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi” ilan edilmesini için gerekli onayların verilmesi
- Konya-Karaman Hattında çalışmaları yürütülmekte olan “Hızlı Tren” seferlerinin bir an önce başlaması
- Elma üreticilerine doğrudan destek verilmesi ve sürekli hale getirilmesi

KARAMAN TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Irak'ın güneyine yapılan ihracatta Bağdat Hükümetince ekstradan araç başına vergi alınmakta, Mısır'a yapılan ihracatta çok fazla belgenin talep edilmesi üyelerimizi zora düşürmektedir.

Çözüm Önerisi

Irak ve Mısır ile yapılacak olan anlaşmalar ile ihracatta istenen belge ve vergilerinin azaltılması yönünde gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı

Sorun 2

Gümrük Müdürlüklerinde yapılan ortak "Parsiyel İhracatlarda" muayene prosedürleri çok sıkı yapılmakta olup; bu durum yeni makine gibi eşyaların zarar görmesine ve ihracatta zaman kaybına neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi

İhracatın hızlanması adına "Gümrük Muayene Standartları"nın gözden geçirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Sanayicilerimizin üretim aşamasında kullandığı enerji (elektrik ve doğalgaz) "Destekleme Fiyat İstikrar Fonu" adı altındaki teşvik uygulamadan kaldırılmıştır.

Çözüm Önerisi

Üretici ve ihracatçı firmaların maliyetlerini düşürmek adına bu uygulamanın tekrar gözden geçirilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 4

Üretici firmalar dahilde işleme izninde kullanmak üzere “buğday” ithalatı yapmaktadırlar. T.C. Ekonomi Bakanlığı’na bağlı memurlar “buğday” yerine “un” ithalatının yapılması noktasında firmalara dayatma yapmaktadırlar.

Çözüm Önerisi

İlgili memurların bu konuda bilgilendirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

Şehrimiz sanayisi için büyük önem arz eden hammadde olarak ithal edilen “C Şekerinin” üzerindeki %50 teminat yükü maliyetleri artırmaktadır.

Çözüm Önerisi

Mavi hat uygulamasına tabi işletmeler için bu oranın %50’lerden daha düşük orana çekilmelidir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

KARAMAN TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Arpa kırmasındaki % 8 KDV oranı.

Çözüm Önerisi

Arpa kırmasındaki KDV oranı % 8’den % 1’e düşürülmelidir.

İlgili Kurumlar

Maliye Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Elma satışlarındaki kayıt dışılık.

Çözüm Önerisi

Elma üretimi şehrimiz ekonomisi için önemlidir. Ancak elma üreticilerine destek sağlanmadığı sektörde büyük kayıt dışılık vardır. Elma üreticilerine de hububat ve bakliyat üreticilerinde olduğu gibi prim ve destek verilmesi üretimden sanayiye kadar sektörün kayıt içine girmesini sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 3

Ürün prim desteklerinin, bölgelerin avantaj veya dezavantajını dikkate alınmadan her bölge için aynı uygulanması.

Çözüm Önerisi

Aynı tarladan yılda çift ürün alan bölgeler ile daha kurak ve yılda tek ürün alınan bölgeler arasındaki ürün prim destekleri farklılaştırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

71 - KIRIKKALE

İllerde Yaşam Endeksi: 9.

Teşvik Bölgesi: 4

Nüfus (TÜİK - 2015)	270.271	Türkiye'de 63.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	140	66.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	4.642	58.
İstihdam (SGK - 2015)	37.729	60.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	7.627	63.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 20,2	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	15	71.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	16.625 \$	69.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	13.451 \$	67.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)		
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	1.243	62.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	4.616	60.
Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 204	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	2.117 TL	60.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 4,4	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	4.043 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	7.406 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	3.113 TL	66.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 9,8	TR ort: % 4,0

71 KIRIKKALE

Kırıkkale'deki 2 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Harun SÜMER

Kırıkkale Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Milli piyade tüfeğinde kesinlikle MKE kurumunda üretimin kalması
- TÜPRAŞ çevresindeki bölgenin ya serbest bölge ilan edilmesi ya da ihtisas organize sanayi bölgesi olması
- Sulanabilir arazi miktarının artırılması

KIRIKKALE TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Kırıkkale'nin sürekli göç vermesi.

Çözüm Önerisi

Kırıkkale ilinde özellikle gençler için sosyal hayatı canlandırmak adına sosyal yaşam alanlarının iyileştirilmesi gereklidir. Kültürel faaliyetler, tiyatro, müzik kursları, spor müsabakaları düzenlemeli ve var olanlar iyileştirilip artırılmalı. Çocuklar için doğa içinde oyun merkezleri bir kaç parkla sınırlı kalmamalı. Özürlü çocukların anneleri kendilerini asosyal ve yıpranmış hissetmelerini önlemek adına çocuklarıyla beraber gidebilecekleri bakım merkezleri yapılmalı.

İlgili Kurumlar

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sorun 2

Kırıkkale ilinde Organize Sanayi Bölgesi'ndeki doğalgaz hattı problemi.

Çözüm Önerisi

Kırıkkale ilinde Organize Sanayi Bölgesinde doğalgaz hattı problemi yaşanmaktadır. Hat olmadığından dolayı bölge yatırımcı çekememekte, şehir ekonomisi sanayi alanında faaliyet gösterememektedir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Sorun 3

İlde turizm potansiyelinin kullanılması.

Çözüm Önerisi

Kırıkkale ilinin sahip olduğu doğal kaynakların değerlendirilmesi ilçelerdeki eski yapıların restore edilerek tanıtım faaliyetlerinin artırılması gereklidir. El sanatları, el işçiliği ön plana çıkarılmalı, organik bahçeler kurulmalı ve antik ilçe görünümünde yerli ve yabancı turistler için doğal yaşam alanları oluşturulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

KIRIKKALE TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Kalitesiz tohum.

Çözüm Önerisi

Üreticilere ücretsiz olarak kaliteli tohum dağıtımını yapılması gelecekteki gıda güvenliğimiz açısından çok önemlidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Süne ile mücadele.

Çözüm Önerisi

Süneyle mücadelede üreticilere maddi ve teknik imkânlar sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Bölgenin su ihtiyacı.

Çözüm Önerisi

Şehrin yağışı ve su kaynakları tarım için çok yetersizdir. Kızılırmak'tan faydalanarak sulu tarıma geçiş sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Sorun 4

İldeki tarım sektörünün sanayiye dönüştürülememesi.

Çözüm Önerisi

Üreticileri sanayiye entegre edebilecek, tarıma dayalı sanayi teşvikleri ilimize özel olarak uygulanmalıdır. Ayrıca tarımda sanayi ürünlerinin ekimi teşvik edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 5

Hayvancılığın geliştirilmesi.

Çözüm Önerisi

Büyükbaş canlı hayvan üreticilerine ve hayvansal ürünlere verilen destek artırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

72 - BATMAN

İllerde Yaşam Endeksi: 77.

Teşvik Bölgesi: 6

Nüfus (TÜİK - 2015)	566.633	Türkiye'de 38.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	357	40.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	3.541	64.
İstihdam (SGK - 2015)	50.261	49.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	9.773	54.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 19,4	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	52	57.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	32.104 \$	64.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	31.128 \$	56.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)		
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	2.730	34.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	5.245	58.
Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 189	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	2.317 TL	56.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 5,1	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	2.063 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	3.442 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	9.719 TL	36.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 4,8	TR ort: % 4,0

72 BATMAN

Batman'daki 2 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Abdülkadir DEMİR

Batman Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Yatırımlar için bürokratik basamaklarının azaltılması
- İstihdam üzerindeki yükler
- Bölgede yaşanan elektrik sorunun artık kalıcı bir çözüme kavuşturulması
- Faizsiz kredi imkânları sunulması
- TPAO'nun güçlendirilmesi
- Fuar ve Kongre Merkezi talebi

BATMAN TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

OSB'nin yetersizliği

Çözüm Önerisi

Yaklaşık olarak OSB'de sıra bekleyen 160 yatırımcı vardır. Batman'ın kalkınmasına ivme katmak için mevcut OSB alanının genişletilmesi ve yeni OSB yerleşkelerinin açılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 2

Vize uygulamasından kaynaklı sıkıntılar. Bölgede yaşanan olayların ardından son bir yılda Batman'da sağlık turizmi ciddi yara almıştır. Kuzey Iraklı hastalara uygulanan vize uygulamasıyla bölgedeki tüm hastaneler, büyük kayıplar yaşamıştır.

Çözüm Önerisi

Vize uygulamasına düzenleme getirilmesi talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Dışişleri Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Batman/Sason-Muş yolunun tamamlanması

Çözüm Önerisi

Batman ve Muş'u birleştiren en önemli unsur Mereto Dağıdır. Muş'ta çok ciddi bir Sason nüfusu mevcuttur. Bu da bizi Muş'la yakınlaştırıyor. Muş-Sason yolunun da bir an önce açılması gerektiğine inanıyoruz. Bu proje sadece Batman'ı değil Doğu ve Güneydoğu Bölgesini ilgilendiren dev projedir. Batman'ı doğudan batıya, kuzeyden güneye yollarla çevirmek için en ideal yol Sason-Muş yoludur. Sason'un doğa, tarih, kültür ve turizmle dünyaya açılacaktır. Batman'ın en önemli doğal alanlarına sahip olan Sason ilçemizin gelişmesi Batman'a çok katkı sunacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 4

Batman TPAO'nun güçlendirilmesi

Çözüm Önerisi

Türkiye'de en fazla işsizlik oranına sahip Batman için önem arz eden TPAO'nun gerekli girişimlerde bulunarak TPAO'nun var olan yapısı ve faaliyetlerinin titiz bir planlama ile güçlendirilmesi ve yeniden entegre bir yapıya kavuşturulması gerekir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü (TPAO)

Sorun 5

Tıp fakültesi eksikliği

Çözüm Önerisi

Batman Üniversitesi bünyesinde eğitim-araştırma statüsünde tıp fakültesinin açılmasının gerekliliğine inanıyoruz. Fakültenin açılması ile sağlık sektöründe Batman dahil bölge il ve komşu devletlere sağlık alanında hizmet eden ilimiz; çalışanların dayanışma ve motivasyonu ile ölçümlere dayalı hizmet planlaması ve üretimi, eğitim ve gelişimde süreklilik sağlayarak kaynakları etkin kullanarak ön yargısız yaklaşım bilimsel ve etik kurallar çerçevesinde açılacak olan tıp fakültesi kazanacağı statü ile Batman'a ve bölgemize katkı sunacağına inanıyoruz.

İlgili Kurumlar

Sağlık Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

BATMAN TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Son birkaç yıldır sigorta ve kasko şirketlerinin bölgemiz sanayici ve esnafına yönelik olarak izlemiş olduğu pahalı ve sert fiyat politikalarından dolayı sektör bölgemizde gelişmemektedir. Ulusal ve uluslararası sigorta ve kasko şirketleri bölgemizde faaliyetlerini durdurmuştur.

Çözüm Önerisi

Yasal düzenlemenin ihtiyaç olduğu sektörün bir an önce bölgemizde uygulanan yanlış politikalarının önüne geçilmelidir. Sigortacılık sektörünün bölgemizde gelişiminin sağlanması açısından yasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Ayrıca Batman'dan sadece iki ilimize karşılıklı uçak seferi düzenlenmektedir. Bu sayının artırılmasını istiyoruz.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Üyelerimiz olan sanayicilerden tarafımıza ulaşan elektrik kesintileri ve voltaj düşüklüğü şikayetleri ulaşmaktadır. Firmalarımızın tam kapasite ve hazırlanmış oldukları iş planlarına göre çalışabilmeleri için bu sorunun çözülmesi gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

İllerde sadece sanayicilerin problemlerinin çözümü için çalışan birimlerin kurulması, sanayicinin kesinti ve voltaj düşüklüğü ile ilgili problemleri anında çözebilen bir yol izlenmelidir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Türkiye Elektrik İletim AŞ Genel Müdürlüğü (TEİAŞ)

Sorun 3

Devlet bankaları dahil bankalar, firmalarımıza kredi verme konusunda zorluk çıkarmakta, kredi oranlarını üst sınırdan kullanmaya zorlamakta ve kredi limitlerini düşürmekte olduğu yönünde birçok şikayet ulaşmaktadır. İpotek olarak sunulan menkul ve gayrimenkulleri değerinin altında değer çıkarıyorlar

Çözüm Önerisi

Sayın Cumhurbaşkanımız konut kredileri konusunda bankalara yaptığı çağrı hemen cevap bulmuş olumlu gelişmeler yaşanmıştı. Bölgemiz adına böyle bir çağrının yapılması ve BDDK'nın bölgemizde sanayici ve tüccarımızın yaşadığı bu sıkıntıya bir çözüm bulması, bankaların tekrardan bölgemize güvenip sanayici ve tüccarımızın yanında olacağı bir düzenleme yapılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK)

Sorun 4

Seçim vaadinde yer alan TKDK'nın, bütün ülkeyi kapsayacağı bizleri sevindirmiş ve 2016'nın başında bu yönde çalışmalarda başlatılmıştı. TKDK'nın bütün bir ülkeyi kapsamaması, sanayisi tarıma dayanan Batman ve bölgemiz için olumlu olacaktır.

Çözüm Önerisi

Yasal düzenleme ile Batman'ın TKDK kapsamına alınması veya Batman'a komşu illere de bulunan TKDK müdürlüklerine başvuruları sağlanması yönünde çalışma yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)

Sorun 5

Batman ve çevresinde son yıllarda fazlaca görülen süne buğdayın kalitesini ve verimini fazlaca etkilemektedir. Süne bulaşan arazilerde buğday ton başına yaklaşık 100 TL arasında zarar etmektedir. Veriminde % 10-15 arasında düşüş olmaktadır. Toplandığında yaklaşık 150-200 TL arasında zarar ediliyor.

Çözüm Önerisi

Gıda, Tarım ve Hayvancılık il müdürlüklerinin süne ile mücadele etme zamanında daha fazla personel ile çiftçilerimizin yanında olması gerekmektedir. Ülke ekonomisini doğrudan etkileyen bu durumun, bölgemiz gelirini ciddi oranda etkilemektedir. Bu sebeple bakanlığın uygulayacağı verimli bir çalışma ile bu problem çözülebilecektir. Ayrıca Ekonomi Bakanlığı'ndan kırık mısır ihracatının önündeki yasağın kaldırılmasını talep ediyoruz.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

73 - ŞIRNAK

İllerde Yaşam Endeksi: 78.

Teşvik Bölgesi: 6

Nüfus (TÜİK - 2015)	490.184	Türkiye'de 43.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	187	60.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	1.260	78.
İstihdam (SGK - 2015)	17.595	74.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	2.352	80.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 13,4	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	228	26.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	500.002 \$	25.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	12.910 \$	68.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)		
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	2.402	38.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	5.502	57.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 159	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	1.188 TL	71.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 2,9	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	1.919 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	2.356 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	6.406 TL	50.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 6,8	TR ort: % 4,0

73 ŞIRNAK

Şirnak'taki 2 Oda adına konuşacak il sözcüsü:

Osman GELİŞ

Şirnak Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Huzur ve güven ortamının yeniden tesis edilmesi
- İş dünyasının finansmana erişimde yaşadığı sıkıntılar
- Irak'tan ham petrol taşımacılığının bir an önce başlatılması
- Yerli kömüre sağlanan teşvikte yaşanan sıkıntılar

ŞIRNAK TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Son 1 yıl içinde bölgede yaşanan terör olayları nedeniyle yaşanan durum.

Çözüm Önerisi

Son 1 yıl içinde bölgede yaşanan terör olayları nedeniyle yerleşim yerleri büyük yıkıma uğradığından yıkılan yerlerin altyapı, üst yapı ve terörden zarar gören vatandaşların evlerinin biran önce yapılması gerekmektedir. Yaklaşık 70 bin kişi bu durumdan doğrudan zarar görmüştür. Bu zararların biran önce giderilmesi gerekmektedir. Şırnak merkez de sokağa çıkma yasağı hala devam etmektedir. Merkez de yaşayan insanların biran önce normal hayatlarına dönmesi için yasağın kalkması gerekmektedir. Çocukların eğitim süreci olaylar nedeniyle aksamaktadır. Yasaktan sonra insanlara hızlı bir şekilde rehabilitasyon için gerekenler çalışmalar yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

İçişleri Bakanlığı

Sorun 2

Şırnak-Cizre ve Şırnak-Van yol sorunu

Çözüm Önerisi

Ekonomik ve sosyal olarak İlimizin gelişmesi için yol problemi çözülmelidir. 1998 yılından beri devam eden Şırnak-Cizre yol yapımı adeta kaplumbağa hızıyla ve işin sadece bir kısmı (15 km) yapılmıştır. Yine 1998 yılından beri ihale edilen Şırnak- Siirt yolunda da hiçbir çalışma yapılmamaktadır. Öte yandan Şırnak'ı Doğu Anadolu ya bağlayacak olan Şırnak-Van yolu yapım çalışması ise durmuş vaziyettedir. Sonuç olarak Şırnak Cizre, Şırnak- Siirt ve Şırnak-Van yolu yapım çalışmaları süratle tamamlanmalıdır. Şırnak -Hakkari Yolunun da yapılması için yatırım programına girmesi gerekir. Şırnak-Cizre tünel çıkışından Nerdüş köprüsüne bağlantı yolunun yapılması bölge halkının özel ricasıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 3

Habur Sınır kapısından yapılan ham petrol taşımacılığının durdurulması nedeniyle tanker taşımacılığı yapan firmaların hepsi iflasın eşiğine gelmiştir.

Çözüm Önerisi

Ham petrol taşımacılığının durdurulmasıyla üyelerimizin borçlanarak aldıkları tankerler atıl duruma düşmüş olup, ciddi istihdam yaratan sektör durmuş olup, yaklaşık olarak 7000 tanker olup şoför ve sahipleri düşünülürse geniş bir kitlenin geçim kaynağı olup, İl ve ilçelerimizin ekonomisi ciddi şekilde etkilenmektedir. Bölgede İŞİD ve PKK terör örgütlerinden dolayı yaşanan olumsuz durumlar nedeniyle sıkıntıda olan iş camiası ve ilimiz ekonomisi tamamen durmuş bulunmaktadır. Biran önce ham petrol taşımacılığının tekrar hayata geçirilmesi bölgede yaşanan ekonomik sıkıntıların biran önce düzelmesine sebep olacaktır. Habur Sınır Kapısına 3.Köprü'nün yapılması. Uludere/Gülyazı Sınır kapısının açılması

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 4

Son çıkan teşvik yasasında ilimizin en büyük maden rezervi olan asfaltit kömürlerinin yerli kömür kapsamına alınmaması iş camiamızı hayal kırıklığına uğratmıştır. Şırnak ilimize üretim girdisi sağlayan üretim alanlarından birisi de kömür ocaklarıdır.

Çözüm Önerisi

Kömür ocaklarımız Şırnak Merkez Kumçatı beldesinden doğuya doğru 100 km'lik bir alanı kaplar. Ancak kömür ocaklarının düzensiz çalıştırılması sebebiyle sıkıntılar yaşanmaktadır. Yeraltında çalışan maden işçilerine kaza risklerini en aza indireyecek kolaylıkların sağlanması Bölge İllerinde bulunan kamu kurum ve kuruluşların yakacak ihtiyacı için İlimizde üretilen kömürlerin alımına öncelik tanınması sağlanmalıdır. Kömür üretim alanlarının genişletilerek üretici ve çalışan sayısının artırılması. Kömür ocakları revize edilmelidir. Şırnak kömürlerinin daha fazla rağbet görmesi için gerekli tahlil sonuçlarının Valilikler ve Belediyeler nezdinde tanıtımının yapılarak kötü imajın kaldırılması gerekir.

İlgili Kurumlar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü (TKİ)

Sorun 5

Beslenme ve sanayi sektörünün hammadde ihtiyacının karşılanması yanında istihdama katkı sağlamak, ihracata doğrudan ve dolaylı katkı sağlamak gibi nedenlerle vazgeçilmez bir sektördür. İlimizden terör ve diğer illere göç olması tarım ve hayvancılığı bitirme noktasına gelmiştir.

Çözüm Önerisi

Tarım ve hayvancılığın geliştirilmesi için köye dönüşler hızlandırılmalı, otlak ve meraların kullanıma açılması sağlanmalıdır. Kuru tarım alanlarının sulu tarıma geçilmesi sağlanmalı. Tarımsal makine ve ekipmanlar artırılmalı otomasyona geçilmelidir. Sera, seracılık ve organik tarım yapılabilecek alanların belirlenmesi ve çiftçinin desteklenmesi Hayvan çiftliklerinin kurulmalı, besi ve besicilik yaygınlaştırılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

CİZRE TİCARET VE SANAYİ ODASI**Sorun 1**

Türkiye Cumhuriyeti olarak Türkiye'yi ziyaret etmek isteyen Irak vatandaşlarına başlatmış olduğumuz e-vize uygulamasına karşılık Irak Cumhuriyeti de 10.02.2016 tarihi itibarıyla Türk vatandaşlarına Irak Havaalanlarında verilen vize uygulamasını sona erdirmiştir.

Çözüm Önerisi

Vizeler şu anda yalnızca Bağdat Büyükelçiliği ve Erbil Başkonsolosluğundan itaa edilmektedir. Bağdat Büyükelçiliğinden günde 40-60, Erbil'den ise 100 vize itaa edilmektedir. Ancak itaa edilen vize sayısının 2 katına çıkartılsa bile talebi karşılamaktan uzak olacaktır. Irak vatandaşlarına havalimanlarında vize verilmesi, Irak vatandaşlarının Türkiye'ye yapacakları ziyaret süresi boyunca Irak'taki bir Türk bankasında para bloke edilmesi, işadamlarına davet ile vize verilmesinin çözüm olarak yerinde olacaktır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı

74 - BARTIN

İllerde Yaşam Endeksi: 38.

Teşvik Bölgesi: 4

Nüfus (TÜİK - 2015)	190.708	Türkiye'de 74.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	130	68.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	4.029	61.
İstihdam (SGK - 2015)	28.830	62.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	8.086	59.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 28,0	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	18	70.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	9.570 \$	72.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	11.908 \$	69.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)		
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	663	76.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	3.448	68.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 117	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	1.371 TL	69.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 4,2	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	7.758 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	6.902 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	2.443 TL	68.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 7,3	TR ort: % 4,0

BARTIN TSO

74 BARTIN

Bartın'daki 1 Oda adına konuşacak il sözcüsü:

Halil BALIK

Bartın Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Yaklaşık 21 km'lik Bartın Irmağı'nın 8 km'lik kısmı için kamulaştırma başlamış olup geri kalan kısımların bitirilmesi
- Yeni çevre yolu projesi uygulanması
- İmar planı yapılmış olan 2. Organize Sanayi Bölgesinin 27 hektarlık kamulaştırılması
- Teşvik sistemi açısından 5. bölgeye alınma talebi

BARTIN TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Türkiye'nin GAP'tan sonra en büyük projesi olan Filyos Vadi Projesi limanıyla, serbest bölgesiyle, endüstri bölgesi ile bölgemizin lokomotifi ve ihracatta Anadolu'nun çıkış kapası olacaktır. Ayrıca yapılacak Filyos Limanı ile İstanbul'un lojistik yoğunluğu da azalacaktır.

Çözüm Önerisi

Filyos Vadi Projesindeki liman alt yapı ihalesi yapılmıştır. Ancak projenin bütünüyle hayata geçirilmesi en büyük halimizdir. Bölgemizi kalkındıracak bu proje hayata geçirilinceye kadar bölgeye deniz taşımacılığı açısından Bartın limanı hizmet vermektedir. Bartın Limanı, Karabük ve Bartın bölgesinin ihracatını ve lojistiğini sağlamaktadır. Bu nedenle Filyos Projesi hayata geçirilinceye kadar ÇED raporu alınmış olan Bartın Limanı'nın Ro-Ro iskelesinin tamamlanarak liman kapasitesinin genişletilmesi gerekmektedir. Bu sağlandığında bölgenin ihracatı artmakta birlikte ürün çeşitliliği de sağlanacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Ankara'nın ve bölgenin denizi olan Bartın'ın özel turizm teşvik kapsamında değerlendirilmemesi.

Çözüm Önerisi

Bartın batı Karadeniz kıyısında batı Karadeniz tarih ve kültürel alanları ile küre dağları ve denizi ile turizme son derece elverişli bir konumdadır. Küresel ısınma ile birlikte Karadeniz sahilleri turistik anlamda daha da önem kazanmıştır. Bölge kurvaziye turizmine uygundur. Bunla ilgili olarak kurvaziye turizmi için uygun olan Amasra limanı yapılmış Amasra'nın Liman gümrük sahası tamamlanamadığından ötürü bir türlü hayata geçirilememiştir. Bu yatırım tamamlandıktan sonra bölgemizin kurvaziye turizmi açısından ciddi anlamda turist alacaktır. Sadece Bartın ve Amasra değil komsu il ve ilçelerimizde turizm gelirlerinden faydalanacaktır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 3

Bartın'daki çevreyolu eksikliği.

Çözüm Önerisi

Bölgemize yapılan ve devam eden duble yollar ile lojistik anlamda oldukça yol kat etmiş durumdayız. Duble yollar ile Karadeniz sahil yolunun tamamlanması en büyük hayalimizdir. Bartın şehir içerisinde kalan çevre yolu artık yetersiz gelmektedir, tüccar ve esnafı zor durumda bırakmaktadır. Küçük kalan şehir merkezi yeni çevre yolunun yapılmadığından dolayı büyüyememiştir. Karadeniz sahil yolu ve Bartın OSB'ye entegreli yeni bir çevre yolu ihtiyacını doğmuştur. Bu yatırıma bağlı olarak Bartın'daki demiryolu ağının tamamlanması OSB, limanlar ve diğer illere lojistik sorunun köklü çözümü olacaktır. Demiryolu ağının planlanması için desteklerini bekliyoruz.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Taşkınlar: Taşkın su olaylarının temel sebeplerinin başında yukarı havzalarında toprağın su tutma kapasitesinin az olması, orman alanlarına müdahale edilmiş olunması ve akarsu yataklarının ıslah edilmemesidir.

Çözüm Önerisi

İlimizde yaşanan taşkın su olaylarının temel sebeplerinin başında yukarı havzalarında toprağın su tutma kapasitesinin az olması, orman alanlarına müdahale edilmiş olunması ve akarsu yataklarının ıslah edilmemesi gelmektedir. Bartın ırmağı ve yan kolları ıslah projesi hayata geçirilmesi ancak DSİ Bölge Müdürlüğü tarafından planlanan barajların inşaa işleri tamamlanarak aktif hale getirilmesi ile mümkün olacaktır. Şehrin çehresi değişeceği projenin tamamlanmasıyla ırmağın çevresinde oluşturulacak yeni yerleşim alanları ve turistik tesisler kente büyük değer katacaktır.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Nüfus (TÜİK - 2015)	99.265	<u>Türkiye'de</u> 79.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	50	80.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	1.172	79.
İstihdam (SGK - 2015)	9.552	79.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	2.529	79.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 26,5	<u>TR ort:</u> % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	6	76.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	1.054 \$	77.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	156 \$	81.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)		
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	238	81.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	1.144	79.
Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 197	<u>TR ort:</u> % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	668 TL	77.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 1,7	<u>TR ort:</u> % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	3.546 TL	<u>TR ort:</u> 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	6.695 TL	<u>TR ort:</u> 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	420 TL	80.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 11,6	<u>TR ort:</u> % 4,0

75 ARDAHAN

Ardahan'daki 1 Oda adına konuşacak il sözcüsü:

Çetin DEMİRCİ

Ardahan Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Bölgesel teşvik uygulaması yapısal ve sosyal sorunları kronikleşmiş Ardahan'a fayda sunmaması
- Cazibe Merkezinin merkezi olacak ilin tahakkümünü kurmasını engelleyecek o ile bağlı diğer illerin kendine özgü değerlerini ön plana çıkaracak, iç dinamiklerini gözeterek teşvik tedbirleri hazırlanması
- "Kafkasya Ülkeleri Ortak Üretim Sahaları" (Türkiye, Azerbaycan ve Gürcistan'ın) olduğu üretim sahalarının hayata geçirildiği yeni bir tür Sınır Ticaret Merkezi tipi geliştirilmesi
- Ardahan'a özgü olarak taşımacılık-nakliye desteği sağlanması
- Kış, kültür ve doğa turizmini geliştirecek bölgeye özel teşvikler sağlanması
- Öğrenciler ve ziyaretçiler için sosyal donatı alanlarının oluşturulması
- Fırsat eşitliği esas alınarak Kadın ve Genç girişimciliğinin desteklenmesi

ARDAHAN TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

İhracat konusundaki sıkıntılar ve Sınır Ticaret Merkezi meselesi

Çözüm Önerisi

Ardahan'a komşu olan Gürcistan'a, açılan birisi Çıldır Aktaş diğeri Posof Türkgözü sınır kapısı olmak üzere iki adet sınır kapısı bulunmaktadır. Ardahan'da sınır ticaretinin geliştirilmesi için Posof Türkgözü Sınır kapısından ihraç edilen malların sayısının artırılması ve özel fatura uygulamasına geçilmesi ile tam teşekküllü tüm birimleri ile İç Gümrük müdürlüğü kurulmalıdır. Sınır ticaret merkezlerinin kurulması kararına istinaden Ardahan'da sınır ticareti merkezi kurulmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

Sorun 2

Tarım ve hayvancılık meseleleri

Çözüm Önerisi

Ardahan halkının % 95'i tarım ve hayvancılıkla geçinmektedir. İklim şartları nedeniyle Ardahan'da başka sanayilerin kurulması çok zordur. Enerji ve diğer giderlerinin daha az olması ve hammaddenin 12 ay boyunca mevcut olması nedeniyle Ardahan'da hayvancılık yapmak en ideal iştir. Ardahan'a özel desteklerle ilimizin Türkiye'nin et ve süt deposu haline getirilmesi amaç olmalıdır. Bölgesel bazda başta arıcılık ve hayvan barınaklarının iyileştirilmesi ve ilave teşvik yasaları çıkartılması talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Yatırım teşvik sisteminin yeniden düzenlenmesi

Çözüm Önerisi

Yatırım teşvik tedbirleri kapsamına 49 il alındığından Ardahan'da teşviklerden yararlanarak yatırım yapmak isteyen yatırımcı bulunmamaktadır. Bu sebeple Ardahan ili vb. durumda olan sınırlı sayıdaki illerde ilave teşvik tedbirlerinin alınması ve illere özgü teşvik yasası çıkartılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 4

Bölgesel turizm teşviki ihtiyacı

Çözüm Önerisi

Yalnızçam Uğurludağ Kayak Merkezi'nin ve Çıldır-Aktaş Gölü'nün kış sporları merkezine dönüştürmek ve yayla turizmini geliştirmek için bölgesel teşvik çıkartılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 5

Altyapı eksikliklerinin giderilmesi

Çözüm Önerisi

Posof Ilgar Dağı tüneli yapılması, Ardahan-Şavşat yolu tünel yapılması, Çıldır-Mozarit Geçidi tünelinin hızlandırılması, Organize Sanayi Bölgesinin efektif kullanımı için eski Hanak yolunun acilen yapılması ve çevre bağlantı yollarının yapımının hızlandırılması talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

76 - İĞDIR

İllerde Yaşam Endeksi: 72.

Teşvik Bölgesi: 6

Nüfus (TÜİK - 2015)	192.435	Türkiye'de 73.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	111	72.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	1.677	75.
İstihdam (SGK - 2015)	14.944	76.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	3.532	74.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 23,6	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	125	34.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015) <small>İç ihracat</small>	132.002 \$	47.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	14.051 \$	65.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)	818	70.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	2.599	Aralık 73.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	% 174	TR ort: % 123
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	1.096 TL	72.
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 3,4	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	3.556 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	5.738 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	1.322 TL	76.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 4,7	TR ort: % 4,0

76 İĞDIR

İğdir'daki 2 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Kamil ARSLAN

İğdir Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Kars-İğdir-Nahcivan demiryolunun yapım ihalesine bir an önce çıkılması
- İran tarafının ikna edilerek boru alan sınır kapısının açılması
- Tarıma dayalı sanayinin geliştirilmesi
- Tarımsal ürün üretiminde yapısal reformların hayata geçirilmesi

İĞDIR TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Kars-Tiflis-Bakü demiryolunun güney uzantısı olan 224 km uzunluğunda çift hatlı ve elektrikli Kars-Iğdır-Nahcivan demiryolunun uygulama projeleri tamamlanmış olup yapım ihalesine bir an önce çıkılması bölge için büyük önem arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

Proje sayesinde Azerbaycan ile Nahcivan arasında İran'ı by-pass eden yeni bir ulaşım koridoru oluşarak Nahcivan'ın izole edilmişliği son bulacağından uluslararası anlamda da proje büyük bir öneme haizdir. Diğer taraftan Van Gölü nedeniyle kesintiye uğrayan Türkiye-İran demiryolu koridoru Kars-Iğdır-Nahcivan-Tebriz hattı sayesinde kesintisiz olarak sağlanmış olacaktır. Proje sayesinde Ermenistan bir büyük projenin daha dışında kalarak yıllardır sürdürdüğü politikanın kendisine bir yarar sağlamadığını fark edecektir. Proje Kars-Iğdır ve Erzurum'u Nahcivan ve Tebriz üzerinden Orta Asya'ya bağlayacak Azerbaycan-Türkiye arasındaki işbirliğini ve kardeşlik bağlarını güçlendirecektir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 2

Iğdır Borualan Sınır Kapısı, Türkiye'nin olumlu görüşüne rağmen İran tarafının güvenliği sağlayamayacağı gerekçesi ile açılmamaktadır.

Çözüm Önerisi

Devletimizin ikili müzakerelerle İran tarafını ikna ederek Borualan Sınır Kapısını açtırması Iğdır'ın ticari hayatı açısından büyük önem arz etmektedir. Sınır kapısı ile birlikte Iğdır'ın ihracatı artacak, Gürbulak Sınır Kapısında zaman zaman 10 km'yi bulan TIR yoğunluğu azalacak, Iğdır Havalimanı daha fazla sayıda İranlılar tarafından kullanılacak Iğdır'ın hukuken 3 ülkeye fakat fiiliyatta sadece Nahcivan'a sınır olmasının verdiği alternatif maliyet giderilmiş olacaktır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı

Sorun 3

Iğdır, 1992 yılında Kars'tan ayrılarak il olmuş bir kenttir. İlin gelişimi son yirmi yıl içerisinde gerçekleşmiştir. Bununla birlikte bu süreç zarfında gerek alınan göç gerekse de hızlı ticari hayat kentleşme algısını ikinci plana atarak kentin çarpık kentleşmesine sebep olmuştur.

Çözüm Önerisi

Sınır kentleri tıpkı sınır kapıları gibi ülkemize ilk girilen ve ülke itibarını yansıtan yerler olduğundan kentin bakımlı, çevreci ve akıllı kent uygulamaları ile desteklenmiştir. Yeşil enerjili, bisiklet kullanan, yeşil alanı bol akıllı ulaşım sistemli, temiz enerjili vb. bir yapıda olması oldukça önemlidir. Bu bağlamda Iğdır'da kentsel dönüşümün başlatılması ve teknoloji yoğun bir hüviyete bürünmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 4

Iğdır, şekerpancarı ve pamuk üretiminde bir zamanlar ilk sıralarda yer alırken bu ürünleri işleyen tesislerin ve bu ürünlere verilen desteklerin farklı illerde yoğunlaşması bu ürünlerden gelir elde eden çiftçiyi zor durumda bırakmış ve toprakların terk edilerek göçe yol açmıştır.

Çözüm Önerisi

Iğdır'da ilgili devlet kurumları ile birlikte yapısal reformların gerçekleştirilerek kırsal kesimin tarımsal ürün üretiminden gelir elde etmesinin önü açılmalıdır. Bu amaçla alternatif ürün üretimi, arazi toplulaştırma, modern sulama tekniklerinin yaygınlaştırılması Iğdır Ovasının ıslahı, kooperatifleşmenin cazip hale getirilmesi, tarıma dayalı sanayi tesislerine özel teşviklerin sunulması, miras yoluyla bölünen arazilerin sözleşmeli çiftçiliğe engel oluşturması nedeniyle buna ilişkin yasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 5

Iğdır yatırımlarda 6. derece teşvik bölgesinde yer almaktadır. Bununla birlikte pamuk ekimin yapıldığı diğer 6. bölge illeri olan Şanlıurfa ve Batman'ın gölgesinde kalmaktadır. Devlet tarafından yatırımcının yapmaktan imtina ettiği kapalı fabrika alanlarının yapılması zaruri ihtiyaçtır.

Çözüm Önerisi

Iğdır'da kurulacak özel tekstil ihtisas sanayi bölgesi ile ildeki pamuk ekimi ve kumaş üretimi tekrar canlanacak istihdam sağlanacak ve sanayi kültürü oluşacaktır. Yatırımcıların teşvik edilmesi ile 6. bölge olan Iğdır'a ayrı teşviklerin çıkarılması dünyada 3 ülkeyle sınırı olan tek ilimiz Iğdır'ın cazibe merkezi durumuna gelmesini sağlayacaktır. Orta Asya'ya açılan kapı olan ilimizin pazarı büyük olduğundan fabrikaların devlet eliyle yapılması ayrı bir alternatiftir. Böylelikle Iğdır göç veren il olmaktan çıkacak ve göç alan il durumuna gelecektir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı

IĞDIR TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Tiflis-Kars-Iğdır-Nahcivan demiryolu hattı

Çözüm Önerisi

Tiflis-Kars-Iğdır-Nahcivan demiryolu hattının açılması talep edilmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 2

Borualan Sınır Kapısının kapalı olması

Çözüm Önerisi

Sınır ticaretinin gelişmesi için Borualan Sınır Kapısının açılması gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı

Sorun 3

Tuzluca Barajı projesinin hayata geçirilmesi

Çözüm Önerisi

Tuzluca Barajı'nın bir an önce gündeme alınıp yapımına başlanması bölgemiz tarım ve hayvancılık üretiminde önemli ivme sağlayacak olup, sosyal ekonomik ve istihdamı artırıcı etki sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

77 - YALOVA

İllerde Yaşam Endeksi: 16.

Teşvik Bölgesi: 2

Nüfus (TÜİK - 2015)	233.009	Türkiye'de 68.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	347	42.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	6.547	46.
İstihdam (SGK - 2015)	52.522	46.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	12.539	45.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 23,9	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	90	38.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	255.442 \$	32.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	202.208 \$	26.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)	1	57.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	1.920	47.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	6.552	53.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 115	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	2.269 TL	57.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,2	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	9.659 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	9.090 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	4.369 TL	62.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 4,1	TR ort: % 4,0

77 YALOVA

Yalova'daki 1 Oda adına konuşacak il sözcüsü:

Tahsin BECAN

Yalova Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Yalova Termal Turizm Merkez planlarının bir an önce yeniden yapılması ve 1.700 dönümlük alanın turizme bir an önce açılması
- Yalova Üniversitesi kampüs inşaatının tamamlanması için gerekli düzenlemenin yapılması
- Gemi inşa sektörünün desteklenmesi
- OSB'lerin kamulaştırma sürecindeki sıkıntıları
- Yalova'ya yük limanının yatırım programına alınması

YALOVA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Yalova'dan yapılan gemi ihracatı ülkemizin gemi ihracatının %25'ini karşılamaktadır. Ancak diğer ülkelerle rekabet edebilmek gerek işçi, gerek enerji, gerekse vergiler ve benzeri giderler yüzünden zorlaşmaktadır. Ayrıca tersane bölgemizin 6 km'lik yolunun ivedi yapılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Yalova'daki tersanelerimiz büyük ölçüde ihracat yapmaktadır. Rakip ülkelerde sektöre sağlanan teşvikler incelenerek, özellikle ihracata destek sağlanması ve Tersane Bölgesindeki 6 km'lik yolun asfalt yapılması; tersanelerimizin rekabet gücünü, istihdam ve ihracatı arttıracaktır.

İlgili Kurumlar

Ekonomi Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Yalova'da Bakanlık siciline tescil edilmiş İhtisas OSB'leri kamulaştırma davaları yüzünden henüz faaliyet aşamasına geçmemiştir.

Çözüm Önerisi

Organize Sanayi Bölgelerinin kamulaştırma davalarının ivedi bir şekilde çözüme kavuşturulacak yeni düzenlemeler yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Termal ilçemizde bulunan 1000 dönümlük turizm tahsis alanı olarak yapılan çalışmalar Kültür ve turizm bakanlığımıza sunulmuştur. Buraya ait planlar temanın açtığı dava sonucu iptal edilmiştir.

Çözüm Önerisi

Yeni hazırlanacak alt ve üst ölçekli planların bir an önce tamamlanması ve tahsis çalışmasının, Kültür ve Turizm Bakanlığımız tarafından hızlandırılması önem arz etmektedir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 4

Yıllık nüfus artış hızı bakımından Yalova 81 il içerisinde 6. sırada Osmangazi geçiş köprüsü tamamlanması ile bu artış daha da hızlanacak ayrıca Türkiye’de toplam taşıt sayısı %5’ler seviyesinde artarken, bu oran Yalova ilinde % 10’lar seviyesinde olarak gerçekleşmiştir.

Çözüm Önerisi

Bu artışın yarattığı trafik sorunu için Bursa yolu ile Çınarcık ilçemiz arasına yapılacak olan Alternatif Çevre Yolunun bir an önce yapılması son derece önem arz etmektedir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 5

2008 tarihinde kurulan üniversitemizin kampüs inşaatının hala tamamlanmamış olmasından dolayı gerek öğrenci gerekse akademik personel yeterince ilimizi tercih etmemektedir.

Çözüm Önerisi

Yalova Üniversitesi kampüs inşaatın bir an önce tamamlanması için gerekli ödeneye ek katkı sağlanması gerekmekte, ya da inşaat işlerinin TOKİ kanalıyla bir an önce bitirilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumlar

Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK)

78 - KARABÜK

İllerde Yaşam Endeksi: 12.

Teşvik Bölgesi: 3

Nüfus (TÜİK - 2015)	236.978	<u>Türkiye'de</u> 67.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	195	58.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	5.142	56.
İstihdam (SGK - 2015)	39.082	59.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	10.397	İstihdamın % 51.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 26,6	<u>TR ort:</u> % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	36	65.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	214.945 \$	36.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	520.438 \$	22.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)	4	25.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	1.202	64.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	5.023	59.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 203	<u>TR ort:</u> % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	2.922 TL	50.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 2,5	<u>TR ort:</u> % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	6.572 TL	<u>TR ort:</u> 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	12.061 TL	<u>TR ort:</u> 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	11.515 TL	30.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 1,3	<u>TR ort:</u> % 4,0

78 KARABÜK

Karabük'teki 2 Oda adına konuşacak il sözcüsü:

Ali Sami ACAR

Safranbolu Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Tarihi ve doğal dokusuyla turistlerin ilgisini çeken Karabük'e yönelik, tüm ili kapsayacak şekilde bir turizm teşvik programının hayata geçirilmesi
- Ankara, Çankırı, Bolu, Kastamonu, Bartın ve Zonguldak illerinin kesişme noktası olan Karabük'ün, ulaşım bağlantılarının etkin bir şekilde yapılması
- Metal ve Metal Ürünleri İhtisas Organize Sanayi Bölgesi kurulması talebi

KARABÜK TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Esnaf Odalarında olduğu gibi, Ticaret ve Sanayi Odası üyeleri için de faizsiz kredi desteği sağlanması.

Çözüm Önerisi

Esnaf Odalarına bağlı işletmeler Kredi Kefalet Kooperatifleri aracılığı ile faizsiz veya düşük faizle 5 yıla varan kredi çekebilmektedir. Bu kredi de devlet kaynakları ile verilmektedir. Birliğimize bağlı Oda ve Borsaların üyeleri arasında esnaftan farkı olmayan küçük işletmeler vardır. Bu işletmelere KOSGEB aracılığı ile “can suyu kredisi” şeklinde faizsiz ve uzun vadeli kredi sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, KOSGEB

Sorun 2

İlimiz 2014-2020 II. Dönem IPARD programı kapsamında desteklenen iller arasında yer almamaktadır. İlimizin yakınında yer alan illerin tüm dönemlerde IPARD kapsamına alınmıştır. Bu durum tarım ve hayvancılıkla ilgili yatırımların ilimizden bu illere kaymasına sebep olmaktadır.

Çözüm Önerisi

Karabük 2014-2020 IPARD programı kapsamına dahil edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Batı Karadeniz bölgesinin ve ülkemizin kalkınmasına büyük katkı verecek Filyos Projesindeki gecikmeler.

Çözüm Önerisi

Filyos Projesi öncelikli yatırım alanı olarak bir an önce hizmete alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Ulaşım imkânlarının artırılması.

Çözüm Önerisi

İlimiz sanayi üretiminin yanında gelişen üniversitesi ve dünya miras kenti Safranbolu ilçesi olmak üzere turizm potansiyeli de göz önünde bulundurularak ulusal ve uluslararası yolcu ulaşımına açık olacak havaalanının yapılması için yatırım programına alınmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 5

İlimizde kurulması devam eden Eskipazar metal ve metal ürünleri ihtisas OSB yapımı ve buna bağlı olarak teknokent kurulumu ve Karabük lojistik merkezinin kurulması.

Çözüm Önerisi

Eskipazar metal ve metal ürünleri ihtisas OSB'nin, teknokent ve Karabük lojistik merkezinin kuruluşu için gerekli kaynakların ayrılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

SAFRANBOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Limanlara açılan en yakın kapımız Bartın-Safranbolu yolunun bakımsız ve ulaşım güçlüğüne sahip olması, transit yol olarak tırların kullanmasından dolayı yolların tek şerit ve dar olmasından tehlike arz etmesi.

Çözüm Önerisi

Safranbolu-Bartın yolunun acil olarak çift şeritli yol haline getirilmeli ve Eflani yolu üzerinden alternatif yol çalışması ile Ovacuma geçişinin sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Karabük'ün IPARD kapsamında olmaması.

Çözüm Önerisi

IPARD kapsamındaki iller gözden geçirilmeli, Karabük programa dahil edilmelidir.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 3

Piyasadaki nakit akışında çok büyük sıkıntı vardır. Sürdürülebilir değildir.

Çözüm Önerisi

Geçtiğimiz yıllarda KOSGEB kanalıyla verilen cansuyu kredisi şeklinde Ticaret ve Sanayi Odaları için (Esnaf Kefalet Kooperatifinden kredi kullanamayan küçük işletmeler) kredi olanaklarının sağlanması neticesinde düşük faizli kredi ile piyasaya sıcak para girişi sağlanacak ve durgunlaşan ekonominin bir nebze hareketlenmesi sağlanacaktır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, KOSGEB

Sorun 4

Safranbolu’da rekabet edebilirliğin zayıflaması sonucu turizminin her geçen gün kötüye gitmesi.

Çözüm Önerisi

Bölgesel turizm teşvikleri uygulaması ile Safranbolu’ya yatırımcı çekilmesi, turizm ile iştigal eden mevcut firmalar içinde teşvik uygulamalarının geliştirilmesi, alternatif turizm olanakları için devlet eliyle yatırım yapılması (kanyonların turizme açılması) gereklidir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sorun 5

Safranbolu’da bulunan tarihi konaklar ve turizm değerlerinin restorasyonunun maliyetli olması.

Çözüm Önerisi

TOKİ kredilerinin kapsamı ve ölçeğinin genişletilmesi ve devlet destekli kamu alanlarının restore edilmesinin hızlandırılması sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ)

Nüfus (TÜİK - 2015)	130.655	<u>Türkiye'de</u> 78.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	135	67.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	1.546	76.
İstihdam (SGK - 2015)	14.363	78.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	3.505	75.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 24,4	<u>TR ort:</u> % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	88	39.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	82.168 \$	55.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	41.542 \$	53.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (ISO - 2015)		
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	474	78.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	1.998	76.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 186	<u>TR ort:</u> % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	649 TL	78.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 3,0	<u>TR ort:</u> % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	3.049 TL	<u>TR ort:</u> 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	4.949 TL	<u>TR ort:</u> 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	726 TL	78.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 7,6	<u>TR ort:</u> % 4,0

79 KİLİS

Kilis'teki 1 Oda adına konuşacak il sözcüsü:

Mehmet Erdal ÖNDEŞ

Kilis Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Kilis'in Doğu ve Güneydoğu Yatırım Destek Paketinin dışında kalması
- Kilis'in güvenlik meselesi
- Kilis için Acil Destek Paketi hazırlanması
- Kilis-Polateli-Şahinbey Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesi'nin yatırım programına alınması
- Amanos Tüneli inşaatına başlanması

KİLİS TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Hızlı tren projesine bilindiği üzere Konya-Karaman-Ereğli-Adana-Mersin-Gaziantep arasında hızlı tren hattı yapımına başlanmıştır. Kilis Polateli OSB ile bölgemizin sanayi merkezi Gaziantep sanayisinin yeni taşma alanı olan Kilis'in hızlı tren projesine dahil edilmesi elzem görülmektedir.

Çözüm Önerisi

Gaziantep'ten gelen hızlı tren hattının Kilis üzerinden Kilis-Polateli-Şahinbey Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesinden geçirilerek Amanos tüneli ile 80 km mesafeye olacak olan Dört Yol limanına bağlanması ve ulusal bağlantısının yapılmasıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 2

Kilis'in güvenliği ve esnaf, sanayici ve işadamlarına ilave destekler sunulması: Suriye'de yaşanan savaş ve Ocak-Mayıs 2016 tarihleri arasında muhtelif zamanlarda Suriye sınırından Kilis'e atılan katyuşa roketleri nedeni ile Kilis'in güvenliği olmak üzere ekonomisi de olumsuz etkilenmiştir.

Çözüm Önerisi

Kilis'in en önemli ve öncelikli sorunu olan güvenliği sağlanmalıdır. Esnaf, sanayici ve işadamlarının ayakta kalması ve istihdam sağlayabilmeleri için ilave desteklere ihtiyaçları bulunmaktadır. Bu desteklerin başında piyasaya sıcak para sürülmesi gelmektedir. Firmalara son 3 yıl içerisindeki ciroları dikkate alınarak 1 yıl ödemesiz 3 yıl vadeli düşük faizli kredi verilmesi, ayrıca sanayiciye yeniden elektrik enerjisi desteği verilmesi uygun olacaktır.

İlgili Kurumlar

Hazine Müsteşarlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 3

Amanos Tünelinin Yapılması: Ülkemizin en önemli tünel projelerinden biri de Amanos Tüneli projesidir. Plan proje ve mühendislik hizmetleri tamamlanan Amanos Tünelinin inşaat ihalesinin yapılması

Çözüm Önerisi

Amanos Tüneli projesi tamamlandığında Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri ile Doğu Akdeniz Bölgesini İskenderun Körfezine bağlayacak önemli bir proje olacaktır. Tünelin açılması durumunda 320 km olan Gaziantep'in limana ulaşımı 105 km'ye; 370 km olan Kilis'in limana ulaşımı 85 km'ye düşecektir. Ayrıca bütün GAP Bölgesi bu tünel üzerinden limana bağlanacaktır. İnşaat ihalesinin yapılması uygun olacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 4

Nurdağı-Musabeyli-Öncüpınar Yolunun yapılması: Kilis ülkemizin güneyinde, Suriye sınırında, yol ve ulaşım açısından fakir bir ildir. Nurdağı-Kilis arası yolu yaklaşık 130 km'dir. Bu yolun tamamı virajlı, engebeli ve tamamen vasıfsız bir yol olduğundan ulaşım ve taşımacılık için elverişsizdir.

Çözüm Önerisi

Nurdağı-Musabeyli Öncüpınar güzergahında bölünmüş bir yol açılması halinde mesafe yaklaşık 50 km kısalarak 80 km'ye düşecektir. Dolayısıyla Nurdağı üzerinden Adana Otobanına bağlantılı bu yol Öncüpınar Gümrük Kapısını Çukurova ve GAP Bölgesi ürünlerinin en büyük ihraç kapısı haline getirecektir.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Sorun 5

Kilis 7 Aralık Üniversitesinin genişletilmesi: Tarihi ve coğrafi şartların sınırda ücra bir köşeye sıkıştırmış olduğu serhat şehrimiz Kilis'in geleceği ve kurutulduğu üniversitemizin gelişmesine ve büyümesine bağlıdır. Bu nedenle üniversite Kilis için hayati önem arz etmektedir.

Çözüm Önerisi

Kilis'in kalkınmasında önemli bir rol oynayan üniversitemizin geliştirilmesi ve öğrenci kalitesini yükseltecek yeni fakültelerin açılması özellikle Tıp Fakültesi ve Hukuk fakültesinin açılması ayrıca üniversitemizin mevcut kampüs alanı 234 dönüm araziden oluşmaktadır. Bu alanın kuzeyinde bulunan ve üniversite gelişme sahası olarak görülen 1800 dönüm alan ise orman sahası olarak görülmektedir. Aslında bu alan üzerinde bir orman varlığı bulunmamaktadır. Söz konusu alanın orman arazi kapsamında çıkartılarak 7 Aralık Üniversitesi'ne tahsisi uygun olacaktır.

İlgili Kurumlar

Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı (YÖK), Kalkınma Bakanlığı

80 - OSMANİYE

İllerde Yaşam Endeksi: 66.

Teşvik Bölgesi: 5

Nüfus (TÜİK - 2015)	512.873	Türkiye'de 42.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	320	46.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	6.176	50.
İstihdam (SGK - 2015)	53.057	45.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	11.512	48.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 21,7	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	51	58.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	136.710 \$	46.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	752.249 \$	19.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (iso - 2015)	4	28.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	1.902	48.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	7.937	41.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 267	TR ort: % 123
Nakit Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	13.137	44.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 4,5	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	2.614 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	6.061 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	7.931 TL	45.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 6,4	TR ort: % 4,0

80 OSMANİYE

Osmaniye'deki 4 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Murat TEKE

Osmaniye Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Bölgede havaalanı ihtiyacı
- Lojistik köy kurulması
- Hatay'ın Erzin ilçesinin Osmaniye'ye bağlanması
- Zeytin İhtisas Organize Sanayi Bölgesi talebi
- Yüksek Teknoloji Organize Sanayi Bölgesi ve Teknokent kurulması ihtiyacı
- Kırsal kalkınma yatırımlarının desteklenmesi programından Osmaniye'nin faydalanabilmesi

OSMANİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Bölgede havaalanı ihtiyacı

Çözüm Önerisi

İlimizin hızlı bir şekilde gelişmesi ve kalkınması için en büyük eksikliklerinden biri havaalanı ihtiyacıdır. İlimizin nüfus yoğunluğu ve hızla gelişmesi göz önüne alınarak, 1milyon kişiye hitap edecek bir havaalanı ihtiyacımız bulunmaktadır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Lojistik köy kurulması ve Erzin ilçesinin Osmaniye'ye bağlanması ihtiyacı

Çözüm Önerisi

İlimizde yer alan Organize Sanayi Bölgemizde yatırımların sürekli olarak artması, artan yatırımlarla birlikte ihracat ve ticaretin yoğunluk kazanması sebebiyle lojistik köye ihtiyaç bulunmaktadır. Lojistik Köy oluşturulabilmesi için OSB bölgesinin güneyinde yer alan arazinin tamamının belli bir bölümüne lojistik Köy yapılmasına müsaade edilmesi gerekmektedir. Ayrıca Erzin İlçesinin Osmaniye'ye bağlanması ile birlikte Erzin limanı ve demiryolu bağlantısı ile raylı sistemin ve otobanın içinde olduğu ihracatın rahat yapıldığı limanla entegre bir bölge olarak lojistik köy oluşumuna altyapı sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

Sorun 3

Zeytin ihtisas organize sanayi bölgesi ihtiyacı

Çözüm Önerisi

İlimizde zeytinciliğin hızla yayılması ve gelişmesi üzerine; en büyük ihtiyaçlarından biri zeytin ve zeytinyağı sektörünü bir arada toplayacak bir ihtisas organize sanayi bölgesi kurulmasıdır. Öncelikli olan bu sektör için kurumlar bazında çalışmalar başlatılmış olup, bu çalışmaların bir an önce tamamlanabilmesi için gerekli izinlerin verilmesini.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 4

Yüksek teknoloji organize sanayi bölgesinin kurulması ihtiyacı

Çözüm Önerisi

Bilimi ve teknolojiyi esas alan, AR-GE ve inovasyona ağırlık veren, dış girdilere bağımlı olmayan, tarım, çevre, enerji, eğitim, sağlık vb. politikaları bir bütünlük içinde ele alan, istihdam odaklı ve planlı kalkınmayı öngören bir sanayileşme yaklaşımı çerçevesinde yüksek teknoloji organize sanayi bölgesi kurulması, ilimiz için en önemli ihtiyaçlardan biridir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

Kırsal kalkınma yatırımlarının desteklenmesi programından Osmaniye'nin faydalandırılması

Çözüm Önerisi

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi programından (IPARD) Osmaniye'nin de faydalandırılması ayrıca Tarımsal üretim yapan çiftçilere müstahsil makbuzu kesilmesi esnasında uygulanan BAĞ-KUR pirim tevkifatı uygulamasının kaldırılması

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

OSMANIYE TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Hayvancılığın desteklenmesinin yetersizliği

Çözüm Önerisi

İlimizde büyükbaş ve küçükbaş hayvancılığın potansiyelini arttırmak maksadıyla, hayvancılığa sağlanan teşviklerin arttırılması, hayvancılığın devlet tarafından daha fazla desteklenmesi.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sorun 2

Tarımsal üretim yapan çiftçilerden yapılan BAĞ-KUR prim tevkifatı uygulamasının yarattığı sorunlar

Çözüm Önerisi

Tarımsal Üretim Yapan Çiftçilere müstahsil makbuzu kesilmesi esnasında uygulanan BAĞ-KUR prim tevkifatı uygulaması kaldırılmalıdır

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sorun 3

İlimizde havaalanı olmamasının sanayi ve ticareti olumsuz etkilemesi sorunu

Çözüm Önerisi

Bölgemizde bulunan hava alanlarının ilimize olan mesafesi 150- 200 Km mesafededir. Ulaşım bir bölgenin kalkınması için en önemli unsurların başında gelmektedir. İlimizde havaalanı bulunmaması bölgemizin sanayi, ticaret ve turizm yönünden gelişimini olumsuz yönde etkilediğinden, İlimize bir havaalanı yapılarak bölgesel kalkınma sağlanmalıdır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Lojistik köy kurulması ve Erzin ilçesinin Osmaniye'ye bağlanması ihtiyacı

Çözüm Önerisi

İlimizde yer alan Organize Sanayi Bölgemizde yatırımların sürekli olarak artması, artan yatırımlarla birlikte ihracat ve ticaretin yoğunluk kazanması sebebiyle lojistik köye ihtiyaç bulunmaktadır. Lojistik Köy oluşturulabilmesi için OSB bölgesinin güneyinde yer alan arazinin tamamının belli bir bölümüne lojistik Köy yapılmasına müsaade edilmesi gerekmektedir. Ayrıca Erzin İlçesinin Osmaniye'ye bağlanması ile birlikte Erzin limanı ve demiryolu bağlantısı ile raylı sistemin ve otopanın içinde olduğu ihracatın rahat yapıldığı limanla entegre bir bölge olarak lojistik köy oluşumuna altyapı sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

Sorun 5

Yüksek teknoloji organize sanayi bölgesinin kurulması ihtiyacı

Çözüm Önerisi

Bilimi ve teknolojiyi esas alan, AR-GE ve inovasyona ağırlık veren, dış girdilere bağımlı olmayan, tarım, çevre, enerji, eğitim, sağlık vb. politikaları bir bütünlük içinde ele alan, istihdam odaklı ve planlı kalkınmayı öngören bir sanayileşme yaklaşımı çerçevesinde yüksek teknoloji organize sanayi bölgesi kurulması, ilimiz için en önemli ihtiyaçlardan biridir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

KADİRLİ TİCARET ODASI**Sorun 1**

Bölgemizde havaalanı ihtiyacı

Çözüm Önerisi

İlimizin hızlı bir şekilde gelişmesi ve kalkınması için en büyük eksikliklerinden biri hava alanı ihtiyacıdır. İlimizin nüfus yoğunluğu ve hızla gelişmesi göz önüne alınarak, 1 milyon kişiye hitap edecek bir hava alanı ihtiyacımız bulunmaktadır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

İlimize lojistik köy kurulması

Çözüm Önerisi

İlimizde yer alan Osmaniye OSB ve Kadirli OSB’nde yatırımların sürekli olarak artması, artan yatırımlarla birlikte ihracat ve ticaretin yoğunluk kazanması sebebiyle lojistik köye ihtiyaç bulunmaktadır. Lojistik Köy oluşturulabilmesi için OSB bölgelerinin bulunduğu alanların belli bir bölümüne lojistik Köy yapılmasına müsaade edilmesi gerekmektedir. Ayrıca Erzincan İlçesinin Osmaniye’ye bağlanması ile birlikte Erzincan limanı ve demiryolu bağlantısı ile raylı sistemin ve otopanın içinde olduğu ihracatın rahat yapıldığı limanla entegre bir bölge olarak lojistik köy oluşumuna altyapı sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü (TCDD)

Sorun 3

Zeytin ihtisas organize sanayi bölgesi ihtiyacı

Çözüm Önerisi

İlimiz ve bağlı İlçelerde zeytinciliğin hızla yayılması ve gelişmesi üzerine; en büyük ihtiyaçlarından biri zeytin ve zeytinyağı sektörünü bir arada toplayacak bir ihtisas organize sanayi bölgesi kurulmasıdır. Öncelikli olan bu sektör için kurumlar bazında çalışmalar başlatılmış olup, bu çalışmaların bir an önce tamamlanabilmesi için gerekli izinlerin verilmesini.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

Yüksek teknoloji organize sanayi bölgesi kurulması ihtiyacı

Çözüm Önerisi

Bilimi ve teknolojiyi esas alan, AR-GE ve inovasyona ağırlık veren, dış girdilere bağımlı olmayan, tarım, çevre, enerji, eğitim, sağlık vb. politikaları bir bütünlük içinde ele alan, istihdam odaklı ve planlı kalkınmayı öngören bir sanayileşme yaklaşımı çerçevesinde yüksek teknoloji organize sanayi bölgesi kurulması, ilimiz için en önemli ihtiyaçlardan biridir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

İlimizin kırsal kalkınma yatırımlarına sağlanan desteklerden yararlandırılması

Çözüm Önerisi

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi programından (IPARD) Osmaniye'nin de faydalandırılması ve ayrıca tarımsal üretim yapan çiftçilere müstahsil makbuzu kesilmesi esnasında uygulanan BAĞ-KUR pirim tevkifatı uygulamasının kaldırılması.

İlgili Kurumlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

KADİRLİ TİCARET BORSASI

Sorun 1

Bölgede havaalanı ihtiyacı

Çözüm Önerisi

İlimizin hızlı bir şekilde gelişmesi ve kalkınması için en büyük eksikliklerinden biri havaalanı ihtiyacıdır. İlimizin nüfus yoğunluğu ve hızla gelişmesi göz önüne alınarak, 1 milyon kişiye hitap edecek bir havaalanı ihtiyacımız bulunmaktadır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 2

Lojistik köy kurulması ve Erzin ilçesinin Osmaniye'ye bağlanması ihtiyacı

Çözüm Önerisi

İlimizde yer alan Organize Sanayi Bölgemizde yatırımların sürekli olarak artması, artan yatırımlarla birlikte ihracat ve ticaretin yoğunluk kazanması sebebiyle lojistik köye ihtiyaç bulunmaktadır. Lojistik Köy oluşturulabilmesi için OSB bölgesinin güneyinde yer alan arazinin tamamının belli bir bölümüne lojistik Köy yapılmasına müsaade edilmesi gerekmektedir. Ayrıca Erzin İlçesinin Osmaniye'ye bağlanması ile birlikte Erzin limanı ve demiryolu bağlantısı ile raylı sistemin ve otopanın içinde olduğu ihracatın rahat yapıldığı limanla entegre bir bölge olarak lojistik köy oluşumuna altyapı sağlayacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

Sorun 3

Zeytin ihtisas organize sanayi bölgesi ihtiyacı

Çözüm Önerisi

İlimizde zeytinciliğin hızla yayılması ve gelişmesi üzerine; en büyük ihtiyaçlarından biri zeytin ve zeytinyağı sektörünü bir arada toplayacak bir ihtisas organize sanayi bölgesi kurulmasıdır. Öncelikli olan bu sektör için kurumlar bazında çalışmalar başlatılmış olup, bu çalışmaların bir an önce tamamlanabilmesi için gerekli izinlerin verilmesini.

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 4

Yüksek teknoloji organize sanayi bölgesinin kurulması ihtiyacı

Çözüm Önerisi

Bilimi ve teknolojiyi esas alan, AR-GE ve inovasyona ağırlık veren, dış girdilere bağımlı olmayan, tarım, çevre, enerji, eğitim, sağlık vb. politikaları bir bütünlük içinde ele alan, istihdam odaklı ve planlı kalkınmayı öngören bir sanayileşme yaklaşımı çerçevesinde yüksek teknoloji organize sanayi bölgesi kurulması, ilimiz için en önemli ihtiyaçlardan biridir.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 5

Kırsal kalkınma yatırımlarının desteklenmesi programından Osmaniye'nin faydalandırılması

Çözüm Önerisi

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi programından (IPARD) Osmaniye'nin de faydalandırılması ayrıca Tarımsal üretim yapan çiftçilere müstahsil makbuzu kesilmesi esnasında uygulanan BAĞ-KUR pirim tevkifatı uygulamasının kaldırılması

İlgili Kurumlar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (SGK)

81 - DÜZCE

İllerde Yaşam Endeksi: 49.

Teşvik Bölgesi: 4

Nüfus (TÜİK - 2015)	360.388	Türkiye'de 51.
Açılan Şirket Sayısı (TOBB - 2015)	276	48.
İşyeri Sayısı (SGK - 2015)	7.350	41.
İstihdam (SGK - 2015)	71.133	34.
Kadın İstihdamı (SGK - 2015)	22.035	27.
Kadın İstihdamının Oranı (SGK - 2015)	% 31,0	TR ort: % 27,6
İhracat Yapan Firma Sayısı (Ekonomi Bakanlığı - 2015)	133	32.
İhracat (bin) (TÜİK - 2015)	89.500 \$	52.
İthalat (bin) (TÜİK - 2015)	96.905 \$	40.
En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu Sayısı (İSO - 2015)	3	30.
Kurumlar Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	2.210	42.
Gelir Vergisi Mükellef Sayısı (GİB - 2015)	6.755	51.
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (BDDK - 2015)	% 212	TR ort: % 123
Nakdi Krediler (milyon) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	2.988 TL	48.
Batık Kredi Oranı (BDDK - 2015)	% 4,4	TR ort: % 3,1
Kişi Başına Ortalama Mevduat (TBB - 2015)	4.252 TL	TR ort: 14.890 TL
Kişi Başına Ortalama Kredi (TBB - 2015)	7.728 TL	TR ort: 17.588 TL
Ticaret Hacmi (milyon) (Girişimci Bilgi Sistemi - 2014)	9.178 TL	39.
Karşılıksız Çeklerin Oranı (Tutar) (TBB-Risk Merkezi - 2015)	% 4,0	TR ort: % 4,0

81 DÜZCE

Düzce'deki 3 Oda ve Borsa adına konuşacak il sözcüsü:

Fahri ÇAKIR

Düzce Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

Konuşmasında değindiği konular:

- Demiryolunun Düzce'ye kadar ulaşması çalışmalarının başlatılması
- Düzce'ye Gümrük Müdürlüğü kurulması
- Düzce sanayisinin ülke savunma sanayisinin üretim merkezi olabilmesi
- Akçakoca OSB'de yöresel tarım ürünleri sanayisinin geliştirilmesi

DÜZCE TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Düzce’de bulunan organize sanayi bölgelerinde faaliyet gösteren firmalarımızın büyük çoğunluğunun ihracata yönelik üretim yapması nedeniyle Düzce’ye Gümrük Müdürlüğü açılması gerekmektedir.

Çözüm Önerisi

Düzce’deki sanayi hacminin gelişmesi, Düzce’de ihracata yönelik üretim gerçekleştiren firmalarımızın gümrük işlemleri ve maliyetlerini kolaylaştırmak ve hızlandırmak için yeni yapılması gündemde olan Düzce Otoban Bağlantı Noktası konumlarına uygun noktalardan birinde Gümrük Müdürlüğü açılması uygun olacaktır. Bu sayede Düzce ve bölgede üretim yapan firmalar gümrük işlemlerini il değiştirmeden hızlı şekilde gerçekleştirip zamandan kazanacaklardır.

İlgili Kurumlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Sorun 2

Ülkemizin en önemli ulaşım kaynaklarından biri olan Karayolu Taşımacılığında zaten üst seviyelerde olan Düzce’ye, bu hizmetlerin daha düzenli ve organize halde olabilmesi için Lojistik Üs Merkezi kurulması uygun olacaktır.

Çözüm Önerisi

Karayolu taşımacılığında bölgenin en önemli merkezlerinden biri olan Düzce’de dağınık şekilde olan taşımacıların bir araya toplanması, karayolu taşımacılığında organize olmuş bir lojistik merkezi oluşturulması ve oluşturulacak merkezin otoban bağlantı yoluna yakın bir konumda olması hem lojistikçilerin maliyetlerinin hem de nakliye işini veren firmaların maliyetlerinin azalmasını sağlayacaktır. Lojistik Üs Merkezinin otoban bağlantı yoluna, gümrük müdürlüğüne ve organize sanayi bölgelerine yakın olması uygun olacaktır. Üs işletmesinin kamu tarafından denetlenmesi, kamudan da temsilcilerin olması hem nakliye işini veren firmaların hem de lojistik firmalarının menfaatine olacaktır.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Sorun 3

Batı Karadeniz Bölgesi'nin en önemli turizm merkezlerinden biri olan Düzce'de doğa turizmi, hem kültürel turizm, spor turizmi, deniz turizmi gibi alanlarda yatırım yapmaya elverişli ve potansiyel sahibidir. Yeterli yatırım ve tanıtımın olmaması nedeniyle Düzce, Turizm pastasından hak ettiği payı al

Çözüm Önerisi

Düzce'nin konumu itibariyle büyük metropollerin ortasında yer alması, kirliliğin ve nüfus yoğunluğunun diğer büyük illere nazaran az olması yatırım ve işçi maliyetlerinin diğer turizm alanlarına nazaran az olması yatırımcılar ve ziyaretçiler açısından önem arz etmektedir. Düzce'nin yeteri kadar tanıtılması durumunda hem ülke ekonomisine hem de bölgenin kalkınmasına ciddi katkıları olacaktır. Devletin sağladığı teşviklerin yanı sıra yapılacak olan ihtiyaç analizlerinin ardından geliştirilecek özel teşvik ve uygulamalarla Düzce'nin tanıtımının etkin şekilde yapılarak önce yatırımcıların ardından da yerli ve yabancı turistlerin bölgeye çekilmesi sağlanabilir.

İlgili Kurumlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı

DÜZCE TİCARET BORSASI**Sorun 1**

Verimli tarım arazilerinin giderek kaybolmasının önlenmesi için katma değeri yüksek ürün yetiştiriciliğinin desteklenmesi ve örnek tarım işletmesi modeli uygulamasına geçilmesi

Çözüm Önerisi

Kamu Denetiminde girişimcilik destekleri ve ortaklıkları modellerinin teşviki ile tarımsal işletmelerin hayata geçirilmesi gerekmektedir. Tarım Bakanlığı KOSGEB ve İl İdareleri tarafından tarımsal faaliyetleri arttırılması geliştirilmesi ve verimliliği öne alan katma değeri yüksek ürün işletmeciliği organizasyonu yapılmalıdır.

İlgili Kurumlar

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM), Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)

Sorun 2

Küçülmekte olan tarım alanlarında ülkemizin ihtiyacı olan ve yurt dışından ithal edilen tohum ve fidan yetiştiriciliğinin ülkemizde yapılması

Çözüm Önerisi

İlimizde tarımsal ürün tohum bankası oluşturulmalı ve fide/fidan yetiştiriciliği konusunda öncelikli olarak kamu ve kamu destekli girişimlerle özendirilmesi.

İlgili Kurumlar

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM), Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)

AKÇAKOCA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Sorun 1

Akçakoca- Kocaali arasındaki Karadeniz sahil yolu

Çözüm Önerisi

Akçakoca- Kocaali arasındaki yapımı devam etmekte olan 18 km'lik Karadeniz sahil yolunun tamamlanması

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM)

Sorun 2

Balıkçı barınağı

Çözüm Önerisi

İlçemizde bulunan balıkçı barınağına ek yapılacak olan ilave mendirek projesinin bitirilmesi

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 3

Sahillerimizin korunması.

Çözüm Önerisi

İlçemiz sahillere yatay mahmuzlar eklenerek İlçemiz turizmini bölen poyraz rüzgârlarıyla denizde oluşan dalga yüksekliği kesilerek denize girilebilirliği ile birlikte turizm mevsimini uzatılması, kum hareketlerinin önüne geçilerek sahillerimizin korunması.

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Sorun 4

Demiryolu

Çözüm Önerisi

Zonguldak ilimizden İstanbul'a bağlanacak demiryolu projesinin yatırım programına alınması

İlgili Kurumlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü (TCDD)

Sorun 5

Organize Sanayi Bölgesinin yapılması

Çözüm Önerisi

Çalışmaları yapılmış ve bakanlık düzeyinde sonuçları beklenen İlçemiz Akçakoca'ya Organize Sanayi Bölgesinin sonuçlandırılarak Organize Sanayi Bölgesinin yapılması.

İlgili Kurumlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

İNDEKS

A

Adalet Bakanlığı: 68, 173, 241, 313, 324,
412, 458, 514, 675, 696, 713, 716
Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı: 46,
251, 449, 822
Avrupa Birliği Bakanlığı: 203, 451

B

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme
Kurumu (BDDK): 75, 461, 537, 545,
614, 622, 684, 696, 831
Başbakanlık: 9, 72, 107, 173, 297, 315, 323,
473, 766, 776, 783
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı: 8, 9,
11, 12, 14, 15, 34, 37, 42, 43, 45, 47,
51, 56, 57, 62, 63, 67, 68, 69, 72, 75,
98, 102, 106, 114, 116, 122, 123, 126,
138, 142, 143, 150, 151, 152, 153, 158,
159, 162, 167, 174, 175, 184, 185, 188,
192, 193, 194, 195, 196, 203, 206, 209,
211, 213, 215, 221, 223, 224, 227, 244,
255, 256, 257, 262, 268, 269, 270, 271,
275, 280, 281, 284, 290, 292, 326, 329,
333, 341, 347, 353, 354, 355, 356, 363,
365, 369, 375, 385, 389, 395, 401, 402,
405, 411, 413, 415, 416, 427, 428, 429,
436, 449, 450, 457, 460, 461, 466, 470,
471, 484, 490, 495, 496, 503, 505, 506,
511, 518, 523, 524, 529, 531, 535, 536,
539, 544, 548, 554, 571, 572, 573, 579,
583, 588, 597, 603, 614, 615, 620, 621,
622, 626, 631, 635, 636, 638, 639, 640,

642, 662, 663, 664, 668, 671, 673, 679,
680, 681, 682, 683, 684, 689, 705, 710,
715, 729, 738, 741, 752, 754, 756, 761,
763, 775, 776, 779, 782, 784, 790, 793,
795, 797, 798, 805, 828, 852, 856, 863,
864, 868, 874, 875, 878, 879, 880, 882,
886, 889

Boru Hatları ile Petrol Taşıma AŞ Genel
Müdürlüğü (BOTAŞ): 247

Ç

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı: 10,
26, 38, 39, 43, 45, 48, 76, 92, 93, 122,
167, 179, 195, 202, 207, 233, 235, 241,
250, 257, 262, 296, 305, 307, 316, 325,
331, 362, 368, 371, 372, 410, 438, 449,
467, 472, 510, 512, 513, 514, 569, 594,
596, 608, 619, 674, 685, 693, 696, 725,
732, 753, 760, 761, 771, 775, 777, 876,
880
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı: 9, 27, 41, 64,
81, 102, 112, 113, 116, 118, 121, 122,
128, 129, 136, 142, 143, 146, 147, 148,
149, 153, 173, 200, 201, 210, 223, 232,
236, 261, 274, 279, 281, 282, 284, 303,
316, 363, 364, 368, 369, 374, 390, 395,
397, 403, 406, 413, 428, 430, 435, 436,
440, 457, 460, 471, 474, 480, 481, 500,
501, 505, 511, 525, 540, 555, 556, 573,
580, 584, 585, 600, 631, 650, 660, 664,
683, 692, 701, 702, 716, 729, 739, 742,
770, 792, 822, 843, 851

D

Devlet Hava Meydanları İşletmeleri Genel Müdürlüğü (DHMI): 73, 214, 391, 581, 706

Devlet Malzeme Ofisi (DMO): 75

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ): 17, 20, 130, 264, 278, 280, 282, 284, 374, 398, 443, 709, 715

Dışişleri Bakanlığı: 322, 594, 603, 645, 754, 816, 828, 838, 850, 853

E

Ekonomi Bakanlığı: 11, 12, 15, 19, 24, 26, 35, 36, 57, 58, 64, 72, 76, 83, 84, 88, 89, 90, 91, 94, 96, 97, 105, 107, 110, 111, 116, 134, 146, 148, 151, 154, 158, 159, 161, 166, 172, 175, 178, 180, 181, 184, 192, 194, 195, 221, 248, 251, 254, 255, 256, 275, 282, 283, 285, 286, 290, 293, 296, 298, 302, 307, 308, 314, 327, 328, 331, 340, 347, 349, 352, 354, 360, 362, 365, 366, 367, 370, 372, 373, 375, 380, 381, 384, 392, 404, 405, 406, 411, 417, 418, 422, 424, 425, 426, 427, 429, 431, 448, 454, 457, 459, 460, 465, 466, 470, 474, 479, 481, 482, 490, 495, 518, 519, 521, 523, 526, 528, 535, 549, 558, 563, 564, 566, 573, 578, 587, 589, 590, 602, 604, 605, 620, 627, 628, 630, 638, 642, 644, 645, 663, 664, 670, 678, 684, 692, 701, 704, 706, 709, 710, 713, 715, 720, 721, 722, 724, 728, 732, 740, 741, 748, 752, 762, 767, 774, 775, 776, 777, 781, 782, 784, 786, 792, 796, 797, 798, 799, 801, 810, 816, 817, 824, 832, 846,

847, 852, 856

Elektrik Üretim AŞ Genel Müdürlüğü (EÜAŞ): 582, 583

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK): 8, 708

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı: 8, 9, 12, 18, 45, 97, 111, 112, 115, 123, 129, 134, 135, 136, 184, 198, 206, 207, 208, 227, 232, 236, 247, 250, 269, 280, 297, 306, 315, 363, 364, 369, 375, 432, 434, 473, 474, 496, 497, 506, 517, 525, 526, 527, 529, 531, 539, 542, 567, 568, 569, 570, 574, 582, 583, 584, 585, 591, 619, 631, 636, 644, 652, 654, 660, 673, 693, 708, 743, 752, 753, 755, 767, 790, 806, 822, 829, 831, 837

Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü (ESK): 37, 186, 189, 292

Eximbank: 51, 134, 254, 256, 418, 589

G

Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB): 422, 424, 438, 538, 541, 704, 707, 716

Gençlik ve Spor Bakanlığı: 50, 59, 168, 812

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı: 13, 15, 16, 19, 27, 32, 36, 37, 40, 43, 44, 46, 47, 48, 50, 58, 62, 63, 65, 68, 78, 79, 82, 83, 90, 91, 92, 95, 112, 114, 124, 125, 126, 128, 135, 137, 138, 139, 141, 144, 147, 148, 149, 152, 154, 155, 166, 167, 178, 181, 185, 186, 187, 188, 189, 194, 196, 197, 199, 200, 205, 206, 208, 210, 214, 215, 222, 223, 224, 225, 226, 228, 243, 245, 246, 247, 249, 250, 256, 259, 260, 263, 264, 270, 271, 276,

277, 278, 280, 292, 297, 298, 303, 304,
 305, 307, 312, 317, 323, 328, 329, 332,
 333, 341, 342, 343, 346, 348, 349, 353,
 361, 374, 382, 383, 384, 392, 398, 406,
 417, 424, 425, 426, 432, 435, 436, 440,
 449, 450, 451, 454, 459, 465, 468, 469,
 473, 474, 478, 482, 483, 486, 491, 492,
 493, 494, 496, 497, 515, 516, 517, 518,
 520, 521, 522, 523, 525, 527, 528, 536,
 537, 541, 550, 551, 554, 556, 557, 558,
 559, 561, 562, 563, 565, 566, 568, 571,
 574, 580, 581, 582, 583, 589, 590, 591,
 592, 593, 597, 600, 601, 605, 607, 608,
 609, 619, 620, 628, 630, 631, 636, 639,
 641, 644, 648, 649, 651, 653, 655, 661,
 676, 677, 678, 681, 682, 689, 697, 701,
 702, 703, 707, 710, 713, 714, 727, 730,
 733, 734, 740, 741, 743, 744, 749, 753,
 757, 762, 767, 768, 769, 778, 779, 781,
 783, 786, 787, 791, 795, 805, 806, 810,
 811, 817, 818, 823, 824, 832, 838, 846,
 851, 853, 862, 864, 875, 876, 879, 880,
 882, 883

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü: 46, 361,
 368, 370

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı: 5, 13, 17, 18,
 25, 27, 35, 36, 39, 40, 42, 49, 57, 59,
 64, 77, 79, 90, 91, 96, 102, 103, 104,
 107, 114, 125, 126, 135, 139, 140, 146,
 147, 160, 161, 166, 167, 172, 174, 175,
 179, 186, 195, 196, 198, 201, 203, 207,
 210, 214, 222, 225, 226, 227, 234, 240,
 242, 244, 248, 249, 259, 260, 262, 271,
 277, 278, 283, 285, 291, 293, 304, 308,
 312, 313, 317, 322, 323, 324, 325, 326,
 327, 328, 331, 334, 340, 342, 352, 355,

371, 376, 382, 392, 404, 416, 423, 426,
 448, 450, 451, 478, 480, 481, 484, 485,
 486, 502, 538, 540, 548, 550, 551, 566,
 568, 569, 581, 594, 596, 606, 621, 634,
 638, 649, 651, 652, 654, 656, 662, 665,
 671, 674, 678, 688, 697, 702, 703, 707,
 708, 713, 714, 725, 733, 741, 743, 748,
 754, 755, 761, 762, 769, 771, 799, 800,
 816, 817, 828, 837, 838, 846, 847, 850,
 853, 862, 886

H

Hazine Müsteşarlığı: 24, 25, 38, 40, 47, 49,
 51, 72, 75, 92, 115, 119, 140, 175, 254,
 268, 271, 290, 291, 293, 297, 302, 306,
 322, 326, 328, 332, 342, 355, 356, 412,
 414, 548, 549, 560, 588, 589, 590, 592,
 594, 614, 615, 634, 676, 684, 689, 696,
 744, 752, 753, 756, 766, 787, 798, 830,
 831, 868

İ

İçişleri Bakanlığı: 58, 81, 129, 153, 173,
 198, 211, 228, 308, 323, 369, 372, 388,
 396, 406, 439, 503, 561, 595, 602, 615,
 683, 685, 749, 766, 767, 836, 874, 877,
 881

K

Kalkınma Bakanlığı: 13, 24, 25, 26, 27, 28,
 33, 34, 35, 44, 49, 51, 52, 59, 66, 68,
 73, 107, 110, 111, 113, 115, 116, 117,
 124, 127, 133, 150, 167, 172, 174, 226,
 243, 244, 254, 255, 259, 268, 269, 290,

291, 292, 293, 296, 298, 303, 304, 305,
306, 308, 327, 329, 330, 333, 340, 343,
352, 380, 385, 427, 448, 456, 457, 459,
485, 494, 511, 548, 549, 555, 564, 588,
589, 590, 591, 592, 594, 595, 597, 600,
601, 614, 615, 627, 629, 651, 655, 660,
665, 671, 684, 688, 730, 748, 752, 754,
755, 756, 766, 767, 768, 770, 771, 774,
777, 778, 785, 791, 792, 794, 796, 801,
829, 847, 850, 851, 852, 868, 869, 870

Kamu İhale Kurumu (KİK): 415

Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM): 18,
19, 81, 98, 209, 212, 260, 261, 373,
384, 390, 391, 393, 394, 395, 399, 401,
403, 405, 429, 430, 433, 434, 437, 439,
442, 443, 444, 500, 501, 506, 507, 534,
542, 579, 581, 584, 585, 708, 711, 712,
836, 847, 857, 888

KOSGEB: 49, 51, 57, 67, 140, 160, 167,
175, 186, 203, 226, 290, 353, 356, 364,
402, 422, 448, 461, 518, 540, 564, 603,
613, 615, 621, 629, 639, 640, 671, 674,
678, 680, 689, 714, 725, 729, 756, 778,
781, 862, 864, 887

Kültür ve Turizm Bakanlığı: 10, 20, 25, 28,
35, 44, 49, 63, 65, 88, 89, 93, 94, 97,
103, 105, 117, 118, 119, 120, 121, 127,
142, 145, 148, 150, 168, 172, 180, 197,
211, 220, 254, 263, 274, 279, 281, 283,
286, 305, 329, 330, 343, 346, 360, 366,
371, 385, 388, 393, 400, 403, 419, 423,
440, 441, 455, 464, 479, 481, 497, 519,
531, 543, 556, 562, 564, 582, 588, 595,
602, 603, 604, 610, 618, 620, 637, 641,
643, 648, 651, 652, 653, 655, 675, 681,
692, 727, 740, 742, 749, 756, 771, 779,

782, 805, 812, 823, 842, 847, 857, 865,
887

M

Maliye Bakanlığı: 10, 14, 17, 19, 32, 36, 38,
43, 44, 47, 74, 78, 92, 95, 111, 120,
121, 124, 134, 144, 159, 201, 202, 234,
270, 296, 302, 305, 307, 312, 315, 322,
324, 325, 326, 334, 338, 340, 341, 353,
412, 419, 422, 424, 425, 438, 448, 466,
467, 469, 470, 513, 516, 541, 550, 596,
600, 601, 602, 603, 606, 607, 609, 618,
662, 663, 672, 676, 689, 716, 722, 724,
730, 732, 741, 753, 760, 761, 766, 768,
817, 818, 876

Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK): 313

Milli Eğitim Bakanlığı: 41, 50, 66, 80, 95,
119, 122, 123, 149, 152, 162, 179, 192,
202, 204, 246, 258, 262, 302, 308, 313,
316, 325, 332, 348, 361, 370, 385, 388,
401, 410, 414, 428, 469, 472, 475, 503,
504, 512, 514, 520, 524, 527, 556, 563,
564, 567, 593, 595, 604, 621, 643, 673,
703, 704, 705, 707, 711, 726, 760, 775,
777, 780, 781, 800

Milli Savunma Bakanlığı: 181, 243, 459,
555, 579, 749, 785

O

Orman Genel Müdürlüğü: 144, 480

Orman ve Su İşleri Bakanlığı: 9, 11, 17, 20,
24, 27, 41, 98, 113, 130, 144, 166, 243,
247, 249, 277, 278, 328, 443, 492, 497,
515, 520, 525, 526, 528, 529, 565, 566,
572, 573, 579, 592, 593, 597, 628, 631,

668, 709, 715, 731, 733, 755, 757, 781,
806, 824, 843, 853

Ö

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi
(ÖSYM): 595
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB): 269,
389, 390, 560, 700, 732

R

Rekabet Kurumu: 606

S

Sağlık Bakanlığı: 52, 59, 80, 117, 145, 153,
229, 314, 400, 455, 504, 567, 714, 769,
770, 780, 785, 793, 830
Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
(SGK): 39, 76, 242, 248, 360, 438,
468, 537, 607, 620, 733, 883

T

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü
(TKGM): 74, 128
Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü
(TİGEM): 141, 155, 197, 263, 264,
435, 436, 479, 483, 887, 888
Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme
Kurumu (TKDK): 40, 48, 50, 82, 83,
125, 126, 143, 187, 188, 305, 374, 479,
480, 484, 485, 580, 582, 630, 661, 689,
710, 832, 887, 888
Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ):
76, 81, 261, 303, 481, 500, 572, 770,

865

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü
(TMO): 16, 480, 707
TÜBİTAK: 341
Türk Hava Yolları Genel Müdürlüğü
(THY): 62, 354, 383
Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları
İşletmesi Genel Müdürlüğü (TCDD):
56, 127, 227, 240, 258, 381, 442, 479,
482, 483, 534, 543, 700, 879, 889
Türkiye Cumhuriyeti Şeker Kurumu: 56
Türkiye Elektrik İletim AŞ Genel
Müdürlüğü (TEİAŞ): 129, 361, 831
Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü
(İŞKUR): 154, 202, 204
Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu
(TKHK): 52, 80, 153, 229, 400, 504
Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel
Müdürlüğü (TKİ): 837
Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel
Müdürlüğü (TPAO): 829
Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel
Müdürlüğü: 790
Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı
Başkanlığı (TYDTA): 120, 797
Türk Patent Enstitüsü (TPE): 153, 544, 610
Türk Standartları Enstitüsü (TSE): 416
Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme
Kurumu (TAPDK): 605, 607

U

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme
Bakanlığı: 10, 16, 19, 26, 33, 51, 52,
56, 62, 69, 73, 96, 98, 102, 104, 105,
106, 110, 113, 115, 117, 118, 124, 125,

127, 141, 158, 160, 172, 174, 189, 193,
205, 209, 212, 214, 216, 220, 222, 225,
227, 229, 233, 235, 240, 242, 245, 255,
258, 260, 261, 274, 303, 304, 318, 327,
329, 330, 333, 338, 339, 343, 346, 347,
354, 367, 373, 381, 383, 384, 389, 390,
391, 393, 394, 395, 399, 401, 402, 403,
405, 417, 418, 419, 423, 429, 430, 431,
433, 434, 437, 439, 442, 443, 444, 450,
454, 456, 458, 461, 464, 465, 479, 482,
483, 485, 490, 495, 500, 501, 502, 505,
506, 507, 510, 517, 530, 534, 542, 543,
549, 554, 557, 559, 561, 562, 563, 571,
579, 581, 584, 585, 591, 594, 609, 626,
627, 630, 635, 637, 639, 640, 642, 643,
648, 649, 650, 651, 653, 654, 668, 669,
670, 672, 685, 688, 700, 705, 706, 708,
711, 712, 720, 721, 723, 726, 728, 731,
738, 739, 742, 744, 748, 763, 766, 780,
784, 790, 791, 792, 794, 795, 796, 798,
800, 801, 804, 805, 811, 829, 830, 836,
842, 843, 847, 850, 852, 856, 857, 863,
864, 868, 869, 874, 877, 878, 879, 881,
886, 888, 889

Y

Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı

(YÖK): 15, 41, 59, 119, 123, 140, 143,
149, 152, 192, 204, 228, 246, 261, 263,
308, 332, 348, 352, 385, 401, 414, 415,
432, 455, 469, 504, 557, 560, 567, 593,
595, 643, 679, 705, 711, 712, 794, 799,
800, 830, 858, 870